

ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ

ວັດຈະນານຸກົມ
ວິຊາການ ດ້ານການກະສິກຳ
(ອັງກິດ-ລາວ, ລາວ-ອັງກິດ)

Dictionary for Agriculture
(English-Lao, Lao-English)

ISBN

ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ

ວັດຈະນານຸກົມ
ວິຊາການ ດ້ານການກະສິກຳ
(ອັງກິດ-ລາວ, ລາວ-ອັງກິດ)

Dictionary for Agriculture
(English-Lao, Lao-English)

Australian Government
Australian Centre for
International Agricultural Research

April, 19, 2014

Foreword

Nowadays, the English Language plays a very important role in Laos, particularly in terms of communication and cooperation between agencies and individuals in the international agricultural community. Most of the curricula being taught in colleges and at the Lao National University are based on foreign material whose content does not meet professional standards. Therefore, many graduates encounter difficulties with their proficiency in the English language associated with their professions once they enter the workforce.

In order to enhance the communicative effectiveness of Lao agricultural scientists and to improve English proficiency in various agricultural professions, a bilingual agricultural dictionary is required.

An Agricultural Dictionary compiled by the German Development Service (DED) in July 1997 provided an excellent resource, particularly for young agricultural scientists and other development sectors in Laos. However, as the world of science is continually evolving, there is a need to update and improve resources which reflect the modern scientific word.

This is the Fourth edition of the agricultural dictionary which has been revised by the National Agriculture and Forestry Research Institute (NAFRI) funded by the Australian Centre for International Agriculture Research (ACIAR). The new edition features several improvements and makes for a more up to date and concise publication.

We would like to acknowledge and extend our thanks to Australian Centre for International Agriculture Research (ACIAR) who strongly supported the printing of this publication. Special thanks also go to DED who provided us with an earlier version of the agricultural dictionary. Thanks go to Mr. Manivong Thephavanh, Head of Research Management Division, Mr. Phouthone Sophathilath, Head of Cooperation Division and Mr. Khamphay Manivong, Head of Data Management

Foreword

Division (NAFRI) for their contribution in editing the publication, and Ms. Jessica Yates, Australian Youth Ambassador for editing the English version.

It is hoped that this dictionary will be useful to all users however no dictionary can ever be complete; revision and changes will always be necessary. Though we have included as many relevant words as possible, we know that assiduous users will soon find gaps. They can help us greatly by telling us what is missing and pointing out mistakes to ensure future editions are better.

The first and second edition was compiled in Vientiane, July 1997 by

David Newell, Sayya Khiengphet and Birga Vogel

Editors and compilers

German Development Service (DED)

Third Edition was compiled in Vientiane, July 2006 by

Mr. Thany Keovongvichith

English Translator of Lao- IRRI Rice Research and Training Project (LIR RTP)

Fax: (856-21) 770082 or Tel: (856-21)770066; email: nyko47@yahoo.com or ny.laoirri@gmail.com

Mr. Kouang Douangsila

Coordinator of Lao-IRRI Rice Research and Training Project (LIR RTP) and Director of National Rice Research program (NRRP); Fax: (856-21) 770082 or Tel: (856-21) 770092; email: Kouang@laotel.com

Fourth Edition was compiled in Vientiane, April 2014 by

Mr. Khanhkham Ouneoudom, Miss Kaisone Sihachack

Editors

Dr. Bounthong Bouahome

Director General of NAFRI; Fax: (856-21) 770047; Tel: 770094; 020 55516540; email: bounthong@live.com.au

Table of Contents

Chapter One: English-Lao / ພາກທີ 1: ອັງກິດ-ລາວ

1. General Agricultural Dictionary / ຄຳສັບວິຊາການດ້ານການກະສິກຳທົ່ວໄປ.....	1-66
2. Crop Production / ການປູກພືດ	
2.1 General Terms / ຄຳສັບທົ່ວໄປ.....	67
2.2 Field Crops / ພືດໄຮ່.....	74
2.3 Rice / ເຂົ້າ.....	75
2.4 Vegetable Crops / ພືດຜັກ.....	76
3. Fruit Tree Cultivation / ການປູກຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກ.....	79
4. Forestry / ການປ່າໄມ້.....	82
4.1 Fast Growing Trees / ຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ໄວ.....	84
5. Insects and Plant Diseases / ແມງໄມ້ ແລະ ພະຍາດພືດ.....	84
6. Weeds / ວັດຊະພືດ	89
7. Soil and Water Conservation / ການອານຸລັກດິນ ແລະ ນ້ຳ.....	90
8. Animal Production / ການລ້ຽງສັດ	
8.1 Livestock & Livestock Diseases / ສັດລ້ຽງ ແລະ ພະຍາດສັດ.....	92
8.2 Forage Crops / ພືດອາຫານ.....	95
8.3 Parts of the Animal Body / ພາກສ່ວນອະໄວຍະວະຮ່າງກາຍສັດ.....	96
8.4 Animal Husbandry-Veterinary Glossary / ລ້ຽງສັດ - ສັດຕະວະແພດ.....	97
8.4.1 General / ໝວດທົ່ວໄປ.....	97
8.4.2 Anatomy and Physiology / ໝວດກາຍະວິທາຍ ແລະ ສາລິຣະສາດ.....	129
8.4.3 Breed and Breeding / ໝວດພັນສັດ ແລະ ການປະສົມພັນ.....	156
8.4.4 Feed and Feeding / ໝວດອາຫານ ແລະ ການໃຫ້ອາຫານ.....	180
8.4.5 Carcass and Product / ໝວດສົ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນ.....	207

Table of Contents

9. Fish / ປາ.....	242
10. Bees / ເຕັງ.....	244
11. Tools and Equipments / ເຄື່ອງມື ແລະ ກິນຈັກ.....	245
12. Agricultural Co-operatives & Banks / ການສົ່ງເສີມການກະສິກໍາ & ທະນາຄານ.....	248
13. Government Sections / ລັດຖະບານ.....	250
14. Abbreviations and Acronyms / ຄໍາຫຍໍ້.....	252

Chapter Two: Lao-English / ພາກທີ 2: ລາວ-ອັງກິດ

1. ຄໍາສັບວິຊາການດ້ານການກະສິກໍາທົ່ວໄປ / General Agricultural Dictionary

Lao Alphabetization:

ກ.....	258
ຂ.....	276
ຄ.....	283
ງ.....	292
ຈ.....	294
ສ.....	297
ຊ.....	306
ຢ.....	310
ດ.....	311
ຕ.....	315
ຖ.....	321
ທ.....	324
ນ.....	327
ບ.....	332
ປ.....	337
ຜ.....	344

Table of Contents

ຝ.....	347
ພ.....	348
ຟ.....	354
ມ.....	355
ຢ.....	359
ລ.....	360
ວ.....	366
ຫ.....	368
ຫຍ.....	371
ຫງ.....	372
ໜ.....	373
ໝ.....	375
ຫຼ/ຫລ.....	380
ຫວ.....	381
ອ.....	381
ຮ.....	385

Table of Contents

Chapter Three: Annex / ພາກທີ 3: ຂໍ້ເພີ່ມເຕີມ

1. Measurements / ການວັກແທກ

2. Pictures / ຮູບພາບ:

A) Plant:	ພືດ
B) Rice plant:	ຕົ້ນເຂົ້າ
C) Cow:	ງົວ
D) Horse:	ມ້າ
E) Pig:	ໝູ
D) Goat:	ແບ້
G) Chicken:	ໄກ່
H) Fish:	ປາ
I) Bees:	ເສື້ງ
J) Tools:	ເຄື່ອງມື

3. Table / ຕາຕະລາງ

3.1. Gestation Periods / ໄລຍະຖິພາ

3.2 Oestrous cycle / ຮອບວຽນຂອງສັດທີ່ສາມາດປະສົມພັນໄດ້

ໝາຍເຫດ: ອັກສອນຫຍໍ້ທີ່ໃຊ້ໃນທ້າຍຂອງບັນດາຄຳສັບໃນວັດຈະນານຸກົມເຫຼົ່ານີ້ມີຄວາມໝາຍດັ່ງນີ້:

Noun	ຄຳນາມ	(n)
Adjective	ຄຳຄຸນນາມ	(adj)
Verb	ກິລິຍາ	(v)
Adverb	ກິລິຍາວິເສດ	(adv)

Chapter one: English-Lao

ພາກທີ 1: ອັງກິດ-ລາວ

1. General Agricultural Dictionary

ຄຳສັບວິຊາການດ້ານການກະສິກຳທົ່ວໄປ

A

abalone (n)	ຫອຍໂຂ່ງ, ຫອຍນາ
abattoir (n)	ໂຮງຂ້າສັດ
abbot (n)	ເຈົ້າອາວາດວັດ
abdomen (n)	ຊ່ວງທ້ອງ
ability (n)	ຄວາມສາມາດ
abort (v)	ແທ້ງ (ແທ້ງລູກ)
abscess (n)	ໂຄບວມ
accelerate (v)	ເລັ່ງ, ເພີ່ມຄວາມໄວຂຶ້ນ, ເລັ່ງລັດ
Accelerated Rural Development (ARD)	ສຳນັກງານເລັ່ງລັດພັດທະນາຊຸມນະບົດ (ສ.ພ.ຊ)
accentuate (v)	ຍ້າ, ເໝັນໜັກ
accident (n)	ອຸປະຕິເຫດ
accumulate (v)	ສະສົມ
acid (n, adj)	ທາດກົດ, ອາຊິດ
acid soil	ດິນເປັນກົດ, ດິນກົດ
acute (adj)	ຮຸນແຮງ, ສາຫັດ, ແຫຼມ (ສຽງ)
adapt (v)	ດັດແປງ, ດັດປັບ
adaptable (adj)	ດັດແປງໄດ້, ປັບໄດ້
adjust (v)	ດັດແປງ, ຈັດເຂົ້າລະບຽບ, ປັບປຸງ
administration (n)	ການບໍລິຫານ
advantage (n, v)	ການໄດ້ປຽບ, ເປັນປະໂຫຍດ, ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດ
advice (n)	ຄຳແນະນຳ
advise (v)	ແນະນຳ
adviser (n)	ຜູ້ແນະນຳ

aerial (photograph) (n)	ທາງອາກາດ (ພາບຖ່າຍທາງອາກາດ)
aerobic (n)	ສັດ ຫຼື ພືດທີ່ດຳລົງຊີວິດໂດຍນຳໃຊ້ອົກຊີທາຍໃຈ
aeroplane (n)	ເຮືອບິນ, ຍົນ
affect (v)	ຜົນສະທ້ອນ
afford (v)	ມີໃຫ້, ສາມາດໃຫ້ໄດ້
after (adj)	ຫຼັງຈາກນັ້ນ
age (n)	ອາຍຸ
agency (n)	ຕົວແທນຈຳໜ່າຍ
agenda (n)	ວາລະກອງປະຊຸມ
agent (n)	ຕົວແທນ
age-old (adj)	ເກົ່າແກ່
agrarian (adj)	ກ່ຽວກັບໄຮ່ນາ ແລະ ທີ່ດິນ
agrarian reform	ການປະຕິຮູບທີ່ດິນ
agricultural officer	ພະນັກງານກະສິກຳ
agriculture (n)	ການກະສິກຳ ແລະ ການປູກຝັງ
agriltrist (n)	ນັກກະສິກຳ
agro-ecosystem (n)	ລະບົບນິເວດກະສິກຳ
agro-forestry (n)	ການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້
agronomist (n)	ນັກກະເສດ
air (n,v)	ອາກາດ, ໃຫ້ອາກາດ
air pump (n)	ເຄື່ອງເປົ່າລົມ, ບ້ຳລົມ
algae (n)	ສີໄຄນ້ຳ (ພືດທະເລຊະນິດໜຶ່ງ)
alive (adj)	ມີຊີວິດ
alkali (n)	ດ່າງ, ເປັນດ່າງ
alkaline soil	ດິນດ່າງ
allergy (n)	ແພ້ (ແພ້ຢາ, ອາກາດ ຫຼື ອາຫານ)
alleviate (v)	ຫຼຸດຜ່ອນ
allocate (v)	ແບ່ງປັນ
allot (v)	ແຈກ, ແບ່ງປັນ

allotment (n)	ການແຈກຈ່າຍ, ການແບ່ງປັນ (ທີ່ດິນ)
alluvium (n)	ຂີ້ດິນ ຫຼື ດິນຊາຍທີ່ຖືກທັບຖິມຫຼັງຈາກນ້ຳຖ້ວມ
alter (v)	ດັດແປງ
alternately (adv)	ສັບປ່ຽນ, ສະລັບກັນ
alternative (n)	ທາງເລືອກ
altitude (n)	ໄລຍະສູງ, ຄວາມສູງ
ameliorate (v)	ຊ່ວຍເຫຼືອ, ສົ່ງເຄາະ
among (pre)	ລະຫວ່າງ, ໃນໝູ່
anaerobic (n)	ເຊື້ອແບັກທີເລັຍທີ່ບໍ່ຕ້ອງການອາກາດຫາຍໃຈ
analysis (n)	ການວິເຄາະ
angry (adj)	ໃຈຮ້າຍ, ໂມໂຫ
animal (n)	ສັດ
animal husbandry person (n)	ສັດຕະວະແພດ
animist (n)	ຜູ້ນັບຖືຜີ
ankle (n)	ຂີ້ຕີນ
annual plant (n)	ໄມ້ລົ້ມລູກ
anybody (n)	ໃຜກໍໄດ້
aphid (n)	ເພັຍ, ໂຕເພັຍ
apiculture (n)	ການລ້ຽງເຕັ້ງ
appendix (n)	ໄສ້ຕິ່ງ, ໃສ່ເຫຼືອ
application (n)	ໃບຄໍາຮ້ອງ, ໃບສະເໜີ, ການໃສ່ຝຸ່ນ
approve (v)	ອະນຸມັດ, ຮັບຮອງ
April (n)	ເດືອນເມສາ
area (n)	ພື້ນທີ່, ຂອບເຂດ
arm (n)	ແຂນ
aroma (n)	ກິ່ນຫອມ, ຫອມ
arrangement (n)	ການຈັດໃຫ້ຮຽບຮ້ອຍ
artificial insemination (n)	ການປະສົມພັນທຽມ
ash (n)	ຂີ້ເຖົ້າ, ເຖົ້າຖ່ານ

assemble (v)	ປະກອບເຂົ້າກັນ, ຮ່ວມກັນ
assistant (n)	ຜູ້ຊ່ວຍ
attack (v)	ທຳລາຍ, ໂຈມຕີ
attention (n)	ຄວາມຕັ້ງໃຈ, ຄວາມໃສ່ໃຈ
August (n)	ເດືອນສິງຫາ
automatic (adj)	ອັດຕະໂນມັດ
average (n)	ຄ່າສະເລ່ຍ, ສະເລ່ຍ
avoid (v)	ຫຼີກລ້ຽງ, ຍົກເວັ້ນ
axe (n)	ຂວານ
axis (n)	ແກນ

B

Baci ceremony	ພິທີສູ່ຂວັນ
back (n)	ຫຼັງ
background (n)	ເບື້ອງຫຼັງ, ພື້ນຖານ
back-up (n)	ສະໜັບສະໜູນ
bacon (n)	ຊີ້ນໝູເຄັມ
bad (adj)	ຊົ່ວ
balanced (adj)	ສົມດູນ
bale (n)	ຫໍ່, ມ້ວນ, ໂຄ້ງ
balling gun (n)	ເຄື່ອງໃຫ້ຢາສັດ
bamboo (n)	ໄມ້ໄຜ່
bamboo shots (n)	ໜໍ່ໄມ້
banana (n)	ກ້ວຍ
banana flower (n)	ໝາກປີ
banana trunk (n)	ຕົ້ນກ້ວຍ
bank (of river)	ແຄມ (ແມ່ນ້ຳ)
barbecued chicken (n)	ໄກ່ປີ້ງ
barbed wire (n)	ໜາມໝາກຈັບ (ໃຊ້ລ້ອມຮົ່ວ)

English-Lao

General Agricultural Dictionary

bargain (n, v)	ຕໍ່ລາຄາ, ຕໍ່ລອງ
bark (n)	ເບືອກ
bark of tree (n)	ເບືອກໄມ້
barrel (n)	ຖົງ (ໃຊ້ບັນຈຸທາດແຫຼວ)
barren (adj)	ເປັນພັນ
barrier (n)	ເຄື່ອງກົດກັນ
barter (v)	ແລກປ່ຽນ
baseline survey (n)	ການສຳຫຼວດຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ
basic (adj)	ພື້ນຖານ
basin (n)	ອ່າງນ້ຳ
basket (n)	ກະຕ່າ
basket of rice (n)	ກະບຸງໃສ່ເຂົ້າ
bat (n)	ໂຕເຈຍ
bath (n), bathe (v)	ອາບນ້ຳ
beak (n)	ສູງດັງ, ສິບນິກ
beam (house) (n)	ຂາວ (ເຮືອນ)
beam curd (n)	ເຕົ້າຮູ້
bean noodles (n)	ຈຸ້ນເສັ້ນ
beans (n)	ພືດປະເພດຖົ່ວ
bear (v) beat	ທຸບຕີ
beater (loom) (n)	ພິມ (ພິມຕຳຫຼກ)
bed (plants) (n)	ໜານຜັກ
bed out (v)	ປົງ, ປູກ
bee (see special section) (n)	ເຜິ້ງ (ໃຫ້ເບິ່ງໃນພາກພິເສດ)
beef cattle (n)	ງົວພັນຊີ້ນ
beetle (n)	ແມງປີກແຂງ
behaviour (n)	ການປະພຶດ
behind (pre, adv)	ທາງຫຼັງ, ຂ້າງຫຼັງ
belly (n)	ທ້ອງ

belt (n)	ສາຍແອວ
bend (v), bent (adj)	ກົງ, ງໍ, ຂີດ
beneficial insects (n)	ແມງໄມ້ເປັນປະໂຫຍດ
berry (n)	ໝາກເບີຣີ
betel nut (n)	ໝາກຄຸ້ງວ, ແກ່ນໝາກຄຸ້ງວ
between (per, adv)	ລະຫວ່າງ
beyond (pre, adv)	ຫ່າໄປ, ພຸ້ນ, ເກີນ
bi-annual (adj)	ປີລະສອງຄັ້ງ
bicycle (adj)	ລົດຖີບ
biennial (adj)	ສອງປີຕໍ່ຄັ້ງ
biennial plant (n)	ພືດສອງລະດູ
binoculars (n)	ກ້ອງສ່ອງທາງໄກ
bio-bas (n)	ແກັດຊີວະພາບ
bird (n)	ນົກ
bird pepper (n)	ໝາກເຜັດຂີ້ໝູ
birth (n)	ການເກີດ
bite (v)	ກັດ
bitter (adj)	ຂົມ
bitter gourd (n)	ໝາກຮະ, ໝາກຂົນ
blacksmith (n)	ຊ່າງຕີເຫຼັກ
blade (n)	ໃບມົດ, ໃບຫຍ້າ
blanket (n)	ຜ້າຫົ່ມ
blend (v)	ປະສົມ
blind (adj)	ຕາບອດ
blister (v)	ເປັນແຜໜອງ, ໂພງ, ຕຸ່ມ
block (v)	ກັ້ນ, ກົດຂວາງ, ປັງ
blood (n)	ເລືອດ
bloodline	ສາຍເລືອດ, ເສັ້ນເລືອດ, ສາຍພັນ
bloom (v)	ບານ (ດອກໄມ້)

English-Lao

General Agricultural Dictionary

blossom (n)	ດອກໄມ້
boar (n)	ພໍ່ພັນໝູ, ໝູໂຕຜູ້
board (n)	ກະດານ
boat (n)	ເຮືອ
body (n)	ຮ່າງກາຍ, ຕົວ
bog (v)	ຕິດຕາມ, ຕິດຂັດ
boil (v)	ຕົ້ມ
boiled rice (n)	ເຂົ້າຈ້າວ
bomd (n)	ລະເບີດ, ລູກລະເບີດ
bomd splinter (n)	ສະເກັດລະເບີດ
bombie (n)	ລະເບີດຝັງດິນ
bones (n)	ກະດູກ
borrow (v)	ຍືມ, ຂໍຍືມ
both of them	ທັງສອງ
bottleneck (n)	ພື້ນທີ່ແຄບ, ທາງແຄບ
bottom (n)	ກີ້ນ, ລຸ່ມສຸດ
bottom of hole	ກີ້ນຊຸມ, ກີ້ນໝູມ
boundary (n)	ເຂດແດນ
bowl (n)	ຖ້ວຍ
box (n)	ທິບ, ກ່ອງ
brain (n)	ສະໝອງ
branch (n)	ງ່າໄມ້, ກິ່ງໄມ້, ສາຂາ
branding iron (n)	ເຫຼັກ (ໃຊ້ໝາຍສັດລ້ຽງ)
break (v)	ຫຼັກ, ແຕກ
breast (n)	ໜ້າເອິກ, ນົມ
breed (v)	ປະສົມພັນ
breeder seed (n)	ເມັດພັນບໍລິສຸດ
breeding centre (animal)	ສູນຂະຫຍາຍພັນສັດ
breeding station (animal)	ສະຖານີປະສົມພັນສັດ

brick (n)	ດິນຈີ່
brick dust (n)	ດິນຈີ່ຫັກ, ດິນຈີ່ກ້ອນ
bridge (n)	ຂົວ, ສະພານ
broad (adj)	ກວ້າງ
broiler (n)	ໄກ່ພັນຊີ້ນ
broken (to be) (adj)	ຫັກ, ແຕກ, ຂາດ
broken leg	ຂາຫັກ
broken rice	ເຂົ້າປາຍ, ເຂົ້າປຽນ
brooder house	ຄອກລູກໄກ່
brooding (n)	ການກຸກລູກໄກ່ (ໄກ່)
broom (n)	ຟອຍກວາດ, ໄມ້ກວາດ
brown (adj)	ສີນ້ຳຕານ
brown planthoppers	ເພັຍຈັກຈີ້ນສີນ້ຳຕານ
bruised (ot be) (adj)	ຊຳ, ຂຽວ
brush (n)	ຟອຍ, ປັດ, ຜັດ
bucket (n)	ຕັງ, ຄູ
bud (n,v)	ຕາ, ແຕກຕາ
budding (n)	ການແຕກຕາ (ພືດ)
budget (n)	ງົບປະມານ
budwood (n)	ຕາໄມ້
buffalo (n)	ຄວາຍ
buffer (v)	ກັນຊີນ
build (v)	ສ້າງ, ກໍ່ສ້າງ
buld (n)	ຫົວ (ພືດ)
bull (n)	ງົວ
bulldozer (n)	ລົດຕີນເຫຼັກ, ລົດຕີນຂີ້ເຂັບ
bullet (n)	ລູກປືນ
bundle (v)	ມັດ, ຫໍ່
bunds (n)	ຄັນນາ, ຄູກັນນ້ຳ

burn (v)	ຈູດ, ເຜົາ
bury (v)	ຝັງ
bus (n)	ລົດເມ
bush (n)	ຟຸ່ມໄມ້, ກໍໄມ້ນ້ອຍ
business (n)	ທຸລະກິດ, ການຄ້າ
butterfly (n)	ແມງກະບື້ອ
buttock (n)	ກີ້ນ, ທ້ອງ (ທະເລ)
button (n)	ກະດຸມເສື້ອ, ປຸ່ມ (ສໍາລັບກົດ)

C

cabinet (n)	ຕູ້, ຄະນະລັດຖະບານ
cable (n)	ສາຍ (ໄຟຟ້າ, ໂທລະສັບ)
cage (chicken)	ຕຸ້ມ, ຕຸ້ມໄກ່, ຕຸ້ມນົກ
calculate (v)	ຄຳນວນ, ຄິດໄລ່
calf, calves (n)	ລູກງົວ
calve (v)	ອອກລູກ (ງົວ)
calyx (n)	ກົບລ້ຽງ (ຂອງດອກໄມ້)
canal (n)	ຄອງ, ຮອງນ້ຳ
cancel (v)	ຍົກເລີກ
candle (n)	ທຽນໄຂ
candling (n)	ການສ່ອງໄຂ່ (ຄັດເລືອກໄຂ່ທີ່ສົມບູນ)
capital (n, adj)	ເມືອງຫຼວງ, ອັກສອນຕົວໃຫຍ່, ເງິນທຶນ
capture (v)	ຈັບ
care (v)	ດູແລ, ຮັກສາ
care and handling	ດູແລ ແລະ ລ້ຽງ
carpenter (n)	ຊາງໄມ້
carrot (n)	ຫົວກະຣິດ
carry (v)	ແບກ, ຫາບ, ຖື, ຫາມ, ຫົ້ວ
carry back and forth	ແບກກັບໄປກັບມາ

cart (n)	ກວຽນ
cashew (n)	ຕົ້ນໝາກມ່ວງທີມະພານ
cashew nut	ແກ່ນໝາກມ່ວງທີມະພານ
cassava (tapioca) (n)	ມັນຕົ້ນ
castor bean (n)	ຖົ່ວຫຼຸ່່ງສາ
castrate (v)	ຕອນ (ສັດ)
casualty (n)	ການບາດເຈັບ ແລະ ການຕາຍດ້ວຍອຸປະຕິເຫດ
catch (v)	ຈັບ
catchment area (rain)	ບໍລິເວນເກັບນ້ຳຝົນທີ່ເປັນແຫຼ່ງທຳມະຊາດ
categorize (v)	ຈັດລຳດັບ, ຈັດກຸ່ມ
cater for (v)	ສະໜອງ, ທາໃຫ້
catastrophe (v)	ຄວາມຫາຍຍະນະ
cattle (n)	ງົວ (ມ້າ, ແກະ)
cauliflower (n)	ກະລໍ່າດອກ
cause (n,v)	ສາຍເຫດ, ເຮັດໃຫ້, ເປັນເຫດໃຫ້
caution (n)	ຄວາມລະວັງ
ceiling (n)	ເພດານ
celery (n)	ຜັກເຊເລີຣີ
cement (n)	ຊີມັງ
centigrade (n)	ອົງສາເຊ
centipede (n)	ຂີ້ເຂັບ
center (n)	ສູນ, ສູນກາງ
cereal (n)	ເຂົ້າຊະນິດຕ່າງໆ
ceremony (n)	ພິທີ, ພິທີສະຫຼອງ
certificate (n)	ໃບປະກາດ
certified seed (n)	ເມັດພັນຢັ້ງຢືນ
cess-pit (n)	ຊຸມຮັບຂອງສິກກະປົກ, ຖັງວິດ
chain (n)	ສາຍໂສ້
change (v)	ປ່ຽນ

channel (n)	ເໝືອງ, ຮ່ອງນ້ຳ
characteristic (adj, n)	ຄຸນລັກສະນະ
characteristics (n)	ລັກສະນະ
cashew nut (n)	ແກ່ນໝາກມ່ວງຫົມະພານ
chemical (adj)	ເຄມີ
chemical fertilizer	ຝຸ່ນເຄມີ
chest (n)	ເອິກ, ໜ້າເອິກ
chew (v)	ຄ້ຽວ, ຫຍ້າ
chick (n)	ລູກໄກ່
chicken (n)	ໄກ່
chicken comb (n)	ຫອນໄກ່
child labour	ແຮງງານເດັກນ້ອຍ
chill (n)	ຄວາມໜາວເຢັນ
chisel (n)	ສິ້ວ
chlorophyll (n)	ຄລໍໂຣຟິລ, ທາດສີຂຽວໃນຜັກ
cholera (n)	ໂລກອະຫິວາ
choose (v)	ເລືອກ
chop down (n)	ຕັດ, ຮອນ
chrysalis (n)	ດ້ວງ, ດັກແດ້, ໜອນ
churn (n)	ຕັງໃສ່ນ້ຳນົມສັດ
City Hall (n)	ສຳນັກ
claim (v)	ຮຽກຮ້ອງ, ອ້າງສິດທິ
claw (n)	ເລັບສັດ, ກ້າມກຸ້ງ ແລະ ກະປູ
clay (n)	ດິນດາກ, ດິນໜຽວ
clean (adj, n)	ສະອາດ, ຄວາມສະອາດ
clear, clearly (adj, adv)	ຊັດເຈນ, ແຈ້ງຊັດ
clerk (n)	ສະໝຽນ
clever (adj)	ສະຫຼາດ
climate (n)	ອາກາດ, ດິນຟ້າອາກາດ

clod (n)	ກ້ອນດິນ
close (v, adj)	ໃກ້ສິດ, ຖີ່, ອັດ, ປິດ
clothes (n)	ເຄື່ອງນຸ່ງ
clothes-line	ຮາວ, ຮາວຕາກເຄື່ອງ
clothes-peg	ຂໍໜີບເຄື່ອງ
cloud (n)	ເມກ, ເຜືອ
cluster (n)	ກຸ່ມກ້ອນ, ໝູ່, ໂຮມກັນເປັນກຸ່ມ
coarse (adj)	ຫຍາບ, ບໍ່ກົງ, ບໍ່ລະອຽດ
coat, fur (n)	ຂົນ, ຂົນສັດ
cobra (n)	ງູເທົ່າ
cobweb (n)	ໄຍແມງມຸນ
coconut (n)	ໝາກພ້າວ
coconut cream (n)	ກະທົໝາກພ້າວ
coconut milk (n)	ນ້ຳໝາກພ້າວ
cocoon (n)	ໂຕດັກແດ້
coffee (n)	ກາເຟ
collaborate (v)	ຮ່ວມມື
collar bone	ກະດູກບ່າ
collect (v)	ເກັບ
collective (adj)	ຮ່ວມກັນ, ໂດຍສ່ວນລວມ
column (n)	ແຖວ
combine (n,v)	ເຄື່ອງເກັບກ່ຽວພືດ, ລວມເຂົ້າກັນ
committee (n)	ຄະນະກຳມະການ
commission (n)	ຄ່າທຳນຽມ, ຄ່ານາຍໜ້າ
Committee for Investment and Cooperation (CIC)	ຄະນະກຳມະການ ການຮ່ວມມືເສດຖະກິດ
Community Development Centre	ສູນພັດທະນາຊຸມຊົນ
Community Development Department (CD)	ກົມພັດທະນາຊຸມຊົນ

Community Development Worker	ພັດທະນາກອນ
Community Education and Extension Division	ກອງສົ່ງເສີມ ແລະ ເຜີຍແຜ່ການສຶກສາຊຸມຊົນ
compensate (v)	ຊົດເຊີຍ
complain (v)	ຈົ່ມ, ຮ້ອງທຸກ
complete (v)	ສຳເລັດ, ສົມບູນ
complex (adj)	ສັບສົນ
compost, compost fertilizer (n)	ຜຸ່ນພັກ, ຜຸ່ນທຳມະຊາດ
concentrate (n)	ອາຫານປະສົມ, ຮວມເຂົ້າກັນ
concerning (n)	ກ່ຽວຂ້ອງກັບ, ຫ່ວງໄຍ
concrete (n, adj)	ຄອນກີດ, ເບຕົງ, ມີຕົວຕົນ
condensery (n)	ໂຮງງານຜະລິດນົມຊຸ້ນ
condition (n)	ເງື່ອນໄຂ
conifer (n)	ຕົ້ນໄມ້
contract (n)	ສັນຍາ
consist of (v)	ປະກອບດ້ວຍ
consistent (adj)	ບໍ່ປ່ຽນແປງ
construction (n)	ການກໍ່ສ້າງ
consult (v)	ປຶກສາ
consumption (n)	ການບໍລິໂພກ
contagious (adj)	ຕິດຕໍ່, ໂລກຕິດຕໍ່
continuity (n)	ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງ
contribute (v)	ປະກອບສ່ວນ, ຊ່ວຍເຫຼືອ, ສະໜັບສະໜູນ
control (v)	ຄວບຄຸມ, ຄຸມ
controlled lighting (n)	ການບັງຄັບແສງ
convenient (adj)	ສະດວກສະບາຍ
convolvulus (n)	ເຄືອ, ໄມ້ປະເພດເຄືອ
cook (n, v)	ຄົນແຕ່ງກິນ, ແຕ່ງກິນ
cooking banana	ກ້ວຍນ້ຳ

cool (adj)	ໜາວ
co-operate (v)	ຮ່ວມມື
cooperation (n)	ການຮ່ວມມື
cooperative (n)	ສະຫະກອນ
coordinate (v)	ປະສານງານ
copper (n)	ທາດທອງແດງ
corn (n)	ສາລີ
corn harvester (n)	ເຄື່ອງເກັບກ່ຽວສາລີ
corrugated iron (n)	ສັງກະສີ
cosmetic products (n)	ເຄື່ອງສຳອາງ
cost (n)	ລາຄາ
cotton, raw cotton (n)	ຝ້າຍ, ຝ້າຍດິບ
cough (v, n)	ເປັນໄອ, ໄອ
count (v, n)	ນັບ
counterpart (n)	ຜູ້ປະສານງານ, ຜູ້ຮ່ວມງານ
country (n)	ປະເທດ, ຊົນນະບົດ
cover (v)	ປົກຄຸມ, ກວມເອົາ
cover crop (n)	ພືດຄຸມດິນ
cow (n)	ງົວ
cow shed (n)	ຄອກງົວ
crab (n)	ກະປູ
crank (n)	ຂໍ້ຫວຽງເຄື່ອງຈັກ
creditor (n)	ເຈົ້າໜີ້, ຜູ້ໃຫ້ຄົນອື່ນຢືມເງິນ
creek (n)	ສາຍນ້ຳ, ຫ້ວຍ
criminal (adj, n)	ອາດສະຍາກຳ, ຜູ້ກະທຳຜິດກົດໝາຍ
cripple (adj)	ພິການ
crisis (n)	ວິກິດການ
crop (n)	ພືດ
crop rotation (n)	ພືດໝູນວຽນ

cross (v)

cross breeding (n)

cross fertilization (n)

cubic measurement (n)

cubic meter (n)

cultivable (adj)

cultivation (n)

cultivator (n)

culture (n,v)

culvert pipe (n)

cupboard (n)

cure (n,v)

curve (n)

customer (n)

customs duty (n)

cut (rice or corn with a sickle) (v)

cut (general use) -see also reduce

cutting (n)

cutting (harvesting) (n)

cycles (n)

cyclone (n)

ຂ້າມ

ການປະສົມພັນຂ້າມສາຍພັນ (ສັດ)

ການປະສົມພັນຂ້າມສາຍພັນ (ພືດ)

ການວັດແທກບໍລິມາດ

ແມັດກ້ອນ

ດິນເໝາະສົມກັບກະສິກໍາ

ການປູກພືດ, ການເພາະປູກ

ຜູ້ປູກ, ຊາວກະສິກອນ

ວັດທະນາທຳ, ການລ້ຽງ, ການປູກ

ທໍ່ລະບາຍນ້ຳ

ຜູ້

ການບໍາບັດ, ປິ່ນປົວ

ເສັ້ນໂຄ້ງ

ລູກຄ້າ

ພາສີ (ລະຫວ່າງປະເທດ)

ກຸ່ງເຂົ້າ

ຕັດ

ກິ່ງຂຳ, ການປັກຂຳ (ພືດ)

ການກຸ່ງ, ການຕັດ

ວົງຈອນ

ພາຍຸໄຊໂຄນ, ລົມໝູນ

D

daily (adv)

dairy cattle (n)

dam (n)

damage (n)

danger (n)

dark (adj)

ທຸກໆວັນ

ງົວນົມ

ເຂື່ອນ

ຜົນເສຍຫາຍ, ການເສຍຫາຍ

ຄວາມອັນຕະລາຍ

ມືດ, ຄໍ່າ

data (n)	ຂໍ້ມູນ
dead (adj), die (v)	ຕາຍ
deadened (v)	ເຮັດໃຫ້ມືນ, ລະງັບ
deadly (adv)	ຢ່າງຕາຍ, ອັນຕະລາຍ
debt (n)	ໜີ້
decay (v,n)	ເນົ່າເບື້ອຍ
December (n)	ເດືອນທັນວາ
deciduous tree (n)	ຕົ້ນໄມ້ປ່ຽນໃບປີລະເທື່ອ
decimate (v)	ຂ້າໃຫ້ໝົດ, ທຳລາຍຢ່າງຮຽບຮຽງ
decision (n)	ການຕັດສິນໃຈ
decline (v)	ຊຸດໂຊມ, ເຊື່ອມໂຊມ
decompose (v)	ສະຫຼາຍຕົວ, ເບື້ອຍ
decrease (v)	ຫຼຸດລົງ, ເຮັດໃຫ້ໜ້ອຍລົງ
deep (adj)	ເລິກ
deer (n)	ກວາງ (ສັດປະເພດໜຶ່ງ)
deforestation (n)	ການທຳລາຍປ່າໄມ້
dehydration (n)	ການຂາດນ້ຳໃນຮ່າງກາຍ
delay (v,n)	ຊັກຊ້າ
deliver (v)	ສົ່ງ, ນຳສົ່ງ
demand (n)	ຄວາມຕ້ອງການ
demonstrate (v), demonstration (n)	ສາທິດ, ການສາທິດ, ການສະແດງໃຫ້ເຫັນ
demonstration plot	ແປງສາທິດ, ແປງທົດລອງສາທິດ
department (n)	ກົມ
Department of Agricultural Extension	ກົມສົ່ງເສີມກະສິກຳ
Department of Community	
Development	ກົມພັດທະນາຊຸມຊົນ
Department of Health	ກົມອະນາໄມ
Department of Highways	ກົມທາງຫຼວງ
Department of Livestock	ກົມລ້ຽງສັດ

Department of Public Welfare	ກົມປະຊາສິ່ງເຄາະ
depend on (n)	ຂຶ້ນຢູ່ກັບ, ແລ້ວແຕ່
deplete (v)	ສູນພັນ, ໝົດ
depot (n)	ສາງເກັບເຄື່ອງໃຊ້
depth (n)	ຄວາມເລິກ
Deputy Director General	ຮອງອະທິການບໍດີ, ຮອງອຳນວຍການ
Deputy Director Officer	ຜູ້ຮອງເຈົ້າເມືອງ
Deputy Governor	ຜູ້ຮອງເຈົ້າແຂວງ
describe (v)	ພັນລະນາ, ບອກລັກສະນະ
desert (v,n)	ປະຖິ້ມ, ທະເລຊາຍ
desolate (v)	ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ
destroy (v)	ທຳລາຍ
detergent (n)	ນ້ຳຢາທຳຄວາມສະອາດ (ແຟ້ບ, ນ້ຳຢາຖູອື່ນໆ)
determine (v)	ກຳນົດ, ຕັດສິນ
deteriorate (v)	ຊຸດໂຊມ, ເສື່ອມໂຊມ
devastate (v)	ທຳລາຍໜັກໜ່ວງ, ລ້າງຜານ
developing country (n)	ປະເທດກຳລັງພັ້ນທະນາ
dew (n)	ນ້ຳຄ້າງ
diarrhoea (n)	ພະຍາດຖອກທ້ອງ, ຖອກທ້ອງ
diarrhoea (chicken) (n)	ໂລກອະຫິວາໂກ່
decision-making (n)	ການຕັດສິນໃຈ
diesel engine (n)	ເຄື່ອງຈັກນຳໃຊ້ນ້ຳມັນກະຊວນ
diesel fuel (n)	ນ້ຳມັນກະຊວນ
diet (n)	ອາຫານ, ອາຫານພິເສດ
different (adj)	ຕ່າງກັນ
dig (v)	ຂຸດ
digest (v)	ຍອຍ (ອາຫານ)
digestion (n)	ການຍອຍອາຫານ
digger (n)	ເຄື່ອງຂຸດ

dike, dyke (n)	ຄັນນາ, ບ່ອນກັນນ້ຳ, ຄູ່ກັນນ້ຳ
dip (v)	ຈຸ່ມ
dip fish net (n)	ສະຫວິງຕັກປາ
dip net (n)	ສະຫວິງ
diploma (n)	ໃບປະກາດສະນິຍະບັດຊັງສູງ
direction (n)	ທິດທາງ, ການຊີ້ນຳ
director (n)	ຜູ້ອຳນວຍການ
Director General	ອະທິການບໍດີ
dirt (n)	ເປື້ອນເປີ, ສິກກະປົກ
disappear (v)	ເຮັດໃຫ້ສູນພັນ
disappointed (adj)	ຜິດຫວັງ
disaster (n)	ໄພພິບັດ
disc (n)	ຈານ, ແຜ່ນມົນ
disc harrow (n)	ຈານຄາດ
disc plough (n)	ຈານໄຖ
disease (see special section)	ພະຍາດ
display (v)	ສະແດງ
disseminate (v)	ແຈກຢາຍ
dissemination (n)	ການແຈກຢາຍ, ເຜີຍແຜ່
dissolve (v)	ລະລາຍ
distance, spacing (n)	ໄລຍະ, ຫວ່າງ
distil (v)	ກັ່ນ, ຕອງ
distribute (v)	ແຈກຈ່າຍ, ແຈກຢາຍ
district (n)	ເມືອງ
District C.D. Officer	ພັດທະນາກອນຂອງເມືອງ
district Officer	ພະນັກງານເມືອງ
ditch (n)	ຄູ, ຄັນຄູ
diversity (n)	ຫຼາຍຮູບແບບ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ
divide (v)	ແບ່ງ, ແຍກ

divide into (v)	ແບ່ງອອກເປັນ
division (n)	ກອງ, ຄະນະ, ການແບ່ງປັນ
doctor (n)	ແພດ, ນາຍໝໍ
dog (n)	ໝາ
domestic animal (n)	ສັດລ້ຽງ
domesticate (v)	ລ້ຽງ, ເພາະພັນ
dominate (v)	ປົກຄອງ
donate (v)	ບໍລິຈາກ
donor (n)	ຜູ້ໃຫ້ທຶນ
doubt (V,n)	ສົງໄສ
draft animals (n)	ສັດລາກແກ່
drain (v)	ລະບາຍນ້ຳ
drainage (n)	ການລະບາຍນ້ຳ
drawer (n)	ລົ້ນຊັກ
drill (a ridge with seeds or growing plants)	ຄູ (ຄູກ້າເມັດພືດ ຫຼື ຄູພືດທີ່ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ)
drill (v)	ເຈາະ
drink (v)	ດື່ມ
drinking water (n)	ນ້ຳດື່ມ
driver (n)	ຄົນຂັບລົດ
drop (v)	ຕົກເຮັຍ, ເຮັດຕົກ, ປົກໄວ້
droppings (n)	ຂີ້ສັດ
drought (adj)	ແຫ້ງແລ້ງ
drought resistant	ທົນແລ້ງ
drought-prone (n)	ເຂດແຫ້ງແລ້ງ
drown (v)	ຖ້ວມ, ນ້ຳຖ້ວມ
drug (n)	ຢາເສບຕິດ
dry (v)	ແຫ້ງ
dry cow (n)	ງົວຢູ່ໃນໄລຍະບໍ່ໃຫ້ນົມ
dry season rice (n)	ເຂົ້ານາແຊງ

dry up (v)	ເຊັດໃຫ້ແຫ້ງ (ຖ້ວຍຊາມ)
duck (v)	ເປັດ
dung	ຝຸ່ນສັດ
dust (n)	ຂົ້ນຝຸ່ນ
dustbin (n)	ຖັງຂີ້ເຫຍື້ອ
duty (n)	ໜ້າທີ່
dye (v)	ຍ້ອມສີ
dyke (n)	ຄັນນາ
dysentery (n)	ໂລກທ້ອງບິດ

E

ear (n)	ຫູ
early (adv)	ເບື້ອງຕົ້ນ, ແຕ່ເຊົ້າມືດ, ແຕ່ເດິກ
earn (v)	ຫາໄດ້, ຫາລ້ຽງຊີບ, ຫາເງິນ
earth (n)	ດິນ, ໂລກ, ໜວຍໂລກ
earthworm (n)	ຂີ້ກະເດືອນ
east (n)	ທິດຕາເວັນອອກ
ecologist (person)	ນັກນິເວດວິທະຍາ
ecology (n)	ນິເວດວິທະຍາ
economical (adj)	ປະຢັດ
ecosystem (n)	ລະບົບນິເວດ
edge (n)	ຂອບ, ຮິມ
education (n)	ການສຶກສາ
eel (n)	ອຸ່ງນ
efficient (adj)	ມີປະສິດຕິພາບ
egg (n)	ໄຂ່
egg banana	ກວຍໄຂ່
egg dealer	ຜູ້ຄ້າໄຂ່

egg grader	ເຄື່ອງຄັດໄຂ່
egg size	ຂະໜາດຂອງໄຂ່
electric pump (n)	ເຄື່ອງສູບນໍ້າໄຟຟ້າ, ປໍ້ານໍ້າໃຊ້ໄຟຟ້າ
electricity (n)	ໄຟຟ້າ
elephant (n)	ຊ້າງ
eliminate (v)	ກໍາຈັດ
emasculator (n)	ເຄື່ອງຕອນທໍາສັດ
embroider (v)	ແສວ, ຖືກແສວ
embryo (n)	ຈາວ, ໝໍ້, ລູກໃນທ້ອງ, ຕົ້ນອ່ອນໃນເມັດ
emergency (n)	ສຸກເສີນ
employ (v)	ຈ້າງ
employee (n)	ລູກຈ້າງ
employer (n)	ນາຍຈ້າງ, ຜູ້ຈ້າງ
empty (adj)	ຫວ່າງເປົ່າ
enclosure (n)	ສະຖານທີ່ຊຶ່ງຢູ່ພາຍໃນວົງຮົ່ວ
encourage (v)	ໃຫ້ກໍາລັງໃຈ, ສະໜັບສະໜູນ
endangered species (n)	ສັດ ແລະ ພືດໃກ້ຈະສູນພັນ (ຊະນິດ)
endemic (n)	ພະຍາດຊ້ຳເຮື້ອປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ, ໄຂ້ຊ້ຳເຮື້ອ
energy (n)	ພະລັງງານ, ກໍາລັງ
engineering (n)	ວິສະວະກໍາ
enhancement (n)	ການປັບປຸງ, ການເສີມຂະຫຍາຍ
enlarge (v)	ຂະຫຍາຍ, ເຮັດໃຫ້ໃຫຍ່ອອກ
entitlement (n)	ສິດທິ
entrails (n)	ເຄື່ອງໃນ, ອະໄວຍະວະພາຍໃນຂອງສັດ
environment (n)	ສິ່ງແວດລ້ອມ
environmental (adj)	ສິ່ງແວດລ້ອມ
environmental impact assessment	ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສະພາບແວດລ້ອມ
environmentalist (person)	ນັກສິ່ງແວດລ້ອມ

epidemic (n)	ໂລກລະບາດ, ໂລກຕິດຕໍ່
erosion (n)	ການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ
erratic (adj)	ບໍ່ແນ່ນອນ
escarpment (n)	ບ່ອນກວ້າງສູງຊັນ
establish (v)	ຕັ້ງ, ສ້າງຕັ້ງ
estimate (v)	ປະມານ, ກະຕວງ
evaporate (v)	ລະເຫີຍອາຍ
exact (adj)	ແນ່ນອນ, ຕົວຈິງ
example (n)	ຕົວຢ່າງ
exception (n)	ຂໍ້ຍົກເວັ້ນ
exchange rate (n)	ອັດຕາແລກປ່ຽນ
excrement (n)	ຝຸ່ນ, ອາຈີມ
exhausted (adj)	ໝົດແຮງ, ໝົດ
expand (v)	ຂະຫຍາຍ, ກະຈາຍ
experience (n)	ປະສົບການ, ສຳນານ, ເຄີຍຜ່ານວຽກ
experiment (n)	ການທົດລອງ, ທົດລອງ
experimental station	ສະຖານີທົດລອງ
expert (n)	ຜູ້ຊຽວຊານ
explain (v)	ອະທິບາຍ
explain in detail	ອະທິບາຍໂດຍລະອຽດ
explode (v)	ລະເບີດ, ແຕກຂຶ້ນ
explore (v)	ສຳຫຼວດ, ຄົ້ນຫາ
export (n)	ການສົ່ງອອກ
expose (v)	ເປີດເຜີຍ, ຕາກແດດ, ແບອອກ
extension (n)	ສົ່ງເສີມ, ຂະຫຍາຍ
extensionists (n)	ນັກສົ່ງເສີມ
extinct (adj)	ສູນພັນ
extract (v)	ຕັດທອນ, ສະກັດອອກ
eye (n)	ຕາ

eyebrow (n)

eyelash (n)

eyelid (n)

ຄ້ວ

ຂົນຕາ

ເປືອກຕາ, ໜັງຕາ

F

faeces (n)

Fahrenheit (n)

fail (v)

failure (n)

fallow (adj)

family (n)

famine (n)

fan (n)

fare (n)

farm (n)

farm crops (n)

farmer (n)

farmers group

farrow (n)

favorable (adj)

feather (n)

February (n)

fee (n)

feed (n)

feed (v)

feed grinding machine

feed mixing machine

feeding (n)

female (adj)

ອາຈົມ, ຂີ້

ອົງສາຟາເຣັນຮາຍ

ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ, ຫຼົ້ມເຫຼວ

ການບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ

ປະດິນເປົ່າຫວ່າງ, ປ່າເລົ່າ

ຕະກຸນ

ຄວາມອຶດຢາກ, ຄວາມຂາດແຄນ

ພັດລົມ

ຄ່າໂດຍສານ

ໄຮ່, ນາ

ພືດໄຮ່

ຊາວກະສິກອນ

ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ

ຄອກເກີດໝູ, ຄອກໝູນ້ອຍ

ເໝາະສົມ, ແທດເໝາະ

ຂົນສັດປີກ, ຂົນປັດໄກ

ເດືອນກຸມພາ

ຄ່າທຳນຽມ

ອາຫານສັດ

ໃຫ້ອາຫານສັດ, ເກືອສັດ

ເຄື່ອງບີດອາຫານ

ເຄື່ອງປະສົມອາຫານ

ການໃຫ້ອາຫານ

ໂຕແມ່ (ສັດ)

fence (n)	ຮົ່ວ
fermented fish (n)	ປາແດກ
ferocious (used of animals)	ຮ້າຍ, ໂຫດຮ້າຍ (ສັດຮ້າຍ)
ferry (n)	ເຮືອບັກ
fertile (adj)	ອຸດົມສົມບູນ, ຝຸ່ນໝາຍ
fertility (n)	ຄວາມອຸດົມສົມບູນ
fertilization (n)	ການປະສົມພັນ (ພືດ ຫຼື ສັດ)
fertilize (v)	ເຮັດໃຫ້ອຸດົມສົມບູນ, ປະສົມພັນ
fertilized egg (n)	ໄຂ່ທີ່ປະສົມພັນແລ້ວ
fertilizer (n)	ປຸ່ຍ
fertilizer application	ການໃສ່ປຸ່ຍ
fester (v)	ເປັນໜອງ, ເນົ່າ
fetch (v)	ໄປເອົາມາ
fever (n)	ໄຂ້
fibre (n)	ໃຍ, ກາກ
fibre crop (n)	ພືດເສັ້ນໃຍ
fibrous roots (n)	ຮາກຝອຍ
field (n)	ທີ່ງາມາ
field crop (n)	ພືດໄຮ່
field guard (n)	ຄົນເຝົ້ານາ, ຄົນເຝົ້າໄຮ່
field mouse (n)	ໝູນາ
field trip (n)	ອອກພື້ນທີ່, ລົງຢ້ຽມຢາມພາກສະໜາມ
fill (v)	ບັນຈຸ, ເຮັດໃຫ້ເຕັມ
fin(n)	ຄີປາ
finger nails (n)	ເລັບມື
fingers (n)	ນິ້ວມື
finish (v)	ຈົບ, ສໍາເລັດ, ແລ້ວ
fire (n)	ໄຟ
firewood (n)	ໝີນ

first grade officer (n)	ຂ້າລັດຖະການຊັ້ນເອກ
fish (see special section for species)	ປາ (ລາຍລະອຽດໃຫ້ເບິ່ງໃນພາກຊະນິດຂອງປາ)
fish (v)	ຕືກປາ, ຫາປາ
fish bone (n)	ກ້າງປາ
fish meal (n)	ປາປິ່ນໃຊ້ເປັນປຸ່ຍ ຫຼື ອາຫານສັດ
fish net (n)	ສະຫວີງ, ມອງ, ແຫ
fish scale (n)	ເກັດປາ
flame (n)	ແປວໄຟ
flat (not hilly) (adj)	ຮາບພຽງ
flexible (adj)	ປຸ້ນແປງໄດ້
flood (v)	ນ້ຳຖ້ວມ
flood gate (n)	ປະຕູນ້ຳ
floor (n)	ພື້ນ
flour (n)	ແປ້ງ
flourish (n)	ເຕີບໂຕໄວ
flower, blossom (n)	ດອກ, ດອກໄມ້
flowerpot (n)	ໂຖດອກໄມ້
fluctuate (v)	ຂຶ້ນໆລົງໆ
focus (v)	ເລັ່ງໃສ່, ສຸມໃສ່
fodder (n)	ຫຍ້າແຫ້ງ, ອາຫານສັດປະເພດຫຍ້າແຫ້ງ
foot (n)	ຕີນ
foot and mouth disease	ພະຍາດປາກເປື້ອຍລົງເລັບ
forage (n)	ພືດອາຫານສັດ
force (n)	ບັງຄັບ
foreign breed (n)	ພັນຕ່າງປະເທດ
forest (n)	ປ່າໄມ້
forest managemnt & protection	ການຈັດການ ແລະ ການປ້ອງກັນປ່າໄມ້
forget (v)	ລືມ
formula (n)	ສັດ

foundation (n)	ມູນນິທິ, ຈັດຕັ້ງສະຖາບັນ
foundation seed (n)	ເມັດພັນພື້ນຖານ
four-furrow plough (n)	ໄຖແບບສີ່ແຜ່ນ
fresh (ot be) (adj)	ສົດ
Friday (n)	ວັນສຸກ
friend (n)	ເພື່ອນ, ພູ່ເພື່ອນ
friendly (adj)	ເປັນກັນເອງ
frog (n)	ກົບ, ຂຽດ, ອີ່ງອ່າງ
fruit (n)	ໝາກໄມ້
fruit farmer (n)	ຊາວສວນໝາກໄມ້
full (adj)	ເຕັມ
fumes (n)	ອາຍເສຍ, ຄວັນ
fumigate (v)	ສົດຢາຂ້າແມງໄມ້
fun (n)	ຄວາມມ່ວນຊື່ນ
fundamental (adj)	ພື້ນຖານ
fungicide (n)	ຢາກຳຈັດເຊື້ອລາ
fungus (n)	ເຊື້ອລາ
funny (adj)	ຕະຫຼົກ
fur (n)	ຂົນສັດ
furrow (n)	ຮ່ອງໃນໜານຜັກ
fuse (n)	ພິວໄຟພ້າ (ເສັ້ນພິວ)
future (n)	ໃນພາຍໜ້າ, ອະນາຄົດ

G

gap (n)	ຊ່ອງຫວ່າງ
garden (n)	ສວນ
gardener (n)	ຄົນເຮັດສວນ
garland (n)	ພວງມາລາ
gate (n)	ປະຕູໃຫຍ່

English-Lao

General Agricultural Dictionary

gather (v)	ໂຮມເຂົ້າກັນ, ເກັບຮວມກັນ
generate (v)	ຜະລິດ, ເຮັດໃຫ້ເກີດມີຂຶ້ນ, ເຮັດໃຫ້ກໍາເນີດ
generator (n)	ເຄື່ອງກໍາເນີດໄຟຟ້າ
generous (adj)	ເມດຕາ, ໃຈກວ້າງຂວາງ
genetic material (n)	ອຸປະກອນເຊື້ອພັນ
gentian violet (n)	ນ້ຳຢາສີມ່ວງແກ່ໃຊ້ສໍາລັບຂ້າເຊື້ອໂລກ
genus (n)	ຊະນິດ, ແນວພັນພືດ ຫຼື ແນວພັນສັດ
germ cell (n)	ແຊ່ນສືບພັນ
germinate (v)	ງອກ, ແຕກຈາວ
gestation (n)	ໄລຍະຕັ້ງທ້ອງ, ຖືພາ
girl (n)	ເດັກຍິງ
girl' school (n)	ໂຮງຮຽນແມ່ຍິງ
gland (n)	ຕ່ອມ ຫຼື ປອກທີ່ໃຊ້ອັດເຄື່ອງຈັກ
glass (n)	ຈອກແກ້ວ
glutinous rice (n)	ເຂົ້າໜຽວ
goat (n)	ແບ້
godown (warehouse) (n)	ສາງເຄື່ອງ
gold (n)	ຄໍາ
good seed (n)	ເມັດພັນດີ
govern (v)	ປົກຄອງ
government (n)	ລັດຖະບານ
government official	ຂ້າລັດຖະການ, ລັດຖະກອນ
Governor (n)	ເຈົ້າແຂວງ
grafting (n)	ການທາບກິ່ງ
grain (n)	ເມັດພືດ, ຫັນຍະພືດ
grain drill (n)	ເຄື່ອງຢອດເມັດ, ເຄື່ອງຢອດແກ່ນ
grass (n)	ຫຍ້າ
Grass Experiment Station	ສະຖານີພຶດອາຫານສັດ
grasshopper (n)	ຕົກແຕນ

gravel (n)	ຫິນນ້ອຍ
graze (v), grazing	ກິນຫຍ້າ, ການປ່ອຍສັດກິນຫຍ້າ
grease (v, n)	ທານ້ຳມັນ, ນ້ຳມັນສັດ, ນ້ຳມັນຂີ້ເຜີ້ງ
green (adj)	ສີຂຽວ
green house (n)	ເຮືອນແກ້ວ
green manure (n)	ຝຸ່ນຂຽວ, ຝຸ່ນທຳມະຊາດ
Green Revolution	ການປະຕິວັດຂຽວ
grid (n)	ຕາໜ່າງເຟັງກ
grinding machine (n)	ເຄື່ອງປັດ
ground (n)	ດິນ, ພື້ນດິນ
ground lizard (n)	ແຍ້
ground water (n)	ນ້ຳໃຕ້ດິນ
group (n)	ກຸ່ມ, ພວກ, ໝູ່
grow up (v)	ໃຫຍ່, ເຕີບໂຕ
growing (n)	ການເຕີບໂຕ
growth rate (n)	ອັດຕາການເຕີບໂຕ
guard (v,n)	ປ້ອງກັນ, ເຝົ້າຍາມ
gulf (n)	ອາວ
gullet (n)	ຫຼອດອາຫານ
gully (n)	ທາງນ້ຳໄຫຼ
gum (n)	ຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ໆ, ຢາງໄມ້
gutter (n)	ຮາງລືນ

H

habitat (n)	ບ່ອນຢູ່ຂອງສັດ ຫຼື ພືດ
habit (n)	ນິໄສ
hack (n)	ບັກ, ພັນ, ສັບ
hair (for animal)	ຂົນ
half (adj)	ເຄິ່ງ, ເຄິ່ງໜຶ່ງ

halter (n)	ເຊືອກຈູງມ້າ
halve (v)	ແບ່ງ, ແບ່ງເຄິ່ງ
handicraft (n)	ຫັດຖະກຳ
handling (n)	ຮັກສາດູແລ
hard wood (n)	ໄມ້ເນື້ອແຂງ
hardy (adj)	ທົນທານ
harmless (adj)	ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍ
harrowing (n)	ການຄາດ
harvest (v,n)	ເກັບກູ້ວ, ການເກັບກູ້ວ
hatch (v)	ຟັກໄຂ
hay (n)	ຫຍ້າແຫ້ງ
hazard (n)	ຄວາມອັນຕະລາຍ
headman (head of village)	ນາຍບ້ານ
headmaster (n)	ອາຈານໃຫຍ່, ຄູ່ໃຫຍ່
heal (v)	ປິວ, ບຳປັດ, ຮັກສາ
Health Department Office	ຫ້ອງການສາທາລະນະສຸກ
heap (v,n)	ກອງກັນຂຶ້ນ, ກອງ, ເປັນກອງ
heart (n)	ຫົວໃຈ, ໃຈ
heat (n)	ຄວາມຮ້ອນ
heavy (adj)	ໜັກ
hectare (n)	ເຮັກຕາ
hedge (n)	ຮົ່ວຕົ້ນໄມ້ຕ່າງໆ
heel (n)	ສິ້ນຕີນ, ສິ້ນໜ່ວງ
help (v)	ຊ່ວຍ
hemp (n)	ປີ່, ປ່ານ
hen (n)	ໄກ່ແມ່
herbaceous (n)	ໄມ້ເນື້ອອ່ອນ
herbicide (n)	ຢາຂ້າຫຍ້າ
herbivore (n)	ສັດກິນຫຍ້າ (ກິນໃບໄມ້)

herd (n)	ຝູງສັດ
Herd Improvement Registry (H.I.R)	ທະບຽນປະຫວັດພັນ (ງົວ)
hide (n)	ໜັງສັດ
high (adj)	ສູງ
highland (n)	ບ່ອນສູງ
hill	ສູ່ມ (ເຂົ້າ, ໄມ້)
hip (n)	ກະໂພກ
hire (v)	ຈ້າງ, ເໝົາ
hit (v)	ຕີ, ຕອຍ
hive (n), hive-bee (honey bee)	ຮັງເຜີ້ງ, ຮວງເຜີ້ງ
hoe (n)	ຈົກ (ໃຊ້ສຳລັບຂຸດດິນ)
hoeing (n)	ການຂຸດດິນ, ການພວນດິນ
hold (v)	ຈັບ, ຖື
hole (n)	ຊຸມ, ໝູ່ມ, ຮູ
hole mout (n)	ປາກຊຸມ, ປາກໝູ່ມ
hollow (n)	ໂກນ, ກະບັງ
hoof (n)	ກີບ, ກີບຕີນສັດ
hook (n)	ຂໍເກາະ
hormone (n)	ຮໍໂມນ
horn (for animal) (n)	ເຂົ້າສັດ
horse (n)	ມ້າ
horticulture (n)	ການປູກພືດຜັກ
hose (n)	ທໍ່ຢາງ
hospital (n)	ໂຮງໝໍ
host (for parasites) (n)	ສັດກາຝາກ, ພະຍາດກາຝາກ
hot (adj)	ຮ້ອນ
house (n)	ເຮືອນ
household (n)	ຄົວເຮືອນ
housing (n)	ການປູກສ້າງບ້ານເຮືອນ

howl (v)	ຫອນ, ເກົ້າຫອນ
hull (v)	ປອກເປືອກ, ສີເຂົ້າ
humid (adj)	ຊື່ນ, ຊຸ່ມຊື່ນ
humidity (n)	ຄວາມຊຸ່ມ
humus (n)	ຝຸ່ນດິນ (ຝຸ່ນທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການທັບຖິມຊາກພືດ)
hunger (n)	ຄວາມອຶດຢາກ, ຄວາມຫິວ
hunt (v), hunting (n)	ລ່າສັດ, ການລ່າສັດ
husband (n)	ຜົວ, ສາມີ
husk (n)	ເປືອກ
husked rice (n)	ເຂົ້າສານ
hut (n)	ກະທອນ, ຖຽງນາ, ຕູບ
hutch (n)	ຄອກກະຕ້າຍ
hybrid (n)	ລູກຊອດ, ລູກປະສົມ
hydraulic (adj)	ແມ່ແຮງ, ໄຮໂດຣລິກ
hydraulic ram (n)	ເຄື່ອງປັ່ນນໍ້າລະບົບໄຮໂດຣລິກ
hygiene (n)	ຄວາມສະອາດ
I	
immature (adj)	ອ່ອນ, ຍັງບໍ່ທັນສຸກ
immune (adj)	ທົນທານຕໍ່ໂລກ (ພະຍາດ)
impact (v, n)	ຜົນກະທົບ
imperil (v)	ເກີດອັນຕະລາຍ
implement (v)	ເລີ່ມປະຕິບັດ
import (n)	ສິນຄ້າຂາເຂົ້າ
impossible	ເປັນໄປບໍ່ໄດ້
impoverish (v)	ເຮັດໃຫ້ພົດຄວາມອຸດົມສົມບູນ (ເຮັດໃຫ້ດົນຈົດ)
improve (v)	ເຮັດໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ບຳລຸງ
inappropriate (adj)	ບໍ່ເໝາະສົມ
inarching, approach grafting	ການທາບກຶ່ງໄມ້, ການຕໍ່ຕາໄມ້

inbreeding (n)	ການປະສົມແມ່ພັນ
inbred (n)	ການປະສົມພັນລະຫວ່າງພັນໃກ້ຊິດກັນ
incline (v)	ໂນ້ມອຸ່ງ, ອຸ່ງ
income (n)	ລາຍໄດ້, ເງິນລາຍໄດ້
increase (v)	ເພີ່ມຂຶ້ນ, ຂະຫຍາຍຈຳນວນຂຶ້ນ
incubate (v)	ອົບ, ບິ່ມ, ໃຫ້ຄວາມຮ້ອນເພື່ອໃຫ້ເກີດເປັນຕົວ
incubation (n)	ການຟັກໄຂ່, ໄລຍະຟັກໄຂ່
incubator (n)	ຕູ້ອົບ, ເຄື່ອງຟັກໄຂ່
industry (n)	ອຸດສາຫະກຳ
infectious disease(n)	ພະຍາດຕິດຕໍ່, ໂລກຕິດຕໍ່
infertile (adj)	ບໍ່ອຸດົມສົມບູນ
infest (v)	ອ້າງອິ່ (ເຕັມສະຖານທີ່)
infestation (n)	ຄວາມອ້າງອິ່
inform (v)	ແຈ້ງຂ່າວ, ບອກໃຫ້ຮູ້
information (n)	ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ
inhabitant (n)	ຜູ້ອາໄສ
injection (n)	ການສັກຢາ
injure (v)	ທຳຮ້າຍ, ບາດເຈັບ
inorganic (n)	ອະນົງຄະທາດ, ອະອິນຊີ
insect (n)	ແມງໄມ້
insecticide (n)	ຢາຂ້າແມງໄມ້
inseminate (v)	ແຜ່ພັນ
install (v)	ຕິດຕັ້ງ
instances (n)	ຕົວຢ່າງ
instead (adj)	ແທນທີ່
Integrated Pest Management (IPM)	ການປາບສັດຕູພືດ
intercrop (n, v)	ການປູກພືດປະສົມປະສານ
interest rate (n)	ອັດຕາດອກເບ້ຍ
interested (adj)	ສົນໃຈ

intermingle (v)	ປະສົມ
intestine (n)	ລຳໄສ້, ໄສ້
inundation (n)	ອຸທົກກະໄພ, ນ້ຳຖ້ວມ
invertebrates (n)	ສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງ
invest money (v)	ລົງທຶນ
iodine (n)	ທາດໄອໂອດິນ
iodine deficiency disorder (goiter)	ໂລກຂາດທາດໄອໂອດິນ, ໂລກຄໍໝູງ
iron (n)	ເຫຼັກ
irreplaceable (adj)	ປຸງແທນບໍ່ໄດ້
irrigate (v)	ສ້າງຊົນລະປະທານ
irrigate (v)	ຫີດນ້ຳ, ໃຫ້ນ້ຳ, ເອົານ້ຳເຂົ້າ
irrigation (n)	ຊົນລະປະທານ
irrigation (n)	ການຊົນລະປະທານ
irrigation dam (n)	ເຂື່ອນກັນນ້ຳ
irrigation ditch (n)	ຕະຄອງສົ່ງນ້ຳ, ຄອງສົ່ງນ້ຳ
island	ດອນ, ເກາະ
itch (v, n)	ຄັນ, ຂີ້ຫິດ

J

jail, gaol, prison (n)	ຄຸກ (ສຳລັບຂັງນັກໂທດ)
jam (n)	ແຍມ, ໝາກໄມ້ກວນ
jaw (n)	ດູກຄາງກະໄຕ
jetting gun (n)	ປືນສີດນ້ຳ
jug (n)	ເທຍືອກ, ໂຖນ້ຳ, ກະຕຸກນ້ຳ
juggle (v)	ຫຼິ້ນກິນ, ລວງຕາ
juice (n)	ນ້ຳໝາກໄມ້
July (n)	ເດືອນກໍລະກົດ
June (n)	ເດືອນມິຖຸນາ
jungle (n)	ປ່າດົງດິບ

justifiable (adj)

ແກ້ຕົວໄດ້

justify (v)

ສະແດງຫຼັກຖານ, ແກ້ຕົວ

justness (n)

ຍຸດຕິທຳ

jut (n)

ຍື່ນອອກມາ, ຍື່ນຂາອອກ

jute (n)

ປໍ, ປໍກະເຈົ້າ

juvenile (n, adj)

ເຍົາວະຊົນ, ເດັກນ້ອຍ, ລຸ້ນເດັກນ້ອຍ

juvenile court (n)

ສານຄະດີເດັກນ້ອຍ

juvenile delinquent (n)

ເດັກນ້ອຍເກເລ

K

kapok (n)

ຈັ້ວ, ນຸ່ນຈັ້ວ

keen (adj)

ຄົມ, ຫຼັກແຫຼມ, ໃຈຈິດໃຈຈໍ່

keep (v)

ເກັບຮັກສາ, ປົກປັດ, ປັດປັງ

kenaf (n)

ປໍ

kernel (n)

ພາກສ່ວນໃນຂອງຖົ່ວຕ່າງໆ

kerosene (paraffin)

ນ້ຳມັນກາດ

kettle (n)

ກາຕັນນ້ຳ, ໝໍ້

kibble (v)

ບົດ, ປິ່ນ

kidney (n)

ໃຕ, ໃຕສັດ

kill (v)

ຂ້າ

kilogram, kilo (n)

ກິໂລກຼາມ

kind (adj), sort (n)

ຊະນິດ

king (n)

ເຈົ້າຊີວິດ

kitchen garden (n)

ສວນຄົວ, ສວນຜັກ

kitten (n)

ລູກແມວ

knee (n)

ເຂົ້າ, ຫົວເຂົ້າ

knife (n)

ມີດ

knit (v)

ຖັກ

knoll (n)

ເນີນ, ໂຄກ

knowledge (n)

ຄວາມຮູ້

L

label (n)	ກາໝາຍ, ປ້າຍ, ສະຫຼາກ
laborers (n)	ກຳມະກອນ
labour (n)	ແຮງງານ
lactation period (n)	ໄລຍະໃຫ້ນົມ
ladder (n)	ຂັ້ນໄດ
lake (n)	ທະເລສາບ
lamp (n)	ຕະກຽງ, ໂຄມໄຟ, ດອກໄຟ
land (n)	ດິນ
Land-survey (n)	ການວັດແທກເນື້ອທີ່ດິນ
land classification (n)	ການຈຳແນກທີ່ດິນ
land race (n)	ພັນພື້ນເມືອງ
land reform (n)	ປະຕິຮູບທີ່ດິນ
land registry (cadaster)	ການຈົດທະບຽບທີ່ດິນ, ການລົງທະບຽບທີ່ດິນ
land tenure systems (n)	ລະບົບກຳມະສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ
landholding (n)	ການຄອບຄອງທີ່ດິນ
landless (n)	ບໍ່ມີທີ່ດິນ
landlord (landowner)	ເຈົ້າຂອງເຮືອນ (ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ)
landmark (n)	ຫຼັກປັກປັນເຂດແດນ, ທີ່ໝາຍ, ຂີດໝາຍ
land-mine (n)	ລະເບີດຝັງດິນ
landslide (n)	ດິນເຈື່ອນ, ດິນຟັງທະລາຍ
Lao Women's Union	ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
large-scale (adj)	ຂະໜາດໃຫຍ່
lasso (n)	ບ່ວງຄ້ອງສັດ
laterite (n)	ດິນຫີນແຮ່
laugh (v)	ຫົວ, ຫົວຂວັນ
law (n)	ກົດໝາຍ
lay (v)	ວາງ, ພາດ, ປູ

lay egg (v)	ອອກໄຂ່, ວາງໄຂ່
layer (n)	ແມ່ໄກ່ໄຂ່, ຊັ້ນຂອງດິນ ຫຼື ບັນຍາກາດ
leaching (n)	ການຊະລ້າງ (ດິນ)
lead (v)	ຈູງ, ຊັກຈູງ, ນຳພາ
lead (mineral)	ກົວ, ສານກົວ
leader (n)	ຜູ້ນຳ
leaf, leaves (n)	ໃບໄມ້
leafy vegetables (n)	ຜັກກິນໃບ
leak (n)	ຮົວ
leave (v)	ຖິ້ມ, ຈາກໄປ, ອອກເດີນທາງ
leech (n)	ປີງ, ທາກ
leg (n)	ຂາ
legume (n)	ພືດຕະກູນຖົ່ວ
lend (v)	ໃຫ້ຢືມ
level (n)	ລະດັບ
level (v)	ປັບໜ້າດິນ
life (n)	ຊີວິດ
light (v, n, adj)	ໄຕ້ໄຟ, ແສງສະຫວ່າງ, ເບົາ
limb (n)	ແຂນຂາ ຫຼື ປີກ
lime (n)	ໝາກຂີ້ຫູດ
limestone (n)	ຫີນປູນ
limit (v, n)	ຈຳກັດ, ເຂດຈຳກັດ
lip (n)	ຮິມປາກ
liquid (n, adj)	ແຫຼວ, ທາດແຫຼວເປັນນ້ຳ
liver (n)	ຕັບ
livestock (n)	ສັດລ້ຽງ
Livestock Experiment Station	ສະຖານີບຳລຸງພັນສັດ
livestock raising (n)	ການລ້ຽງສັດ
livestock specialist (n)	ສັດຕະວະແພດ

lizard (n)	ກະປອມ, ຈິໂກະ
load (v, n)	ບັນທຸກ, ເຄື່ອງບັນທຸກ, ເຄື່ອງຕ່າງໃສ່
local (adj)	ທ້ອງຖິ່ນ, ພື້ນເມືອງ
local breed (n)	ພັນພື້ນເມືອງ
located (adj)	ຕຳແໜ່ງ, ບໍລິເວນ
lock (n)	ກະແຈ, ປິດກະແຈ, ອັດ
locust (n)	ຕັກແຕນ (ຊະນິດທຳລາຍພືດ)
log (n)	ໄມ້ທ່ອນ
logging (n)	ການຕັດໄມ້ທ່ອນ
lonely (adj)	ເທງົາ
long (adj)	ຍາວ
long banana	ກ້ວຍງ້າວ
long handle fish net	ສະຫວິງປາກໃຫຍ່
loom (n)	ຫຼັກ
loose (adj, loosen (v)	ຫຼົ້ມ, ບໍ່ແໜ້ນ, ເຮັດໃຫ້ຫຼົ້ມ
lorry (n)	ລົດບັນທຸກ
lost (adj)	ເສຍ
low (adj)	ຕ່ຳ
lowland (n)	ທົ່ງພຽງ, ພື້ນທີ່ຕ່ຳ
lungs (n)	ປອດ

M

machine (n)	ເຄື່ອງຈັກ
Macronutrients (n)	ອາຫານຫຼັກ
main (adj)	ຫຼັກ, ສຳຄັນ
mainstay (n)	ຫຼັກສຳຄັນ
maintenance (n)	ການຮັກສາ, ການບຳລຸງ, ການລ້ຽງດູເບິ່ງແຍງ
major (adj)	ໃຫຍ່, ສ່ວນໃຫຍ່
malaria (n)	ໄຂ້ມາລາເລຍ, ໄຂ້ປ່າ

male animal (n)	ສັດໂຕຜູ້
mammal (n)	ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ
mammary (adj)	ກ່ຽວກັບນົມ
management (n)	ບໍລິຫານ
Management of Irrigation Agriculture	ການຈັດການຊົນລະປະທານກະສິກຳ
manager (n)	ຜູ້ບໍລິຫານ
mandate (v)	ມີອຳນາດ
manure (n)	ບຸ້ຍທຳມະຊາດ, ບຸ້ຍຄອກ, ຝຸ່ນຄອກ
manure spreader (n)	ເຄື່ອງໃສ່ບຸ້ຍ
map (n)	ແຜນທີ່
March (n)	ເດືອນມີນາ
mare (n)	ມ້າແມ່
market (n)	ຕະຫຼາດ
market garden (n)	ສວນຜັກ
mature (v, adj)	ແກ່, ສຸກ, ຈະເລີນເຕັມສ່ວນ, ເປັນຜູ້ໃຫຍ່
maturity (n)	ອາຍຸ
maximum (n, adj)	ສູງສຸດ
May (n)	ເດືອນພຶດສະພາ
Mean Annual Rainfall	ປະລິນມານນ້ຳຝົນສະເລັຍປະຈຳປີ
measure (v)	ວັດແທກ, ແທກ
meat (n)	ຊີ້ນ, ເນື້ອ
mechanic (n)	ຊ່າງຈັກ, ຊ່າງເຄື່ອງຈັກ
mechanization (n)	ການນຳໃຊ້ກົນຈັກ
mechanize (v)	ນຳໃຊ້ກົນຈັກ
medicinal plant (n)	ພືດສະໝຸນໄພ, ພືດເປັນຢາ
medicine (n)	ຢາ, ຢາປິ່ນປົວ
meeting (n)	ການປະຊຸມ
member (n)	ສະມາຊິກ
mesh (n)	ຕາຄ່າຍ, ຕາໜ່າງ, ຕາແທ

English-Lao

General Agricultural Dictionary

metal (n, adj)	ໂລຫະ
methane gas (CH ₄)	ກາສທຳມະຊາດທີ່ໄດ້ຈາກຂີ້ສັດ
method (n)	ວິທີ
meter / meter (n)	ໄມ້ແມັດ (ສຳລັບວັດແທກ)
microbe (n)	ຈຸລະຊີບ
micronutrients (n)	ອາຫານສຳຮອງ
midwife (n)	ນາງຜະດຸງຄັນ
milk (n)	ນ້ຳນົມ
millipede (n)	ບຶງກີ
mineral (n, adj)	ແຮ່ທາດ
minimum (n, adj)	ຕ່ຳສຸດ
minister (n)	ລັດຖະມົນຕີ
ministry (n)	ກະຊວງ
mire (n)	ຕົມ, ໂຄນ
mist (n)	ນ້ຳໝອກ
mite (n)	ໄຮ, ເລັນ
mix (v)	ປະສົມ
mix feed (n)	ອາຫານປະສົມ
mixing machine (n)	ເຄື່ອງປະສົມ
mixture (n)	ສ່ວນປະສົມ
mobilize (v)	ລະດົມ
modify (v)	ດັດແປງ
moist (v)	ຊຸ່ມ
moisture (n)	ຄວາມຊຸ່ມ
Monday	ວັນຈັນ
monitor (v)	ຕິດຕາມ
monk (n)	ຄູບາ
monkey (n)	ລິງ
month (n)	ເດືອນ

moon (n)	ເດືອນ, ພະຈັນ
morbidity (n)	ເນື້ອງອກ
mortality (n)	ອັດຕາການຕາຍ
moss (n)	ໄຄຫິນ ຫຼື ໄຄຕົ້ນໄມ້
moth (n)	ແມງກະເບື້ອກາງຄືນ
motivate (v)	ຈຸງໃຈ, ຊຸກຍູ້
motivation (n)	ການຈຸງໃຈ, ການກະຕຸ້ນ
mould (n,v)	ເຊື້ອລາ, ດິນຫຼົມ, ແມ່ພັນ, ແບບຢ່າງ
moulting (n)	ການຖ່າຍຂົນ (ປ່ຽນຂົນໃໝ່)
mountain (n)	ພູເຂົາ
move (v)	ເຄື່ອນທີ່, ຍ້າຍ
mow (v)	ຕັດຫຍ້າ
mucus (n)	ນ້ຳເມືອກ (ຂອງສັດ ຫຼື ຄົນທີ່ມີພູມແພ້)
mud, muddy (n, adj)	ຕົມ
mulberry (n)	ຕົ້ນມອນ
mulberry leaf (n)	ໃບມອນ
mulberry tree (n)	ຕົ້ນມອນ
mulch (v)	ຄູນດິນ, ປົກໜ້າດິນ (ດ້ວຍຫຍ້າ, ເພືອງ ແລະ ອື່ນໆ)
multiply (v)	ຂະຫຍາຍ, ຄູນ
muscle (n)	ກ້າມຊີ້ນ
mushroom (n)	ເຫັດ
mussel (n)	ຫ້ອຍແມງຜູ້

N

nail (n)	ປະຕູ, ເລັບ
narrow (adj)	ແຄບ
national (adj)	ແຫ່ງຊາດ
native (adj)	ພື້ນເມືອງ
natural (adj)	ຕາມທຳມະຊາດ

naturalist (person)	ນັກຄົ້ນຄວ້າທຳມະຊາດ
nature (n)	ທຳມະຊາດ
navel (n)	ສາຍບີ
near (adj)	ໃກ້
necessary (adj)	ຈຳເປັນ
neck (n)	ຄໍ
need (n, v)	ຕ້ອງການ, ຄວາມຕ້ອງການ
needs assessment	ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ
neglect (v)	ປະປ່ອຍ
nematode (n)	ຂີ້ກະເດືອນຝອຍ, ຂີ້ກະຕຶກ, ແມ່ທ້ອງກົມ
nerve (n)	ປະສາດ
net (n)	ສະຫວີງ, ກະດູງ
nipple (n)	ຫົວນົມ
nitrate (n)	ເກືອຂອງກົດໄນທຣິດ
nitrogen (n)	ທາດໄນໂຕຣເຈນ
nomadic (adj)	ພະເນຈອນ
north (n)	(ທິດ) ເໜືອ
northeast	(ທິດ) ຕາເວັນອອກສຽງເໜືອ
nose (n)	ດັງ
November (n)	ເດືອນພະຈິກ
novice monk (n)	ເນນ, ຈິວ
number (n)	ເລກທີ, ນ້ຳເບີ
nurse (n)	ນາງພະນາບານ
nursery (n)	ເຮືອນເພາະປູກ
nurture (n)	ລ້ຽງ, ຖະນຸຖະໜອມ
nut (n)	ແກນ, ໝາກ
nutrient (n)	ທາດອາຫານ
nutrition (n)	ໂພຊະນາການ

O

objective (n)	ຈຸດປະສົງ
ocean (n)	ມະຫາສະໝຸດ
October (n)	ເດືອນຕຸລາ
octopus (n)	ປາໝຶກໃຫຍ່
officer (n)	ເຈົ້າໜ້າທີ່, ພະນັກງານ
official (n)	ຂ້າລັດຖະການ
offspring (n)	ລູກຫຼານ (ຄົນ, ສັດ)
oil (n)	ນ້ຳມັນ
ointment (n)	ຢາທາຊະນິດນ້ຳມັນ
one way street (n)	ຖະໜົນທິດດຽວ
on-farm trials (n)	ການທົດລອງຮ່ວມກັບຊາວກະສິກອນ
Operation Division	ກອງປະຕິບັດການ
opium (n)	ຢາຝິນ
orchard (n)	ສວນໝາກໄມ້
orchid (n)	ກ້ວຍໄມ້, ດອກເອື້ອງ, ດອກກຽງລົມ, ດອກເຜິ້ງ
order (n, v)	ສັ່ງ, ຊັ້ນ (ໃນການຈຳແນກສັດ ແລະ ພືດ)
ordnance (n)	ອາວຸດ, ສາງອາວຸດ
ore (n)	ແຮ່, ສິນແຮ່
organic (adj)	ອົງຄະທາດ, ອິນຊີ
organic fertilizer (n)	ປຸ້ຍອິນຊີວັດຖຸ, ປຸ້ຍທີ່ໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ
organic matter (n)	ອິນຊີວັດຖຸ, ວັດຖຸໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ (ໃບໄມ້)
organism (n)	ອິນຊີວັດຖຸ, ສັດ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້
organization (n)	ການຈັດຕັ້ງ, ອົງການຈັດຕັ້ງ
organize (v)	ຈັດຕັ້ງ
origin (n)	ດັງເດີມ
ostrich (n)	ນົກກະຈອກເທບ
out flowing (adj)	ໄຫຼອອກ

oven (n)
overflow (v)
owner (n)
oyster mushroom (n)

ເຕົາອົບ
ລົ້ນ, ຖ້ວມ, ໄຫຼລົ້ມ
ເຈົ້າຂອງ
ເຫັດນາງລົມ

P

pack (v)
paddy field (n)
paddy rice (n)
pain (n)
palate (n)
paper (n)
paraffin (kerosene) (n)
parasite
park (n)
parsley (n)
part of it (n)
pass (n,v)
passport (n)
pasteurization (n)
pastoral (n,adj)
pastoralists (n)
pasture (n)
patch (small piece of land)
path (n)
patient (n)
patient (to be) (adj)
paw (n)
pea (n)

ຈັດເຄື່ອງ, ມ້ຽນເຄື່ອງ
ທີ່ງານ
ເຂົ້ານາ
ຄວາມເຈັບປວດ, ບາດແຜ
ເພດານປາກ
ເຈ້ຍ, ປິດລາຍງານ
ນ້ຳມັນກາດ
ເຊື້ອກາຝາກ
ສວນ, ສວນສາທາລະນະ
ຜັກຊີ
ສ່ວນໜຶ່ງ
ຜ່ານ, ໃບອະນຸຍາດ, ທາງຜ່ານ
ໜັງສືເດີນທາງ
ການຂ້າເຊື້ອໂລກດ້ວຍຄວາມຮ້ອນ
ທີ່ງຫຍ້າ, ສຳລັບໃຫ້ສັດກິນຫຍ້າ
ຄົນລ້ຽງສັດ
ທີ່ງຫຍ້າ
ຕອນ (ດິນຕອນໜຶ່ງ)
ທາງ, ທາງນ້ອຍ
ຄົນເຈັບ
ອິດທິນ
ອີງເດີນສັດ
ຖົ່ວ

peace (n)	ສະຫງົບ, ສັນຕິພາບ
peanut (n)	ຖົ່ວດິນ
peasant (n)	ຊາວຊົນນະບົດ, ຊາວນາ
peat (n)	ດິນອົງຄະທາດ
pebble (n)	ຫີນ, ຫີນນ້ອຍ
pedestrian (n)	ຄົນຍ່າງ
peel (n,v)	ເປືອກ, ປອກເປືອກ
peg (v,n)	ປັກ, ຕອກເຫຼັກໝູດ, ເຂັມໝູດ, ຂໍໜົບເຄື່ອງ
pelt (skin of animal)	ໜັງສັດ
pen (animal)	ຄອກສັດ, ເລົ້າ
per capita (adj)	ຕໍ່ຫົວ, ຕໍ່ຄົນ
percolate (v)	ໄຫຼຊຶມ
per-diem (n)	ເບຍລ້ຽງ
perennial plants (n)	ພືດລົ້ມລູກ
permanent (adj)	ຄົງທົນ, ຖາວອນ
permeate (v)	ຊຶມ, ແຊກຊຶມ, ຮິ່ວ, ແຜ່ລາມ
permission (n)	ການອະນຸຍາດ
persuade (v)	ຊັກຊວນ
pest (n)	ສັດຕູພືດ
petal (n)	ກີບດອກໄມ້
petrol (n)	ນ້ຳມັນແອັດຊັງ
phenomenon (n)	ປະກົດການ
phosphorus (n)	ທາດຟົດສະຟັຣັດ
photosynthesis (n)	ການສ້າງເຄາະແສງ
physical appearance (n)	ລັກສະນະພາຍນອກ, ລັກສະນະພິຊິກ
pick (v)	ເກັບ (ເກັບຜົນລະປູກ)
picker corn (n)	ເຄື່ອງເກັບສາລີ
picker cotton (n)	ເຄື່ອງເກັບຝ້າຍ
pickle (n, v)	ເຄື່ອງດອງ, ດອງ

English-Lao

General Agricultural Dictionary

pig (n)	ໝູ
pigsty (n)	ຄອກໝູ
pile (stake to support building)	ເສົາເຂັມ
pillar (n)	ເສົາ
pipes (n)	ທໍ່, ທໍ່ນໍ້າ
pistil (n)	ເກສອນແມ່
pituitary gland (n)	ຕ່ອມໃຕ້ສະໝອງ
place (n)	ບ່ອນ, ສະຖານທີ່
placenta (n)	ນ້ອງສັດ (ຫຼັງຈາກສັດເກີດລູກໃໝ່)
plain (n)	ທີ່ງ່າຍ, ທົ່ງພຽງ
plan (v)	ວາງແຜນ
plane (n)	ກົບ (ກົບໄມ້)
plant breeding (n)	ການປະສົມພັນພືດ
plantation (n)	ສວນ, ໄຮ່
planting space (n)	ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງແຖວ
plants (n)	ພືດ
plateau (n)	ພູພຽງ
plot (n)	ຕອນ, ຜືນ (ນາ, ດິນ) ແບ່ງທົດລອງ
plough (v), plough (n)	ໄຖ, ເຄື່ອງໄຖ
plough a furrow	ລວງຮ່ອງ, ແບ່ງຮ່ອງ
plough in	ໄຖຄົ້ນ
pluck (v)	ດຶງ, ຖອນ
plug (v, n)	ອັດ, ກັ້ນ, ເຄື່ອງອຸດ, ເຄື່ອງກັ້ນ
plywood (n)	ໄມ້ອັດ
poaching (n)	ລ່ວງລະເມີດ
pod (n, v)	ຝັກ (ຖົ່ວ), ແຕກຝັກ
poison (n, v)	ຢາພິດ, ເປັນພິດ
police station (n)	ບ້ອມຕຳຫຼວດ, ສະຖານີຕຳຫຼວດ
polished rice (n)	ເຂົ້າສານ

polite (adj)	ສຸພາບ
pollen (n)	ເກສອນດອກໄມ້, ການປະສົມເກສອນດອກໄມ້
pollinate (n)	ປະສົມເກສອນດອກໄມ້
pollution (n)	ມົນລະພາວະ, ມົນລະພິດ
pond (n)	ບຶງ, ໜອງ
pool (n)	ອາງນ້ຳ
poor (adj)	ທຸກ, ທຸກຍາກ, ບໍ່ສົມບູນ
population (n)	ພົນລະເມືອງ, ປະຊາຊົນ, ປະຊາກອນ
possess (v)	ເປັນເຈົ້າຂອງ
possession (n)	ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ, ເຄື່ອງຂອງຂອງຕົນ
post (n)	ເສົາ, ຕຳແໜ່ງ
post office (n)	ຫ້ອງການໄປສະນີ
post-harvest	ພາຍຫຼັງການເກັບກຳງວ
pot (n)	ໝໍ້
potassium (n)	ທາດໂປແຕສຊຽມ
potato (Irish potato)	ມັນຜະລັ່ງ
pothole (n)	ຊຸມ, ຫຸມ
poultry (n)	ສັດປີກ
pound (v)	ຕຳ, ຕຳໃຫ້ມຸ່ນ
pour (v)	ຖອກ, ເທ
powder (n)	ແປ້ງ, ຝຸ່ນ
power (n)	ອຳນາດ, ກຳລັງ
power tiller (iron buffalo)	ໄຖນາເດີນຕາມ
precipitation (n)	ນ້ຳໃນຊັ້ນບັນຍາກາດເຊັ່ນ: ຝົນ, ສະໄໝ ແລະ ຝົນເທັບ
pregnant (adj)	ຖືພາ, ມີລູກ, ຕັ້ງຄັນ
prepare (v)	ກະກຽມ, ຕຽມ
preserve (v)	ເຮັດໃຫ້ເກັບໄວ້ໄດ້ດົນ (ອາຫານກະບ່ອງ)
president (n)	ປະທານ, ປະທານາທິບໍດີ

prevent (v)	ປ້ອງກັນ
price at the farm gate (n)	ລາຄາໃນບ່ອນຜະລິດ
priest (n)	ພະ, ພະສົງ
Prime Minister (n)	ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ
private (n, adj)	ສ່ວນຕົວ, ເອກະຊົນ
problem (n)	ບັນຫາ
problem analysis (n)	ການວິເຄາະບັນຫາ
productivity (n)	ຜະລິດຕະພາບ
profit (to make)	(ສ້າງ) ກຳໄລ
program (n)	ໂຄງການ, ແຜນການ
progress (n)	ຄວາມກ້າວໜ້າ, ຄວາມຄືບໜ້າ
prolong (v)	ຍືດ, ຕໍ່
promise (n)	ສັນຍາ
promote (v)	ສົ່ງເສີມ, ສະໜັບສະໜູນ
propagate (v), breed (n)	ຂະຫຍາຍພັນ
protect (v)	ຄຸ້ມຄອງ, ປ້ອງກັນ
protection (n)	ການປ້ອງກັນ
protein (n)	ໂປຣຕີນ
prototype (n)	ເຄົ້າຕະກູນ
provide (v)	ຈັດຫາ, ຈັດຕັ້ງ, ໃຫ້
province (n)	ແຂວງ
provincial C.D officer	ພັດທະນາກອນແຂວງ
Provincial court house	ສານແຂວງ
Provincial headquarters	ຫ້ອງການປົກຄອງແຂວງ
provision (n)	ການຈັດຕັ້ງໄວ້, ການຈັດຫາ
pruning (n)	ການຕັດກົງ, ຕັດງ່າຕົ້ນໄມ້
public (n)	ສາທາລະນະ
puddle (v)	ພວນດິນ, ບວກນ້ຳ
pull (v)	ດຶງ

pull up (v)	ດຶງຂຶ້ນ
pulley (n)	ໝາກລໍ້, ລໍ້ສໍາລັບແລ່ນສາຍພານ
pulp (v)	ບົດ (ເຮັດໃຫ້ມຸ່ນລະອຽດ), ສິ່ງທີ່ຖືກບົດ
pulper (n)	ເຄື່ອງບົດ
pump (v, n)	ສູບນໍ້າ, ຈັກສູບນໍ້າ
puncture (v)	ເຈາະ, ແທງ
pure breed (n)	ພັນແທ້ (ສັດ), ພັນບໍລິສຸດ
purpose (n)	ຈຸດປະສົງ
pus (n)	ໜອງ, ເປັນໜອງ (ບາດແຜ)
put in (v)	ໃສ່, ເອົາໃສ່
putrid (adj)	ເພັ້ນເນົ່າ, ເພັ້ນບູດ
pylon (n)	ເສົາໄຟຟ້າ

Q

quagmire (n)	ຂີ້ຕົມ, ບວກຕົມ, ວັງຕົມ
quail (n)	ນົກກະທາ
quality (n)	ຄຸນນະພາບ
quarantine (n)	ການກັກບໍລິເວນ (ເພາະມີໂລກຕິດຕໍ່)
quarry (n)	ບໍ່ຫຼື ບ່ອນທີ່ລະເບີດເອົາຫີນມາໃຊ້
quarter (n)	ໜຶ່ງໃນສີ່, ສັງວ, ໜຶ່ງສ່ວນສີ່, ໂຕມາດ
quartz (n)	ຫີນຄວາດ
quay (n)	ທ່າເຮືອ
queen (n)	ລາຊິນີ
quick (adj)	ໄວ
quiet (adj)	ງຽບ
quite (adj)	ອີ່ຫຼີ, ແທ້, ຂ້ອນຂ້າງ
quota (n)	ສ່ວນທີ່ກຳນົດໃຫ້

R

rabbit (n)	ກະຕ່າຍ
radio (n)	ວິທະຍຸ
raft (n)	ແພ
rafter (n)	ຄົນລ່ອງແພ
rain (n, v)	ຝົນ, ຝົນຕົກ
rainfall (n)	ປະລິມານນ້ຳຝົນ
rainfed (crops etc)	ຜົນລະປູກທີ່ອາໄສນ້ຳຝົນທຳມະຊາດ
rainwater (n)	ນ້ຳຝົນ
raise (v)	ຂຶ້ນ, ຍົກ, ລົງ
rake (v)	ຄາດ
ranch (n)	ຄອກສັດ, ທົ່ງລ້ຽງສັດ
range (n)	ທົ່ວທັດ
ranger (n)	ພະນັກງານຮັກສາປ່າໄມ້
rat (n)	ໝູ່ໃຫຍ່, ໝູ່ພູກ
ratoon (a new shoot after cropping)	ໝໍ້ໄມ້ທີ່ເກີດຈາກຮາກທີ່ຕົ້ນຖືກຕັດ, ແຕກໜໍ່ຂຶ້ນມາໃໝ່
rattan	ຫວາຍ
ravage (pests ravaged the crop etc)	ລຸກລາມ, ທຳລາຍພືດປູກ
ravine (n)	ໜ້າຜາ, ພູຜາເລິກ
raw (adj)	ດິບ
raw material (n)	ວັດຖຸດິບ
ready (adj, adv)	ສຳເລັດ, ພ້ອມ
reap (v)	ເກັບກ່ຽວ
reaping machine (n)	ເຄື່ອງເກັບກ່ຽວ
record (v)	ບັນທຶກ
recover (v)	ຟື້ນຄືນສູ່ສະພາບເກົ່າ
reduce (v)	ຫຼຸດ, ຫຼຸດຜ່ອນ

reforestation (n)	ການຟື້ນຟູປ່າ
reform (v)	ປະຕິຮູບ
refuse (garden rubbish etc)	ຂີ້ເຫຍື້ອ
refuse disposal (n)	ກຳຈັດ ຫຼື ທຳລາຍຂີ້ເຫຍື້ອ
region (n)	ເຂດ, ຍ່ານ, ພາກ
regional (adj)	ພູມິພາກ
Regional Technical Assistance Centre (Community Development)	ສູນຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການພັດທະນາຊຸມຊົນ
registered seed (n)	ເມັດພັນລົງທະບຽບ
regulation (n)	ກົດຂັບງັດ
reimburse (v)	ຈ່າຍຄືນ, ເບີກຄືນ
relative (adj)	ປຽບທຽບກັນ
relatively (adj)	ໂດຍປຽບທຽບ
release (v)	ອອກຈຳໜ່າຍ, ອອກນຳໃຊ້ (ແນວພັນ)
religion (n)	ສາສະໜາ
remedy (n)	ການຮັກສາໂລກ, ການຮັກສາພະຍາດ
remind (v)	ເຕືອນ, ບອກ
remote areas (n)	ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ
repair (v)	ສ້ອມແປງ
repel (v)	ຂັບໄລ່
replenish (v)	ເຕີມ
replication (n)	ຊ້ຳ (ສຳລັບການທົດລອງ)
representative (n)	ຜູ້ແທນ, ຕົວແທນ
reproduction (n)	ການສືບພັນ, ການແຜ່ພັນ
research (v, n)	ຄົ້ນຄວ້າ, ການຄົ້ນຄວ້າ
Research and Evaluation Division	ກອງຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ປະເມີນຜົນ
reservoir (n)	ອ່າງເກັບນ້ຳ
resettle (v)	ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່
resin (n)	ຢາງໄມ້

English-Lao

General Agricultural Dictionary

resist (v)	ຕ້ຕ້ານ
resistant (adj)	ຕ້ານທານ
result (n)	ຜົນໄດ້ຮັບ
rhythm (n)	ຈັງຫວະ
ribs (n)	ກະດູກຂ້າງ
rice (n)	ເຂົ້າ
rice bran (n)	ຮົ່ງ
rice farmer (n)	ຊາວນາ
rice field (n)	ທົ່ງນາ
rice field crab (n)	ກະບູນາ
rice huller (n)	ເຄື່ອງສີເຂົ້າ, ເຄື່ອງປອກເປືອກໝາກໄມ້
rice mill (n)	ໂຮງສີເຂົ້າ
rich (adj)	ລ້ຳລວຍ, ອຸດົມສົມບູນ, ຮັ່ງມີ
ridge (n)	ສັນຫຼູ, ຍອດຫຼູ
rigid (adj)	ແຂງກະດ້າງ
rind (n)	(ເປືອກ, ໝາກໄມ້)
ripe (adj)	ສຸກ (ໃຊ້ກັບໝາກໄມ້)
ripen (v)	ເຮັດໃຫ້ສຸກ
risk (n)	ການສ່ຽງໄພ, ການສ່ຽງຕໍ່ອັນຕະລາຍ
river (n)	ແມ່ນ້ຳ
roast (v)	ປັ້ງ, ຍ້າງ
rod (v)	ປຸ້ນ, ຈີ້
rock (n)	ກ້ອນຫີນ, ໂງ່ນຫີນ
rocket festival	ບຸນບັ້ງໄຟ
role (n)	ພາລະບົດບາດ
roof (n)	ຫຼັງຄາ
roof of mouth (n)	ເພດານປາກ
root (n)	ຮາກ (ພືດ)
root plants (n)	ພືດເປັນຫົວ

rope (n)	ເຊືອກ
rose apple (n)	ໝາກຈຽງ, ໝາກຊົມພູ
rot (v)	ເນົ່າ, ເປື້ອຍ
rough (adj)	ຫຍາບ, ບໍ່ລຽບ
roughage (n)	ອາຫານຫຍາບ (ສັດ)
route (n)	ທາງ, ສາຍ
row (n)	ແຖວ
rubber (n)	ຢາງ
rubber boot (n)	ເກີບໂບກ
rule (n)	ລະບຽບ, ຫຼັກການ
ruminant (n)	ສັດຄ້ຽງເອື້ອງ
rural construction worker	ຊ່າງກໍ່ສ້າງ, ຊົນນະບົດ
rust (n)	ຂີ້ໝັ້ງ

S

sack (n)	ກະເປົາ (ກະເປົາເຂົ້າ)
saddle (n)	ອານມ້າ, ອານທີ່ນັ່ງ
safe (to be) (adj)	ປອດໄພ
safeguard (v)	ປົກປ້ອງ
safety (n)	ຄວາມປອດໄພ
salad (n)	ຍໍ່າ
saline soil (n)	ດິນເກືອ
saliva (spittle) (n)	ນ້ຳລາຍ
salt (n)	ເກືອ
salted egg (n)	ໄຂ່ເຄັມ
salted fish (n)	ປາເຄັມ
salted meat (n)	ຊີ້ນເຄັມ
sand (n)	ຊາຍ (ດິນຊາຍ)
sanitary (adj)	ສຸຂາພິບານ, ສະອາດ

sanitation (n)	ການສຸຂາພິບານ
sap (n)	ນ້ຳຫຸ້ລຶ່ງໃນພືດ
saturated (adj)	ຊຸ່ມ
Saturday (n)	ວັນເສົາ
sauce (n)	ນ້ຳແຈ່ວ, ນ້ຳຈຶ່ມ
save (v)	ເກັບຮັກສາ
savings group (n)	ກຸ່ມທ້ອນເງິນ, ກຸ່ມກອງທຶນ
saw (n, v)	ເລື້ອຍ
sawmill (n)	ໂຮງເລື້ອຍ
scarcity (n)	ຄວາມຂາດແຄນ
scarecrow (n)	ຫຸ່ນໄລ່ກາ
scion (n)	ກິ່ງຕອນ, ໜໍ່
scissors (n)	ມືດຕັດ
scoop (v)	ຕັກ
scratch (v)	ເກົາ, ຂີດ
screw (n, v)	ກຽວ, ຕະປູກຽວ
sea (n)	ທະເລ
sea shell (n)	ຫອຍແຄງ
season (n)	ລະດູການ
secret (n)	ຄວາມລັບ
secretary (n)	ເລຂານຸການ
seed (n)	ເມັດ, ແກ່ນ, ໃນ
seed bed (n)	ໜານກ້າ, ໜານເພາະປູກ
seed harvesting (n)	ການເກັບແກ່ນພືດ
seeds	ແນວພັນ
seep (v)	ຊຶມ, ຮິ່ວ
selection (n)	ການຄັດເລືອກພັນ
semen (n)	ນ້ຳກາມ, ນ້ຳອະສຸຈິ
send (v)	ສົ່ງ

sensitive (adj)	ມີຄວາມຮູ້ສຶກໄວ, ອ່ອນໄຫວງ່າຍ
sepal (n)	ກີບລ້ຽງ, ເບືອກຫຸ້ມຂອງດອກໄມ້ກ່ອນບານ
separate (v)	ແຍກ
September (n)	ເດືອນກັນຍາ
set up (n)	ຕິດຕັ້ງ
settled farmers (n)	ຊາວກະສິກອນມີຖິ່ນຖາວອນ
sewage (n)	ນ້ຳໂສໂຄກ, ນ້ຳເປື້ອນ
sewer (n)	ທໍລະບາຍນ້ຳໂສໂຄກ, ນ້ຳເປື້ອນ
sex (n)	ເພດ
shady tree (n)	ໄມ້ຮີ່ມ
shade (v)	ເງົາ, ຮີ່ມ
shaft (n)	ກ້ານ (ໃບໄມ້)
shallow (adj)	ຕື້ນ (ບໍ່ເລິກ)
share (v, n)	ແບ່ງ, ປັນ, ສ່ວນແບ່ງ, ຫຸ້ນສ່ວນ
sheep (n)	ແກະ
shelf (v)	ຖ້ານໃສ່ເຄື່ອງ
shifting cultivation (n)	ການເຮັດໄຮ່ເລື້ອນລອຍ
short (adj)	ສັ້ນ
shovel (n)	ຊວ້ານ
show (v)	ສະແດງ
shrimp (n)	ກຸ້ງນ້ອຍ
shrimp paste (n)	ກະບີ
shrimp paste sauce (n)	ນ້ຳພົກ
shrivel (v)	ແຫ້ວແຫ້ງ, ເຮັດໃຫ້ແຫ້ງ
shrub (n)	ພູມໄມ້
sick (to be)	ຮາກ, ອາຈຽນ
side (n)	ຂ້າງ
significant (adj)	ສຳຄັນ
silage (n)	ຫຍ້າໝັກ, ຫຍ້າສິດໝັກໄວ້ເປັນອາຫານສັດ

silk (n)	ໄໝ
silk cloth (n)	ຜ້າໄໝ
silk raising (n)	ການລ້ຽງມ້ອນ
silk reeling machine (n)	ເຄື່ອງສາວໄໝ
silk thread (n)	ສາຍໄໝ
silk work tray (n)	ກະດິ່ງລ້ຽງມ້ອນ
silk worm (n)	ໂຕມ້ອນ
silo (n)	ບ່ອນມ້ຽນຫຍ້າ ຫຼື ເພືອງ ເພື່ອເປັນຫຍ້າໝັກ
silt (n)	ດິນຕີມ
silt (n) or sediment	ຕະກອນ
silver (n, adj)	ເງິນ, ທາດເງິນ
similar (adj)	ຄ້າຍກັນກັບ
simultaneous (adj)	ພ້ອມກັນ
sing (v)	ຮ້ອງເພງ
sire (n)	ສັດພໍ່ພັນ (ສັດສີ່ຕີນ)
situate (v)	ຕັ້ງຢູ່
situation (n)	ສະຖານະການ
size (adj)	ຂະໜາດ
skill (n)	ທັກສະ, ຄວາມຊຳນານ
skin (n)	ໜັງ (ສັດ)
skull (n)	ກະໂຫຼກຫົວ
slash and burn	ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່
slated rotten fish (fermented fish)	ປາແດກ
slaughter (n)	ການຂ້າ, ຂ້າສັດ
slaughter house (n)	ໂຮງຂ້າສັດ
slope (n)	ເນີນ, ທາງລາດ, ເຄື່ອນໄປ
sludge (soft mud or mire) (n)	ກ້ອນຕົມໜຽວ, ຂີ້ຕະກອນດິນ
slug (n)	ທາກ, ຫອຍຊະນິດໜຶ່ງ
slurry (liquid waste from farm animals)	ນ້ຳເບື້ອນຄອກສັດທີ່ໃຊ້ເປັນຝຸ່ນ

smoke (n)	ຄວັນ
snail (n)	ຫອຍໂຂ່ງ
snake (n)	ງູ
snout (n)	ດັງສັດ
soft wood (n)	ໄມ້ເນື້ອອ່ອນ
soil (n)	ດິນ
soil map (n)	ແຜນທີ່ດິນ
soil preparation (n)	ການຕຽມດິນ
soil structure (n)	ໂຄງສ້າງຂອງດິນ
soil survey (n)	ການສຳຫຼວດດິນ
soil texture (n)	ເນື້ອຂອງດິນ
soil water (n)	ນ້ຳໃນດິນ
soil auger (n)	ເຄື່ອງເຈາະດິນ
solar energy (n)	ພະລັງງານໄຟຟ້າຈາກດວງອາທິດ
sorghum (n)	ເຂົ້າຝ້າງ
sorry (adj)	ເສຍໃຈ
sort (n, v)	ຊະນິດ, ຄັດເລືອກ
south (n)	ທິດໃຕ້
sow (n)	ໝູ່ແມ່, ໝູ່ສາວ
sow (v)	ຫວານ
special grade officer	ຂ້າລັດຖະການຊັ້ນພິເສດ
specialist (n)	ຜູ້ຊຽວຊານ
spell (v)	ສະກິດ
spice (n)	ເຄື່ອງເທດ
split (n)	ຜ່າ, ແບ່ງ
spore (n)	ໜ່ວຍກຳເນີດຂອງພືດ
sports (n)	ກິລາ
spot (n)	ຈຸດ
sprayer (n)	ເຄື່ອງພີ່ນ

spraying (n)	ການສີດຢາໃຫ້ພືດ
spread (v) the stone	ຖິ້ມຫີນ, ຫວ່ານຫີນ
sprout (n, v)	ໜ້າທີ່ປົ່ງໃໝ່, ງອກ
stabilize (v)	ເຮັດໃຫ້ຄົງຕົວ
stable (adj)	ຄົງຕົວ
stagnate (v)	ຢຸດນິ້ງ
stalk (n)	ກ້ານ (ໃບໄມ້)
stamen (n)	ເກສອນຜູ້
staple (n)	ສໍາຄັນ, ເປັນຫຼັກ
star (n)	ດາວ
starch (n)	ອາຫານປະເພດແປ້ງ
starvation (n)	ຄວາມອຶດຫິວ
starve (v)	ອຶດ, ອຶດຢາກ, ອຶດຢາກ
stay permanently	ຢູ່ຖາວອນ
steal (v)	ຂີ້ລັກ, ຂະໂມຍ
steam (n)	ອາຍນ້ຳ
steel (n)	ເຫຼັກກ້າ
steep (adj)	ຊັນ, ສູງຊັນ
steep (v), saturate)	ແຊ່ໃຫ້ຊຸມ
stem (n)	ຕົ້ນ, ລໍາຕົ້ນ
step (n)	ຂັ້ນຕອນ, ດັບ
sterile (adj)	ເປັນໝັນ
sterility (n)	ເປັນໝັນ
sterilize (v)	ເຮັດໃຫ້ເປັນໝັນ
stillborn (n)	ຕາຍກ່ອນເກີດ
sting (v, n)	ຕອດ, ໄລ (ເຜິ້ງ, ຕູ່)
stink (v, n)	ເໝັນ, ຄວາມເໝັນເນົ່າ
stock (v)	ເກັບໄວ້, ແຮໄວ້
stomach (n)	ກະເພາະ

stone (n)	ກ້ອນຫີນ
storage (n)	ບ່ອນເກັບມ້ຽນ, ສາງ
store (v)	ເກັບໄວ້, ເກັບມ້ຽນໄວ້, ສະສົມ
storm (n)	ລົມພາຍຸ
stove (n)	ເຕົາໄຟ
strain (n)	ການປະສົມຂ້າມສາຍເລືອດ
strange (adj)	ແປກປະຫຼາດ
straw (rice) (n)	ເພືອງ
straw (used for drinking)	ຫຼອດ (ດູດ)
stray (v, n)	ຫຼົງທາງ, ສັດຫຼົງທາງ
stream (n)	ສາຍນ້ຳ, ລຳທານ
stress (n)	ພາວະຮ້ອນ, ຄວາມກົດດັນ
stress-tolerant cultivars	ແນວພັນທົນຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ
string (n)	ເຊືອກ
strip cropping (n)	ການປູກພືດເປັນແຖບ
stubble (n)	ຕໍ່, ຕໍ່ເພືອງເຂົ້າ
study (v, n)	ສຶກສາ, ຄົ້ນຄວ້າ
study trip (n)	ທັດສະນະສຶກສາ
stump (n)	ຕໍ່ໄມ້
stunted (adj)	ເຕີບໂຕບໍ່ປົກກະຕິ (ພືດ, ຄົນ)
submerge (v)	ຈົມ, ຈົມຢູ່ພື້ນນ້ຳ
subsist (v)	ລົງຊີບແບບພໍພຽງ
subsistence (n)	ການດຳລົງຊີວິດແບບພໍພຽງ
subsoil (n)	ດິນຊັ້ນລຸ່ມ
substitute (v)	ປ່ຽນແທນ
success (n)	ຄວາມສຳເລັດ
suffocate (v)	ເຮັດໃຫ້ຫາຍໃຈຝືດ
sugar (n)	ນ້ຳຕານ
sugar cane (n)	ອ້ອຍ

English-Lao

General Agricultural Dictionary

suitable (adj)	ເໝາະສົມ, ແທດເໝາະ
sump (n)	ບໍ່ສໍາລັບເກັບນໍ້າມັນ, ອ່າງນໍ້າມັນເຄື່ອງ
sun (n)	ພະອາທິດ, ຕາເວັນ
Sunday (n)	ວັນອາທິດ
superintendent (n)	ຜູ້ດູແລ, ຜູ້ອຳນວຍການ
supplementary food (n)	ຫິວອາຫານ, ອາຫານເສີມ
support (v)	ສະໜັບສະໜູນ, ຊ່ວຍເຫຼືອ
survey (v)	ສໍາຫຼວດ
surveying tools (n)	ເຄື່ອງມືສໍາຫຼວດ
surveyor (n)	ນັກສໍາຫຼວດ, ຊ່າງສໍາຫຼວດ
survive (v)	ມີຊີວິດລອດ, ເອົາຕົວລອດ
susceptibility (n)	ຄວາມອ່ອນແອ
Sustainable agricultural Production	ການຜະລິດກະສິກໍາແບບຍືນຍົງ
swallow (n)	ນົກແອ່ນ
swallow (v)	ກິນ
swallow's net (n)	ຮັງນົກແອ່ນ
swamp (n)	ບຶງ
sweat (v, n)	ເຫື່ອອອກ, ເຫື່ອ
swidden (land made cultivable by slash & burn)	ຖາງ ແລະ ຈູດປ່າ
swim (v)	ລອຍນໍ້າ
swine (n)	ໝູ (ທົ່ວໄປ)
sympathy (n)	ຄວາມເຫັນໃຈ
symptom (n)	ອາການ, ເຄື່ອງສະແດງ, ເຄື່ອງບອກລາງ
syndrome (n)	ອາການ
syringe (n, v)	ກ້ອງສັກຢາ, ສັກຢາ
system (n)	ລະບົບ

T

tail (n)
tank (n)
tap (n)
tape measure (n)
tapioca cassava (n)
taro (n)
taste (v, n)
tea (n)
teak (n)
technician (n)
teeth (n)
telephone (n)
temperate zone (n)
temperature (n)
terminal bud (n)
termite (n)
terrace, terracing (n)
terraces (n)
test-bed (n)
thatch (v, n)
thief (n)
thin (v)
thinning (n)
thorn (n)
thousand year egg
thrash, thresh (v)
threshing (n)

ຫາງ
ຖັງ
ກ້ອກນ້ຳ
ແມັດກັ້
ມັນຕົ້ນ, ມັນກໍ
ເຜືອກ
ທົດລອງ, ການທົດລອງ
ນ້ຳຊາ
ໄມ້ສັກ
ວິຊາການ, ຜູ້ຊຳນານ
ແຂ້ວ
ໂທລະສັບ
ເຂດອົບອຸ່ນ
ອຸນຫະພູມ
ຍອດ
ປວກ
ຂັ້ນໄດ, ນາຂັ້ນໄດ
ດິນເປັນພັກ, ດິນຂັ້ນໄດ
ໜານທົດລອງ, ແປງທົດລອງ
ມຸງຫຼັງຄາ, ການມຸງຫຼັງຄາ
ຂີ້ລັກ, ຂະໂມຍ
ຖອນ, ແຍກ, ຕັດສາງ
ການຕັດສາງ
ໜາມ
ໄຂ່ຢູ່ວມ້າ
ນວດເຂົ້າ, ຟາດເຂົ້າ
ການນວດເຂົ້າ, ການຟາດເຂົ້າ, ການປັ່ນເຂົ້າ

English-Lao

General Agricultural Dictionary

throw (v)	ຖິ້ມ
Thursday (n)	ວັນພະຫັດ
tick (n)	ເທັບ, ໝັດ
till (n)	ພວນດິນ
tillage (n)	ການພວນດິນ
tiller (n)	ຄັນຖີທ້າຍເຮືອ
to get lost	ລືມ, ຫຼົງ, ຫຼົງທາງ
to give birth	ເກີດລູກ, ອອກລູກ
toad (n)	ຄັນຄາກ
tobacco (n)	ຢາສູບ, ຢາເສັ້ນ
toes (n)	ນິ້ວຕີນ
together (adj)	ດ້ວຍກັນ, ນຳກັນ
tolerant of	ທົນທານຕໍ່
tolerate (v)	ອິດທົນ
tongue (n)	ລິ້ນ
tool (n)	ເຄື່ອງມື
tooth (n)	ແຂ້ວ (ສັດ)
top soil (n)	ຜິວດິນ, ໜ້າດິນ
topography (n)	ພູມລັກສະນະ
torch (n)	ໄຟສາຍ
torrent (n)	ກະແສນ້ຳໄຫຼ
township (n)	ຕາແສງ
toxic (adj)	ເປັນພິດ
trace (n)	ຮອຍ, ຈຳນວນໜ້ອຍ
traditional (adj)	ພື້ນເມືອງ, ດັ້ງເດີມ
trailer (n)	ລົດພວງ
training (n)	ການຝຶກອົບຮົມ
Training Division	ກອງຝຶກອົບຮົມ
transplant (v)	ດຳນາ

transplanting (n)	ການປັກດຳ, ການດຳນາ
transport (v, n)	ຂົນສົ່ງ, ການຂົນສົ່ງ
treatment (n)	ຊະນິດທົດລອງ
treble (v)	ສາມເທົ່າ
trench (n)	ຂຸມໃຫຍ່
trespass (n)	ລ່ວງລ້າເຂດແດນ
tributary (n)	ຫ້ວຍນ້ຳ
trimming (n)	ການແຕ່ງຟຸ່ມ
tropical (adj)	ອາກາດຮອນ
tropics (n)	ເຂດຮອນ
trough (n)	ຮາງ, ຮາງໃສ່ອາຫານສັດ
truck (n)	ລົດບັນທຸກ
truck farming	ສວນຜັກ
trunk (n)	ລຳຕົ້ນ
tube (n)	ຫຼອດ, ທໍ່
Tuesday (n)	ວັນອັງຄານ
turn (v)	ໝູນກັບ, ຫັນກັບ
turn around	ໝູນຮອບ, ປີ້ນອ້ອມ
turn over (v)	ຂວາມ
turn under (v)	ປີ້ນດິນ, ພວນດິນ
twig (n)	ກົງ, ກົງໄມ້
twist (v)	ປິດ
type (n)	ປະເພດ
type of banana	ຊະນິດຂອງກ້ວຍ
typhoon (n)	ພະຍຸໄຕ້ຝຸ່ນ

U

udder (n)	ເຕົ້ານົມ (ສັດ)
ulcer (n)	ບາດແຜມີໜອງ

ultra heat treated mild	ນົມທີ່ຜ່ານການຂ້າເຊື້ອ (ອຸນຫຣາ) ເກັບໄວ້ໄດ້ດົນ
umbilical cord (n)	ສາຍບີ
umbrella (n)	ຄັນຮົ່ມ
unable (n)	ບໍ່ສາມາດ
Under Secretary of Ministry	ຫົວໜ້າຫ້ອງການກະຊວງ
underdeveloped countries (n)	ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ
ungulate (hoofed animal) (n)	ສັດຈຳພວກມີກີບຕີນ
unhusked rice (n)	ເຂົ້າເບືອກ
uniform (adj)	ສະເໝີພາບ, ເທົ່າກັນ
unit (n)	ໜ່ວຍ
until	ຈົນກະທັ້ງ, ຈົນເຖິງ
unavailable water (n)	ນ້ຳໃນພື້ນດິນ ທີ່ພືດ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ບໍ່ສາມາດດູດເຖິງ
unweaned (n)	ໄລຍະໃຫ້ນົມສັດ
upgrade (n)	ປັບປຸງ, ຍົກລະດັບ
upland crop farmer (n)	ຊາວໄຮ່
uproot (v)	ຖອນຮາກ, ຖອນເທົ້ງາ, ລົບລ້າງ
urban (adj)	ຕົວເມືອງ
urine (n)	ນ້ຳປັດສະວະ, ຢູ່ງວ
use (v, n)	ນຳໃຊ້, ການນຳໃຊ້
usually (adj)	ຕາມທຳມະດາ
uterus (n)	ມືດລູກ
UXO (Unexploded Ordnance)	ລະເບີດຝັງດິນທີ່ຍັງບໍ່ແຕກ

V

vaccinate (v)	ປູກວັກຊີນ, ສັກຢາປ້ອງກັນ
vaccination (n)	ການປູກວັກຊີນ
vaccine (n)	ຢາວັກຊີນ ປ້ອງກັນພະຍາດ
vacuum pump (n)	ເຄື່ອງດູດສູນຍາກາດ
valley (n)	ຫວ່າງພູເຂົາ, ລຳທານ

value (adj)	ຄຸນຄ່າ
valve (n)	ລົ້ນ (ລົ້ນໃນຫົວໃຈ, ຄວບຄຸມການໄຫຼຜ່ານຂອງວັດຖຸແຫຼວ), ລົ້ນປີ້, ຝາຫອຍ
vapour or vapor (n)	ອາຍນ້ຳ
variety (n)	ແນວພັນ
vegetable gardening	ການເຮັດສວນຜັກ
vegetables (n)	ຜັກ
veins (n)	ເສັ້ນເລືອດ
verge (n)	ປາກ, ຂອບ, ຂອບສຸດ
vermicide (n)	ຢາຂ້າແມ່ທ້ອງ
veterinarian (n)	ສັດຕະວະແພດ
ventilation (n)	ການລະບາຍອາກາດ
Vice Governor (n)	ຮອງເຈົ້າແຂວງ
vigorous (adj)	ແຂງແຮງ, ເຂັ້ມແຂງ
vigour (n)	ຄວາມແຂງແຮງ
village, villager	ບ້ານ, ຊາວບ້ານ
vinegar (n)	ນ້ຳສົ້ມ
violet (n)	ສີມ້ວງ, ສີໄວໂອເລດ, ສີອິດ
virus (n)	ເຊື້ອໄວຣັດ
visible (adj)	ສາມາດເຫັນໄດ້
vitamin (n)	ວິຕາມິນ (ຢາບໍາລຸງຮ່າງກາຍ)
vomit (n)	ຮາກ (ອາຈຽນ)
vulture (n)	ແຮ້ງ, ໂຕແຮ້ງ

W

wages (n)	ຄ່າຈ້າງ
waist (n)	ແອວ
wall (n)	ກໍາແພງ, ຝາຜະໜັງ
warm (adj)	ອຸ່ນ

warn (v)	ເຕືອນ
warp silk (n)	ໄໝເສັ້ນຍືນ
warping (n)	ຂີ້ຫີນ ຫຼື ຂີ້ດິນທີ່ທັບຖົມກັນຫຼັງຈາກນ້ຳຖ້ວມ
waste (waste-deposal)	ຂີ້ເຫຍື້ອ (ເກັບຂີ້ເຫຍື້ອ)
water (n)	ນ້ຳ
water buffalo (n)	ຄວາຍ
water supply system (n)	ນ້ຳປະປາ
waterfall (n)	ນ້ຳຕົກ
watering-can (n)	ບົວທົດນ້ຳ
water-level (n)	ລະດັບນ້ຳ
waterlogged (n)	ດິນທີ່ມີນ້ຳບັນຈຸຫຼາຍ
watershed (n)	ແຫຼ່ງນ້ຳ
water-soluble (n)	ລະລາຍໃນນ້ຳ
water-table (n)	ລະດັບນ້ຳໃຕ້ດິນ
water-wheel (n)	ລະຫັດ, ກົງຫັນນ້ຳ (ໃຊ້ສຳລັບທົດນ້ຳເຂົ້າໃສ່ນາ)
weak (adj)	ອ່ອນແອ, ເພຍ
wean (n, v)	ໄລຍະເຊົານົມ, ຢ່ານົມ, ແອບໃຫ້ເຊົານົມແມ່
weaner (n)	ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ
weapon (n)	ອາວຸດ
weather, climate (n)	ອາກາດ
weave (v)	ຕຳຫຼາກ
Wednesday (n)	ວັນພຸດ
weed (v, n)	ຫຍ້າ, ເສຍຫຍ້າ
weeding, to weed	ການເສຍຫຍ້າ, ເສຍຫຍ້າ
weft (n)	ດ້າຍປັນກະສວຍ
weigh (v)	ຊຶ່ງນ້ຳໜັກ
weighing-machine (n)	ເຄື່ອງຊຶ່ງນ້ຳໜັກ
weight (n)	ນ້ຳໜັກ
weir (n)	ຝາຍ, ປະຕູນ້ຳ

well (n)	ນ້ຳສ້າງ, ບໍ່ນ້ຳ, ສະນ້ຳ
well (concrete), lined well	ບໍ່ຊີເມັນ, ນ້ຳສ້າງເຮັດດ້ວຍຊີເມັນ
well-adapted (adj)	ປັບຕົວໄດ້ດີ
west (n)	ທິດຕາເວັນຕົກ
wet rice (n)	ເຂົ້ານາ
wheat (n)	ເຂົ້າສາລີ
wheel (n)	ກົງລໍ້, ກົງກວຽນ
whet (v)	ເຮັດໃຫ້ຄົມ (ມີດ, ເຄື່ອງມື)
white buffalo (n)	ຄວາຍດອນ
wide (adj)	ກວ້າງ
widely (adj)	ຢ່າງກວ້າງຂວາງ
width (n)	ຄວາມກວ້າງ
wild (adj)	ປ່າດົງພົງໄພ
wildlife (n)	ສັດປ່າ
wilt-to be wilting	ແຫ້ວ, ຫຼຽວ
wind (n)	ລົມ
wind (v)	ກໍ່ເຂົ້າກັນ, ຫັນ, ປີ່ນ
window (v)	ປ່ອງຢ້ຽມ, ໜ້າຕ່າງ
window casing (n)	ຂອບໜ້າຕ່າງ
wing (n)	ປີກ
winnow (v)	ຝັດ
winnower (n)	ເຄື່ອງຝັດ
wire (n)	ລວດ
wither (v)	ແຫ້ວແຫ້ງ
woof silk (n)	ໄໝເສັ້ນນອນ
womb (n)	ມືດລູກ
wood (n)	ໄມ້
work (v)	ເຮັດວຽກ
world (n)	ໂລກ, ໜ່ວຍໂລກ

worm (n)	ໝອນ
wormer (n)	ຢາຂ້າແມ່ທ້ອງ
wrench (v, n)	ຫັນ, ບິດ, ກະແຈເລື່ອນ

Y

yard (d)	ເດີ່ນຫຍ້າ, ສະໜາມຫຍ້າ
yard (measurement)	ຫຼາ (ວັດແທກ)
yawn (v)	ຫາວ (ນອນ)
yeast (n)	ເຊື້ອໝັກ (ຝຸ່ນ)
yell (v)	ຮ້ອງກູກ
yellow (adj)	ສີເຫຼືອງ
yield (v, n)	ໃຫ້ຜົນຜະລິດ, ຜົນຜະລິດ
yoke (n)	ແອກ
yolk (n)	ໄຂ່ແດງ
young (adj)	ເດັກ, ອ່ອນ

Z

zebra (n)	ມ້າລາຍ
zero (n)	ສູນ, ເລກສູນ
zinc (n)	ທາດສັງກະສີ
zone (n)	ຂອບເຂດ, ເຂດ
zoo (n)	ສວນສັດ
zoology (n)	ສັດຕະສາດ

2. CROP PRODUCTION- ການປູກພືດ

2.1 General Terms; / ຄໍາສັບທົ່ວໄປ

absorption (n)	ການດູດຊຶມ
accelerated erosion (n)	ການເຊາະເຈື່ອນທີ່ໄວ

Crop Production

English-Lao

agrarian reform (n)	ການປະຕິຮູບທີ່ດິນ
agricultural policy (n)	ນະໂຍບາຍດ້ານກະສິກໍາ
alluvial soil (n)	ດິນຜຸຜຸຍ
annual crop (n)	ພືດໝູນວຽນ
axilliary (n)	ຕາ
bark (n)	ເປືອກ, ເປືອກໄມ້
biennial plant (n)	ພືດລົ້ມລຸກ
biodiversity hotspots (n)	ຈຸດລວມຂອງລະບົບຊີວະນາໆພັນ
biographical system	ລະບົບຊີວະກາຍະພາບ
biological control (n)	ການຄຸມທາງດ້ານຊີວະວິທະຍາ
biological diversity (n)	ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊີວະວິທະຍາ
bloom (v.)	ບານ (ດອກໄມ້)
botany (n)	ພຶກສາສາດ, ວິຊາພຶກສາສາດ
branch (n)	ກີ່ງ, ງ່າ
broadcast (v.)	ຫວານ
bud (v.)	ອອກດອກ, ແຕກດອກ
buffer zone (n)	ເຂດກັນຊົນ
bush fallowing (n)	ການພັກດິນໃຫ້ເປັນປ່າເຫຼົ້າ
cash crop (n)	ພືດເສດຖະກິດ
catch crop (n)	ພືດລໍ້
catchment (n)	ອ່າງໂຕ່ງ
collaborative forest management (n)	ການຈັດສັນປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ
collective ownership (n)	ກຳມະສິດສ່ວນລວມ
common property (n)	ຊັບສິນສ່ວນລວມ
communal property (n)	ຊັບສິນຊຸມຊົນ
conservation core area (n)	ເຂດຫວງທ້າມໃນເຂດອະນຸລັກ
continuous cropping (n)	ປູກພືດແບບຕໍ່ເນື່ອງ
contour farming (n)	ໂຮ່ພັກຂັ້ນໃດ
cotyledon (n)	ໃບລ້ຽງ

English-Lao

Crop Production

cover crop (n)	ພືດຄຸມດິນ
crop for soil (n)	ພືດບຳລຸງດິນ
crop mixture (n)	ການປູກພືດປະສົມ
cropping index (n)	ດັດສະນີການປູກພືດ
cropping pattern (n)	ຮູບແບບການປູກພືດ
cropping system (n)	ລະບົບການປູກພືດ
cultural adaptation (n)	ການດັດແກ້ປັບປຸງການປູກພືດ
cultural control (n)	ການຄວບຄຸມການປູກພືດ
deciduous plant (n) # evergreen plant	ພັນໄມ້ລົ້ມໃບ # ພັນໄມ້ບໍ່ລົ້ມໃບ
defoliator (n)	ພະຍາດ ຫຼື ແມງໄມ້ທີ່ເຮັດໃຫ້ໃບລົ້ມ
delineation (n)	ການຂີດເຂດແດນ (ແຜນທີ່)
destructive harvesting (n)	ການເກັບກູ້ແບບເສຍຫາຍ
dicot (dicotyledon) (n)	ພືດໃບລ້ຽງຄູ່
direct seeding (n)	ນາຫວ່ານ ຫຼື ນາສັກ
distribution channel (n)	ສີ່ ຫຼື ຊ່ອງທາງກະຈາຍຂໍ້ມູນ
drill (seed) (v)	ໂຮຍ
dry dipterocarp forest (n)	ປ່າໂຄກ
ecological balance (n)	ຄວາມສົມດູນທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ
economic incentive (n)	ສິ່ງຈູງໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ
economic threshold (n)	ເກນການທຳລາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ
eco-tourism (n)	ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ
encroachment (n)	ການບຸກລຸກປ່າ
enrichment planting (n)	ການປູກປ່າເສີມ
evapo-transpiration (n)	ການລະເຫີຍອາຍ ແລະ ການລະເຫີຍຜ່ານ
exotic species (n)	ພັນຕ່າງຖິ່ນ, ພັນຕ່າງດ້າວ
extensive land use (n)	ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບຂະຫຍາຍກວ້າງ
farm enterprise (n)	ວິສະຫະກິດຜະລິດກະສິກຳ
farm processing (n)	ການປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດຢູ່ກັບພື້ນທີ່
farm-based agroforestry (n)	ລະບົບການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ໃນຮູບແບບຟາມ

Crop Production

English-Lao

fibrous roots (n)	ຮາກຝອຍ
forage (n)	ພືດພັນນາໆຊະນິດ
flower, flowering (n)	ດອກ, ການອອກດອກ
forced self-settlement (n)	ການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານແບບບັງຄັບ
forest-based agroforestry (n)	ໄຮ່ນາປ່າປະສົມ
fruit (n)	ຜົນ, ໝາກ
gallery forest (n)	ປ່າລຽບແຄມນ້ຳ
germinate (v.), emerge (v.)	ງອກ, ອອກ
grow (formal) (v)	ຈະເລີນເຕີບໂຕ
grow (informal) (v)	ໃຫຍ່, ເຕີບໃຫຍ່
grow (v.)	ຂະຫຍາຍຂຶ້ນ
growth (n)	ການຈະເລີນເຕີບໂຕ
healthy (adj)	ງາມ, ແຂງແຮງ
home garden (n)	ສວນຄົວ
land and tree tenure (n)	ກຳມະສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຕົ້ນໄມ້
land classification (n)	ການຈັດສັນແບ່ງດິນ
land distribution / allocation (n)	ການແບ່ງປັນທີ່ດິນ
land feasibility (n)	ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການນຳໃຊ້ດິນໃຫ້ ເກີດປະໂຫຍດ
land fragmentation (n)	ການແບ່ງທີ່ດິນອອກເປັນພື້ນທີ່ຍ່ອຍໆ
land occupation (n)	ການຢຶດຄອງທີ່ດິນ
land speculation (n)	ການຊື້ຂາຍດິນເພື່ອຜົນກຳໄລ
land use right (n)	ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ
land-use system (n)	ລະບົບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ
land lease (n)	ການເຊົ່າທີ່ດິນ
land-use-map sketching (n)	ການວາດແຜນທີ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນດ້ວຍມື
law of succession (n)	ກົດໝາຍການສືບທອດມໍລະດົກ
leaf (n)	ໃບ
legal frame work (n)	ຂອບເຂດກົດໝາຍ

English-Lao

Crop Production

license (n)	ໃບທະບຽນ, ໃບອະນຸມັດ
living fence (n)	ຮົ່ວຊີວະພາບ (ທີ່ປູກຕົ້ນໄມ້ເປັນຮົ່ວ)
main crop (n)	ພືດຫຼັກ
market force (n)	ຕົວກຳນົດຂອງຕະຫຼາດ
medicinal plant (n)	ພືດສະໝຸນໄພ, ພືດເປັນຢາ
microcatchment (n)	ອ່າງໂຕ່ງຂະໜາດນ້ອຍ
microclimate (n)	ສະພາບອາກາດໃນລະດັບຈຸນລະພາກ
monocot (monocotyledon) (n)	ພືດໃບລ້ຽງດ່ຽວ
monoculture (n)	ປູກພືດຊະນິດດຽວກັນໃນພື້ນທີ່ເດີມ
monsoon forest (n)	ປ່າປຽກຊຸມ
multi-cropping (n)	ການປູກພືດຫຼາຍຊະນິດ
multipurpose forest (n)	ປ່າອະເນກປະສົງ
National Biodiversity Conservation Area (NBCA)	ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ
natural regeneration (n)	ການສືບພັນໂດຍທຳມະຊາດ
nitrogen fixation (n)	ການປ່ຽນທາດໂນໂຕຼເຈນມາເປັນອາ ຫານສຳລັບພືດ
non-farm activity (n)	ກິດຈະກຳທີ່ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບພື້ນທີ່ກະສິກຳ
non-market value (n)	ບໍ່ມີມູນຄ່າທາງດ້ານການຕະຫຼາດ
non-renewable resource (n)	ຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດເສີມສ້າງຂຶ້ນ ມາໃໝ່ໄດ້
off-farm employment (n)	ວຽກງານນອກພື້ນທີ່ກະສິກຳ
old-growth forest (n)	ປ່າແກ່
opportunity cost (n)	ມູນຄ່າຂອງໂອກາດດ້ານເສດຖະກິດ
parameter (n)	ຕົວວັດແທກ, ຕົວປ່ຽນ
participatory approach (n)	ຮູບແບບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ
parts of plants (n)	ສ່ວນຕ່າງໆຂອງພືດ
perish (n)	ຕົ້ນພືດທີ່ຫຼົງແຫ້ງ, ເນົາເປື້ອນຕາຍ
petiole (n)	ກ້ານ

Crop Production

English-Lao

pistil (n)	ເກສອນແມ່
plant (seed in hills) (v.)	ຢອດ, (ຢອດແກ່ນ, ຢອດເມັດ)
plant (v.)	ປູກ
plant seed (v.)	ປົງ, ກ້າແກ່ນ
plant succession (n)	ລະບົບການສືບແທນຂອງພືດ
planting interval (n)	ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງແຖວປູກ
plants (n)	ພືດ
pledging of crop (n)	ການມັດຈຳພືດ (ການຊື້ຂາຍເຂົ້າຂຽວ)
pollarding (n)	ການຕັດຮອນເພື່ອໃຫ້ອອກຟຸ່ມ
pollen (n)	ເກສອນ
pollen grains (n)	ລະອອງເກສອນ
population dynamics (n)	ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນ
precipitation (n)	ລະບົບນ້ຳຝົນ
preference ranking (n)	ການຈັດລຽງລຳດັບສິ່ງທີ່ມັກ
product (n)	ຜົນຜະລິດ
production forest (n)	ປ່າຜະລິດ
property rights system (n)	ລະບົບກຳມະສິດຊັບສິນ
provenance (n)	ຖິ່ນກຳເນີດ
provisional title (n)	ຕຳແໜ່ງຊົ່ວຄາວ
pull up a seedling (v)	ຫຼີກກ້າ
relay cropping (n)	ການປູກພືດຊອນ
retailer (n)	ຜູ້ຂາຍຍ່ອຍ
revolving fund (n)	ທຶນໝູນວຽນ
roots (n)	ຮາກ
rural sociology (n)	ສັງຄົມວິທະຍາຂອງຊົນນະບົດ
scattered settlement (n)	ການຕັ້ງບ້ານກະແຈກກະຈາຍ
seed (n)	ເມັດ, ແກ່ນ
seedling (n)	ກ້າ, ເບ້ຍອອນ
semi-permanent cultivation (n)	ການກະສິກຳແບບເຄິ່ງຖາວອນ

English-Lao

Crop Production

set fruit (v.)	ອອກໝາກ, ເປັນໝາກ
shoot, rhizome, stolon (n)	ໝໍ້, ແໜງ
silvopastoral system (n)	ລະບົບການລ້ຽງສັດ ແລະ ປ່າໄມ້
situation-specific analysis (n)	ການວິເຄາະສະຖານະການພິເສດ
soil organic matter	ທາດບໍາລຸງດິນ
splash erosion (n)	ການເຊາະເຈື່ອນແບບຟຶງກະຈາຍຂອງດິນ
stakeholder approach (n)	ວິທີເຮັດໃຫ້ມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ
stamen (n)	ເກສອນຜູ້
stem, trunk (n)	ລໍາຕົ້ນ, ຕົ້ນ
strip cropping (n)	ການປູກພືດເປັນແລວ
subsidy (n)	ເງິນອຸດໜູນ
subsistence agriculture (n)	ການກະສິກໍາເພື່ອການລ້ຽງຊີບ
sucker, rhizome (n)	ເຫງົ້າ
sustainable development (n)	ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ
tap root (n)	ຮາກແກ້ວ
terminal bud (n)	ຍອດ
Top-down planning management (n)	ການຄຸ້ມຄອງວາງແຜນ “ແຕ່ເທິງລົງລຸ່ມ”
transect walk (n)	ການຍາງສໍາຫຼວດ
tree (n)	ຕົ້ນໄມ້
tuber, corm, bulb (n)	ຫົວ (ພືດ)
understorey (n)	ພືດຊັ້ນລຸ່ມ
unregulated ley farming (n)	ລະບົບທີ່ຫຍ້າລ້ຽງສັດແບບບໍ່ມີການຄວບຄຸມ
unstocked forest (n)	ເຂດຂາດປ່າຊົ່ວຄາວ
urban society (n)	ສັງຄົມຕົວເມືອງ
vine (n)	ເຄືອ (ພືດປະເພດເປັນເຄືອ)
water harvesting (n)	ການເກັບຮັກສານໍ້າ
wilted (adj)	ຫຼົງແຫ້ງ
zero-grazing (n)	ພື້ນທີ່ປອດການລ້ຽງສັດ
zoning (n)	ການແບ່ງເຂດ

2.2 Field Crops / ພືດໄຮ່

barley	ເຂົ້າບາເລ
Cantaloupe	ໝາກແຕງລາຍ, ໝາກແຕງໃຫຍ່
cassava	ມັນຕົ້ນ
castor bean	ຫຼ່ຽງສາ
corn, maize	ເຂົ້າໂພດ, ສາລີ
cotton	ຝ້າຍ
cow pea	ຖົ່ວພຸ່ມ
Cucumber	ໝາກແຕງກົວ
field crop	ພືດໄຮ່
field crop farmer	ຊາວໄຮ່
jute	ປັກະເຈົ້າ
kenaf	ປັແກ້ວ
mung bean	ຖົ່ວຂຽວ
oats	ເຂົ້າໂອດ
peanut	ຖົ່ວດິນ
pigeon pea	ໝາກແປບ, ຖົ່ວແຮ
pineapple	ໝາກນັດ
potato	ມັນຝຣັ່ງ
rice bean	ຖົ່ວແດງ
sago palm	ຕົ້ນສາຄູ
sesame	ໝາກງາ, ງາ
sorghum	ເຂົ້າຝ້າງ
soy bean	ຖົ່ວເຫຼືອງ
sugar cane	ອອຍ
sunhemp	ປໍເຫຼືອງ
sweet potato	ມັນເທດ, ມັນດ້າງ
taro	ເຜືອກ

tobacco	ຢາສູບ
upland rice	ເຂົ້າໄຮ່
wheat	ເຂົ້າສາລີ

2.3 Rice / ເຂົ້າ

aerobic rice	ເຂົ້າທົນແລ້ງ
aromatic rice	ເຂົ້າຫອມ
black glutinous rice	ເຂົ້າກຳ
broken rice grains	ເຂົ້າປາຍ, ເຂົ້າປຽນ
bundle	ມັດເຂົ້າ, ຫໍ່
glutinous (sticky) rice	ເຂົ້າໝຽວ
grain storage hut	ເລົ້າເຂົ້າ, ຖ້ອມເຂົ້າ, ປອກເຂົ້າ
harvest rice (v)	ກຽວເຂົ້າ
husk rice (v)	ສີເຂົ້າ
husked rice	ເຂົ້າເບືອກ
lowland rice farmer	ຊາວນາ
lowland rice field	ນາ
non-glutinous rice	ເຂົ້າຈ້າວ
rice	ເຂົ້າ
rice bran	ຮີ່
rice field bund	ຄັນນາ
rice husk	ແກບ
rice plant (including seeds)	ຕົ້ນເຂົ້າ
rice straw	ເປືອງ
scarecrow	ຫຸ່ນ, ຫຸ່ນໄລ່ກາ
seedling	ຕົ້ນກ້າ, ກ້າ
thresh rice (v.)	ນວດເຂົ້າ, ຟາດເຂົ້າ
transplant rice seedling	ດຳນາ
unhusked rice	ເຂົ້າສານ
winnow rice	ຝັດເຂົ້າ

2.4 Vegetable Crops / ພືດຜັກ

acacia insuavis	ຜັກຂະ
aquatic sensitive plant	ຜັກກະເສດ
asparagus	ໜໍ່ໄມ້ຝຣັ່ງ
bamboo shoot	ໜໍ່ໄມ້
bay leaves	ໃບໄມ້ສີນ້ຳຕານປົນແດງ
beets	ຫົວບິດ (ຊື່ຜັກຊະນິດໜຶ່ງ)
bell pepper	ໝາກເຜັດໃຫຍ່
betel nut	ໝາກ
bitter melon	ໝາກຮະ, ໝາກໄຊ້
black pepper	ໝາກພິກໄທ
bottle gourd	ໝາກນ້ຳ, ໝາກນ້ຳເຕົ້າ
broccoli	ບະຣອກເກີລີ (ເປັນພືດດອກຫົວສີຂຽວ)
brussels spouts (spout)	ກະລຳດອກ
cabbage	ກະລຳປີ, ຜັກກະລຳ
cardamom	ໝາກແໜງ
carrot	ຫົວກາຣິດ, ກາຣິດ
cashew nut	ແກ່ນໝາກມ່ວງຫົມະພານ
cauliflower	ກະລຳດອກ, ຜັກກາດນາ, ດອກກະລຳປີ
celery	ຜັກແຊລເລຣີ
chili	ໝາກເຜັດ, ໝາກເຜັດຂີ້ໜູ
chinese cabbage	ຜັກກາດຂາວ
chinese celery	ຜັກຕ່າງສ້າຍ (ແຊລເລຣີ)
chinese chive	ຜັກແປ້ນ
chinese coriander	ຜັກຊີ
chinese kale, collard	ຜັກກາດນາ
chinese peas, sweet peas	ຖົ່ວລັນເຕົ້າ
chinese radish	ຫົວຜັກກາດຂາວ
chive	ຜັກຫອມຈີນ

English-Lao

Crop Production

cinnamon	ເຄື່ອງເທດ ຊີນາມອລ
coconut	ໝາກພ້າວ
coriander	ຜັກຫອມປ້ອມ
corn	ເຂົ້າໂພດ, ສາລີ
cotton	ຝ້າຍ
cow pea, black pea	ຖົ່ວດໍາ
cucumber	ໝາກແຕງກວາ
datura	ໝາກເຂືອບ້າ
dill	ຜັກຊີ
egg plant	ໝາກເຂືອ
galingale, galangal, wild ginger	ຂ່າ
garlic	ຜັກທຽມ, ຫອມທຽມ
ginger	ຂີງ
gourd	ໝາກໂຕ່ນ
green kuang futsoi	ຜັກກາດຂາວ
green onion	ຕົ້ນຫອມປິ່ວ
holy basil	ອີ່ຕູ່
honey dew melon	ໝາກແຕງລາຍ, ໝາກແຕງໃຫຍ່
hot basil	ໃບຜັກລີ້ນລວງ (ໃບກະເພົາ)
ivy gourd	ຜັກຕຳນິນ
jute	ປ່າກະເຈົ້າ
kaempfer (kind of galingale)	ກະຊາຍ
kaffir lime	ໝາກຂີ້ຫູດ
kenaf	ປ່າສະວາ
leafy vegetable	ຜັກກິນໃບ
lemon grass	ຫົວສີໄຄ
lentil	ໝາກຖົ່ວຊະນິດໜຶ່ງ
lettuce	ຜັກສະຫຼັດ
lotus	ດອກປິ່ວ

Crop Production

English-Lao

mint	ໃບສະລາແນ່, ຜັກຫອມລາບ (ຫອມຈີນ)
mulberry	ຕົ້ນມອນ
mung bean	ຖົ່ວຂຽວ
mustard	ຜັກກາດຂຽວ, ຜັກກາດຊອນ
nutmeg	ຈັນເທດ
okra, lady's finger	ກະຈຸ່ງວ, ສົ້ມພໍດີ
onion	ຜັກບົວຫົວໃຫຍ່, ຫົວຫອມ
pandanus	ໃບເຕີຍ
paprika	ໝາກເຜັດໃຫຍ່
parsley	ຜັກຊີຝຣັ່ງ
peanuts	ໝາກຖົ່ວດິນ
peppers	ພິກໄທ
potato	ມັນຝຣັ່ງ
pumpkin	ໝາກອີ
ramie	ປ່ານຣາມີ
roselle	ສົ້ມພໍດີ
sesban	ດອກແຄຂາວ
shallot	ຫອມແດງ
snake-fruit	ໝາກກະລໍ່າ
sorghum	ເຂົ້າຝ້າງ
spinach	ຜັກຫົມ, ຜັກຫົມຈີນ
sponge gourd, loofah	ໝາກບວບ, ໝາກນອຍ
sugar beet	ຫົວຜັກກາດຫວານ
sugar pea	ຖົ່ວລັ້ນເຕົາ
swamp spinach	ຜັກບົ້ງ
sweet basil	ປົວລະພາ
sweet pepper	ໝາກເຜັດໃຫຍ່, ໝາກເຜັດຫວານ
sweet potato	ມັນດ້າງ, ມັນເທດ
tomato	ໝາກເລັ່ນ

turmeric	ຂີ້ໝັນ
turnip	ຫົວຜັກກາດ
vanilla	ນ້ຳເຊື້ອກິນດອກເຜີ້ງ, ພືດປະເພດກ້ວຍໄມ້
water chestnut	ໝາກຈັບ
water melon	ໝາກໂມ
water mimosa	ຜັກກະເສດ
wing bean	ຖົ່ວພູ
yam	ມັນທົບ, ມັນມີເສືອ
yard-long bean	ຖົ່ວຝັກຍາວ

3. FRUIT-TREE CULTIVATION- ການປູກຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກ

air-layered tree	ການຕອນກິ່ງ
air-layering	ການຕິດຕາ
apricot	ໝາກຄາຍເຂົ້າ
apple	ໝາກໂປ່ມ
approach grafting	ການສູບກິ່ງ
avocado	ໝາກອາໂວກາໂດ
banana	ໝາກກ້ວຍ
bael fruit	ໝາກຕູມ
betel nut palm	ໝາກຄູ່ວ
bilimbi	ໝາກເພືອງ
breadfruit	ໝາກສາເກ
budding	ການທາບກິ່ງດ້ານຂ້າງ
burned rice husk	ຂີ້ເຖົ້າແກບ
carambola	ໝາກເພືອງ
cashew	ຕົ້ນໝາກມ່ວງຫົມະພານ
chinese star gooseberry	ໝາກຍົມ
coconut	ໝາກພ້າວ
coconut husk	ກາບໝາກພ້າວ

Fruit-Tree Cultivation

English-Lao

coffee	ກາເຟ
custard apple	ໝາກຂຽບ
date palm, date	ໝາກຕາວນ້ອຍ (ຊະນິດເປັນແຂງຄືໝາກ)
durian	ໝາກຖົ່ວລຽນ
fig tree	ໝາກເຕືອ
fruit	ໝາກໄມ້
fruit (classifier)	ໜ່ວຍ, ໝາກ
fruit orchard	ສວນໝາກໄມ້, ສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ
fruit tree	ຕົ້ນໝາກໄມ້, ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກ
hog plum	ໝາກກອກ
gandaria	ໝາກຜາງ
governor's plum	ໝາກຕາກົບ
grafted tree	ກິ່ງຕອນ
grafting	ການສູບຍອດ
grape	ໝາກອາງຸ່ນ, ໝາກລະເຊັງ
guava	ໝາກສີດາ
inflorescence	ຈຸ່ດອກ
jack fruit	ໝາກມ້
Java plum	ໝາກຫ້າວ
jujube	ໝາກກະທັນ, ໝາກທັນ
kapok	ຕົ້ນງົ່ວ (ງົ່ວ)
langsats	ໝາກລັງສາດ
lime (lemon)	ໝາກນາວ
lime (rough lemon), kaffir lime	ໝາກຂີ້ຫູດ
lichee (lychee)	ໝາກລີ້ນຈີ່
longan	ໝາກລຳໄຍ
mango	ໝາກມ່ວງ
mangosteen	ໝາກມັງຄຸດ
manila tamarind	ໝາກຂາມເທດ

English-Lao

Fruit-Tree Cultivation

marian plum	ໝາກຜາງ
mist irrigation bed (bench)	ໜານພີ່ນໝອກ
nipa palm nut	ໝາກຈາກ
nursery	ກິ່ງທາບ
olive	ໝາກໂອລິບ
orange	ໝາກກັງງ
orchard farmer	ຊາວສວນ
papaya	ໝາກຫຸ່ງ
peach	ໝາກຄາຍ
persimmon	ໝາກເປັນ (ເປັນໜ່ວຍສີແດງນ້ອຍ)
planting	ການປູກ
pomegranate	ໝາກພິລາ
pomelo, shaddock	ໝາກພູກ, ໝາກສົ້ມໂອ
prickly pear	ໝາກໜອດ
propagation, plant propagation	ການຂະຫຍາຍພັນ
pruning	ການແຕ່ງກິ່ງ
rambi, sour berry	ໝາກໄຟ
rambutan	ໝາກເງາະ
rooting a cutting	ເຮືອນເພາະຊໍາ
rose apple	ໝາກຈູງງ, ໝາກກງງ
santol (maliaceae)	ໝາກຕອງ
sapodilla, naseberry	ໝາກລະມຸດ
scion	ກິ່ງພັນດີ
seed bed	ໜານກ້າເມັດ, ໜານເພາະເມັດ
slice (v)	ຝານ, ປາດ
star fruit, caramba	ໝາກເພືອງ
stock	ຕົ້ນຕໍໄມ້
sugar apple, sweet-sop	ໝາກຂຽບ
sugar palm	ຕົ້ນຕານ

sweet tamarind

tamarind

tangerine

transpiration

ໝາກຂາມຫວານ

ໝາກຂາມ

ໝາກກັງງນ້ອຍເບືອກບາງ

ໝາກຄາຍນ້ຳ

4. FORESTRY - ການປ່າໄມ້

acid rain

agricultural subsidy

agri-siviculture

agroforestry model

alley cropping/farming

annual rings

Barren land and rocks

Bench terrace

branch

calliper

charcoal

charcoal production

clear (v), clearing (n)

coniferous trees

coppice

deciduous tree

dense forest

ecosystem

felling

fire wood, fuel-wood

fire-break

forest products

ຝົນກົດ, ຝົນເປັນກົດ

ເງິນອຸດໜູນໃຫ້ແກ່ກະສິກຳ

ການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ຕົວແບບຂອງລະບົບກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ໄຮ່ແຖວ

ວົງປີ (ໃຊ້ໃນການນັບອາຍຸຂອງຕົ້ນໄມ້)

ເນື້ອທີ່ເປົ່າວ່າງ

ໄຮ່ພັກຂັ້ນໄດ

ກິ່ງໄມ້

ເຄື່ອງ ຄຳລິບເປີ

ຖານ

ການເຜົາກຖານ

ຕັດ, ການຕັດໄມ້ທັງໝົດ

ຕົ້ນແປກ

ການເກີດແໜງຈາກຕໍ່ໄມ້

ຕົ້ນໄມ້ປະເພດມີໃບ

ປ່າດົງຕຶບ, ປ່າໄມ້ຕຶບໜາ

ລະບົບນິເວດ

ການຕັດປ່າ, ຖາງປ່າເນື້ອທີ່ຊຸດຄົ້ນ

ພືນ, ໄມ້ພືນ

ໄຟກະຈັດກະຈາຍ

ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້

English-Lao

Forestry

fuel	ເຊື້ອເພີງ
furniture	ເຄື່ອງຕົບແຕ່ງເຮືອນ
guard rail	ຮົ່ວກັນ
leaf	ໃບໄມ້
lumber	ໄມ້ແປຮູບ, ໄມ້ເລື້ອຍ
lumberjack	ຊ່າງຕັດຕົ້ນໄມ້
needle	ໃບເຂັມຕົ້ນແປກ
pine cone	ດອກຕົ້ນແປກ
power saw	ຈັກເລື້ອຍ
resin	ຢາງໄມ້, ຂີ້ຊີ
sap	ນ້ຳລຳລຽງໃນຮາກຂອງຕົ້ນໄມ້
sapling	ຕົ້ນໄມ້ອ່ອນ, ຕົ້ນໄມ້ທີ່ກຳລັງເຕີບໂຕ
saw chain	ແຂ້ວເລື້ອຍ
saw guide	ໃບເລື້ອຍ
seed	ເມັດພືດ, ໃນພືດ, ແກ່ນ
seedling	ເບ້ຍໄມ້
seedling nursery	ສວນກ້າເບ້ຍ
shade (v)	ຮົ່ມ
standing timber	ໄມ້ຍືນຕົ້ນ
tree	ຕົ້ນໄມ້
tree stump	ຕໍ່ໄມ້
uncontrolled cutting	ການບຸກເບີກເກີນຂອບເຂດ
underwood (underbrush)	ຕົ້ນໄມ້ນ້ອຍປົກຄຸມດິນ
watershed	ບໍລິເວນອ່າງໂຕ່ງ, ແຫຼ່ງນ້ຳ
watershed management	ການປົກປັກຮັກສາບໍລິເວນແຫຼ່ງນ້ຳ
windbreak	ແນວບັງລົມ
wood haulage way, forest track	ທາງປ່າໄມ້, ທາງໃນປ່າ

4.1 Fast Growing Trees - ຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ໄວ

acacia auriculoformis	ກະຖິນນະລົງ
azadirachta indica (neem)	ກົກສະເດົາ
cassia siamea	ຂີ້ເຫຼັກບ້ານ
casuarinas equisetifolia (Australian pine)	ຕົ້ນສິນທະເລ
casuarina junghuniana (Australian pine)	ຕົ້ນສິນປະດິພັດ
eucalyptus camaldulensis	ຕົ້ນວິກ
gliricidia senium dulec (madre do cacao)	ກົກແຄຝຣັງ
leucaena leucocephala (Hawaiian type)	ກະຖິນບ້ານ
leucaena leucocephala (Salyadoran type)	ກະຖິນໃຫຍ່
malia azedarach (chinaberry)	ຕົ້ນລຸ່ມ
pithecellobium dolec (manila tamarind)	ໝາກຂາມເທດ
sanaanea saman (rain tree)	ຕົ້ນສາມສາ
sesbania grandiflora	ກົກແຄ

5. INSECTS AND PLANT DISEASES - ແມງໄມ້ ແລະ ພະຍາດ

ant	ມົດ, ໂຕມົດ
anthracnose	ໂລກແອນແທຣກນິດ
aphid	ເພັຍອ່ອນ, ເພັຍ, ໂຕເພັຍ
armyworm	ບັງກັດຄໍຮວງ
bacteria	ເຊື້ອແບັກທີເຣຍ

English-Lao

Insects and Plant Diseases

bacterial leaf bright	ພະຍາດຂອບໃບແຫ້ງ
bakanae and foot root disease	ພະຍາດຖອດຝັກ ຫຼື ພະຫຍາດເຫງົ້າເນົ່າ
bat	ເຈຍ, ໂຕເຈຍ
bedbug	ເຮືອດ
bee (see special section)	ເຜິ້ງ (ເບິ່ງຢູ່ພາກເຜິ້ງ)
beetle	ແມງເຕົ້າຄໍາ
birds	ນົກ
black bugs	ແມງແຄງດໍາ
blast	ພະຍາດໃບໄໝ້
brown planthopper	ເພັຍຈັກຈັນສີນ້ຳຕານ
brown spot	ພະຍາດໃບຈຸດສີນ້ຳຕານ
butterfly	ແມງກະເບື້ອ
caseworm	ບຶງຫໍ່ລໍາຕົວ
caterpillar	ດ້ວງແມງກະເບື້ອ
centipede	ຂີ້ເຂັບ
check, control	ຕົວຢືນ, ຕົວປຸງປາບປາມ
chemical residue	ສານເຄມີ
cicada	ຈັກຈັນ
cockroach	ແມງສາບ, ແມງກະສາບ
concentrated	ເຂັ້ມ, ເຂັ້ມຂຸ້ນ
crickets	ຈີ່ຫຼີ່ ຫຼື ຈີ່ນາຍ
cutworm	ບຶງຝຸງຕາກ້າ
damping off (fungal disease affecting seedlings)	ໂລກເນົ່າຄໍດິນ
dilute (adj, n)	ຈາງ
direction of wind	ຕາມລົມ, ທາງລົມ
down wind	ໃຕ້ລົມ
downy mildew	ໂລກນ້ຳຄ້າງ
dragon fly	ແມງປີ້, ແມງບໍ່

false smut	ພະຍາດດອກກະຖິນ
flies	ແມງວັນ
foot rot	ພະຍາດເຫງົ້າເນົ່າ
fruit fly	ແມງວັນເຫຼືອງ
fungal disease	ເຊື້ອໂລກ, ເຊື້ອລາ
gall dwarf	ພະຍາດກູດ
gall midge	ປິ່ວ
giant water bug	ແມງດາ
gloves	ຖົງມື
gnat	ແມງມື້
grain weevil, rice weevil	ມອດ, ໂຕມອດ
grasshopper	ຕັກແຕນ
grassy stunt	ພະຍາດຊຽວເຕ້ຍ
green leafhopper	ເພັຍຈັກຈັນສີຊຽວ
green semilooper	ບຶງເຂົາຂີບ
greenhorned aterpillar	ບຶງເຂົາສີຂາວ
herbicide	ຢາກຳຈັດຫຍ້າ
hispa	ແມງດຳໜາມ
hoja blanca	ພະຍາດໃບຊຽວ
hornet	ແຕນ, ໂຕແຕນ
horse fly	ເຫຼີກ, ໂຕເຫຼືອກ
house fly	ແມງວັນ
insect	ແມງໄມ້
insecticide	ຢາຂ້າແມງໄມ້
ladybird beetle	ແມງເຕົ້າທອງ
larva of dipteral and some lepidoptera	ໜອນ, ໂຕໜອນ
lay eggs (v)	ວາງໄຂ່
leaf burn	ໃບແຫ້ງ
leaf curing	ໃບງໍ່

English-Lao

Insects and Plant Diseases

leaf scald	ພະຍາດໃບວົງສີນ້ຳຕານ
leaf spot	ໃບຈຸດ
leaf streak	ພະຍາດໃບຂີດສອງແສງ
leaffolder	ບັງຮຳໃບ
leafhopper	ເພັຍຈັກຈັນ
leptispa	ດ້ວງປີກແຂງ
louse (lice-pl.)	ເຫົາ
mask (protective wear for face)	ໝ້າກາກ
mealybugs	ເພັຍແປ້ງ
migro-organism	ຈຸລິນຊີ
millipede	ບັງກີ
mite	ໄຮ, ໂຕໄຮ
mixing ratio	ສ່ວນປະສົມ
mole cricket	ແມງຊອນ
mosquito	ຍຸງ
moth	ແມງກະເບື້ອກາງຄືນ
mouse, rat	ໝູ, ໂຕໝູ
narrow brown leaf spot	ພະຍາດໃບຂີດສີນ້ຳຕານ
nematode	ຂີ້ກະເດືອນຝອຍ
nutrient deficiency	ການຂາດທາດອາຫານ
orange leaf	ພະຍາດໃບສີນ້ຳໝາກກຸ້ງ
pest	ສັດຕູພືດ
pest controle	ການຄວບຄຸມສັດຕູພືດ
pesticide	ຢາກຳຈັດສັດຕູພືດ
plant disease	ພະຍາດພືດ
poison (n)	ເປັນພິດ, ຢາພິດ
poisonous (adj)	ເປັນພິດ
pour over (v)	ລາດ, ເທ
praying mantis	ແມງມ້າ

pupa (chrysalis)	ດັກແດ້
pythium (fungus causing damping off of seedling)	ໂລກເນົາເປື່ອຍ ເຊື້ອເຫັດທຳລາຍຕົ້ນໄມ້
ragged stunt	ພະຍາດໃບບິດບັງວ
rats	ໝູ
red ant	ມົດແດງ
red mite	ໄຮແດງ
rice bug	ແມງແຄງຍາວ
rice delphacid	ເພັຍຈັກຈັນເຕັ້ນ
rice field crab	ປູນາ
rice skipper	ແມງກະບີບິນໄວ
rodenticide	ຢາເປື້ອໝູ, ສານຂ້າໝູ
root rot	ໂລກຮາກເນົາ
root-knot nematode	ຂີ້ກະເດືອນຝອຍຮາກປົມ
rot (v, n)	ເນົາ
scale	ເພັຍຫອຍ
scorpion	ແມງງອດ, ແມງເງົາ
sheath blight	ພະຍາດກາບໃບແຫ້ງ
sheath rot	ພະຍາດກາບໃບເນົາ
short-horned grasshopper	ຕັກແຕນໜວດສັ້ນ
small brown planthopper	ເພັຍຈັກຈັນສີນ້ຳຕານຂະໜາດນ້ອຍ
spider	ແມງມຸມ
spider mite	ໄຮແມງມຸມ
spray (formal) (n)	ພິ່ນ, ສີດ
sprayer	ເຄື່ອງພິ່ນຢາ
stemp borers	ດ້ວງກຳ
stem nematode	ຂີ້ກະເດືອນຝອຍກໍຕົ້ນ
stem rot	ພະຍາດລຳຕົ້ນເນົາ
stink bug, shield bug	ຈຸຈີເພັນ

English-Lao

Insects and Plant Diseases

store (v)
strip
symptom
systemic pesticide
termite
thrips
tick
transitory yellowing
tungro
viral (adj)
virus (n)
wasp
weevil
whitebacked planthopper
whorl maggot
wilt
wind (north, south...)
wind direction
yellow dwarf
yellow mottle
yellowing
zigzag leafhopper

6. Weeds

Cyperus difformis
Cyperus iria
Cyperus rotundus
D. setigera
Digitaria ciliaris

ເກັບ, ເກັບຮັກສາ
ພະຍາດໃບຂີດ
ອາການ
ຢາດູດຊຶມ
ປວກ
ເພຍໄຟ
ເທັບ, ໂຕເທັບ
ພະຍາດໃບເຫຼືອງນ້ຳໝາກກຸ້ງ
ພະຍາດໃບສີນ້ຳໝາກກຸ້ງ
ເຊື້ອໄວຣັດ
ເຊື້ອໄວຣັດ
ຕໍ່, ໂຕຕໍ່
ດ້ວງງວງ, ແມງງວງຊ້າງ
ເພຍຈັກຈັນຫຼັງຂາວ
ໜອນແມງວັນ
ທຸ່ງວແຫ້ງ
ລົມ (ເໜືອ, ໃຕ້...)
ທິດທາງລົມ
ພະຍາດໃບເຫຼືອງເຕ້ຍ
ພະຍາດໃບຂີດສີເຫຼືອງ
ໃບເຫຼືອງ
ເພຍຈັກຈັນສີລາຍປົກລາຍຊິກແຊກ

ວັດສະພຶດ

ຫຍ້າຕູ້ມຫູ
ຫຍ້າຄົມປາວ ຫຼື ຫຍ້າຮັງກາ
ຫຍ້າແຫ້ວໝູ
ຫຍ້າຕີນນົກ
ຫຍ້າຕີນນົກ

<i>E. glabrescens</i>	ຫຍ້າເຂົ້ານົກສີຊົມພູ ຫຼື ເອິກເຕົ່າ
<i>Echinochloa colona</i>	ຫຍ້າເຂົ້ານົກສີຊົມພູ ຫຼື ເອິກເຕົ່າ
<i>Echinochloa crus-galli</i>	ຫຍ້າເຂົ້ານົກ
<i>leusine indica</i>	ຫຍ້າຕົນກາ ຫຼື ຫຍ້າຜັກຄວາຍ
<i>Fimbristylis miliacea</i>	ຫຍ້າໄຂ່ຂຽດໜວດປາດຸກ
<i>Ipomoea aquatic</i>	ຜັກບົ້ງ
<i>Ischaemum rugosum</i>	ຫຍ້າກ້ານທູບ
<i>Leptochloa chinensis</i>	ຫຍ້າດອກຂາວ
<i>Monochoria vaginalis</i>	ຜັກອີຣິນ
<i>Oryza sativa</i>	ຫຍ້າເຂົ້າແດງ
<i>Sphenoclea zeylanica</i>	ຜັກປອດ

7. SOIL AND WATER CONSERVATION - ການອານຸລັກດິນ ແລະ ນ້ຳ

acidic soil (laymen's term)	ດິນສົ້ມ
acidic soil (technical term)	ດິນເປັນກົດ
alkaline soil	ດິນກະດ້າງ
alkalinity	ດິນດັ່ງ
aluminum toxicity	ສານພິດຂອງທາດອະລູມິນຽມ
analyze (v)	ວິເຄາະ
bench terrace	ຂັ້ນໄດ
boron toxicity	ສານພິດຂອງທາດໂບຣອນ
catchment pond, reservoir	ອ່າງເກັບນ້ຳ
clay	ດິນໜຽວ
compaction	ການອັດແໜ້ນ
contour bunds (as in broad-based terracing)	ຄູດິນ
damaged	ຖືກທຳລາຍ
drain (v)	ການລະບາຍນ້ຳ

English-Lao

Soil and Water Conservation

drainage ditch, gully	ຮ່ອງນ້ຳ
fertile soil (laymen's term)	ດິນດີ, ດິນຜູ້ຜຸ່ຍ
flat land	ດິນພຽງ, ພື້ນທີ່ຮາບພຽງ
iron toxicity	ສານພິດຂອງດິນ
laterite	ດິນແຮ່, ດິນລູກລັງ
level (flat) (adj)	ພຽງ
lime	ປູນຂາວ
loam	ດິນອ່ອນ, ດິນປະສົມ, ດິນດີ
lower soil horizon	ດິນຊັ້ນລຸ່ມ
manganese toxicity	ສານພິດຂອງທາດມັງການິສ
nitrogen	ທາດໄນໂຕຣເຈນ
nitrogen deficiency	ການຂາດທາດໄນໂຕຣເຈນ
oxygen	ທາດອົກຊີ
peat (organic)	ດິນອົງຄະທາດ
percolation	ການຊຶມຂອງນ້ຳ
pH (value)	ຄວາມເປັນກົດເປັນດ່າງ
phosphate	ທາດຟິດສະໄຟ
phosphorus deficiency	ການຂາດທາດຟິດສະໄຟ
plateau	ທີ່ຮາບສູງ, ດິນທີ່ຮາບສູງ, ພູພຽງ
pond	ສະນ້ຳ
potassium	ທາດໂປແຕສຊຽມ
potassium deficiency	ການຂາດທາດໂປແຕສຊຽມ
saline soil	ດິນເຄັມ
sandy soil	ດິນຊາຍ
silicon deficiency	ການຂາດທາດຊີລິຄອນ
silt	ດິນຕົມ, ດິນຕະກອນ
slope	ດິນຄ້ອຍຊັນ
soil	ດິນ
soil auger	ເຄື່ອງເຈາະດິນ

soil concervation	ການອານຸລັກດິນ
soil erosion (as from gradual rain)	ການເຊາະລ້າງຂອງດິນ
soil erosion (as from rainwater)	ການພັງຂອງດິນ
soil erosion (as in gully erosion or along of the bank of the river)	ການກັດເຊາະຂອງດິນ
soil fauna	ຈຸລະພັນ
soil fertility	ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ
soil from the bottom of a hole	ດິນກັ້ນຊຸມ
soil low in nutrients (laymen's term)	ດິນຈືດ
soil samples	ຕົວຢ່າງດິນ
soil structure	ໂຄງສ້າງຂອງດິນ
spillway	ຝາຍນ້ຳລື້ນ
steep (adj)	ຊັນ (ສູງຊັນ)
sulfur deficiency	ການຂາດທາດຊູນເຟີ
survey (v)	ສຳຫຼວດ
top soil	ໜ້າດິນ
upland	ດິນສູງ, ທີ່ສູງ
upper soil horizon	ດິນຊັ້ນເທິງ
water conservation	ການອານຸລັກນ້ຳ
well, pond	ນ້ຳສ້າງ, ໜອງສະ
zinc deficiency	ການຂາດທາດສັງກະສີ

8. ANIMAL PRODUCTION - ການລ້ຽງສັດ

8.1 Livestock & Livestock Diseases - ສັດລ້ຽງ ແລະ ພະຍາດສັດ

amoeba, ameba	ເຊື້ອອາມິບາ
animal husbandry	ສັດຕະວະແພດ
anthrax	ໂລກອັນຕະລາຍຊະນິດນຶ່ງຂອງງົວ ແລະ ແກະ
artificially inseminate (v.)	ປະສົມພັນທຽມ

English-Lao

Animal Production

barren (adj)	ເປັນພັນ
beff cattle	ງົວພັນຊື່ນ
bird flu (n)	ໄຂ້ຫວັດນົກ
bloating	ໂລກບວມໃນສັດ
bovine spongiform encephalopathy - see mad cow disease	
breed (laymen's term) (v)	ພັກ, ອົບ (ໄຂ່)
breed (v.)	ປະສົມພັນ
broiler	ໂກ່ພັນຊື່ນ
brood (v.)	ກຸກລູກ
brucellosis	ໂລກແຫ້ງຕິດຕໍ່
buffalo	ຄວາຍ
castrate (v)	ຕອນ (ສັດ)
cattle	ງົວ
coccidiosis	ໂລກບິດໃນໂກ່
cold	ໂລກຫວັດ
cross breed (v)	ປະສົມຂ້າມສາຍພັນ
crossbreed	ພັນລູກປະສົມ
cud	ອາຫານທີ່ສັດຄາຍອອກມາຄັ້ງເອື້ອງ
dairy cattle	ງົວນົມ
duck	ເປັດ
feed	ອາຫານສັດ
female	ໂຕແມ່
female breeding stock	ແມ່ພັນ
foot and mouth disease	ໂລກຕີນ ແລະ ປາກເປື້ອຍ
foot rot	ໂລກກີບເນົ່າ
foreign breed	ພັນຕ່າງປະເທດ
fowl cholera	ໂລກອະຫິວາໂກ່
gestation (period)	ໄລຍະຖືພາ
give birth (v.)	ເກີດລູກ, ອອກລູກ

Animal Production

English-Lao

glanders	ໂລກໜອງຂີ້ (ໃນສັດ)
goat	ແບ້
goose	ທ່ານ
heifer	ງົວໝູ່ມສາວ
horns	ເຂົ້າສັດ
horse	ມ້າ
hybrid	ລູກຊອດ, ລູກປະສົມ
in-breed (v.)	ປະສົມເລືອດຊິດ
incubate (v.)	ຟັກໄຂ່
infectious bronchitis	ໂລກໜອດລົມອັກເສບ
infectious disease	ໂລກຕິດຕໍ່
lactation (period)	(ໄລຍະ) ໃຫ້ນົມ
layer	ໄກ່ໄຂ່
livestock	ສັດລ້ຽງ
mad cow disease (BSE)	ໂລກງົວບ້າ
male	ໂຕຜູ້
male breeding stock	ພໍ່ພັນ
manure	ຝຸ່ນສັດ, ຂີ້ສັດ (ຝຸ່ນຄອກ)
mastitis	ໂລກເຕົ້ານົມອັກເສບ
meat chicken	ໄກ່ພັນຊີ້ນ
mix	ສວນປະສົມ
mixed feed	ອາຫານປະສົມ
native breed	ພັນພື້ນເມືອງ
Newcastle disease	ໂລກນິວຄາສເຊິນ (ຂອງໄກ່, ນົກ)
nutrition	ໂພຊະນາການ
off feed	ໂລກເບື້ອອາຫານ
pelleted feed, concentrate	ຫິວອາຫານ
pen, coop	ລົກ, ລົກໄກ່
pen, stable	ຄອກ

pink eye	ໂລກຕາ (ງົວ, ຄວາຍ)
pregnant (adj)	ຕັ້ງທ້ອງ, ຖືພາ
pure breed	ພັນແທ້
rabbit	ກະຕ່າຍ
rabbies	ໂລກຍ້ານນ້ຳ, ໂລກວີ້
ration	ອັດຕາສ່ວນ
roughage	ອາຫານຫຍາບ
ruminant	ສັດປະເພດຄົງວເອ້ອງ
scours	ໂລກທ້ອງຖອກ (ງົວ, ຄວາຍ)
cheep	ແກະ
silage	ຫຍ້າໝັກສຳລັບສັດກິນໃນລະດູແລ້ງ
silo	ບ່ອນມ້ຽນຫຍ້າ ຫຼື ເພື່ອງເພື່ອເປັນຫຍ້າໝັກ
supplementary feed	ອາຫານເສີມ
swine	ໝູ
swine-fever (cholera)	ໂລກອະຫິວາໝູ
three breed crossbreed	ພັນສາມສາຍເລືອດ
turkey	ໄກ່ງວງ
udder	ນົມ (ງົວ)
wean (v.)	ຢ່ານົມ, ອອກນົມ

8.2 Forage Crops - ພືດອາຫານສັດ

forage crop	ພືດອາຫານສັດ
grass	ຫຍ້າ
Guinea grass	ຫຍ້າ ກູນີ
Hamil Guinea grass	ຫຍ້າ ແຮມິດ
Imperata grass	ຫຍ້າຄາ
mixed pasture	ທີ່ງຫຍ້າປະສົມ
Napier grass	ຫຍ້າ ເນເປຍ, ຫຍ້າຂົນ
pasture	ທີ່ງຫຍ້າ

ruzi grass	ຫຍ້າ ຮູຊີ
Siratro	ຖົ່ວ ຊິລາໂຕ
stylo (stylosanthes guianensis)	ຖົ່ວສະໂຕໂລ

8.3 Parts of the Animal Body - ພາກສ່ວນວະໄວຍະວະຮ່າງກາຍສັດ

back	ຫຼັງ
brisket	ກາມເນື້ອເອິກ
chest	ເອິກ
cod	ໄຂ່ທຳ, ອັນທະ
dewclaw	ນິ້ວກ້ອຍ
dewlap	ໝຽງ, ໝຽງຄໍ
ear	ຫູ
flank (side of animal from ribs to thigh)	ກາມເນື້ອລະຫວ່າງໂຄງກະດູກຫາກົກຂາ
fore-blank	ຊອກຂາໜ້າ
forehead	ໜ້າຜາກ
fore rib	ຊາຍໂຄງໜ້າ
foreleg	ຂາໜ້າ
fore udder	ເຕົ້ານົມໜ້າ
foot	ຕີນ
ham	ກົກຂາຫຼັງ (ໝູ)
hind blank	ຊອກຂາຫຼັງ
hind leg	ຂາຫຼັງ
hip	ກະໂພກ
jaw	ຄາງ
loin	ບັນແອວ
milk veins	ເສັ້ນນົມ
muzzle	ດັງ
neck	ຄໍ
paunch	ສ່ວນທ້ອງ

rear udder	ເຕົ້ານົມຫຼັງ
ribs	ຂ້າງ
rump	ກະໂພກ, ບັນທ້າຍ
shank	ໜ້າແຄ່ງ
shoulder	ໄຫຼ່
snout	ດັງ
thigh	ກົກຂາ
tongue	ລິ້ນ
switch	ຫາງ
vent	ກິ້ນ

8.4 Animal Husbandry-Veterinary - ລ້ຽງສັດ, ສັດຕະວະແພດ

8.4.1 General - ໝວດທົ່ວໄປ

ablactate (wean)	ຢ່ານົມ
acre	ເອເຄີ - ໜ່ວຍວັດແທກລະບົບອັງກິດ ເນື້ອທີ່ 1 ເອເຄີ ເທົ່າກັບ 4046.87 ມ².
addax	ສັດຈຳພວກເນື້ອ ແລະ ກວາງ ມີເຂົ້າເປັນກຽວ ຂະໜາດໃຫຍ່.
agglutination	ການຕົກຕະກອນ, ການຮວມຕົວຈັບກັນເປັນ ກຸ່ມກ້ອນຂອງຈຸລັງທີ່ກະຈາຍຢູ່ໃນຂອງແຫຼວ.
agriculture	ການກະເສດ, ກະສິກຳ.
agriculturist	ຊາວກະສິກອນ, ຜູ້ທຳການຜະລິດກະສິກຳ.
albinism	ການຂາດສີຂອງຜິວໜັງ, ຕາ ແລະ ຜົມມາແຕ່ ກຳເນີດ ຄື ຂາວເຜືອກມາແຕ່ກຳເນີດ.
alrino	ສັດທີ່ບໍ່ມີການສ້າງເມັດສີ (ເຜືອກ), ສັດທີ່ເປັນ albinism.

animal fair (animal show)	ການປະກວດສັດ ຈະມີການເຊີນເຈົ້າຂອງຟາມ ຕ່າງໆ ເພື່ອສົ່ງສັດເຂົ້າປະກວດ. ສັດທີ່ເຂົ້າປະກວດຈະຕ້ອງມີຄຸນສົມບັດ ຫຼື ລັກສະນະທີ່ກຳນົດໄວ້. ຖ້າສັດຈາກຟາມໃດ ໄດ້ຮັບລາງວັນ ຈາກການປະກວດກໍ່ຈະໄດ້ຮັບໃບປະກາດສະນິຍະບັດຮັບຮອງ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຟາມນັ້ນມີຊື່ສຽງ.
animal science	ສັດຕະວະແພດ.
animal science department	ພາກວິຊາສັດຕະວະແພດ ເປັນພາກວິຊາທີ່ສອນ ນັກສຶກສາທາງດ້ານການລ້ຽງສັດ. ຕົວຢ່າງຢູ່ປະເທດໄທ ໄດ້ແກ່ພາກວິຊາສັດຕະວະສາດ ຄະນະກະເສດສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລ ຂອນແກ່ນ ແລະ ຂອງຄະນະຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ມະຫາວິທະຍາໄລສົງຂານະຄລິນ ແຕ່ຢູ່ມະຫາວິທະຍາໄລກະເສດສາດ ເອີ້ນວ່າ ສັດຕະວະຍານ (animal husbandry).
antelope	ສັດຈຳພວກເນື້ອ ແລະ ກວາງທີ່ມີເຂົາເປັນກຸງວ.
antler	ເຂົາກວາງ
artiodactyla (even-toed, hooved)	ສັດໝວດໜຶ່ງທີ່ມີເລັບຄູ່ ໄດ້ແກ່ ໝູ, ງົວ ແລະ ຄວາຍ ເປັນຕົ້ນ.
average daily gain (ADG)	ນ້ຳໜັກເພີ່ມສະເລ່ຍຕໍ່ວັນ ນ້ຳໜັກສັດຈະຫຼາຍ ຫຼື ໜ້ອຍ ຂຶ້ນກັບຊະນິດ ແລະ ພັນສັດ, ເພດ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ອຸນຫະພູມ ແລະ ອາກາດ, ປົກກະຕິຖ້າມີການທົດລອງກຸ່ວ ກັບການລ້ຽງສັດ ຈະໃຊ້ນ້ຳໜັກເພີ່ມຕໍ່ວັນ ເປັນຕົວປະເມີນຜົນດ້ວຍ.
baby beef	ລູກງົວ ລ້ຽງຢ່າງດີ ເພື່ອສົ່ງໂຮງຂ້າສັດ ຊຶ່ງມີນ້ຳໜັກ ປະມານ 1,000 ປອນ ຫຼື 150 ກິໂລກຼາມ ມີອາຍຸປະມານ 1 ປີ.

baby pig (stater, young pig)	ໝູນ້ອຍ
bacon type	ໝູປະເພດເບກອນ (ມີຊີ້ນສີຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍ) ໄດ້ແກ່ ໝູພັນລາກສະໄວ (large white) ແລະ ແລນເຄຼດ (landrace) ເປັນຕົ້ນ. ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ມັກເອົາໝູທີ່ມີນ້ຳໜັກປະມານ 61 - 71 ກິໂລ ກຳມ ໃຊ້ເຮັດເບກອນ.
barn	ຄອກພັກສັດ, ສາງ
barren	ບໍ່ສາມາດຈະໃຫ້ລູກໄດ້.
barrow (castrated male)	ໝູຜູ້ຕອນ ທີ່ຖືກຕອນກ່ອນເຂົ້າສູ່ລະຍະເປັນ ທຸມ (puberty) ຊຶ່ງອາດຈະຕອນລະຍະກ່ອນ ຢ່າງນົມ ຫຼື ຫຼັງຈາກຢ່າງນົມ ເພາະການຕອນໝູ ນ້ອຍ ຈະເຮັດໄດ້ງ່າຍ ແລະ ບາດແຜຈະດີໄວ ກວ່າຕອນໝູໃຫຍ່.
battery	ກົງ ຫຼື ຄອກສັດທີ່ສ້າງຕັ້ງກັນເປັນແຖວ ຫຼື ໝາຍ ເຖິງບ່ອນທີ່ໃຊ້ເປັນຮັງໃຫ້ແມ່ໄກ່ອອກໄຂ່ ຫຼື ກົງ ສຳລັບລ້ຽງສັດໃຫ້ພິ.
beef	ຊີ້ນງົວໂດຍທົ່ວໄປ ຍົກເວັ້ນຊີ້ນຈາກລູກງົວ.
beef type	ສັດປະເພດໃຫ້ຊີ້ນ.
bitch	ໝາແມ່
bleating	ສຽງຮ້ອງຂອງແກະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນແກະແມ່ ເວລາຂຶ້ນເພດ.
bloom	ສັດຊຶ່ງມີລັກສະນະພາຍນອກສະແດງໃຫ້ເຫັນ ວ່າປົກກະຕິ.
boar	ພໍ່ໝູທີ່ບໍ່ໄດ້ຕອນ (ໃຊ້ໄວ້ປະສົມພັນ).
bovine	ກຸ່ມກັບສັດຈຳພວກງົວ ແລະ ຄວາຍ.

Animal Production

English-Lao

breathing rate	ອັດຕາການຫາຍໃຈ.
breeder hen and breeder tom	ໄກ່ງວງທີ່ໃຊ້ປະສົມພັນ ອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 10 ເດືອນ.
breeding racn	ອຸປະກອນຊ່ວຍໃນການປະສົມພັນ.
broiler (fryer)	ໄກ່ເນື້ອ ໝາຍເຖິງໄກ່ຜູ້ ແລະ ໄກ່ແມ່ ທີ່ມີອາຍຸບໍ່ເກີນ 12 ອາທິດ.
brooded pig (piglet)	ລູກໝູໄລຍະດູດນົມ.
broodiness	ຄວາມຕ້ອງການຟັກໄຂ່ຂອງສັດປີກ.
broody hen	ແມ່ໄກ່ຢູ່ໃນເວລາຟັກໄຂ່.
buck	ແບ້, ແກະ ຫຼື ກະຕ່າຍ ເພດຜູ້ ທີ່ໃຊ້ເປັນພໍ່ພັນ.
buckling	ແບ້ຜູ້ທີ່ມີອາຍຸເກີນ 1 ປີ ແຕ່ບໍ່ເກີນ 2 ປີ.
buffalo bull	ຄວາຍພໍ່ພັນ
buffalo bullock (steer)	ຄວາຍຕອນ ຕາມປົກກະຕິຈະຕອນເມື່ອອາຍຸລະຫວ່າງ 6 - 12 ເດືອນ.
buffalo calf	ລູກຄວາຍ ອາຍຸບໍ່ເກີນ 9 ເດືອນ.
buffalo cow	ຄວາຍແມ່ທີ່ໃຫ້ລູກແລ້ວ.
buffalo heifer	ຄວາຍແມ່ ຕັ້ງແຕ່ເກີດຈົນເຖິງເວລາໃຫ້ລູກໂຕທຳອິດ.
buffalo stag	ຄວາຍຜູ້ທີ່ຕອນໃນເວລາອາຍຸແກ່ແລ້ວ.
bull	ງົວພໍ່ພັນ
bull hood	ຜ້າຄຸມຄໍ ແລະ ຫົວສັດ.
bullock	ງົວທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 2 ປີ ແລະ ຖືກຕອນແລ້ວ.

burdizzo	ເຄື່ອງມືສຳລັບຕອນ ໂດຍໃຊ້ທົບເນື້ອເຍື່ອ ບໍລິເວນຕໍ່ລະຫວ່າງລູກອັນທະກັບຕົວສັດ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ນ້ຳອະສຸຈິອອກມາໄດ້. ມີຍົມໃຊ້ຕອນງົວ, ຄວາຍ ແລະ ແກະ.
burro (ass, donkey)	ລາ
bushel	ບຸດເຊລ ເປັນຫົວໜ່ວຍວັດແທກປະລິມານ 1 ບຸດເຊລ ເທົ່າກັບ 35.24 ລິດ.
cad (crit, critling, runt)	ລູກໝູທີ່ເກີດອອກມາເປັນໂຕສຸດທ້າຍຂອງຄອກ.
caesarean operation	ການຜ່າທ້ອງເອົາລູກອອກ
candling	ການຊ່ອງໄຂ ເພື່ອເບິ່ງວ່າໄຂ່ມີເຊື້ອ ຫຼື ບໍ່, ການພັດທະນາຂອງຕົວອ່ອນປົກກະຕິ ຫຼື ບໍ່. ນອກນັ້ນ ຍັງໃຊ້ໃນການປະເມີນຄຸນນະພາບຂອງໄຂ່.
calf	ລູກງົວ ຕັ້ງແຕ່ເກີດຈົນເຖິງອາຍຸ 9 ເດືອນ, ລູກສັດຈຳພວກງົວ ແລະ ຄວາຍ.
calve	ການເກີດລູກຂອງງົວ.
calving interval	ໄລຍະເວລາລະຫວ່າງການອອກລູກເທື່ອແລ້ວ ກັບເທື່ອທໍ່ຕໍ່ມາ ໃຊ້ກັບ ງົວ ແລະ ຄວາຍ.
cannibalism	ການຈິກ ຕອດ ກິນກັນ ລະຫວ່າງສັດຊະນິດດຽວກັນ ເຊັ່ນ: ໄກ່ ເນື້ອທີ່ລ້ຽງຮ່ວມກັນ ແລ້ວໄດ້ຮັບຄວາມເຄັ່ງຕຶງຫຼາຍ, ອາດຈິກຕອດກິນກັນເອງ ແລະ ໄກ່ໂຕທີ່ອ່ອນແອ ອາດຖືກຈິກກິນເຖິງຕາຍໄດ້.
capon	ໄກ່ຕອນ ອາຍຸບໍ່ເກີນ 8 ເດືອນ ປົກກະຕິ ຈະຕອນ ໂດຍການຜ່າເອົາອັນທະອອກ.

Animal Production

English-Lao

caprine	ໝາຍເຖິງແກະ ຫຼື ກຸ່ວກັບແກະ.
carabao	ຄວາຍ
caravan	ຂະບວນເດີນທາງດ້ວຍກວຽນ.
cast ewe	ແກະແມ່ທີ່ຖືກຄັດອອກຈາກຝູງ ແມ່ພັນ, ຄັດອອກຖິ້ມ.
castrate (unsex)	ຕອນສັດ ໂດຍການຕັດລູກອັນທະ ຫຼື ຮັງໄຂ່ ອອກ ຫຼື ອາດຈະໝາຍເຖິງສັດທີ່ຖືກຕອນແລ້ວ ລວມທັງຕົວຜູ້ ແລະ ຕົວແມ່ກໍໄດ້.
castration (orchietomy)	ການຕອນສັດ ໂດຍຕັດລູກອັນທະ ຫຼື ຮັງໄຂ່ ອອກ, ບາງກໍລະນີໝາຍເຖິງການຢັບຍັງ ການ ຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຕ່ອມເພດ ໂດຍໃຊ້ຮໍໂມນ ສັງເຄາະ.
catheter	ອະໄວຍະວະເພດຜູ້ທຽມ ເຮັດດ້ວຍຢາງມີລັກ ສະນະຄ້າຍຂອງແທ້ ໃຊ້ສຳລັບປະສົມພັນທຽມ, ຫຼອດສ່ວນໃຊ້ຊວນປັດສະວະ.
cattle	ງົວ, ຄວາຍ
celsius (c)	ຫົວໜ່ວຍວັດແທກອຸນຫະພູມ $1 \text{ fahrenheit (F)} = (9/5) + 32.$
chaise	ລົດມ້າ, ເຕ້ຍ
chick (chicken)	ລູກໄກ່, ລູກເປັດ, ລູກນົກ.
chopper	ມົດຜ້າຕັດ
chordata (phylum)	ໄຟລຳໜຶ່ງຂອງສັດທີ່ໝາຍເຖິງສັດຈຳພວກທີ່ ມີກະດູກສັນຫຼັງ ເຊັ່ນ: ໝູ, ມ້າ, ງົວ, ຄວາຍ ແລະ ອື່ນໆ.
clean pig	ໝູຜູ້ຕອນ ແລະ ໝູແມ່ທ້ອງຫວ່າງໃຊ້ສຳລັບຂ້າ.

English-Lao

Animal Production

cleft-footed (cloven-footed)	ສັດທີ່ມີເລັບຄູ່ ເຊັ່ນ: ງົວ, ຄວາຍ.
coach	ລົດມ້າສີ່ລໍ້.
coat	ຂົນສັດ
cob	ທົງ ຫຼື ຫ່ານຜູ້, ມ້າຊະນິດເຕ້ຍ.
cop-roller	ໃຊ້ໄວ້ເອີ້ນໝູທີ່ຕຸ້ຍຫຼາຍ, ໂຕສັ້ນ ແລະ ໜາ, ພັນທ້ອງຢ່ອນເກືອບເຖິງພື້ນດິນ.
cochin, cock (rooster)	ໄກ່ຜູ້ທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍ ຈະມີເດືອຍແຂງ ແລະ ຫອນຫງອກ, ຈະມີຊີ້ນໜຽວ ແລະ ສີເຂັ້ມ.
cockerel (young tom)	ໄກ່ງວງຜູ້ ຫຼື ໄກ່ຜູ້ທີ່ມີອາຍຸໜ້ອຍກວ່າ 1 ປີ ແລະ ຍັງບໍ່ເຄີຍປະສົມພັນ, ໄກ່ນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸ 10 ອາທິດ ເຖິງ 6 ເດືອນ.
cod	ສ່ວນຂອງຖົງອັນທະທີ່ຍັງເຫຼືອຄ້າງຢູ່ ຫຼັງຈາກການຕອນແບບເອົາລູກອັນທະອອກ.
color sexing	ການຄັດເພດໂດຍເບິ່ງສີຂອງຂົນ.
colostrum	ນ້ຳນົມເຫຼືອງ, ຂອງແຫຼວຄ້າຍນ້ຳນົມມີສີເຫຼືອງ ຫຼື ນ້ຳນົມທີ່ເລີ້ມຜະລິດທຳອິດຢູ່ຕ່ອມນ້ຳນົມ ຫຼັງຈາກອອກລູກ.
colt	ລູກມ້າ, ມ້າຜູ້ອາຍຸບໍ່ເຖິງ 4 ປີ, ສັດປະເພດ ມ້າ, ລາ ທີ່ຍັງໜຸ່ມ.
conformation (form)	ຮູບຮ່າງ
coop	ສຸ່ມຂັງໄກ່
coper	ພໍ່ຄ້າມ້າ
corall	ຄອກສັດ ເຊັ່ນ: ຄອກມ້າ, ງົວ, ຄວາຍ.
cot	ໂຮງເຮືອນ ລ້ຽງສັດ.

cote	ຄອກ, ໂຮງເຮືອນ ສຳລັບໄກ່, ແກະ.
cow	ງົວແມ່ທີ່ເຄີຍໄດ້ລູກແລ້ວ.
crest	ຫອນ, ຂົນຢູ່ຫົວໄກ່ ຫຼື ນົກບາງຊະນິດ.
crone (nanny)	ແກະທີ່ເຖົ້າແກ່ຫຼາຍຈົນບໍ່ມີແຂ້ວ.
cud	ກ້ອນອາຫານທີ່ຖືກສັດຄັ້ງວເອ້ອາອອກມາ ເພື່ອຈະທຳການຄັ້ງວອີກ.
cutting	ການເອົາລູກອັນທະຂອງສັດອອກ (ການຕອນ) ແລະ ຍັງໝາຍເຖິງການແຍກສັດບາງໂຕ ອອກຈາກຝູງ.
dairy	ໂຮງງານເຮັດ ຫຼື ຈຳໜ່າຍນົມ, ເນີຍ.
dairying	ການລ້ຽງງົວເພື່ອເອົານ້ຳນົມ.
dairyman	ເຈົ້າຂອງໂຮງເຮັດເນີຍ, ຄົນເຮັດນົມ, ເນີຍ.
dairy type	ງົວປະເພດໃຫ້ນ້ຳນົມເປັນຕົ້ນຕໍ.
dam	ສັດໂຕແມ່
darpe	ງົວແມ່ ຫຼື ແກະແມ່ທີ່ບໍ່ສາມາດໃຫ້ລູກໄດ້.
deacon calf (bob, bob veal)	ລູກງົວນ້ອຍໆ ທີ່ຖືກສົ່ງຕະຫຼາດ ກ່ອນອາຍຸ ຈະຄົບ 1 ອາທິດ.
debeaking	ການຕັດສິບໄກ່ ຕັດຕັ້ງແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍໆ ເຊັ່ນ: 1 - 3 ວັນ ເພື່ອປ້ອງກັນໄກ່ຈືກກັນ.
deer	ກວາງ ທັງໂຕຜູ້ ແລະ ໂຕແມ່.
dehorning	ການຕັດເຂົາ ຫຼື ການທຳລາຍບຸ່ມເຂົາ ສ່ວນ ຫຼາຍຕັດເວລາສັດຍັງນ້ອຍ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເກີດອັນ ຕະລາຍ.
dented eggshell	ໄຂ່ທີ່ມີຮອຍຕາມປໍ້ໄຂ່.

depasture	(ງົວ, ຄວາຍ) ກິນຫຍ້າ, ປ່ອຍໃຫ້ກິນຫຍ້າ.
dipping vat and spraying	ບ່ອນຈຸ່ມ ຫຼື ຟິ່ນຢາສັດ.
vat dock	ຕັດຫາງ ໂດຍສະເພາະແກະ ຫຼື ອາດໝາຍ ເຖິງສ່ວນຫາງຂອງແກະທີ່ຍັງເຫຼືອຄ້າງຢູ່ ຫຼັງ ຈາກການຕັດຫາງແລ້ວ.
doe	ກວາງແມ່, ກະຕ່າຍແມ່ ຫຼື ແບ້ແມ່ ຊຶ່ງໃຫຍ່ເຕັມ ໄວແລ້ວ.
doddie	ງົວທີ່ບໍ່ມີເຂົາ.
dogie	ລູກງົວ, ຄວາຍ ກໍ່າພ້າແມ່.
domestic animal	ສັດລ້ຽງ
domestication	ການນໍາສັດປ່າມາລ້ຽງຢູ່ໃນຄວາມຄວບຄຸມດູ ແລຂອງມະນຸດ ເປັນລະຍະເວລາດົນນານ ເພື່ອໃຫ້ສັດນັ້ນເກີດປະໂຫຍດແກ່ມະນຸດ.
double yolk egg	ໄຂ່ແຝດ - ໄຂ່ທີ່ມີໄຂ່ແດງ 2 ອັນ ຢູ່ໃນໜ່ວຍ ດຽວກັນ.
draft type	ສັດປະເພດທີ່ມະນຸດລ້ຽງໄວ້ໃຊ້ປະໂຫຍດໃນ ການທຳງານ ຕົວຢ່າງ: ງົວ, ຄວາຍ ປະເພດທີ່ໃຊ້ ໄວ້ໂຖນາ ຫຼື ລາກແກ່ ຫຼື ມ້າຊະນິດລາກລົດ.
drake	ເປັດຜູ້ ໃຫຍ່ເຕັມໂຕ.
dressage	ການຝຶກແອບມ້າ.
drove	ຝຸງສັດຊະນິດໃດນຶ່ງ ເຊັ່ນ: ຝຸງງົວ.
drover	ຄົນຕອນສັດ.
dry cow	ງົວແມ່ນົມແຫ້ງ ຫຼື ຢູ່ໃນໄລຍະພັກການໃຫ້ນົມ.
dry ice	ນ້ຳກ້ອນແຫ້ງ ຫຼື ຄາບອນໄດອອກໄຊແຂງ ໃຊ້ໄວ້ຮັກສານ້ຳເຊື້ອແຊ່ແຂງ.

Animal Production

English-Lao

dry (rest) period	ລະຍະນ້ຳນົມແຫ້ງ ຫຼື ລະຍະພັກການໃຫ້ນົມ.
dry sow (empty sow)	ໝູແມ່ທ້ອງວ່າງ, ໝູແມ່ລະຍະຈະເລີນເຕີບແຕ່ບໍ່ຖືພາ ຫຼື ລ້ຽງລູກ.
dubbing	ການຕັດຫອນໄກ່.
duck	ເປັດ
duckling	ລູກເປັດນ້ອຍໆ
dung (feces, manure)	ຂີ້ສັດ
early maturity	ອາຍຸໃຫຍ່ເຕັມລົມບູນໄວ.
early weaning	ການເອົາໝູອອກນົມ ກ່ອນ 42 ວັນ, ຊຶ່ງໃນການຜະລິດໝູເປັນການຄ້າ ຈະເອົາໝູຢ່າງນົມ ເມື່ອອາຍຸ ລະຫວ່າງ 21 - 35 ວັນ.
ear mark	ເຄື່ອງໝາຍຢູ່ຫູ ການເຮັດເຄື່ອງໝາຍ ເພື່ອສາມາດກວດປະຫວັດ ຂອງສັດໂຕນັ້ນໆໄດ້.
ear tag	ການຕິດເບີຫູ.
ear tattoo	ການສັກຫູ
ecology	ນິເວດວິທະຍາ - ການສຶກສາເຖິງຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ກັບສະພາບແວດລ້ອມ.
egg candler	ເຄື່ອງມືສ່ອງໄຂ່
egg clutch	ຊຸດໄຂ່ນຶ່ງ, ຕາມປົກກະຕິແມ່ໄຂ່ຈະໃຫ້ໄຂ່ຕິດຕໍ່ກັນຢູ່ລະຍະນຶ່ງ ແລ້ວຢຸດພັກລະຍະນຶ່ງ ຕໍ່ຈາກນັ້ນກໍເລີ່ມໃຫ້ໄຂ່ຕິດຕໍ່ກັນໄປອີກ ແລ້ວຢຸດພັກອີກ ເປັນແນວນີ້ສະຫຼັບກັນໄປຕະຫຼອດລະຍະທີ່ໃຫ້ໄຂ່ ເຊັ່ນ: ອອກໄຂ່ຕິດຕໍ່ກັນ 3 - 4 ວັນ ແລະ ຢຸດພັກ 1 - 2 ວັນ ຕໍ່ຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງໃຫ້ໄຂ່ຕິດໆກັນ 3 - 4 ວັນອີກ ຢຸດອີກໃຫ້ໄຂ່ຕິດໆກັນ

	ອີກເລື້ອຍໆ. ລະຍະນຶ່ງຂອງໄຂ່ທີ່ອອກຕິດຕໍ່ກັນ ເອີ້ນວ່າ: ຊຸດໄຂ່ນຶ່ງ. ຄືໄດ້ຍົກຕົວຢ່າງໄວ້ຂ້າງ ເທິງ ໄກ່ໂຕນັ້ນ ມີຊຸດໄຂ່ນຶ່ງ 3 - 4 ໜ່ວຍ.
egg holding room	ຫ້ອງເກັບໄຂ່ຟັກ.
egg shape	ຮູບຮ່າງຂອງໜ່ວຍໄຂ່.
efficiency of feed conversion	ປະສິດທິຜົນຂອງສັດໃນການປ່ຽນທາດອາຫານ ທີ່ສັດກິນໄປເປັນຜົນຜະລິດ.
embryo	ເອມບີໂອ ຕົວອ່ອນຂອງສັດ ຫຼື ຕົ້ນອ່ອນຂອງ ພືດທີ່ຍັງບໍ່ຈະເລີນເຕີບໂຕເຖິງຂັ້ນທີ່ມີ ວະໄວຍະ ວະຄົບຖ້ວນບໍລິບູນ.
embryonic mortality	ອັດຕາການຕາຍຂອງລູກຕົວອ່ອນ.
endemic species	ສັດປະຈຳຖິ່ນ.
environment	ສະພາບແວດລ້ອມ.
ewe	ແກະແມ່ທີ່ໃຫ້ລູກແລ້ວ.
ewe lamb	ລູກແກະແມ່ກ່ອນທີ່ຈະມີການເຕີບໂຕເຕັມໄວ ທາງເພດ.
excretion	ການຂັບຖ່າຍຂອງເສ້ຍ ຫຼື ສິ່ງທີ່ບໍ່ເປັນປະໂຫຍດ ອອກຈາກຮ່າງກາຍຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ.
farm duck	ເປັດທີ່ບໍ່ໄດ້ມາດຕະຖານ ຫຼື ບໍ່ມີຂັ້ນ.
farrow	ການອອກລູກຂອງໝູ ທີ່ມີລັກສະນະອອກ ເປັນຄອກ.
farrowing stall	ຄອກອອກລູກເປັນຄອກ ສຳລັບໃຫ້ໝູອອກລູກ ໂດຍທົ່ວໄປຈະນຳເອົາໝູເຂົ້າຄອກນີ້ ກ່ອນອອກ ລູກ 5 - 7 ວັນ.

fat sow	ໝູ່ແມ່ທີ່ຖືກຄັດອອກເພື່ອຂ້າ.
feeder	ໝູ່ຫຼັງຢ່າງນົມ ຫຼື ສັດທີ່ຍັງບໍ່ມີໄຂມັນຫຼາຍ, ອາຍຸຍັງນ້ອຍ ສາມາດເພີ່ມນ້ຳໜັກໂຕໄດ້ໄວ ຫຼື ສັດທີ່ມີລັກສະນະທີ່ຈະສາມາດລ້ຽງຂຸນ ໃຫ້ຕຸ້ຍພິໄວ ຫຼື ໝາຍເຖິງຜູ້ລ້ຽງສັດກໍໄດ້.
feed calf	ງົວລ້ຽງ ເພື່ອຫວັງຈະນຳໄປລ້ຽງຂຸນ ໃຫ້ໄດ້ນ້ຳໜັກເພີ່ມຂຶ້ນ.
feeding and fattening cattle	ງົວທີ່ລ້ຽງຂຸນໃຫ້ພິ ແລະ ພ້ອມແລ້ວທີ່ຈະສົ່ງເຂົ້າໂຮງຂ້າສັດໄດ້.
feeder's margin	ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງລາຄາຂອງສັດທີ່ໜັກ 100 ກິໂລກຼາມ ກ່ອນຂຸນ ກັບລາຄາຂອງສັດທີ່ໜັກ 100 ກິໂລກຼາມ ຫຼັງຈາກຂຸນແລ້ວ. ຊຶ່ງປົກກະຕິແລ້ວ ລາຄາຕໍ່ຫົວໜ່ວຍນ້ຳໜັກຂອງສັດ ຫຼັງຈາກຂຸນແລ້ວ ຈະສູງກວ່າລາຄາກ່ອນຂຸນ.
female	ເພດແມ່
fermentaion	ການໝັກ
fertile egg	ໄຂ່ມີເຊື້ອ ຫຼື ໄຂ່ທີ່ໄດ້ຮັບການປະສົມພັນແລ້ວ.
fetus	ຕົວອ່ອນ ຫຼັງຈາກລະຍະ ເອນປຼີໂອ ຊຶ່ງມີອະໄວຍະວະຕ່າງໆຄົບຖ້ວນແລ້ວ ຈົນເຖິງລະຍະເກີດ.
filly	ມ້າແມ່ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 4 ປີ.
finished steer	ງົວຕອນລ້ຽງຂຸນ, ງົວຜູ້ທີ່ຖືກຕອນກ່ອນທີ່ມັນຈະເຂົ້າສູ່ໄວໜຸ່ມ ແລະ ເປັນງົວຜູ້ຕອນທີ່ຖືກລ້ຽງຂຸນ ຈົນອ່ວນພິດິແລ້ວ.
finishing period (finisher, fatterer)	ລະຍະທີ່ໝູ່ມີນ້ຳໜັກຫຼາຍກວ່າ 60 ກິໂລກຼາມ ເພື່ອສົ່ງຕະຫຼາດຂ້າ ຄົວຂາຍ.

English-Lao

Animal Production

flat-type incubator	ຕູ້ຟັກໄຂ່ແບບຖາດໄຂ່ຊັ້ນດຽວ.
flay	ການລອກໜັງສັດ
flock	ຝຸງນົກ ຫຼື ຝຸງແກະ ແຕ່ຝຸງແບ້ແມ່ນ band.
foal	ລູກສັດປະເພດມ້າ, ລາ ທີ່ຍັງບໍ່ຢ່າງນົມ.
foal heat	ການເປັນສັດ (ຂຶ້ນເພດ) ຂອງມ້າແມ່ ຫຼັງຈາກໄດ້ລູກ ຊຶ່ງຈະເປັນສັດພາຍໃນ 5 - 7 ວັນ ຫຼັງຈາກອອກລູກ.
formalin	ຟອກມາລິນ - ຢາຂ້າເຊື້ອໂລກຊະນິດນຶ່ງທີ່ມີເມທານອລ (methanal) ຫຼື ຟອກໂມນຢູ່ 40%
foster mother	ແກະ ຫຼື ແບ້ແມ່ ທີ່ລ້ຽງລູກຂອງແກະ ຫຼື ແບ້ໂຕອື່ນ.
fowl	ສັດປີກ ສັດຈຳພວກໄກ່ ແລະ ເປັດ.
fryer duckling (broiler)	ເປັດໝູ່ມສາວທີ່ມີອາຍຸບໍ່ເກີນ 8 ອາທິດ ເນື້ອອ່ອນນຸ້ມ.
full lamb (butcher's lamb)	ແກະສຳລັບສົ່ງໂຮງຂ້າສັດ.
fumigation	ການພິ່ນກາສ ເຊັ່ນ: ການພິ່ນກາສຕູ້ຟັກໄຂ່ ເພື່ອຂ້າເຊື້ອໂລກ ກ່ອນຈະທຳການຟັກໄຂ່.
gag-bit	ໃຫຍ່ມ້າ ສຳລັບບັງຄັບມ້າ.
gag-rein	ສິ່ງທີ່ໃຊ້ສຳລັບດຶງເຫຼັກຂວາງປາກມ້າ.
gaggle	ຝຸງທ່ານ, ຮ້ອງແບບທ່ານ.
gallop	ການຂັບຂີ່ມ້າ.
gander	ທ່ານຜູ້ ໃຫຍ່ລົມບູບແລ້ວ.
gelding	ມ້າຜູ້ຕອນ, ມັກຕອນມ້າ ເມື່ອອາຍຸໄດ້ປະມານ 2 ປີ. ຫຼືໝາຍເຖິງສັດທີ່ຕອນແລ້ວ.

generation

ຊົ່ວລຸ້ນທີ່, ຊົ່ວອາຍຸ, ລຸ້ນນຶ່ງໆ ຫຼື ສະໄໝນຶ່ງໆ ແຫ່ງໄວຂອງຄົນ ຫຼື ສິ່ງອື່ນທີ່ກຳນົດໃຫ້ເປັນລະຍະ ຕົວຢ່າງ: ໃນແຜນການປັບປຸງງົວພັນຊັ້ນ ຖ້າເຮົາເອົາງົວ ບຸກມັນພັນແທ້ ມາປະສົມກັບງົວ ຊາລານແລພັນແທ້ ງົວລູກປະສົມທັງຫຼາຍ ທີ່ເກີດມາຈາກງົວພັນແທ້ ທັງ 2 ພັນນີ້ ເຮົາກໍເອີ້ນວ່າ ເປັນລູກຊົ່ວທີນຶ່ງ (ລຸ້ນທີນຶ່ງ) ຫຼື ທີ 1. ຕໍ່ຈາກນັ້ນ ຖ້າຫາກເອົາລູກງົວປະສົມໂຕຜູ້ ແລະ ໂຕແມ່ທີ່ໄດ້ໃນຊົ່ວທີນຶ່ງນີ້ ມາປະສົມພັນກັນ ລູກງົວທີ່ເກີດຈາກງົວລູກປະສົມຊົ່ວທີນຶ່ງປະສົມພັນກັນ ກໍຈະເປັນລູກ ທີ່ຢູ່ໃນທີ 2 ຫຼື ເປັນລູກຊົ່ວທີ 2.

generation interval

ໄລຍະເວລາຫ່າງກັນລະຫວ່າງການເກີດ generation ນຶ່ງກັບ generation ຕໍ່ໄປ ຫຼື ແມ່ນອາຍຸສະເລ່ຍຂອງພໍ່ແມ່ ເມື່ອເກີດລຸ້ນລູກໆ ອອກມາ. ຕົວຢ່າງ: ຄົນເຮົາ ຄຳ generation interval ຄິດໄລ່ໄດ້ ໂດຍການເອົາຄ່າສະເລ່ຍຂອງອາຍຸພໍ່ແມ່ ລົບໃຫ້ຄ່າສະເລ່ຍຂອງອາຍຸລູກ.

gestation (pragnancy, gravidity)

ຕັ້ງທ້ອງ, ຖືພາ

gestation period

ໄລຍະຖືພາ ຕົວຢ່າງ ໄລຍະຖືພາຂອງໝູ ເທົ່າກັບ 114 ວັນ.

giblet

ອະໄວຍະວະພາຍໃນຂອງສັດປີກ ທີ່ໃຊ້ເປັນອາຫານໄດ້ ເຊັ່ນ: ຕັບ, ຫົວໃຈ, ໂຕ, ເປັນຕົ້ນ.

gilt (hill, clean)

ໝູສາວທີ່ຍັງບໍ່ເຄີຍມີລູກ.

gimmer

ແກະແມ່ທີ່ຍັງບໍ່ເຄີຍມີລູກ.

goat

ແບ້

goatherd

ຄົນລ້ຽງແບ້.

English-Lao

Animal Production

goatling	ແບ້ແມ່ທີ່ມີອາຍຸເກີນ 1 ປີ ແຕ່ບໍ່ເກີນ 1 ປີ.
goatskin	ໜັງແບ້
gobbler	ໄກ່ງວງຜູ້
goose	ຫ່ານ
gosling	ລູກຫ່ານໄລຍະກ່ອນແຍກເພດ.
grain	ເຫຼານ 1 ເຫຼານ ນໍ້າໜັກເທົ່າກັບ 0.064799 ໂຕນ.
grassland	ທີ່ງຫຍ້າ
graze (run on, pasture on)	ການເລາະເລັມຫຍ້າຂອງສັດ.
grazier	ສັດທີ່ເລາະເລັມຫຍ້າ ຫຼື ອາຫານສັດ.
green duck (roaster duckling)	ເປັດທີ່ມີອາຍຸບໍ່ເກີນ 15 ອາທິດ.
green geese	ຫ່ານທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 16 ອາທິດ.
grice	ລູກໝູ
growing period (grower)	ໄລຍະທີ່ສັດກໍາລັງເຕີບໂຕ.
growth	ການຈະເລີນເຕີບໂຕ ຈະເປັນການເພີ່ມຂະໜາດ ຫຼື ຈຳນວນຂອງຈຸລັງ ຫຼື ທັງ 2 ຢ່າງກໍໄດ້.
guard rail	ໄມ້ ຫຼື ຮາວກັນ ທີ່ໃຊ້ໄວ້ກັນບໍ່ໃຫ້ແມ່ທັບເຜິ້ງລູກ ຢູ່ໃນຄອກ.
hand milking	ການບົບ (ຮີດ) ນົມດ້ວຍມື.
hay rack	ຮາງຫຍ້າ.
hearth girth	ເຄື່ອງມືຊະນິດໜຶ່ງ ສາມາດໃຊ້ປະມານນໍ້າໜັກ ສັດໄດ້.
heavy broiler	ໄກ່ໝຸ່ມສາວທີ່ມີນໍ້າໜັກລະຫວ່າງ 1.0 - 1.5 ກິໂລກຼາມ.

Animal Production

English-Lao

heavy capon	ໄກ່ຜູ້ທີ່ຕອນແລ້ວ ແລະ ມີນ້ຳໜັກຫຼາຍກວ່າ 3.2 ກິໂລກຼາມ.
heavy pullet	ໄກ່ສາວຂອງໄກ່ພັນໜັກ ຫຼື ພັນໃຫຍ່ ມັກມີນ້ຳໜັກຫຼາຍກວ່າ 1.8 ກິໂລກຼາມ ແລະ ຍັງບໍ່ເຄີຍອອກໄຂ່ເລີຍ.
hectare	ເຮັກຕາ ພື້ນທີ່ 1 ເຮັກຕາ ເທົ່າກັບ 10,000 ຕາລາງແມັດ.
he-goat (billy-goat)	ແບ້ຜູ້
heifer	ງົວສາວຍັງບໍ່ທັນມີລູກ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 3 ປີ.
hen (fowl)	ໄກ່ແມ່ທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 10 ເດືອນ ຊັ້ນໜຽວ ແລະ ແຂງຫຼາຍ.
herd	ຝູງສັດ ໂດຍສະເພາະ ຝູງງົວ, ຄວາຍ, ມ້າ ແລະ ໝູ.
hide branding	ການຕິເບີຕາມຜິວໜັງ
hinny	ລໍ ເກີດຈາກມ້າຜູ້ ປະສົມພັນກັບລາແມ່ ບາງເທື່ອກໍເອີ້ນວ່າ: ມ້າລໍ.
hip sweenny	ມ້າທີ່ມີກ້າມເນື້ອສະໂພກໃຫຍ່
hog	ຢູ່ສະຫະລັດອາເມລິກາ ໝາຍເຖິງໝູທີ່ມີນ້ຳໜັກຫຼາຍກວ່າ 54 ກິໂລກຼາມ ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຈະເອີ້ນລວມໆ ເປັນທຳມະດາ.
hogget	ແກະຈາກອາຍຸຢ່າງນົມ ຈົນເຖິງອາຍຸປະມານ 1 ປີ ຫຼື ຫຼາຍກວ່ານັ້ນ ຫຼື ເຖິງອາຍຸທີ່ເລີ້ມຕັດຂົນເທື່ອທຳອິດ.

homeostasis (homeokinesis)	ຂະບວນການເຮັດໃຫ້ສະພາບສົມດູນ ຫຼື ຄົງທີ່ຂອງສະພາບພາຍໃນຮ່າງກາຍຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ເພື່ອໃຫ້ທຶນທານຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ປ່ຽນໄປໂດຍອາໄສກົນໄກທາງສາລິລະວິທະຍາ ກ່ຽວກັບການປັບຕົວໃນໂຕເອງ.
homeothermic (homoiothermic)	ການຮັກສາອຸນຫະພູມຂອງຮ່າງກາຍໄວ້ໃຫ້ຄົງທີ່ຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ ຕົວຢ່າງ: ພວກສັດເລືອດອຸ່ນ.
homogenization	ການເຮັດໃຫ້ເປັນເນື້ອດຽວກັນ ເຊັ່ນ: ການຍ່ອຍຂະໜາດເມັດໄຂມັນໃນນ້ຳນົມ ເຮັດໃຫ້ໄຂມັນປົນຢູ່ໄດ້ດີໃນນ້ຳນົມ ບໍ່ເກີດມີການແຍກສ່ວນຊັ້ນຂອງໄຂມັນຂຶ້ນມາເລີຍ.
hoof	ເລັບສັດ
hoofed	ມີເລັບ, ມີຕີນເປັນເລັບ
horn branding	ການໝາຍເບີເຂົາ
hump	ໜອກ ເຊັ່ນ: ສ່ວນໜອກເທິງສ່ວນຫຼັງ ເໜືອບ່າໄລ່ຂອງງົວ ປະເພດງົວອື່ນເດຍ.
hutch	ກົງສຳລັບລ້ຽງ ຫຼື ຂັງສັດທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍ ເຊັ່ນ: ກະຕ່າຍ
ibex	ແບ້ປ່າ
in calf	ງົວຖືພາ
incubator	ຕູ້ຟັກໄຂ່
identical twins	ລູກແຜດທີ່ເກີດມາຈາກໄຂ່ ທີ່ຖືກປະສົມພັນໃນໜ່ວຍດຽວກັນ ແລະ ຕໍ່ມາໃນໄລຍະເວລາສັ້ນໆ ຫຼັງຈາກການປະສົມພັນແລ້ວ ໄຂ່ໜ່ວຍນັ້ນເກີດແຍກໂຕອອກ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕໃຫ້ລູກ

	ແຜດອອກມາ ຊຶ່ງລູກແຜດຊະນິດນີ້ ຈະມີລັກສະນະທາງສາຍພັນຄືເປັນສັດໂຕດຽວກັນ ແລະ ແນ່ນອນແຜດຊະນິດນີ້ຈະຕ້ອງມີເພດດຽວກັນ.
in foal	ມ້າຖືພາ
in milk	ສັດເພດແມ່ໃນເວລາໃຫ້ນ້ຳນົມ
in-pig gilt	ໝູແມ່ຖືພາໄດ້ 42 ວັນ.
international unit (I.U)	ຫົວໜ່ວຍສາກົນ ຫົວໜ່ວຍວັດແທກທາງຊີວະວິທະຍາ ເຊັ່ນ: ວິຕະມິນ, ຮອກໂມນ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ຖືກບັນຍັດ ແລະ ນຳມາໃຊ້ໂດຍ: International Conference for Unification of Formulate.
inverted nipple	ຫົວນົມຕັນ ຫຼື ບອດ ຫົວນົມຈະຫຼົບເຂົ້າໄປຂ້າງໃນ ເມື່ອເວລາເກີດລູກຈະມີບັນຫາໃນການລ້ຽງລູກ.
in vitro	ພາວະໃນສະພາບແວດລ້ອມ ເຊັ່ນ: ທົດລອງໃນຫຼອດແກ້ວ.
in vivo	ພາວະໃນສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ
in (with) calf	ງົວຖືພາ
jack (jackass)	ລາຜູ້
jenny (jennyass, jennet)	ລາແມ່
jowl	ຄາງກະໄຕ, ໜຽງຢູ່ຄໍຂອງຄົນ ຫຼື ສັດ.
ked (sheep tick)	ພະຍາດພາຍນອກຂອງແກະ.
keratin	ໂປຕິນຊະນິດນຶ່ງທີ່ພົບໃນ ຜົມ, ຂົນ, ເຂົາ ແລະ ເລັບສັດ.

English-Lao

Animal Production

kid	ລູກແບ້ແຕ່ເກີດ ຈົນເຖິງອາຍຸ 1 ປີ.
kidding	ການເກີດລູກແກະ.
kidding interval	ໄລຍະເກີດລູກຂອງແກະ.
kidding-rearing percentage	ຈຳນວນລູກແກະຢ່າງນົມຕໍ່ຈຳນວນແມ່ແກະທີ່ຖືກປະສົມພັນ.
kip	ໜັງຈາກລູກງົວອ່ອນ.
kraal	ຄອກສັດໃຊ້ກັກຂັງສະເພາະກາງຄືນ ແຕ່ກາງເວັນປ່ອຍໃຫ້ສັດໄປຫາກິນເອງ.
lac tary	ກ່ຽວກັບນົມ.
lactation	ຂະບວນການຜະລິດ ຫຼື ສົ່ງນ້ຳນົມອອກ.
lacteal	ແທງນ້ຳນົມ
lactiferous	ໃຫ້ນົມ
lamb	ລູກແກະອາຍຸນ້ອຍກວ່າ 1 ປີ ພໍຄ້າແກະນິຍົມໃຊ້ຄຳນີ້ເອີ້ນຊື່ແກະຕັ້ງແຕ່ເກີດ ໄປຈົນເຖິງ ໄລຍະທີ່ແກະຖືກຕັດຂົນເທື່ອທຳອິດ ຄືອາຍຸປະມານ 1 ປີ ຫຼື ບາງກໍລະນີໝາຍເຖິງການເກີດລູກຂອງແກະ.
lamb hog	ແກະຜູ້ ຈາກຢ່າງນົມ ເຖິງຕັດຂົນ.
lambling jug	ກົງ ຫຼື ຄອກ ສຳລັບໃຫ້ແມ່ແກະເກີດລູກ ແລະ ຈະລົງລູກຕໍ່ໄປໃນກົງ ຈົນລູກແຂງແຮງ ຈຶ່ງປ່ອຍເຂົ້າຝູງໄດ້.
lambskin	ໜັງແກະ
lard	ໄຂມັນຈາກໝູ.
lard type	ໝູປະເພດໄຂມັນ.

lardy	ໝູ່ທີ່ມີໄຂມັນຫຼາຍ
laying cycle	ວົງຈອນການວາງໄຂ່
leghorn broiler	ໄກ່ໝຸ່ມສາວຂອງໄກ່ພັນນ້ອຍ ຫຼື ເປົາທຸກພັນ.
leghoen fowl	ໄກ່ແມ່ຂອງໄກ່ພັນເປົາ ຫຼື ພັນນ້ອຍທຸກພັນ.
leucocyte (leukocyte)	ເມັດເລືອດຂາວ
life cycle	ວົງຈອນຊີວິດ
light broiler	ໄກ່ໝຸ່ມສາວທີ່ມີນ້ຳໜັກລະຫວ່າງ 0.4 - 1 ກິໂລກຼາມ.
light capon	ໄກ່ຜູ້ຕອນທີ່ຖືກຕອນແລ້ວ ມີນ້ຳນັກບໍ່ເຖິງ 3.2 ກິໂລກຼາມ.
litter	ຄອກ, ຝູງຂອງລູກສັດທີ່ເກີດຈາກແມ່ດຽວກັນ ໃນເມື່ອສິ້ນສຸດການຖືພາຄັ້ງນຶ່ງ.
litter size	ຂະໜາດຄອກ
litter weight	ນ້ຳໜັກຕໍ່ຄອກ
livestock (stock)	ການລ້ຽງສັດ ລ້ຽງເພື່ອເອົາຊີ້ນ, ນົມ, ຂົນ ຫຼື ໃຊ້ ເປັນແຮງງານລາກແກ່ ເຊັ່ນ: ຄວາຍ, ງົວ, ແກະ, ແປ້, ໝູ ແລະ ມ້າ.
live-weight gain	ນ້ຳໜັກເພີ່ມ
longevity	ການມີອາຍຸຍາວນານ ຫຼື ອາຍຸຍືນ
lope	ການຂີ່ມ້າຢ່າງຊ້າໆ.
maiden	ສັດທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຖືກປະສົມພັນ.
maiden gilt	ໝູສາວ ອາຍຸລະຫວ່າງ 6 - 8 ເດືອນ.
mai-den heifer	ງົວສາວທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ປະສົມພັນ.

English-Lao

Animal Production

maintenance	ດຳລົງຊີບ
mammalia (class)	ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ເຊັ່ນ: ງົວ, ແກະ, ແບ້, ໝູ ແລະ ອື່ນໆ.
mammalogy	ສັດຕະວະສາດ ຂະແໜງທີ່ວ່າດ້ວຍສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ.
mammary line	ແບບຂອງເຕົ້ານົມ
mammary system	ລະບົບການສ້າງນ້ຳນົມ
mammilla	ຫົວນົມຂອງສັດເພດແມ່
mare	ມ້າແມ່ປົກກະຕິ ອາຍຸ 4 ປີ, ມ້າແມ່ທີ່ໃຫຍ່ເຕັມໄວແລ້ວ.
maternal ability	ຄວາມສາມາດໃນການລ້ຽງລູກ.
mature (old) duck	ເປັດແກ່ທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 6 ເດືອນ ຈະມີຊີ້ນໜຽວ ໜັງຫຍາບ.
mature (old) geese	ທ່ານທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 1 ປີ ຈະມີຊີ້ນໜຽວ ໜັງຫຍາບ.
mature (old) turkey (hen, tom)	ໄກ່ງວງທີ່ແກ່ແລ້ວ ປົກກະຕິອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 15 ເດືອນຂຶ້ນໄປ.
mature mutton	ແກະທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 20 ເດືອນ ຂຶ້ນໄປ.
meat type	ສັດປະເພດໃຫ້ຊີ້ນ ໂດຍທົ່ວໄປໝາຍເຖິງໝູ ປະເພດໃຫ້ຊີ້ນ.
metric ton	ໂຕນ, 1 ໂຕນ ມີນ້ຳໜັກເທົ່າກັບ 1,000 ກລກູຫຼື 2,204.6 ປອນ.
micron	ໄມຄຼອນ, 1 ໄມຄຼອນມີຄວມຍາວເທົ່າກັບ 0.001 ມລມ.

Animal Production

English-Lao

milk-bar	ຮ້ານຂາຍເຄື່ອງດື່ມທີ່ມີນ້ຳນົມຂາຍພ້ອມ.
milk buffalo	ຄວາຍນົມ
milker	ຜູ້ຮີດນົມ, ສັດທີ່ໃຫ້ນົມ.
milking	ຈຳນວນນ້ຳນົມທີ່ຮີດໄດ້ໃນເທື່ອນຶ່ງ.
milking unit	ເຄື່ອງດູດນົມສ່ວນທີ່ໃຊ້ສຸບເຂົ້າຫົວນົມ.
milk let down (milk ejection)	ການສົ່ງນ້ຳນົມອອກ.
milkmaid (dairymaid)	ຜູ້ຍິງຮີດນົມ.
milkman	ຄົນສົ່ງນ້ຳນົມ.
milk replacer	ນ້ຳນົມທຽມ, ອາຫານແທ້ໆທີ່ຖືກປຸງແຕ່ງໃຫ້ມີສ່ວນປະກອບຄ້າຍຄືນົມເມື່ອປະສົມນ້ຳຈະໃຊ້ເປັນອາຫານແທນນ້ຳນົມເພື່ອລ້ຽງລູກສັດ ເຊັ່ນ: ລູກງົວ, ລູກໝູ.
moon blindness	ຕາບອດສີເປັນບາງລະຍະ ມັກເກີດກັບມ້າ.
mor phology	ວິຊາທີ່ຮຽນກ່ຽວກັບຮູບຮ່າງຂອງສັດ.
mortality rate	ອັດຕາການຕາຍ.
mule	ມ້າລາ ເກີດຈາກລາຜູ້ປະສົມກັບມ້າແມ່.
muley	ງົວແມ່ທີ່ບໍ່ມີເຂົາ ຫຼື ອາດໝາຍເຖິງການບໍ່ມີເຂົາ.
multiparous, animal	ສັດທີ່ໃຫ້ລູກຫຼາຍກວ່າ 1 ໂຕ ໃນການເກີດລູກແຕ່ລະເທື່ອ.
multiple suckling	ແມ່ຫຼາຍກວ່າ 1 ໂຕ ທີ່ລ້ຽງລູກຮ່ວມກັນ.
mummy	ແມ່
muscle	ກາມເນື້ອ, ກ້ອນຊີ້ນ
mustang	ມ້າປ່າ

English-Lao

Animal Production

mutton	ຊີ້ນແກະ, ຊີ້ນແກະສົດທີ່ໃຫຍ່ແລ້ວ ບາງບ່ອນ ອາດໝາຍເຖິງຊີ້ນແບ້.
nannygoat	ແບ້ແມ່
natural incubation	ການຟັກໄຂ່ດ້ວຍແມ່ໄກ່ ຟັກຕາມທຳມະຊາດ.
neck chain	ຕິດໂສ້ຄໍ, ໂສ້ຄໍ
neo nate	ສັດເກີດໃໝ່
nest	ຮັງໄຂ່, ບ່ອນສຳລັບໃຫ້ສັດປົກອອກໄຂ່.
nipple (teat)	ຫົວນົມ
non fertile egg	ໄຂ່ບໍ່ມີເຊື້ອ
normal temperature	ອຸນຫະພູມຮ່າງກາຍປົກກະຕິ ເຊັ່ນ: ງົວຈະມີອຸນ ຫະພູມຮ່າງກາຍ ປະມານ 100.4 - 102.8 ອົງ ສາຟາເລນຮາຍ (°F).
notching ear	ການເຮັດເຄື່ອງໝາຍລະຫັດໃສ່ໃບໜູ ໃຫ້ເປັນ ຮອຍແວງເພື່ອໃຫ້ອ່ານເບີໄດ້ ແລ້ວນຳໄປຄົ້ນ ປະຫວັດ.
nurse cow	ງົວແມ່ທີ່ນອກຈາກເອົານົມລ້ຽງລູກຂອງມັນແລ້ວ ຍັງໃຫ້ນົມລ້ຽງລູກງົວຈາກແມ່ອື່ນອີກ.
nymphomanio	ການເປັນສັດຕິດຕໍ່ກັນ, ຄວາມຕ້ອງການທາງ ເພດຢ່າງໜູວໝາຍຜິດປົກກະຕິ ໃນຜູ້ຍິງ.
odour (odor)	ກິ່ນ, ຖ້າເປັນກິ່ນທາງເພດເອີ້ນວ່າ sex odour.
ovine	ສັດໃນອະນຸຄອບຄົວ (subfamily).
ovimorous	ອອກລູກເປັນໄຂ່ກ່ອນ ແລ້ວຟັກອອກເປັນໂຕ ນອກຮ່າງກາຍຂອງແມ່.
oviposition	ຂະບວນການຂອງການອອກໄຂ່

Animal Production

English-Lao

ounce	ອອນຊ, 1 ອອນຊ ຫົກເທົ່າກັບ 28,3496 ກຼາມ
paddock	ທີ່ງ່າຍຂະໜາດນ້ອຍ.
partridge	ນົກກະທາ
parturition	ການເກີດລູກ
peak order	ການຈັດລຳດັບໃນສັງຄົມຂອງໄກ່.
peak of lactation	ຈຸດສູງສຸດຂອງການໃຫ້ນົມ, ປົກກະຕິຫຼັງຈາກ ເກີດລູກ ງົວຈະໃຫ້ນົມເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍໄປ ເລື້ອຍໆ ຈົນເຖິງວັນທີ 15 ຫຼື 30 ຈຶ່ງຈະໃຫ້ນົມ ເຖິງລະດັບສູງສຸດ ງົວທີ່ໃຫ້ນົມຫຼາຍຈະເຖິງຈຸດ ສູງສຸດຊ້າກວ່ານີ້ ຕ່າງໄປຈະໃຫ້ນົມຄົງທີ່ ຫຼື ລົດ ລົງ ແຕ່ລົດລົງແບບຊ້າໆ.
peak production	ຜົນຜະລິດສູງສຸດ
persistence of lactation	ໃຫ້ນ້ຳນົມທົນ, ຄວາມຍາວນານໃນການໃຫ້ ນ້ຳນົມ.
physical appearance	ເບິ່ງລັກສະນະພາຍນອກທົ່ວໆໄປ.
pig (porker, young hog)	ລູກໝູທີ່ຍັງບໍ່ມີຄວາມຮູ້ສຶກທາງເພດ, ຢູ່ສະຫະ ລັດອາເມລິກາ ໝາຍເຖິງໝູທີ່ມີນ້ຳໜັກໜ້ອຍ ກວ່າ 54.5 ກິໂລກຼາມ (120 ປອນ).
pigeon	ນົກກາງແກທີ່ແກ່ແລ້ວ ຈະມີຊີ້ນຫຍາບ.
piggy (piglet, pigling)	ລູກໝູ
pigpen (pigery, pigsty)	ຄອກໝູ
pigstick	ລ້ຳໝູດ້ວຍຫອກ.
pituitary gland	ຕ່ອມໄມ້ສະໝອງ ບາງທີກໍ່ເອີ້ນວ່າ: matser gland ເນື່ອງຈາກວ່າມັນສ້າງ ແລະ ປ່ອຍຮອກ

	ໂມນຫຼາຍຊະນິດຊຶ່ງໄປຄວບຄຸມການເຮັດວຽກຂອງຮ່າງກາຍ ແລະ ປ່ອຍຮອກໂມນທີ່ສຳຄັນ 3 ຊະນິດ ທີ່ມີອິດທິພົນກະຕຸ້ນ ແລະ ຄວບຄຸມການເຮັດວຽກຂອງອັນທະ ແລະ ຮັງໄຂ້ ຄື: ຮອກໂມນ FSH, LH ແລະ LTH.
pleasure horse	ມ້າສຳລັບໃຊ້ຂີ່, ໃຊ້ແຂ່ງຂັນ.
poll	ກະມ່ອມຂອງສັດ.
polled	ບໍ່ມີເຂົາຕາມທຳມະຊາດ.
polyestrus	ເປັນສັດ (ຂຶ້ນເພດ) ຕະຫຼອດປີ.
pony	ມ້າຂະໜາດນ້ອຍ ປົກກະຕິຈະບໍ່ສູງເກີນ 14 1/2 hands (58 ນິ້ວ).
population	ພົນລະເມືອງ.
porcine	ໝູ ຫຼື ກຸ່ງວັກບໝູ.
pore	ຮູຕາມເປືອກໄຂ່.
pork	ຊີ້ນໝູ
postweaning	ຫຼັງຈາກຢ່າງນົມ.
poult	ລູກໄກ່ງວງກ່ອນເຖິງອາຍຸທີ່ຈະສັງເກດເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງເພດ.
poultry	ສັດປີກທີ່ລ້ຽງເອົາຊີ້ນ ແລະ ໄຂ່ ເຊັ່ນ: ເປັດ, ໄກ່, ນົກກະທາ.
pound	ປອນ, ເປັນລະບົບອັງກິດ 1 ປອນ ໜັກເທົ່າກັບ 453.6 ກຼາມ ຫຼື 16 ອອນຊ.
pre-gest (pre-get)	ແມ່ໝູ ໃນລະຍະປະສົມພັນ.
pre-get and gestating sow	ໝູແມ່ ໃນລະຍະປະສົມພັນ ແລະ ຖືພາ.

Animal Production

English-Lao

premature birth	ເກີດກ່ອນກຳນົດ
pullet (young hen)	ໄກ່ເພດແມ່ອາຍຸລະຫວ່າງ 10 ອາທິດ ເຖິງ 8 ເດືອນ.
puncher (cowboy, cow-puncher, cowhero)	ຄົນລ້ຽງງົວ
quarantine	ບ່ອນກັກກັນສັດເພື່ອປ້ອງກັນໂລກ ຊຶ່ງອາດຈະເກີດຂຶ້ນໃນເຂດທີ່ລ້ຽງລັດ.
quart dry	ເປັນຫົວໜ່ວຍວັດແທກປະລິມານ 1 quart ມີປະລິມານເທົ່າກັບ 1.1012 ລິດ.
rabbit	ກະຕ່າຍ
ram (buck, tup, tip)	ແກະຜູ້ໃຊ້ເປັນພໍ່ພັນ ປົກກະຕິເປັນພັນແທ້ ມີອາຍຸລະຫວ່າງ 6 - 12 ເດືອນ.
rectal temperature	ອຸນຫະພູມວັດແທກທາງຮູທະວານໜັກ.
replacement gilt	ໝູແມ່ທົດແທນເພື່ອໃຊ້ເປັນແມ່ພັນຕໍ່ໄປ.
respiration rate	ອັດຕາການຫາຍໃຈ.
restrain	ການຄວບຄຸມ ຫຼື ບັງຄັບບໍ່ໃຫ້ສັດເຄື່ອນທີ່ ເຊັ່ນ: ບັງຄັບເພື່ອສິດຢາ. ການບັງຄັບຕ້ອງເຮັດໃຫ້ຖືກວິທີ ເພື່ອໃຫ້ສັດຕື່ນໜ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການເຮັດວຽກສະດວກຂຶ້ນ.
ridgling (criptorchid)	ສັດບາງຊະນິດທີ່ລູກອັນທະຂອງມັນບໍ່ໄດ້ເຄື່ອນລົງສູ່ຖົງອັນທະຕາມທີ່ຄວນຈະເປັນຕາມທຳມະຊາດ.
rig	ໝູຜູ້ທີ່ມີລູກອັນທະຢູ່ໃນຖົງອັນທະພຽງຂ້າງດຽວ ແລະ ອີກຂ້າງນຶ່ງຢູ່ໃນທ້ອງ.

English-Lao

Animal Production

rigling	ແກະ ຫຼື ມ້າຜູ້ ທີ່ມີລູກອັນທະພຽງໜ່ວຍດຽວໃນ ຖົງອັນທະ.
ring	ວົງແຫວນທີ່ໃຊ້ຕິດຢູ່ດັງຂອງສັດ ຕົວຢ່າງ: ໝູ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ໝູດູດສິ່ງຕ່າງໆ ໂດຍສະ ເພາະ ເວລາປ່ອຍໝູໃນແປງຫຍ້າ.
river buffalo	ຄວາຍແມ່ນ້ຳ
roaster	ໄກ່ເນື້ອທັງ 2 ເພດ ຊະນິດທີ່ມີອາຍຸ ແລະ ນ້ຳ ໜັກຕາມປົກກະຕິ ຫຼາຍກວ່າໄກ່ເນື້ອ (broilers). ເມື່ອເຖິງລະຍະສິ່ງຕະຫຼາດ ຈະມີ ອາຍຸປະມານ 10.5 - 16 ອາທິດ ແລະ ໜັກປະ ມານ 2.7 - 3.6 ກລກ (6 - 8 ປອນ).
roasting pig	ໝູນ້ຳໜັກ 6.8 - 22.7 ກລກ.
rock cornish (cornish) game hen	ລູກໄກ່ທີ່ຍັງຈະເລີນເຕີບໂຕເຕັມທີ່ ປົກກະຕິນ້ຳ ໜັກຈະບໍ່ເກີນ 1 ກລກ ແລະ ມີອາຍຸລະຫວ່າງ 5 - 7 ອາທິດ.
roost	ຄອນສຳລັບໄກ່ ເກາະນອນ.
rooster (cock)	ໄກ່ຜູ້ທີ່ໃຫຍ່ເຕັມໂຕແລ້ວ, ພໍ່ໄກ່.
runner	ລູກໝູທີ່ຢ່າງນົມແລ້ວ.
scavenger	ສັດທີ່ຖືກລ້ຽງປະປ່ອຍໃຫ້ຊອກວັດຖຸເສດເຫຼືອ ກິນເອງ ແລະ ບໍ່ຕ້ອງເບິ່ງແຍງໃກ້ຊິດ.
scud	ສັດທີ່ພໍ່ແມ່ບໍ່ແມ່ນພັນແທ້, ສັດທີ່ມີລັກສະນະ ຮ້າຍກວ່າໂຕອື່ນ.
scurs	ປຸ່ມກົມໆ ນ້ອຍໆ ຊຶ່ງມີລັກສະນະຄ້າຍຄືເຂົາສັດ ທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕຈາກສ່ວນຜິວໜັງ ຢູ່ບ່ອນທີ່ ຄວນເປັນເຂົາຂອງສັດທີ່ບໍ່ມີເຂົາ ຫຼື ສັດທີ່ປຸ່ມ ເຂົາຖືກທຳລາຍໄປ.

Animal Production

English-Lao

seasonal breeder	ສັດຊະນິດປະສົມພັນເປັນລະດູ.
seggy	ແກະຜູ້ທີ່ຕອນ ຫຼັງຈາກປະສົມພັນແລ້ວ.
self feeder	ຮາງອາຫານກິນຈັກ.
served gilt	ໝູສາວທີ່ມີອາຍຸປະມານ 8 ເດືອນ.
setting hen	ແມ່ໄກ່ກຳລັງຟັກໄຂ່.
settle	ສາມາດໃຊ້ເລີ້ມປະສົມພັນ.
settled	ເປັນຄຳທີ່ໃຊ້ທົ່ວໄປ ເພື່ອຊີ້ບອກວ່າ ສັດເລີ້ມຖືພາແລ້ວ.
sexing	ການຄັດເພດ
sex-linked feathering sexing	ການຄັດເພດ ໂດຍການເບິ່ງການອອກສີຂອງຂີນ.
shearling	ແກະທີ່ຖືກຕັດຂີນແລ້ວເທື່ອທີໜຶ່ງ.
sheep	ແກະ
shelter	ບ່ອນບັງຝົນ ແດດ ຂອງສັດ.
shoat	ລູກໝູແຕ່ຢ່າງນົມເຖິງສິ່ງຕະຫຼາດ ຫຼື ໝາຍເຖິງໝູທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 12 ເດືອນ.
shore pig	ໝູທີ່ມີອາຍຸລະຫວ່າງ 8 - 15 ອາທິດ.
shote	ໝູໝູ່ມສາວທີ່ມີນ້ຳໜັກລະຫວ່າງ 45 - 70 ກລ ກູ ຫຼື ໝາຍເຖິງໝູທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 12 ເດືອນ.
shrinkage (%)	ເປີເຊັນນ້ຳໜັກລົດ ສາຍເຫດມາຈາກການຂົນຍ້າຍສັດ, ການເກັບຮັກສາໃນຕູ້ເຢັນ ແລະອື່ນໆ.
sillo	ບ່ອນເກັບມ້ຽນອາຫານສັດ ຫຼື ບ່ອນໝັກຫຍ້າໝັກ (silage).

English-Lao

Animal Production

simple (single) stomach	ສັດກະເພາະດຽວ, ສັດຫຼາຍກະເພາະເອີ້ນວ່າ: compound stomach (ruminant).
sire	ພໍ່ພັນສັດ, ແມ່ພັນສັດ ແມ່ນ dan.
slatted (slotted) floor	ພື້ນເປັນຮ່ອງ
slip	ສັດເພດຜູ້ທີ່ຕອນໄດ້ບໍ່ສົມບູນ (incompletely castrated male).
soft shelled egg	ໄຂ່ບໍ່ມີເປືອກ.
sow	ໝູແມ່
spay	ຜາຕັດເອົາຮັງໄຂ່ອອກ.
spayed heifer	ງົວແມ່ທີ່ໄດ້ຮັບການຕອນແລ້ວ.
spaying	ໝາຍເຖິງການຕອນສັດໂຕແມ່.
species	ຊະນິດຂອງສັດ ເຊັ່ນ: ງົວ, ແກະ, ໝູ່ໄກ່ເປັນຕົ້ນ.
aphincter muscle	ກ້ານເນື້ອ ບໍລິເວນປາກຫາງ ຂອງອະໄວຍະວະຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ກະເພາະອາຫານ.
springer	ງົວແມ່ທີ່ຕັ້ງທ້ອງແກ່ແລ້ວ.
spure	ເດືອຍໄກ່
springer (spryer)	ໄກ່ໝູ່ມສາວທີ່ມີນ້ຳໜັກລະຫວ່າງ 1.5-2 ກລກ.
squab	ນົກກັງແກໝູ່ມສາວທີ່ຍັງບໍ່ໃຫຍ່ເຕັມໂຕ ມີຊີ້ນອ່ອນ.
squeeze	ບ່ອນບັງຄັບສັດ.
atage	ສັດທີ່ຖືກຕອນ ຫຼັງຈາກທີ່ມັນມີການຂະຫຍາຍໂຕທາງເພດແລ້ວ. ໝູ່ຜູ້ທີ່ຖືກຕອນເມື່ອມີອາຍຸຫຼາຍເພື່ອກຳຈັດກິ່ນເພີ່ນຂອງ sexual odour ຂອງຊາກໝູ່ນັ້ນ ຫຼື ໝາຍເຖິງໄກ່ຜູ້ທີ່ມີ

	ອາຍຸບໍ່ເກີນ 10 ເດືອນ ຊື່ນຈະໜຽວໜັງຫຍາບ ຫຼື ອາດໝາຍເຖິງໄກ່ໜຸ່ມທີ່ມີເດືອຍແຂງແລ້ວ ຫຼື ໝາຍເຖິງງົວຜູ້ທີ່ຕອນເມື່ອອາຍຸແກ່ແລ້ວ ຫຼື ໝາຍເຖິງກວາງຜູ້.
staggy	ງົວທີ່ຖືກຕອນເມື່ອອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 12 ເດືອນ.
stallion	ມ້າຜູ້ ທີ່ໃຫຍ່ເຕັມໂຕແລ້ວ ຊຶ່ງສາມາດໃຊ້ເປັນ ພໍ່ພັນໄດ້.
steer	ສັດປະເພດງົວ-ຄວາຍຜູ້ຕອນ ທີ່ຖືກຕອນກ່ອນ ເຂົ້າສູ່ໄວໜຸ່ມສາວ.
steppe	ບໍລິເວນທີ່ມີຫຍ້າສັ້ນໆ ຂຶ້ນຢູ່.
stillborn (deadborn)	ລູກທີ່ຕາຍຕອນເກີດ.
stirk	ຄຳທີ່ເອີ້ນລູກງົວອາຍຸ 15 ເດືອນ ເຖິງ 2 ປີ ບາງ ເທື່ອໃຊ້ເອີ້ນສະເພາະລູກງົວໂຕຜູ້ເທົ່ານັ້ນ.
stock cattle	ງົວໜຸ່ມຕອນ ຫຼື ງົວແມ່ ຈອຍທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການລ້ຽງ ຊຸນໃຫ້ພີ.
stock-raising	ການລ້ຽງສັດ
store pig	ໝູທີ່ລ້ຽງຊຸນເພື່ອສົ່ງຕະຫຼາດ ອາຍຸລະຫວ່າງ 8 - 15 ອາທິດ.
straggler	ສັດທີ່ແຍກຕົວອອກຈາກຝູງ.
streak canal	ຮູນິມຂອງຫົວນົມ.
surcingle	ຜ້າພັນອ້ອມໂຕມ້າ.
survival rate	ອັດຕາການມີຊີວິດລອດ.
swamp buffalo	ຄວາຍ
swine	ໝູ

English-Lao

Animal Production

sympioses	ການທີ່ສິ່ງມີຊີວິດຕັ້ງແຕ່ 2 ຊະນິດ ຂຶ້ນໄປ ຢູ່ ຮ່ວມກັນ ໂດຍຕ່າງຝ່າຍຕ່າງກໍ່ເກື້ອກູນປະ ໂຫຍດຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ.
talling	ການຕັດຫາງ
tallow	ໄຂມັນຈາກສັດ ປະເພດ ງົວ ແລະ ແກະ.
tameness	ການເຮັດໃຫ້ສັດຢ້ານ
teg	ແກະ ອາຍຸ 2 ປີ
tether	ລ່າມສັດດ້ວຍເຊືອກ ຫຼື ໂສ້
tom	ໄກ່ງວງຜູ້ ຫຼື ອາດໝາຍເຖິງງົວຜູ້ດ້ວຍ.
tup (ram)	ແກະຜູ້
turkey	ໄກ່ງວງ
udder (bag)	ເຕົ້ານົມ ເຊັ່ນ: ລັກສະນະເຕົ້ານົມງົວແມ່
umbilical cerd	ສາຍບີ
uniparous animal	ສັດປະເພດໃຫ້ລູກເທື່ອລະໂຕ.
U.S. quart liquid	ຫົວໜ່ວຍວັດແທກປະລິມານ 1 ຄອດ ມີປະລິ ມານເທົ່າກັບ 1/4 ແກລອນ ຫຼື 0.946 ລິດ.
veal calf	ລູກງົວຊີ້ນ
vealer	ລູກງົວລ້ຽງບໍາລຸງດ້ວຍນົມ (ໂດຍທົ່ວໄປເປັນລູກ ງົວອາຍຸນ້ອຍກວ່າເດືອນ).
ventilation	ການລະບາຍອາກາດ.
vent sexing	ການຄັດເພດໂດຍການກວດຮູທະວານ.
veteri nerian	ສັດຕະວະແພດ
viability	ຄວາມສາມາດທີ່ຈະມີຊີວິດຢູ່ໄດ້.

viviparous	ອອກລູກເປັນໂຕ ເຊັ່ນ: ການອອກລູກເປັນໂຕຂອງສັດທີ່ລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ
voluntary activity	ກິດຈະກຳປະຈຳວັນທີ່ເກີດຂຶ້ນເປັນປົກກະຕິ ໃນການດຳລົງຊີວິດ ເຊັ່ນ: ການກິນ, ຢ່າງໄປມາເປັນຕົ້ນ.
walk-in incubator	ຜູ້ຟັກໄຂ່ແບບທ້ອງຟັກໄຂ່.
weaner	ລູກໝູເມື່ອຢ່ານົມມີນ້ຳໜັກ 11.3 - 18.2 ກລກ (ຫຼື 25 - 40 ປອນ).
weaning	ການຢ່ານົມລູກສັດ ຄົບປ່ອຍໃຫ້ລູກສັດດູດນົມແມ່ຕໍ່ໄປອີກ.
weaning weight	ນ້ຳໜັກລູກສັດເມື່ອຢ່ານົມ ຖ້າສັດເມື່ອຢ່ານົມມີນ້ຳໜັກຫຼາຍ ສະແດງວ່າ ແມ່ລ້ຽງລູກດີ, ຜະລິດນ້ຳນົມໄດ້ຫຼາຍ ແລະ ລູກສັດແຂງແຮງ ຈະເລີນເຕີບໂຕດີ.
weanling	ລູກສັດທີ່ຫາກໍ່ຢ່ານົມ
wether	ແບ້ ຫຼື ແກະຕອນ ທີ່ຕອນກ່ອນຈະເຖິງໄວໜຸ່ມ ຫຼື ລະຍະຈະເລີນທາງເພດ. ມັກຕອນເມື່ອມີອາຍຸລະຫວ່າງ 3 ອາທິດ ເຖິງ 3 ເດືອນ.
wild boar	ໝູປ່າ
winter pouse	ການຢຸດຟັກໄຂ່
World Health Organisation (W.H.O)	ອົງການອະນາໄມໂລກ ຕັ້ງຂຶ້ນປີ ຄສ 1948 ສິ່ງເສີມດ້ານອະນາໄມແລະ ປ້ອງກັນການເກີດຂອງໂລກ ແກ່ປະເທດຕ່າງໆ. ມີປະເທດຕ່າງໆ ເຂົ້າຮ່ວມເປັນສະມາຊິກ ປະມານ 100 ປະເທດ. ສຳນັກງານໃຫຍ່ຕັ້ງຢູ່ ເຈເມວາ ປະເທດ ສະວິດເຊີແລນ.

yea ⁿ ling	ແບ້ ຫຼື ແກະລຸ້ນ
yearling ^a m	ໝາຍເຖິງສັດລ້ຽງໃນຟາມ (ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນ ພວກ ງົວ, ຄວາຍ ແລະ ມ້າ) ທີ່ມີຢູ່ໃນຊ່ວງປີທຳອິດ ປະມານ 12 - 18 ເດືອນ ທັງເພດຜູ້ ແລະ ເພດແມ່.
yearling turkey hen	ໄກ່ງວງແມ່ທີ່ເຕີບໂຕເຕັມທີ່ແລ້ວ ປົກກະຕິອາຍຸ ບໍ່ເກີນ 15 ເດືອນ.
yeld (elld)	ແກະທີ່ເປັນໝັນ.
young fowl	ໄກ່ສາວທີ່ມີຂົນຂຶ້ນເຕັມໂຕ ແລະ ອອກໄຂ່ເປັນເວລາຫຼາຍເດືອນແລ້ວ.
young geese	ທ່ານ ທີ່ມີອາຍຸນ້ອຍກວ່າ 1 ປີ ຈະມີຂຶ້ນອ່ອນ.

8.4.2 Anatomy and Physiology - ໝວດກາຍະວິພາກສາດ ແລະ ສາລິຣະສາດ

acclimatization (acclimation)	ການປັບຕົວຂອງສັດ ໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມ.
actomyosin	ສານປະກອບທີ່ເກີດຈາກການຮວມໂຕລະຫວ່າງໂປຼຕິນໄມໂອຊິນ (myosin) ແລະ ແອກຕິນ (actin) ມີລັກສະນະໜຽວ ພົບເຫັນໃນເວລາກ້າມເນື້ອຫົດຕົວ.
adrenal gland	ຕ່ອມໝາກໄຂ່ຫຼັງ ປະກອບດ້ວຍ 2 ສ່ວນ ຄື: ສ່ວນນອກ (cortex) ມີໜ້າທີ່ສ້າງຮອກໂມນ ຫຼາຍຊະນິດ ເອີ້ນລວມວ່າ: ຮອກຕີຄ່ອຍ (corticoids) ຊຶ່ງມີໜ້າທີ່ຮັກສາຄວາມເຄັມຂອງກົດ ເກືອໃນເລືອດ ຊ່ວຍກະຕຸ້ນໃຫ້ປຸງໂປຼຕິນໄປເປັນ ຄາໂບໄຮເດຼດ ແລ້ວເກັບຮັກສາໄວ້ໃນ

	ຮູບ ກລີໂກເຈິນ. ນອກນັ້ນ ຍັງກະຕຸ້ນໃຫ້ອະໄວຍະວະສືບພັນຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ອີກສ່ວນນຶ່ງຄືສ່ວນໃນ (medulla) ທີ່ມີໜ້າທີ່ສ້າງຮອກໂມນ (adrenalin).
adrenalin (epinephrine)	ຮອກໂມນ ອາດີນາລິນ ສ້າງຈາກຕ່ອມໝາກໄຂ່ຫຼັງຊັ້ນໃນ ມີໜ້າທີ່ກະຕຸ້ນປະສາດ ຊິມພາທີ່ຕິກ (sympathathetic) ໃຫ້ຫົວໃຈເຕັ້ນໄວເສັ້ນເລືອດໃຫຍ່ ຈຶ່ງມີຄວາມດັນເລືອດສູງ.
adrenocorticotrophic hormone (adreno-cortico-tropin, acth)	ເປັນຮອກໂມນຈາກຕ່ອມໄຕ້ສະໝອງສ່ວນໜ້າ ມີໜ້າທີ່ກ່ຽວກັບການເລັ່ງ ແລະ ຄວບຄຸມການເຮັດວຽກຂອງຕ່ອມໝາກໄຂ່ຫຼັງ (adrenal gland) ສ່ວນຊັ້ນນອກ (adrenal cortex) ໃຫ້ເຮັດວຽກປົກກະຕິ.
adsorption	ການທີ່ສານຊະນິດນຶ່ງ ສາມາດດູດ ຫຼື ຈັບສານອື່ນໆໄວ້ ຕາມພຶດຂອງສານຊະນິດນັ້ນ ຫຼື ໝາຍເຖິງການເພີ່ມຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນ ຫຼື ການຫຼອມຕົວເຂົ້າດ້ວຍກັນຂອງສານລະລາຍ ລະຫວ່າງສານ 2 ຊະນິດໄດ້.
air cell	ຊ່ອງອາກາດໃນໜ່ວຍໄຂ່.
allantois	ເປັນຖົງທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕມາຈາກທ່າສ່ວນທ້າຍ (hind gut) ຂອງຕົວອ່ອນ ເປັນເຫຍື້ອຫຸ້ມຢູ່ຮອບຕົວແອມເບືອອນ ບາງສ່ວນ.
amnion	ຖົງນ້ຳຄາວປາຜະໜັງເນື້ອເຫຍື້ອບາງໆທີ່ມີລັກສະນະເປັນຮູບຖົງປິດ ຢູ່ຮອບໆຕົວແອມບຼີອອນ ພາຍໃນມີຂອງແຫຼວທີ່ເອີ້ນວ່າ ນ້ຳຄາວປາ (amniotic fluid) ຊຶ່ງຕົວແອມບຼີອອນຈະຈະເລີນເຕີບໂຕ ແຊ່ຢູ່ໃນນ້ຳຄາວປານີ້. ເປັນເຍື້ອ

	<p>ທຸ້ມແອມປຼີອອນທຸກດ້ານ ຍົກເວີນດ້ານທ້ອງ (ມີເຍື້ອ allantoir ທຸ້ມຢູ່) ພາຍໃນມີຂອງແຫຼວເຮັດໃຫ້ ແອມປຼີອອນ ຊຸ່ມ ແລະ ລອຍໂຕ ແລະ ເຄື່ອນໄຫວໄດ້ດີ ລວມທັງປ້ອງກັນການກະທົບກະເທືອນ.</p>
anatomy	<p>ກາຍະວິພາກສາດ ແມ່ນວິຊາທີ່ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບສ່ວນຕ່າງໆ ຂອງຮ່າງກາຍ ດ້ານໂຄງສ້າງ ແລະ ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັນຂອງສ່ວນຕ່າງໆ. ເປັນສາຂານຶ່ງຂອງວິຊາ morphology ທີ່ວ່າດ້ວຍໂຄງສ້າງຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ແລະ ວິທີການແບ່ງສຶກສາໂດຍຕັດເປັນສ່ວນໆ.</p>
androgen (testosterone)	<p>ຮອກໂມນເພດຜູ້ ເປັນຮອກໂມນຊະນິດ steroid hormone ທີ່ສົ່ງອອກມາຈາກລູກອັນທະ, ຕ່ອມໝາກໄຂ່ຫຼັງ ແລະ ບາງເທື່ອອາດຈະມາຈາກຮັງໄຂ່ ຊຶ່ງມີໜ້າທີ່ກະຕຸ້ນການເຮັດວຽກຂອງອະໄວຍະວະເພດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ສັດສະແດງອອກເຖິງຄວາມເປັນສັດເພດຜູ້.</p>
anoxia (hypoxia)	<p>ສະພາບທີ່ຮ່າງກາຍ ຫຼື ຈຸລັງບໍ່ສາມາດໃຊ້ກາສອອກຊີເຢັນໄດ້ເຕັມສວນ, ອອກຊີເຢັນໃນຮ່າງກາຍມີບໍ່ພຽງພໍ.</p>
anterior lobe of pituitary gland	<p>ຕ່ອມໃຕ້ສະໝອງສ່ວນໜ້າ ທີ່ສ້າງຮອກໂມນຫຼາຍຊະນິດ ເຊັ່ນ: growth hormone, gonadotropin, prolactin, adrenocorticotrophic hormone, thyrotrophic hormone, glycosogenic hormone.</p>
anti-diuretic hormone (ADH vasopresin)	<p>ຮອກໂມນທີ່ສົ່ງອອກຈາກຕ່ອມໃຕ້ສະໝອງສ່ວນຫຼັງມີໜ້າທີ່ຄວບຄຸມບໍ່ໃຫ້ຂັບຖ່າຍປັດສະວະຫຼາຍເກີນໄປເພື່ອຮັກສາລະດັບນ້ຳໃນຮ່າງກາຍໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບສົມດູນ.</p>

aorta	ເສັ້ນເລືອດແດງໃຫຍ່ທີ່ນຳເລືອດໄປລ້ຽງຮ່າງກາຍ.
apnea	ການຫາຍໃຈທີ່ຢຸດໄປຊົ່ວຄາວ.
appendicular skeleton	ກະດູກສ່ວນທີ່ໂຄ່ງຍາວຂອງຮ່າງກາຍ ໄດ້ແກ່ກະດູກແຂນຂາ.
asphyxia	ສະພາບທີ່ມີຄວາມດັນຂອງ CO ₂ (CO ₂ tension) ສູງຂຶ້ນຢູ່ໃນເລືອດແດງ ແລະ ໃນເນື້ອເຍື່ອ ເຮັດໃຫ້ຮ່າງກາຍມີປະລິມານອອກຊີເຢັນໜ້ອຍລົງ ແລະ ຄາບອນໄດອອກໄຊເພີ່ມຂຶ້ນ, ການໝົດລົມຫາຍໃຈ, ການສັ່ນໃຈ.
associative neuron	ຈຸລັງປະສາດທີ່ມີໜ້າທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ຈຸລັງປະສາດໂຕນຶ່ງ ໄປຫາຈຸລັງປະສາດອີກໂຕນຶ່ງ ເພື່ອຖ່າຍທອດຂໍ້ມູນ.
autonomic nervous system (ANS)	ລະບົບປະສາດອັດຕະໂນມັດ ເປັນລະບົບປະສາດທີ່ຢູ່ນອກອຳນາດຈິດໃຈ ມີໜ້າທີ່ຄວບຄຸມການເຮັດວຽກໄດ້ດ້ວຍຕົວເອງ ເປັນປະສາດທີ່ມີຈຸລັງປະສາດຮັບຄວາມຮູ້ສຶກ ມີແຕ່ສ່ວນໃຫຍ່ຊ້າ ຫຼື ໄວຂຶ້ນ.
axial skeleton	ກະດູກແກນ ໄດ້ແກ່ກະດູກສັນຫຼັງ, ກະໂຫຼກຫົວ, ກະດູກໜ້າເອິກ.
behavioral adaptation	ການປັບຕົວທາງພຶດຕິກຳ.
bicuspid valve	ລິ້ນກັນຫົວໃຈ ລະຫວ່າງ ຫ້ອງເອິກ ແລະ ຫ້ອງລຸ່ມຊ້າຍ.
biological factor	ປັດໃຈທາງຊີວະ ຄືສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ຄວບຄຸມສິ່ງທີ່ມີຊີວິດດ້ວຍກັນເອງ ຊຶ່ງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດນຶ່ງອາດຈະມີອິດທິພົນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ ຫຼື ມີຜົນກະທົບກະເທືອນຕໍ່ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດອື່ນ.

biology	ຊີວະວິທະຍາ ໄດ້ມາຈາກ 2 ຄຳ ຄື: bios ໝາຍເຖິງຊີວິດ ແລະ logos ໝາຍເຖິງຄວາມຄິດ ແລະ ເຫດຜົນ ເປັນການສຶກສາກ່ຽວກັບທຳມະຊາດຂອງຊີວິດ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆ ໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດທັງໝາຍ.
blood	ເລືອດ ຈັດຢູ່ໃນຈຳພວກຂອງແຫຼວ ຢູ່ພາຍນອກຈຸລັງປະກອບດ້ວຍນ້ຳເລືອດ (plasma) ປະມານ 55%, ເມັດເລືອດ 45%, ມີປະມານ 6 - 9% ຂອງນ້ຳໜັກໂຕ ມີໜ້າທີ່ນຳອາຫານ ແລະ ອອກຊີເຢັນໄປລ້ຽງເນື້ອເຍື່ອ ແລະ ນຳຂອງເສດເຫຼືອອອກຈາກຮ່າງກາຍ, ຊ່ວຍຄວບຄຸມຄວາມສົມດູນຂອງຂອງແຫຼວ ແລະ ຄວບຄຸມອຸນຫະພູມຂອງຮ່າງກາຍ ຮັກສາຄວາມເປັນກົດ ແລະ ດ່າງ ປ້ອງກັນເຊື້ອໂລກ.
blood cell	ເມັດເລືອດປະກອບດ້ວຍເມັດເລືອດແດງ (red blood corpuscle ຫຼື erythrocyte), thrombocyte ຫຼື platelet.
blood pressure	ຄວາມດັນຂອງເລືອດ ໝາຍເຖິງແຮງທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ເລືອດໄຫຼຕໍ່ໄປໄດ້ຕະຫຼອດລະບົບໝູນວຽນ ເຖິງແມ່ນວ່າຮ່າງກາຍຈະມີການເຄື່ອນໄຫວຕະຫຼອດເວລາ ຄວາມດັນຂອງເລືອດກໍ່ພະຍາຍາມຮັກສາລະດັບເກົ່າເອົາໄວ້ ຍົກເວັ້ນເວລາອອກກຳລັງກາຍ ຊຶ່ງຄວາມດັນຈະສູງຂຶ້ນ ແລະ ຈະລົດລົງເມື່ອເວລາມີການສູນເສຍເລືອດ.
blood spot	ຈຸດເລືອດໃນໜ່ວຍໄຂ່.
bradycardia	ການເຕັ້ນຂອງຫົວໃຈທີ່ຊ້າກວ່າປົກກະຕິ.

brain	ສະໝອງ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງລະບົບປະສາດ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ 3 ສ່ວນ ຄື: ສະໝອງໃຫຍ່, ສະໝອງນ້ອຍ ແລະ ກ້າມສະໝອງ (brain system).
bronchi	ຫຼອດລົມນ້ອຍ ແຍກມາຈາກຫຼອດລົມໃຫຍ່ ໄປຫາປອດ ແຕ່ລະຂ້າງ.
caecum (cecum)	ລຳໂສ້ໃຫຍ່ສ່ວນຕົ້ນ.
calcification	ຂະບວນການທີ່ເນື້ອເຍື່ອຈຳພວກອິນຊີແຂງຂຶ້ນ ໂດຍການສະສົມຂອງເກືອ ແຄນຊຽມ.
canine	ແຂ້ວຫຍ້າ
cardiac arrhythmia	ການເຕັ້ນທີ່ຜິດປົກກະຕິຂອງຫົວໃຈ.
cardiac muscle	ກ້າມຊີ້ນຫົວໃຈ ເປັນກ້າມຊີ້ນຫົວໃຈໂດຍສະເພາະ ມີລາຍໜ້ອຍໜຶ່ງ ແຕ່ໃຍກ້າມຊີ້ນມັກແຕກແຫງງອອກ ແລະ ຢູ່ນອກອຳນາດຈິດໃຈ.
cardiac output	ປະລິມານຂອງເລືອດໝູນວຽນຢູ່ໃນຫຼອດເລືອດ ຫຼື ປະລິມານຂອງເລືອດທີ່ຫົວໃຈສົດອອກໄປເທື່ອໜຶ່ງ.
cartilage (gristle)	ກະດູກອ່ອນ ບໍ່ແຂງເພາະມີທາດສະສົມ (deposit) ໜ້ອຍ.
cell membrane	ເຍື່ອຫຸ້ມຈຸລັງ ເມື່ອສ່ວນນອກສຸດຂອງຈຸລັງ ເປັນເຍື່ອບາງໆ ປະກອບດ້ວຍໂປຣຕິນ ແລະ ໄຂມັນ ມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ ເພາະເຮັດໃຫ້ສ່ວນປະກອບຕ່າງໆ ພາຍໃນຈຸລັງຢູ່ກັນເປັນສັດເປັນສ່ວນ ແລະ ຄົງຮູບຮ່າງຢູ່ໄດ້.
cellular composition	ອົງປະກອບຂອງຈຸລັງ ປະກອບດ້ວຍພະໜັງຈຸລັງ (ຈຸລັງສັດບໍ່ມີພະໜັງຈຸລັງ), ເຍື່ອຫຸ້ມຈຸລັງ, ໄຊໂຕປຣາສ, ນິວຄລຽດ ແລະ ອື່ນໆ.

cattle nervous system (CNS)	ລະບົບປະສາດກາງເປັນລະບົບທີ່ກ່ຽວກັບການ ຮັບຄວາມຮູ້ສຶກ ການຄວບຄຸມປະສາດຕ່າງໆ ທັງໝົດໄດ້ແກ່ສະໝອງ ໄຂສັນຫຼັງ ແລະ ອະໄວ ຍະວະຮັບຄວາມຮູ້ສຶກຕ່າງໆ ຊຶ່ງໄດ້ແກ່: ຕາ, ຫູ, ດັງ ເປັນຕົ້ນ.
cerebellum	ສະໝອງນ້ອຍ ກ່ຽວກັບການເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ຊົງຕົວ ຖ້າສ່ວນນີ້ເສຍກ້ອນຊີ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ວຽກ ບໍ່ປະສານກັນ ເຊັ່ນ: ຢ່າງເຊ.
cerebrospinal fluid	ນ້ຳໃຕ້ສະໝອງ ແລະ ໄຂສັນຫຼັງ.
cerebrum	ສະໝອງໃຫຍ່
cervical vertebrae	ກະດູກສັນຫຼັງສ່ວນຄໍ
chalazifeous layer	ໄຂ່ຂາວຊັ້ນໃນສຸດທີ່ຫຸ້ມຫໍ່ໄຂ່ແດງ.
ciliated columnar epithelium	ເອປີເຕລີ ທີ່ມີລັກສະນະເປັນຈຸລັງຮູບສູງ ແລະ ມີຂົນ.
clutch order	ລຳດັບຂອງໄຂ່ ໃນການໄຂ່ແຕ່ລະຊຸດ.
coagulation time	ເວລາທີ່ໃຊ້ໃນການເຮັດໃຫ້ເລືອດກ້າມຂອງສັດ ແຕ່ລະຊະນິດໃຊ້ເວລາບໍ່ເທົ່າກັນ. ຕົວຢ່າງ: ໃນ ອຸນຫະພູມ 25°C ເລືອດຂອງສັດປີກຈະກ້າມ ໃນເວລາ 4.5 ນາທີ, ໝູ 3.5 ນາທີ ແກະ ແລະ ແບ້ 2.5 ນາທີ, ງົວ 6 - 9 ນາທີ.
columnar epithelium	ເອປີເຕລີ ຊະນິດໜຶ່ງ ຊຶ່ງມີຮູບຮ່າງເປັນຈຸລັງສູງ ເຊັ່ນ: ຢູ່ຕາມຜະໜັງຊັ້ນໃນຂອງທາງເດີນອາ ຫານ.
comparative physiology	ສາລິຣະວິທະຍາ ປຽບທຽບສຶກສາປຽບທຽບທາງ ສາລິຣະວິທະຍາ ຂອງອະໄວຍະວະຕ່າງໆ ທີ່ມີ ໜ້າທີ່ຄ້າຍກັນຂອງສັດຊະນິດຕ່າງໆ.

connective tissue	ເນື້ອເຍື່ອຕິດຕໍ່ ມີໜ້າທີ່ຢືດຕືດອະໄວຍະວະຕ່າງໆ ໃຫ້ຕິດຕໍ່ກັນ ແລະ ຊ່ວຍເປັນໂຄງຍືດຮ່າງກາຍ ເຊັ່ນ: ເອັນດູກອ່ອນ, ກະດູກ, ເຍື່ອມັນ, ນ້ຳເຫຼືອງ, ເລືອດ ແລະ ໄຂສັນຫຼັງ.
copulatory organ	ອະໄວຍະວະປະສົມພັນຂອງໄກ່ຜູ້.
coronary circulation	ລະບົບໝູນວຽນຂອງເລືອດຢູ່ຫົວໃຈ.
cuboidal epithelium	ອີປີເຕເລີ ລັກສະນະເປັນຈຸລັງຮູບຮ່າງສີ່ຫຼ່ຽມມົນທົນ ເຊັ່ນ: ຢູ່ຕາມຕ່ອມຕ່າງໆ.
cytoplasm (sytosol)	ໄຊໂຕປຣາສ ແມ່ນສານລະລາຍຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່ພາຍໃນເຍື່ອຫຸ້ມຈຸລັງ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະແມ່ນໂປຣຕິນ ສານອະນິນຊີ ກົດນິວເຕີອິດ ແລະ ສານອິນຊີນ້ອຍໆ ມີໜ້າທີ່ຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ: ສັງເຄາະ ຫຼື ສະຫຼາຍຕົວຂອງສານປະກອບ ທີ່ໄດ້ມາຈາກອາຫານ ເປັນແຫຼ່ງທີ່ມີປະຕິກິລິຍາ ທາງເຄມີເກີດຂຶ້ນຢູ່ເປັນຫຼວງຫຼາຍ.
deoxyribonucleic acid (DNA)	ກົດດີອອກຊີຣີໂບນິວຄລີອິກ ເປັນໂປລີແມ (polymer) ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ພີຣິນ ພີຣີມິດິນ, ດີອອກຣີບີສ ແລະ ຟອສເຟດ. ກົດດີອອກຊີຣີໂບນິວຄລີອິກ ຢູ່ພາຍໃນເຍື່ອຫຸ້ມນິວຄລຽດ ມີໜ້າທີ່ເກັບຂໍ້ມູນທາງສາຍພັນ.
diaphragm	ກັນບັງລົມ - ອະໄວຍະວະເປັນແຜ່ນກ້ານຊື່ນ ແລະ ຫຍາບໆ ກັນບັງສ່ວນໂຕສັດອອກເປັນ 2 ສ່ວນ ຄື: ສ່ວນອີກ ແລະ ສ່ວນທ້ອງ ສາມາດຍືດ ແລະ ຫົດໄດ້ເພື່ອຊ່ວຍໃນການຫາຍໃຈ ຊ່ວຍໃຫ້ປອດໄພງ ແລະ ແວບລົງ.
down	ຂົນອ່ອນຂອງລູກໄກ່.

dyspnea (air hunger)	ສະພາບຫາຍໃຈບໍ່ສະດວກ ເພາະເລືອດມີອອກ ຊີເຢັນບໍ່ພຽງພໍ ຫຼື ມີກາສຄາບອນໄດອອກໄຊ ຫຼາຍເກີນໄປ.
egology	ວິຊາທີ່ວ່າດ້ວຍການສຶກສາການພົວພັນກັນລະ ຫວ່າງສິ່ງແວດລ້ອມກັບສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ.
ectoderm	ຊັ້ນນອກສຸດຂອງເນື້ອເຍື່ອ ເອມບຼີອອນ ທີ່ຈະ ເລີ່ນກາຍເປັນຜິວໜັງ, ຂົນ, ລະບົບປະສາດ ແລະ ອື່າງ.
ejaculation	ການລ້ງນ້ຳເຊື້ອອອກ, ການປ່ອຍນ້ຳເຊື້ອ.
electrolyte	ໝາຍເຖິງສານຕ່າງໆ ທີ່ສາມາດແຍກໂຕໄດ້ ເຊັ່ນ: NaCl ໃສ່ໃນນ້ຳຈະແຍກໂຕຢ່າງສົມບູນ ເປັນ Na^+ ແລະ Cl^-
endocrine gland	ຕ່ອມທີ່ບໍ່ມີທີ່ສົ່ງ ມີໜ້າທີ່ສ້າງຮອກໂມນ ແລະ ເມື່ອສ້າງສຳເລັດແລ້ວ ບໍ່ມີທີ່ທີ່ຈະສົ່ງຮອກ ໂມນໄປ ຕ້ອງອາໄສເລືອດ ຫຼື ແຜ່ໄປຕາມເນື້ອ ເຍື່ອ.
endocrine system	ລະບົບຕ່ອມທີ່ບໍ່ມີທີ່ສົ່ງ.
endoplasmio reticulum	ເປັນທີ່ຄົດໄປມາຢູ່ໃນຈຸລັງທີ່ມີປາຍນຶ່ງໄປເປີດ ຢູ່ເຍື່ອຫຸ້ມຈຸລັງ ແລະ ອີກປາຍນຶ່ງເຊື່ອວ່າ ໄປ ເປີດຢູ່ເຍື່ອຫຸ້ມນິວຄລຽດ (nucleus) ຈະເປັນ ການສົ່ງສານຕ່າງໆ ອອກນອກ ແລະ ເຂົ້າໃນຈຸ ລັງ ມີ 2 ຊະນິດ ຄື: ນຶ່ງ, ຊະນິດທີ່ມີໜ້າທີ່ໃນ ການສ້າງເຄາະໂປຼຕິນຢູ່ໃນຈຸລັງ ແລະ ຈະສົ່ງ ອອກໄປໃຊ້ຢູ່ບ່ອນອື່ນພາຍນອກຈຸລັງ.
endoskeleton	ໂຄງກະດູກທີ່ຢູ່ພາຍໃນຮ່າງກາຍ.

epidermis	ຜິວໜັງເປັນເຍື່ອຫຸ້ມຕົວຊັ້ນນອກສຸດ ຂະຫຍາຍຕົວປ່ຽນແປງມາຈາກ ເນື້ອເຍື່ອຊັ້ນນອກ (ectoderm) ເລັບ ແລະ ເຂົາສັດ ກໍຈັດຢູ່ໃນຈຳພວກນີ້.
epiglottis	ສ່ວນທີ່ປິດກ່ອງສູງ ຂະນະທີ່ກິນອາຫານ ແລະ ເປັນສ່ວນທີ່ຄຸມທາງເຂົ້າໄປສູ່ກ່ອງສູງ.
epimysium	ເນື້ອເຍື່ອຕິດຕໍ່ທີ່ຫຸ້ມມັດກ້ອນຊີ້ນ (ແຜ່ນເອັນບາງໆ) ສ່ວນເນື້ອເຍື່ອຕິດຕໍ່ທີ່ຫຸ້ມແຕ່ລະກຸ່ມຂອງຈຸລັງກ້າມຊີ້ນ ເອີ້ນວ່າ perimysium ໂຕທີ່ຫຸ້ມທໍ່ແຕ່ເສັ້ນໃຍ ຂອງກ້າມຊີ້ນ ເອີ້ນວ່າ (endomysium).
epithelial tissue	ເນື້ອເຍື່ອຜິວ (ເອປີເຕລີ) ຄືເນື້ອເຍື່ອທີ່ຢູ່ຕາມຜິວຂອງວະໄວຍະວະຕ່າງໆ ຂອງຮ່າງກາຍ ບໍ່ວ່າຈະເປັນພາຍນອກ ຫຼື ພາຍໃນຂອງຮ່າງກາຍ ເຊັ່ນ: ຜິວໜັງ, ດ້ານນອກຂອງໝາກໄຂ່ຫຼັງ, ມີໜ້າທີ່ປ້ອງກັນອະໄວຍະວະພາຍໃນ ແລະເປັນຈຸລັງຮັບຄວາມຮູ້ສຶກ.
erector muscle (arrector pili muscle)	ກ້ອນຊີ້ນທີ່ມີສ່ວນເຮັດໃຫ້ຂົນລຸກ.
erythrocyte (red blood cell, RBC)	ເມັດເລືອດແດງ ປະມານນຶ່ງໃນສາມ ຂອງນ້ຳໜັກເມັດເລືອດ ປະກອບດ້ວຍ hemoglobin ມີໜ້າທີ່ໃນການນຳອອກຊີເຢັນ ໄປຫາເນື້ອເຍື່ອຕ່າງໆ ຂອງຮ່າງກາຍ.
eupnea	ສະພາບປົກກະຕິຂອງການຫາຍໃຈ.
excreta	ສິ່ງທີ່ຂັບຖ່າຍອອກ.
excretion	ການຂັບຖ່າຍ ການນຳເອົາຂອງເສຍ ຫຼື ສິ່ງທີ່ຮ່າງກາຍບໍ່ຕ້ອງການ, ສານທີ່ເປັນພິດ ຫຼື ຂອງ

	ເສຍທີ່ເກີດຈາກຂະບວນການ metabolism ອອກຈາກຮ່າງກາຍ ເຊັ່ນ: ອາຈິມ, ປັດສະວະ, ເຫືອ ແລະ ກາສ.
excretory system	ລະບົບຂົບຖ່າຍ.
exocrine gland	ຕ່ອມທີ່ມີທໍ່ລົງ ໝາຍເຖິງຕ່ອມທີ່ສ້າງສານຕ່າງໆ ແລະ ມີທໍ່ນຳເອົາສານນັ້ນໄປໃຊ້ໄດ້ ເຊັ່ນ: ຕ່ອມນ້ຳລາຍ, ຕັບ, ມ້າມ, ຕ່ອມເຫືອເປັນຕົ້ນ.
external ear	ຫູສ່ວນນອກ ປະກອບດ້ວຍໃບຫູ ຊຶ່ງເປັນກະດູກອ່ອນຍືດຍຸ່ນໄດ້ ແລະ ຊ່ອງຫູ.
fasciculi	ກຸ່ມຈຸລັງກ້າມຊີ້ນ ຊຶ່ງຈະລວມກັນເປັນກ້ອນຊີ້ນ.
fatigue	ອິດເມື່ອຍເກີດຈາກການເຮັດວຽກຂອງກ້າມເນື້ອຫຼາຍເກີນໄປ, ເກີດຂຶ້ນເນື່ອງຈາກມີກົດແລກຕິກ (lactic acid) ຫຼາຍ ຕ້ອງໃຊ້ອອກຊີເຢັນເຂົ້າຊ່ວຍເພື່ອປ່ຽນເປັນກູໂຕເຈນຕາມເດີມຈຶ່ງຈະແຂງແຮງຂຶ້ນ.
fobrosis	ຂະບວນການສ້າງເສັ້ນໃຍຂອງເນື້ອເຍື່ອຕິດຕໍ່ຢູ່ໃນບໍລິເວນທີ່ເກີດການເສຍຫາຍຂອງເນື້ອເຍື່ອເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນທົ່ວຮ່າງກາຍ.
fluid	ຮ່າງກາຍຂອງສັດປະກອບດ້ວຍນ້ຳ ຫຼື ຂອງແຫຼວ ປະມານ 60% ແບ່ງເປັນນ້ຳໜກພາຍໃນຈຸລັງ (intracellular ຫຼື tissue fluid) ປະມານ 43% ແລະ ນ້ຳພາຍໃນຈຸລັງ (extracellular fluid) ປະມານ 17%.
gastrula	ໄລຍະທຳອິດຂອງການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຕົວອ່ອນ ຫຼື ແອມບີອອນ ຊຶ່ງຢູ່ຕໍ່ຈາກໄລຍະ blastulastage. ໃນໄລຍະ gastrula ຈະເຫັນແອມບີອອນ ປະກອບດ້ວຍເນື້ອເຍື່ອ 2 ຊັ້ນ ຄື: ectoderm ແລະ mesentoderm.

glans penis	ຕ່ອມປາຍຂອງອະໄວຍະວະເພດຜູ້ເປັນສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມຮູ້ສຶກໃນເວລາປະສົມພັນ.
glycogenic (diabetogenic) hormone	ຮອກໂມນຊ່ວຍເພີ່ມຈຳນວນນ້ຳຕານໃນເລືອດ.
glycolysis	ຊຸດຂອງປະຕິກິລິຍາທີ່ໃຊ້ໃນການແຍກໂຕໂມເລກຸນ ຄາໂບໄຮເດຼດ (ໂດຍສະເພາະ glycogen) ໃນຈຸລັງໃນສະພາບບໍ່ມີອອກຊີເຢັນ ຊຶ່ງຈະເລີ່ມຈາກ glucose -6- PO_4 ໂດຍມີນ້ຳຍ່ອຍເຂົ້າຊ່ວຍ ຈົນຜົນສຸດທ້າຍໄດ້ pyruvic acid ຫຼື lactic acid.
gonadotropin (gonadotropic hormone)	<p>ເປັນຮອກໂມນຄວບຄຸມການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຮັງໄຂ່ ແລະ ລູກອັນທະ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຢູ່ປະສົມພັນໄດ້ຕໍ່ໄປ.</p> <p>- ການເຕີບໃຫຍ່ ອາດເບິ່ງໄດ້ດ້ວຍການເພີ່ມນ້ຳໜັກຂອງຮ່າງກາຍສັດ ຈົນເຖິງໄລຍະຂະຫຍາຍຕົວທາງເພດ (mature). ທາງການລ້ຽງສັດ ມັກຈະຫານເປັນອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຕໍ່ວັນ.</p>
growth hormone (somatotrophic hormone)	ຮອກໂມນຄວບຄຸມການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຮ່າງກາຍ, ກະດູກ ແລະ ອະໄວຍະວະຕ່າງໆຂອງສັດ. ຖ້າມີຮອກໂມນນີ້ໜ້ອຍເກີນໄປ ສັດຈະຮີອາຫານ ຈະຈ່ອຍຜອມແຫ້ງ ແລະ ຕາຍ.
haematocrit (packed cell, volume PCV)	- ປະລິມານຂອງກຸ່ມເມັດເລືອດແດງ ຫຼັງການປັ່ນວຽນ (centrifugation) ເປັນຄ່າ ເຊ ເຊ ຂອງເມັດເລືອດແດງຕໍ່ເລືອດ 100 ເຊເຊ. ໄດ້ຈາກການປັ່ນເລືອດດ້ວຍຄວາມໄວ ປະມານ 2,500 - 3,000 ຮອບຕໍ່ນາທີ ເປັນເວລາ 20 ນາທີ.

heart rate

ອັດຕາການເຕັ້ນຂອງຫົວໃຈສັດ ຕາມປົກກະຕິ ແລ້ວ ຈະພົວພັນກັບຂະໜາດຂອງສັດ ແລະ ພົວພັນໂດຍກົງກັບອັດຕາການເຜົາຜານ (metabolic rate). ຕົວຢ່າງ ສັດຂະໜາດໃຫຍ່ ການເຕັ້ນຂອງຫົວໃຈຊ້າ ແລະ ຖ້າການເຜົາຜານໃນຮ່າງກາຍສູງ ຫົວໃຈຈະເຕັ້ນໄວ ອັດຕາການເຕັ້ນຂອງຫົວໃຈຈຶ່ງ 60 - 70 ເທື່ອຕໍ່ນາທີ, ພູ 60 - 80 ເທື່ອຕໍ່ນາທີ, ແບ້ ແລະ ແກະ 70 - 80 ເທື່ອຕໍ່ນາທີ, ໄກ 200 - 400 ເທື່ອຕໍ່ນາທີ.

heat loss

ການສູນເສຍຄວາມຮ້ອນຂອງສັດເລືອດອຸ່ນ ມີປັດໃຈທີ່ຂຶ້ນກັບໂຕສັດເອງ ເຊັ່ນ: ລັກສະນະທາງກາຍະວິພາກ ແລະ ພຶດຕິກຳ ແລະ ຍັງຂຶ້ນກັບການປ່ຽນແປງຂອງອາກາດ.

heat production

ການສ້າງຄວາມຮ້ອນ ອັດຕາການສ້າງຄວາມຮ້ອນຂອງສັດເພີ່ມຂຶ້ນ ຈະຂຶ້ນກັບສະພາບແວດລ້ອມ ເຊັ່ນ: ອຸນຫະພູມສູງ ຈະສ້າງຄວາມຮ້ອນຫຼາຍຂຶ້ນ. ການສະແດງພຶດຕະກຳສັດທີ່ຢູ່ໃນສະພາບອາກາດໜາວ ຈະເພີ່ມຄວາມຮ້ອນໂດຍຮ່າງກາຍໜາວສິ້ນ.

hemoglobin

ສານປະກອບໂປຣຕິນເມັດເລືອດແດງ ມີທາດເຫຼັກເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນ. ທາດເຫຼັກ ທີ່ເປັນສ່ວນປະກອບຂອງ ເຮໂມໂກບິນ ເອີ້ນວ່າ ຮິມ (heme) ຖ້າປະກອບກັບອອກຊີເຢັນ ເອີ້ນວ່າ oxyhemoglobin ຈະມີສີແດງສົດ ເລືອດຈະໄຫຼຈາກປອດເຂົ້າຫາຫົວໃຈ ແລ້ວສົ່ງໄປຫາເນື້ອເຍື່ອຕ່າງໆ ທົ່ວຮ່າງກາຍ. ໃນສະພາບທີ່ບໍ່ມີອອກຊີເຢັນ ເອີ້ນວ່າ: deoxyhemoglobin ຄືໄດ້ແກ່ ເລືອດດຳ.

heparin	ການຜະລິດໄດ້ຈາກຕັບທີ່ມີຄຸນສົມບັດໃນການປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ເລືອດກ້າມ (anticoagulant) ເຊື່ອຖືກັນວ່າ ມັນຕໍ່ຕ້ານກັບການເກີດ ຕຣອມບິນ (trombin).
heredity	ການສືບທອດທາງສາຍພັນ ຄື: ລັກສະນະຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ທີ່ຖ່າຍທອດຈາກລຸ້ນນຶ່ງໄປອີກລຸ້ນນຶ່ງ.
histology	ເນື້ອເຍື່ອວິທະຍາ ວິຊາທີ່ຮຽນກ່ຽວກັບເນື້ອເຍື່ອຕ່າງໆ.
homeothermic	ສັດເລືອດອຸ່ນ ຕາມປົກກະຕິຈະມີອຸນຫະພູມຮ່າງກາຍຄົງທີ່ຕະຫຼອດເວລາ.
hyperpnea	ສະພາບທີ່ອັດຕາການຫາຍໃຈເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫາຍໃຈເລິກຂຶ້ນ ຫຼື ໝາຍເຖິງ 2 ຢ່າງ ພ້ອມກັນ.
hypertension	ຄວາມດັນເລືອດສູງ ສາມາດເຮັດໃຫ້ເສັ້ນເລືອດໃນສະໝອງ, ໝາກໄຂ່ຫຼັງ ຫຼື ອະໄວຍະວະສຳຄັນອື່ນໆ ແຕກໄດ້ ແລະ ຍັງເຮັດໃຫ້ຫົວໃຈວາຍໄດ້.
hypopituitarism	ຂາດຮອກໂມນ ຫຼື ມີ ຮອກໂມນຈາກຕ່ອມໃຕ້ສະໝອງ ໜ້ອຍຫຼາຍ. ກົງກັນຂ້າມກັບ (hyperpituitarism) ຊຶ່ງໝາຍເຖິງຮອກໂມນຫຼາຍເກີນໄປ.
ileocecal valve	ລິ້ນລະຫວ່າງສຳໃສ້ນ້ອຍສ່ວນປາຍກັບລຳໃສ້ໃຫຍ່ສ່ວນຕົ້ນ.
incissor	ແຂ້ວຕັດ
innate behavior	ສັນຊາດຍານ ເປັນພຶດຕິກຳ ຕໍ່ສິ່ງໃດສິ່ງນຶ່ງໂດຍອັດຕະໂນມັດ ທີ່ມີແບບແຜນແນ່ນອນ ມີລັກສະນະສະເພາະ ສຳລັບສັດແຕ່ລະຊະນິດ ເຊັ່ນ: ການຟັກໄຂ່ຂອງແມ່ໂກ່ເປັນຕົ້ນ.

inner shell membrane	ໜັງເປືອກໄຂ່ຊີ້ນໃນ
inner thin white	ໄຂ່ຂາວແຫຼວຊີ້ນໃນ
insulin	ຮອກໂມນມີໜ້າທີ່ຄວບຄຸມ ຈຳນວນນ້ຳຕານໃນເລືອດໃຫ້ຢູ່ນລະດັບປົກກະຕິ ຖ້າຮ່າງກາຍຂາດຮອກໂມນນີ້ ຈະເກີດໂລກເປົາຫວານ ແຕ່ຖ້າມີຫຼາຍເກີນໄປ ຈະເຮັດໃຫ້ນ້ຳຕານໃນເລືອດໜ້ອຍກວ່າປົກກະຕິ ເພາະມີການຂາດນ້ຳຕານຫຼາຍ ອາດພາໃຫ້ຊອກໄດ້.
integumentary system	ລະບົບເຄື່ອງຫຸ້ມຫໍ່ຮ່າງກາຍ ໄດ້ແກ່ ຜິວໜັງ, ຂົນ, ຜົມ, ເລັບ, ຕ່ອມເທື່ອ, ຕ່ອມໄຂມັນ.
intermediate lobe of pituitary gland	ຕ່ອມໃຕ້ສະໝອງສ່ວນກາງ ມີໜ້າທີ່ສ້າງຮອກໂມນ melanocyte stimulating hormone.
internal ear	ຫູສ່ວນໃນ ປະກອບດ້ວຍອະໄວຍະວະທີ່ກ່ຽວກັບການໄດ້ຍິນ ແລະ ການຊິງຕົວ.
inter sex	ສັດທີ່ສະແດງລັກສະນະທາງເພດອອກມາເຄິ່ງໂຕຜູ້ເຄິ່ງໂຕແມ່.
involuntary muscle	ກ້ອນຊີ້ນທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ນອກອຳນາດຈິດ ຫຼື ເຮັດວຽກພາຍໃນການຄວບຄຸມຂອງລະບົບປະສາດອັດຕະໂນມັດ ໄດ້ແກ່ກ້ອນຊີ້ນລຽບ ກ້ອນຊີ້ນຫົວໃຈ.
islet	ກຸ່ມນ້ອຍໆຂອງເນື້ອເຍື່ອຊະນິດນຶ່ງ ຢູ່ພາຍໃນເນື້ອເຍື່ອອີກຊະນິດນຶ່ງ.
islet of langerhans	ຈຸລັງທີ່ກະຈາຍຢູ່ໃນມ້າມ ສ້າງຮອກໂມນອິນຊູລິນ (insulin).
isthmus	ໃນທາງຊີວະວິທະຍາໝາຍເຖິງ ເນື້ອເຍື່ອຊີ້ນແຄບໆ ທີ່ຕິດຕໍ່ລະຫວ່າງສ່ວນໃຫຍ່ 2 ສ່ວນ ຫຼື ອາດຈະໝາຍເຖິງ ສ່ວນຂອງທໍ່ນ້ຳໄຂ່ ທີ່ຢູ່ລະ

	ຫວ່າງສ່ວນ ampulia ແລະ ສ່ວນມືດລູກ (uterus).
kidney	ໝາກໄຂ່ຫຼັງ ເປັນອະໄວຍະວະສຳຄັນ ມີໜ້າທີ່ ຖ່າຍຂອງເສຍທີ່ເປັນຂອງແຫຼວ ແລະ ສານລະ ລາຍຢູ່ແອວ, ຂ້າງ, ກະດູກສັນຫຼັງ ປະກອບດ້ວຍ 2 ຊັ້ນ ຄື: ຊັ້ນນອກ (cortex) ແລະ ຊັ້ນໃນ (medulia).
king dom	ອານາຈັກ ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດມີທັງໝົດ 3 ອານາຈັກ ໃຫຍ່ ຄື: ອານາຈັກສັດ (animal kingdom), ອານາຈັກພືດ (plant kingdom) ແລະ ອານາ ຈັກໂປຣຕິສຕາ (protista kingdom).
kreds cycle	ວົງຈອນເກັບ ເລີ່ມດ້ວຍການຮວມຕົວລະຫວ່າງ acetyleoaa ກັບ ocaloacetate ແລ້ວຕໍ່ດ້ວຍ ປະຕິກິລິຍາຕ່າງໆ ຊຶ່ງຈະໃຫ້ oxaloacetate ກັບຄືນມາພ້ອມໃຫ້ພະລັງງານ.
larynx	ກະບອກສຽງ ເປັນອະໄວຍະວະທີ່ຢູ່ລະຫວ່າງ ຫູອດຕໍ່ກັບລອດລົມ ແລະ ຢູ່ທາງດ້ານໜ້າຂອງ ທໍ່ອາຫານ ເປັນອະໄວຍະວະທີ່ປະກອບດ້ວຍ ກ້າມເນື້ອ ແລະ ກະດູກອ່ອນ ມີໜ້າທີ່ກ່ຽວກັບ ສຽງ ແປ່ອດ ແລະ ໜ້າທີ່ສຳຮອງ ກ່ຽວກັບການ ຄວບຄຸມຈຳນວນອາກາດ ເຂົ້າສູ່ປອດ ແລະ ອອກຈາກປອດ.
leukocyte (white blood cell, WBC)	ເມັດເລືອດຂາວມີ 3 ຊະນິດ ຄື: lymphocytes, monocytes ແລະ gramulocytes ມີຈຳນວນ ໜ້ອຍກວ່າເມັດເລືອດແດງຫຼາຍ. ເມັດເລືອດ ຂາວມີໜ້າທີ່ໃນການທຳລາຍເຊື້ອໂລກ ເຂົ້າໃຈ ກັນວ່າ ລົດຂອງເມັດເລືອດຂາວໄປສະແດງ ອອກຢູ່ໃນເນື້ອເຍື່ອ ໂດຍອາໄສກະແສເລືອດ ນຳໄປ.

ligament	ເອ້ນ ເປັນເນື້ອເຍື່ອຕິດຕໍ່ ຊຶ່ງເຊື່ອມຕິດລະຫວ່າງ ກະດູກກັບກະດູກ.
lumbar bertebrae	ກະດູກສັນຫຼັງສ່ວນແອວ.
lymph node	ຕ່ອມນ້ຳເຫຼືອງ ມີຢູ່ທົ່ວໄປເປັນລະຍະໆ ຕາມ ເສັ້ນນ້ຳເຫຼືອງ ເຊື່ອກັນວ່າເປັນບ່ອນຜະລິດເມັດ ເລືອດຂາວ ຊະນິດເຫຼືອງ.
lymphoid tissue	ເນື້ອເຍື່ອນ້ຳເຫຼືອງ ເຊັ່ນ: ຕ່ອມນ້ຳເຫຼືອງ.
lysosome	ໄລໂຊໂຊມ ເປັນສິ່ງທີ່ພົບສະເພາະໃນຈຸລັງສັດ ມີລັກສະນະຄ້າຍຖົງ ທີ່ມີເຍື່ອຫຸ້ມຊັ້ນດຽວ ພາຍ ໃນມີນ້ຳຍ່ອຍ ຫຼື ໂປຣຕິນທີ່ຈະໃຊ້ຍ່ອຍສານອື່ນ ຊື່ຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຍ່ອຍສ່ວນຂອງຈຸລັງທີ່ໄດ້ຮັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ພວກອະນຸພາກ ທີ່ປ່ອມ ແປງເຂົ້າມາໃນຈຸລັງ ຫຼື ທຳລາຍຈຸລັງທີ່ມີອາຍຸ ຫຼາຍ ແລະ ເຊື່ອວ່າ ໄລໂຊໂຊນ ນີ້ ຈະມີໜ້າທີ່ ທຳລາຍຈຸລັງຂອງຕົນເອງ ເອີ້ນວ່າ ໂອໂຕໂລຊິສ (autolysis).
magnum	ສ່ວນຂອງທີ່ສົ່ງໄຂ່ຂອງສັດປີກ ຊຶ່ງຢູ່ລະຫວ່າງ ສ່ວນ infun disbulum ແລະ ສ່ວນ isthmus ເປັນບ່ອນທີ່ສ້າງໄຂ່ຂາວໃນໜ່ວຍໄຂ່.
meat spot	ຈຸດຊີ້ນໃນໜ່ວຍໄຂ່.
middle ear	ຫູສ່ວນກາງ ປະກອບດ້ວຍແກ້ວຫູ ຂອງຫູສ່ວນ ກາງ ຊຶ່ງມີກະດູກ ເພື່ອຂະຫຍາຍຄວາມສື່ນສະ ເທືອນຂອງຄື້ນສຽງ ໃຫ້ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ແລະ ຖ່າຍທອດໄປຫາຫູສ່ວນໃນ.
mitochondria	ໄມໂຕຄອນເດຼຍ ເປັນອົງປະກອບທີ່ມີເຍື່ອ 2 ຊັ້ນ ຫຸ້ມຢູ່ ປະກອບດ້ວຍ ໂປຣຕິນ ແລະ ໄຂມັນ ເປັນບ່ອນຜະລິດພະລັງງານໃຫ້ແກ່ຈຸລັງ ແລະ ມີ

	ຄວາມສຳຄັນຫຼາຍໃນການນຳໃຊ້ອາຫານ ພົບ ໃນຈຸລັງສັດ ແລະ ພືດ.
molar	ແຂ້ວກົກ ຫຼື ແຂ້ວບົດ.
motor neuron	ຈຸລັງປະສາດ ສົ່ງວຽກເປັນຈຸລັງປະສາດ ທີ່ນຳ ກະແສຄວາມຮູ້ສຶກຈາກໄຂ່ຫຼັງ ຫຼື ສະໝອງ ໄປ ຫາກ້ອນຊີ້ນ ແລະ ຕ່ອມຕ່າງໆ ຂອງຮ່າງກາຍ.
myofibrill	ເສັ້ນໄຍກ້ອນຊີ້ນ ຈະມີການຈັບກຸ່ມກັນເປັນກ້ອນ ໃຫຍ່ ທີ່ເກີດຈາກ ໄມໂອບບລາສ (mioblast) ຊຶ່ງໝາຍເຖິງຈຸລັງໃນ ແອມບຼີອອນ (embry- onic cell) ທີ່ຈະກາຍເປັນຈຸລັງກ້ອນຊີ້ນຕໍ່ໄປ.
myoglobin (myohaemoglobin)	ໄມໂອໂກບິນ ມີໜ້າທີ່ຄືກັບ ເຮໂມໂກບິນ ຂອງ ເລືອດ ແຕ່ມີອົງປະກອບຕ່າງກັນ.
navel	ສາຍບີ
navel (umbilical) cord	ສາຍບີ ລູກສັດທີ່ເກີດໃໝ່ ຄວນຖືກຕັດສາຍບີ ເຊັ່ນ: ລູກໝູ ຫຼັງຈາກເກີດແລ້ວ ຄວນຕັດໃຫ້ ເຫຼືອ ປະມານ 1 ນິ້ວ ແລະ ເຊັດບາດແຜດ້ວຍ ຢາແດງ ເພື່ອຂ້າເຊື້ອ.
nephron	ຫົວໜ່ວຍງານຂອງໝາກໄຂ່ຫຼັງ. ໝາກໄຂ່ຫຼັງ ແຕ່ລະຂ້າງ ປະກອບດ້ວຍ nephron ປະມານ 1 ລ້ານໜ່ວຍ ແຕ່ລະ nephron ປະກອບດ້ວຍ egomerulus ແລະ ທໍ່ຂະນົດຕ່າງໆຊຶ່ງມີໜ້າທີ່ ປຸງນຂອງແຫຼວທີ່ຕອງແລ້ວ ເປັນປັດສະວະ.
nervous system	ລະບົບປະສາດ ໝາຍເຖິງ ລະບົບທີ່ກ່ຽວກັບ ການສົ່ງວຽກ, ການຕິດຕໍ່, ການຮັບຄຳສັ່ງ ແລະ ການປັບລະບົບຕ່າງໆ.
neuron (neurone)	ຈຸລັງປະສາດ ປະກອບດ້ວຍ 3 ສ່ວນ ຄື: ໂຕຈຸ ລັງປະສາດ (cell body) ປາຍປະສາດສົ່ງວຽກ

	<p>(axon) ຊຶ່ງເປັນເສັ້ນປະສາດທີ່ນຳຄວາມຮູ້ສຶກອອກຈາກໂຕຈຸລັງ ໄປຕໍ່ກັບອະໄວຍະວະຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ກ້ອນຊີ້ນ ແລະ ປາຍປະສາດຮັບຄວາມຮູ້ສຶກ (dendrite) ເປັນເສັ້ນປະສາດທີ່ນຳຄວາມຮູ້ສຶກ ເຂົ້າສູ່ໂຕຈຸລັງປະສາດ.</p>
nuclear membrane	<p>ເຍື່ອຫຸ້ມນິວຄລຽດ ປະກອບດ້ວຍໂປຣຕິນ ແລະ ໄຂມັນ ເປັນສ່ວນທີ່ຕິດຕໍ່ເຖິງຈຸລັງໄດ້ ພາຍໃນເນື້ອເຍື່ອຫຸ້ມນີ້ມີ ໂຄຣໂມໂຊມ ຢູ່ດ້ານໃນ ແລະ ນິວຄລີໂອລັສ (nucleolus).</p>
nucleolus	<p>ເປັນໂຄງສ້າງທີ່ບໍ່ມີເຍື່ອຫຸ້ມ ຈະເຫັນໄດ້ຊັດເຈນເວລາຈຸລັງບໍ່ໄດ້ມີການແບ່ງຕົວ ເປັນບ່ອນສະລົມຂອງ RNA ແລະ ເປັນບ່ອນສັງເຄາະ ໄຮໂບໂຊມ. ໃນ nucleus ນຶ່ງ ອາດຈະມີ nucleolus 1 ອັນ ຫຼື ຫຼາຍກວ່າ 1 ອັນກໍໄດ້. ຈຳນວນ ແລະ ບໍລິເວນຂອງ ນິວຄລີໂອລັສ ຈະຫຼາຍຂຶ້ນ ຖ້າຈຸລັງນັ້ນມີການສັງເຄາະໂປຣຕິນຢູ່.</p>
nucleus	<p>ນິວຄລຽດ ຢູ່ໃນຈຸລັງຂອງພືດ ແລະ ສັດ ຈະເຫັນຊັດເຈນ ມີເຍື່ອຫຸ້ມອ້ອມຮອບ. ນິວຄລຽດ ມີສ່ວນປະກອບທີ່ສຳຄັນຫຼາຍ ຄື: ໂຄຣໂມໂຊມ ຢູ່ພາຍໃນ.</p>
organ	<p>ວະໄວຍະວະ ຄືເນື້ອທີ່ມີລັກສະນະຄືກັນ ແລະ ຕ່າງກັນ ມີໜ້າທີ່ຢ່າງດຽວກັນ ເຊັ່ນ: ໝາກໄຂ່ຫຼັງ, ຕັບ ແລະ ອື່ນໆ.</p>
organelle	<p>ສ່ວນປະກອບຕ່າງໆ ພາຍໃນຈຸລັງ.</p>
organ system	<p>ອະໄວຍະວະຫຼາຍໆຢ່າງ ທີ່ມາຮ່ວມກັນເຮັດໜ້າທີ່ອັນດຽວກັນ ເຊັ່ນ: ລະບົບຍ່ອຍອາຫານ.</p>
osmotic pressure	<p>ຄວາມດັນອອສໂມ ເປັນຄວາມດັນທີ່ໃຊ້ບັງກັ້ນ ບໍ່ໃຫ້ໂຕລະລາຍ (pure solvent) ໄຫຼຜ່ານເຍື່ອ</p>

	semipermeable ເຂົ້າໄປຫານ້ຳຢາ (solution).
osteogenesis	ຂະບວນການສ້າງກະດູກ.
ovarian hormone	ຮອກໂມນຈາກຮັງໄຂ່ ໄດ້ແກ່ ເອສໂຕເຈນ, ໂປຣເກນເຕລອນ.
oviduct (fallopian tube)	ທ່ອງໄຂ່
outer shell membrane	ເຍື້ອເປືອກໄຂ່ຊັ້ນນອກ.
outer thin white	ໄຂ່ຂາວຊັ້ນນອກ.
oxygenated blood	ເລືອດທີ່ມີ HbO_2 ຊຶ່ງມີສີແດງ ຖ້າແຍກເອົາ O_2 ອອກ ເລືອດຈະກາຍເປັນສີຊ້ຳຂຶ້ນ ເອີ້ນວ່າ: reduced blood.
oxyhaemoclobin (HbO_2)	ເຮໂມໂກບິນ ທີ່ຮ່ວມກັບອອກຊີເຢັນ.
parasitism	ກາຝາກ ເປັນການຢູ່ຮ່ວມກັນ ໂດຍທີ່ຝ່າຍນຶ່ງ ເອີ້ນວ່າ: ກາຝາກ (parasite) ໄປທຳລາຍ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ອີກຝ່າຍນຶ່ງ ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ: (host) ເສຍ ຜົນປະໂຫຍດ.
parasympathetic nerve	ປະສາດອັດຕະໂນມັດ ຊະນິດນຶ່ງ ຢູ່ບໍລິເວນສະ ໂພກ ເຮັດວຽກກົງກັນຂ້າມກັບ sympathetic nerve ແຕ່ເຮັດຢູ່ກັນສະເໝີ.
parotid gland	ຕ່ອມນ້ຳລາຍທີ່ມີຢູ່ໜ້າກົກຫູ.
pericardium	ເຍື້ອຫຸ້ມຫົວໃຈ
periosteum	ເຍື້ອຫຸ້ມກະດູກ ມີໜ້າທີ່ນຳເອົາອາຫານ ແລະ ອອກຊີເຢັນໃຫ້ຈຸລັງກະດູກ ແລະ ຊ່ວຍຕໍ່ກະດູກ ເວລາກະດູກຫັກ.
peripheral nervous system (NPS)	ລະບົບປະສາຂະແໜງ ໄດ້ແກ່ເສັ້ນປະສາດທີ່

	ແຍກອອກຈາກລະບົບປະສາດກາງ (ສະໝອງ + ໄຂສັນຫຼັງ).
peristalsis	ຂະບວນການຂອງກ້ອນຊີ້ນ ບໍລິເວນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ກ້າມເນື້ອຫຼອດອາຫານທົດຕົວ ເຮັດໃຫ້ ຫຼອດອາຫານບົບຕົວໄລ່ກັນ ມີຜົນເຮັດໃຫ້ອາ ຫານຜ່ານໄປຕາມທໍ່ອາຫານນີ້.
peritoneum	ເຍື້ອແຜ່ນພາຍໃນຊ່ອງທ້ອງ.
pharynx	ຄໍຫອຍ ເປັນທາງຮ່ວມລະຫວ່າງ ລະບົບການ ຍ່ອຍອາຫານກັບລະບົບຫາຍໃຈ.
physiological adaptation	ການປັບຕົວທາງສາລິຣະ ເຊັ່ນ: ພວກສັດເລືອດ ອຸ່ນ ຈະຕ້ອງຮັກສາອຸນຫະພູມຂອງຮ່າງກາຍໃຫ້ ຄົງທີ່ ເມື່ອອຸນຫະພູມຮ້ອນຫຼາຍ ຕ່ອມເທື່ອຈະ ຂັບຖ່າຍເທື່ອອອກມາ ເພື່ອລົດອຸນຫະພູມຂອງ ຮ່າງກາຍ.
physiololgy	ສາລິຣະວິທະຍາ ເປັນວິຊາທີ່ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບໜ້າ ທີ່ຂອງອະໄວຍະວະຕ່າງໆ ຂອງຮ່າງກາຍ ລວມ ທັງສະພາບປົກກະຕິ ແລະ ຜິດປົກກະຕິ ນຳເອົາ ວິຊາເຄມີ ແລະ ວັດຖຸມາປະກອບກັບຊີວະວິທະ ຍາ.
pincers (nipers)	ແຂ້ວຍິ່ງຂອງມ້າ
pituitary gland	ຕ່ອມໃຕ້ສະໝອງ ຕັ້ງຢູ່ເບື້ອງລຸ່ມຂອງສະໝອງ ເປັນຕ່ອມບໍ່ມີທີ່ສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ເພາະມີໜ້າທີ່ ສ້າງຮອກໂມນ ຄວບຄຸມການສ້າງຮອກໂມນ ຂອງຕ່ອມທີ່ບໍ່ມີທີ່ສິ່ງອື່ນໆ.
placental hormone	ຮອກໂມນຈາກພິກແຮ່ ເຊັ່ນ: ບອສໂຕຣເຈິນ, ໂປຣເກສເຕຣອນ chorionic gonadotropin.

plasma	ນ້ຳເລືອດ (ຂອງແຫຼວກ່ອນເລືອດຫ້າມ) ປະກອບດ້ວຍນ້ຳ 91 - 92%, ທາດແຫ້ງ 7 - 9% ມີລັກສະນະສີເຫຼືອງ ຊຶ່ງເປັນສີຂອງ bilirubin ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ຍັງມີສີຂອງພວກ ຄາໂຣຕິນ (carotene) ແລະ ເມັດສີ.
poikilothermic	ໝາຍເຖິງ ຫຼື ກ່ຽວກັບສັດເລືອດເຢັນ ເຊັ່ນ: ປາ, ສັດເລືອດຄານ, ສັດເຄິ່ງປີກເຄິ່ງນ້ຳ ເປັນສັດທີ່ບໍ່ສາມາດຮັກສາອຸນຫະພູມຮ່າງກາຍ ໃຫ້ຄົງທີ່ໄວ້ໄດ້, ອຸນຫະພູມຮ່າງກາຍຈຶ່ງປ່ຽນໄປຕາມອຸນຫະພູມອາກາດແວດລ້ອມ.
polypnea	ຫອບ ຫຼື ຫາຍໃຈຕື່ນ ແລະ ໄວ.
postcava and precava	ເສັ້ນເລືອດດຳທີ່ນຳເລືອດເສັ້ນເຂົ້າມາຫົວໃຈ ຫ້ອງເທິງຂວາ.
posterior lobe of pituitary gland	ຕ່ອມໃຕ້ສະໝອງເບື້ອງຫຼັງທີ່ມີໜ້າທີ່ສົ່ງຮອກໂມນຕ່າງໆອອກ ເຊັ່ນ: oxytocin, vasopressin ຫຼື antidiuretic hormone.
premolar	ແຂ້ວເຄິ່ງສີກເຄິ່ງປິດ.
prolactin (lactogenic hormone)	ເປັນຮອກໂມນທີ່ມີໜ້າທີ່ຄວບຄຸມ ແລະ ກະຕຸ້ນການສ້າງຮອກໂມນ ເອສໂຕຣເຈນ, ໂປຣເກສເຕຣອນຂອງຮັງໄຂ່, ກະຕຸ້ນການສ້າງນ້ຳນົມ ແລະ ຕ່ອມນ້ຳນົມ.
prostate gland	(ເບິ່ງຢູ່ໝວດ ພັນສັດ ແລະ ການປະສົມພັນ).
pulmonary artery	ເສັ້ນເລືອດທີ່ນຳເອົາເລືອດໄປຫາປອດຊ້າຍ ແລະ ຂວາ.
pulmonary vein	ເສັ້ນເລືອດທີ່ນຳເລືອດດີຈາກປອດມາເຂົ້າຫົວໃຈ ຫ້ອງເທິງຊ້າຍ.

respiration	ການຫາຍໃຈ ຄືຂະບວນການ ຫຼືປະຕິກິລິຍາໃນການເຜົາໃໝ້ ຫຼື ສະຫຼາຍທາດອາຫານຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ພະລັງງານ ນອກຈາກເປັນຂະບວນການ ຫຼື ປະຕິກິລິຍາທີ່ເກີດຂຶ້ນພາຍໃນຈຸລັງແລ້ວ ຍັງໝາຍເຖິງເຫດການທັງໝົດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຮັບອອກຊີເຢັນ ເຂົ້າຈຸລັງ ແລະ ກຳຈັດ ກາສຄາບອນໃດອອກໄຊ ອີກດ້ວຍ ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ ການແລກປ່ຽນກາສ (gas exchange).
respiration rate	ອັດຕາການຫາຍໃຈ ສັດທີ່ໃຫຍ່ເຕັມໂຕແລ້ວ ຈະມີອັດຕາການຫາຍໃຈປົກກະຕິ ເຊັ່ນ: ງົວ 10 - 30 (ງົວນົມ 18 - 28), ແກະ ແລະ ແບ້ 12 - 20, ໝູ 8 - 18, ໄກ່ 15 - 30 ເທື່ອຕໍ່ນາທີ
respiratory system	ລະບົບຫາຍໃຈ.
rib	ກະດູກຂ້າງ
ribonucleic acid (RNA)	ກົດໄຮໂບນິວຄຼີອິກ ເປັນໂປລີແມ ທີ່ປະກອບດ້ວຍພີຣີນ, ພີຣີມິດິນ, ໄຮໂບສ ແລະ ຟອສເຟດ ຖືກສ້າງຢູ່ບໍລິເວນ ນິວຄຼີໂອລັສ.
ribosome	ໄຮໂບໂຊມ ເປັນໂຄງສ້າງທີ່ປະກອບດ້ວຍໂປຣຕິນ ແລະ RNA ເປັນບ່ອນສ້າງໂປຣຕິນ ຊຶ່ງມີຢູ່ໃນຈຸລັງທຸກຊະນິດ.
rough endoplasmic reticulum	ເອັນໂດພາສມິກ ເຣຕິກູລູມ ຊະນິດຫຍາບ ຄ້າຍຄືກັບ ເອນໂດພາສມິກ ເຣຕິກູລູມ ຊະນິດລຽບ ທີ່ມີໄຮໂບໂຊມຈັບຢູ່. ໄຮໂບໂຊມທີ່ຈັບຢູ່ນີ້ ອາດເອີ້ນວ່າ ໄມໂຄໂຊມ (microsome) ອີງປະອກບູຊະນິດນີ້ ມີໜ້າທີ່ຄ້າຍຄືກັບຊະນິດລຽບ ແລະ ມີໜ້າທີ່ສັງເຄາະໂປຣຕິນ ພົບໃນຈຸລັງ ພືດ ແລະ ສັດ.
scale	ເກັດໜ້າແຂ່ງ ແລະ ຕີນ.

scapula	ກະດູກ
scientific name	ຊື່ວິທະຍາສາດ ຄືຊື່ຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ທີ່ນັກວິທະຍາສາດທົ່ວໂລກເອີ້ນຄືກັນ ໂດຍໃຊ້ພາສາລາຕິນ ຫຼື ພາສາອື່ນທີ່ປ່ຽນແປງມາຈາກພາສາລາຕິນ.
semen	(ເບິ່ງໃນໝວດພັນສັດ ແລະ ການປະສົມພັນ).
semilunar valve	ລົ້ນຂອງຫຼອດເລືອດ ຮູບຮ່າງຄ້າຍຄືເດືອນເຄິ່ງດວງ.
sensory neuron	ຈຸລັງປະສາດຮັບຄວາມຮູ້ສຶກ ຈາກສ່ວນຕ່າງໆ ຂອງຮ່າງກາຍ ເຂົ້າສູ່ໄຂສັນຫຼັງ ແລະ ໄປຫາສະໝອງ.
serum	ຂອງແຫຼວ ຫຼັງຈາກເລືອດກ້າມແລ້ວ.
shell gland	ຕ່ອມສ້າງປີ້ໄຂ່.
shock	ຊືອກ ເກີດຈາກການເສັຍເລືອດຈົນ caroliac output ລົດລົງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ອະໄວຍະວະອື່ນໆ ຂອງຮ່າງກາຍ ໄດ້ຮັບເລືອດບໍ່ພຽງພໍ, ຂອງເສັຍບໍ່ສາມາດຖ່າຍເທົ່າໄດ້ສະດວກ, ສຳຄັນທີ່ສຸດ ແມ່ນເລືອດໄປລ້ຽງສະໝອງບໍ່ພຽງພໍ ເຮັດໃຫ້ສູນກາງລະບົບຫາຍໃຈເສັຍ ແລະ ໃນທີ່ສຸດ ກໍ່ເກີດອາກາດຊືອກຂຶ້ນໄດ້.
skeletal muscle	ກ້ອນຊີ້ນທີ່ຫຸ້ມໂຄງກະດູກຂອງຮ່າງກາຍເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ມີກ້ອນຊີ້ນຊະນິດນີ້ໃນຮ່າງກາຍສັດປະມານ 35 - 65% ຂອງນ້ຳໜັກຕາຍ ສັດທີ່ຕຸ້ຍ ຈະມີກ້ອນຊີ້ນ ຊະນິດນີ້ໜ້ອຍກວ່າໂຕຈ່ອຍ.
skeletal system	ລະບົບໂຄງກະດູກ ມີໜ້າທີ່ເປັນໂຄງຮ່າງໃຫ້ກ້ອນຊີ້ນເອນມາຍຶດຈັບ ເພື່ອການເຄື່ອນໄຫວ ປ້ອງກັນອະໄວຍະວະສຳຄັນທີ່ອ່ອນໄຫວ ເຊັ່ນ: ສະໝອງ, ຫົວໃຈ ແລະ ໄຂສັນຫຼັງ.

skin	ຜິວໜັງ ປະກອບດ້ວຍໜັງຕາຍ ແລະ ໜັງແທ້ ມີໜ້າທີ່ປົກຄຸມ ປ້ອງກັນຮ່າງກາຍ ກຳຈັດຂອງເສ້ຍ ແລະ ລະບາຍຄວາມຮ້ອນໂດຍຕ່ອມເທື່ອຮັກສາຄວາມອົບອຸ່ນຂອງຮ່າງກາຍ ປ້ອງກັນໂລກ ແລະ ເປັນອະໄວຍະວະຮັບຄວາມຮູ້ສຶກ.
smooth endoplasmic reticulum	ເອ້ນໂດພາສມິກ ເຮຕີກູລູມ ຊະນິດລຽບ ເປັນເຍື້ອຮູບດາງແທ ຂ້ອນຂ້າງສັບຊ້ອນ ທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງ ນິວຄລຽດ ກັບເຍື້ອຈຸລັງ ປະກອບດ້ວຍໂປຣຕິນ ແລະ ໄຂມັນ ມີໜ້າທີ່ຊ່ວຍຂົນສົ່ງສານຕ່າງໆ ຜ່ານຈຸລັງ ແລະ ຊ່ວຍແຍກຈຸລັງອອກເປັນສ່ວນ ພົບໃນຈຸລັງພືດ ແລະ ສັດ.
smooth muscle	ກ້ອນຊີ້ນລຽບ ເປັນກ້ອນຊີ້ນຂອງອະໄວຍະວະພາຍໃນ ເຮັດວຽກຢູ່ນອກອຳນາດຈິດໃຈ ທີ່ເຮັດວຽກພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມຂອງ ລະບົບປະສາດອັດຕະໂນມັດ. ຈຸລັງມີລັກສະນະແຫຼມຫົວ ແຫຼມທ້າຍ ມີ ນິວຄລຽດ ຢູ່ກາງ ເຊັ່ນ: ກ້ອນຊີ້ນຂອງກະເພາະອາຫານ, ມີດລູກ, ລຳໃສ້, ຫູອດເລືອດເປັນຕົ້ນ.
spay	ຜ່າຕັດເອົາຮັງໄຂ່ອອກ.
spinal cord	ໄຂສັນຫຼັງ ມີໜ້າທີ່ນຳຄວາມຮູ້ສຶກຈາກເສັ້ນປະສາດຕ່າງໆໄປຫາສ່ວນຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ ທົ່ວຮ່າງກາຍໄປຫາສະໝອງ ແລະ ຈາກສະໝອງໄປຫາສ່ວນຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ ແລະ ເປັນສູນຄວບຄຸມປະຕິກິລິຍາຂອງປະສາດ ທີ່ຕອບໃຫ້ກັບສິ່ງກະຕຸ້ນ ຢ່າງກະທັນຫັນ (reflex action).
spleen	ບ້າງ ຈັດເປັນອະໄວຍະວະນ້ຳເຫຼືອງ (lymphoid) ທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ມີໜ້າທີ່ທຳລາຍເມັດເລືອດແດງທີ່ໝົດອາຍຸ.

squamous epithelium	ເອປີເຕລີ ຊະນິດໜຶ່ງ ທີ່ມີຮູບຮ່າງເປັນຈຸລັງແບນໆ ເຊັ່ນ: ເຍື້ອຫຸ້ມປອດ, ເຍື້ອຫຸ້ມຫົວໃຈ.
sternum	ກະດູກເອິກ (ອິກ).
stratified epithelium	ເອປີເຕລີ ທີ່ຈຸລັງຊ້ອນໆກັນຫຼາຍໆຊັ້ນ.
stratum corneum	ເຍື້ອຊັ້ນນອກສຸດຂອງໜັງຕາຍ ໜັງຈຸລັງຕາຍຈະລອກອອກ ເປັນຂີ້ໄຄ ແລະ ຂີ້ຫົວ.
striated muscle (skeletal muscle)	ກ້ອນຊີ້ນລາຍ ເປັນກ້ອນຊີ້ນທີ່ມີເສັ້ນໄຍ ເປັນຮູບຊົງກະບອກ. ມີຂອບລາຍເປັນລະຍະໆ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດມີລາຍ, ປະກອບດ້ວຍ ນິວຄລຽດຫຼາຍອັນ ກ້ອນຊີ້ນຊະນິດນີ້ ຄືກ້ອນຊີ້ນທີ່ເຮົາໃຊ້ບໍລິໂພກ ມີໜ້າທີ່ຍຶດຈ້ອງລະຫວ່າງກະດູກໃນຮ່າງກາຍ ແລະ ເຮັດວຽກຢູ່ພາຍໃຕ້ອຳນາດຈິດໃຈ ພາຍໃຕ້ຄຳສັ່ງຂອງ ລະບົບປະສາດກາງ.
stroke volum	ບໍລິມາດຂອງເລືອດທີ່ສົ່ງອອກຈາກຫົວໃຈຫ້ອງລຸ່ມແຕ່ລະຂ້າງ ຕໍ່ຫົວໃຈເຕັ້ນເທື່ອໜຶ່ງ.
sublingual gland	ຕອມນ້ຳລາຍກ້ອງລື້ນ.
submandibular gland	ຕອມນ້ຳລາຍກ້ອງຄາງກະໄຕເບື້ອງລຸ່ມ.
sympathetic nerve	ເປັນປະສາດອັດຕະໂນມັດຊະນິດໜຶ່ງ ທີ່ຢູ່ຂະໜານກັນກັບກະດູກສັນຫຼັງຂ້າງລະເສັ້ນ ເຮັດໃຫ້ການເຮັດວຽກຢ່າງໄວ ເຊັ່ນ: ຂົນລຸກ, ຫົວໃຈເຕັ້ນໄວ, ເຫື່ອອອກ.
synovial fluid	ນ້ຳໃນຂໍ້ຕໍ່ມີລັກສະນະໃສສີເພືອງເຂົ້າ ແລະ ໜຽວຊຸ້ນ.
tachycardia	ອັດຕາການເຕັ້ນຂອງຫົວໃຈທີ່ສູງກວ່າປົກກະຕິ.
target organ	ເປົ້າໝາຍ ຫຼື ອະໄວຍະວະທີ່ຮອກໂມນໄປອອກລິດ.

English-Lao

Animal Production

tendon	ເອ້ນ ເປັນເນື້ອເຍື້ອຕິດຕໍ່ ຍືດຕິດລະຫວ່າງກ້ອນ ຊີ້ນກັບກະດູກ.
testicular hormone	ຮອກໂມນຈາກລູກອັນທະ.
thick white	ໄຂ່ຂາວຊຸ້ນ
thirst	ການຫິວນ້ຳ ເກີດຈາກການຂາດນ້ຳໃນຮ່າງກາຍ ປາກແຫ້ງ.
thoracic vertebrae	ກະດູກສັນຫຼັງ ຕ່ອມໜ້າເອິກ.
thrombocyte (blood platelet)	ເກັດເລືອດ ຮູບຮ່າງເປັນຮູບໄຂ່ ມີຂະໜາດ 2 - 4 ໄມຄຣອນ ມີໜ້າທີ່ເຮັດໃຫ້ເລືອດກ້າມ ແລະ ຢຸດໄຫຼ. ສັນນິຖານວ່າ ເກີດຈາກຈຸລັງຂະ ໜາດໃຫຍ່ (giant cell) ຂອງໄຂກະດູກ (bone marrow).
thyrotrophic hormone	ເປັນຮອກໂມນຄວບຄຸມໃຫ້ຕ່ອມໄທຣອຍ.
tidal air	ບໍລິມາດຂອງອາກາດຕໍ່ການຫາຍໃຈເຂົ້າ ຫຼື ອອກເທື່ອນຶ່ງ (ງົວນິມ ປະມານ 3,000 - 3,800 ເຊເຊ, ແກະ 250 - 260 ເຊເຊ).
tissue	ເນື້ອເຍື້ອ ຄືກຸ່ມຈຸລັງທີ່ມີຮູບຮ່າງຄືກັນ ມີໜ້າທີ່ ແບບດຽວກັນ ເຊັ່ນ: ເນື້ອເຍື້ອກ້ອນຊີ້ນ, ເນື້ອ ເຍື້ອປະສາດ.
tongue	ລີ້ນ ເປັນສິ່ງສຳຄັນໃນການບົດຄັ້ງວອາຫານກັບ ນ້ຳລາຍ ແລະ ກິນອາຫານຂອງສັດ ມີຈຸລັງປະ ສາດສຳລັບຮັບລົດຊາດຂອງອາຫານ.
trachea	ຫຼອດລົມໃຫຍ່ ປະກອບດ້ວຍກະດູກອ່ອນວົງ ແຫວນຫຼາຍອັນ ຢູ່ຜະໜັງດ້ານໃນມີຕ່ອມເມືອກ ແລະ ຜິວໃນສຸດມີຂົນ, ສິ່ງທີ່ສົ່ງອອກຈາກຕ່ອມ ແລະ ຂົນ ຊ່ວຍປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ສິ່ງຕ່າງໆ ເຂົ້າໄປ ໃນປອດ.

trans cellular fluid	ນ້ຳທີ່ເຄື່ອນໄຫຼຜ່ານເຍື່ອຈຸລັງ ໂດຍວິທີ active transport ໄດ້ແກ່ນ້ຳຍ່ອຍຕ່າງໆ ຈາກລະບົບຍ່ອຍອາຫານ ເທື່ອ, ນ້ຳໃນສະໝອງ ແລະ ໄຂສັນຫຼັງ, ໃນເບົ້າຕາ, ຫ້ອງຫົວໃຈ, ຊ່ວງຫ້ອງ, ນ້ຳໃນຂໍ້ຕໍ່.
tricuspid valve	ລົ້ນຫົວໃຈລະຫວ່າງຫ້ອງເທິງ ແລະ ຫ້ອງລຸ່ມເບື້ອງຂວາ.
vasopressin (ADH)	ຮອກໂມນຈາກຕ່ອມໃຕ້ສະໝອງສ່ວນຫຼັງ ມີໜ້າທີ່ຄວບຄຸມໃຫ້ຜະໜັງ ເອປີເຕລີ ຂອງໝາກໄຂ່ຫຼັງດູດນ້ຳກັບຄືນ. ຖ້າຮ່າງກາຍຂາດຮອກໂມນຊະນິດນີ້ ຈະເຮັດໃຫ້ມີການຖ່າຍປັດສະວະເລື້ອຍໆ ແລະ ຫຼາຍກວ່າປົກກະຕິ.
vertebrae	ກະດູກສັນຫຼັງ
vertebral column	ລຳກະດູກສັນຫຼັງ.
viscosity	ຄວາມໜຽວຂອງ ຂອງແຫຼວ ເນື່ອງຈາກການດຶງດູດ ຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ຂອງໂມເລກູນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດຄວາມຕ້ານທານໃນການໄຫຼ, ຄວາມໜຽວຂອງເລືອດ ຫຼາຍກວ່າຂອງນ້ຳ ປະມານ 5 ເທົ່າ.
vitelline membrane	ເຍື່ອຫຸ້ມໄຂ່ແດງ.
voluntary muscle	ກ້ອນຊີ້ນທີ່ເຮັດວຽກຕາມຄໍາສັ່ງຂອງລະບົບປະສາດກາງ ໄດ້ແກ່ ກ້ອນຊີ້ນລາຍ.
yolk sac	ຖົງໄຂ່ແດງ

8.4.3 Breed and Breeding – ໝວດພັນສັດ ແລະ ການປະສົມພັນ

adnormolities	ລັກສະນະຜິດປົກກະຕິ ສ່ວນຫຼາຍເກີດຈາກຢີນມີລັກສະນະແຝງ ຫຼື ສຳຮອງ (recessive gene)
---------------	---

	<p>ເຊັ່ນ: ບໍ່ມີຮູທະວານ (closed anus), ນ້ຳອັງໃນສະໝອງ (hydrocephalus) ສັດຄອດ ຫຼື ນ້ອຍຜິດປົກກະຕິ (dwarfism).</p>
additive gene action	<p>ອິດທິພົນສົມທົບ ການສະແດງອຳນາດຂອງຢີນຂອງຢີນ ໂດຍແຕ່ລະຢີນ ຮວມອຳນາດກັນແບບບວກສະສົມ.</p>
alleles (allelomorphs)	<p>ໃນສັດແຕ່ລະຊະນິດຈະຢູ່ເປັນຄູ່ ແລະ ແຕ່ລະຊະນິດຂອງຢີນທີ່ຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງສະເພາະຕົວແນ່ນອນ ໃນໂຄຣໂມໂຊມ ເອີ້ນວ່າ: allele ສ່ວນ alleles ເປັນຢີນ 2 ໂຕ ທີ່ຢູ່ຖືກຕຳແໜ່ງ (locus) ດຽວກັນ ໃນໂຄຣໂມໂຊມທີ່ເຂົ້າຄູ່ກັນ (homologous chromosomes) ແລະ ຈະມີຜົນຕໍ່ການສະແດງອອກ ຂອງລັກສະນະດຽວກັນ ເຊັ່ນ: ຢີນທີ່ຄວບຄຸມລັກສະນະຕາສີນ້ຳຕານຂອງຄົນ ຈະເປັນຄູ່ allelomorph ກັນໄດ້ ກັບຢີນ ທີ່ຄວບຄຸມລັກສະນະຕາສີຟ້າ.</p>
american brahman	<p>ງົວຊື້ນ ພັນອາເມລິກາ ບຣາມັນ ມີຖິ່ນກຳເນີດດັ້ງເດີມທີ່ປະເທດອິນເດຍ ແລະ ຖືກຄັດເລືອກປັບປຸງພັນຂຶ້ນໃນສະຫະລັດອາເມລິກາ. ປັດຈຸບັນ ນິຍົມກັນລ້ຽງຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະ ໃນເຂດທີ່ມີອາກາດຂ້ອນຂ້າງຮ້ອນ. ລັກສະນະມີໜອກໃຫຍ່ (dewlap) ຍາວໃຫຍ່ ແລະ ໜ້າຍາວ ມັກມີສີຂາວທົ່ວໂຕ ແລະ ອາດຈະມີສີໂຊໂກລາຈົນເຖິງສີດຳ.</p>
artificial insemination (A.I)	<p>ການປະສົມພັນທຽມ ຫຼື ການປະສົມພັນ ດ້ວຍວິທີສົດນ້ຳເຊື້ອໂຕຜູ້ ເພື່ອໃຫ້ສັດໂຕແມ່ຖືພາໂດຍບໍ່ຕ້ອງປະສົມພັນກັນຕາມທຳມະຊາດ, ອາດໃຊ້ນ້ຳເຊື້ອສົດ ຫຼື ນ້ຳເຊື້ອແຊ່ເຢັນ ທີ່ຮັກສາໄວ້ໄດ້ດົນ.</p>

Animal Production

English-Lao

assortative mating	ການປະສົມພັນທີ່ບໍ່ເປັນໄປຕາມວິທີ.
automatic selection	ການຄັດເລືອກທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍອັດຕະໂນມັດ ເຊັ່ນ: ຈຳນວນລູກໝູ່ຕ່ອກທີ່ມີລູກໜ້ອຍ.
autosome (somatic shell)	ໂຄຣໂມໂຊມ ທີ່ບໍ່ກ່ຽວກັບການຊື້ບອກເພດ ມີ ຫຼາຍຄູ່ (ໂຄຣໂມໂຊມ ທັງໝົດຍົກເວັ້ນ ໂຄຣໂມ ໂຊມເພດ.
back cross	ການປະສົມພັນລະຫວ່າງລູກປະສົມຊົ່ວທີ 1, ປະສົມພັນດຽວກັບພໍ່ ແມ່ ຫຼື ປະສົມກັບ ພວກ ທີ່ມີ ຍີໂນໄທພ (genotype) ຄ້າຍຄືພໍ່ແມ່.
beefalo hybrid	ປະກອບດ້ວຍເລືອດຄວາຍ 3/8, ງົວພັນ ຊາໂລ ແຮນ 3/8 ແລະ ງົວພັນ hereford 1/4/1/4.
beef type	ງົວປະເພດຊື້ນ ລ້ຽງໄປໃນທາງທີ່ໃຫ້ງົວມີຊື້ນ ຫຼາຍ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງຊື້ນດີ ໂດຍສະ ເພາະ ຊື້ນສັນ, ຊື້ນຂາຫຼັງ, ຊື້ນສະໄໝກ.
bos indicus	ງົວອິນເດຍ ມີຖິ່ນກຳເນີດມາຈາກອາຊີຕອນ ກາງ ມີໜອກໃຫຍ່ ທົ່ວຍາວ ຂ້ອນຂ້າງແຄບ ໜັງຢາມຫຼາຍ ກະຕ້າງຄໍມັກຫ້ອຍຢາມ ໜັງພື້ນ ທ້ອງຢ່ອນ ຫຼັງແຖວບ່າໄຫຼ່ສູງ ແລະ ຕ່ຳລົງຕອນ ກາງຫຼັງ ແລະ ໂຄ້ງສູງຂຶ້ນບໍລິເວນສະໄໝກ ຂຶ້ນ ມັກຕັ້ງຊື້ນ ຂາຍາວ ແລະ ຢ່າງໄວ ໃຫຍ່ເຕັມຕົວ ເມື່ອອາຍຸ 5 - 6 ປີ ຢູ່ສະບາຍເມື່ອອຸນຫະພູມ ຂອງອາກາດເທົ່າກັບ 15 - 17°C ເທັບບໍ່ມັກ ເກາະຜິວໜັງ ເພາະມີນ້ຳມັນຂັບໄລ່ ໃນໂລກນີ້ ມີງົວປະເພດນີ້ ປະມານ 60%.
bos taurus	ງົວເອີຣົບ ບໍ່ມີໜອກ ຫຼຸມົນ ແລະ ຕັ້ງ ທົ່ວສັນ ແລະ ກວ້າງ ໜັງຍືດຕິດຮ່າງກາຍ ແໜ້ນ ໜັງ ຂ້ອນຂ້າງໜາ ເສັ້ນຫຼັງຂ້ອນຂ້າງຊື່ຕຶງ ກະດູກ

	<p>ສະໂພກ 2 ຂ້າງທ່າງກັນ ໂນນ ອອກຂົນສົ່ງລຽບ ຕິດຜິວໜັງ ຂາສັ້ນ ແລະ ຢ່າງຊ້າ ໃຫຍ່ເຕັມໂຕ ເມື່ອອາຍຸ 4 - 5 ປີ ຢູ່ສະບາຍເມື່ອອາກາດມີອຸນ ຫະພູມ 4 - 15°C ເທັບເກາະຕາມຜິວໜັງງ່າຍ. ໃນໂລກນີ້ ມີງົວປະເພດນີ້ ປະມານ 40%.</p>
breed	<p>ພັນສັດ ກຸ່ມຂອງສັດ ທີ່ມີແຫຼ່ງກຳເນີດຮ່ວມກັນ (common origine) ແລະ ເມື່ອນຳໄປປະສົມ ພັນກັນລະຫວ່າງ ພັນດຽວກັນ ກໍ່ຈະໃຫ້ລູກ ທີ່ມີ ລັກສະນະຄືພໍ່ ແມ່.</p>
breed crossing	<p>ການປະສົມລະຫວ່າງພັນ ເຊັ່ນ: ພູພັນ ລາກສະ ໄວ ປະສົມກັບພັນ ດູຮອກ ເປັນຕົ້ນ.</p>
breeding stock	<p>ສັດປະສົມພັນ</p>
breeding true	<p>ການຜະລິດລູກຫຼານທີ່ມີ genotype ຄືພໍ່ ແມ່ ຫຼື ພັນແທ້.</p>
bovidae	<p>ຕະກຸນຂອງສັດຈຳພວກຄ້ຽວເອື້ອງ ມີກະເພາະ ລວມ ມີເຂົາກວ້າງ ແລະ ມີເລັບຄູ່ ເຊັ່ນ: ງົວ, ຄວາຍ, ງົວນົມ.</p>
brown swiss	<p>ງົວນົມພັນ ບູາວສະວິສ ມີຖິ່ນກຳເນີດ ໃນປະ ເທດ ສວິສເຊີແລນ ສີນ້ຳຕານອ່ອນຈົນເຖິງນ້ຳ ຕານເຂັ້ມເກືອບດຳ ເປັນງົວຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ໃຫ້ຊີ້ນຫຼາຍທີ່ສຸດ ໃນຈຳນວນງົວນົມດ້ວຍກັນ ໃຫ້ນ້ຳນົມສະເລ່ຍ ປີລະ 4,848 ກິໂລກຼາມ (10,850 ປອນ) ນ້ຳນົມໄຂມັນ ປະມານ 4.1%.</p>
bulling	<p>ງົວແມ່ ທີ່ເປັນສັດ (ຂຶ້ນເພດ).</p>
cattalo (catalo)	<p>ສັດທີ່ປະສົມພັນລະຫວ່າງ ງົວກັບຄວາຍໄບຊັນ (bison).</p>

certified sire	ພໍ່ພັນ ທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ ກ່ອນຈະຜ່ານການຮັບຮອງຕ້ອງໄດ້ຮັບການທົດສອບພັນກ່ອນວ່າສັດໂຕນັ້ນໆ ມີມາດຖານເປັນແນວໃດ.
chromosome	ໂຄຣໂມໂຊມ ອົງປະກອບພາຍໃນ ນິວຄລຽດສ ມີລັກສະນະເປັນເສັ້ນຍາວ ເປັນທີ່ຕັ້ງຂອງຢີນ. ໝູ່ມີໂຄຣໂມໂຊມ 20 ຄູ່, ຂອງງົວ 30 ຄູ່, ຂອງມ້າ 20 ຄູ່ ແລະ ຂອງແກະ 10 ຄູ່.
close inbreeding	ການປະສົມເລືອດໄກ່ຄຽງຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ພໍ່ ຫຼື ແມ່ປະສົມກັບລູກ, ອ້າຍປະສົມກັບນ້ອງ ເປັນຕົ້ນ.
collateral relative	ຍາດພີ່ນ້ອງ
commone ancestor	ບັນພະບູລຸດຮ່ວມ ເຊັ່ນ: ໝູ່ ກ ແລະ ໝູ່ ຂ ມີບັນພະບູລຸດຮ່ວມ ຄື: ຄ ຊຶ່ງ ຄໍ ອາດເປັນ ພໍ່ ແມ່ ຫຼື ປູ່ຍ່າຕາຍາຍ.
conception rate	ອັດຕາການປະສົມຕິດ ໄດ້ຈາກຈຳນວນສັດທີ່ຖືກປະສົມ ຕິດຕໍ່ສັດທີ່ຖືກປະສົມທັງໝົດ ຄິດເປັນສ່ວນຮ້ອຍ, ອັດຕາການປະສົມຕິດຈະສູງ ຫຼື ຕໍ່າ ຢູ່ກັບປັດໃຈຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ: ຂຶ້ນຢູ່ກັບຄວາມສົມບູນຂອງພໍ່ ແມ່ພັນ, ຈັງຫວະໃນການປະສົມພັນ, ຄວາມຖີ່ຂອງການໃຊ້ພໍ່ພັນ, ຈຳນວນເທື່ອທີ່ປະສົມເປັນຕົ້ນ.
crisscrossing	ການປະສົມພັນແບບປະສົມສະລັບກັນ ລະຫວ່າງ ພັນສັດ 2 ພັນ ເຊັ່ນ: ໂຕຜູ້ພັນ ກ ກັບໂຕແມ່ ພັນ ຂ ເພື່ອສ້າງລູກປະສົມຊົ່ວທີ 1 ຕໍ່ຈາກນັ້ນ ໂຕແມ່ຈາກລູກປະສົມ ຊົ່ວທີ 1 ປະສົມກັບໂຕຜູ້ຈາກພັນ ຂ ຊຶ່ງຈະໄດ້ລູກປະສົມລຸ້ນໃໝ່ ອີກລຸ້ນນຶ່ງ ແລະ ໂຕແມ່ຈາກລູກປະສົມ ລຸ້ນໃໝ່ນີ້ ປະສົມກັບໂຕຜູ້ຈາກພັນ ກ ອີກ ເຮັດແຜນການສະລັບລະຫວ່າງພັນ ກ ແລະ ພັນ ຂ ດັ່ງນີ້

	ໄປເລື້ອຍໆ ເຮົາເອີ້ນການປະສົມສະລັບແບບນີ້ວ່າ crisscrossing.
crossbreeding	ການປະສົມພັນຂ້າມ ໝາຍເຖິງການປະສົມລະຫວ່າງ ສັດຊື່ງມາຈາກ 2 ພັນຂຶ້ນໄປ. ປະໂຫຍດຂອງການປະສົມພັນແບບນີ້ ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ລູກປະສົມດີຂຶ້ນ.
crossing two different breeds (breed crossing)	ການປະສົມພັນຂ້າມແບບທຳມະດາ ລະຫວ່າງ 2 ພັນ ທີ່ຕ່າງກັນ ເຊັ່ນ: ປະສົມໝູພັນ ແລນເງສກັບພັນ ລາກສະໄວ.
culling	ການຄັດເລືອກສັດທີ່ຮ້າຍອອກຈາກຝູງ.
dairy type	ງົວປະເພດໃຫ້ນົມ ຮູບຮ່າງຂ້ອນຂ້າງຈ່ອຍ ໂຄງສ້າງຂອງລຳຕົວ ເປັນຮູບສາມຫຼ່ຽມ ຮ່າງກາຍສ່ວນໜ້ານ້ອຍກວ່າບັນທ້າຍ ຄໍຮຽວ ຂ້ອນຂ້າງຍາວ ເຊັ່ນ: ພັນຮອນສະຕິນ - ຟຣິສ, ພັນເຈີຊີ.
deliberate selection	ການຄັດເລືອກໂດຍຄວາມຕັ້ງໃຈ, ເຊັ່ນ: ການຄັດເລືອກສັດທີ່ມີອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕສູງ.
diestrus	ລະຍະສະງົບ ຫຼັງຈາກເປັນສັດຄວບຄຸມໂດຍຮອກໂມນ ໂປຣເກສເຕຣອນ ເຮັດໃຫ້ໄຂ່ບໍ່ຕົກຈະຕົກກໍ່ໃນຮອບຂອງການເປັນສັດຕໍ່ໄປ ຫຼື ຖ້າສັດຖືພາ ກໍ່ຈະບໍ່ເປັນສັດ (ຂຶ້ນເພດ) ເລີຍ.
dihybrid	ຄູ່ຍືນຕ່າງກັນ 2 ຄູ່ ເຊັ່ນ: AaBb
dihybrid cross	ການປະສົມຂ້າມພັນ ເມື່ອພຶດຈະນາເຖິງຄູ່ຍືນ 2 ຄູ່ ແລະ ແຕ່ລະຄູ່ຍືນ ຄວບຄຸມແຕ່ລະລັກສະນະ.
dihybrid inheritance	ການຖ່າຍທອດຂອງ 2 ລັກສະນະ ຊຶ່ງແຕ່ລະລັກສະນະ ຖືກຄວບຄຸມດ້ວຍຍືນ ນຶ່ງຄູ່.

disassortative mating	ການປະສົມພັນລະຫວ່າງສັດທີ່ມີລັກສະນະຕ່າງກັນ.
dizygotic twins (fraternal twins)	ຝາແຝດທີ່ເກີດຈາກໄຂ່ຄົນລະໜ່ວຍ ແລະ ອະສຸຈິຄົນລະໂຕ ຈະມີລັກສະນະທາງສາຍພັນແຕກຕ່າງກັນ. ຝາແຝດຊະນິດນີ້ອາດນັບໄດ້ວ່າເປັນພື້ນອງກັນຍ້ອນເກີດໃນເວລາດຽວກັນ. ສ່ວນຝາແຝດທີ່ຄືກັນ ເອີ້ນວ່າ: identical twins (monozygotic twins). ຈະເກີດຈາກໄຂ່ພຽງໜ່ວຍດຽວ ແລະ ໄດ້ຮັບການປະສົມຈາກອະສຸຈິພຽງ 1 ຕົວ ແຕ່ມາໃນຂັ້ນທຳອິດຂອງການຂະຫຍາຍໂຕ ແອບບືອນ ຖືກແບ່ງແຍກຕົວອອກ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕເປັນລູກແຝດ ຊຶ່ງຝາແຝດຊະນິດນີ້ ມີລັກສະນະທາງສາຍພັນຄືກັນອາດນັບໄດ້ວ່າເປັນສັດໂຕດຽວກັນກໍໄດ້.
dominant gene	ຍີນ ທີ່ສະແດງອາການຂົ່ມຕໍ່ຍີນທີ່ເປັນຄູ່ກັນ ຖ້າໃນຄູ່ນັ້ນມີຍີນນີ້ພຽງຍີນດຽວ ສັດກໍຈະສະແດງຫຼັກສະນະຕາມທີ່ຍີນນີ້ຄວບຄຸມຢູ່. ຍີນທີ່ຖືກຂົ່ມລັກສະນະໄວ້ ເອີ້ນວ່າ: recessive gene.
double mating (cover)	ການປະສົມສັດຊ້ຳ ເພື່ອໃຫ້ມີໂອກາດຕິດສູງ ຫຼື ໃນການເປັນສັດ 1 ເທື່ອໃຊ້ພໍ້ພັນ 2 ໂຕ ປະສົມ.
draft type	ສັດປະເພດໃຊ້ແຮງງານລາກແກ່ ເຊັ່ນ: (ງົວກວຽນ) ງົວງານ ຊຶ່ງມີຂະໜາດໂຕໃຫຍ່ ສ່ວນໜ້າຂອງຮ່າງກາຍໃຫຍ່ ໜ້າ ແລະ ແຂງ ແຮງ ໂດຍສະເພາະ ບ່າໄຫຼ່ ຂາໜ້າ ແລະ ລຳຄໍ ຕົ້ນຂ້າງຫຼັງມີມັດກ້ອນຊື່ນແໜ້ນ ຍ່າງໄວ ແລະ ຂາຍາວ.
dual purpose	ສັດທີ່ມີຈຸດປະສົງ 2 ຢ່າງ ຄື: ງົວ ປະເພດໃຫ້ຊີ້ນ ແລະ ນໍ້ານົມ ດັ່ງນັ້ນ ໂຄງສ້າງ ແລະ ຮູບຮ່າງ

	ຂອງງົວປະເພດນີ້ ຈຶ່ງຢູ່ລະຫວ່າງ ງົວນົມ ແລະ ງົວເນື້ອ.
dwarfism	ເຕ້ຍຜິດປົກກະຕິ (ຄອດ) ເປັນລັກສະນະຜິດປົກກະຕິຢ່າງນຶ່ງເປັນຍິນແຝງ ແຕ່ບໍ່ເຮັດໃຫ້ສັດຕາຍ.
english breed	ພັນສັດທີ່ມີຖິ່ນກຳເນີດຈາກປະເທດອັງກິດ ເຊັ່ນ: ງົວພັນ tlerford, angus, shorthorn.
estrous cycle	ຮອບຂອງການເປັນສັດ (ເປັນເພດ) ໝາຍເຖິງ ໄລຍະເວລາຈາກການເປັນສັດຄັ້ງນຶ່ງ ເຖິງການເປັນສັດຄັ້ງຕໍ່ໄປ. ງົວ ແລະ ໝູ ມີຮອບຂອງການເປັນສັດ 21 ວັນ, ແກະ 16 - 17 ວັນ.
estus (heat)	ເປັນສັດ ໝາຍເຖິງການສະແດງອາການຂອງສັດໂຕແມ່ ພ້ອມທີ່ຈະຍອມປະສົມພັນ ເກີດຈາກອິດທິພົນຂອງຮອກໂມນ ເອສໂຕເຈນ ຕາມປົກກະຕິໃນການເປັນສັດແຕ່ລະເທື່ອ ຈະມີໄຂ່ຕົກ ຄື: ຖົງໄຂ່ຈະປ່ອຍໃຫ້ໄຂ່ຕົກອອກມາ ໃນລະຍະການເປັນສັດນີ້ ງົວ ປະມານ 22 - 24 ຊົ່ວໂມງ, ໝູ 2 - 3 ວັນ, ແກະ 24 - 48 ຊົ່ວໂມງ ເລີ່ມຈາກເປັນສັດ. ອາການພາຍນອກ ສະແດງອອກ ດັ່ງນີ້: ອະໄວຍະວະສືບພັນພາຍນອກ ບວມແດງ ມີນ້ຳເມືອກຈາກຊ່ອງຄອດ.
exotix breed	ພັນສັດທີ່ນຳມາຈາກບ່ອນອື່ນ ເຊັ່ນ: ນຳແບ້ ຫຼື ນ້ຳເຊື້ອແບ້ ຈາກຕ່າງປະເທດມາປະສົມກັບແບ້ພື້ນເມືອງ ທີ່ເປັນ indigenous breed.
family	ຕະກູນ
fertility	ຄວາມສົມດູນທາງພັນ ຊຶ່ງອາດຈະໝາຍເຖິງ ການຕົກໄຂ່, ອັດຕາການປະສົມຕິດ, ອັດຕາການມີຊີວິດລອດ ແລະ ອື່ນໆອີກ.

fertilization	ການປະຕິສົນທິ ຫຼື ການປະສົມພັນລະຫວ່າງ ໜ່ວຍສືບພັນຈາກ 2 ເພດ ເຊັ່ນ: ຕົວອະສຸຈີຂອງ ໂຕຜູ້ປະສົມກັບໂຂ່ຂອງໂຕແມ່.
fertilized ovum	ໂຂ່ທີ່ຖືກປະສົມພັນແລ້ວ, ຊຶ່ງຈະມີການແບ່ງຕົວ ເພື່ອເພີ່ມຈຳນວນຈຸລັງ ຈົນກາຍເປັນ ແອມບີ ອອນ ເກີດມີເນື້ອເຍື້ອຕ່າງໆ (tissue) ແລະ ວະໄວຍະວະຕ່າງໆ (organ) ຕາມລຳດັບ.
first filial generation (F_1)	ລູກປະສົມລຸ້ນທີ 1 ແລະ ຄຳວ່າ second filial generation (F_2) ໝາຍເຖິງລູກປະສົມໃນລຸ້ນ ທີ 2 ໄດ້ຈາກການປະສົມພັນເອງຂອງລຸ້ນ F_1 (intercrossing).
first heat (puberty)	ເປັນໝູ່ມສາວ ຫຼື ລະຍະເປັນສັດລຸ້ນທຳອິດ, ຄວາມສາມາດຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດທີ່ຈະຢູ່ລອດໄດ້ ແລະ ຖ່າຍທອດຢືນໃຫ້ລຸ້ນຕໍ່ໆໄປ.
flock mating	ການປະສົມພັນໄກ່ເປັນຝູງ ໃຊ້ອັດຕາສ່ວນພໍ່ ພັນຕໍ່ແມ່ພັນ 1: 12 - 15 ສຳລັບໄກ່ໂຂ່ ແລະ 1: 10 - 12 ສຳລັບໄກ່ພັນຊື່ນ. ການປະສົມ ແບບນີ້ ເບິ່ງແຍງງ່າຍ ສະດວກ ແຕ່ບໍ່ຮູ້ວ່າ ໂຂ່ ໄດ້ມາຈາກພໍ່ແມ່ໂຕໃດ.
flozen semen	ນ້ຳເຊື້ອແຊ່ແຂງ ເກັບໄວ້ໃນຖັງອາຊິດແຫຼວ (liquid nitrogen) ຊຶ່ງຈະມີອຸນຫະພູມຕໍ່າ -196°C.
full-sib mating	ການປະສົມພັນລະຫວ່າງພີ່ນ້ອງສັດໃນຄອກ ດຽວກັນ ຫຼື ພີ່ນ້ອງມາຈາກພໍ່ແມ່ດຽວກັນ. ລູກ ປະສົມທີ່ໄດ້ ຈະມີອັດຕາເລີດຊິດ (inbreeding coefficients) ເທົ່າກັບ 1/4.
gamete	ຫົວໜ່ວຍສືບພັນ ເຊັ່ນ: ຕົວອະສຸຈີ, ໂຂ່.

gametogenesis	ຂະບວນການສ້າງໄຂ່ ແລະ ອະສຸຈີ.
gelatinous plug	ນ້ຳເຊື້ອໄລຍະສຸດທ້າຍຂອງໝູ່ ມີລັກສະນະໜຽວເປັນເມັດໆ ຄ້າຍຄືເມັດສາຄູ ມີໜ້າທີ່ປ້າໃຫ້ອະສຸຈີໄຫຼຄືນອອກມາຈາກອະໄວຍະວະສືບພັນຂອງໝູ່ແມ່.
gene	ຢີນ ໜ່ວຍສືບທອດພັນໜ່ວຍນຶ່ງ ມີ DNA ເປັນອົງປະກອບຢີນ ເປັນກົນໄກທາງສາຍພັນ ທີ່ກ່ຽວກັບການເຮັດໜ້າທີ່ພິເສດທາງຊີວະເຄມີຢູ່ໃນໂຄຣໂມໂຊມ ມີໜ້າທີ່ເປັນໂຕຖ່າຍທອດ ລັກສະນະຈາກພໍ່ແມ່ ໄປໃຫ້ລູກຫຼານ.
gene frequency	ຈຳນວນ loci ຂອງຢີນຊະນິດນັ້ນໃນທຸກໆສະພາບ ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ ອັດຕາສ່ວນຂອງ gene ໃນບຸກຄົນນຶ່ງ.
generation	ຊົ່ວອາຍຸ, ລຸ້ນ ເຊັ່ນ: ຊົ່ວທີ 1, ຊົ່ວທີ 2, (ເບິ່ງລາຍລະອຽດຢູ່ໃນໝວດທີ່ໜຶ່ງ).
generation interval	ໄລຍະເວລາຈາກພໍ່ ຫຼື ແມ່ເກີດ ຈົນເຖິງລູກເກີດ (ເບິ່ງລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມໃນໝວດທີ່ໜຶ່ງ).
genetic make up	ລັກສະນະພັນ.
genotype	ລັກສະນະພັນທີ່ປົງບອກຕາມຊະນິດ alleles ຂອງຢີນແຕ່ລະຄູ່ທີ່ມີຢູ່ແທ້.
genotypic ratio	ສັດສ່ວນລະຫວ່າງຈຳນວນ genotype ຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: PP : Pp : pp = 1:2:1.
gestation period	ໄລຍະຖືພາ ໝາຍເຖິງ ຈຳນວນວັນ ຕັ້ງແຕ່ສັດໂຕແມ່ຖືກປະສົມພັນ ແລະ ປະສົມຕິດ ຈົນເຖິງເວລາເກີດລູກ, ງົວ ໃຊ້ເວລາ 282 ວັນ, ໝູ 114 ວັນ, ແກະ 145 ວັນ, ມ້າ 336 ວັນ ເປັນຕົ້ນ.

grading	ລະບົບການປະສົມພັນສັດ ລະບົບນຶ່ງ ຊຶ່ງໃຊ້ວິທີການນຳໃຊ້ພັນແທ້ທີ່ດີເດັ່ນ ມາປະສົມພັນກັບແມ່ພັນພື້ນເມືອງ ແລະໃຊ້ສັດພັນດຽວກັນ ເປັນພໍ່ພັນ ໃນການປະສົມກັບລູກໂຕແມ່ ທີ່ໄດ້ໃນແຕ່ລະລຸ້ນ (ຊົ່ວ) ເພື່ອຍົກລະດັບເລືອດພັນແທ້ຂອງຜູ້ສັດ ໃຫ້ໃກ້ຄຽງພັນແທ້ ເຂົ້າໄປເລື້ອນໆ.
halfsib mating	ເກີດຈາກການປະສົມຂອງພີ່ນ້ອງ ແມ່ດຽວກັນ ແຕ່ຕ່າງພໍ່ ຫຼື ພໍ່ດຽວກັນ ແຕ່ຕ່າງແມ່. ລູກທີ່ໄດ້ຈະມີອັດຕາເລືອດຊິດ ເທົ່າກັບ $1/8$.
hand mating	ວິທີການປະສົມພັນໂດຍການປ່ອຍພໍ່ພັນປະສົມກັບແມ່ພັນໂຕທີ່ຍັງເປັນສັດຢູ່ ຫຼັງຈາກປະສົມພັນສຳເລັດແລ້ວ ແຍກພໍ່ພັນ ຫຼື ແມ່ພັນອອກໄປ. ວິທີນີ້ນິຍົມປະສົມ ເພາະໄດ້ຄວບຄຸມການປະສົມພັນ ຖ້າເປັນໝູ ຈະໄດ້ລູກໝູຄອກໃຫຍ່ ແລະ ສາມາດບັນທຶກຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບການປະສົມພັນໄດ້ຖືກຕ້ອງ.
heredity	ການຖ່າຍທອດລັກສະນະ (ເບິ່ງໃນແງ່ຂອງຍືນ) ຈາກພໍ່ ແມ່ ໄປຫາຊົ່ວລູກ ແລະ ຫຼານ.
heritability	ອັດຕາສາຍພັນ ໝາຍເຖິງອັດຕາສ່ວນລະຫວ່າງຄວາມຜັນແປປ່ຽນແປງ ເນື່ອງຈາກພັນ (genotypic variance) ຕໍ່ຄວາມຜັນແປປ່ຽນ ເນື່ອງຈາກລັກສະນະທີ່ສະແດງອອກ (phenotypic variance). ລັກສະນະກ່ຽວກັບການໃຫ້ລູກຂອງໝູ ເຊັ່ນ: ຂະໜາດຈຳນວນລູກ ເມື່ອເກີດຈະມີອັດຕາສາຍພັນຕໍ່າ ສ່ວນອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ປະສິດທິພາບໃນການໃຫ້ອາຫານ ຈະມີອັດຕາສາຍພັນປານກາງ ແລະ ລັກສະນະຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຄວາມຍາວຂອງໂຕ, ຄວາມໜາ ຂອງນ້ຳມັນສັນຫຼັງ ຈະມີອັດຕາສາຍພັນສູງ.

heterozygous	ຄູ່ຢີນ ທີ່ສະແດງລັກສະນະທີ່ບໍ່ຄືກັນ ຊຶ່ງກົງກັນຂ້າມກັບ homozygous.
holstein-friesian	ງົວນົມ ພັນຮອນສະຕິນ-ຟຣີສ (ຂາວ-ດຳ). ມີຖິ່ນກຳເນີດ ໃນປະເທດຮອນລັງ ມີສີຂາວດຳ (ອາດເອີ້ນວ່າ ພັນ black and white) ເພດແມ່ຈະມີນ້ຳໜັກ ປະມານ 558 - 714 ກິໂລກຼາມ, (1,250 - 1,600 ປອນ) ໃຫ້ນົມ ສະເລ່ຍ ປີລະ 5,623 ກິໂລກຼາມ (ເທົ່າກັບ 12,595 ປອນ) ໄຂມັນໃນນ້ຳນົມຕໍ່າ ຄື ປະມານ 3.5 - 3.7% ຈຶ່ງເໝາະສົມສຳລັບໃຊ້ບໍລິໂພກ ແບບນ້ຳນົມສົດ.
homozygous	ຢີນທີ່ສະແດງລັກສະນະຄ້າຍຄືກັນ.
homozygous chromosome	ໂຄຣໂມໂຊມທີ່ເປັນຄູ່ກັນ.
hybrid	ສັດທີ່ໄດ້ຈາກການປະສົມພັນຂອງພໍ່ແມ່ພັນ ທີ່ມີລັກສະນະແຕກຕ່າງກັນ.
hybrid vigor (heterosis)	ຄວາມດີເດັ່ນຂອງລູກປະສົມທີ່ລື່ນພໍ່ ແລະ ແມ່. ການເພີ່ມສະມັດຕະພາບ ແລະ ຄວາມແຂງແຮງໃນລຸ້ນລູກທີ່ເກີດຈາກການປະສົມລະຫວ່າງ ພໍ່ແມ່ ທີ່ມີຄວາມສຳພັນກັນ. %heterosis = $(F - P / P) \times 100$ ຊຶ່ງ F ໝາຍເຖິງຄ່າສະເລ່ຍຂອງລູກ ແລະ P ໝາຍເຖິງຄ່າສະເລ່ຍຂອງພໍ່ແລະ ແມ່. ລັກສະນະທີ່ດີເດັ່ນຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ຄວາມທົນທານ, ຄວາມແຂງແຮງ, ການເຕີບໂຕ, ການໃຫ້ນົມ, ຄວາມສົມບູນທາງພັນ ແລະ ອື່ນໆ. ລັກສະນະທີ່ມີ heterosis ສູງ ໄດ້ແກ່ ຄວາມຢູ່ລອດ, ການເຕີບໂຕ ເຖິງຢ່າງນົມ. ລັກສະນະທີ່ມີຄ່າປານກາງໄດ້ແກ່ ການເຕີບໂຕໃນຄອກລ້ຽງຊຸນ. ລັກສະນະທີ່ມີຄ່າຕໍ່າ ໄດ້ແກ່ ຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນ.

immigration	ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງຍີນ ຖ້າເວົ້າກ່ຽວກັບມະນຸດ ຈະມີການອົບພະຍົບຂອງຄົນ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ໄດ້ ປະສົມພັນກັບເຈົ້າຂອງຖິ່ນ.
impregnate	ເຮັດໃຫ້ສັດໂຕແມ່ມີຄວາມສົມບູນ.
inbred animal	ສັດເລືອດຊືດ ທີ່ມີເລືອດຂ້ອນຂ້າງບໍລິສຸດ ແລະ ເຊື່ອຖືກັນວ່າ ການຖ່າຍທອດລັກສະນະໃຫ້ລູກ ຫຼານ ຈະໄດ້ແນ່ນອນ ກົງກັນຂ້າມກັບ outbred animal.
inbreeding	ການປະສົມພັນ ສາຍເລືອດໃກ້ຄຽງ ໝາຍເຖິງ ລະບົບການປະສົມພັນທ່າງກັນຫຼາຍ. ການປະ ສົມພັນແບບນີ້ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມຕົກຕໍ່າ ກ່ຽວກັບສຸກຂະພາບ (vigor) ແລະ ສະມັດຕະ ພາບ (performance) ແຕ່ມີປະໂຫຍດ ໃນ ການສ້າງພັນສັດໃໝ່ຂຶ້ນ.
incomplete dominance	ປາກົດການທີ່ຍີນ ຊຶ່ງເປັນຄູ່ກັນ ເມື່ອມາຮ່ວມ ກັນເປັນ heterozygote ຍີນເດັ່ນຈະສະແດງ ການຂົ່ມຕໍ່ຍີນແຝງໄດ້ບໍ່ສົມບູນ.
independen assortment	ການເຂົ້າສູ່ໜ່ວຍສືບພັນໂດຍບັງເອີນ ຕາມຍັດ ຖາກຳ (randum) ຂອງຍີນ ທີ່ຢູ່ຕ່າງໆ ໂຄຣໂມ ໂຊມ.
independen culling method	ການຄັດເລືອກ ໂດຍອາໄສຫຼາຍລັກສະນະ ຮ່ວມກັນ.
index selection	ການຄັດເລືອກ ໂດຍອາໄສດັດສະນີ.
interspecific crosses	ການປະສົມຂ້າມເລົ່າ (ຂ້າມຊະນິດ) ຊຶ່ງອາດເອີ້ນ ວ່າ species hibridization ເຊັ່ນ: ປະສົມມ້າ ກັບລາເປັນຕົ້ນ.

Johann Gregor Mendel

ບຸກຄົນສຳຄັນໃນການປັບປຸງພັນ ເປັນຄົນໂອຕຼິສ ເປັນຜູ້ຄົ້ນພົບກົດເກນ ໃນການຖ່າຍທອດ ລັກສະນະຂອງໝາກຖົ່ວ ໃນ ພ.ສ 2408. ການຄົ້ນພົບນີ້ ສະແດງວ່າ ລັກສະນະຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ທັງພືດ ແລະ ສັດ ປົກກະຕິຈະຖ່າຍທອດໃຫ້ລູກ ຫຼານ ຢ່າງມີລະບຽບ ແລະ ເປັນໄປຕາມກົດເກນ ທີ່ແນ່ນອນ.

large breed

ງົວນົມພັນຂະໜາດໃຫຍ່ ບໍ່ຄ່ອຍທົນທານຕໍ່ອາກາດຮ້ອນ ເຊັ່ນ: ພັນຮອນສະຕິນ - ຟຣີສ, ບູາວສະວິສ ເປັນຕົ້ນ.

lethai gene

ຢີນ ຊຶ່ງກໍ່ອັນຕະລາຍເຖິງຕາຍ ໃນລະຍະເລີ້ມຕົ້ນຂອງການຈະເລີນເຕີບໂຕ ຖ້າຢີນທີ່ກໍ່ອັນຕະລາຍ ສະແດງອາການຂຶ້ນ ກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ພວກ homozygote ທີ່ເປັນຄູ່ຢີນຂຶ້ນ ແລະ heterozygote ເຖິງຕາຍ ແຕ່ຖ້າຢີນນັ້ນ ສະແດງລັກສະນະແຝງ ຫຼື ດ້ອຍ ຈະເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ພວກ homozygote ທີ່ເປັນຄູ່ຢີນແຝງເທົ່ານັ້ນ.

line

ສາຍຕະກູນ.

line breeding

ວິທີການປະສົມພັນ ຊຶ່ງເຮົາພະຍາຍາມຮັກສາຄວາມສຳພັນຂອງສັດໃນຝູງ ໃຫ້ໄກ່ຄຽງກັບບັນພະບູຣຸດໂຕໃດໂຕໜຶ່ງ, ວິທີການຈະເລີ້ມຈາກການຫາສັດ ທີ່ດີເດັ່ນ ແລະ ບໍ່ມີຢີນທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນເສ້ຍຂອງລັກສະນະ ຊຶ່ງໃຊ້ສັດຈຳນວນຫຼາຍ ພໍສົມຄວນ ແລ້ວສ້າງສາຍພັນຍ່ອຍໆ ຫຼາຍໆ ສາຍ ຫຼັງຈາກນັ້ນເລືອກເອົາ 1 ຫຼື 2 ສາຍພັນ ແລະ ການປະສົມຄວນປະສົມໃນສາຍພັນ ແບບ ຊ້າໆ.

linkage	ການທີ່ຢືນຕັ້ງແຕ່ 2 ລັກສະນະຂຶ້ນໄປ ຢູ່ໃນໂຄຣໂມໂຊມດຽວກັນ ຈຶ່ງຖືກຖ່າຍທອດໄປພ້ອມກັນ.
linkage group	ກຸ່ມຂອງລັກສະນະທີ່ຖືກຄວບຄຸມ ໂດຍຢືນຕາງໆ ທີ່ຢູ່ໃນໂຄຣໂມໂຊມດຽວກັນ ຈຶ່ງຖືກຖ່າຍທອດໄປພ້ອມກັນ.
lot mating	ວິທີການປະສົມພັນ ໂດຍປ່ອຍພໍ່ ແລະ ແມ່ສັດຢູ່ໃນຄອກດຽວກັນ ໃຫ້ປະສົມກັນເອງ ເປັນການປະຫຍັດແຮງງານ ແຕ່ບໍ່ຮູ້ວັນ ຫຼື ເວລາທີ່ສັດປະສົມພັນກັນແນ່ນອນ.
mass selection	ການຄັດເລືອກ ໂດຍອາໃສການບັນທຶກ ຄວາມສາມາດຂອງສັດເອງ.
mating behavior	ພຶດຕິກຳໃນການປະສົມພັນ ຕົວຢ່າງ ພໍ່ໝູ ຈະດຶມໝູແມ່ຕາມໃບຫູ, ແກ້ມ, ພວງນົມ, ແລ້ວດຶມກັນ, ອະໄວຍະວະເພດ ມັກໃຊ້ລີ້ນເລີຍ ພ້ອມໝູແມ່ທີ່ເປັນສັດຈະຍືນນຶ່ງເລີຍ. ພຶດຕິກຳການເລົ່າໂລມ ຈະໃຊ້ເວລາ 1 - 5 ນາທີ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໝູຜູ້ຈະສອດອະໄວຍະວະເພດເຂົ້າໄປໃນອະໄວຍະວະເພດຂອງໂຕແມ່ ຈະໃຊ້ເວລາໃນການປະສົມພັນ 3 - 25 ນາທີ.
metestrus	ໄລຍະຜ່ອນຄາຍຈາກການເປັນສັດ ຖົງໄຂ່ທີ່ປ່ອຍໄຂ່ອອກແລ້ວ ຈະກາຍເປັນ ຄໍປັສລູຕຽມ (ພາວະເຫຼືອງ) ຊຶ່ງເປັນໂຕສ້າງຮອກໂມນໂປຣເກສເຕຣອນ.
monohybrid cross	ການປະສົມລະຫວ່າງພັນ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໂດຍເບິ່ງຜົນຂອງຢືນພຽງຄູ່ດຽວ.
motile sperm	ໂຕອະສຸຈິ ທີ່ສົມບູນແຂງແຮງ ແລະ ສາມາດເຄື່ອນໄຫວໄດ້ຢ່າງໄວວາ.

English-Lao

Animal Production

multiple allele	ການທີ່ຢືນ locus ໃດ locud ນຶ່ງ ປະກອບດ້ວຍ ຢືນທີ່ມີ allele ຫຼາຍກວ່າ 2 ຂຶ້ນໄປ.
multplier breeder	ຜູ້ທີ່ຂະຫຍາຍການຜະລິດ ໝູ່ພັນແທ້ ຫຼື ລູກປະ ສົມ ເພື່ອທີ່ຈະຂາຍຕໍ່ໄປ ແລະ ມັກຫາຊື່ໝູ່ ມາ ຈາກບ່ອນທີ່ມີຊື່ສຽງ.
murrah (delhi)	ຄວາຍພັນມູຮ່າ ຫຼື ເດນລີ ເປັນພັນທີ່ໃຫ້ນ້ຳນົມ ຫຼາຍທີ່ສຸດ ໄລຍະໃຫ້ນົມ 8 - 10 ເດືອນ ຊຶ່ງຈະ ໃຫ້ນົມ ປະມານ 1,800 - 2,300 ລິດ ມີເຂົາສັ້ນ ໂຄ້ງງໍ, ຂົນ ແລະ ຫັງມີສີດຳ. ປະເທດໄທ ສັ່ງ ຄວາຍພັນນີ້ເຂົ້າມາປະສົມ ເພື່ອຍົກສາຍເລືອດ.
mutation	ການປ່ຽນສະພາບ ໝາຍເຖິງການປ່ຽນແປງສະ ພາບຢ່າງກະທັນຫັນ ຂອງ allele ຊຶ່ງເປັນການ ປ່ຽນໄປໃນສະພາບທີ່ຖາວອນ ແລະ ສາມາດ ຖ່າຍທອດໄປໃຫ້ລູກຫຼານໄດ້.
nageral selection	ການຄັດເລືອກພັນໂດຍທຳມະຊາດ.
negative correlation	ການສຳພັນທາງລົບ ເຊັ່ນ: ຈຳນວນໄຂມັນກັບ ຊີ້ນແດງ ມີຄວາມສຳພັນກັນທາງລົບ ໝາຍ ຄວາມວ່າ ສັດທີ່ມີໄຂມັນຫຼາຍ ຈະມີຊີ້ນແດງ ຫນ້ອຍ.
nonbroodiness	ບໍ່ມີນິໄສຢາກຟັກໄຂ່
normal sperm	ໝາຍເຖິງນ້ຳອະສຸຈິ ທີ່ມີປະລິມານປົກກະຕິ ໃນ ນ້ຳເຊື້ອ ເຊັ່ນ: ໝູ່ຜູ້ປ່ອຍນ້ຳເຊື້ອ 1 ເທື່ອ ທີ່ມີປະ ລິມານຊັງຕີແມັດກອນ ຈະມີຈຳນວນອະສຸຈິປົກ ກະຕິ ປະມານ 40 - 50 ພັນລ້ານໂຕ.
nucleus	ສ່ວນທີ່ຢູ່ພາຍໃນຈຸລັງ ຊຶ່ງພາຍໃນມີສານທີ່ເກັບ ລະຫັດສືບທອດທາງສາຍພັນ.

outbreeding	ການປະສົມນອກສາຍສໍາພັນ ເປັນການປະສົມລະຫວ່າງສັດທີ່ບໍ່ມີຄວາມສໍາພັນກັນ ເພື່ອສ້າງພັນແທ້ ເພີ່ມຄວາມຜັນແປປ່ຽນແປງທາງພັນ ເພື່ອປະໂຫຍດໃນການຄັດເລືອກພັນ ຫຼຸດອັດຕາສໍາພັນໃນຝູງ ແລະ ເປັນການນໍາເອົາລັກສະນະດີເດັ່ນ ຈາກຝູງອື່ນ ມາສູ່ຝູງສັດຂອງເຮົາ.
overdominance	ອຳນາດການສະແດງອອກຂອງຍີນ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກ interaction ລະຫວ່າງຍີນ ຊຶ່ງເປັນຄູ່ (alleles) ກັນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຄູ່ຍີນ ຕ່າງສະແດງລັກສະນະໄດ້ດີກວ່າ ຄູ່ຍີນທີ່ເປັນຄູ່ຄືກັນ ເຊັ່ນ: Aa, ສະແດງລັກສະນະດີກວ່າ AA, aa.
ovulation	ການຕົກໄຂ່, ຂະບວນການທີ່ມີການປົດປ່ອຍໄຂ່ອອກມາຈາກຖົງໄຂ່ແກ່ ທີ່ຢູ່ໃນຮວຍໄຂ່.
ovum (ova)	ໄຂ່ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການປະສົມກັບອະສຸຈີ, ຈຸລັງສືບພັນທີ່ຜະລິດຈາກໂຕແມ່.
pasture (range) mating	ການປ່ອຍໃຫ້ສັດປະສົມພັນໃນທີ່ງ່າຍ້າ.
pedigree	ບັນທຶກຂອງສັດແຕ່ລະໂຕ ທີ່ຊີ້ບອກເຖິງບັນພະບູຣຸດ ຊຶ່ງນັບຜ່ານຈາກ ພໍ່ ແມ່ ຂຶ້ນໄປໂດຍທົ່ວໄປຈະບອກໄວ້ ບໍ່ເກີນ 5 ຊົ່ວອາຍຸ.
pedigree selection	ການຄັດເລືອກພັນ ໂດຍການເບິ່ງບັນທຶກ ບັນພະບູຣຸດ.
pen mating	ການປະສົມພັນເປັນຝູງ ຫຼື ຄອກນ້ອຍໆ ໃຊ້ໂຕຜູ້ 1 ໂຕ ຕໍ່ໂຕແມ່ຈຳນວນນຶ່ງ.
performance testing	ການທົດສອບສະມັດຕະພາບການຜະລິດ.
persistancy	ຄວາມຍືນຍົງຄົງຕົວ ເຊັ່ນ: ການຄົງຕົວຂອງການໃຫ້ນໍ້ານົມ ຂອງ ງົວ - ຄວາຍ, ການຄົງຕົວຂອງການໃຫ້ໄຂ່ຂອງໄກ່.

English-Lao

Animal Production

phenotypic ratio	ສັດສ່ວນລະຫວ່າງຈຳນວນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ງົວບໍ່ມີເຂົາ (PP ແລະ P _p) : ງົວມີເຂົາ = 3:1.
pleiotropy	ການທີ່ຢືນຕົວດຽວ ຄວບຄຸມຫຼາຍກວ່ານຶ່ງລັກສະນະ ເຮັດໃຫ້ລັກສະນະຖືກຖ່າຍທອດໄປພ້ອມກັນໄດ້.
polyestrus	ມີການເປັນສັດສະໝໍ່າສະເໝີຕະຫຼອດປີ ເຊັ່ນ: ງົວ, ໝູ ເປັນຕົ້ນ.
poligenic inheritance	ການຖ່າຍທອດລັກສະນະທີ່ຖືກບັງຄັບດ້ວຍຢືນຫຼາຍຄູ່ ຊຶ່ງລັກສະນະສ່ວນໃຫຍ່ໃນສັດຖືກບັງຄັບໂດຍຢືນຫຼາຍຄູ່.
population genetic	ກຳມະພັນຂອງຜູງສັດ.
positive correlation	ການສຳພັນກັນທາງບວກ ເຊັ່ນ: ປະລິມານຊີ້ນກັບການຈະເລີນເຕີບໂຕ ມີຄວາມສຳພັນກັນທາງບວກ ໝາຍຄວາມວ່າ ສັດທີ່ເຕີບໂຕໄວ ຈະມີຈຳນວນຊີ້ນຫຼາຍໄປພ້ອມໆກັນ.
prepotency	ອຳນາດໃນການຖ່າຍທອດເລືອດ ຫຼື ສະມັດຕະພາບໃນການຖ່າຍທອດ.
probability	ໂອກາດທີ່ໜ້າຈະເປັນໄປໄດ້ ໝາຍເຖິງອັດຕາສ່ວນຂອງເຫດການຊະນິດນຶ່ງ ຕໍ່ເຫດການທັງໝົດ.
proestrus	ລະຍະເລີ້ມເປັນສັດ ຖືງໄຂ່ໃຫຍ່ຫຼາຍແລ້ວ ສັດເລີ້ມສະແດງອາການເປັນສັດໜ້ອຍນຶ່ງ ແລະເປັນຫຼາຍຂຶ້ນໃນຕອນປາຍຂອງລະຍະນີ້ ມີດລູກຕຽມພ້ອມຮັບການຖືພາ.
progeny selection	ການຄັດເລືອກສັດ ໂດຍການຕັດສິນຈາກບັນທັດຕິດຕາມຄວາມສາມາດຂອງລູກ ຂອງມັນ.

progeny test

ການປະເມີນຄວາມສາມາດຂອງສັດ ໂດຍການທົດສອບຄວາມສາມາດຂອງລູກ. ໃນວິທີນີ້ ຈະໃຊ້ພັນ ປະລິມັກບໂຕແມ່ຫຼາຍໆໂຕ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ລູກຫຼາຍໆ ແລະ ລູກທີ່ໄດ້ຈະຖືກນຳມາລ້ຽງໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບດຽວກັນ ເມື່ອຮູ້ຜົນຄວາມສາມາດຂອງລູກແລ້ວ ຈຶ່ງນຳເອົາຜົນມາຄິດໄລ່ຫາຄວາມສາມາດ ໃນການຖ່າຍທອດລັກສະນະຂອງພໍ່.

prostate gland

ຕ່ອມສຳຄັນຕ່ອມນຶ່ງ ໃນລະບົບສືບພັນເພດຜູ້ອາດເອີ້ນວ່າ: ຕ່ອມລູກໝາກ ທີ່ປ່ອຍສານມີລັກສະນະໃສ ຄ້າຍຄືນ້ຳນົມ ມີຄຸນສົມບັດເປັນດ່າງຊຶ່ງມີຄຸນປະໂຫຍດຫຼາຍໃນການປະລິມຕິດຂອງອະສຸຈີກັບໄຂ່ ໂດຍການໄປລົດຄວາມເປັນກົດທີ່ປ່ອຍອອກຈາກຖົງ seminal ແລະ ຊ່ອງຄອດ. ອະສຸຈີຈະມີປະສິດທິພາບ ເມື່ອມີຄວາມເປັນກົດເປັນດ່າງ (PH) 6.0 - 6.5. ໜ້າທີ່ອີກຢ່າງນຶ່ງຂອງຕ່ອມນີ້ ຄື: ຊ່ວຍໃນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງອະສຸຈີ.

proven bull

ງົວຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການພິສູດແລ້ວວ່າ ມີຄວາມສາມາດໃນການຖ່າຍທອດ ລັກສະນະທີ່ດີຂອງມັນ ໃຫ້ແກ່ລູກໄດ້ດີ ໂດຍການພິສູດ ຊຶ່ງປົກກະຕິຈະອາໄສພື້ນຖານການທົດສອບຄວາມສາມາດຂອງລູກທີ່ພໍ່ງົວຕົວນີ້ຖ່າຍທອດໃຫ້.

pure breed

ພັນແທ້

qualitative characteristic

ລັກສະນະທີ່ສະແດງຄຸນນະພາບ ຄວບຄຸມດ້ວຍຍີນໜ້ອຍຄູ່ ກົງກັນຂ້າມກັບ quantitative ຊຶ່ງຖືກຄວບຄຸມດ້ວຍຍີນ ເປັນຈຳນວນຫຼາຍ.

random mating	ການໃຫ້ສັດໂຕຜູ້ຢູ່ໃນຟາມ ມີໂອກາດປະສົມພັນກັບແມ່ພັນໄດ້ທຸກໂຕ.
rate of herd replacement	ອັດຕາການທົດແທນສັດໃນຝູງ.
rate of reproduction	ອັດຕາການສືບພັນຂອງສັດ. ສັດທີ່ໃຫ້ລູກຫຼາຍໂຕຕໍ່ປີ ຫຼື ມີລູກດົກ ແລະ ມີຊີວອາຍຸສັ້ນ ສາມາດປັບປຸງພັນໄດ້ຜົນຢ່າງໄວ ແລະ ໂອກາດທີ່ຈະເລືອກເອົາພໍ່ ແມ່ພັນ ທີ່ດີໄດ້ຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ໂກ່ຈະມີອັດຕາການສືບພັນໄວກວ່າໝູ ແລະ ງົວຕາມລຳດັບ.
razorback	ປະເພດຂອງໝູ ທີ່ມີຂາ ແລະ ປາກຍາວ ຫຼັງແຄບ ແລະ ແຫຼມ ຮ່າງກາຍມີປະລິມານຊີ້ນແດງຫຼາຍ ມີລັກສະນະເຄິ່ງໝູປ່າ ພົບພໍ້ຫຼາຍໃນສະຫະລັດອາເມລິກາ.
reciprocal cross	ການປະສົມສະຫຼັບ (ພໍ່ແມ່) ຄື: genotypes ຂອງສັດ ທີ່ເຄີຍໃຊ້ເປັນພໍ່ພັນ ກັບປ່ຽນມາໃຊ້ເປັນແມ່ພັນ.
recombination	ລູກລັກສະນະໃໝ່ ທີ່ມີການຮວມຕົວຂອງຢີນແຕກຕ່າງຈາກທີ່ພົບພໍ້ໃນພໍ່ ແລະ ແມ່ ອັນເກີດຈາກການເຂົ້າສູ່ໜ່ວຍສືບພັນ ໂດຍບັງເອີນຂອງຢີນ ຫຼື ເກີດຈາກການແລກປ່ຽນສ່ວນຂອງ ໂຄຣໂມໂຊມ. ລັກສະນະທາງຢີນ (genotypes) ຕ່າງໆ ທີ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຈາກການທີ່ໜ່ວຍສືບພັນຂອງພໍ່ ແລະ ແມ່ສັດ ປະສົມກັນ.
Red Shindi	ງົວນົມພັນ ເຣດຊິນດີ ເປັນງົວອິນເດຍ ມີສີແດງເຂັ້ມ ມີຢູ່ຫຼາຍປະເທດ ທົນຮ້ອນ ໃຫ້ນ້ຳນົມປີລະປະມານ 2,050 ກິໂລກຼາມ (4,600 ປອນ).
relationship	ຄວາມສຳພັນທາງສາຍເລືອດ. ໃນທາງກຳມະ

	ພັນ ໝາຍເຖິງ ສັດສ່ວນຂອງຢືນທີ່ສັດຄູ່ນຶ່ງມີຢູ່ຊ້າກັນ.
relative selection	ການຄັດເລືອກພັນ ໂດຍຕັດສິນຈາກບັນທຶກຍາດພີ່ນ້ອງ.
repeatability	ອັດຕາຊ້ຳຄືນລັກສະນະຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການໃຫ້ນົມຂອງງົວ, ການໃຫ້ໄຂ່ຂອງໄກ່ ທີ່ສະແດງອອກ ຊ້ຳແລ້ວ ຊ້ຳອີກ ໂດຍສັດໂຕດຽວກັນອາດຊ້ຳທາງເວລາ ຫຼື ຊ້ຳທາງຈຳນວນ.
replacement gilt	ໝູສາວ ທົດແທນເພື່ອເຮັດແມ່ພັນ.
rotational cross breeding	ການປະສົມຂ້າມແບບໝູນວຽນ ຕ້ອງໃຊ້ສັດຕັ້ງແຕ່ 2 ພັນ ຂຶ້ນໄປ.
segregation	ການແຍກໂຕຈາກກັນຂອງຢືນ ຫຼື ໂຄຣໂມໂຊມໃນຄະນະທີ່ມີການສ້າງຈຸລັງສືບພັນ. ຂະບວນການທີ່ຈຸລັງສືບພັນ ຮັບຢືນພຽງນຶ່ງໂຕ ຈາກແຕ່ລະຄູ່.
selection	ການຄັດເລືອກ ຂະບວນການທີ່ສັດໂຕໃດໃນຝູງມີໂອກາດຫຼາຍກວ່າໂຕອື່ນໆ ໃນການສືບຊົ່ວອາຍຸຕໍ່ໄປ.
selection BG appearance	ການຄັດເລືອກສັດ ໂດຍການເບິ່ງຮູບຮ່າງ.
selection differential	ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຄ່າສະເລ່ຍຂອງພວກທີ່ຄັດເລືອກແລ້ວ ກັບຄ່າສະເລ່ຍຂອງສັດທັງໝົດ ກ່ອນຄັດເລືອກ ເຊັ່ນ: ໝູ ຟາມນຶ່ງ ມີອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕ ສະເລ່ຍ 600 ກຼາມ ຕໍ່ວັນ ເຮົາຄັດເລືອກໝູມາເພື່ອໃຊ້ປະສົມພັນ ທີ່ມີອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕ 750 ກຼາມ ຕໍ່ວັນ ຄ່າ selection differential = 150 (ມາຈາກ 750 - 600).

selection response

ຜົນທີ່ໄດ້ຈາກການຄັດເລືອກ ໝາຍເຖິງຜົນແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ ຄ່າສະເລ່ຍຂອງລູກທີ່ເກີດຈາກພໍ່ ແມ່ ທີ່ໄດ້ຄັດເລືອກແລ້ວ ກັບຄ່າສະເລ່ຍຂອງສັດທັງໝົດ ຫຼື ໝົດຜູງ ກ່ອນຄັດເລືອກ.

semen

ນ້ຳເຊື້ອ, ນ້ຳອະສຸຈິ ໝາຍເຖິງຂອງແຫຼວທີ່ຖືກສົ່ງອອກມາຈາກຫໍ່ສົ່ງນ້ຳເຊື້ອ ຕ່ອມເຊມິນອນ (seminal gland) ແລະ ຕ່ອມເມືອກ (mucous gland) ໂດຍສະເພາະ bulbourethral glands. ນ້ຳເຊື້ອມີຄວາມເປັນກົດເປັນດ່າງ ປະມານ 7.5 ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍລົດຄວາມເປັນກົດ ພາຍໃນຊ່ອງຄອດໄດ້ເປັນຢ່າງດີ ການປ່ອຍນ້ຳເຊື້ອຂອງໝູ ປະກອບດ້ວຍ 3 ໄລຍະ ຄື:

1. ໄລຍະທຳອິດ ໃຊ້ເວລາ 1 - 5 ນາທີ, ໝູປ່ອຍນ້ຳສີຂາວຊັນອອກ ໃຊ້ໃນການຫຼໍ່ລື້ນ ມີອະສຸຈິ ຫ້ອຍຫຼາຍ ນ້ຳເຊື້ອທີ່ປ່ອຍອອກມາໃນໄລຍະນີ້ ມີປະມານ 5 - 20% ຂອງນ້ຳເຊື້ອທັງໝົດ.
2. ໄລຍະທີ 2 ໃຊ້ເວລາ 2 - 5 ນາທີ, ມີອະສຸຈິ ຫຼາຍ ນ້ຳເຊື້ອທີ່ປ່ອຍອອກມາໃນໄລຍະນີ້ ມີປະມານ 30 - 50% ຂອງນ້ຳເຊື້ອທັງໝົດ.
3. ໄລຍະທີ 3 ໃຊ້ເວລາ 3 - 4 ນາທີ ມີອະສຸຈິ ຫ້ອຍ ນ້ຳເຊື້ອຈັບຕົວກັນເປັນກ້ອນ ຄ້າຍສີເມັດສາຄູ, ນ້ຳເຊື້ອທີ່ປ່ອຍອອກມາໃນໄລຍະນີ້ ມີປະມານ 40 - 60% ຂອງນ້ຳເຊື້ອທັງໝົດ.

service (serving)

ໄລຍະແຕ່ເກີດລູກຂອງງົວແມ່ ຈົນເຖິງປະສົມພັນ.

sex cell

ອະສຸຈິ ຫຼື ໄຂ່

sex chromosome

ໂຄຣໂມໂຊມ ເພດ ມີໜ້າທີ່ກ່ຽວກັບການກຳນົດເພດຂອງສັດ. ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ຈະມີ

	<p>ໂຄຣໂມໂຊມເພດ ຄືກັນທັງ 2 ເສັ້ນ ຄື: XX ແຕ່ເພດຜູ້ມີຕ່າງກັນ ຄື: XY. ພິເສດ ໃນສັດປີກ ເຊັ່ນ: ໄກ່ເພດແມ່ ຈະມີ ໂຄຣໂມໂຊມ ພຽງ ເສັ້ນດຽວ ຄືເປັນ XO, ສ່ວນເພດຜູ້ ມີຄືກັນທັງ 2 ເສັ້ນ ຄື: XX.</p>
sex-influenced characteristic	<p>ຖ່າຍທອດລັກສະນະທີ່ຖືກບັງຄັບໂດຍເພດ. ລັກສະນະທີ່ຖືກຄວບຄຸມໂດຍຍີນ ໃນ autosome ແຕ່ກ່ອນສະແດງອອກຂອງລັກສະນະ ຂຶ້ນຢູ່ກັບເພດ.</p>
sex limited inheritance	<p>ລັກສະນະທີ່ຄວບຄຸມດ້ວຍຍີນ ໃນ autosome ການສະແດງອອກມາໃຫ້ເຫັນ ຫຼື ບໍ່ມັນ ຂຶ້ນຢູ່ກັບເພດ. ຕົວຢ່າງ ງົວຜູ້ບໍ່ມີນ້ຳນົມ ແຕ່ຍີນທີ່ຄວບຄຸມລັກສະນະການໃຫ້ນົມຍັງມີຢູ່ ແຕ່ບໍ່ສະແດງອອກ ສາມາດຖ່າຍທອດໄດ້.</p>
sex-limited trait	<p>ລັກສະນະຂອງຍີນທີ່ຄວບຄຸມ ຈະສະແດງຜົນອອກສະເພາະເພດ ເຊັ່ນ: ໄຂ່ ສ້າງຂຶ້ນສະເພາະໃນເພດແມ່.</p>
sex-linked characteristic	<p>ລັກສະນະທີ່ຖືກບັງຄັບດ້ວຍຍີນ ຊຶ່ງຢູ່ໃນ ໂຄຣໂມໂຊມ.</p>
sex-linked gene	<p>ຍີນທີ່ຢູ່ໃນ ໂຄຣໂມໂຊມເພດ.</p>
shy (hard) breeder	<p>ສັດທີ່ມີປະສິດທິພາບການສືບພັນຕ່ຳ.</p>
single cross	<p>ການປະສົມພຽງເທື່ອດຽວ ເປັນການປະສົມຂ້າມພັນແບບນຶ່ງ ໂດຍການນຳພັນແທ້ປະສົມກັນ ເຊັ່ນ: ປະສົມໝູພັນ ລາກສະໄຫວ ກັບພັນດູຮອກ.</p>
small breed	<p>ງົວນົມພັນຂະໜາດນ້ອຍ ມັກຈະທົນທານຕໍ່ຄວາມຮ້ອນໄດ້ດີ ກວ່າງົວນົມພັນຂະໜາດໃຫຍ່.</p>

	ເຊັ່ນ: ງົວນົມພັນເຈີຊີ ຖືເປັນງົວນົມພັນຂະໜາດນ້ອຍ.
sperm (spermatozoa)	ໂຕອະສຸຈີ.
spermatogenesis	ການສ້າງອະສຸຈີ.
straight breeding	ການປະສົມໃນພັນ.
stud mating	ປະສົມພັນເປັນຄອກນ້ອຍໆ ທີ່ມີໂຕຜູ້ 1 ໂຕ ແຍກໂຕຜູ້ຕ່າງຫາກ ແລ້ວປ່ອຍໂຕຜູ້ເຂົ້າປະສົມພັນ.
syngamy	ການຮວມຕົວຂອງນິວເຄລຍ (nucleus) ຂອງໜ່ວຍສືບພັນ ຈົນໄດ້ ໄຊກົດ (zygote).
tandem selection	ການຄັດເລືອກເທື່ອລະລັກສະນະ.
test cross	ເປັນການທົດສອບວ່າ ຍືນຢູ່ໃນໂຄຣໂມໂຊມດຽວກັນ ຫຼື ຢູ່ຄົນລະ ໂຄຣໂມໂຊມ.
three breed cross	ການປະສົມ 3 ສາຍເລືອດ ໃຊ້ 3 ພັນ.
transmitting ability	ຄວາມສາມາດໃນການຖ່າຍທອດລັກສະນະ.
triple purpose	ງົວທີ່ເປັນໄດ້ທັງຈັ້ວຊີ້ນ ແລະ ງົວງາມ.
true breeding (purebreeding)	ການປະສົມພັນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ລັກສະນະນຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍໆ ລັກສະນະ ໂດຍມີຍືນທີ່ຄວບຄຸມລັກສະນະທີ່ຕ້ອງການເກີດເປັນຍືນຄູ່ຄືກັນ (homozygous).
up-grading	ການປະສົມເພີ່ມເລືອດ ໝາຍເຖິງການປະສົມພັນໂຕແມ່ທີ່ມີຄຸນນະພາບຕ່ຳ ເຊັ່ນ: (ໝູພື້ນເມືອງ) ໂດຍໃຊ້ພໍ່ພັນແທ້ ເຊັ່ນ: (ໝູພັນລາກສະໄວ) ແລະ ການປະສົມພັນໃນລຸ້ນຕ່າງໄປ ກໍ່ຈະໃຊ້ພໍ່ພັນແທ້ ເພີ່ມເລືອດໃຫ້ແກສັດໃນຝູງ ໃຫ້ມີເລືອດຂອງພໍ່ພັນແທ້ສູງຂຶ້ນ.

variety	ພັນສັດ ທີ່ມີລັກສະນະທາງພັນໃນໂຕເອງເດີ່ນ ຊັດ ຈະແຈ້ງ ແລະ ແຕກຕ່າງ ຈາກສັດອື່ນໆ.
Zebu	ງົວອິນເດຍ ມີໜອກ (hump) ໃຫຍ່.
zero correlation	ບໍ່ມີຄວາມສໍາພັນກັນ, ຕົວຢ່າງ ຖ້າການຈະເລີນ ເຕີບໂຕດີກັບການໃຫ້ນົມຫຼາຍບໍ່ມີຄວາມສໍາພັນ ກັນ ກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ບໍ່ຈໍາເປັນວ່າງົວທີ່ມີການ ຈະເລີນເຕີບໂຕດີ ຈະຕ້ອງໃຫ້ນົມຫຼາຍສະເໝີ ໄປ ຫຼື ຈະຕ້ອງໃຫ້ນົມໜ້ອຍສະເໝີໄປ. ພວກງົວ ທີ່ມີການຈະເລີນເຕີບໂຕດີ ອາດຈະໃຫ້ນົມຫຼາຍ ຫຼື ໜ້ອຍກໍ່ໄດ້ ເພາະວ່າ ລັກສະນະການເຕີບໂຕ ແລະ ການໃຫ້ນົມ ບໍ່ມີຄວາມສໍາພັນກ່ຽວຂ້ອງ ກັນເລີຍ. ບໍ່ວ່າຈະເປັນໃນທາງບວກ ຫຼື ທາງລົບ ກໍ່ຕາມ.
zygote	ຈຸລັງທີ່ ໂຄຣໂມໂຊມ ຢູ່ເປັນຄູ່ເກີດເມື່ອມີການ ປະຕິສິນທິແລ້ວ ຄືເກີດຈາກການຮວມຕົວຂອງ ໜ່ວຍສືບພັນ ຜູ້ (ອະສຸຈິ) ກັບໜ່ວຍສືບພັນ ແມ່ (ໄຂ່).

8.4.4 Feed and Feeding - ໝວດອາຫານ ແລະ ການໃຫ້ອາຫານ

abomasum (true stomach)	ອະໂບມາຊໍາ ກະເພາະສ່ວນທີສີ່ ຫຼື ກະເພາະ ແທ້ຂອງສັດຄັງວເອື້ອງ.
absorption	ການດູດຊຶມ ເປັນການເຄື່ອນທີ່ຂອງທາດອາ ຫານ ແລະ ສານອື່ນໆ ຈາກທໍ່ທາງເດີນອາຫານ ໄປຫາລະບົບໝູນວຽນຂອງເລືອດ ຫຼື ລະບົບນໍ້າ ເຫຼືອງ.
acetic acid	ກົດອາຊີຕິກ ເປັນກົດໄຂມັນທີ່ລະເຫີຍໄດ້ (volatile fatty acid). ມີສູດ $\text{CH}_3 \text{ COOH}$ ຈະຖືກສ້າງໂດຍ ບັກເຕລີ ໃນກະເພາະສັດຄັງວ ເອື້ອງ (ruminal bacteria) ໄດ້.

additive	ສານທີ່ຕື່ມໃສ່ໃນອາຫານສັດ ປົກກະຕິໃຊ້ປະລິມານໜ້ອຍ ເພື່ອຈຸດປະສົງບາງຢ່າງ ເຊັ່ນ: ເພີ່ມທາດອາຫານບາງຢ່າງ, ການກະຕຸ້ນ ແລະ / ຫຼື ຢາບາງຊະນິດເປັນຕົ້ນ.
adlibitum, adlib (full, self feeding)	ໃຫ້ສັດກິນອາຫານເຕັມທີ່ຕາມໃຈ; ໝູທີ່ລ້ຽງຊຸນ ແລະ ໂກເນື້ອ ຈະຖືກໃຫ້ອາຫານຢ່າງເຕັມທີ່ ອາຫານໝູອາດໃສ່ໃນຮາງກິນຈັກ. ການໃຫ້ອາຫານແບບນີ້ ແນໃສ່ເພື່ອໃຫ້ສັດໃຫຍ່ໄວ ແຕ່ສັດຈະມີປະສິດທິພາບໃນການໃຫ້ອາຫານໜ້ອຍລົງເນື້ອໝູທີ່ໄດ້ຈະມີໄຂມັນຫຼາຍ.
aerial part	ສ່ວນເທິງພື້ນດິນຂອງພືດ.
aftermath	ການປົ່ງໃໝ່ຂອງພືດ ຫຼັງຈາກປ່ອຍສັດເຂົ້າກິນ ຫຼື ຕັດໄປໃຫ້ສັດກິນ.
air dry (approximately 90% dry matter)	ອາຫານແຫ້ງ ໂດຍປ່ອຍໃຫ້ແຫ້ງຕາມທຳມະຊາດ ຊຶ່ງຈະມີວັດຖຸແຫ້ງ (dry matter) ປະມານ 90%.
alimentary trac (digestive tract)	ທາງເດີນອາຫານ ຕັ້ງແຕ່ ປາກ, ຫູອດຄໍ, ຫູອດອາຫານ, ກະເພາະອາຫານ, ລຳໃສ້ນ້ອຍ, ລຳໃສ້ໃຫຍ່ ຈົນເຖິງຮູທະວານໜັກ.
amino acid	ກົດອາມິໂນ ເປັນຫົວໜ່ວຍນຶ່ງ ຂອງໂປຣຕິນ ເປັນສານທີ່ມີ ຈຸອາມິໂນ ($-NH_2$, amino-group) ແລະຈຸກົດ ຫຼື ຄາບອກຊີລິກ ($-COOH$, acidic ຫຼື carboxylic group) ຢູ່ໃນໂມເລກຸນດຽວກັນ. ກົດອາມິໂນ ທີ່ພົບຢູ່ໃນໂປຣຕິນ ໂດຍທົ່ວໄປ ມີຢູ່ປະມານ 20 ຊະນິດ.
amino acid antagonism	ກົດອາມິໂນ ທີ່ຕໍ່ຕ້ານກັນ (ກົງກັນຂ້າມກັນ) ໃນການເຮັດວຽກ.

amino acid imbalance	ຄວາມບໍ່ສົມດູນຂອງກົດອາມິໂນ.
amino acid toxicity	ການເປັນພິດ ເນື່ອງຈາກມີກົດອາມິໂນ ບາງຕົວ ຫຼາຍເກີນໄປ ໃນກະເພາະອາຫານ.
amylase	ອະໄມເລສ ເປັນນ້ຳຍ່ອຍຊະນິດນຶ່ງ ທີ່ມີໜ້າທີ່ ຍ່ອຍທາດແປ້ງ ໃຫ້ກາຍເປັນນ້ຳຕານ ມານໂຕສ ເຊັ່ນ: ptyalin (salivary amylase), amylase (pancreatic amylase).
anabolism	ຂະບວນການສ້າງ ເປັນຂະບວນການຂອງສິ່ງມີ ຊີວິດ ປ່ຽນສານທຳມະດາ (simple) ໃຫ້ເປັນ ສານປະສົມ ທີ່ຊັບຊ້ອນຂຶ້ນ (complex).
animal protein factor (APF)	ແຕ່ກ່ອນ ໝາຍເຖິງປັດໃຈທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດການ ຈະເລີນເຕີບໂຕ (unidentified growth factor) ມີຢູ່ໃນອາຫານຈາກສັດ ຈຳເປັນຕໍ່ສັດ ປີກ ແລະ ໝູ. ແຕ່ປັດຈຸບັນນີ້ ຮູ້ກັນວ່າ ເປັນວິຕາ ມິນ ເບ 12.
antibiotic	ຢາຕ້ານເຊື້ອ ເປັນຜະລິດພັນ ຈາກສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ພວກບັກເຕລີ ແລະ ເຊື້ອ ເທັດ ທີ່ສາມາດທຳລາຍ ຫຼື ຍືບຍັ້ງການຈະເລີນ ເຕີບໂຕ ຫຼື ການເຮັດວຽກຂອງຈຸລິນຊີອື່ນໄດ້ ແລະ ໃຊ້ປະສົມໃນອາຫານສັດ ເພື່ອປ້ອງກັນ ໂລກຕ່າງໆ.
appetite	ຄວາມຢາກກິນອາຫານຂອງສັດ ສັດທີ່ເຈັບມີ ຄວາມເຂັ້ມຕຶງ ຈະມີຄວາມຢາກກິນໜ້ອຍລົງ ນອກນີ້ ຍັງຂຶ້ນກັບປັດໃຈອື່ນໆອີກ ເຊັ່ນ: ຊະນິດ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງອາຫານ ແລະ ອື່ນໆ.
appetizer	ສານກະຕຸ້ນໃຫ້ສັດເກີດຄວາມຢາກກິນ.
arachidonic acid	ກົດອະຣາຊິໂດນິກ ເປັນກົດໄຂມັນຊະນິດບໍ່ອື່ນ ໂຕ ມີຄາບອນ 20 ໂຕ.

English-Lao

Animal Production

ascorbic acid	ວິຕາມິນເຊ
as-fed	ອາຫານທີ່ໃຫ້ສັດກິນ ທີ່ມີທາດອາຫານແທ້ໆ (ວັດຖຸແທ້ໆ) 0 - 100%.
ash	ຂີ້ເທົ່າ ສິ່ງທີ່ເຫຼືອຈາກການເຜົາ ຊຶ່ງໃຊ້ອຸນຫະ ພູມ 600°C ເປັນເວລາຫຼາຍຊົ່ວໂມງ.
atom	ສ່ວນທີ່ນ້ອຍທີ່ສຸດ ຂອງສະສານ ທີ່ບໍ່ສາມາດ ແບ່ງແຍກໃຫ້ນ້ອຍລົງໄປອີກ ດ້ວຍວິທີທາງເຄມີ. ເປັນໂຕໂຄງສ້າງພື້ນຖານຂອງທາດເຄມີ ຕົວຢ່າງ ທາດຟຼູອີນ ແລະ ທອງ ມີຄວາມແຕກ ຕ່າງກັນ ເພາະປະກອບດ້ວຍອະຕອມທີ່ຕ່າງກັນ. ອະຕອມຂອງທາດປະກອບດ້ວຍ ໂປຣຕອນ, ນິວຕຣອນ ແລະ ອີເລັກຕຣອນ.
available nutrient	ທາດອາຫານທີ່ໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້ ຖືກຍ່ອຍດູດ ຊຶມ ແລະ / ຫຼື ໃຊ້ໃນຮ່າງກາຍຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ.
avidin	ເອວິດິນ ໂປຣຕິນ ຊະນິດໜຶ່ງໃນໄຂ່ຂາວ ຖ້າບໍ່ ສຸກ ຈະສາມາດຮວມຕົວກັບ ໄບໂອອິນໄດ້ ເຮັດ ໃຫ້ສັດບໍ່ສາມາດໃຊ້ ໄບໂອອິນ ເປັນປະໂຫຍດ ໄດ້.
balanced	ມີທາດອາຫານທີ່ຈຳເປັນ ໃນອັດຕາສ່ວນທີ່ ເໝາະສົມ (ຫຼື ສົມສ່ວນ).
balanced daily ration	ການໄດ້ຮັບທາດອາຫານຕ່າງໆຕໍ່ວັນ ຢ່າງສົມ ສ່ວນ.
balanced ration	ອາຫານທີ່ມີທາດອາຫານສົມສ່ວນ (ສົມດູນ).
basal feed	ອາຫານພື້ນຖານ ໝາຍເຖິງອາຫານພະລັງງານ.
basal metabolism (basal metabolic rate)	ພະລັງງານຕໍ່າສຸດທີ່ສັດຕ້ອງການ ເພື່ອດຳລົງ ຊີວິດ.

BHA (butylated hydroxyanisal)	ສານເຄມີ ໃຊ້ຕີ່ມລົງໄປໃນສານອາຫານ ເພື່ອຮັກສາຄຸນນະພາບ. ກົດໝາຍ (ໄທ) ໃຫ້ໃຊ້ບໍ່ເກີນ 0.01% ຂອງນ້ຳໜັກອາຫານສັດ.
BH (butylated hydroxytoluene)	ສານເຄມີໃຊ້ປະສົມໃນອາຫານ ເພື່ອຮັກສາຄຸນນະພາບ ກົດໝາຍ (ໄທ) ໃຫ້ໃຊ້ບໍ່ເກີນ 0.05% ຂອງນ້ຳໜັກອາຫານສັດ.
bile	ນ້ຳເບີ ມີສີຂຽວປົນເຫຼືອງ ສ້າງຂຶ້ນຢູ່ຕັບ ແລະ ຖືກເກັບໄວ້ໃນຖົງບີ (ຍົກເວັ້ນມ້າບໍ່ມີຖົງນ້ຳບີ) ຈະສົ່ງອອກມາຫາລຳໃສ່ນ້ອຍຕອນຕົ້ນ ເພື່ອໃຊ້ໃນຂະບວນການຍ່ອຍໄຂມັນ.
biochemistry	ຊີວະເຄມີ ເປັນວິຊາທີ່ວ່າດ້ວຍປາກົດການຂອງຊີວິດ ສຶກສາກ່ຽວກັບຂະບວນການຕ່າງໆ ຂອງຊີວິດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນປະກອບດ້ວຍອົງປະກອບທາງເຄມີ ຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ, ການປ່ຽນແປງຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບ ໂມເລກູນຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆ ທີ່ຄວບຄຸມການ ປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ເກີດຂຶ້ນຢ່າງມີລະບຽບແບບແຜນ.
biological value (BV)	ຄ່າຂອງຄຸນນະພາບ ໂປຼຕີນ ຄິດເປັນສ່ວນຮ້ອຍຂອງໂປຼຕີນທີ່ຖືກນຳໄປໃຊ້ເປັນປະໂຫຍດພາຍໃນຮ່າງກາຍສັດ.
blended	ປະສົມ ຫຼື ລວມ ເຊັ່ນ: ປະສົມວັດຖຸດິບຫຼາຍໆ ຊະນິດ ເພື່ອເປັນອາຫານສັດ.
blood meal	ເລືອດປົ່ນ ມີໂປຣຕິນສູງ ແຕ່ສັດນຳໄປໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້ໜ້ອຍ ໃຊ້ໃນອາຫານສັດ ປະມານ 3 - 5%.
bolting fee bolus	ການກິນອາຫານຢ່າງໄວຂອງສັດ ອາດເນື່ອງຈາກຄວາມຫິວອາຫານ ທີ່ມີລັກສະນະເປັນກົມໆ ຊຶ່ງສັດກະເພາະລວມໄດ້ຄຽງເອື້ອງສຳ

	ເລັດແລ້ວ ຫຼັງຈາກທີ່ອາຫານນັ້ນ ໄດ້ຖືກສົ່ງຂຶ້ນ ມາເພື່ອຄົງໄວ້ແລ້ວ ພ້ອມທີ່ຈະກິນຕໍ່ໄປ.
bound form	ຢູ່ໃນຮູບ ທີ່ສັດນຳໄປໃຊ້ປະໂຫຍດບໍ່ໄດ້ ເຊັ່ນ: ວິຕາມິນ ບາງຊະນິດ ເມັດພືດທັນຍາຫານ.
bran	ຮຳ ຮຳເຂົ້າ
brewers' dried grain	ສຳເບ້ຍ
brick	ອາຫານ ທີ່ຖືກອັດເປັນຂອງແຂງ ແຕ່ມີນ້ຳໜັກ ໜ້ອຍກວ່າ 2 ປອນ.
brocken rice	ເຂົ້າປາຍ ໄດ້ຈາກການສີເຂົ້າ ມີພະລັງງານສູງ ເໝາະສຳລັບໃຊ້ເປັນອາຫານ ພະລັງງານຫຼັກໃນ ອາຫານສັດ.
browse	ໃບໄມ້ ກິ່ງໄມ້ ແລະ ເປືອກໄມ້ ທີ່ໃຊ້ເປັນອາ ຫານສັດ ຊຶ່ງແບ່ງເປັນສັດທີ່ກິນອາຫານນີ້ໄດ້ດີ.
by-product feed	ວັດສະດຸເສດເຫຼືອ ອາດເປັນພວກອາຫານ ຫຍາບ ຫຼື ອາຫານເຂັ້ມຊຸ້ນ ເຊັ່ນ: ການບີບເມັດ ຢາງພາລາ ເພື່ອເອົານ້ຳມັນໄປໃຊ້ປະໂຫຍດ ວັດສະດຸເສດເຫຼືອ ຄື ກາກເມັດຢາງພາລາ ທີ່ ສາມາດນຳໄປໃຊ້ເປັນສ່ວນປະກອບ ຂອງອາ ຫານສັດໄດ້.
cake (presscake)	ການ ໄດ້ຈາກການສະກັດເອົານ້ຳມັນ ໄຂມັນ ຫຼື ຂອງແຫຼວອື່ນໆ ອອກໄປແລ້ວ ເຊັ່ນ: ກາກຖົ່ວ ເຫຼືອງ ໄດ້ຈາກການສະກັດນ້ຳມັນຖົ່ວເຫຼືອງ ເປັນຕົ້ນ.
calorie (CAL)	ກາລໍຣີ 1 ກາລໍຣີ ໝາຍເຖິງ ປະລິມານຄວາມ ຮ້ອນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ນ້ຳບໍລິສຸດ 1 ກຼາມ ຮ້ອນຂຶ້ນ 1 ອົງສາເຊລຊີສ ຄື: ຈາກອຸນຫະພູມ 14.5 ເປັນ 1.5°C ຕາມຄວາມດັນ 1 ບັນຍາກາດ.

carbohydrate	ສານອິນຊີ ປະກອບດ້ວຍທາດ 3 ຊະນິດ ຄື: ຄາບອນ, ໄຮໂຊເຢັນ ແລະ ອອກຊີເຢັນ. ພວກຄາໂບໄຮເຄຼດສ໌ ທີ່ສຳຄັນ ມີ ແບັງ, ນ້ຳຕານ ແລະ ແຊນລູໂວສ ເປັນຕົ້ນ.
carotene	ແຄໂຣຕິນ ເປັນສານປະກອບອິນຊີສີເຫຼືອງ ທີ່ເປັນໂຕຕຽມ (precursor) ຂອງວິຕາມິນອາສັດສາມາດປ່ຽນເປັນວິຕາມິນອາໄດ້ ມີຢູ່ໃນພືດສີຂຽວ ພືດຫົວ ນ້ຳນົມ.
cassava meal	ກາກມັນຕົ້ນ
catabolism	ຂະບວນການທຳລາຍຂອງເມຕາໂບລິສ໌ ທີ່ປ່ຽນສານທີ່ມີໂມເລກູນສັບສົນ ເປັນສານທີ່ມີໂມເລກູນທຳມະດາ ດ້ວຍຈຸລັງ.
cellulase	ນ້ຳຍ່ອຍແຊລລູລາສ໌ ຍ່ອຍແຊລລູໂລສ໌ ແລະ ບັກເຕລີ ໃນກະເພາະສັດຄ້ຽວເອື້ອງ ສາມາດຜະລິດໄດ້.
cellulose	ແຊລລູໂລສ໌ ເປັນຄາໂບໄຮເຄຼດສ໌ ຊະນິດນຶ່ງ ຊຶ່ງມີສູດ ເປັນ $(C_6H_{10}O_5)_n$ ສັດກະເພາະດ່ຽວ ສາມາດຍ່ອຍໄດ້ໜ້ອຍ ແຕ່ໃນສັດກະເພາະລວມ ຈະຖືກຍ່ອຍໄດ້ ໂດຍຈຸລິນຊີ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນກະເພາະລວມ.
cereal	ພືດທັນຍາຫານຢູ່ໃນຕະກູນຫຍ້າ (gramineae). ເມັດຂອງພືດທັນຍາຫານ ສາມາດນຳມາໃຊ້ເປັນອາຫານຂອງມະນຸດ ແລະ ສັດໄດ້ ເຊັ່ນ: ເຂົ້າ, ສາລີ, ເຂົ້າຝາງ ແລະ ອື່າງ.
chemical mean	ການຍ່ອຍທາງເຄມີ.
choline	ວິຕາມິນ ເບ ຊະນິດນຶ່ງ.

English-Lao

Animal Production

chopped (comminute)	ລົດຂະໜາດລົງ ໂດຍການຕັດດ້ວຍມືດ ເຊັ່ນ: ຕັດຫຍ້າໃຫ້ສັ້ນລົງ ເປັນຕົ້ນ.
cobalamin	ວິຕາມິນ ເບ 12.
coenzyme	ເອນໄຊຮ່ວມ ສຳລັບຊ່ວຍນ້ຳຍ່ອຍໂຕອື່ນໃຫ້ມີການເຮັດວຽກ.
colostrum milk	ນ້ຳນົມເຫຼືອງ ຜະລິດໃນໄລຍະທຳອິດ ຫຼັງຈາກເກີດລູກ ມີໂປຣຕິນສູງກວ່ານ້ຳນົມທຳມະດາ ແລະ ມີພູມຄຸ້ມກັນເຊື້ອໂລກອີກດ້ວຍ.
commercial feed	ອາຫານ ຜະລິດໂດຍບໍລິສັດການຄ້າ ແລະ ຈຳໜ່າຍເປັນອາຫານສຳເລັດຮູບ ຫຼື ຫົວອາຫານ ເພື່ອນຳໄປເປັນອາຫານສັດ.
complete ration	ອາຫານສຳເລັດຮູບ ເປັນອາຫານຜະລິດ ເພື່ອນຳໄປໃຊ້ເປັນອາຫານສັດໄດ້ໂລດ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງນຳໄປປະສົມກັບວັດຖຸດິບ ຫຼື ອາຫານອື່ນໆ ເພີ່ມເຕີມອີກ.
compound lipid	ໄຂມັນປະກອບ ໄດ້ແກ່ໄຂມັນທຳມະດາ ທີ່ມີສານອື່ນໆເພີ່ມຕື່ມ ເຊັ່ນ: ອາດປະກອບກັບໂປຣຕິນ ເອີ້ນວ່າ ໄລໂປໂປຣຕິນ (lipoprotein)
concentrate	ອາຫານເຂັ້ມຊຸ້ນ ມີເຍື້ອໄຍໜ້ອຍກວ່າ 20% ແລະ ມີ TDN ຫຼາຍກວ່າ 60% ໃນສະພາບແທ້ໆ.
copra (coconut) meal	ກາກໝາກພ້າວ ໄດ້ຈາກການບີບເນື້ອໝາກພ້າວ ຊຶ່ງສາມາດໃຊ້ປະສົມໃນອາຫານສັດໄດ້.
corn (maize)	ສາລີ
cotton seed meal	ກາກເມັດຝ້າຍ.

Animal Production

English-Lao

creep feed (prestarter ration)	ອາຫານສຫດອ່ອນ ມີໂປຣຕິນສູງ ແລະ ມັກມີ ອາຫານພວກຜະລິດຕະພັນນ້ຳນົມປະສົມຢູ່ນຳ.
crop residue	ສ່ວນເສດເຫຼືອຂອງພືດ ຫຼັງຈາກເກັບກ່ຽວແລ້ວ ທີ່ເປັນອາຫານສັດໄດ້.
crude fiber (C.F.)	ເຍື້ອໃຍເປັນສ່ວນທີ່ຍ່ອຍຍາກ ປະກອບດ້ວຍ ແຊລລູໂລສ ແລະ ລິກນິນ ອາຫານທີ່ມີເຍື້ອໃຍ ຫຼາຍໄດ້ແກ່ ຫຍ້າ, ເພືອງ, ເຂົ້າ ເປັນຕົ້ນ,
crude protein	ໂປຣຕິນລວມ ໂດຍທົ່ວໄປມີໂນໂຕຣເຈັນ (total ammonical nitrogen) ຄູນໃຫ້ 6.25 ແລະ ທາດອາຫານທີ່ເປັນໂປຣຕິນແທ້ໆ ເອີ້ນວ່າ true protein.
dehulled	ເມັດພືດຫັ່ນຍາຫານ ຫຼື ເມັດພືດອື່ນໆ ທີ່ຖືກເອົາ ເປືອກນອກອອກແລ້ວ.
deoxyribonucleic acid (DNA)	ກົດດີອອກຊີໂຣໂບີນິວຄລີອິກ ມີນ້ຳຕານ ດີອອກ ຊີໂຣໂບສ (deoxyribose) ເປັນອົງປະກອບ ມີໂຄງສ້າງເປັນກົດ ນິວຄລີອິກສອງເສັ້ນ ພັນກັນ ເປັນກຸ່ມຄູ່ (double helix) ເປັນສານກຳມະ ພັນທີ່ເກັບຮັກສາ ລະຫັດທາງສາຍພັນຂອງຈຸລັງ. DNA ຂອງຈຸລັງສັດ ມີຢູ່ໃນນິວຄລຽດ ແລະ ໂນໂຕຄອນດີ.
derived lipid	ໄຂມັນ ອະນຸພັນ ເກີດຈາກການສະຫຼາຍໂຕຂອງ ໄຂມັນທຳມະດາ ຫຼື ໄຂມັນປະກອບ ເຊັ່ນ: ກົດໄຂມັນ.
diet (feed, ration, meal)	ອາຫານ
digestible nutrient	ສ່ວນຂອງທາດອາຫານທີ່ຖືກຍ່ອຍໄດ້ ຫຼື ດູດ ຊຶມໄດ້ໂດຍສັດ.

digestion coefficient (coefficient of digestibility)	ສຳປະສິດຂອງການຍ່ອຍໄດ້ຂອງອາຫານ. ມີຄ່າເທົ່າກັບ: $\frac{\text{ທາດອາຫານທີ່ກິນ}-\text{ທາດອາຫານທີ່ຂັບຖ່າຍອອກ}}{\text{ທາດອາຫານທີ່ກິນ}} \times 100$
disaccharide	ໄດແຊກຄາໄຣ ໄດ້ແກ່ນ້ຳຕານ ຊູໂຄຣດ (sucrose), ແລກໂຕສ (lactose), ມອນໂຄສ (malcose) ປະກອບດ້ວຍນ້ຳຕານດຸ່ງວ 2 ໂມ ເລກຸນ ຕໍ່ກັນຢູ່ດ້ວຍພັນທະໂກລໂກຊິດິກ.
dried skim milk	ນົມຜົງ ໃຊ້ປະສົມໃນອາຫານສັດອ່ອນ.
dry forage and roughage	ອາຫານສະພາບແຫ້ງ ຈະມີລັກສະນະແຫ້ງ ແລະ ນ້ຳໜັກເບົາ ມີເຍື້ອໃຍຫຼາຍກວ່າ 18% ແລະ ໃຫ້ພະລັງງານຕ່ຳ.
dry matter	ວັດຖຸແຫ້ງ ບໍ່ມີນ້ຳເປັນອົງປະກອບ ແຕ່ປະກອບ ດ້ວຍ ທາດອາຫານອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ໂປຣຕິນ, ໄຂມັນ, ຄາໂບໄຮເດຼດ, ເຍື້ອໃຍ ແລະ ແຮ່ທາດ ຕ່າງໆ (ຂີ້ເຖົ່າ).
dry matter basis	ວິທີຄິດໄລ່ ສ່ວນປະກອບຂອງທາດອາຫານ ໃນ ສະພາບທີ່ບໍ່ມີຄວາມຊຸ່ມ.
easy keeper	ສັດໂຕທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕຢ່າງໄວ ເຖິງແມ່ນໃຫ້ ອາຫານຈຳກັດ ກໍ່ຕາມ.
emulsion	ນ້ຳມັນປົນນ້ຳ.
energy feed	ອາຫານໃຫ້ພະລັງງານສູງ ແລະ ປະກອບດ້ວຍ ເຍື້ອໃຍ ໜ້ອຍກວ່າ 18% ແລະ ໂດຍທົ່ວໄປ ປະກອບດ້ວຍໂປຣຕິນໜ້ອຍກວ່າ 20% ເຊັ່ນ: ເຂົ້າປາຍ, ສາລີ.
essential (indispensable)	ກົດອາມິໂນທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງຕື່ມໃສ່ໃຫ້ພຽງພໍ ໃນ ອາຫານ ໄດ້ແກ່ ເມໂທໂອນິນ, ໄລຊິນ, ຕຣິບໂຕ

	ຟານ, ອິສອີດິນ, ເຟນິນອະລານິນ, ລິວຊິນ, ໄອໂຊລິວຊິນ, ຫຼືໂອນິນ, ວາລິນ ແລະ ອາຣກິນິນ.
amino acid	ກົດອາມິໂນທີ່ບໍ່ຈຳເປັນ ເອີ້ນວ່າ noneessential (dispensable) aminoacid.
essential fatty acid	ກົດໄຂມັນທີ່ຈຳເປັນ ໄດ້ແກ່ກົດ ລິໂນລິອິກ (linoleic acid), ກົດລິໂນລິນິກ (linolenic acid) ແລະ ກົດອະຣາຊິໂດນິກ (arachidonic acid).
ether extract (E.E, crude fat)	ໄຂມັນຄິດເປັນສ່ວນຮ້ອຍ ໂດຍການໃຊ້ ອີເທີ (ether) ສະກັດອອກ ຕາມວິທີການໃນຫ້ອງທົດລອງວິທະຍາສາດ.
farmer - feeder	ຜູ້ທີ່ໃຫ້ອາຫານງົວ ບໍ່ເກີນ 1,000 ໂຕຕໍ່ເທື່ອ.
fat and oil (lipid)	ໄຂມັນ ປະກອບດ້ວຍທາດ ຄາບອນ, ໄຮໂຊເຈັນ ແລະ ອອກຊີເຢັນ ເຊັ່ນດຽວກັບ ຄາໂບໄຮເຄຼສ ແຕ່ໄຂມັນມີສັດສ່ວນຄາບອນ ແລະ ໄຮໂຊເຈັນ ຫຼາຍກວ່າ.
fat soluble vitamin	ວິຕາມິນທີ່ລະລາຍໃນໄຂມັນ ໄດ້ແກ່ ວິຕາມິນ A, D, E ແລະ K. ສ່ວນວິຕາມິນ ທີ່ລະລາຍໃນນ້ຳໄດ້ (water soluble vitamin) ໄດ້ແກ່ ວິຕາມິນເຊ ແລະ ວິຕາມິນເບ ຕ່າງໆ.
fatty acid	ກົດໄຂມັນ ມີສູດທາງເຄມີ $\text{CH}_3(\text{CH}_2)_n\text{COOH}$ ເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນຂອງໄຂມັນ ເກືອບທຸກຊະນິດ. ຕາມປົກກະຕິ ຈະຮ່ວມກັບກລີເຊຣອນ (glycerol) ຊຶ່ງກາຍເປັນ ກລີເຊໄຣ (glyceride) ຫຼື ໄຂມັນ ແລະ ເວລາເອົາໄປຕົ້ມໃນກົດ ຫຼື ດ່າງ ຫຼື ເມື່ອຖືກຍ່ອຍດ້ວຍນ້ຳຍ່ອຍ lipase ຈະສະຫຼາຍຕົວໄດ້ກົດໄຂມັນ ອິສະລະກັບກລີເຊຣອນ.

English-Lao

Animal Production

fattening	ການສະສົມພະລັງງານໃນຮູບໄຂມັນໄວ້ໃນເນື້ອເຍື່ອ.
feed additive	ວັດຖຸເພີ່ມເຕີມໃນອາຫານສັດ ໝາຍເຖິງຫົວອາຫານສັດ (feed additive concentrate), ອາຫານເສີມສຳລັບສັດ (feed additive supplement), ວັດຖຸທີ່ກຽມໄວ້ເພື່ອປະສົມໃນອາຫານສັດ (feed additive premix).
feed conversion (feed / gain)	ຈຳນວນອາຫານທີ່ສັດກິນຕໍ່ 1 ຫົວໜ່ວຍນ້ຳໜັກທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ.
feed efficiency	ປະສິດທິພາບໃນການໃຊ້ອາຫານ ອາດໝາຍເຖິງ feed / gain ຫຼື gain / feed.
feed flavour	ສານປຸງແຕ່ງລົດຊາດ ເຊັ່ນ ກາກນ້ຳຕານ.
feed grade	ອາຫານທີ່ເໝາະສົມສຳລັບສັດກິນ ແຕ່ບໍ່ເໝາະສຳລັບຄົນ.
feed grain	ເມັດພືດທັນຍາຫານ ໃຊ້ສຳລັບລ້ຽງສັດໄດ້ ເຊັ່ນ: ສາລີ, ເຂົ້າຝ້າງ ແລະ ອື່ນໆ.
feed preservative	ສານທີ່ໃສ່ ເພື່ອຮັກສາຄຸນນະພາບຂອງອາຫານ.
feed standard	ມາດຕະຖານອາຫານ.
feedstuff	ວັດຖຸດິບ ເຊັ່ນ: ເຂົ້າປາຍ, ສາລີ ແລະ ອື່ນໆ.
feed utilisation	ການໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກອາຫານ.
fiber	ເຍື້ອໃຍ ສັດກະເພາະລວມ ສາມາດໃຊ້ເຍື້ອໃຍໄດ້ດີ ເພາະມີຈຸລິນຊີໃນກະເພາະ ແຕ່ໃນສັດກະເພາະດຽວໃຊ້ໄດ້ໜ້ອຍ ຖ້າມີຢູ່ໃນອາຫານຫຼາຍເກີນໄປ ສັດຈະໃຫຍ່ຊ້າ. ໃນອາຫານໝູ ຄວນມີເຍື້ອໃຍບໍ່ເກີນ 5% ແຕ່ສຳລັບໝູຖືພາ ອາດມີໄດ້ເຖິງ 12% ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ ແມ່ໝູຕຸ້ຍເກີນໄປ.

fibrous	ອາຫານທີ່ມີ ແຂ່ງລູໂລສ ແລະ / ຫຼື ສານລິກນິນ ຫຼາຍ.
finisher ration	ອາຫານໄລຍະລ້ຽງຊຸນສັດ.
fish meal	ປາປິ່ນມີໂປຣຕິນສູງ ຂຶ້ນຢູ່ກັບຊະນິດຂອງປາ ແລະ ວິທີການຜະລິດ ປາປິ່ນມີກົດອາມິໂນສູງ ແລະ ສົມບູນ.
flushing	ການເພີ່ມອາຫານ ເຊັ່ນການເພີ່ມອາຫານໃຫ້ໝູ ແມ່ ກ່ອນເປັນສັດ ເຮັດໃຫ້ມີໄຂ່ຕົກຫຼາຍຂຶ້ນ ໂອ ກາດທີ່ຈະໄດ້ລູກຫຼາຍ ແລະ ອັດຕາການປະສົມ ຕິດຈະສູງຂຶ້ນ.
folacin (folic acid)	ເປັນວິຕາມິນເບຊະນິດນຶ່ງ.
fortify	ການເຮັດໃຫ້ອາຫານສັດມີທາດອາຫານສົມດູນ ຂຶ້ນ ໂດຍການໃຊ້ວັດຖຸດິບຫຼາຍໆຢ່າງ.
free choice	ການປ່ອຍໃຫ້ສັດກິນອາຫານຕາມໃຈມັກ ເຊັ່ນ: ມີອາຫານ 2 ຊະນິດ ຫຼື ຫຼາຍກວ່ານັ້ນ ແລ້ວ ປ່ອຍໃຫ້ສັດເລືອກກິນ.
galactose	ກາແລກໂຕສ ເປັນຄາໂບໄຮເດຼດ ເກີດຈາກນ້ຳ ຕານ ກລູໂກສ ຮວມກັບ ແລກໂຕສ.
garbage feed	ອາຫານເສດ ໝາຍເຖິງອາຫານທີ່ເຫຼືອຈາກການ ບໍລິໂພກ ເຊັ່ນ: ອາຫານເສດຈາກໂຮງໝໍ, ຄ້າຍ ທະຫານ, ຄຸກ, ເຮືອນຄົວ ເປັນຕົ້ນ. ຄຸນນະພາບ ຂອງອາຫານເສດ ຂຶ້ນຢູ່ກັບຊະນິດຂອງອາຫານ ທີ່ຖືກຖິ້ມ. ນິຍົມນຳໄປລ້ຽງສັດ ໂດຍສະເພາະ ໃຊ້ລ້ຽງໝູ ເພາະຕົ້ນທຶນຕ່ຳ ຂໍ້ຄວນລະວັງ ໃນ ການໃຊ້ອາຫານເສດໄປລ້ຽງໝູ ຄືເຊື້ອໂລກ ດັ່ງ ນັ້ນ ຈຶ່ງຄວນຕົ້ມເສ້ຍກ່ອນ ແລະ ອາດຈະໃຫ້ ອາຫານຊະນິດອື່ນຕື່ມອີກ ເພື່ອໃຫ້ໝູໃຫຍ່ໄວ ມີຄຸນນະພາບດີ.

gastric juice	ນ້ຳຍ່ອຍຈາກກະເພາະອາຫານ ເປັນຂອງແຫຼວໃສ່ ປະກອບດ້ວຍກົດເກືອ (HCL), ນ້ຳຍ່ອຍເຣນນິນ (rennin), ເປັບຊິນ (pepsin), ແລະ ນ້ຳຍ່ອຍໄຂມັນ (gastric lipase).
gavage	ການນຳສານບາງຢ່າງ ເຊັ່ນ: ອາຫານເຂົ້າໄປທາກະເພາະອາຫານ ໂດຍໃຊ້ຫຼອດ ຫຼື ທໍ່ (stomach tub).
glyceride	ກລີເຊີໄຣ ເປັນເອສເຕີ ລະຫວ່າງກົດໄຂມັນ ແລະ ກລີເຊຣອນ ເປັນໄຂມັນປະເພດສະລົມທີ່ສຳຄັນ ແລະ ມີຫຼາຍທີ່ສຸດ.
glycogen	ໂກລໂກເຈນ ເປັນໂປລີແຊກຄາໄຣ ທີ່ສະລົມໄວ້ໃນຈຸລັງຂອງລັດ ລັກສະນະໂຄງສ້າງຄ້າຍຄືກັບອະໄມໂລເພກຕິນ ຄືປະກອບດ້ວຍໜ່ວຍ ກລູໂກສ ຊຶ່ງຕໍ່ດ້ວຍພັນທະແບບ (1- 4) ແຕ່ໂກໂກເຈນ ມີຂະແໜງແຕກອອກຫຼາຍກວ່າ.
glygolipid	ໂກໂກໄລປິດ ເປັນໄຂມັນທີ່ປະກອບດ້ວຍກົດໄຂມັນ 2 ໂຕ ແລະ ກລີເຊຣອນ ຫຼື ກລີເຊລອນທີ່ຄ້າຍກັນ.
glycolysis	ວິທີໂກໂກໄລຊິສ ເປັນຂະບວນການປ່ຽນສານທີ່ມີ ຄາບອນ 6 ໂຕ (C_6) ເຊັ່ນ ນ້ຳຕານ ກລູໂກສ ໃຫ້ກາຍເປັນ C_3 (triose phosphate) ແລະ ຈະເກີດປະຕິກິລິຍາ ອອກຊີໂດຣີດັກຊັນ (oxydoreduction) ປ່ຽນສານ C_3 ໃຫ້ເປັນກົດແລກຕິນ ຊຶ່ງຜົນສຸດທ້າຍໄດ້ 2 ATP ຕໍ່ກລູໂກສ.
gossipol	ກອສສິໂປນ ສານພິດມີສີເຫຼືອງ ມີຢູ່ໃນກາກເມັດຝ້າຍ, ກາກເມັດຍ້ວ.
grain	ພືດທັນຍາຫານ.

Animal Production

English-Lao

gramineae	ອາຫານຫຍາບຈາກພືດຕະກູນຫຍ້າ ເຊັ່ນ: ຫຍ້າ ຂົນ, ຫຍ້າເນເປັຍ ເປັນຕົ້ນ.
grazing system	ການປ່ອຍສັດໃຫ້ເລາະກິນຫຍ້າໃນທົ່ງຫຍ້າ ເປັນລອກ.
gross energy	ພະລັງງານລວມ ຫຼື ພະລັງງານທັງໝົດ ໄດ້ຈາກ ການຊອກຫາພະລັງງານຂອງອາຫານ ຫຼື ວັດຖຸ ດິບຈາກເຄື່ອງ BOMB calorimeter.
hatchery waste	ຂອງເສ້ຍຈາກການຟັກໄຂ່, ໄຂ່ທີ່ຟັກກໍ່ແຕກ ສາ ມາດນຳໄປໃຊ້ລ້ຽງສັດໄດ້.
hay	ຫຍ້າແຫ້ງ
hay quality	ຫຍ້າແຫ້ງທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ, ມີທາດອາຫານ ຫຼາຍ.
herbage	ຜັກ ຫຍ້າ ເປັນອາຫານສັດໄດ້.
hydrochloric acid	ກົດເກືອ ມີສູດ HCL ເປັນກົດທີ່ມີຢູ່ໃນນ້ຳຍ່ອຍ ຈາກກະເພາະອາຫານ (gastric juice).
hydrolized feather meal	ຂົນໄກ່ປິ່ນ ຊຶ່ງຜ່ານການປຸງແຕ່ງໃຫ້ສາມາດນຳ ມາໃຊ້ໃນອາຫານສັດໄດ້.
individual feeder	ຮາງອາຫານດຸ່ງວ.
ingest	ກິນ (ທາງປາກ)
ingesta	ອາຫານ ຫຼື ນ້ຳທີ່ສັດກິນເຂົ້າໄປ.
intestinal juice	ນ້ຳຍ່ອຍຈາກລຳໄສ້ນ້ອຍ ມີລັກສະນະໃສ່ງ ປະ ກອບດ້ວຍນ້ຳຍ່ອຍ lactase, maltase, sucrase ແລະ peptidase ຫຼາຍໂຕ.
in vitro	ຂະບວນການທາງຊີວະ ທີ່ຖືກດັດແປງໃຫ້ເກີດ ຂຶ້ນ ຢູ່ພາຍນອກຮາງກາຍ ເຊັ່ນ: ທົດລອງການ

	ຍ່ອຍໄດ້ຂອງຫຍ້າໃນໝອດທົດລອງ ກໍ່ຖືໄດ້ວ່າ ເປັນການທົດລອງແບບ <u>in vitro</u> ຖ້າເກີດພາຍ ໃນຮ່າງກາຍ ເອີ້ນວ່າ <u>in vivo</u> .
iodine number	ຈຳນວນຂອງທາດ ອີອົດ ທີ່ຖືກດູດຊຶມໄວ້ດ້ວຍ ໄຂມັນ 100 ກຼາມ ໂຕເລກທີ່ໄດ້ ສະແດງເຖິງ ຄວາມອື່ມໂຕຂອງໄຂມັນ ຊຶ່ງຂຶ້ນກັບຈຳນວນ ພັນທະຄູ່ ແລະ triple bond ທີ່ມີຢູ່ໃນໄຂມັນ.
IU, USP unit (international unit)	ຫົວໜ່ວຍສາກົນ ເປັນຫົວໜ່ວຍມາດຕະຖານ ຂອງສານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ວິຕາມິນ, ຮອກໂມນ, ຢາຕ້ານເຊື້ອ ແລະ ອື່ນໆ.
kapok seed meal	ກາກເມັດຍ້ວ.
keratin	ເຄຣາຕິນ ເປັນໂປຣຕິນຊະນິດໜຶ່ງ ທີ່ສັດກະ ເພາະດຽວຍ່ອຍໄດ້ຍາກ ມີຫຼາຍໃນຂົນສັດ ເຊັ່ນ: ຂົນໄກ່.
ketone body	ສານປະກອບ ຊະນິດທີ່ມີສາມກຸ່ມ ຄາບໍນິນ (carbonyl group, CO).
krebs cycle	ວົງຈອນເກັບ ການເຜົາຜານ acetyl coa ເລີ້ມ ດ້ວຍການຮວມຕົວກັບ oxaloacetate ແລ້ວຕໍ່ ດ້ວຍ ປະຕິກິລິຍາຕ່າງໆ ຈົນໄດ້ oxaloacetate ກັບຄືນມາ. ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງຕ້ອງການ oxaloac- etate ພຽງເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ ທີ່ຈະຊ່ວຍເຜົາ ຜານ acetyl coa ຈຳນວນຫຼາຍໆ.
lactose	ນ້ຳຕານ ແລກໂຕສ ຫຼື ນ້ຳຕານຂອງນ້ຳນົມ ມີ ປະມານ 5% ໃນນ້ຳນົມຂອງສັດ. ປະກອບ ດ້ວຍ ກາແລກໂຕສ (galactose) ແລະ (glu- cose ແນວລະ 1 ໂມເລກູນ.

least cost ration	ລາຄາຂອງອາຫານທີ່ຕໍ່າສຸດ ໂດຍທີ່ອາຫານ ເຫຼົ່ານັ້ນ ມີທາດອາຫານພຽງພໍຕາມຄວາມຕ້ອງ ການຂອງສັດ. ມັກໃຊ້ຄອມພິວເຕີ ເພື່ອຄິດໄລ່ ສູດອາຫານ.
leguminosae	ພືດຕະກູນຖົ່ວ ເຊັ່ນ: ກະຖິນ, ທາວສະວິສະໄຕ ໂລ, ເຊັ່ນໂຕຊີມາ ເປັນຕົ້ນ.
liek	ເລັຍ ການລ້ຽງສັດອາດມີການວາງເກືອ ຫຼື ແຮ່ ທາດບາງຊະນິດ ໄວ້ໃຫ້ສັດເລັຍເພື່ອເສີມແຮ່ ທາດ ມັກໃຫ້ກັບສັດຄຽງເອື້ອງ.
lipoprotein	ໄລໂປໂປຣຕິນ ເປັນໄຂມັນທີ່ມີໂປຣຕິນປົນຢູ່ ມີ ໜ້າທີ່ເປັນໂຕຂົນສົ່ງໄຂມັນໃນເລືອດ ແລະ ເປັນ ສ່ວນປະກອບຂອງເຍື່ອຫຸ້ມຈຸລັງ.
long-chain fatty acid	ກົດໄຂມັນ ທີ່ມີຄາບອນຫຼາຍກວ່າ 14 ໂຕ ເຊັ່ນ: ກົດພາສມິຕິກ (palmitic acid), ກົດລີໂນນິອິກ (linoleic acid) ແລະ ກົດລີໂນລິນິກ (linole- nic) ເປັນຕົ້ນ.
macro (major) mineral	ແທ່ທາດຫຼັກ ຫຼື ແທ່ທາດມະຫາພາກ ເປັນແຮ່ ທາດທີ່ສັດຕ້ອງການຈາກອາຫານ ເປັນຈຳນວນ ຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ແຄລຊຽມ (Ca), ຟອສຟໍລັສ (P), ໂຊດຽມ (Na), ຄູໂລນ (CL), ໂປແຕດຊຽມ (K).
malnutrition	ອາຫານບໍ່ພຽງພໍ
maltose	ນ້ຳຕານ ມາລໂຕສ ໄດ້ຈາກການຍ່ອຍແບັງດ້ວຍ ນ້ຳຍ່ອຍ ອະໄມແລສ (amylase) ປະກອບ ດ້ວຍນ້ຳຕານ ກລູໂກສ 2 ໂມເລກູນ.
meat scrap and tankage	ຂີ້ນປີນແຫ້ງ
mechanical meal	ການເຮັດໃຫ້ອາຫານລະອຽດ ໂດຍກົນຈັກ ເຊັ່ນ: ການບີດ.

messenger RNA (MRNA)	ເປັນໂຕນຳຂໍ້ຄວາມທາງສາຍພັນຈາກ DNA ໃນນິວຄລຽສ ຜ່ານຜະໜັງນິວຄລຽສ ໄປຫາ ໂຣໂບໂຊມ ພາຍໃນໄຊໂຕປຣາສ ເພື່ອໃຊ້ໃນການສ້າງໂປຣຕິນ.
metabolic water	ນ້ຳທີ່ໄດ້ຈາກການສະຫຼາຍຕົວຂອງອາຫານໃນຮ່າງກາຍ.
metabolism	ການປ່ຽນແປງອາຫານທາງເຄມີ ມີ 2 ຂະບວນການ ຄື: ຂະບວນການສ້າງ (anabolism) ແລະ ຂະບວນການທຳລາຍ (catabolism).
metabolizability energy (M.E.)	ພະລັງງານໃຊ້ປະໂຫຍດ ໄດ້ຈາກພະລັງງານທັງໝົດ ລົບໃຫ້ພະລັງງານຈາກ ກາສ (ຈາກການຍ່ອຍສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ ມີເທນ - methane) ລົບພະລັງງານໃນອາຈີມ ລົບ ພະລັງງານ ປັດສະວະໃຊ້ສຳລັບສັດປີກ ແລະ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມທີ່ມີກະເພາະດຽວ.
methane	ກາສມີເທນ ມີສູດ CH_4 ບໍ່ມີສີ ບໍ່ມີກິ່ນ ສາມາດຕັດໄຟໄດ້ ເກີດຈາກການສະຫຼາຍຕົວຂອງ ສານອິນຊີຕ່າງໆ. ສານມີເທນ ເກີດຂຶ້ນໃນກະເພາະຂອງສັດຄຽງເອື້ອງ.
milk replacer	ນົມທຽມ ນົມທີ່ໃຫ້ສັດອ່ອນກິນ ເນື່ອງຈາກນົມຂອງແມ່ບໍ່ພຽງພໍ ຫຼື ເສີມຕື່ມ ເພື່ອໃຫ້ລູກສັດຈະເລີນໄວຂຶ້ນ.
milo (sorghum)	ເຂົ້າຝ້າງ.
mineral	ແຮ່ທາດ ໃນຮ່າງກາຍສັດຕາມປົກກະຕິປະກອບດ້ວຍແຮ່ທາດ 3 - 5% ສັດຕ້ອງໄດ້ຮັບແຮ່ທາດຕ່າງໆ ຄົບຖ້ວນ ແລະ ຈຳນວນພຽງພໍ ຈຶ່ງຈະຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ຕາມປົກກະຕິ.

mineral and vitamin premix	ຫົວອາຫານຕ່າງໆ ແລະ ວິຕາມິນ.
misellaneous lipid	ສານຕ່າງໆ ທີ່ມີຄຸນສົມບັດຄ້າຍກັບໄຂມັນ ຊຶ່ງມັກພົບເຫັນຢູ່ ຮ່ວມກັບໄຂມັນໃນທຳມະຊາດ ແລະ ລະລາຍໃນສານລະລາຍທີ່ໃຊ້ສະກັດໄຂມັນ ໄດ້ແກ່ ວິຕະມິນ ທີ່ລະລາຍໃນໄຂມັນ, ສະເຕີຣອຍ (steriod) ແລະ ອື່ນໆ.
moisture	ຄວາມຊຸ່ມ ຫຼື ປະລິມານນ້ຳ ແລະ ໃນອາຫານສັດ ຄວນມີຄວາມຊຸ່ມໜ້ອຍກວ່າ 13% ຖ້າຫຼາຍເກີນໄປ ຈະເຮັດໃຫ້ອາຫານເສັຍຄຸນໄວ.
molasses blackstrap (molasses)	ກາກນ້ຳຕານ ເປັນເສດເຫຼືອຈາກການເຮັດນ້ຳຕານ ໃຫ້ພະລັງງານສູງ ໃສ່ໃນອາຫານເພື່ອລົດຊາດໃຫ້ອາຫານເປັນຕາກິນຂຶ້ນຕື່ມ.
monosaccharide	ໂມໂນແຊກຄາໄຣ ເປັນສານປະກອບທີ່ມີສູດທາງເຄມີ $(CH_2O)_n$ ຊຶ່ງມີຄ່າ n ແຕ່ 3 ຂຶ້ນໄປ ແລະ ອາຕອມຄາບອນ ຈະຕໍ່ກັນເປັນຕ່ອງໂສ້ຍາວ ແລະ ບໍ່ແຍກເປັນກຶ່ງ ແຕ່ອາຕອມຄາບອນຈະມີ OH ຈັບຢູ່ ເຊັ່ນ: triose, pentose, hexose.
moisture-free (M.F. oven-dry, 100% dry matter)	ສານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ອາຫານທີ່ຖືກເຮັດໃຫ້ແຫ້ງແທ້ ໂດຍໃຊ້ເຕົາອົບ ຊຶ່ງມີອຸນຫະພູມ 221 °F ຫຼື 105 °C.
net energy (N.E.)	ພະລັງງານສຸດທິ, ພະລັງງານທີ່ສັດນຳໄປໃຊ້ເພື່ອການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດ.
nitrogen free extract (N.F.E.)	ຄາໂບໄຮເດຼດ ທີ່ສະຫຼາຍໂຕໆາຍ. ຈາກການວິເຄາະທາທາດອາຫານ (proximate analysis) ຈະໄດ້ໂປຣຕິນ, ໄຂມັນ, ຄວາມຊຸ່ມ, ເຍື້ອໃຍ, ທາດເຖົ້າ, ສຳລັບ NFF ໄດ້ຈາກການເອົາ 100

	ລົບໃຫ້ຄ່າສ່ວນຮ້ອຍຂອງທາດອາຫານທັງໝົດ 5 ຢ່າງ ທີ່ກ່າວມາທາງເທິງ.
nitrogen retention nonprotein-nitrogen (NPN)	ໂນໂຕຼເຈນ ທີ່ບໍ່ຖືວ່າເປັນໂປຣຕິນ ເພາະບໍ່ໄດ້ ເປັນສ່ວນປະກອບ ຂອງໂປຣຕິນ ເຊັ່ນ: ຢູເຣັຍ, ເກືອກອມໂມເນັຍ, ເອມາຍ, ກົດໄຂມັນ ອື່ນໆ.
nucleotide	ນິວຄລີໂອໄທ ເປັນສານປະກອບທີ່ມີຢູ່ເປັນອິດສະ ລະພາບໃນຈຸລັງ ແລະ ເປັນອົງປະກອບຂອງ DNA ແລະ RNA. ນິວຄລີໂອໄທ ປະກອບດ້ວຍ purine ຫຼື pyrimidine ຮ່ວມກັບ ribose ຫຼື deoxyribose ແລະ phosphate.
nutrition	ອາຫານສັດ
nutritionist	ນັກວິຊາການອາຫານສັດ.
nutriture (nurishment)	ອາຫານ
nutritive ratio (NR)	ອັດຕາສ່ວນລະຫວ່າງຜົນບວກ ຂອງ ຄາໂບໄຮ ເຄຼດ ແລະ ໄຂມັນທີ່ຍ່ອຍໄດ້, ຊຶ່ງສາມາດຈະຄິດໄລ່ໄດ້ຈາກສູດ ລຸ່ມນີ້:
$\text{NR} = \frac{\text{digestible} + \text{digestible fiber} + (\text{digestible fat} \times 2.25)}{\text{digestible protein}}$	
off feed	ບໍ່ໃຫ້ສັດກິນ ຊຶ່ງຢູ່ໃນສະພາບປົກກະຕິ ແຕ່ຢຸດ ເພື່ອຈຸດປະສົງອື່ນ ເຊັ່ນ: ກ່ອນຜ້າຕັດ, ການສົ່ງ ສັດເຂົ້າໂຮງຂ້າສັດ ແລະ ອື່ນໆ.
opaque-2	ສາລິຊະນິດນຶ່ງ ຊຶ່ງເມັດມີໂປຣຕິນສູງ ມີກົດອະ ມິໂນໄລຊິນ (lysine) ຫຼາຍກວ່າພັນທີ່ວົງໄປ.
overgrazing	ການປ່ອຍໃຫ້ສັດເລັ່ມກິນຫຍ້າ ໃນທົ່ງຫຍ້າ ຫຼາຍເກີນໄປ ອາດໃຊ້ຈຳນວນສັດຫຼາຍ ແລະ/ຫຼື

	ໃຊ້ເວລາດົນເກີນໄປ ເຮັດໃຫ້ທັງຫຍ້າຊຸດໂຊມ ດິນອາດພັງທະລາຍໄດ້ ແລະ ທັງຫຍ້າຟື້ນໂຕ ໄດ້ຍາກ.
paddy rice	ເຂົ້າເປືອກ
palatable feed	ອາຫານທີ່ມີລົດຊາດດີ ເປັນຕາກິນ ສັດມັກກິນ.
palatability	ຄວາມເປັນຕາກິນ ເປັນປັດໃຈອັນນຶ່ງ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ ອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງສັດ ອາຫານທີ່ ມີຄວາມເປັນຕາກິນ ເຊັ່ນ: ບໍ່ມີກິ່ນເໝັນ, ມີໄຂ ມັນພໍສົມຄວນ ອາດຕື່ມຈຳພວກນ້ຳນົມ, ນ້ຳ ຕານ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມເປັນຕາກິນ.
palm pressed fiber	ກາກປາລມ ໃນປະເທດໄທ ມີໂຮງງານສະກັດ ເມັດປາລມ 2 ປະເພດ ຄື: ສະກັດທັງເປືອກ ແລະ ສະກັດແບບເອົາເປືອກອອກ. ກາກປາລມ ທີ່ໄດ້ ມີຄຸນນະພາບຕ່າງກັນ ຖ້າສະກັດທັງເປືອກ ຈະມີໂປຣຕິນຕໍ່າ ແຕ່ມີເຍື້ອໄຍສູງ.
peanut (groundnut) oil meal	ກາກຖົ່ວດິນ ທີ່ເອົາເປືອກອອກໝົດ.
peanut meal and hull	ກາກຖົ່ວດິນ ທີ່ເອົາເປືອກອອກບໍ່ໝົດ.
pellet	ອາຫານອັດເມັດ.
pepsin	ນ້ຳຍ່ອຍເປບຊິນ ຍ່ອຍໂປຣຕິນ ໃຫ້ເປັນ ໂປຣຕີ ອີສ (protiose) ແລະ (peptone).
per oral (per os)	ໃຫ້ທາງປາກ.
phospho glyceride (phosphatride)	ຟອສຟໍກລີເຊີໄຣ ຫຼື ຟອສຟາໄຣ ເປັນໄຂມັນທີ່ມີ ຫຼາຍໃນເຍື້ອຈຸລັງ ແລະ ມີໜ້ອຍໃນໄຂມັນທີ່ສະ ສົມໄວ້.
polysaccharide	ໂປລີແຊກຄາໄຣ ເປັນຄາໂບໄຣເຄດ ທີ່ປະກອບ ດ້ວຍໂມໂນແຊກຄາໄຣ (ນ້ຳຕານດຸ່ງວ) ຈຳນວນ

	ຫຼາຍ. ນໍາຕານກລູໂກສ ເປັນອົງປະກອບທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ.
propionic acid	ກົດໂປຣປີໂອນິກ ມີສູດ $\text{CH}_3 \text{CH}_2 \text{COOH}$ ພົບເຫັນຢູ່ໃນສ່ວນປະກອບຂອງອາຫານທີ່ຍ່ອຍແຕ່ແລ້ວ ກັບນໍ້າຍ່ອຍ (chyme) ແລະ ເທື່ອ. ເປັນກົດທີ່ລະເຫີຍໄດ້ຊະນິດໜຶ່ງ ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນກະເພາະຂອງສັດຄ້ຽວເອື້ອງ ດ້ວຍບັກເຕລີ.
protective protein	ໂປຣຕິນ ທີ່ມີໜ້າທີ່ໃນການປ້ອງກັນ ເຊັ່ນ: ອິມມູນໂກບລິນ (immunoglobulin) ຢູ່ໃນເລືອດ ມີໜ້າທີ່ຈັບ ແລະ ອາດຮວບຕົວສິ່ງປອມແປງຈາກພາຍນອກ ຊຶ່ງຈະຖືກຂັບຖ່າຍອອກຈາກຮ່າງກາຍ. ນອກຈາກນັ້ນ ຍັງໝາຍເຖິງໂປຣຕິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການແຂງຕົວ ຂອງເລືອດ ເຊັ່ນ: ໄຟບຣິນ (fibrin) ແລະ ທຣອມບິນ (trombin).
protein	ໂປຣຕິນ ປະກອບດ້ວຍກົດອາມິໂນຕ່າງໆ ຄໍານວນທາດອາຫານໂດຍປະມານ (proximate analysis) ຊອກຫາໄດ້ໂດຍໃຊ້ $6.25 \times$ ປະລິມານ ໄນໂຕຼເຈນ. ສັດແຕ່ລະຊະນິດຄວນໄດ້ຮັບໂປຣຕິນ ຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ສັດອາຍຸຍັງນ້ອຍຄວນຈະໄດ້ຮັບອາຫານທີ່ມີໂປຣຕິນສູງກວ່າສັດທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍ.
purine	ເປັນສານທີ່ສໍາຄັນ ເຊັ່ນ: adenine (A), guanine (G).
pyrimidine	ເປັນສານທີ່ສໍາຄັນ ເຊັ່ນ: cytosine (C), uracil (U) ແລະ thymine (T).
rennin	ນໍ້າຍ່ອຍ ເຣນນິນ ເຮັດໃຫ້ເຄຊິນ (casein) ໃນນໍ້ານົມ ຈັບຕົວກັນ ມີຢູ່ໃນກະເພາະ ຂອງສັດທີ່ຍັງນ້ອຍຢູ່.

restrict feeding	ການໃຫ້ອາຫານສັດແບບຈຳກັດ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະເຮັດໃຫ້ສັດ ມີອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕ ຕ່ຳລົງກໍຕາມ ແຕ່ຫາກເຮັດແບບຖືກຫຼັກການ ຈະເຮັດໃຫ້ສັດ (ໂດຍສະເພາະໝູ) ມີປະສິດທິ ພາບໃນການໃຊ້ອາຫານດີ ແລະ ຜົນຜະລິດດີ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ການຈຳກັດອາຫານເກີນໄປ ອາດເຮັດໃຫ້ສັດ ມີປະສິດທິພາບໃນການໃຊ້ອາ ຫານຕ່ຳລົງ ແລະ ສັດໃຫຍ່ຊ້າ ຫຼື ອາດຈະຄອດ ໄດ້ໃນທີ່ສຸດ ເພາະຂາດອາຫານ.
protein efficiency ratio (PER)	ສັດສ່ວນຂອງນ້ຳໜັກເພີ່ມຂອງສັດ ຕໍ່ນ້ຳໜັກ ຂອງໂປຣຕິນທີ່ສັດກິນ.
ribonucleio acid (RNE)	ກົດໄຮໂບນິວຄລີອິກ ກົດຊະນິດນີ້ມີນ້ຳຕານ ໄຮໂບສ ເປັນອົງປະກອບ. ຕາມປົກກະຕິ RNA ຈະມີໂຄງສ້າງເປັນເສັ້ນດຽວ (single strand) ມີໜ້າທີ່ເປັນໂຕກາງໃນການຖ່າຍທອດຂໍ້ຄວາມ ທາງສາຍພັນຈາກ DNA ໄປໃຊ້ໃນການສ້າງ ໂປຣຕິນຕ່າງໆ.
ribosomal ria (rRNA)	ເປັນສ່ວນປະກອບສຳຄັນຂອງໄຮໂບໂຊມ ມີ ຫຼາຍທີ່ສຸດໃນຈຸລັງ ແລະ ບໍ່ທັນຮູ້ໜ້າທີ່ແນ່ນອນ ເທື່ອ.
ribophavin	ໄຮໂບຟາວິນ (ວິຕາມິນເບ 2).
rice bran	ຮຳແກ່
rice polish	ຮຳອ່ອນ
rice straw	ເພືອງເຂົ້າ
rotational grazing	ການປ່ອຍໃຫ້ສັດເຂົ້າກິນຫຍ້າໃນທົ່ງຫຍ້າແບບ ຄອກ ໂດຍໝູນວຽນໄປເລື້ອຍໆ.

English-Lao

Animal Production

roughage	ອາຫານຫຍາບຊຶ່ງໝາຍເຖິງຫຍ້າ, ຫຍ້າໝັກ, ຫຍ້າແຫ້ງ ມີເນື້ອໂຍຫຼາຍກວ່າ 18% ແລະ NFE ປະມານ 40%.
rubber seed meal (rubber seed cake)	ກາກເມັດຢາງພາລາ ໄດ້ຈາກການສະກັດເອົາ ນ້ຳມັນອອກແລ້ວ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະສະກັດເມັດຢາງ ພາລາທັງເປືອກເລີຍ.
rumen (paunch)	ກະເພາະຫຍ້າຂອງສັດຄັ້ງວ່າເອື້ອງ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນ ໝັກຫຍ້າ ແລະ ຍ່ອຍອາຫານ ໂດຍຈຸລິຊີ.
rumination	ການຄັ້ງວ່າເອື້ອງ
safflower meal	ກາກເມັດດອກຄຳຝອຍ (ດອກສີ້ມປ່ອຍຄຳ).
saliva	ນ້ຳລາຍສ້າງຈາກຕ່ອມນ້ຳລາຍ ມີນ້ຳຍ່ອຍ (ptyalin) ຊຶ່ງຍ່ອຍແບ່ງໃຫ້ເປັນນ້ຳຕານມານ ໂຕສ ແຕ່ມ້າ ແລະ ແບ້ ບໍ່ມີນ້ຳຍ່ອຍ ຊະນິດ ດັ່ງກ່າວ.
saponification number	ຈຳນວນມົນລິກຳມ ຂອງໂປເຕຊຽມໄຮດຣອກໄຊ (KOH) ທີ່ໃຊ້ໃນການ saponification ໄຂມັນ ຫຼື ນ້ຳມັນ 1 ກຳມ ໂຕເລກທີ່ໄດ້ນີ້ ເປັນດັດຊະນີ ທີ່ຊີ້ບອກປະລິມານກົດໄຂມັນທີ່ມີຢູ່ໃນໄຂມັນ ຫຼື ນ້ຳມັນ.
saturated fatty acid	ກົດໄຂມັນທີ່ອີ່ມຕົວ ໝາຍເຖິງກົດໄຂມັນທີ່ມີ double bond ຕົວຢ່າງ: stearic acid ແລະ palmitic acid ເປັນຕົ້ນ. ສ່ວນກົດໄຂມັນທີ່ບໍ່ ອີ່ມຕົວນັ້ນ ເອີ້ນວ່າ: unsaturated acid.
sesame meal	ກາກງາ.
set stocking	ການປ່ອຍໃຫ້ສັດກິນຫຍ້າໃນທົ່ງຫຍ້າ ແບບຍ່າງ ຕະຫຼອດເວລາ.

shart-chain fatty acid	ກົດໄຂມັນທີ່ມີທາດຄາບອນ ເທົ່າກັບ ຫຼື ນ້ອຍກວ່າ 14 ໂຕ ເຊັ່ນ: ກົດລໍຣິກ (lauric acid).
silage (ensilaged)	ຫຍ້າໝັກ ຫຼື ຫຍ້າລົ້ມ ເປັນການເກັບຮັກສາພືດໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບແຊ້ນ້ຳ. ຈຸດປະສົງໂດຍທົ່ວໄປ ເພື່ອໃຊ້ເປັນອາຫານສັດ ເຊັ່ນ: ໝັກຕົ້ນສາລີ, ຍອດອ້ອຍ, ກາກເປືອກມັນຕົ້ນ ແລະ ອື່ນໆ.
simple liped	ໄຂມັນທຳມະດາ ໄດ້ແກ່ ແອສເຕີ (ester) ຂອງກົດໄຂມັນກັບເຫຼົ້າຊະນິດຕ່າງໆ ຖ້າເຫຼົ້າ (ແອລກໍຣ໌) ເປັນກລີເຊຣອນ (glycerol) ໄຂມັນນັ້ນຈະເປັນ ກູເຊີໄຣ (glyceride) ຊຶ່ງຢູ່ໃນ ສະພາບຂອງແຫຼວເປັນນ້ຳມັນ.
single cell protein	ໂປຼຕິນຈາກຈຸລິນຊີທີ່ມີຈຸລັງດຽວ ເຊັ່ນ: ຍີສ
skip a day method	ການໃຫ້ອາຫານແບບວັນເວັ້ນວັນ ເປັນການຈຳກັດອາຫານເພື່ອບໍ່ໃຫ້ສັດອ່ວນນິຍົມເຮັດນ້ຳໄກ່.
sodium propionate	ສານເຄມີໃຊ້ເພີ່ມຕື່ມໃນອາຫານ ເພື່ອຮັກສາຄຸນນະພາບ. ກົດໝາຍ (ໄທ) ຫ້າມໃຊ້ເກີນ 0.5% ຂອງນ້ຳໜັກອາຫານທັງໝົດ.
soiling	ຕັດພືດອາຫານສົດມາລ້ຽງສັດ.
solid-not-fat	ທາດອາຫານແຫ້ງໃນນ້ຳນົມທັງໝົດຍົກເວັ້ນໄຂມັນປະກອບດ້ວຍນ້ຳມັນແລກໂຕສ, ໂປຼຕິນ ແລະ ແຮ່ທາດ.
soybean oil meal	ກາກຖົ່ວເຫຼືອງ.
starch	ແປ້ງ ມີສູດ $(C_6 H_{12} O_5)_n$ ເປັນໂປລີແຊກຄາໄຣທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດໃນທຳມະຊາດ.
atarter ration	ອາຫານສັດອ່ອນນ້ອຍ ຫຼັງຍ່ານົມ ມີໂປຼຕິນສູງ.
steamed bone meal	ກະດູກປິ່ນ.

storage protein	ໂປຼຕິນສະສົມ ມີໜ້າທີ່ເປັນຄັງອາຫານ ເຊັ່ນ: ເຄຊິນ (casein) ໃນນ້ຳນົມ, ແອລບູມິນ (albumin) ໃນໄຂ່ຂາວ.
structural protein	ໂປຼຕິນໂຄງສ້າງ ມີໜ້າທີ່ສ້າງຄວາມແຂງແກ່ນ ປ້ອງກັນ ຫຼື ເຊື່ອມຢຶດສ່ວນຕ່າງໆໄວ້ ເຊັ່ນ: ຄອລລາເຈນ (collagen) ໃນເອັນ ແລະ ກະດູກອ່ອນ ອານຟາເຄຣາຕິນ (alpha keratin) ໃນເສັ້ນຜົມ, ຂົນ, ຜິວໜັງ ແລະ ເຂົາ.
sunflower meal	ກາກເມັດດອກຕາເວັນ.
thiamine	ໄທອາມິນ (ວິຕາມິນເບ 1).
tocopherol	ວິນຕາມິນອີ E.
tonic	ຢາບຳລຸງ ຫຼື ຢາກະຕຸ້ນ ໃຫ້ສັດຢາກກິນ.
total digestible nutrient (TDN)	ທາດອາຫານທີ່ຍ່ອຍໄດ້ທັງໝົດ. $\% \text{ TDN} = \% \text{ ໂປຼຕິນທີ່ຍ່ອຍໄດ້} + \% \text{ ເຍື່ອໄຍທີ່ຍ່ອຍໄດ້} + \% \text{ NFE ທີ່ຍ່ອຍໄດ້} + 2.25$ $(\% \text{ ໄຂ່ມັນທີ່ຍ່ອຍໄດ້}).$
trace mineral (microelement or micronmineral)	ແຮ່ທາດປົກຍ່ອຍ (ຫຼື ແຮ່ທາດຈຸລະພາກ) ຊຶ່ງຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ສັດຕ້ອງການໃນປະລິມານເລັກໜ້ອຍ ເຊັ່ນ: ແມງກາກນິສ (Mg), ເຫຼັກ (Fe) ທອງແດງ (Cu), ໄອໂອດິນ (I), ສັງກະສີ (Zn), ໂບຕອນ (Co), ໂບລິບດີນຳ (Mo), ຟລູອໍລິນ (F), ໂຄຣມຽມ (Cr).
transfer RNA (TRNA)	ເປັນໂຕກຳນົດອະມິໂນໂປທາໄຮໂບໂຊມ ເພື່ອໃຊ້ໃນການສ້າງໂປຼຕິນ.
transport protein	ໂປຼຕິນຂົນສົ່ງ ມີໜ້າທີ່ຂົນສົ່ງສິ່ງຈຳເປັນຕ່າງໆ ໄປຫາສ່ວນຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ ເຊັ່ນ: ເຣໂມໂກບິນ ຊຶ່ງເປັນຕົວນຳອອກຊີເຢັນຈາກປອດໄປ

	ຕາມເລືອດສູ່ສ່ວນຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ ຊຶ່ງເປັນໂຕນໍາອອກຊີເຢັນ ໄປຫາຈຸລັງກ້ອນຊີ້ນ, ໄລໂປໂປຕິນ (lipoprotein) ຊຶ່ງເປັນໂຕຂົນສົ່ງໄຂມັນ.
trisaccharide	ໄຕຣແຊກຄາໄຣ ໄດ້ແກ່ ນໍ້າຕານທີ່ປະກອບດ້ວຍນໍ້າຕານດຸ່ງວ 3 ໂຕ ຕໍ່ເນື່ອງກັນ.
trypsin inhibitor	ສານພິດມີຢູ່ໃນຖົ່ວເຫຼືອງດິບ.
unidentified factor (U.F.)	ປັດໃຈບາງຢ່າງທີ່ບໍ່ທັນຮູ້ແຈ້ງເທື່ອ. ເກີດຂຶ້ນໃນລຳໄສ້ ຊຶ່ງອາດຈະຊ່ວຍໃນການຈະເລີນເຕີບໂຕ ຫຼື ສືບພັນ.
urea	ຢູເຣັຍມີສູດ $\text{NH}_2 \text{ CONH}_2$ ເປັນເມັດສີຂາວພົບເຫັນໃນນໍ້າປັດສະວະ, ເລືອດ ແລະ ນໍ້າເຫຼືອງ. ເປັນຜະລິດຕະພັນສຸດທ້າຍໃນຮ່າງກາຍ ຫຼັງຈາກການໃຊ້ໂປຕິນ. ຢູເຣັຍສັງເຄາະ ສາມາດໃຊ້ໄດ້ໃນສັດກະເພາະລວມ ຊຶ່ງຈະເປັນແຫຼ່ງຂອງໄນໂຕຼເຈນ ໂດຍອາໄສຈຸລິນຊີ.
valeric acid	ກົດໄຂມັນ ລະເຫີຍໄດ້ ຊະນິດໜຶ່ງ ຖືກສ້າງໂດຍຈຸລິນຊີ ໃນກະເພາະສັດຄຸ້ງວເອື້ອງ ມີສູດ $\text{CH}_3 \text{ CH}_2 \text{ CH}_2 \text{ CH}_2 \text{ COOH}$.
valatile fatty acid	ກົດໄຂມັນ ລະເຫີຍໄດ້ ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນກົດອະຊີຕິກ, ໂປຼປີໂອນິກ, ແລະ ກົດບົວທິຣິກ ເກີດຈາກຈຸລິນຊີ ໃນກະເພາະສັດຄຸ້ງວເອື້ອງ ໃນເວລາຍ່ອຍອາຫານ ແລະ ກົດເຫຼົ່ານີ້ ສັດນໍາໄປໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້.
water (moisture)	ນໍ້າ ປະກອບດ້ວຍທາດໄຮໂດຼເຢັນ 2 ອະຕອມ ແລະ ອົກຊີເຢັນ 1 ອະຕອມ ເປັນສ່ວນປະກອບທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ມີຫຼາຍທີ່ສຸດໃນເນື້ອເຍື່ອຂອງສັດ. ປະລິນມານນໍ້າທີ່ສັດກິນໜ້ອຍ ຫຼື ຫຼາຍຂຶ້ນ

	ຢູ່ກັບຊະນິດ ແລະ ຂະໜາດຂອງສັດ, ສະພາບແວດລ້ອມຂອງອາກາດ ເປັນຕົ້ນ. ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ງົວນົມ ຈະຕ້ອງການນ້ຳ ມື້ລະ 40-50 ລິດ ງົວຊື່ນ 20-30 ລິດ, ໝູ 8 ລິດ, ແບ້, ແກະ 8 ລິດ ແລະ ໄກ່ 100 ໂຕ ຕ້ອງການນ້ຳ ມື້ລະ 16 ລິດ.
zero grazing	ການໃຫ້ພືດອາຫານສັດ ໂດຍຕັດມາໃຫ້ສັດກິນ. ບໍ່ປ່ອຍໃຫ້ສັດເລາະກິນຫຍ້າຕາມທົ່ງຫຍ້າ.

8.4.5 Carcass and Product - ພວດສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນ

abattoir (slaughter house)	ໂຮງຂ້າສັດ.
abnormal odour	ກິ່ນທີ່ຜິດປົກກະຕິ ການເກີດກິ່ນໃນສັດຫຼັງຈາກຖືກຂ້າແລ້ວ ອາດເກີດຈາກກິ່ນອາຫານ ກິ່ນຢາທີ່ໃຫ້ສັດກິນ ກິ່ນເພດຜູ້ ເປັນຕົ້ນ.
air drying hide	ໜັງສັດທີ່ໄດ້ເກັບຮັກສາໂດຍການຕາກແຫ້ງ.
ante-mortem inspection	ການກວດສັດທີ່ມີຊີວິດກ່ອນຂ້າ ເພື່ອຢາກຮູ້ວ່າ ສັດທີ່ຈະນຳມາຂ້າເຈັບເປັນ ຫຼື ບໍ່ຖ້າເຈັບເປັນ ຫຼື ສົງໄສວ່າເຈັບເປັນ ກໍ່ຈະແຍກ ເພື່ອຮັກສາເສຍກ່ອນ.
arsenicated hide	ໜັງສັດ ທີ່ໄດ້ຮັບການເກັບຮັກສາ ໂດຍວິທີແຊ່ນ້ຳຢາກັນແມງໄມ້ ແລ້ວນຳໄປຕາກໃຫ້ແຫ້ງ.
back fat (fatback)	ນ້ຳມັນສັນຫຼັງ ເຊັ່ນ: ນ້ຳມັນສັນຫຼັງຂອງໝູ. ໝູທີ່ມີນ້ຳໜັກຫຼາຍ ຈະມີນ້ຳມັນສັນຫຼັງຫຼາຍກວ່າໝູຂະໜາດນ້ອຍ ນ້ຳມັນສັນຫຼັງຂອງໝູ ມີຄວາມສຳຄັນທາງລົບກັບປະລິນມານຊື່ນແດງໃນຮ່າງກາຍ ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ໝູທີ່ມີຄ່າສະເລ່ຍ ຈາກການວັດແທກນ້ຳມັນສັນຫຼັງຫຼາຍ ຈະມີປະລິມານຊື່ນແດງໃນຮ່າງກາຍໜ້ອຍ.

bacon	ໝູສາມຊັ້ນ, ໝູເຄັມ ຫຼື ເບກອນ ສ່ວນຫຼາຍໃນຕ່າງປະເທດ ຂ້າໝູທີ່ມີນ້ຳໜັກ 85-95 ກິໂລກຼາມ ແລະ ນຳເອົາສ່ວນໝູສາມຊັ້ນໄປເຮັດໝູເຄັມ.
beef	ຊີ້ນງົວ
black belly meat	ໝູສາມຊັ້ນ, ສາມຊັ້ນຂອງໝູ ໜັກປະມານ 14% ຂອງນ້ຳໜັກສ່ວນຮ່າງກາຍສັດຫຼັງຂ້າ. ເປັນສ່ວນທີ່ຜູ້ບໍລິໂພກນິຍົມນຳໄປເຮັດຕົ້ມເຄັມ, ໂຮງງານນຳໄປຜະລິດເປັນເບກອນ.
black meat	ຊີ້ນ ທີ່ມີສີດຳ.
bleeding	ການເອົາເລືອດອອກ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ສິ້ນສ່ວນຂອງສັດຫຼັງຂ້າແລ້ວ ສະອາດ ແລະ ຊີ້ນຈະເສຍຄຸນ ຊ້າກວ່າຊີ້ນທີ່ມີເລືອດປົນຢູ່ຫຼາຍ. ການຂ້າສັດຕ້ອງເອົາເລືອດອອກຈາກຮ່າງກາຍໃຫ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ, ໃນສັດທີ່ສົມບູນ ຕາມປົກກະຕິ ເມື່ອຂ້າຈະເອົາເລືອດອອກໄດ້ປະມານເຄິ່ງນຶ່ງ ຈະເອົາອອກໄດ້ໜ້ອຍ ຫຼື ຫຼາຍ ຂຶ້ນຢູ່ກັບສັດ ວ່າສົມບູນ ຫຼື ບໍ່, ສັດໄດ້ຮັບການພັກຜ່ອນກ່ອນຂ້າ ແລະ ຕັດເສັ້ນເລືອດ ຖືກຕ້ອງ ຫຼື ບໍ່.
bonless loin roast	ພາກສ່ວນຊີ້ນສັນ ທີ່ລອກເອົາກະດູກອອກໝົດ ແລ້ວໃຊ້ເຊືອກມັດເປັນຍ່ານໆຕາມທາງຂວາງຕະຫຼອດໝົດສິ້ນສ່ວນເພື່ອນຳໄປອົບ.
boston butt (shoulder)	ຊີ້ນບ່າໄຫຼ່ໝູ ໝູມີຊີ້ນບ່າໄຫຼ່ ປະມານ 7-9 % ຂອງສິ້ນສ່ວນຮ່າງກາຍຫຼັງຂ້າ ຫຼື 6% ຂອງນ້ຳໜັກໝູເປັນ.
braise	ການນຳເອົາຊີ້ນໄປວາງໄວ້ເທິງໝໍ້ ທີ່ຕັ້ງເທິງເຕົາໄຟ ໂດຍບໍ່ໃສ່ຫຍັງເລີຍຈົນໃຫ້ຊີ້ນເບື້ອງລຸ່ມມີສີ

	ເຫຼືອງນ້ຳຕານ ແລ້ວປັ້ນຂ້າງໃຊ້ຝາໝໍ້ປິດໄວ້ຈົນ ສຸກ.
broil	ການຍ້າງຊີ້ນດ້ວຍໄຟ.
butter	ເນີຍແຫຼວ
butter fat	ໄຂມັນເນີຍ
buttermilk	ນ້ຳນົມທີ່ເຫຼືອ ຫຼັງຈາກເອົາຄຣີມໄປເຮັດເນີຍ ແຫຼວແລ້ວ.
canadian style bacon	ກ້ອນຊີ້ນສັນນອກທັງໝົດກ້ອນ ທີ່ໄດ້ຮັບການ ໝັກ ແລະ ຮົມຄວນໄປຄ້າຍໆກັບແຮມ (ham) ກ່ອນຈະນຳໄປອົບຕໍ່ໄປ.
carcass	ສິ້ນສ່ວນຂອງຮ່າງກາຍສັດຫຼັງຂ້າ ໄດ້ຫຼັງຈາກ ການຂ້າສັດຕາມປົກກະຕິ ໝາຍເຖິງສິ້ນສ່ວນ ຮ່າງກາຍສັດຫຼັງຂ້າທີ່ເອົາເລືອດ, ຫິວ, ຫົງ ແລະ ເຄື່ອງໃນອອກໝົດແລ້ວ.
center ham slice	ການຕັດແຮມທີ່ມີກະດູກຕິດ ຊຶ່ງຖືກໝັກ ແລະ ຮົມຄວນໄຟແລ້ວ ໂດຍເອົາສະເພາະສ່ວນກາງ ຂອງແຮມ ແລ້ວປາດອາຫານເປັນປຸ່ງໆ ໜາປະ ມານ 0.5 ນິ້ວ ກ່ອນນຳໄປທອດ ເພື່ອຮັບປະ ທານ.
cheese	ເນີຍແຂງ.
chevon	ຊີ້ນລູກແບ້.
chilled carcass weight	ສິ້ນສ່ວນຮ່າງກາຍສັດຫຼັງຂ້າ ໃນກໍລະນີໝູຈະ ຖືກເອົາເລືອດອອກ ຂູດຂົນ ຕັດຫິວ ເອົາອະໄວ ຍະວະພາຍໃນອອກ ຜ່າຕາມເຄິ່ງກາງກະດູກ ສິ້ນຫຼັງອອກເປັນ 2 ສ່ວນ ແລະ ຖືກນຳໄປແຊ່ ເຢັນ (chilling) ໃນຫ້ອງອຸຫະພູມ 3 °C ເປັນເວ

	<p>ລາ 24 ຊົ່ວໂມງ ຈະມີນ້ຳໜັກໜ້ອຍກວ່າ ນ້ຳໜັກສັ້ນສ່ວນຮ່າງກາຍ ທີ່ອຸ່ນ ຫຼື ສົດ (hot carcass weight) ປະມານ 3%.</p>
choice cattle	<p>ເປັນງົວປະເພດ 2 ທີ່ມີລັກສະນະດີ ໃນທຸກໆດ້ານ ແຕ່ຕໍ່າກວ່າປະເພດ prime cattle ເປີເຊັນສັ້ນສ່ວນຮ່າງກາຍຫຼັງຂ້າ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 45-60% ຊັ້ນປະເພດນີ້ ຈະມີໄຂມັນຕໍ່າ ຫຼື ງົວໃນຂະນະທີ່ຂ້າ ມີອາຍຸຫຼາຍກວ່າ ຫຼື ສີຂອງຊັ້ນກ້າດຳ (dark cutting) ຈຶ່ງເປັນເຫດໃຫ້ຢູ່ໃນປະເພດຕໍ່າລົງມາ.</p>
chuck	<p>ສ່ວນບ່າໄລ່ ຂອງສັ້ນສ່ວນຮ່າງກາຍຫຼັງຂ້າປະກອບດ້ວຍຫົວໄຫຼ່ລົງມາຈົນເຖິງໂຄນຂາໜ້າ ມີນ້ຳໜັກປະມານ 26% ຂອງສັ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ແລະ ຖືວ່າ ເປັນສ່ວນຕັດ (cut) ທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ສຸດຂອງສັ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າຂອງງົວ. ຕັດອອກຈາກສັ້ນສ່ວນຮ່າງກາຍລະຫວ່າງກະດູກຂ້າງທີ 5 ແລະ 6 ໂດຍຕັດຕັ້ງສາກກັບສັນຫຼັງ. ການຕັດອອກຈາກສ່ວນເອິກ ແລະ ແຂງຂາໂດຍຕັດທີ່ຈຸດອອກຈາກປະມານ 1 ນິ້ວ ເໜືອຂໍ້ຕໍ່ ລະຫວ່າງກະດູກຂາໜ້າ (humerus) ແລະ ກະດູກແຂງ (radius-ulna).</p>
commercial cattle	<p>ເປັນງົວປະເພດທີ 5 ອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 3.5 ປີຂຶ້ນໄປສ່ວນຫຼາຍງົວແມ່ພັນ ຈະຢູ່ໃນປະເພດນີ້, ລັກສະນະຂາຫຼັງ, ສັນຫຼັງ ແລະ ບ່າໄລ່ ມີກ້ອນຊັ້ນໜ້ອຍ ມີປະລິມານໄຂມັນສູງ ເທົ່າງົວປະເພດ 1 ແລະ 2 ໃຫ້ສັ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ທີ່ມີນ້ຳໜັກ ປະມານ 42-52%.</p>
cooked (boilled) ham	<p>ແຮມຕົ້ມ.</p>

English-Lao

Animal Production

cooking loss	ຄວາມສູນເສຍນ້ຳເວລາເຮັດໃຫ້ສຸກ.
cook in liquid (soup)	ການຕົ້ມຊີ້ນດ້ວຍນ້ຳ ອາດຕົ້ມພໍໃຫ້ສຸກ ຫຼື ຕົ້ມແກງເລີຍ.
cooling hall	ຫ້ອງເຢັນ ຫຼື ອຸ່ນຫະພູມ ປະມານ 1.5 °C ເຖິງ 4.5 °C ອາດເປັນຫ້ອງໃຫຍ່ ສາມາດບັນຈຸຊີ້ນໄດ້ເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ແລະ ຮັກສາໄດ້ຫຼາຍໆມື້.
country hide	ໜັງສັດທີ່ໄດ້ມາຈາກຟາມ ຫຼື ຈາກສັດທີ່ຂ້າ ນອກໂຮງຂ້າສັດ.
cowhide (cowskin)	ໜັງງົວ.
cutter	ໝູ່ທີ່ຂ້າເມື່ອມີອາຍຸ 16-20 ອາທິດ ຫຼື ມີນ້ຳໜັກ ປະມານ 70-80 ກິໂລກຼາມ ແລະ ມີເນື້ອຊີ້ນ ສ່ວນສັນ ຫຼັງຂ້າ 72-74% ຈຸດປະສົງຂອງການ ຂ້າໝູຂະໜາດນີ້ ເພື່ອນຳຊີ້ນໝູໄປໃຊ້ບໍລິໂພກ ເປັນຊີ້ນສົດ ຫຼື ອາດດຸກນຳໄປເຮັດຜະລິດຕະພັນ ຕ່າງໆ.
cutter and canner attle	ງົວປະເພດຕ່ຳສຸດ (ປະເພດ 7) ມັກເປັນງົວແກ່ ມີລັກສະນະສັ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ຄ້າຍຄືກັບງົວພັນ ນົມ ຮູບຮ່າງຈ່ອຍສູງ ຂານ້ອຍ ບ່າໂລ່ລົບ. ເບິ່ງ ເຫັນກະດູກຊັດເຈນ ໂດຍສະເພາະ ກະດູກສະ ໂພກ ແລະ ກະດູກໄຫຼ່.
cuttery and tripery	ຫ້ອງເກັບຮັກ ສາອະໄວຍະວະພາຍໃນ ຂອງ ສັດ.
dehairing	ການເອົາຂົນອອກ ແລະ ການຫຼີກຂົນເປັນຂັ້ນ ຕອນໜຶ່ງຂອງການຂ້າໝູ ຈະມີການຂູດຂົນ ຫຼັງ ຈາກການແຂ່ນ້ຳອຸ່ນ (ລວກ) ອາດຂູດດ້ວຍມື ຫຼື ເອົາເຂົ້າໃນເຄື່ອງຂູດຂົນ.

dressed carcass

ຊັ້ນສົດ ທີ່ຖືກຂ້າ ແລະ ຕົກແຕ່ງແລ້ວ ການສົ່ງ
ສັດໄປຂາຍຕ່າງປະເທດ ບໍ່ນິຍົມສົ່ງສັດທີ່ມີຊີ
ວິດ ແຕ່ນິຍົມສົ່ງສັດທີ່ຖືກຂ້າ ແລະ ຕົກແຕ່ງ
ແລ້ວ ເພື່ອຄວາມສະດວກໃນການຂົນສົ່ງ.

dressing (killing-out) percentage

ເປີເຊັນສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ໄດ້ຈາກ: $\frac{n}{N} \times 100$

n ນ້ຳໜັກສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ

N ນ້ຳໜັກເປັນ

ຊຶ່ງນ້ຳໜັກສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ຂອງໝູໄດ້ຈາກການ
ເອົາເລືອດ, ຂົນ, ທິວ ແລະ ເຄື່ອງໃນອອກ ຍົກ
ເວັ້ນໄຂຫຼັງ ແລ້ວນຳສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ໄປແຊ່ເຢັນ
ທີ່ມີອຸນຫະພູມ 3°C ເປັນເວລາ 24 ຊົ່ວໂມງ.
ເປີເຊັນສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າຂອງໝູ ໂດຍທົ່ວໄປ ມີ
ຄ່າປະມານ 61-81% ທີ່ຂຶ້ນກັບນ້ຳໜັກ ໂດຍ
ປົກກະຕິ ໝູທີ່ມີໄຂມັນຫຼາຍ ຈະມີເປີເຊັນສິ້ນ
ສ່ວນຫຼັງຂ້າຫຼາຍ ແຕ່ໄຂມັນມີລາຄາຖືກວ່າຊີ້ນ
ແດງ ແລະ ນອກຈາກນັ້ນ ຍັງຂຶ້ນກັບຈຳນວນ
ອາຫານທີ່ເຫຼືອຄ້າງຢູ່ໃນລະບົບທາງເດີນອາ
ຫານ. ປົກກະຕິກ່ອນຂ້າໝູຕ້ອງໃຫ້ອິດອາຫານ
ປະມານ 24 ຊົ່ວໂມງ. ສຳລັບງົວ, ແບ້ ເປີເຊັນ
ສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າຈະຫຼາຍ ຫຼື ໜ້ອຍແມ່ນ ຂຶ້ນກັບ
ຄວາມໜາຂອງໜັງ. ສຳລັບເປີເຊັນສິ້ນສ່ວນຫຼັງ
ການຂ້າຂອງສັດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຂອງງົວ ປະມານ
40-50%.

dried milk

ນົມຜົງ

evaporated milk

ນົມລະເຫີຍນ້ຳ.

evisceration

ການເອົາອະໄວຍະວະພາຍໃນອອກ ວິທີການ
ເຮັດອາດວາງສັນໄວ້ເທິງພື້ນ ຫຼື ແຂນໄວ້ ໃນກໍ
ລະນີແຂນ ໃຊ້ມີດຜ່າທ້ອງຂອງໝູທີ່ຖືກຂ້າແລ້ວ
ຈາກບໍລິເວນຫວ່າງຂ້າຫຼັງມາຈົນເຖິງໜ້າເອິກ.
ຕ້ອງລະວັງບໍ່ໃຫ້ມີດຖືກອະໄວຍະວະພາຍໃນ
ຂອງມັນ ເພາະຈະເປື້ອນສິ້ນສ່ວນຕ່າງໆເຮັດໃຫ້
ສຶກກະປົກ. ວິທີປະຕິບັດ ໃຫ້ໃຊ້ນິ້ວຊີ້ກັບນິ້ວ
ກາງຂອງມືຊ້າຍ ດັນໜັງທີ່ທ້ອງຊຶ້ງມືຊ້າຍຈະຢູ່
ລະຫວ່າງໜັງກັບອະໄວຍະວະພາຍໃນ. ສ່ວນ
ມືຂວາ ໃຊ້ມີດປາດລົງມາຢ່າງຊ້າໆ ຈົນເຖິງ
ກ່ອນຊີ້ນ ກະບັງລົມ ແລ້ວໃຊ້ມີດສອຍ ແລະ ຕັດ
ເອົາ ອະໄວຍະວະລະບົບຍ່ອຍອາຫານອອກ
ກ່ອນ ຕໍ່ຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງເອົາອະໄວຍະວະລະບົບ
ຫາຍໃຈອອກ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ລ້າງດ້ວຍນ້ຳໃຫ້ສະ
ອາດ ລໍຖ້າສັດຕະວະແພດມາກວດສິ້ນສ່ວນ
ຕ່າງໆ.

fallen hide

ໜັງທີ່ລອກອອກມາຈາກສັດທີ່ຕາຍ ໂດຍທຳມະ
ຊາດ.

fasting

ການໃຫ້ສັດອິດອາຫານກ່ອນຂ້າ ເຊັ່ນ: ໝູ ງົວ
ຕ້ອງອິດອາຫານ 24 ຊົ່ວໂມງ ແຕ່ຕ້ອງໃຫ້ສັດ
ກິນນ້ຳປົກກະຕິ. ໃຫ້ສັດອິດອາຫານ ເພື່ອເອົາ
ເລືອດຂອງສັດອອກໄດ້ຫຼາຍ, ຄົວໄດ້ງ່າຍກວ່າ
ແລະ ສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າທີ່ໄດ້ ມີສີສົດໃສກວ່າພວກ
ທີ່ບໍ່ໄດ້ອິດອາຫານ ແລະ ຍັງເປັນການປະຢັດອາ
ຫານອີກດ້ວຍ ເພາະສັດກິນອາຫານເຂົ້າໄປ ຍັງ
ບໍ່ສາມາດໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້.

fat

ໂຂມັນ ຫຼື ນ້ຳມັນ, ນ້ຳມັນໝູ ຈະມີປະລິມານ
15-30% ຂອງນ້ຳມັນສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ຂຶ້ນຢູ່ກັບ
ພັນສັດ, ນ້ຳໜັກ ຫຼື ອາຍຸໝູ ນ້ຳມັນຂອງໝູ ໄດ້

	ແກ່ນ້ຳມັນຫຸ້ມຫຼັງ ແລະ ນ້ຳມັນຫຸ້ມໄຫຼ. ການຂ້າ ໝູທີ່ມີນ້ຳໜັກຫຼາຍນັ້ນ ເຮົາຈະເສຍປຽບໝູທີ່ມີ ຊີ້ນແດງຫຼາຍ ເພາະປົກກະຕິ ລາຄານ້ຳມັນຂອງ ໝູຕ່ຳກວ່າລາຄາຊີ້ນແດງ.
fattig	ການຕັດເອົາໄຂມັນທີ່ບໍ່ຕ້ອງການ ອອກຈາກ ສິ້ນສ່ວນຂອງສັດ.
filled milk	ນ້ຳນົມທີ່ຖືກເອົາໄຂມັນອອກ ແລ້ວຕື່ມໄຂມັນ ຫຼື ນ້ຳມັນອື່ນລົງໄປແທນ.
flay	ລອກໜັງສັດອອກຈາກສິ້ນສ່ວນ ຫຼັງຂ້າ.
fleece	ຂົນແກະ
flesh	ຊີ້ນສັດ
fore quarter	ສ່ວນໜ້າຂອງສິ້ນສ່ວນງົວ ການຕັດສິ້ນສ່ວນ ຫຼັງຂ້າ ຈະຖືກແບ່ງອອກເປັນສ່ວນໜ້າ ປະກອບ ດ້ວຍເອິກ, ປ່າໄລ່ ແລະ ຂາໜ້າ. ການຕັດແບ່ງ ສິ້ນສ່ວນຂອງງົວ ມັກຈະຕັດແບ່ງສ່ວນໜ້າອອກ ກ່ອນ ເພາະໂດຍທົ່ວໄປ ຈະມີຂະໜາດນ້ອຍ ກວ່າ ແລະ ບາງກວ່າສ່ວນຫຼັງ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເສ້ຍ ຄຸນໄດ້ໄວກວ່າ ເພື່ອສາມາດນຳໄປບັນຈຸຫຸ້ມໝໍ້ ເກັບໄວ້ໃນຫ້ອງເຢັນໄດ້ໄວກວ່າ.
fore shank	ແຂງໜ້າ ປົກກະຕິ ສ່ວນແຂງໜ້າຂອງງົວມີນ້ຳ ໜັກ ປະມານ 4% ຂອງນ້ຳໜັກສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ.
four premal cuts	ສີ່ສິ້ນສ່ວນຂອງງົວ ມີນ້ຳໜັກ ປະມານ 75% ຂອງນ້ຳໜັກສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ປະກອບດ້ວຍສ່ວນ ໄຫຼ (chuck), ສັນຫຼັງ (loin) ແລະ ສະໂພກ (round).
fresh (green) weight	ນ້ຳໜັກຂອງໜັງສັດທີ່ຂັງໄດ້ ພາຍຫຼັງທີ່ລອກ ອອກມາໃຫມ່ໆ. ອາດເອີ້ນວ່າ ໜັງລົດ.

fresh ham roast	ສ່ວນຂາ ທັງກ້ອນທີ່ມີກະດູກຕິດຢູ່ ໂດຍສະເພາະຂອງໝູ ແຕ່ຖ້າມີການປອກເອົາກະດູກອອກ ເອີ້ນວ່າ rolled fresh ham roast ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໃຊ້ເຊືອກມັດເປັນບັນໆເພື່ອນຳໄປອົບໃຫ້ສຸກຕໍ່ໄປ.
fresh pinnic shoulder (boston shoulder)	ສິ້ນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຂາໜ້າ ແລະ ໄລ່ເປັນກ້ອນຂອງໝູ.
fur	ຂົນສັດຢ່າງດີ ເປັນເນື້ອລະອຽດຂ້ອນຂ້າງຍາວ ເຊັ່ນ: ໄດ້ຈາກມື້ງ (milk) ແລະ ກະຕ່າຍ (angorarabbit) ໝາປ່າ (fox), ໄບສັນ (bison, american buffalo).
game heat	ຊີ້ນ ຈາກສັດປ່າ.
ghee	ເນີຍເຄິ່ງແຂງເຄິ່ງແຫຼວ ໄດ້ຈາກນ້ຳນົມຂອງແບ້, ແກະ, ງົວ, ຄວາຍ ມີໄຂມັນປະກອບເກືອບ 100%.
gigot	ສ່ວນຂາຂອງແກະ, ກວາງ ແລະ ງົວ ທີ່ສາມາດໄປເຮັດອາຫານໄດ້.
good cattle	ງົວປະເພດ 3 ມີອາຍຸນ້ອຍ ເຊັ່ນດຽວກັບປະເພດ 1 ແລະ 2 ແຕ່ໃຫ້ສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ທີ່ມີຜົນຜະລິດຕ່ຳຄວາມ ເຕັມຂອງກ້າມຊີ້ນກໍຕ່ຳກວ່າ ຮູບຮ່າງສັດສ່ວນບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີ ແລະ ໃຫ້ສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ 52-60%.
ham (gammon)	ຊີ້ນຂາຫຼັງຂອງໝູ (ແຮມ) ເປັນສ່ວນທີ່ມີກ້າມຊີ້ນມັດໃຫຍ່ເມື່ອປຸງກັບສ່ວນອື່ນໆ. ວິທີການຕັດສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ແຮມ ຄືການຕັດສິ້ນສ່ວນ ໂດຍໃຊ້ມີດປາດໄປຕາມພັບຂາ(flank) ທີ່ຕິດຕໍ່ກັບກ້ອນຊີ້ນໃຫຍ່ຂອງຂາຫຼັງ. ຫຼັງຈາກ ນັ້ນໃຊ້ເລື່ອຍຕັດເປັນລວງຕັ້ງສາກ

	<p>ກັບແຂ່ງ ໂດຍຕັດໃຕ້ກະດູກສະໂພກ (aitch bone) ລົງມາປະມານ 1.5 ນິ້ວ ຊຶ່ງສ່ວນທີ່ຕັດນີ້ຈະຕັດບ່ອນກະດູກສັນຫຼັງຊ່ວງສະໂພກ (sacral vetebrae) ຂໍ້ທີ 2 ແລະ 3 ພໍດີ. ຕັດແຂ່ງອອກ ແລະ ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນສ່ວນຂອງຂາຫຼັງ. ນ້ຳໜັກຂອງຂາຫຼັງ ຈະມີ ປະມານ 17-25% ຂອງນ້ຳໜັກສົ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ. ເປີເຊັນຂາຫຼັງມີຄວາມສຳພັນ (correlation) ກັບຄວາມຍາວຂອງສົ້ນສ່ວນສູງ (0.6940) ແຕ່ມີຄວາມສຳພັນກັບ ເປີເຊັນສົ້ນສ່ວນຕ່ຳ (0,1002).</p>
heading	<p>ການຕັດຫົວຂອງສັດ ກ່ອນທີ່ຈະຕັດແຕ່ງສົ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ.</p>
heavy hog	<p>ເປັນໝູ ກຸ່ມທີ່ມີນ້ຳໜັກຫຼາຍ ຄື ປະມານ 115 - 130 ກລກ ມີອາຍຸປະມານ 28-32 ອາທິດ ຂ້າແລ້ວໄດ້ສົ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ 70-80% ຈຸດປະສົງຂອງການຂ້າໝູ ໃນໄລຍະນີ້ເພື່ອນຳເອົາຊີ້ນໄປເຮັດເປັນຜະລິດຕະພັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ເຮັດແຮມ, ຊີ້ນສັນເຮັດເບກອນ, ຊີ້ນບ່າໄລ່ ແລະ ສາມຊີ້ນໃຊ້ເຮັດຊີ້ນກະບ່ອງ, ໂສ້ກອກ ເປັນຕົ້ນ.</p>
hide	<p>ທັງສັດ ທັງຜີນທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ ສ່ວນຫຼາຍຈະແມ່ນທັງຈາກສັດຂະໜາດໃຫຍ່ ເຊັ່ນ: ທັງງົວ, ມ້າ, ຄວາຍ, ອູດ ໃຊ້ເຮັດອານມ້າ, ເກີບ, ສາຍແອວ, ກະເປົາ ແລະ ອື່ນໆ.</p>
hide and skin store	<p>ຫ້ອງເກັບຮັກສາທັງ.</p>
hind quarter	<p>ສ່ວນຫຼັງຂອງສົ້ນສ່ວນ ງົວ ຫຼັງຂ້າ ປະກອບດ້ວຍສ່ວນຂາຫຼັງ ແລະ ສະໂພກ. ການຕັດສ່ວນນີ້ ໃຫ້ເປັນອັນລະອຽດໄດ້ 4 ສ່ວນ ຄື: ພື້ນທ້ອງ ຂາສະໂພກ ແລະ ສົ້ນ.</p>

English-Lao

Animal Production

homogenized milk

ນົມສັດ ທີ່ຜ່ານວິທີປຸງແຕ່ງ ທີ່ຍ່ອຍຂະໜາດເມັດ
ໄຂມັນນ້ຳນົມ ໃຫ້ມີຂະໜາດນ້ອຍລົງ ແລະ ຈະ
ປົນກະຈາຍຢູ່ໃນນ້ຳນົມໄດ້ເປັນຢ່າງດີ.

horse hide

ໜັງມ້າ

kidney knob

ນ້ຳມັນຊ່ອງທ້ອງ ຢູ່ກັບສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ຂອງງົວ
ມີປະມານ 3.5% ຂອງນ້ຳໜັກສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ.

kip

ໜັງຈາກລູກງົວ.

lairage (holding pens)

ຄອກພັກຜ່ອນສັດກ່ອນຂ້າ ຕາມປົກກະຕິໂຮງ
ຂ້າສັດຈະມີຄອກພັກຜ່ອນສັດກ່ອນຂ້າ ຊຶ່ງຈະ
ກັກສັດໄວ້ ປະມານ 24 ຊົ່ວໂມງ ເພື່ອໃຫ້ສັດພັກ
ຜ່ອນ ແລະ ໃນໄລຍະພັກຢູ່ນັ້ນ ຈະມີການກວດ
ກາເບິ່ງວ່າ ສັດໂຕໃດເປັນພະຍາດ ຫຼື ບໍ່ ຫາກ
ຮັກສາໄດ້ກໍຈະຮັກສາໄວ້ສາກ່ອນເພື່ອໃຫ້ສິ້ນ
ສ່ວນສັດຫຼັງຂ້າ ມີຄຸນນະພາບດີ.

lay inspector

ພະນັກງານກວດຊີ້ນ ອາດແມ່ນສັດຕະວັດແພດ
ຊຶ່ງໄດ້ຜ່ານການອົບຮົມວິຊາກວດຊີ້ນສັດທາງ
ດ້ານທົດສະດີ ແລະ ພາກປະຕິບັດມາແລ້ວ
ນອກຈາກກວດສັດກ່ອນຂ້າແລ້ວ ຈະຕ້ອງກວດ
ຫຼັງຂ້າ ຫຼື ຊີ້ນຈະສົ່ງອອກໄປຈຳໜ່າຍ.

lean

ຊີ້ນແດງ ປົກກະຕິ ເຮົາຕ້ອງການລ້ຽງສັດໃຫ້ໄດ້
ຊີ້ນແດງຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ແມ່ນໝູ
ທີ່ຂ້າ ເຊັ່ນ: ໝູທີ່ມີນ້ຳໜັກ ລະຫວ່າງ 60-108
ກິໂລກຼາມ. ຈະມີຊີ້ນແດງປະມານ 31-32%
ແລະ ໄຂມັນ 23.85-23.21% ແຕ່ໝູທີ່ມີນ້ຳ
ໜັກຢູ່ລະຫວ່າງ 110-160 ກິໂລກຼາມ ຈະມີຊີ້ນ
ແດງໜ້ອຍລົງ ແລະ ມີໄຂມັນຫຼາຍຂຶ້ນເຖິງ
25,86-30,56%. ນອກນັ້ນ ຍັງຂຶ້ນກັບປັດໄຈ
ອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ພັນ, ສາຍພັນ, ອາຫານ ແລະ ປະລິ

	<p>ມານອາຫານທີ່ໃຫ້. ຖ້າເຮົາໃຫ້ອາຫານທີ່ມີຄຸນນະພາບດີມີໂປຣຕິນສູງສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ ຂອງໝູ ຈະມີຊີ້ນແດງຫຼາຍກວ່າໝູທີ່ໄດ້ຮັບອາຫານທີ່ມີໂປຣຕິນທຳມະດາ.</p>
lean cut (four major whole sale cut)	<p>ຊີ້ນແດງ 4 ສ່ວນຂອງຂາໝູ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍສິ້ນສ່ວນຂາຫຼັງ (ham), ສັນ (loin), ຊີ້ນຫົວໄລ່ເທິງ (boston butt) ແລະ ຊີ້ນໄຫຼ່ລຸ່ມ (picnic). ໝູທີ່ມີຊີ້ນແດງ 4 ສ່ວນມີຫຼາຍຈະເປັນໝູປະເພດດີ, ຕາມມາດຕະຖານສິ້ນສ່ວນໝູຫຼັງຂ້າ ທີ່ເປັນປະເພດ 1 ນອກຈາກມີມາດຕະຖານສິ້ນສ່ວນທີ່ດີແລ້ວ ຈະຕ້ອງມີຊີ້ນແດງ 4 ສ່ວນເທົ່າກັນ ຫຼື ຫຼາຍກວ່າ 53%ຂອງນ້ຳໜັກ ແລະ ໝູປະເພດຕ່ຳ (ເຫຼດຕ່ຳ) ກວ່ານີ້ ຈະມີຊີ້ນແດງ 4 ສ່ວນ ໜ້ອຍລົງຕາມລຳດັບ.</p>
leather	<p>ໜັງສັດ ທຸກຊະນິດທີ່ໄດ້ຮັບການປ້ອງກັນການເນົ່າ ໂດຍການອາບນ້ຳຢາ ຫຼື ໝັກເກືອເມື່ອຕາກແຫ້ງແລ້ວ ໜັງຈະບໍ່ແຂງ.</p>
length of carcass	<p>ຄວາມຍາວຂອງສິ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ, ຄວາມຍາວສິ້ນສ່ວນຂອງໝູ ມີການຖ່າຍທອດທາງກຳມະພັນ ປະມານ 40-81% .ວິທີວັດແທກຄວາມຍາວສິ້ນສ່ວນໝູຫຼັງຂ້າ ແທກຈາກກະດູກຂ້າງຊີກທຳອິດທີ່ຕິດກັບກະດູກສັນຫຼັງ (anterior edge of the rid near the vertebrae column) ເຖິງຈຸດໜ້າສຸດຂອງກະດູກສະໂພກຂອງສິ້ນສ່ວນອູນ (anterior of the aitch bone) ຢູ່ສະຫະລັດອາເມລິກາ ຖືມາດຕະຖານວ່າໝູ ຄວນມີຄວາມຍາວຂອງສິ້ນສ່ວນຫຼາຍກວ່າ 72.5 cm. ປັດໃຈທີ່ມີຜົນຕໍ່ຄວາມຍາວຂອງສິ້ນສ່ວນໝູ ໄດ້ແກ່ ນ້ຳໜັກໝູ ໝູທີ່ມີອາຍຸ</p>

	<p>ຫຼື ນ້ຳໜັກຫຼາຍ ຈະມີຄວາມຍາວສັ້ນສ່ວນກວ່າ ໝູ່ນ້ອຍ, ພັນໝູ, ໝູພັນແລນເຄດ ມີຄວາມຍາວ ຫຼາຍກວ່າໝູພັນອື່ນໆ. ຈາກການທີ່ຜູ້ຂຽນໄດ້ ສຶກສາໝູລູກປະສົມເພດຜູ້ຕອນ ລະຫວ່າງພັນ ດູຮອກກັບແລນເຄດ ພົບວ່າ ໝູທີ່ມີນ້ຳໜັກ ກ່ອນຂ້າ 76-107 ກິໂລກຼາມ ມີຄວາມຍາວ ສັ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າ 71-83 ຊັງຕີແມັດ ແລະ ຄ່າ ຄວາມສຳພັນຂອງຄວາມຍາວສັ້ນສ່ວນກັບເປີ ເຊັ່ນຫຼັງຂ້າ ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.694 ແລະ ຄ້າຍກັບ ສະຖິຕິທີ່ມີ.</p>
loin	<p>ຊັ້ນສ່ວນສັນ ນ້ຳໜັກຂອງສ່ວນນີ້ຂອງໝູ ມີປະ ມານ 13-15% ຂອງນ້ຳໜັກສັ້ນສ່ວນ ຫຼັງຂ້າ, ຂອງງົວ ມີປະມານ 17% ຂອງນ້ຳໜັກສັ້ນສ່ວນ ຫຼັງຂ້າ.</p>
loin shop	<p>ການຕັດສ່ວນສັນ ທີ່ຍັງມີກະດູກຢູ່ ໂດຍຕັດ ອອກເປັນຕ່ອນໜາ ປະມານ 1 ນິ້ວ ຫຼື ເຄິ່ງນິ້ວ ແລ້ວນຳໄປອົບໃຫ້ສຸກ.</p>
loin-eye (rib eye) area	<p>ພື້ນທີ່ໜ້າຕັດຊັ້ນສັນ ຊຶ່ງວັດແທກຈາກສັນຊັ້ນ ນອກເມື່ອຜ່າສັ້ນສ່ວນຫຼັງຂ້າອອກເປັນ 2 ສ່ວນ. ຕົວຢ່າງການວັດແທກພື້ນທີ່ໜ້າຕັດຊັ້ນສັນຂອງໝູ ຕ້ອງຕັດສ່ວນຂອງສັນລະຫວ່າງກະດູກຂ້າງ ຄູ່ທີ 10 ແລະ 11 ໂດຍຕັດໃຫ້ຕັ້ງສາກກັບກະ ດູກສັນຫຼັງໃຊ້ເຈ້ຍຂຽນແບບຕັດເທິງໜ້າຕັດຊັ້ນ ສັນແລ້ວໃຊ້ສິດຳລາກເສັ້ນຮອບວົງຂອງກ້ອນ ຊັ້ນມັດນີ້ໂດຍຮອບແລ້ວນຳໄປວັດພື້ນທີ່ດ້ວຍ ເຄື່ອງມືວັດແທກພື້ນທີ່. ພື້ນທີ່ໜ້າຕັດຂອງຊັ້ນ ສັນຈະມີຄວາມສຳຄັນທາງບວກກັບຈຳນວນຊັ້ນ ແດງຂອງສັ້ນສ່ວນ ຫຼັງຂ້າ.</p>

Animal Production

English-Lao

meat curing	ການໝັກຊີ້ນ ໃຊ້ສານເຄມີຊ່ວຍໃນການຮັກສາອາຫານຈຳພວກຊີ້ນ ເພາະເປັນການຄວບຄຸມການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຈຸລິນຊີ.
packaging	ການປັ່ນຈຸທິບທີ່ ເຊັ່ນ: ການປັ່ນຈຸຜະລິດຕະພັນຈາກສັດ ເພື່ອເກັບຮັກສາໃຫ້ເໝາະສົມ ສະດວກໃນການຂົນສົ່ງ.
smoked ham	ແຮມຮົມຄວນ ໝາຍເຖິງແຮມທີ່ຖືກໝັກ ແລ້ວນຳມາເຮັດໃຫ້ສຸກ ໂດຍການຮົມຄວັນ.
yogurt	ນົມລົ້ມ ໄດ້ຈາກການໝັກນົມປະກອບດ້ວຍຂອງແຂງ 15% ມີໂປຼຕິນສູງ ແຕ່ມີພະລັງງານຕ່ຳ.
abacterial	ປາດສະຈາກເຊື້ອບັກເຕລີ.
abnormalities	ລັກສະນະຜິດປົກກະຕິຂອງສັດ.
abort	ຫຼຸດກ (ແທ້ງ).
abortion	ການຫຼຸດກ ການຍຸດລົງກ່ອນກຳນົດຂອງຂະບວນການຕາມທຳມະຊາດ, ການລົ້ມເຫຼວໃນການຖືພາ ກ່ອນທີ່ລູກສັດຈະຖືກເກີດມາໄດ້.
abscess	ຜິໜອງ, ກ້ອນໜອງໃນບາດທີ່ເກີດຈາກການສະຫຼາຍຕົວຂອງເນື້ອເຍື່ອ.
abscission	ການຕັດອອກ ການຜ່າຕັດ ການຕັດບາງສ່ວນອອກ.
acetonemia (ketosis)	ການທີ່ໝາກໄຂ່ຫຼັງ ແລະ ກ້ອນຊີ້ນ ໃຊ້ກິໂຕນ (ketone) ບໍ່ທັນ ຊຶ່ງຈະເຫຼືອຢູ່ໃນເລືອດ ແລະ ຮ່າງກາຍ.
acutely	(ໂຮກ) ຢ່າງຮຸ່ນແຮງກະທັນຫັນ.

adjuvant	ສິ່ງທີ່ຕື່ມລົງໃນວັກຊີນ ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບຂອງວັກຊີນ, ຢາເສີມ, ສິ່ງທີ່ຊ່ວຍ.
aerobic bacteria	ບັກເຕລີ ທີ່ຕ້ອງການອາກາດ ຈະເລີນຕົບໂຕໄດ້ໃນບ່ອນທີ່ມີອອກຊີເຢັນ.
aerosole	ຢາຂ້າເຊື້ອໂຮກ ທີ່ເປັນເມັດນ້ຳນ້ອຍໆ ໃຊ້ເພື່ອໃຫ້ມີຢາຂ້າເຊື້ອໂຮກທີ່ຖືກພົ່ນເປັນອາຍນ້ຳກະຈາຍຢູ່ຢ່າງໜາແໜ້ນ ທຳລາຍເຊື້ອໂຮກຕາມຄອກສັດ, ເຊື້ອໂຮກທີ່ເກາະຕາມຂີ້ຝຸ່ນໃນອາກາດ.
aflatoxin	ອັບພາຕອກຊິກ, ສານພິນຊະນິດໜຶ່ງ ($C_{17} M_{12} O_{16}$) ເກີດຈາກເຊື້ອເຫັດ <i>aspergillus flavus</i> ຖ້າມີໃນອາຫານຈົນເຖິງລະດັບເປັນພິດ (0,03-1 ກຼາມ ຕໍ່ອາຫານ 1 ໂຕນ) ຈະເຮັດໃຫ້ສັດເກີດມີເນື້ອງອກໃນຕັບ, ອັດຕາການຈະເລີນຕົບໂຕ ແລະ ປະສິດທິພາບໃນການໃຊ້ອາຫານຕ່ຳ, ອັດຕາການອອກໄຂ້, ອັດຕາການປະສົມພັນຕິດຕ່ຳ ແລະ ອັດຕາການຕາຍສູງ. ເຊື້ອເຫັດຊະນິດນີ້ຈະເກີດຂຶ້ນໃນອາຫານ ທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມຫຼາຍເຊັ່ນ: ໃນຖົ່ວດິນ, ອາຫານສັດ.
agalactia	ການບໍ່ສາມາດຜະລິດນ້ຳນົມ, ບໍ່ມີນ້ຳນົມ ມີສາຍເຫດຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ: ມີໂຮກຕ່າງໆໄດ້ແກ່ມົດລູກອັກເສບ, ເຕົ້ານົມອັກເສບ ເປັນຕົ້ນ: ລ້ຽງບໍ່ຖືກຫຼັກວິຊາການ, ອາຫານທີ່ໄດ້ຮັບ ມີຄຸນນະພາບຕ່ຳ.
alexipharmic (antidote)	ຢາແກ້ພິດ ທີ່ມີຄຸນສົມບັດໃນການແກ້ພິດ.
allergi dermatitis	ຜິວໜັງອັກເສບ ເນື່ອງຈາກການແພ້.
allergy	ການແພ້ ເກີດຈາກປະຕິກິລິຍາລະຫວ່າງແອນຕິເຈນກັບພູມຄຸ້ມກັນອາຫານ ສ່ວນຫຼາຍຈະເປັນ

	ສະເພາະບ່ອນບໍ່ຮຸນແຮງ ເຊິ່ງຕ່າງກັບ ana-phylaxis ທີ່ອາການຈະຮຸນແຮງຫຼາຍ.
alopecia	ຂົນລີ່ນ (ບໍ່ມີຂົນ), ຫົວລ້ານ, ການບໍ່ມີຂົນ.
anarobic bacteria	ບັກເຕລີ ທີ່ບໍ່ຕ້ອງການອາກາດສໍາລັບການຈະເລີນເຕີບໂຕ ສາມາດມີຊີວິດ ແລະ ເຕີບໂຕໄດ້ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງມີອອກຊີເຢັນ.
anemia (anaemia)	ເລືອດຈາງ ອາດເປັນເພາະເລືອດມີປະລິມານ ໜ້ອຍ ຫຼື ມີຈຳນວນ ຫຼື ເມັດເລືອດແດງໜ້ອຍ ຫຼື ເລືອດມີປະລິມານເຮໂມໂກບິນ (hemoglo-bine) ໜ້ອຍ.
animal quarantine	ດ່ານກັກສັດ ເພື່ອກວດພະຍາດ.
anorexia	ເບື້ອອາຫານ, ການເສຍຄວາມຮູ້ສຶກ ຢາກອາຫານ.
anthelmintic	ຢາຈຳພວກຂ້າ ຫຼື ຂັບພະຍາດລຳໃສ່, ຢາຖ່າຍພະຍາດ ຊຶ່ງຈະທຳລາຍພະຍາດ.
anthrax	ພະຍາດໄຂ້ເລືອດດຳ ເກີດຈາກເຊື້ອບັກເຕລີ bacillus anthracis ເປັນໂຣກຕິດຕໍ່ຊະນິດກະທັນຫັນ ເລືອດເປັນພິດ ສັດຕາຍກະທັນຫັນ ແລະ ມີເລືອດໄຫຼທາງຮູບທະວານໜັກ ມ້າມໃຫຍ່ ມີສີດຳ ເລືອດບໍ່ກ້າມ ສັດທີ່ຕາຍຈະບໍ່ແຂງ ສາມາດຕິດຕໍ່ໄດ້ໂດຍການຫາຍໃຈເອີ້ນສະບໍ່ ຫຼື ກິນຊີ້ນສັດ ທີ່ປັ້ນພະຍາດເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ເຂົ້າທາງບາດແຜ. ສັດທີ່ມັກເປັນ ແມ່ນສັດຄົງວເອື້ອງ ແລະ ມ້າ.
antibody	ພູນຄຸ້ມກັນ ຫຼື ທາດກາຍຕ້ານ ໂດຍທົ່ວໄປ ມັກເປັນໂປຣຕິນ ທີ່ຮ່າງກາຍຂອງສັດສ້າງຂຶ້ນຫຼັງຈາກໄດ້ຮັບແອນຕີເຈນ ປະມານ 2 ອາທິດ.

antigen	ແອນຕີເຈນ ໝາຍເຖິງສິ່ງທີ່ນຳເຂົ້າສູ່ຮ່າງກາຍ ຊຶ່ງອາດຈະໄດ້ຈາກການສັກເຂົ້າຮ່າງກາຍເພື່ອ ກະຕຸ້ນໃຫ້ຮ່າງກາຍສ້າງພູມຄຸ້ມກັນ ປ້ອງກັນພະ ຍາດກ່ຽວຂ້ອງໄດ້.
antihistamine	ສານກັນອາການແພ້, ຢາຕ້ານລິດຂອງ histamine.
antiseptic	ຢາຂ້າເຊື້ອ, ສານທີ່ຍັບຢັ້ງການຈະເລີນເຕີບໂຕ ຫຼື ຂ້າຈຸລິນຊີ ເປັນສານທີ່ສະກັດຈາກສິ່ງທີ່ບໍ່ມີຊີ ວິດ ເຊັ່ນ: ຢາແດງ.
ascarides	ໄດ້ຈາກ ascaris ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ພະຍາດ ໂຕກົມ, ເປັນພະຍາດທີ່ນຳຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ໝູ ຫຼາຍທີ່ສຸດ ຊື່ວິທະຍາສາດ ຄື: ascaris lum- bricoides ຜິວມີສີເຫຼືອງ ຫຼື ຊົມພູອ່ອນ. ໂຕແມ່ ວາງໄຂ່ໃນລຳໃສ່ນ້ອຍພະຍາດແຕ່ລະໂຕອອກ ໄຂ່ມີລະປະມານ 250 ພັນໜ່ວຍ ວົງຈອນນອກ ຈາກຢູ່ໃນລະບົບທາງເດີນອາຫານຈະເຂົ້າສູ່ລະ ບົບທາງເດີນຫາຍໃຈຕື່ມອີກ ດັ່ງນັ້ນ ໝູ່ຕ້ອງໄດ້ ຮັບການຖ່າຍພະຍາດນີ້.
aseptic fever	ອາການໄຂ່ທີ່ບໍ່ຕິດເຊື້ອ ກວມເຖິງອາການໄຂ່ທີ່ ເກີດຂຶ້ນເນື່ອງຈາກການສັກສານໂປຣຕິນປອມ ແປງເຊິ່ງຮ່າງກາຍຈະເກີດປະຕິກິລິຍາຕໍ່ຕ້ານຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ເນື້ອເຍື່ອເສຍຫາຍ ຫຼື ໄຂ່ ຫຼັງຜ່າຕັດ.
antressia	ການບໍ່ມີຮູເປີດ ຫຼື ຊ່ອງເປີດ ຕາມຮ່າງກາຍ ແຕ່ ກຳເນີດ.
atresia ani	ລູກສັດ ທີ່ເກີດມາບໍ່ມີຮູທະວານໜັກ ເພດຜູ້ຈະ ຕາຍພາຍໃນບໍ່ຊ້ຳຫຼັງຈາກເກີດ ແຕ່ເພດແມ່ ອາດຖ່າຍອາຈົມ ທາງອະໄວຍະວະສືບພັນ ແລະ ມີຊີວິດຢູ່ໄດ້ຈົນໃຫຍ່.

autopsy	ການສັນລະສຸດ, ການຜ່າຊາກສັດ ເພື່ອກວດສອບຫາສາຍເຫດຂອງການຕາຍ, ການຜ່າກວດສືບ.
bacillus	ເປັນທ່ອນ, ຈຸລິນຊີ ປະເພດທີ່ມີຮູບຮ່າງເປັນທ່ອນ ຫຼື ເປັນຮູບຍາວກົມ.
bactericmia (bacteremia)	ມີບັກເຕີລີ ຢູ່ໃນເສັ້ນເລືອດ.
bacteria	ບັກເຕີລີ.
bactericide	ຢາຂ້າບັກເຕີລີ, ສິ່ງທີ່ທຳລາຍບັກເຕີລີ.
bacterin	ວັກຊີນ ເຮັດຈາກເຊື້ອບັກເຕີລີ ທີ່ຖືກທຳລາຍຄວາມຮຸ່ງແຮງ ໂດຍວິທີການໃດວິທີການນຶ່ງ ເຊັ່ນ: ຂ້າດ້ວຍຄວາມຮ້ອນ ຫຼື ວິທີການທາງເຄມີ.
baldness	ຂົນລົ່ນ, ຫົວລ້ານ.
bilateral cryptorchidism	ອັນທະຄ້າງ ທັງ 2 ຂ້າງ (ບໍ່ລົງມາຢູ່ຖົງອັນທະ).
blacklage	ໂຮກຂາໄຂ້ ໂຮກຂອງແກະ, ແບ້, ງົວ, ຄວາຍ ທີ່ເກີດຈາກເຊື້ອ clostridium chauvoei ສັດປ່ວຍຈະມີໄຂ້ສູງ, ເປື້ອອາຫານ, ຊີມ ແລະ ເຈັບຂາ ຈະມີອາການບວມຂອງກ້ອນຊີ້ນ ແລະ ມີກາສເຕັມ ກ້ອນຊີ້ນທີ່ບວມຈະມີສີດຳ ແລະ ມີໜອງ ມີຟອງກາສ ຢູ່ທົ່ວໄປ ມີກິ່ນເໝັນ.
bleeder	ສັດທີ່ເປັນໂຮກເລືອດໄຫຼບໍ່ຢຸດ (hemophilia).
bloat	ອາກາດທ້ອງໄຂ້ ຂອງສັດຄັງວເອື້ອງ.
broodsucking arthropod	ແມງທີ່ດູດເລືອດ ເຊັ່ນ: ຍຸງ ເຫັບ ເທົາ ໝັດ ເປັນໂຕພາໃຫ້ເກີດພະຍາດຕິດຕໍ່ໄດ້.
brisket (high-altitude) disease	ເກີດກັບສັດທຸກອາຍຸ ທຸກຊະນິດ ທີ່ຢູ່ບ່ອນສູງໆ ເຊັ່ນ: ສູງເກີນ 6.000 ຟຸດ ຂຶ້ນໄປ ຖ້າເກີດກັບ

	ງົວ ຈະມີເລືອດອ້ຽງຢູ່ທົ່ວໃຈຫ້ອງຂ້າງຂວາ ຫາຍໃຈຝືດ ບາງເທື່ອຍ່າງແບບອ່ອນເພຍ ເຄື່ອນໄຫວລຳບາກ.
broad spectrum antibiotic	ຢາຕ້ານເຊື້ອ ທີ່ຂ້າບັກເຕລີໄດ້ ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ຄື ຂ້າໄດ້ທັງບັກເຕລີ ຊະນິດ ກຼາມບວກ ແລະ ກຼາມລົບ.
cancer	ມະເຮັງ ຫຼື ເນື້ອງອກ.
carrier	ໂຕນຳເຊື້ອໂຣກ ທີ່ນຳເຊື້ອໂຣກ ໄປຕິດຕໍ່ກັບສັດໂຕອື່ນ.
clinical finding	ອາການຂອງພະຍາດ.
coecidiosis	ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກ coccidian, ໂຣກບິດ.
coccidiostat	ສານເຄມີ ທີ່ໃຊ້ປະສົມອາຫານ ຫຼື ນ້ຳ ເພື່ອຄວບຄຸມໂຣກບິດ ເຊັ່ນ: nitrofurazone, mitro-phemide ແລະ nicarbazin ແລະ ອື່ນໆອີກຫຼາຍຢ່າງ.
coccus	ຮູບຮ່າງກົມ, ບັກເຕລີ ທີ່ມີຮູບວົງກົມ ຫຼື ຮີ.
colibacillosis	ການຕິດເຊື້ອ E. colt.
communicable disease	ພະຍາດສັດ ທີ່ສາມາດຕິດຕໍ່ເຖິງມະນຸດໄດ້ ເຊັ່ນ: ພະຍາດໄຂ້ເລືອດດຳ, ວັນນະໂຣກ, ພະຍາດໝາວ້.
conjunctivitis	ເຍື້ອຕາອັກເສບ.
contagious disease	ໂຣກລະບາດ ໝາຍເຖິງພະຍາດຕິດແປດ ທີ່ສາສາມາດລະບາດຈາກສັດປ່ວຍ ໄປຫາສັດໂຕອື່ນໆ ໄດ້ຢ່າງໄວວາ ບໍ່ວ່າທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ ເຊັ່ນ: ພະຍາດປາກເປື້ອຍ ລົງເລັບ, ພະຍາດອະຮິວາໝູ.

convalescent serum	ເຊຣຸມ ທີ່ມີພູມຄຸ້ມກັນພະຍາດ ທີ່ໄດ້ຈາກສັດ ປ່ວຍເປັນພະຍາດແລ້ວເຊົາດີ.
cryptorchidism (cryptorchism)	ການທີ່ລູກອັນທະບໍລົງມາຢູ່ໃນຖົງອັນທະ ເຮັດ ໃຫ້ສັດເພດຜູ້ເປັນພັນ ຫຼື ເອີ້ນວ່າ ອັນທະຄ້າງ.
definite (final) host	ສັດທີ່ມີພະຍາດຢູ່ພາຍໃນ ຊຶ່ງພະຍາດ ຈະສາ ມາດຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ສືບພັນໄດ້.
dehydration	ສະພາບນ້ຳແຫ້ງ, ການເອົານ້ຳອອກຈາກສານ, ສະພາບທີ່ເນື່ອງຈາກຮ່າງກາຍສູນເສຍນ້ຳ ຢ່າງ ຫຼວງຫຼາຍ.
dermatitis	ອາການອັກເສບຜິວໜັງ.
dermatosis (skin disease)	ໂຣກຜິວໜັງ (ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີອາການອັກເສບ) ເກີດຈາກສາຍເຫດຫຼາຍປະການ ເຊັ່ນ: ຂາດ ທາດສັງກະສີ, ເປັນຂີ້ເຮື້ອນ, ພະຍາດພາຍນອກ ເຊັ່ນ: ເທັບ, ເທົາ, ແມງວັນ, ຍຸງ, ມາລິບກວນ.
diagnosis	ການກວດວິໃຈພະຍາດ ເພື່ອປົ່ງມະຕິ.
diarrhea	ອາການລົງທ້ອງ, ຖອກທ້ອງ.
discharge of pus	ບາດແຜ ທີ່ມີນ້ຳໜອງໄຫຼອອກມາ.
disease resistance	ຄວາມຕ້ານທານພະຍາດ.
disinfectant	ຢາຂ້າເຊື້ອໂລກ.
dope	ການໃຫ້ຢາກະຕຸ້ນເຮັດໃຫ້ເກີດມີພະລັງ, ຢາບຳ ລຸງກຳລັງ.
dosage	ການຫາ ແລະ ຄວມຄຸມຂະໜາດຄວາມຖີ່ ແລະ ຈຳນວນຂອງ doses.
dose	ຂະໜາດຂອງຢາທີ່ໃຊ້ເທື່ອນຶ່ງ.
drench	ການໃຊ້ຢາຖ່າຍພະຍາດ ໂດຍໃຫ້ທາງປາກ.

duration of immunity	ໄລຍະເວລາທີ່ສັດມີພູມຄຸ້ມກັນພະຍາດ ເຊັ່ນ: ສັກວັກຊີນປ້ອງກັນພະຍາດອະທິວາໝູ ໝູຈະມີໄລຍະເວລາໃນການຄຸ້ມກັນພະຍາດອະທິວາໝູປະມານ 1 ປີ.
dystocia	ການເກີດຍາກ ມີສາຍເຫດຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ: ສັດມີຊ່ອງເກີດລູກແຄບ, ສັດມີຮອກໂມນບໍ່ລົມບູນ.
emetic	ຢາງເຮັດໃຫ້ຮາກ, ທີ່ໃຫ້ຮາກ.
encephalitis	ສະໝອງ ອັກເສບ.
encephalomyelitis	ສະໝອງ ແລະ ໄຂສັນຫຼັງອັກເສບ.
endometritis	ເຍື້ອຊັ້ນໃນມືດລູກອັກເສບ.
endoparasite	ພະຍາດກາຟາກ ພາຍໃນ, ກາຟາກທີ່ຢູ່ພາຍໃນຮ່າງກາຍ.
enteric	ກຸ່ວກັບລຳໃສ້ນ້ອຍ.
enteritis	ລຳໃສ້ອັກເສບ (ໂດຍສະເພາະຢູ່ລຳໃສ້ນ້ອຍ).
enzootic	ກຸ່ວກັບພະຍາດສັດສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ, ການລະລະບາດຂອງພະຍາດ ໃນພື້ນທີ່ຈຳກັດ ເຊັ່ນ: ໝູ່ບ້ານ, ຕາແສງ, ເມືອງ.
epidemiology	ວິຊາພະຍາດຕິດແປດ.
epistaxis	ເລືອດອອກທາງດັງ.
epizoetic	ໂລກລະບາດຂອງສັດ.
epizootic	ການລະບາດຂອງພະຍາດ ທີ່ລະບາດຢ່າງຮຸນແຮງ ແລະ ຢ່າງໄວ ໃນພື້ນທີ່ກວ້າງຂວາງ ຫຼາຍແຂວງ ຫຼື ທົ່ວປະເທດ ຫຼື ຫຼາຍປະເທດ ຕິດຕໍ່ກັນ ແລະ ມີສັດປ່ວຍເປັນພະຍາດ ຫຼື ຕາຍ ເປັນຈຳນວນຫຼາຍ.

Animal Production

English-Lao

etiology	ວິຊາ ວ່າດ້ວຍສາຍເຫດຂອງພະຍາດ.
facultative anaerobic bacteria	ບັກເຕີຣີ ທີ່ສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ ທັງໃນສະພາບທີ່ມີ ແລະ ບໍ່ມີອອກຊີເຢັນ.
fast	ຄວາມທົນທານ ເຊັ່ນ: ຄວາມທົນທານຕໍ່ຢາ (drug fast).
fatigue	ການອ່ອນເພຍຂອງລະບົບ ກ້ອນຊີ້ນ ແລະ ປະສາດ.
fever	ອາການໄຂ້ ຫຼື ອຸນຫະພູມ ຂອງຮ່າງກາຍສູງຂຶ້ນ ກວ່າປົກກະຕິ (hiper thermia).
foot and mouth disease	ພະຍາດປາກເປື້ອຍລົງເລັບ, ເກີດຈາກເຊື້ອໄວຣັສ hostis pecoris ຊະນິດ O, A, ASIA 1 ສັດຈະມີດັງແຫ້ງຊຶມ ໄຂ້ສູງ ໃນປາກອັກເສບ ແດງມີເມັດຕຸ່ມພາຍໃນປາກ ແລະ ເລັບຕຸ່ມຈະແຕກ ແລ້ວມີນ້ຳໜອງອອກມາ ຖ້າເປັນໝັກ ເລັບຈະຫຼຸດອອກ. ສັດຈະມີນ້ຳໜັກລົດລົງ ເນື່ອງຈາກກິນອາຫານບໍ່ໄດ້ ການປ້ອງກັນຕ້ອງສັກວັກຊີນ.
foot rot	ໂຣກເລັບເນົາ.
formaldehyde disinfectant	ຢາຂ້າເຊື້ອຟອກມານຕີໄຣ ໃຊ້ໃນລັກສະນະເປັນກາສພິ່ນ ຫຼື ມີຄຸນສົມບັດໃນການທຳລາຍບັກເຕີຣີ ສະບໍ່ ແລະ ໄວຣັສ ແຕ່ສາມາດແຊກຊຶມໜ້ອຍ. ໃນຕູ້ຝັກໄຂ້ຂ້າເຊື້ອໂດຍໃຊ້ດ່າງໃສ່ໃນນ້ຳຢາຟອກມາລິນໃນຖ້ວຍກະເບື້ອງເຄືອບ ໂດຍໃຊ້ອັດຕາສ່ວນ 1: 2 ແລ້ວປິດຕູ້ຝັກອົບໄວ້ 3 ຊົ່ວໂມງ.
fowl plague	ກາຣະໂລກຂອງສັດປີກ.
fungi	ເຊື້ອເຫັດ (ເຊື້ອຣາ)

English-Lao

Animal Production

gangrene	ຂັ້ນຕາຍເນົ່າ.
general anesthetic	ຢາສະລົບ ທົ່ວໆໄປ ເຊັ່ນ: thiopentone.
germicide	ການໃຊ້ຂ້າຈຸລິນຊີ, ຢາຂ້າເຊື້ອ (ໂຮກ).
generalized infection	ການຕິດເຊື້ອແບບກະຈາຍໄປທົ່ວຮ່າງກາຍ.
glanders	ໂຮກຄໍໜຽງເປັນພິດ.
goiter	ໂຮກຄໍໜຽງ.
gram-negative bacteria	ບັກເຕີຣີ ກຼາມລົບ ຍ້ອມສີ (decolourized) ດ້ວຍອະຊີໂຕນ (acetone) ຫຼື ເຫຼົ້າ (ແອນກໍຮອນ) ຈະເກີດສີຊຶມພູ ເຊັ່ນ: ເຊື້ອອີໂຄໂລ, ໄວບຣີໂອ, ຊານໂມແນນລາ, ພາສຕິວເຣລລາ ເປັນຕົ້ນ.
halogen disinfectant	ຢາຂ້າເຊື້ອ ພວກຮາໂລເຈນ ເປັນຢາທີ່ມີຄຸນສົມບັດໃນການຂ້າເຊື້ອໂຮກໄດ້ດີ ເພາະມີຄຣໍລິນ (CL) ເປັນອົງປະກອບຢູ່ ໃຊ້ຂ້າເຊື້ອໂຮກໃນຕູ້ຝັກໄຂ່ ແລະ ໃຊ້ປົນກັບອາຍນ້ຳຮ້ອນພື້ນຂ້າເຊື້ອໂຮກ ເຄື່ອງມືຕ່າງໆ.
health	ສຸກຂະພາບທົ່ວໆໄປ.
hemophilia (bleeder's disease)	ໂຮກເລືອດໄຫຼບໍ່ຢຸດ ເປັນໂຮກທາງກຳມະພັນທີ່ເກີດຈາກການທີ່ prothrombin ປ່ຽນເປັນ thrombin ຂ້າ ເກີດກັບຄືນ, ໝາ ແລະ ພູ. ພູເປັນໄດ້ທັງສອງເພດ ແລະ ຖ່າຍທອດໃຫ້ລູກໄດ້ທັງ 2 ເພດ.
hepatitis	ຕັບອັກເສບ.
hog cholera (swine fever)	ອະຫິວາພູ ເກີດຈາກເຊື້ອໄວຣັດ ຊື່ <u>tortor suis</u> ພູທີ່ໄດ້ຮັບເຊື້ອແລ້ວ ເຊື້ອຈະເຂົ້າໄປສູ່ກະແສເລືອດພາຍໃນ 12-24 ຊົ່ວໂມງ ແລະ ແຜ່ເຊື້ອ

	ພາຍໃນ 4-7 ວັນ ເປັນພະຍາດທີ່ຮ້າຍແຮງ ມີອັດຕາການເປັນພະຍາດນີ້ ແລະ ການຕາຍສູງຫຼາຍ ດັ່ງນັ້ນ ຕ້ອງສັກວັກຊີນປ້ອງກັນພະຍາດນີ້.
horse fly	ແມງກັດມ້າ
house fly	ແມງວັນບ້ານ ກິນອາຫານໂດຍການເລັຍ.
hyperimmune serum	ເຊໂຣມ ທີ່ມີພູມຕ້ານພະຍາດສູງ ໄດ້ຈາກການເຮັດໃຫ້ເຊື້ອໂຣກເຂົ້າສູ່ຮ່າງກາຍສັດຫຼາຍເທື່ອ.
hyperthermia (heat stroke)	ອຸນຫະພູມຂອງຮ່າງກາຍສູງຜິດປົກກະຕິ. ອາດເປັນຍ້ອນໄດ້ຮັບຄວາມຮ້ອນຈາກພາຍນອກຫຼາຍ ຫຼື ເກີດຄວາມຮ້ອນຈາກພາຍໃນ ຫຼື ການລະບາຍຄວາມຮ້ອນອອກຈາກຮ່າງກາຍໜ້ອຍລົງ.
hypothermia	ເກີດເມື່ອເວລາຮ່າງກາຍມີການສູນເສັຍຄວາມຮ້ອນອອກໄປເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ເຮັດໃຫ້ອຸນຫະພູມຂອງຮ່າງກາຍຕໍ່າລົງ.
immune serum	ອິມມູນເຊໂຣນ ໃຊ້ສັກພ້ອມກັບວັກຊີນ. ເຊໂຣມທີ່ມີພູມຄຸ້ມກັນໂຣກ.
immunity	ສະພາບທີ່ມີພູມຄຸ້ມກັນໂຣກ, ໄລຍະທີ່ບໍ່ຕິດເຊື້ອ.
mimunology	ວິຊາກ່ຽວກັບພູມຄຸ້ມກັນ.
inactivate	ຖືກເຮັດໃຫ້ໝົດສະພາບການຕິດພະຍາດ.
incubation period	ໄລຍະຟັກໄຂ່ ຂອງພະຍາດ.
infection	ພະຍາດຕິດແປດ, ການຕິດເຊື້ອ ໝາຍເຖິງການທີ່ຈຸລິນຊີ ທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດພະຍາດ ເຊັ່ນ: ບັກເຕຣີ, ໄວຣັສ, ເຊື້ອເຫັດ, ໂປຣໂຕຊີວ, ເຂົ້າໄປໃນຮ່າງກາຍຂອງສັດ ຈະເກີດປະຕິກິລິຍາຂຶ້ນຢູ່ເມື່ອເຍື່ອ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດການເຮັດວຽກຜິດປົກ

	ກະຕິ ຊຶ່ງອາດເປັນຜົນໂດຍກົງຈາກຈຸລິນຊີ ຫຼື ເນື່ອງຈາກພຶດຂອງມັນ.
infectious arthritis	ໂຮກຂໍ້ຕໍ່ອັກເສບຕິດແປດ. ເຊື້ອໂຮກເຂົ້າທາງ ສາຍບີຂອງລູກ ຄະນະທີ່ຍັງບໍ່ແຫ້ງ ເກີດຈາກ ເຊື້ອບັກເຕຣີ ຫຼາຍຊະນິດຮ່ວມກັນ ສ່ວນໃຫຍ່ ຈາກເຊື້ອໄມໂຄຣພາສ ຊິນໂນເວັນ (myco- plasma synoviae) ມັກເປັນກັບລູກໝູ ອາຍຸ 2-3 ວັນ ຈະຕາຍພາຍໃນ 3 ວັນ ຫຼັງຈາກສະ ແດງອາການ.
infectious disease	ໂຮກຕິດເຊື້ອ ໝາຍເຖິງໂຮກທີ່ເກີດຂຶ້ນເນື່ອງ ຈາກມີເຊື້ອຈຸລິນຊີທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດພະຍາດ ເຂົ້າ ໄປໃນຮ່າງກາຍຂອງສັດ ເຊື້ອນັ້ນຈະຂະຫຍາຍ ພັນ ເພີ່ມຈຳນວນຫຼາຍຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ການເຮັດ ວຽກຂອງເນື້ອເຍື່ອ ແລະ ອະໄວຍະວະ ຕ່າງໆ ຜິດປົກກະຕິ ແລະ ສັດສະແດງອາການເປັນ ໂຮກ, ໂຮກຕິດເຊື້ອບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງເປັນພະຍາດ ຕິດແປດສະເໝີໄປ ເຊັ່ນ: ພະຍາດບາດທະຍັກ (ເຕຕານິດ).
inflammation	ການອັກເສບ.
inhalation anesthetic	ຢາດົມສະຫຼົບ ເຊັ່ນ: ຄລໍໂຣຟອມ (chloro- form).
iron anemia	ໂຮກເລືອດຈາງ ເກີດຈາກຂາດທາດເຫຼັກ ລູກ ໝູເກີດໃໝ່ ທາດເຫຼັກທີ່ສະສົມໃນຕົວ ບໍ່ພຽງພໍ ຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຮັບເພີ່ມ ອາດໄດ້ຈາກການກິນ ການ ສັກ ຕາມປົກກະຕິ ຈະສັກ ໃນຮູບຂອງ iron- dextran ສັກເວລາລູກໝູອາຍຸ 2-3 ມື້ ປະລິ ມານ150-200 ມິນລິກຼາມ ຕໍ່ໂຕ.
jaundice (icterus)	ການທີ່ເມັດສີຂອງນ້ຳເບີ ມີຫຼາຍເກີນໄປໃນ

	ສາຍເລືອດ ຈະແຊກຊຶມຈາກເສັ້ນເລືອດຝອຍ ໄປຢູ່ຕາມຜິວໜັງ, ເອປີເຕລິຕ່າງໆ ແລະ ມານ ຕາ.
lesion	ຮອຍແປ້ວ ໝາຍເຖິງຮອຍໂຮກຂອງເນື້ອເຍື້ອ ອາການຜິດປົກກະຕິຂອງເນື້ອເຍື້ອ ຫຼື ອະໄວ ຍະວະຊຶ່ງເກີດຈາກເຊື້ອໂຮກ.
leukocytosis	ຈຳນວນເມັດເລືອດຂາວໃນເລືອດເພີ່ມຂຶ້ນ.
leukopenia	ຈຳນວນເມັດເລືອດຂາວຫຼຸດລົງ.
liver flucke	ພະຍາດໃບໄມ້ໃນຕັບ.
local anesthetice	ຢາມືນສະເພາະບ່ອນ ຫຼື ສະເພາະບໍລິເວນ.
local infection	ການຕິດເຊື້ອ ສະເພາະບ່ອນນຶ່ງຂອງຮ່າງກາຍ.
lung worm	ພະຍາດໃນປອດ ເປັນພະຍາດໂຕກົມ ຈະພົບ ເຫັນໃນຫຼອດລົມໃຫຍ່ ຫຼອດລົມນ້ອຍ ແລະ ຫຼອດລົມຝອຍ ຂອງປອດ ພູ, ງົວ, ຄວາຍ, ແບ້, ແກະ, ລັກສະນະຂອງພະຍາດ ມີໂຕຍາວຮຽວ ປະມານ 2.5-6 ຊັງຕີແມັດ ມີສີຂາວ ຫຼື ນ້ຳຕານ ອ່ອນ
lymphangiitis	ໂຮກຫຼອດນ້ຳເຫຼືອງອັກເສບ.
mange	ຂີ້ເຮື້ອນ ໂຮກຕິດຕໍ່ໃນສັດລ້ຽງ ເກີດຈາກໂຕເທັບ ຫຼື ຮີ້ນກັດ.
mangy	ໂລກຜິວໜັງ ຊຶ່ງເກີດຈາກການຕິດເຊື້ອ ຫຼື ພະ ຍາດທີ່ເຮັດໃຫ້ຜິວໜັງແຫ້ງ ແລະ ເປັນເກັດ.
mastitit	ເຕົ້ານົມອັກເສບ ເກີດຈາກເຊື້ອໂຮກຈຳພວກທີ່ ເຮັດໃຫ້ເກີດໜອງ ອາດເນື່ອງຈາກການລ້ຽງດູ ຫຼື ສ່ວນປະສົມຂອງອາຫານບໍ່ຖືກຕ້ອງ ສັດກະ ວົນກະວາຍ ຫຼື ສັດມີບາດແຜ. ອາການມີດັ່ງນີ້:

	ເຕົ້ານົມຈະບວມ ແລະ ຮ້ອນ, ອາດຈະແຂງ ບໍ່ໃຫ້ລູກດູດນົມ. ການຮັກສາ ຕ້ອງອານາໄມເຕົ້ານົມດ້ວຍນ້ຳອຸ່ນຫຼາຍໆເທື່ອ ແລະ ສັກຢາຕ້ານເຊື້ອ.
mesophile	ຈຸລິນຊີ ທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ ໃນອຸນຫະພູມ 20-45°C ບັກເຕຣີສ່ວນໃຫຍ່ຈະເປັນຊະນິດນີ້.
metritit	ມົດລູກອັກເສບ ມັກເປັນຫຼັງເກີດລູກ ອາດເນື່ອງມາຈາກສັດຫຼຸລູກ ຫຼື ຫຼັງເກີດ ທີ່ມີແຮ່ຄ້າງອະໄວຍະວະເພດມີແຜ ແລະ ຕິດເຊື້ອໂຣກ. ອາການແມ່ສັດເປື່ອອາຫານ, ຊຶມ, ເຕົ້ານົມ ແລະ ໜ້າທ້ອງຕຶງ, ບໍ່ມີນ້ຳນົມ ແລະ ມີນ້ຳສີຂາວປົນເຫຼືອງໄຫຼອອກຈາກຊ່ອງຄອດ.
milk fever	ພະຍາດໄຂ້ນ້ຳນົມ ໂດຍປົກກະຕິ ເປັນພະຍາດງົວນົມ ໂຕທີ່ໃຫ້ນ້ຳນົມເປັນຈຳນວນຫຼາຍໆຈາກເກີດລູກໃໝ່ ງົວມີອາການຂາດການໂຊມ (Ca) ໃນເລືອດ ຍ່າງບໍ່ສະດວກ ຕາຊັນມົວອຸນຫະພູມໃນຮ່າງກາຍຕ່ຳກວ່າປົກກະຕິ ງົວຈະເປັນອຳມະພາດ ແລະ ລົ້ມນອນ ໂດຍເອົາຫົວພາດເທິງລຳຕົວ ອາການຮຸນແຮງຂຶ້ນ ງົວຈະຫາຍໃຈຝືດ ແລະ ນອນຢຽດ ຖ້າຮັກສາບໍ່ທັນກໍອາດຈະຕາຍ.
mycosis	ໂຣກທີ່ເກີດຈາກເຊື້ອເຫັດ ທີ່ເຂົ້າສູ່ຮ່າງກາຍ.
mycotoxicosis	ອາການໂຣກທີ່ເກີດຈາກພິດຂອງເຫັດ ຫຼື ບັກເຕຣີ ຊຶ່ງອາດມີປົນຢູ່ໃນອາຫານ.
necrotic enteritis	ລຳໄສ້ອັກເສບ ທີ່ມີລັກສະນະ necrosis.
necrotic rhinitis	ໂຣກໂຄຣຕິກ ໂຣນິຕິສ ເກີດຈາກເຊື້ອບັກເຕຣີ ຫຼາຍຊະນິດຮ່ວມກັນ ເຊັ່ນ: staphylococcus, pseudomonas, pasteurilla, arobacter

	ເກີດອັກເສບໃນຜິ້ງດັງເປັນຝົບວມສຸດທ້າຍເນື້ອ ເຍື່ອຕາຍ ດັງບັງວ ຖ້າເຊື້ອເຂົ້າເຖິງດ້ານໃນ ແລະ ສະໝອງ ໝູຈະຕາຍ.
necribody	ສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຈຸລັງສະໝອງ ເວລາສັດເປັນພະ ຍາດໝາວ້.
nodular worm	ພະຍາດເປັນເມັດຕຸ່ມ ເປັນພະຍາດໂຕກົມຂະ ໜາດນ້ອຍຫຼາຍ ໂຕຍາວ 0.8-1.5 ຊັງຕີແມັດ ພົບໃນລຳໃສ່ໃຫຍ່ ແລະ ໃສ່ຕິ່ງ.
normal serum	ເຊໂຣມ ທີ່ບໍ່ມີພູມຄຸ້ມກັນພະຍາດ.
orchis	ລູກອັນທະ.
orchi tis (orchitis)	ລູກອັນທະອັກເສບ.
osteoporosis	ສະພາບກະດູກອ່ອນ ຫັກງ່າຍ ເກີດຈາກຂາດ ທາດການໂຊມ ໂປຼຕິນ ຫຼື ຮ່າງກາຍມີ ຮອກ ໂມນບໍ່ສົມດູນ.
otitis	ຫູອັກເສບ
pandemic	ການລະບາດຂອງພະຍາດ ທີ່ລະບາດເຖິງຄົນ ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງທ້ອງຖິ່ນນັ້ນໆ ອາດໝາຍເຖິງພະ ຍາດທີ່ລະບາດໄປທົ່ວໂລກ.
parakeratosis	ໂຮກຜິວໜັງ ແຂງແຫ້ງ ເນື່ອງຈາກຂາດທາດສັງ ກະສີ.
parasite	ກາຝາກ ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ທີ່ອາໄສເກາະກິນນຳສັດ ອື່ນ ເພື່ອດຳລົງຊີວິດ.
pathogenic	ຊີ້ເຮັດໃຫ້ເກີດພະຍາດ.
pathogenesis	ການເກີດພະຍາດ.
pneumonia	ປອດບວມ ຄື ພະຍາດທີ່ເຮັດໃຫ້ຜະໜັງຂອງຖົງ

	<p>ລົມ (pulmonary alveoli) ອັກເສບມີນ້ຳອັ່ງ (edema) ແລະ ຕາມຊ່ອງຫວ່າງຂອງຖົງລົມຂອງປອດ ເຕັມໄປດ້ວຍຂອງແຫຼວ ແລະ ເລືອດ ໃນທີ່ສຸດຈະເກີດສະພາບທີ່ຈຸລັງບໍ່ສາມາດໃຊ້ອອກຊີເຢັນໄດ້ເຕັມສ່ວນ ເພາະອອກຊີເຢັນ ບໍ່ສາມາດຊຶມຜ່ານໄດ້ຢ່າງສະດວກ.</p>
polyvalent vaccine	<p>ວັກຊີນ ທີ່ເກີດຈາກ cultures ຂອງຈຸລິນຊີຫຼາຍ strain ໃນ species ດຽວກັນ ວັກຊີນທຳລາຍເຊື້ອໄດ້ຫຼາຍກວ່າ 2 strain. ຈະໃຊ້ວັກຊີນຊະນິດນີ້ໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອໄດ້ກວດພົບແລ້ວວ່າ ພະຍາດນັ້ນເກີດຈາກເຊື້ອຊະນິດດຽວກັນ ແຕ່ສເຫຼ່ນ ທີ່ພົບມີຫຼາຍກວ່າ 1 ສເຫຼ່ນ ຂຶ້ນໄປ.</p>
pseudorabies	<p>ພະຍາດວັທຽມ ເກີດຈາກເຊື້ອໄວຣັສ ພະຍາດຕິດຕໍ່ທີ່ມີຜົນກະທົບ ລະບົບປະສາດສ່ວນກາງຂອງ ໝູ, ໝາ, ງົວ, ຄວາຍ, ໝູ ແລະ ສັດອື່ນໆ ເນື່ອງຈາກໄດ້ຮັບເຊື້ອ herpesvirus ມີອາການຄັນຢ່າງແຮງ ແລະ ເປັນອຳມະພາດຢ່າງໄວຊັກ ແລະ ຕາຍ ພາຍໃນ 3-4 ວັນ.</p>
psychrophile	<p>ບັກເຕຣີ ທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ ໃນອຸນຫະພູມ ແຕ່ 0 ເຖິງ 10°C ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດເຕີບໂຕໄດ້ດີ ໃນອຸນຫະພູມຕໍ່າ.</p>
pullorum disease	<p>ພະຍາດຂີ້ຂາວ.</p>
pyogenic	<p>ຊີ້ງເຮັດໃຫ້ເກີດໜອງ.</p>
pyrexia	<p>ໄຂ້ ອຸນຫະພູມສູງ ເນື່ອງຈາກເຊື້ອໂຣກ.</p>
quack	<p>ຜູ້ທີ່ຮັກສາໂຣກ ໂດຍບໍ່ອະນຸຍາດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮຽນຈາກສະຖາບັນ, ໝໍເຖື່ອນ, ໝໍກາງບ້ານ.</p>
rabies	<p>ພະຍາດວັ</p>

retained placenta	ແຮ່ຄ້າງ
rhinitis	ຜິງດັງອັກເສບ.
rinderpest	ພະຍາດຕິດແປດຊະນິດກະທັນຫັນ ຂອງ ງົວ ຄວາຍ ແລະ ສັດຄຽງເອື້ອງ ອື່ນໆ ໝູ ສາມາດ ຕິດຕໍ່ ຈາກ ງົວ ຄວາຍ ໄດ້ ພະຍາດນີ້ ມີລັກສະ ນະສະເພາະສັດປ່ວຍໄຂ້ສູງ ເຍື່ອເມືອກຂອງ ທາງເດີນອາຫານອັກເສບ ມີເລືອດອອກ ແລະ ເກີດມີ necrosis.
salpingitis	ທໍ່ສົ່ງໄຂ້ອັກເສບ, ຫຼອດຫູ ຫຼື ປົກມິດລູກອັກເສບ.
salt poisoning	ໂຮກເກືອເປັນພິດ ເກີດຈາກການກິນເກືອເຂົ້າ ໄປຫຼາຍ ແຕ່ກິນນ້ຳພຽງເລັກໜ້ອຍ ໝູ ຈະເປັນ ຫຼາຍ ສ່ວນງົວ ແລະ ແກະ ພໍທົນໄດ້ ໝູ ຈະຍ່າງ ຕະຫຼອດເວລາ ຕາບອດ ຫູໜວກ ຫິວນ້ຳ ຍ່າງ ຖອຍຫຼັງ ຫຼື ເປັນວົງ ຖ້າເປັນຫຼາຍຈະສະແດງອາ ການທາງປະສາດກ່ອນຊິ້ນສັນໝົດ ຄວາມຮູ້ສຶກ ປົກກະຕິບໍ່ມີໄຂ້ ແຕ່ຖ່າຍປັດສະວະຫຼາຍ ແລະ ຫາຍໃຈຍາກ ຕາຍພາຍ ໃນ 1-2 ວັນ ຫຼັງຈາກ ເລີ່ມສະແດງອາການ.
sanitation	ການເຮັດ ສຸຂະສັດ (ສຸຂະພິບານ).
scour	ໂຮກຂີ້ຂາດ ມັກເປັນກັບໝູນ້ອຍ ອາຍຸ 1-3 ອາ ທິດ ເກີດຍ້ອນຂາດທາດເຫຼັກ ຕິດເຊື້ອບັກເຕຣີ ຫຼື ອາຫານມີຄຸນນະພາບບໍ່ດີ.
scrotal hernia	ໃສ່ລົງຖົງອັນທະ, ຖ້າລົງບ່ອນສາບີ ເອີ້ນວ່າ umbilical hernia.
septicaemia (septicemia, blood poisoning)	ເລືອດເປັນພິດ ເປັນສະພາບຂອງພະຍາດ ທີ່ປະ ກອບດ້ວຍ toxaemia, hyperthermia ແລະ ເຊື້ອຈຸລິນຊີ ທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດໂຮກເປັນຈຳນວນ ຫຼາຍ ຢູ່ໃນເສັ້ນເລືອດ.

septic fever	ອາການໄຂ້ ເນື່ອງຈາກຕິດເຊື້ອ.
serum break	ຫຼັງຈາກສັກເຊື້ອໄວຣັສ ແລະ ອິນມູນ ພ້ອມກັນ ແລ້ວ 2-3 ມື້ ສັດຈະເປັນໂຣກນີ້ ເນື່ອງຈາກ ເຊ ໂຣມ ເຊື້ອມຄຸນນະພາບ ບໍ່ສາມາດໃຫ້ຄວາມ ຄຸ້ມກັນພະຍາດໄດ້ ເທົ່າກັບວ່າ ສັກເຊື້ອໄວຣັສ ເຂົ້າໄປພຽງຢ່າງດຽວ.
serum sickness	ການແພ້ເຊ ໂຣມ ເຮັດໃຫ້ເກີດເປັນຝື່ນແດງ.
side effect	ຜົນຂ້າງຄຽງ. ຜົນທີ່ເຮົາບໍ່ຕ້ອງການ ທີ່ເກີດຈາກ ການໃຊ້ຢາ ຫຼື ສານເຄມີ ເຊັ່ນ: ວິນຫົວ.
silent (quiet) heat	ການຂຶ້ນເພດສັດງຽບ.
skeleton muscle relaxant	ຢາ ເຮັດໃຫ້ກ້ອນຊີ້ນພັກຜ່ອນ.
smedi syndrome	ໂຣກສເມດີ ລວມເຖິງ stillborn ການຕາຍ ຂອງໂຕອ່ອນ ແລະ ຄວາມບໍ່ສົມບູນພັນ ຂອງ ໝູ່ແມ່. ສາຍເຫດໂຣກນີ້ ເກີດຈາກເຊື້ອໄວຣັສ ຢ່າງໜ້ອຍ 9 ຊະນິດ ສັດທີ່ໄດ້ຮັບເຊື້ອປະເພດນີ້ ຈະສ້າງໝູ່ຄຸ້ມກັນພາຍໃນ 30 ວັນ.
spasm	ການຫົດຂອງກ້ອນຊີ້ນ ການຫົດຕົວຂອງ ທີ່ ຫຼື ຮູປິດ ຈຸກສຽບ.
spirilla	ເປັນກຸ່ວ ໄດ້ຈາກຄຳວ່າ spirillum ຊຶ່ງໝາຍ ເຖິງ ບັກເຕີຣີ ທີ່ມີຮູບກຸ່ວສະວ່ານ.
splayleg (spayfoot)	ລັກສະນະຍ່າງຄືເປັດ.
sporadic	ພະຍາດທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບສັດພຽງບໍ່ເທົ່າໃດໂຕ ເຊັ່ນ ເມືອງນຶ່ງ ເກີດພະຍາດນຶ່ງ 2 ໂຕ, ຊຶ່ງເກີດເປັນ ຄັ້ງຄາວ ກະຈັກ ກະຈາຍ.
sprain	ກ້ອນຊີ້ນສຶກຂາດ, ອາການຂັດພິກ ຫຼື ຂັດໄດ້ຮັບ ບາດເຈັບ.

stablefly	ແມງວັນ ທີ່ກິນອາຫານໂດຍການເຈາະ.
suffocation	ການຫາຍໃຈບໍ່ອອກ.
surra	ພະຍາດຕິດຕໍ່ຂອງສັດລ້ຽງ ເກີດຈາກເຊື້ອ ໂປຼໂຕຊິວ trypanosoma evansi ສັດທີ່ເປັນພະຍາດນີ້ ຈະມີໄຂ້ ເລືດອາງ ແລະ ມີຝື່ນຕາມຜິວໜັງ.
swelling	ການບວມ.
awine dysentery	ໂຮກລົງທ້ອງ ຫຼື ບິດມູກເລືອດຂອງໝູ ທີ່ສາມາດຕິດຕໍ່ກັນໄດ້ເກີດຈາກເຊື້ອບັກເຕີຣີ (vibric SP) ເປັນກັບໝູທຸກອາຍຸແຕ່ໝູລຸ້ນຈະມີອັດຕາການຕາຍສູງທີ່ສຸດ. ໄລຍະຟັກໄຂ້ 1-2 ອາທິດ ໝູມັກຕາຍໃນອາທິດທີ 2 ໝູເປັນໂລກນີ້ ອາຈົມຈະເປັນນ້ຳ ແລະ ມີເລືອດປົນເບິ່ງອາການອ່ອນເພຍມີໄຂ້ເລັກນ້ອຍ. ຫຼັງຈາກຕາຍຜ່າຊາກສົບເບິ່ງຈະເຫັນລຳໄສ້ໃຫຍ່ອັກເສບ ແລະ ມີເລືອດ.
swine enteritis	ພະຍາດລຳໄສ້ອັກເສບຂອງໝູ ເກີດຈາກ ເຊື້ອບັກເຕີຣີ ເຊັ່ນ: E / coli, salmonellosis ມັກເປັນລະດູຝົນ ຫຼື ຝົນຕົກໜັກກະທັນຫັນ ການປ້ອງກັນພະຍາດນີ້ ຄວນເຮັດອານາໄມໃຫ້ດີ.
swine erysipelas	ພະຍາດປານແດງ ເປັນກັບໝູທຸກອາຍຸ ເກີດຈາກເຊື້ອ erysipelas insidiosa (rhusiopathiae). ໝູຈະມີອາການ ຂົມ ໄຂ້ສູງ ຖ້າເປັນຂະນິດກະທັນຫັນ ຈະພົບຈຸດສີແດງຮູບເພັດຢູ່ບໍລິເວນທ້ອງ ແລະ ແອບແອຂາດ້ານໃນ ແຕ່ຖ້າເປັນແບບຊ້ຳເຮື້ອ ໝູຈະມີຂໍ້ຕໍ່ອັກເສບ ຈ່ອຍຫາຍໃຈຍາກ ຖ້າອອກແຮງຫຼາຍໆ ໝູຈະຕາຍທັນທີ.

swine fever (hog chorela)

ພະຍາດອະຫິວະໝູ ເກີດຈາກໄວຣັສ tortor suis ເປັນພະຍາດຕິດຕໍ່ຊະນິດຮ້າຍແຮງ ຂອງໝູເປັນສະເພາະກັບໝູ ມີທັງຊະນິດກະທັນຫັນ ຊຶ່ງໝູຈະຕາຍຢ່າງໄວ ໂດຍບໍ່ສະແດງອາການໃຫ້ເຫັນ. ຊະນິດຮ້າຍແຮງ ໝູຈະມີໄຂ້ສູງ ຫຼັງກົງ ເນື້ອອາຫານ ນອນຈຸມກັນ ຂາຫຼັງບໍ່ມີແຮງ ໝູຈະຕາຍ ລະຫວ່າງ ວັນທີ 7-14 ຫຼັງຈາກ ເລີ່ມສະແດງອາການ.

swine influenza

ພະຍາດໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ຂອງໝູ.

swine pox

ພະຍາດຝິດາດ ເປັນພະຍາດທີ່ເກີດຈາກ ເຊື້ອໄວຣັດ (variola vaccina ແລະ variola suilla) ເກີດຕຸ່ມແດງທີ່ກົກຫູ, ຄໍ ແລະ ພື້ນທ້ອງ.

symptom

ອາການ

therapy

ການປິ່ນປົວພະຍາດ.

thermophile

ບັກເຕີຣີ ທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ ໃນອຸນຫະພູມ ລະຫວ່າງ 45-60 °C.

thrush

ເຈັບຕີນ ເນື່ອງຈາກພື້ນຄອກສັດສົກກະປົກ.

toxaemia (toxemia)

ການທີ່ສານພິດຖືກດູດຊຶມ ເຂົ້າຢູ່ໃນເສັ້ນເລືອດ ອາດເກີດຈາກສານພິດ ຂອງບັກເຕີຣີ ຫຼື ຈຸລັງໃນຮ່າງກາຍເອງ ແຕ່ບໍ່ໝາຍເຖິງ ໂຮກທີ່ມີສາຍເຫດຈາກສານພິດ ຂອງພືດ ແມງໄມ້ ຫຼື ກິນສານເຄມີ ທີ່ເປັນພິດເຂົ້າໄປໃນຮ່າງກາຍ.

toxin

ສານພິດ ໝາຍເຖິງສິ່ງທີ່ສົ່ງອອກຈາກສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ຕະຫຼອດ ທັງຈຸລິນຊີ ແລະ ເຊື້ອເຫັດ ຊຶ່ງມີອັນຕະລາຍ.

toxoid

ສານພິດ ໝາຍເຖິງສິ່ງທີ່ສົ່ງອອກຈາກສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ໂດຍການທຳລາຍພິດໃຫ້ໝົດ ເມື່ອສັກ

	ເຂົ້າຮ່າງກາຍ ຈະສາມາດກະຕຸ້ນໃຫ້ພູມຄູ່ມືກັນ ພະຍາດໄດ້.
tranquilizer	ຢາກ່ອມປະສາດ ເຊັ່ນ: chlorpromazine.
transmissible	ໂຣກກະເພາະອາຫານ ແລະ ລຳໃສ້ອັກເສບ ເກີດຈາກເຊື້ອໄວຣັສ.
gastro enteritis	ລູກໝູດູດນົມ ຈະຕາຍ 100% ແລະ ໝູອາຍຸ ຫຼາຍກວ່າ 3 ອາທິດ ຈະຕາຍ 3-5%.
treatment	ການຮັກສາ ປົນປົວ.
trichinosis	ພະຍາດລໍ່ຊໍ່ ເປັນກັບສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ທຸກຊະນິດ ເກີດຈາກ ໂຕພະຍາດ ຊື່ <u>trichi- nelle spiralis</u> ຕິດຕໍ່ກັບຄົນ.
tuberculosis	ພະຍາດປອດແຫ້ງ (ວັນນະໂລກ) ເກີດຈາກເຊື້ອ mycobacterium tuberculosis. ຖ້າເປັນ ຫຼາຍ ສັດຈະອ່ອນເພຍ ເບື້ອອາຫານ ຈ່ອຍ ແຫ້ງ ແລະ ເປັນໄຂ້ເລັກໜ້ອຍ.
ulcer	ຝີ
undulant fever	ອາການໄຂ້ ຂຶ້ນໆ ລົງໆ.
unhealed vaccination	ບາດແຜ ເກີດຈາກການສັກວັກຊີນ.
unilateral cryptorchidism	ລູກອັນທະຄ້າງຢູ່ໃນທ້ອງໜ່ວຍດຽວ ຖ້າເປັນກັບ ໝູ ເອີ້ນວ່າ ridgling.
urticaria	ຕຸ່ມມຸ່ນມ່ານ (ລົມພິດ) ການເປັນຝືນແດງຕາມ ຜິວໜັງຂອງຮ່າງກາຍ. ລົມພິດເປັນຝືນຄັນ.
vaccination (shot)	ການສັກວັກຊີນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເກີດພູມຄູ່ມືກັນ.
vaccine break	ຫຼັງຈາກວັກຊີນ ແລະ ອີມມູນເຊໂຣມ ຮ່ວມກັນ ແລະ ອີກຫຼາຍອາທິດ ຫຼື ຫຼາຍເດືອນ ເກີດມີ

	ໂຮກລະບາດຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກວັກຊີນເຊື້ອມຄູນ ນະພາບ ບໍ່ກະຕຸ້ນໃຫ້ສັດສ້າງພູມຄູ່ມກັນພະຍາດ ເທົ່າກັບສັກອີມມູນເຊໂຣມ ເຂົ້າໄປພຽງ ຢ່າງດຽວ ຫຼັງຈາກໝົດຄວາມຄູ່ມກັນພະຍາດ ຈາກເຊໂຣມແລ້ວ ຖ້າສັດໄດ້ຮັບເຊື້ອຈະເກີດ ພະຍາດຂຶ້ນ.
vaginal cystocele	ຖົງປັດສະວະ ເຂົ້າມາຂວາງຊ່ອງຄອດ.
vascular engorgement	ເລືອດອັ່ງໃນເສັ້ນເລືອດ.
vasodilation	ເສັ້ນເລືອດຂະຫຍາຍໂຕ.
veneral disease	ພະຍາດຕິດແປດທາງລະບົບສືບພັນ ເຊັ່ນ: ບຣູເຊລໂລດຊິສ, ໄວບຣີໂອຊິສ.
vermicide	ຢາຂ້າພະຍາດດພາຍໃນ.
vermifuge	ຢາມີລິດ ຂັບຖ່າຍພະຍາດພາຍໃນ.
vesicle	ຕຸ່ມທີ່ມີນ້ຳໃສ່ຢູ່ທາງໃນ.
viremia	ມີໄວຣັສໃນກະແສເລືອດ.
virosis	ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກເຊື້ອໄວຣັສ ເຊັ່ນ: ອະຫິວາ ໝູ, ປາກເປື້ອຍລົງເລັບ.
virulence	ຄວາມຮຸນແຮງຂອງພະຍາດ.
virus break	ຫຼັງຈາກສັກໄວຣັສ ແລະ ອີມມູນເຊໂຣມ ພ້ອມ ກັນແລ້ວ ອີກຫຼາຍເດືອນຕໍ່ມາ ສັດເກີດປ່ວຍຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກເຊື້ອໄວຣັສເຊື້ອມຄູນ ບໍ່ກະຕຸ້ນໃຫ້ສັດ ສ້າງພູມຄູ່ມກັນພະຍາດ ເທົ່າກັບວ່າ ສັກແຕ່ອີມ ມູນເຊໂຣມ ເຂົ້າໄປພຽງຢ່າງດຽວ ຈະເຮັດໃຫ້ ສັດມີຄວາມຄູ່ມກັນພະຍາດໄດ້ 2-3 ອາທິດ ເທົ່ານັ້ນ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ຖ້າສັດທີ່ໄດ້ຮັບເຊື້ອກໍຈະ

	ເປັນພະຍາດໄດ້.
vomit	ຮາກ. ສິ່ງທີ່ຮາກອອກມາ.
whipworm	ພະຍາດແສ້ມ້າ (trichuris suis) ພົບເຫັນຢູ່ບໍລິເວນຜະໜັງດ້ານໃນ ຂອງໃສ້ຕິ່ງ ແລະ ລຳໃສ້ຂອງໝູ ມີຄວາມຍາວ 1-2 ນິ້ວ.
zoonosis	ພະຍາດທີ່ຕິດຕໍ່ລະຫວ່າງສັດທີ່ມີກະດູກສັນຫຼັງກັບຄົນ.

9. FISH - ປາ

bait (v., n.)	ໃສ່ເບັດ, ຊິດເບັດ, ເຫຍື້ອ
barb	ໜວດປາ, ງຸ່ງປາ
bighead carp	ປາຫົວໃຫຍ່, ປາເກັດແລບ
brackish water	ນ້ຳຂ້ອນຂ້າງເຄັມ
butter fish	ປາຈາລະເມັດ
carp	ປາໄນ
cast a net	ຫວ່ານແຫ
catfish	ປາດູກ
(Mekong) giant catfish	ປາບິກ
chinese carp	ປາຈີນ
common carp	ປາໄນ
crayfish	ກຸ້ງໃຫຍ່ນ້ຳຈືດ
cuttle fish (squid)	ປາໝຶກ
duck weed	ແໜເປັດ
eel	ງຸ່ນ
fin	ຄີ, ຄີປາ
fingering	ປານ້ອຍທີ່ມີອາຍຸໜ້ອຍໄດ້
fish ball or meat ball	ລູກຊີ້ນ (ປາ, ຊີ້ນ)
fish basket	ຂອງ
fish hook	ເບັດ

English-Lao

Animal Production

fish pond	ສະລັງປາ
fish with a hook and line	ຕຶກປາ, ຫາປາ
fresh watter	ນ້ຳຈືດ
fresh watter fish	ປານ້ຳຈືດ
fresh watter prawn	ກຸ້ງກ້າມກາມ
fry	ປານ້ອຍເກີດໃໝ່
gill	ເທງືອກ, ຟັນຟືມ
grass carp	ປາກິນຫຍ້າ
holding net	ກະຊັງ, ກະຊັງຂັງປາ
induced spawning	ການປະສົມທຽມປາ
lift net	ກະດູງ
pengasus sutchi (cat fish)	ປາສະຫວາຍ
perch-bass	ປາກະພິງ
phytoplankton	ສີໂຄນ້າ
plankton	ໄຮນ້ຳ
pond bank	ຄູສະປາ
pull net	ດາງ
reho (Indian) carp	ປາອິນເດຍ
rotten fish (fermented fish)	ປາແດກ
salt water	ນ້ຳເຄັມ
salt water fish	ປາທະເລ
salted fish	ປາເຄັມ
scale	ເກັດ, ເກັດປາ
seine	ອວນ (ດາງສຳລັບຫາປາ)
seine a pond	ແກ່ອວນ, ລາກອວນ
senat siam	ປາສະຫຼິດ
silver carp	ປາຫຼືອີ້
snake head fish	ປາຄໍ້
spawn	ອອກໄຂ່

stock a fish pond (v)	ປ່ອຍລູກປາ
tilapia mazambicus	ປາໝໍເທດ
tilapia nilotica	ປານິນ
water hyacinth	ຜັກຕົບ

10. BEES - ເຜີ້ງ

abscond (v.)	ໜີຢ່າງລັບໆ, ໜີ
apiculture	ການລ້ຽງເຜີ້ງ
apiary	ບ່ອນລ້ຽງເຜີ້ງ
apis dorsata, apis cerana, apis florea	ເຜີ້ງ, ເຜີ້ງໂກນ, ມີ້ມ
barb	ໄລເຜີ້ງ
beekeeper	ຄົນລ້ຽງເຜີ້ງ
beeswax	ຂີ້ເຜີ້ງ
black wax from black bees	ຂີ້ສູດ
brood cell	ຊ່ອງຮັງເຜີ້ງສໍາລັບຕົວອ່ອນ
cap (n)	ຝາຕິດຊ່ອງຮັງເຜີ້ງຕົວອ່ອນ
cell with the egg in it	ຊ່ອງຮັງເຜີ້ງມີໄຂ່ຢູ່ໃນ
chrysalis (pupa)	ດັກແດ້
drone (male bee)	ເຜີ້ງຕົວຜູ້
drone cell	ຊ່ອງເຜີ້ງຕົວຜູ້
egg	ໄຂ່
enemies	ສັດຕູເຜີ້ງ
frame	ເຮືອນເຜີ້ງເຄື່ອນທີ່
gather or collect (v.)	ເກັບນໍ້າຫວານຈາກເກສອນດອກໄມ້
hive	ຮັງເຜີ້ງ
hollow tree trunk	ເຜີ້ງໂກນໄມ້
honey	ນໍ້າເຜີ້ງ
honey cell	ຊ່ອງນໍ້າເຜີ້ງ

English-Lao

Tools and Equipment

honeycomb	ນ້ຳເຜີ້ງໃນຮວງຮັງ
honey extractor	ເຄື່ອງແຍກນ້ຳເຜີ້ງ
larva (grub)	ເຜີ້ງຕົວອ່ອນ
log hive	ເຜີ້ງໂກນ
migrate (v.)	ຍ້າຍຮັງ (ຂອງເຜີ້ງ)
nectar	ນ້ຳຫວານໃນເກສອນດອກໄມ້
poison sac	ຖົງນ້ຳພິດ
pollen basket	ກະຕ່າເກັບເກສອນທີ່ຂາຫຼັງ
queen (queen bee)	ເຜີ້ງແມ່
queen cell	ຊ່ອງເຜີ້ງແມ່
cealed	ຊ່ອງປິດມີດັກແຕ້ຢູ່ໃນ
smoker	ເຄື່ອງພິ່ນຄວັນ
sting (v, n)	ຕອດ, ໄລເຜີ້ງ
storage cell	ຊ່ອງເກັບນ້ຳເຜີ້ງທີ່ມີເກສອນດອກໄມ້ພາຍໃນ
strainer	ເຄື່ອງຕອງ, ເຄື່ອງກັ່ນ
strees	ຄວາມແຕກຕື່ນ
swarm (v, n)	ຝູງເຜີ້ງແຍກຮັງ, ຝູງເຜີ້ງ
swarming net	ບ່ວງຖົງຈັບເຜີ້ງ
veil	ໝວກຕາໜ່າງໃສ່ກັນເຜີ້ງ
worker	ເຜີ້ງງານ
worker cells	ຊ່ອງເຜີ້ງງານ
young larva	ເຜີ້ງຕົວອ່ອນ

11. TOOLS AND EQUIPMENT - ເຄື່ອງມື ແລະ ກິນຈັກ

adze	ຈິກ (ຈິກໃຊ້ຊຸດດິນ)
bamboo basket	ກະຕ່າ
blunt	ປູ້, ບໍ່ເຂົ້າ
bolt	ໄລກງວ (ໃຊ້ກັບນອດ)
bucket	ຕົງ, ຊຸ

Tools and Equipment

English-Lao

chisel	ສິ້ວ
cord	ເຊືອກ
crowbar	ເຫຼັກສະແລງ (ໃຊ້ງັດ)
dibble	ໄມ້ໃຊ້ຈື່ມເບ້ຍໄມ້
digging tool, spade	ສູງມ
drill (machine for sowing seeds)	ເຄື່ອງຫວ່ານກ້າ
drill (v, n)	ເຈາະ, ເຄື່ອງເຈາະ, ສະຫວ່ານເຈາະ
hand drill	ສະຫວ່ານມື
power drill	ສະຫວ່ານໄຟຟ້າ
fork	ຄາດ, ສາມງ່າມໃຊ້ສຳລັບຊ້ວນ
fruit picker	ໄມ້ສ້າງເກາະໝາກໄມ້
funnel	ຈວຍ (ໃຊ້ຮ່າຍນ້ຳ, ເຫຼົ້າ ຫຼື ທາດແຫຼວຕ່າງໆ).
hammer	ຄ້ອນຕີ
hoe	ຈີກ
knife	ມີດ
machete	ມີດທີ່ມີໃບມີດໃຫຍ່ກວ້າງ
mattock, pickaxe	ເຄື່ອງມືຂຸດດິນ, ເຫຼັກເຂົາຄວາຍ
mechanical equipment	ເຄື່ອງກົນຈັກ
monkey wrench	ກະແຈເລື່ອນ
nail	ຕະປູ
nut	ນ້ອດ
pestle & mortar	ສາກ ແລະ ຄົກ
plane	ກົບ (ໃຊ້ກົບໄມ້)
power planer	ກົບໄມ້ທີ່ໃຊ້ໄຟຟ້າ
plough (n, v) or plow (v)	ໄຖ, ໄຖນາ
plug	ເຄື່ອງອັດ (ດອນອັດ)
rake	ຄາດ
rasp	ເຫຼັກຕະໃບຖູໄມ້
ratchet	ເພືອງແຂ້ວລໍ້ລົດ, ແຂ້ວເພືອງໝູນທາງດຽວ

English-Lao

Tools and Equipment

riddle (garden sieve)	ຕະແກງຮອນດິນ
sack	ກະສອບ, ຖົງ
sandpaper	ກະດາດຊາຍ
saw (n, v)	ເລື້ອຍ, ເລື້ອຍໄມ້
scale	ຊິງ
screw	ຕະປູກງວ
screwdriver	ເຫຼັກໄຂກວາງ
scythe	ເຄື່ອງຕັດຫຍ້າ
secateurs	ມີດຕັດໃຊ້ຕັດຕອນກິ່ງໄມ້
sharp (adj)	ຄົມ
shears	ມີດຕັດ
shovel	ຊວ້ານ
sickle	ກຸ່ງວ
spade	ສູມ
spanner	ກະແຈໄຂກງວ
ring spanner	ເຫຼັກໃຊ້ຫັນນອດ
spray gun	ບັງສິດ, ບັງພິ່ນ
sprinkler	ເຄື່ອງໂຮຍ
resolving sprinkler	ເຄື່ອງໂຮຍແບບໝູນປີນ
tiller	ຜູ້ໄຖ, ຜູ້ຊຸດດິນປູກຝັງ
power tiller (iron buffalo)	ລົດໄຖນາເດີນຕາມ
tool	ເຄື່ອງມື
tractor	ລົດໄຖ, ລົດເຫຼັກເຕີ
trailer	ລົດພວງຫ້ອຍຕາມ, ມອກລົດ
trowel	ຂອງຕັກປູນທາກຳແພງ
vice	ຄົມປາກກາສຳລັບຈັບຂອງ, ເສືອຂົບ
washer	ແຫວນ (ໃຊ້ກັບນອດ)
watering can	ບົວຫິດນ້ຳ
wheelbarrow	ລົດເຂັນສຳລັບຂົນດິນ

12. AGRICULTURAL COOPERATIVES & BANKS - ການ ສົ່ງເສີມກະສິກໍາ & ທະນາຄານ

accounts	ບັນຊີ
advice	ຄໍາແນະນໍາ
advise (v.)	ແນະນໍາ
agricultural extension	ການສົ່ງເສີມກະສິກໍາ
agricultural extension agent	ນັກວິຊາການສົ່ງເສີມກະສິກໍາ
agriculturalist	ຊ່ຽວຊານດ້ານກະສິກໍາ
audit (n. v.)	ການກວດສອບບັນຊີ, ກວດສອບບັນຊີ
balance-sheet	ໃບດຸ່ນດ່ຽງ
Bank of Agriculture and Co-operatives (B.O.A.C)	ທະນາຄານເພື່ອການກະສິກອນ, ທ.ກ.ສ.
bank	ທະນາຄານ
bank balance	ຈໍານວນບັນຊີທະນາຄານ
bank manager	ຜູ້ຈັດການທະນາຄານ
bill	ໃບເກັບເງິນ, ໃບບິນ
branch (of bank)	ສາຂາ, ຕົວແທນ
borrow (v.)	ກູ້, ຍືມ
cheque	ໃບຈ່າຍເງິນ, ເຊັກເງິນ
collateral security	ສິ່ງຄ້ຳປະກັນ
committee	ຄະນະກຳມະການ
committee member	ກຳມະການ
consult (v.)	ປຶກສາ
cooperate (v)	ຮ່ວມມື
cooperative (adj)	ສະຫະກອນ
cost of living	ຄ່າຄອງຊີບ
credit	ເງິນກູ້, ສິນເຊື່ອ
creditor	ເຈົ້າໜີ້

English-Lao

Agricultural Cooperatives and Banks

current account	ບັນຊີເງິນຝາກລາຍວັນ
debtor	ລູກໜີ້
deposit (v)	ຝາກເງິນ
deposit account	ບັນຊີເງິນຝາກປະຈຳ
dividend	ເງິນປັນຜົນ
example, sample	ຕົວຢ່າງ
extend something	ສົ່ງເສີມ
extension worker	ພະນັກງານສົ່ງເສີມ
farmers' group	ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ
finance	ການເງິນ
group	ກຸ່ມ
guarantee (n, v)	ຮັບປະກັນ
inflation	ພາວະເງິນເຟີ້
initial investment	ເງິນຕົ້ນທຶນ
interest (n)	ດອກເບ້ຍ, ເງິນດອກເບ້ຍ
insure (v.), insurance (n)	ປະກັນໄພ, ການປະກັນໄພ
invest (v.)	ລົງທຶນ
invoice	ໃບແຈ້ງລາຄາສິນຄ້າ, ໃບອິນວອຍ
lend (v)	ໃຫ້ຢືມ, ໃຫ້ກູ້
loan (n. v.)	ໃຫ້ກູ້ຢືມ, ເງິນກູ້
lose (money) (v.) loss (n.)	ຂາດທຶນ
meeting	ການປະຊຸມ, ລວມ
member	ສະມາຊິກ
merchant, money lender	ພໍ່ຄ້າ, ຜູ້ອອກເງິນກູ້
mortgage	ການຈຳນຳ, ການມັດຈຳເພື່ອຢືມເງິນ
net profit	ກຳໄລສຸດທິ
pay (v)	ຈ່າຍ, ຂໍາລະສະສາງ
payment	ການຈ່າຍ
pilot farmer	ຊາວກະສິກອນຕົວຢ່າງ

president	ປະທານ
profit	ກຳໄລ
receipt	ໃບຮັບ, ການຮັບ
refund	ຊຳລະຄືນ, ເງິນທີ່ໃຫ້ຄືນ
repay	ການຈ່າຍຊຳລະ
reporter	ຜູ້ບັນທຶກ, ຜູ້ລາຍງານ
safe (i.e. place to keep money)	ຜູ້ນຳລະໄພ, ຜູ້ເກັບຮັກສາເງິນ
savings	ເງິນຝາກ
savings account	ບັນຊີເງິນຝາກປະຢັດ
secretary	ເລຂາ
share (v)	ແບ່ງສ່ວນ, ແບ່ງຫຸ້ນສ່ວນ
treasurer	ນາຍຄັງ
vice-president	ຮອງປະທານ
voucher	ເອກະສານໃບຫຼັກຖານ
withdraw (v)	ຖອນບັນຊີເງິນຝາກ, ຖອນເງິນ
women's group	ກຸ່ມແມ່ຍິງ

13. GOVERNMENT - ລັດຖະບານ

Chief of Cabinet	ຫົວໜ້າຫ້ອງການ
Department of Agricultural Extension	ກົມສົ່ງເສີມກະສິກຳ
Department of Forestry	ກົມປ່າໄມ້
Department of Higher and Vocational Education	ກົມອາຊີວະສຶກ
Department of Livestock and Veterinary	ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ສັດຕະວະແພດ
Director (of Division)	ຜູ້ອຳນວຍການ (ຂອງພະແນກ)
Director General (of Departmen)	ຫົວໜ້າກົມ, ອະທິບໍດີ
District Agriculture and Forestry Office	ຫົວໜ້າຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ

Field Crop Experimental Station	ສະຖານີທົດລອງພືດໄຮ່
Fisheries Station	ສະຖານີປະມົງ
Forage Crop Station	ສະຖານີພືດອາຫານສັດ
Forest Tree Nursery Centre	ສູນກ້າເບ້ຍໄມ້
Head (of Cenetre)	ຫົວໜ້າສູນ
Head (of Station)	ຫົວໜ້າສະຖານີ
Head of District Forest Office	ຫົວໜ້າຫ້ອງການກະສິກໍາເມືອງ
Head of District Livestock Office	ຫົວໜ້າຫ້ອງການລ້ຽງສັດເມືອງ
Head of Provincial Forestry Office	ຫົວໜ້າຫ້ອງການປ່າໄມ້ແຂວງ
Head of Provincial Livestock Office	ຫົວໜ້າຫ້ອງການລ້ຽງສັດແຂວງ
Minister	ລັດຖະມົນຕີ
Ministry of Agriculture and Forestry	ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້
Ministry of Commerce and Tourism	ກະຊວງການຄ້າ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ
Ministry of Communication, Transport, Post and Construction	ກະຊວງຄົມມະນາຄົມ, ໄປສະນີ, ແລະ ກໍ່ສ້າງ
Ministry of Education	ກະຊວງສຶກສາທິການ
Ministry of Foreign Affairs	ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ
Ministry of Industry and Handicrafts	ກະຊວງອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ຫັດຖະກໍາ
Ministry of Information and Culture	ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ
Ministry of Justice	ກະຊວງຍຸດຕິທຳ
Ministry of Labour & Social Welfare	ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
Ministry of National Defence	ກະຊວງປ້ອງກັນປະເທດ
Ministry of Public Health	ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ
Ministry of Publice Security	ກະຊວງປ້ອງຄວາມສະງົບ
Office of the Prime Minister	ສຳນັກງານນາຍົກ
Orchard Crop Experimental Station	ສະຖານີທົດລອງພືດສວນ
Plant Protection Division	ກອງປ້ອງກັນ ແລະ ກໍາຈັດສັດຕູພືດ
Plant Protection Unit	ໜ່ວຍປ້ອງກັນ ແລະ ກໍາຈັດສັດຕູພືດ
Provincial Agriulture and	ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ

Abbreviations and Acronyms

English

Forestry Office	ຫ້ອງການປ່າໄມ້
Provincial Forestry Office	ຫ້ອງການປ່າໄມ້ແຂວງ
Irrigation Research and Design Department	ສູນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ອອກແບບຊີ້ນະປະທານ
Weather Forecast Division	ພະແນກພະຍາກອນອາກາດ
Large Animal Breeding Unit	ກອງລ້ຽງສັດໃຫຍ່
Fish & Small animal Breeding Promotion Unit	ການສົ່ງເສີມການລ້ຽງປາ ແລະ ສັດນ້ອຍ

Abbreviations and Acronyms

ACT	Action Contre la Faim
ACIAR	Australian Center for International Agricultural Research
AD	Alternative Development
ADB	Asian Development Bank
AEZO	Agriculture Extension Zone Office
AFD	French Agency for Development
ARC	Agriculture Research Center (NAFRI)
ATR	Annual Technical Report
AusAid	Australian Agency for International Development
BTC	Belgian Technical Cooperation
CBNRM	Community-based Natural Research Managemen
CD	Community Development
CETDU	Central of Extension and Training Developmant Unit
CGIAR	Consultative Group on International Agricultural Research
CIAT	International Center for Tropical Agriculture
CIRAD	French Agriculture Research Center for International Development
CIRAD	International Center for Cooperation Center in Agriculture

English

Abbreviations and Acronyms

	Research for Development
CISP	Community Initiatives Support Project
CPC	Committee for Planning and Cooperation
CPWF	Challenge Program for Water and Food
CRC	Coffee Research Center
CURE	Consortium for Unfavorable Rice Environments.
DAFEO	District Agriculture and Forestry Extension Office (formerly DAFO)
DAFO	District Agriculture and Forestry Office
DDV	District Development Volunteer
DED	German Development Service
DMC	Direct Mulch-based Cropping
DoA	Department of Agriculture
DoF	Department of Forestry
DoI	Department of Irrigation
DoLF	Department of Livestock and Fishery
DoMH	Department of Meteorology and Hydrology
EE	Entertainment Education
ETU	Extension and Training Unit
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
FFEM	French Environmental Facility
FFS	Farmer Field Schools
FIPD	Forestry Inventory and Planning Division (Department of Forestry)
FLSP	Forages and Livestock Systems Project (CIAT)
FoF	Faculty of Forestry (National University of Laos)
FoS	Faculty of Sciences (National University of Laos)
FRC	Forest Research Center
FSP	Forages for Smallholders Project
FSR/E	Farming System Research/Extension

Abbreviations and Acronyms

English

GAA	German Agro Action
GDP	Gross Domestic Product
GIS	Geographic Information System
GMS	Greater Mekong Subregion
GoL	Government of the Lao PDR
GPAP	Governance, Public Administration Reform
GTZ	German Agency for Technical Cooperation
HH (S)	Household (s)
HRC	Horticulture Research Center (NAFRI)
ICRAF	International Center for Research in Agroforestry (World Agroforestry Center)
IFAD	International Fund for Agricultural Development
IK	Indigenous Knowledge
IMSPD	Information Management and Strategic Planning Division
IPM	Integrated Pest Management
IRD	Institute of Research of Development, France
IRRI	International Rice Research Institute
ISNAR	International Service for National Agriculture Research
IUARP	Integrated Upland Agriculture Research Project (NAFRI)
IUCN	The World Conservation Union
IWM	Integrated Watershed Management
IWMI	International Water Management Institute
KBS	Knowledge-Based System
LA	Land Allocation
Lao PDR	The Lao People's Democratic Republic
Lao-IRRI	Lao-International Rice Research Institute (NAFRI)
LARReC	Living Aquatic Resources Research Center (NAFRI)
LCDC	Lao National Commission for Drug Control
LCNJ	Lions Club of Nakoya Johoku (Japan)

English

Abbreviations and Acronyms

LDC	Least Development Countries
LEAF	Lao Extension for Agriculture Project (NAFES)
LECS	Lao Expenditure and Consumption Survey
LEK	Lao Egological Knowledge
LFAP	Land and Forest Allocation Programme
LIR RTP	Lao-IRRI Rice Research and Training Project (NAFRI)
LRC	Livestock Research Center (NAFRI)
LRP	Lao Revolutionary Party
LSUA FRP	Lao Swedish Upland Agriculture and Forestry Research Programme (NAFRI)
LTSP	The Lao Tree Seed Project (NAFRI)
LUP	Land Use Planing
LUP/LA	Land Use Planing & Land Allocation
MAE	French Ministry of Foreign Affairs
MAF	Ministry of Agriculture and Forestry
MMSEA	Montane Mainland Suothest Asia
MRC	Mekong River Commission
MSEC	Managing Soil Erosion Consortum (IWMI)
NAEP	National Agro-Egological Program (NAFRI)
NAFES	National Agriculture and Forestry Extension Service
NAFReC	Northern Agriculture and Forestry Research Center (NAFRI)
NAFRI	National Agriculture an Forestry Research Institute
NCAW	National Commission for the Advancement of Women
NERA	National Economic Research Institute
NGO	Non-Government Organisation
NGPES	National Growth and Poverty Eradication Strategy (Previously called NPEP)
NPA	National Protected Area
NPEP	National Program for the Eradication of Poverty

Abbreviations and Acronyms

English

NPV	Net Present Value
NRRP	National Rice Research Program
NTFP	Non-Timber Forest Product
NOUL	National University of Laos
OBN	Observation Nursery
PAFEC	Provincial Agriculture and Forestry Extension Center
PAFES	Provincial Agriculture and Forestry Extension Service
PAFO	Provincial Agriculture and Forestry Office
PD	Problem Diagnosis
PDDP	Phongsali District Development Project
PLLUP	Participatory Landscape Land Use Planning
PLUP	Participatory Land Use Planning
PM&E	Participatory Monitoring and Evaluation
PRA	Participatory Rural Appraisal
PRF	Poverty Reduction Fund
PVS	Participatory Variety Selection
RDMA	Development in Mountainous Areas Programme
RDP	Rural Development Project
RKB	Rice Knowledge Bank
SADU	Small-Scale Agro-Enterprise Development in the Upland
SALT	Sloping Agricultural Land Technology
SCSPP	Shifting Cultivation Stabilization Pilot Project
SDC	Swiss Agency for Development and cooperation
SEP-Dev	Sekong Ethnic People's Development Program
Sida	Swedish International Development Cooperation Agency
Sida/SREC	Sida/Department of Research Cooperation
SLU	Swedish University of Agricultural Sciences
SNV	SNV-Netherlands Development Organization
SPFS	Special Programme for Food Security (Fao)

English

Abbreviations and Acronyms

SSLC	Soil Survey and Land Classification Center (NAFRI)
TLUC	Temporary Land Use Certificates
UADC	Upland Agriculture and Development Center
UNCDF	United Nations Capital Development Fund
UNDP	United Nations Development Programme
UNGASS	United Nation General Assembly Special Session
UNODC	United Nation Office on Drug and Crime
UNV	United Nation Volunteer
UXO	Unexploded Ordnance
VA	Village Authority
VDC	Village Development Committee
VDP	Village Development Project
VES	Village Extension System
VEW	Village Extension Worker
V-FORCAP	Village-based Forest Conservation and Afforestation Project
WCS	Wildlife Conservation Society
WFP	World Food Programme
WWF	World Wildlife Fund

Please note that English spelling used for all Lao Provinces and districts comes from: State Planning committee. 2001. Basic Statistics of Lao PDR, 1975 - 2000. National Statistics Center. Vientiane, Lao PDR. (this new version of acronyms was compiled by Lao-IRRI Project, July 3, 2006)

Chapter Two: Lao - English / ພາກທີ 2: ລາວ - ອັງກິດ

1. ຄຳສັບວິຊາການດ້ານກະສິກຳທົ່ວໄປ / General Agriculture Dictionary

ກ

ກະ, ປະມານ, ກະຕວງ	to estimate
ກະກຽມ, ຕຽມ	to prepare
ກະແຈ	lock
ກະແຈໄຂກງວ	spanner
ກະແຈເລື່ອນ	monkey wrench
ກະຈົກ, ແວ່ນ, ແກ້ວ	mirror, plate of glass
ກະຈາດ, ກະຕ່າ ກະຖູ່ຢາງ ຫຼື ເຮັດດ້ວຍໄມ້	basket
ກະຈຶບ, ສົ້ມພໍດີ	okra, lady's finger
ກະສິກຳ	agriculture
ກະສິກອນ	farmer
ກະສິກອນແບບຢ່າງ	pilot farmer
ກະແສນ້ຳໄຫຼ	torrent
ກະສອບ, ກະເປົາ, ຖົງ	gunny sack, burlap bag
ກະສອບ, ຖົງ	sack
ກະຊ້າ, ກະບຸງ	basket, hamper
ກະຊັງ	fish plot
ກະຊັງ, ກະຊັງຂັງປາ	holding net
ກະຊວງ	Ministry
ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	Ministry of Agriculture and Forestry
ກະຊວງການຄ້າ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ	Ministry of Commerce and Tourist
ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ	Ministry of Foreign Affairs
ກະຊວງຄົມມະນາຄົມ, ຂົນສົ່ງ, ໄປສະນີ ແລະ ກໍ່ສ້າງ	Ministry of Communication, Transport, Posts and Construction

ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ	Ministry of Public Health
ກະຊວງສຶກສາທິການ	Ministry of Education
ກະຊວງຍຸດຕິທຳ	Ministry of Justice
ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ	Ministry of Information and Culture
ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ	Ministry of Public Security
ກະຊວງປ້ອງກັນປະເທດ	Ministry of National Defence
ກະຊວງອຸສາຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳ	Ministry of Industry and Handicraft
ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ	Ministry of Labour and Society Welfare
ກະຊາຍ	kaempfer (kind of galingage?)
ກະດູກ	bone (not for fish)
ກະດູກຂ້າງ, ກະດູກຂ້າງສ່ວນທີ່ຢູ່ຂ້າງໜ້າ	ribs, fore rib
ກະດູກບ່າ	collar bone
ກະດິງ	bell
ກະດູງ	lift net
ກະດຶງລຽງມ້ອນ	silk worm tray
ກະດອງ, ອອງ	shell, carapace, testa
ກະດາດຊາຍ	sandpaper
ກະດານ	board
ກະດຸມ	button, fastening link
ກະດຸມເສື້ອ, ປຸ່ມ (ສຳລັບກົດ)	button
ກະຕ່າ (ທີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ໃຜ່)	bamboo basket
ກະຕ່າ	basket
ກະຕ່າເກັບເກສອນດອກໄມ້ (ຂອງໂຕເຜີ້ງ)	pollen basket (bees)
ກະຕື້, ຕື້	stump
ກະຕິກນ້ຳ	thermos, canteen, water bottle
ກະຕຸກນ້ຳ, ຄັນໂທນ້ຳ	jug
ກະຕອງເກັບແມງໄມ້	insect catching net
ກະຕ່າຍ	rabbit, hare
ກະຕິບ (ເຂົ້າ)	small container for boiled rice

ກະຕູບ, ຖຽງ (ນາ, ສວນ)	hut
ກະຖາງດອກໄມ້, ກະໂຖດອກໄມ້	earthen flowerpot
ກະຖິນ (ຕົ້ນກະຖິນ)	acacia
ກະຖິນນະລົງ	acacia auriculoformis
ກະຖິນບ້ານ	leucaena leucocephala (Hawaiian type)
ກະຖິນໃຫຍ່	leucaena leucocephala (Dalyadoran type)
ກະທະ (ໝໍ້ຂາງ)	frying-pan
ກະທິໝາກພ້າວ	coconut cream
ກະທາງ	iguana
ກະທົງ	guar (legume grown for forage)
ກະທອມ, ຖຽງນາ, ຕູບ	hut
ກະທຽມ	garlic
ກະເບື້ອ, ແມງກະເບື້ອ	butterfly
ກະບອກ (ລູກສູບ)	cylinder
ກະບອກນໍ້າມັນກາຊວນ	diesel fuel
ກະບັງ, ບັງ	sprayer
ກະບຸງໃສ່ເຂົ້າ	basket for rice
ກະບອງ (ຕໍາໝວດໃຊ້)	baton
ກະເບື້ອງ	tile
ກະບວຍ, ບວຍ	dipper
ກະບີ	shrimp paste
ກະບູ	crab
ກະບູນາ	rice field crab
ກະເປົາ, ຖົງ (ກະເປົາເຂົ້າ)	sack, bag
ກະໂປ່ງ	skirt
ກະປ່ອງ	tin, can
ກະປອມ	chameleon, horned lizard
ກະປອມ, ຈີໂກະ	lizard
ກະປ່ອມ, ປ່ອມ, ບວຍ, ຈອງ	scoop, dipper, bailer

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ກະເພາະ	stomach
ກະໂພກ	hip, rump
ກະລໍ່າດອກ	cauliflower
ກະລໍ່າດາວ	brussels spouts (spout)
ກະລໍ່າປີ, ຜັກກະລໍ່າ	cabbage
ກະເລັ່ນ	squirrel (small)
ກະໂຫຼກຫົວ	skull
ກະຮອກ	squirrel (big)
ກາ	crow, reven
ກາສທຳມະຊາດທີ່ໄດ້ຈາກຂີ້ສັດ	methane gas (CH ₄)
ກາຍະກຳ	gymnastics
ກາຕົ້ມນ້ຳ, ໝໍ້	kettle
ການ້ຳ	pot
ກາເຟ	coffee
ກາໝາຍ	label
ກ້າ, ເບ້ຍ	seedling
ກິລາ	sports
ກິໂລກຼາມ	kilogram, kilo
ກີ່ (ຫຼຸກ)	loom
ກູ້, ເກັບກູ້ (ກ)	to harvest
ກູ, ຍືມ	to borrow
ເກົ່າ, ເກົ່າແກ່	old
ເກສອນ	general term for stamen and pistil
ເກສອນດອກໄມ້, ການປະສົມເກສອນດອກໄມ້	pollen
ເກສອນຜູ້	stamen
ເກສອນແມ່	pistil
ແກະ	sheep
ແກ້ສຊີວະພາບ	bio-gas
ແກ່, ແກ່ລາກ	drag

ແກ່, ສຸກ, ຈະເລີນເຕັມຕົວ, ເປັນຜູ້ໃຫຍ່

mature (v, adj)

ແກ່, ເຖົ້າ

old

ແກ່ອວນ, ລາກອວນ

seine a pond (fish with a large net)

ແກ້ຕົວໄດ້

justifiable (adj)

ແກ້ມັດ

unbind, unbraid, untie

ກົວ, ສານກວ່າ

lead (mineral)

ເກາະແຂນ, ກອດເອີກ, ກອດແຂນ

to fold one's arms

ກໍໄຜ່

bamboo clump

ກໍໄມ້, ສຸມໄມ້, ຟຸ່ມໄມ້

bush

ກໍສ້າງ

construct, to build

ກໍ້ (ມ້ວນຜົມ)

to roll, the roll, roll the hair

ກໍ້ເຂົ້າກັນ, ຫັນ, ປິ່ນ

to wind

ເກືອ

salt

ເກືອໄກ່

to feed (chicken)

ເກືອຂອງກິດໄນທຣິດ

nitrate

ເກືອໝູ

to feed pigs

ກວ້າງ

broad (adj)

ໄກ

far

ໄກຈາກ

far from

ໄກ່

chicken

ໄກ່ໄຂ່

layer

ໄກ່ງວງ

turkey

ໄກ່ແຈ້

bantam

ໄກ່ສາວ

pullet

ໄກ່ຊອດ

cross breed

ໄກ່ຕີ

fighting cock

ໄກ່ນ້ອຍ

chick

ໄກ່ປ່າ

wild fowl

ໄກ່ປັງ

babecued chicken

ໄກ່ຜູ້	cock
ໄກ່ຜູ້ລົກ, ໄກ່ພໍ່ລົກ	rooster
ໄກ່ພັນຊີ້ນ	meat chicken, broiler
ໄກ່ແມ່	hen
ໄກ່ລາດ	domestic chicken
ໃກ້	near (adj)
ໃກ້ສິດ, ຖີ່, ອັດ, ປິດ	close (v, adj)
ເກົາ, ຂີດ	to scratch
ເກົາແກ່	age-old (adj)
ເກົ້າ, ເລກເກົ້າ	nine
ກໍາຈັດ ຫຼື ທຳລາຍຂີ້ເຫຍື້ອ	refuse disposal
ກໍາຈັດ	to eliminate
ກຳນົດ, ຕັດສິນ	to determine
ກຳນົດໝາຍ	deadline
ກຳເນີດ, ເກີດ	to be born
ກຳແພງ, ຝາ	wall
ກຳມະການ	committee member
ກຳມະກອນ	labour worker
ກຳມະສິດ	patent, right, copyright
ກຳມະສິດສ່ວນລວມ	collective ownership
ກຳມະສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຕົ້ນໄມ້	land and tree tenure
ກຳມະພັນ	heredity, congenital
ກຳໄລ	profit, gain
ກຳໄລສຸດທິ	net profit
ກຳລັງ	energy, power, strength, vigour
ກາກ, ເຂົ້າກາກ	husk, unhusked rice
ກຸກລູກ (ໄກ່)	to brood
ກົກກະເດົາ	azadirachta indica (neem, margosa)
ກົກກະຖິນນະລົງ	acacia auriculoformis

ກົກກະຖິນບ້ານ	leuaena leucocephala (Hawaiian type)
ກົກຂາ	thigh
ກົກຂາຫຼັງ (ໝູ)	ham
ກົກຂີ້ເຫຼັກບ້ານ	cassia siamea
ກົກແຂນ	upper arm
ກົກແຄ	sesbania grandiflora
ກົກແຄຝຣັ່ງ	gliricidia senium dulec (madre do cacao)
ກ້ອກນ້ຳ	tap, faucet, sprinkler
ກັ້ງ, ກັ້ງບັ້ງ, ປົກ, ຫຸ້ມ	to cover
ກາງ, ເຄິ່ງກາງ	centre, middle
ກາງຄືນ	night
ກາງແຈ້ງ	open-air, the open, outdoor
ກ້າງ, ກ້າງປາ	bone, fish bone
ກິ່ງ, ກິ່ງໄມ້, ຫງ່າໄມ້	twig, branches
ກິ່ງຂຸ່ນ, ການປັກຂຸ່ນ (ພືດ)	cutting
ກິ່ງຕອນ	grafted tree
ກິ່ງຕອນ, ໜໍ່	scion
ກິ່ງທາບ	nursery
ກິ່ງພັນດີ	scion
ກູ້ງ (ກູ້ງທະເລ)	lobster
ກູ້ງ (ຂະໜາດກາງ)	prawn
ກູ້ງ	shrimp
ກູ້ງກ້າມກາມ	fresh water prawn
ກູ້ງໃຫຍ່ນ້ຳຈືດ	crayfish
ແກງ	soup
ກົງລີ້, ກົງກວຽນ	wheel
ກົງທັນນ້ຳ (ໃຊ້ສຳລັບທົດນ້ຳເຂົ້າໃສ່ນ້ຳ)	water-wheel
ກົງ, ງໍ, ໂຄ້ງ, ຄິດ	bend (v.), bent (adj)
ກອງ, ກອງໃຊ້ສຳລັບຕີ	drum

ກອງ, ຄະນະ, ການແບ່ງປັນ	division
ກອງກັນຂຶ້ນ, ກອງ, ເປັນກອງ	heap (v, n)
ກອງຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ປະເມີນຜົນ	Research and Environment Division
ກອງສົ່ງເສີມ ແລະ ເຜີຍແຜ່	Community Education and Extension
ກອງສົ່ງເສີມ ແລະ ເຜີຍແຜ່ການສຶກສາຊຸມຊົນ	Community Education and Extension Division
ກອງສົ່ງເສີມການລ້ຽງປາ ແລະ ສັດນ້ອຍ	Fish and Small Animal Breeding Promotion Unit
ກອງປະຕິບັດການ	Operation Division
ກອງປ້ອງກັນ ແລະ ກຳຈັດສັດຕູພືດ	Plant Protection Division
ກອງຝຶກອົບຮົມ	Training Division
ກອງລ້ຽງສັດໃຫຍ່	Large Animal Breeding Unit
ກອງວິໄຈ ແລະ ປະເມີນຜົນ	Research and Evaluation Division
ກ້ອງສັກຢາ, ສັກຢາ	syringe (n, v)
ກ້ອງສ່ອງທາງໄກ	binoculars
ກ້ວຍ	banana
ກ້ວຍໄຂ່	egg banana
ກ້ວຍງ້າວ, ກ້ວຍຫອມ	long banana
ກ້ວຍນາ, ກ້ວຍນ້ຳ	cooking banana
ກວດໄມ້, ດອກເອື້ອງ, ດອກກຸງລົມ, ດອກເຜິ້ງ	orchid
ກິດຈະກຳທີ່ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບພື້ນທີ່ກະສິກຳ	non-farm activity
ເກັດ, ເກັດປາ	scal of reptile or fish
ເກັດປາ	fish scale
ແກັດເຈ້ຍ	paper-box
ກົດ (ທາດກົດ)	acid
ກົດລະບຽບ (ຂໍ້ບັງຄັບ)	rule, regulation
ກົດໝາຍ	law
ກົດໝາຍການສືບທອດມໍລະດົກ	law of succession
ເກີດລູກ, ຄອດລູກ, ອອກລູກ	to give birth, to be born

ເກີດອັນຕະລາຍ	to imperil
ກວດກາ, ກວດສອບ, ກວດເບິ່ງ	check
ກັກ, ປ້ອງກັນ	to keep out
ກັນຊີນ	to buffer
ກັ້ນ, ກິດຂວາງ, ບັງ	to block
ການ, ການໄມ້	to girdle (a tree)
ການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	agri-civiculture
ການກະສິກຳ, ການປູກຝັງ	agriculture
ການກະສິກຳແບບເຄິ່ງຖາວອນ	semi-permanent cultivation
ການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້	agro-forestry
ການກະສິກຳເພື່ອການລ້ຽງຊີບ	subsistence agriculture
ການກໍ່ສ້າງ	construction
ການກັກບໍລິເວນ (ເພາະມີໂລກຕິດຕໍ່)	quarantine
ການກູກລູກ (ໄກ່)	brooding
ການກັດເຊາະຂອງດິນ	soil erosion (as in gully erosion or along the banks of a river)
ການເກີດ	birth
ການເກີດແຫຼງຈາກຕໍ່ (ຕົ້ນໄມ້)	coppice
ການກວດສອບບັນຊີ, ກວດສອບບັນຊີ	audit (n, v)
ການເກັບກູ້ແບບເສຍຫາຍ	destructive harvesting
ການເກັບແກ່ນພືດ	seed harvesting
ການເກັບຮັກສານໍ້າ	water harvesting
ການກຽມດິນ	tillage, soil preparation
ການກຽວ, ການຕັດ	cutting (harvesting)
ການຂະຫຍາຍພັນ, ການຂະຫຍາຍພັນພືດ	propagation, plant propagation
ການຂ້າ, ຂ້າສັດ	slaughter
ການຂ້າເຊື້ອໂລກດ້ວຍຄວາມຮ້ອນ	pasteurization
ການຂາດທາດສັງກະສີ	zinc deficiency
ການຂາດທາດຊີລີຄອນ	silicon deficiency

ການຂາດທາດຊູນເຟີ	sulfur deficiency
ການຂາດທາດໂນໂຕຼເຈນ	nitrogen deficiency
ການຂາດທາດໂປແຕສຊຽມ	potassium deficiency
ການຂາດທາດຟົດສຟໍ	phosphorus deficiency
ການຂາດນໍ້າໃນຮ່າງກາຍ	dehydration
ການຂາດອາຫານ	nutrient deficiency, malnutrition
ການຂີດເຂດແດນ (ແຜນທີ່)	delineation
ການຊຸດດິນ, ການພວນດິນ	hoeing
ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ	land register
ການຂົນສົ່ງ	transport
ການຄາຍນໍ້າ	transpiration
ການຄັດເລືອກພັນ	selection
ການຄາດ	harrowing (in the agricultural sense)
ການຄອບຄອງທີ່ດິນ	landholding
ການຄວບຄຸມການປູກພືດ	cultural control
ການຄວບຄຸມສັດຕູພືດ	pest control
ການຄວບຄຸມທາງດ້ານຊີວະວິທະຍາ	biological control
ການຄຸ້ມຄອງວາງແຜນ (ແຕ່ເທິງລົງລຸ່ມ)	Top-down planning management
ການຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນໍ້າ	watershed management
ການຄົມມະນາຄົມ	communication
ການເງິນ, ການຄຸ້ມຄອງການເງິນ	finance, treasurer
ການຈະເລີນເຕີບໂຕ	growth
ການຈຳນຳ, ການມັດຈຳເພື່ອຢືມເງິນ	mortgage
ການຈຳແນກດິນ	land classification
ການແຈກຈ່າຍ, ການແບ່ງປັນ (ທີ່ດິນ)	allotment
ການແຈກຢາຍ	dissemination
ການຈຸງໃຈ, ການກະຕຸ້ນ	motivation
ການຈາຍ, ຂໍາລະ	payment, repay
ການຈັດສັນ ແລະ ການປ້ອງກັນປ່າໄມ້	Forest Management & Protection

ການຈັດສັນຊົນລະປະທານກະສິກຳ	Management of Irrigation Agriculture
ການຈັດສັນແບ່ງດິນ	Land Claasification
ການຈັດສັນປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ	Collaborative Forest Management
ການຈັດຕັ້ງ, ອົງການຈັດຕັ້ງ	organization
ການຈັດຕຽມໄວ້, ການຈັດຫາ	provision
ການຈັດລຽງລຳດັບສິ່ງທີ່ມັກ	preference ranking
ການຈັດໃຫ້ຮຽບຮ້ອຍ	arrangement
ການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ, ການລົງທະບຽນທີ່ດິນ	land registry (cadastre)
ການສາທິດ	demonstration
ການສຸຂາພິບານ	sanitation
ການເສຍຫຍ້າ, ເສຍຫຍ້າ	weeding, to weed
ການໃສ່ປຸ່ຍ	fertilizer application
ການສຳຫຼວດຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ	baseline survey
ການສຳຫຼວດດິນ	soil survey
ການສັກຢາ	injection
ການສຶກສາ	education
ການສັງເຄາະແສງ	photosynthesis
ການສົ່ງເສີມການກະສິກຳ	agriculture extension
ການສົ່ງອອກ	export
ການສ່ອງໄຂ່ (ຄັດເລືອກໄຂ່ທີ່ສົມບູນ)	candling (egg testing)
ການສ່ຽງໄພ, ການສ່ຽງຕໍ່ອັນຕະລາຍ	risk
ການສີດຢາໃຫ້ພືດ	spraying
ການສືບພັນ, ການແຜ່ພັນ	reproduction
ການສືບພັນໂດຍທຳມະຊາດ	natural regeneration
ການສູບກິ່ງ	approach grafting
ການສູບຢອດ	grafting
ການຊື້ຂາຍດິນເພື່ອຜົນກຳໄລ	land speculation
ການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ	soil erosion (as from gradual rain)
ການເຊາະເຈື່ອນທີ່ໄວ	accelerated erosion

ການເຊາະແບບຟ້ງກະຈາຍຂອງດິນ	splash erosion
ການເຊາະລ້າງ (ດິນ)	leaching
ການເຊົ່າທີ່ດິນ	land lease
ການຊົນລະປະທານ	irrigation
ການຊຶມຂອງນ້ຳ	percolation
ການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານແບບບັງຄັບ	forced self-settlement
ການຍ່າງສຳຫຼວດ	transect walk
ການຍ້າຍກ້າ, ການດຳນາ	transplanting
ການຍ່ອຍ	degestation
ການໄດ້ປຸງ, ເປັນປະໂຫຍດ, ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດ	advantage (n, v)
ການດຳລົງຊີວິດແບບພໍພຽງ	subsistence
ການດັດແກ້ປັບປຸງການປູກພືດ	cultural adoption
ການດູດຊຶມ	apsorbtion
ການຕໍ່ໄມ້	inarching (grafting)
ການແຕກຕາ (ພືດ)	budding
ການຕັ້ງບ້ານກະແຈກກະຈາຍ	scattered settlement
ການແຕ່ງກິ່ງ	pruning
ການແຕ່ງຟຸ່ມ	trimming
ການຕັດສາງ	thinning
ການຕັດສິນໃຈ	decision making
ການຕັດປ່າ, ຖາງປ່າເນື້ອທີ່ຂຸດຄົ້ນ	felling
ການຕັດໄມ້ທອນ	logging
ການຕັດຮອນເພື່ອໃຫ້ອອກຟຸ່ມ	pollarding
ການຕິດຕາ	air-layering
ການຕອນກິ່ງ	air-layered tree
ການເຕີບໂຕ	growing
ການຕຽມດິນ	soil preparation tillage
ການຖາງປ່າ	felling
ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່	slash and burn

ການຖ່າຍຂົນ (ປ່ຽນຂົນໃໝ່)	moulting
ການທຳລາຍປ່າໄມ້	deforestation
ການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ	eco-tourism
ການທົດລອງ	experiment
ການທົດລອງຮ່ວມກັບຊາວກະສິກອນ	on-farm trials
ການທາບກິ່ງ	grafting
ການທາບກິ່ງດ້ານຂ້າງ	budding
ການທາບກິ່ງໄມ້, ການຕໍ່ຕ້ານໄມ້	inarching, approach grafting
ການນຳໃຊ້ກົນຈັກ	mechanization
ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບຂະຫຍາຍກວ້າງ	extensive land use
ການນວດເຂົ້າ, ການຟາດເຂົ້າ, ການປັ່ນເຂົ້າ	threshing
ການບຸກລຸກປ່າ	encroachment
ການບໍລິໂພກ	consumption
ການບໍລິຫານ	administration
ການບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ	failure
ການບຳບັດ, ປິ່ນປົວ	cure (n, v)
ການບຸກເບີກເກີນຂອບເຂດ	uncontrolled cutting
ການບັງຄັບແສງ	controlled lighting
ການແບ່ງເຂດ	zoning
ການແບ່ງທີ່ດິນອອກເປັນພື້ນທີ່ຍ່ອຍໆ	land fragmentation
ການແບ່ງປັນທີ່ດິນ	land distribution / allocation
ການບາດເຈັບ ການຕາຍດ້ວຍອຸປະຕິເຫດ	casualty
ການປະສົມພັນ (ພືດ, ສັດ)	fertilization
ການປະສົມພັນ	breeding
ການປະສົມພັນຂ້າມສາຍພັນ (ສັດ)	cross breeding
ການປະສົມພັນຂ້າມສາຍເລືອດ	strain
ການປະສົມພັນຂ້າມພັນ (ພືດ)	cross fertilization
ການປະສົມພັນທຽມ	artificial insemination
ການປະສົມພັນທຽມປາ	induced spawning

ການປະສົມພັນພືດ	plant breeding
ການປະສົມແມ່ພັນ	inbreeding
ການປະຊຸມ	meeting
ການປະຕິວັດຂຽວ	Green Revolution
ການປະຕິຮູບທີ່ດິນ	agrarian reform
ການປະພຶດ	behavior
ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ	needs assessment
ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານ	Environmental Impact Assessment
ສະພາບແວດລ້ອມ	
ການປູກວັກຊີນ	vaccination
ການປັກຂໍ້ (ພືດ)	cutting
ການປັກດໍາ, ການດໍານາ	transplanting
ການປຸກສ້າງບ້ານເຮືອນ	housing
ການປູກ	planting
ການປູກ, ການເພາະປູກ, ການປູກຝັງ	cultivation, planting
ການປູກປ່າເສີມ	enrichment planting
ການປູກພືດ, ການເພາະປູກ	cultivation
ການປູກພືດຊອນ	relay cropping
ການປູກພືດປະສົມ	cropping mixture
ການປູກພືດປະສົມປະສານ	intercrop (n, v)
ການປູກພືດເປັນແຖບ	strip cropping
ການປູກພືດຜັກ	horticulture
ການປູກພືດຫຼາຍຊະນິດ	multi-cropping
ການປູງແຕ່ງຜົນຜະລິດຢູ່ກັບພື້ນທີ່	farm processing
ການປ້ອງກັນ	protection
ການປ່ຽນທາດໄນໂຕຼເຈນມາເປັນ	nitrogen fixation
ອາຫານສໍາລັບພືດ	
ການປັບປຸງ, ການເສີມຂະຫຍາຍ	enhancement
ການປາບສັດຕູພືດ	Intergrated Pest Management (IPM)

ການຜະລິດ	production
ການຜະລິດກະສິກໍາແບບຍືນຍົງ	sustainable agricultural production
ການຜ່າຕັດ	operation
ການເຜົາຖ່ານ	charcoal production
ການຝຶກອົບຮົມ	training
ການແຜ່ພັນ	insemination
ການເພາະພັນ ແລະ ການລ້ຽງເຜີ້ງ	apiculture
ການພັກດິນ	fallow
ການພັກດິນໃຫ້ເປັນປ່າເຫຼົ້າ	bush fallowing
ການພັງຂອງດິນ	soil erosion (as from rainwater)
ການພັດທະນາ	development
ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ	sustainable development
ການພີ່ນຢາ	spraying
ການພວນດິນ	tillage
ການຟັກໄຂ່, ໄລຍະຟັກໄຂ່	incubation
ການຟື້ນຟູປ່າ	reforestation
ການເມືອງ	politics
ການມັດຈຳພົດ (ການຊື້ຂາຍເຂົ້າຂຽວ)	pledging of crop
ການຍຶດຄອງທີ່ດິນ	land occupation
ການເຫີຍອາຍ ແລະ ການລະເຫີຍຜ່ານ	evapo-tranpiration
ການລະບາຍນ້ຳ	drainage
ການລະບາຍອາກາດ	ventilation
ການລ່ອງແພ	raft
ການລ້ຽງສັດ	livestock raising
ການລ້ຽງເຜີ້ງ	apiculture
ການລ້ຽງມ້ອນ	silk raising
ການວິເຄາະ	analysis
ການວິເຄາະສະຖານະການພິເສດ	situation-specific analysis
ການວິເຄາະບັນຫາ	problem analysis

ການວັດແທກເນື້ອທີ່ດິນ	Land - survey
ການວັດແທກບໍລິມາດ	cubic measurement
ການວາດແຜນທີ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນດ້ວຍມື	land-use-map sketching
ການໃຫ້ອາຫານ	feeding
ການເພີ່ມຂອງປະຊາກອນ	population dynamics
ການອະນຸຍາດ	permission
ການອະນຸລັກດິນ	soil conservation
ການອະນຸລັກນໍ້າ	water conservation
ການອອກລູກ, ການເກີດ	birth, delivery, childbirth
ການອັດແໜ້ນ	compaction
ການຮັກສາ, ການບໍາລຸງ, ການລ້ຽງດູເບິ່ງແຍງ	maintenance
ການຮັກສາໂລກ, ການຮັກສາພະຍາດ	remedy
ການເຮັດສວນຜັກ	vegetable gardening
ການເຮັດນາ	rice farming
ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ	shifting cultivation
ການຮ່ວມມື	cooperation
ກ້ານ (ໃບໄມ້)	stalk, shaft
ກ້ານ, ກ້ານພ້າວ	petiole, coconut petiole
ກິນ	to eat, to cosume
ກິນຫຍ້າ, ການປ່ອຍສັດກິນຫຍ້າ	graze (v), grazing (n)
ກິ່ນ	smell, flavour
ກິ່ນຫອມ, ຫອມ	aroma
ກິນ	to swallow
ເກນການທຳລາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ	economic threshold
ແກນ	axis, arbor, core
ແກ່ນ, ໃນ, ເມັດ	seed
ແກ່ນ, ໝາກ	nut
ແກ່ນຜັກຊີ, ຜັກຊີ	coriander
ແກ່ນໝາກມ່ວງຫົມະພານ	cashew nut

ກີ້ນ	bottom, vent
ກີ້ນ, ທ້ອງ (ທະເລ)	buttock
ກີ້ນຊຸມ, ກີ້ນຫຸມ	bottom of hole
ໂກນ, ກະບັ້ງ	hollow
ກ້ອນດິນ (ຕິດກັບຮາກເບ້ຍໄມ້)	clod
ກ້ອນຕົມໜຽວ, ຂີ້ຕະກອນດິນ	sludge (soft mud or mire)
ກ້ອນຫີນ	stone, rock
ກັບ, ແອບໃສ່ຂອງ	small buck
ກັບ, ແຮ້ວ	trap
ກັບຄືນມາ, ກັບມາ	to come back
ກາບ, ກາບໝາກພ້າວ	husk, coconut fibre
ກາບກ້ວຍ, ເປືອກໄມ້	bark of tree
ກາບໝາກພ້າວ	coconut husk
ກີບ, ກີບຕີນສັດ	hoof
ກີບດອກໄມ້	petal clove
ກີບລ້ຽງ (ຂອງດອກໄມ້)	calyx
ກີບລ້ຽງ, ເປືອກຫຸ້ມຂອງດອກໄມ້ກ່ອນບານ	sepal
ກີບຫົວຜັກທຽມ	garlic clove
ກຸບ	farmer's conical hat
ເກັບ (ເກັບຜົນລະໄມ້)	to pick
ເກັບ	collect
ເກັບກຸ່ງວ	to reap
ເກັບກຸ່ງວ, ເກັບກູ້	to harvest
ເກັບນໍ້າຫວານຈາກດອກເກສອນດອກໄມ້	to gather or collect
ເກັບມ້ຽນໄວ້, ສະສົມ	store
ເກັບໄວ້, ແຮໄວ້	to stock
ເກັບໝາກໄມ້	to harvest fruits
ເກັບຮັກສາ	to save
ແກບ	rice hulls, husks

ກົບ (ກົບໄມ້)	plane
ກົບ, ຂຽດ, ອີ່ງອ່າງ	frog
ກົບສຳລັບກົບໄມ້	carpenter's plane
ກົບໄຟຟ້າ (ໃຊ້ກົບໄມ້)	power plane
ເກີບ	shoe
ເກີບແຕະ	sandal
ເກີບໂບກຢາງ	rubber boot
ກ້າມຊີ້ນ, ກ້າມເນື້ອ	muscle
ກ້າມຊີ້ນລະຫວ່າງກະດູກຂ້າງຫາກົກຂາ	flank (side of animal from ribs to thigh)
ກ້າມເນື້ອເອິກ, ກ້າມຊີ້ນເອິກ	brisket
ກຸ່ມ	group
ກຸ່ມກ້ອນ, ໝູ່, ໂຮມກັນເປັນກຸ່ມ	cluster
ກຸ່ມຊາວກະສິກອນ	farmers' group
ກຸ່ມດາວ	constellation
ກຸ່ມທ້ອນເງິນ, ກຸ່ມກອງທຶນ	savings group
ກຸ່ມແມ່ຍິງ	women's group
ກຸ່ມແມ່ບ້ານ	women's group
ກົມ	Department
ກົມສົ່ງເສີມການປູກຝັງ	Department of Agricultural Extension
ກົມສັດຕະວະແພດ	Department of Animal Husbandry
ກົມທາງຫຼວງ	Department of Highway
ກົມປະຊາສິ່ງເຄາະ	Department of Public welfare
ກົມປ່າໄມ້	Department of Forestry
ກົມປູກຝັງ	Department of Agriculture
ກົມພັດທະນາຊຸມຊົນ	Department of Community Development
ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ສັດຕະວະແພດ	Department of Livestock and Veterinary
ກົມລ້ຽງສັດ	Department of Livestock
ກົມອະນາໄມ	Department of Health
ກົມອາຊີວະສຶກສາ	Department of Higher and Vocational Education

ກ້າວໜ້າ	process
ແກ້ວ	glass
ກຽວ, ຕະປູກຽວ	screw
ກຽວ	sickle
ກຽວ, ເກັບກຽວ	to harvest, to reap
ກຽວກັບນົມ (ເຕົ້ານົມ, ນ້ຳນົມຂອງຄົນ-ສັດ)	mammary
ກຽວກັບໄຮ່ນາ ແລະ ທີ່ດິນ	agrarian (adj)
ກຽວເຂົ້າ	to harvest rice
ກຽວຂ້ອງກັບ	concerning
ກວາງ (ສັດປະເພດໜຶ່ງ)	deer
ກວ້າງ	wide, large (adj)
ກວາດ	to weep
ກວຽນ	cart

ຂ

ຂະບວນ	train, array, fleet, procession
ຂະບວນລົດ	motorcade
ຂະບວນລົດສິນຄ້າ	freight train
ຂະໂມຍ, ຄົນຂີ່ລັກ	thief
ຂະຫຍາຍ	to enlarge, expand and multiply
ຂະຫຍາຍຂຶ້ນ	to grow
ຂະຫຍາຍພັນ (ພືດ, ສັດ)	to prepropagate, to breed
ຂະໜາດ	measure, extent size
ຂະໜາດຂອງໄຂ່	egg size
ຂະໜາດໃຫຍ່	large-scale (adj)
ຂາ	leg
ຂາແຂງຂອງໄກ່, ໄມ້ຄ້ອນ (ໃຊ້ສຳລັບຕົກກອງ)	drumstick
ຂາຫັກ	brocken leg

ຂາໜ້າ	forefoot, foreleg
ຂາຟັງ	hindleg
ຂາ	galingal, galangal, root like ginger
ຂາບ້ານ	root like ginger
ຂາປ່າ	wild root like ginger
ຂ້າ	to kill
ຂ້າລັດຊະການ	government official, functional, civil servant
ຂ້າລັດຊະການຊັ້ນໂທ	second grade officer
ຂ້າລັດຊະການຊັ້ນພິເສດ	special grade officer
ຂ້າລັດຊະການຊັ້ນເອກ	first grade officer
ຂ້າໃຫ້ໝົດ, ທຳລາຍຢ່າງຮາບກຽງ	to decimate
ຂີ້ກະເດືອນຝອຍກໍຕົ້ນ	stem nematode
ຂີ້	to ride
ຂີ້	excrement, wast
ຂີ້ກະເດືອນ	earthworm
ຂີ້ກະເດືອນຝອຍ	nematode
ຂີ້ກະເດືອນຝອຍຮາກປົມ	root-knot nematode
ຂີ້ກາກ	ringworm
ຂີ້ແກບ, ແກບ	rice husk
ຂີ້ເຂັບ	centiped
ຂີ້ຄັງ	sticklac
ຂີ້ຄ້ານ	lazy, idle
ຂີ້ເຈຍ	bat dung, saltpetre
ຂີ້ສັດ	dropping
ຂີ້ສູດ	black wax from black bees
ຂີ້ຊີ	resin
ຂີ້ດິນ ຫຼື ຂາຍທີ່ທັບຖິມກັນຫຼັງຈາກນ້ຳຖ້ວມ	alluvium
ຂີ້ຕົມ	mud, mire

ຂີ້ຕົມ, ບວກຕົມ, ວັງຕົມ	quagmire
ຂີ້ເຖົ່າ (ໄດ້ຈາກການເຜົາແກບ)	burned rice husk
ຂີ້ເຖົ່າ	ash
ຂີ້ເຖົ່າແກບ	burned rice husk
ຂີ້ເຜິ້ງ	beeswax
ຂີ້ຝຸ່ນ	dust
ຂີ້ລັກ	petty thief
ລັກ, ຂະໂມຍ	to steal
ຂີ້ລັກ, ຂະໂມຍ	thief
ຂີ້ເລື່ອຍ	saw dust
ຂີ້ຫິນ ຫຼື ຂີ້ດິນທີ່ທັບຖົມກັນຫຼັງຈາກນ້ຳຖ້ວມ	warping
ຂີ້ເຫຍື້ອ (ເກັບຂີ້ເຫຍື້ອ)	waste (waste-deposal)
ຂີ້ເຫຍື້ອ	refuse (garden rubbish etc)
ຂີ້ໝັ້ງ	rust
ຂີ້ໝັນ	turmeric, curcuma
ຂີ້ເຫຼັກ	cassia (tree)
ຂີ້ເຫຼັກບ້ານ	cassia siamea
ຂີ້ອາຍ	shy
ຂີ້ຮ້າຍ, ຂີ້ລ້າຍ	ugly
ຂີ້ ຫຼື ຂ້າວເຮືອນ	rafter, beam (house)
ເຂື່ອນ	dam
ແຂ້	crocodile
ຂໍ, ຂໍເກາະ	hooked pole
ຂໍ, ຂໍຮ້ອງ	to request
ຂໍທານ	to beg for alms
ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ	information
ຂໍ້ໜີບເຄື່ອງ	clothes-peg
ຂີ້ຍົກເວ້ນ	exeption
ຂີ້ຕີນ	ankle

ຂໍ້ມື	wrist
ຂໍ້ມູນ	data
ຂໍ້ຫວຽງເຄື່ອງຈັກ	crank
ຂົ້ວ	fry, cook
ໄຂ, ເປີດ	to open
ໄຂ, ໄຂມັນ	fat
ໄຂ່	egg
ໄຂ່ຂາວ	egg white, albumen
ໄຂ່ເຄັມ	salted egg
ໄຂ່ຍຸງວມ້າ	thousand year egg
ໄຂ່ແດງ	yolk
ໄຂ່ແດງ, ມອນໄຂ່	egg yolk
ໄຂ່ທີ່ປະສົມພັນແລ້ວ	fertilized egg
ໄຂ່ເປັດ	duck-egg
ໄຂ່ຝາແຝດ (ມີໄຂ່ແດງສອງມອນ ໃນໄຂ່ໜຶ່ງໜ່ວຍ)	double yolked egg
ໄຂ່ທຳ, ອັນທະ	cod
ໄຂ່ຫຍຸງວມ້າ	thousand year egg
ໄຂ້	fever
ໄຂ້ມາລາເລຍ, ໄຂ້ປ່າ	malaria
ໄຂ້ຫວັດນົກ	bird flu
ເຂົ້າຄວາຍ	buffalo horn
ເຂົ້າສັດ	horn (for animal)
ເຂົ້າ, ຫົວເຂົ້າ	knee
ເຂົ້າ	rice
ເຂົ້າກ້າ	black glutinous rice
ເຂົ້າກາກ, ເຂົ້າເປືອກ	brocken rice grain
ເຂົ້າກິນ	rice
ເຂົ້າຂຽບ	rice dumpling

ເຂົ້າຈີ່	bread
ເຂົ້າໃຈ	to understand
ເຂົ້າຈ້າວ	nun-glutinous rice, boiled rice
ເຂົ້າສາລີ	wheat
ເຂົ້າສານ	polished rice, hulled rice
ເຂົ້າຊະນິດຕ່າງໆ	sereal
ເຂົ້າຕົ້ມ	glutinous rice cake
ເຂົ້າທົນແລ້ງ	aerobic rice
ເຂົ້ານາ	paddy rice, lowland rice
ເຂົ້ານາແຊງ	dry season rice, irrigated rice
ເຂົ້າແນວ	seed rice
ເຂົ້າບາເລ	barley
ເຂົ້າໄປ	to enter
ເຂົ້າໄປໃນ	to go in
ເຂົ້າບູກ	seed rice
ເຂົ້າປຸງກ	rice porridge or rice congee
ເຂົ້າເປືອກ	unhusked rice
ເຂົ້າປາຍ, ເຂົ້າປຸງນ	brocken rice grains
ເຂົ້າບຸ້ນ	Lao noodle
ເຂົ້າຜັດ	fried rice
ເຂົ້າຝ້າງ	shorghum, wheat, millet
ເຂົ້າໂພດ, ເຂົ້າສາລີ	corn, maize
ເຂົ້າຫຼຸງ	cooked white rice
ເຂົ້າຫອມ	aromatic rice
ເຂົ້າໜັງງ	rust
ເຂົ້າໜົມ	cake, candy, cookies, biscuit
ເຂົ້າໜຸວ	stricky rice, glutinous rice
ເຂົ້າໝາ	soaked sticky irce
ເຂົ້າເໝົ້າ	pressed new rice

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ເຂົ້າຫຼາມ	sticky rice cooked in bamboo
ເຂົ້າໂອດ	oats
ເຂົ້າໄຮ່	upland rice
ແຂກ	guest
ຂາງ, ໄມ້ຂີ້ເຮືອນ	beam (house)
ຂ້າງ	side
ຂົງ	ginger
ແຂງ	hard
ແຂງກະດ້າງ	rigid (adj)
ເຂັ້ມແຂງ, ແຂງແຮງ	vigorous, strong (adj)
ແຂງແຮງ, ງາມ (ສັດ, ພືດ)	healthy
ແຂ່ງຂັນ	to compete
ຂອງກິນ, ອາຫານ	food
ຂອງຂວັນ	gift for special occasion, present
ຂອງດອງ	pickle
ຂອງຕັກປູນທາກຳແພງ	trowel
ຂອງຫວານ	sweets
ຂ້ອງ	fish-bastket, creel
ຂາຍ	to sell
ຂາດ	torn
ຂາດທຶນ	lose (money) (v.) loss (n.)
ຂາດອາຫານ	nutrient deficiency, malnutrition
ຊຸດ	to dig
ຊຸດຊຸມ	make a hole
ຊຸດຄົ້ນ	to excavate
ຊຸດຮີດ	exploit
ເຂດ, ຍ່ານ, ພາກ	region
ເຂດກັນຊົນ	buffer zone
ເຂດຂາດປ່າຊົ່ວຄາວ	unstocked forest

ເຂດແດນ	boundary, border
ເຂດພູຜາ, ດິນສູງ	highland
ເຂດຮາງໄກສອກຫຼີກ	remote areas
ເຂດແຫ້ງແລ້ງ	drought-prone
ເຂດຫວງຫ້າມໃນເຂດອະນຸລັກ	conservation core area
ເຂດອົບອຸ່ນ	temperate zone
ເຂດຮ້ອນ	tropics
ຊຸດ	small frog
ຂວດ	bottle
ຂັ້ນໄດ, ນາຂັ້ນໄດ	bench terrace, ladder, terracing
ຂັ້ນຕອນ, ບາດກ້າວ	step
ຂຶ້ນຢູ່ກັບ, ແລ້ວແຕ່	depend on
ຂຶ້ນ	to rise, go up
ຂຶ້ນ, ຍົກ, ລົງ	to raise
ຂຶ້ນໆລົງໆ	to fluctuate
ຂຸ່ນ	cloudy, muddy, turbid
ຂຸ່ນມົວ	murky
ແຂນ	arm
ແຂນຂາ ຫຼື ປີກ	limb
ແຂນສອກ	elbow
ຂົນ	hair (for animal)
ຂົນສັດ	coat, fur
ຂົນສົ່ງ	to transport
ຂົນສັດປີ, ຂົນເປັດໄກ່	feather
ຂົນຕາ	eyelash
ຂຽນ	to write
ເຂື່ອນ	dam
ເຂື່ອນກັນນ້ຳ	irrigation dam
ຂັບໄລ່	to repel
ຂອບ, ຮິມ	edge

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ຂອບເຂດ, ເຂດ

zone

ຂອບເຂດກົດໝາຍ

legal frame work

ຂອບປ່ອງຢ້ຽມ

window cassing

ຂ້າມ

to cross, across

ຊຸມ, ຫຸມ

hole in ground

ຊຸມໃຫຍ່

pothole

ຊຸມຮັບຂອງສົກກະປົກ, ຖັງວິດ

cess-pit

ເຂັ້ມ,

needle

ເຂັ້ມ, ເຂັ້ມຊຸ້ນ

concentrated

ເຂັ້ມແຂງ, ແຂງແຮງ

strong, vigorous (adj)

ຂົມ

bitter (adj)

ຂາວ

white

ຂ່າວ, ຂ່າວສານ

news

ຂ້າວ (ເຮືອນ)

beam (house)

ແຂ້ວ

tooth, teeth

ແຂ້ວເລື້ອຍ

saw chain

ຊຽວ

green

ຊຽວສະອຸ່ມ

evergreen

ຊຽວສົດ

grassy

ຂວາງ

to bar

ແຂວງ

province

ຂວານ

axe

ຂວັນ, ວິນຍານ

soul

ຂວ້າມ

to turn over

ຄ

ຄະດີ (ເລື່ອງ)

case

ຄະນະ (ໝູ່)

group

ຄະນະກຳມະການ

committee, board

ຄະນະກຳມະການການຮ່ວມມືເສດຖະກິດ	committee for investment and cooperation
ຄະນະລັດຖະບານ	cabinet
ຄະແນນ	score, grade
ຄາວຽກ	busy, tied up by work
ຄ່າ	value, cost
ຄ່າຄອງຊີບ	cost of living
ຄ່າຈ້າງ	wages
ຄ່າສະເລ່ຍ, ສະເລ່ຍ	average
ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ	expenses
ຄ່າເຊົ່າ	rent
ຄ່າໂດຍສານ	fare
ຄ່າທຳນຽມ	fee
ຄານາຍໜ້າ	commission
ຄ້າຂາຍ, ເຮັດທຸລະກິດ	to do business
ຄີ, ຄີປາ	fin, fish fin
ຄີປາສະຫຼາມ	shark fin
ຄີ	like
ຄີກັນ	too
ຄູ	pail, water-bucket
ຄູ (ຄູກ້າເມັດພືດ ຫຼື ຄູພືດທີ່ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ)	drill (a ridge with seeds or growing plants)
ຄູ, ຄູສອນ	teacher
ຄູ, ຄັນຄູ	ditch
ຄູກັນ, ຝັງ, ຂອບ	bank of river
ຄູສະປາ, ຄັນຄູໜອງປາ	pond bank
ຄູດິນ	contour bunds (as in broad-based terracing)
ຄູບາ	Buddhist monk, priest
ຄູໃຫຍ່, ອາຈານໃຫຍ່	head master

ຄູ່	in pairs
ເຄື່ອງເກັບກຽວສາລີ	corn harvester
ເຄື່ອງຝັດ	winnower
ເຄມີ, ທາດເຄມີ	chemical
ໂຄສະນາ	advertise
ໂຄສິກ	announcer, spokesman
ຄໍ	neck
ຄໍຫອຍ	throat
ຄໍໝຽງ	goitre
ເຄືອ (ພືດປະເພດເຄືອ)	vine
ເຄືອ, ໄມ້ປະເພດເຄືອ	convolvulus
ເຄືອກ້ວຍ	bunch of banana
ຄົວກິນ	to cook
ຄົວເຮືອນ	household
ໄຄຫີນ ຫຼື ໄຄຕົ້ນໄມ້	moss
ໄຄບວມ	abscess
ໃຄ່	to swell
ເຄົາ	beard
ເຄົ້າຕະກູນ	prototype
ຄໍາ	gold
ຄໍາແທງ	gold bar
ຄໍາແນະນໍາ	advice
ຄໍານວນ, ຄິດໄລ່	to calculate
ຄໍາເວົ້າ	word
ຄໍາຮ້ອງ	application
ຄຸກ (ສໍາລັບຂັງນັກໂທດ)	jail, gaol, prison
ຄອກ, ເລົ້າ	pen (for animals), stable
ຄອກກະຕ່າຍ	hutch
ຄອກໄກ່ນ້ອຍ	brooder house

ຄອກເກີດໝູ, ຄອກໝູນ້ອຍ	farrow
ຄອກງົວ	cow shed
ຄອກສັດ, ທົ່ງລ້ຽງສັດ	ranch
ຄອກໝູ	pigsty
ຄ້າງ, ຂີ້ຄ້າງ	sticklac
ຄາງກະໂຕ, ກະດູກຄາງກະໂຕ	jaw
ຄາງ	langur
ຄົງຕົວ	stable (adj)
ຄົງທົນ, ຖາວອນ	permanent
ໂຄງການ	project
ໂຄງສ້າງ	structure
ໂຄງສ້າງຂອງດິນ	soil structure
ຄອງ, ຄອງເໝືອງ, ຕະຄອງ, ຮອງ, ຮອງນ້ຳ	canal
ເຄິ່ງ, ເຄິ່ງໜຶ່ງ	half (adj)
ເຄື່ອງ, ສິ່ງຂອງ	article, thing, clothing
ເຄື່ອງກຳເນີດໄຟຟ້າ	generator
ເຄື່ອງກັງ	govering
ເຄື່ອງກົດກັນ	barrier
ເຄື່ອງກິນ	food
ເຄື່ອງກິນຈັກ	mechanical equipment
ເຄື່ອງເກັບກູ່ວ	reaping machine
ເຄື່ອງເກັບກູ່ວສາລີ	corn harvester, picker corn
ເຄື່ອງເກັບຝາຍ	cotton harvester
ເຄື່ອງຂຸດ	digger
ເຄື່ອງຄາລິບເບີ	calliper
ເຄື່ອງຄັດໄຂ່	egg grader
ເຄື່ອງເຈາະດິນ	soil auger
ເຄື່ອງຈັກ	machine
ເຄື່ອງຈັກນຳໃຊ້ນ້ຳມັນກະຊວນ	diesel engine

ເຄື່ອງຈັກຫຍິບຜ້າ	sewing machine
ເຄື່ອງສີເຂົ້າ	rice huller, rice mill
ເຄື່ອງໃສ່ປຸຍ	manure spreader
ເຄື່ອງສຳອາງ	cosmetic products
ເຄື່ອງສູບນ້ຳໄຟຟ້າ	electric pump
ເຄື່ອງສາວໄໝ	silk reeling machine
ເຄື່ອງສັ່ງນ້ຳໜັກ	weighing-machine
ເຄື່ອງແຍກນ້ຳເຜິ້ງ	honey extractor
ເຄື່ອງດອງ, ດອງ	pickle (n, v)
ເຄື່ອງດູດສູນຍາກາດ	vacuum pump
ເຄື່ອງຕື່ມ	deverages
ເຄື່ອງຕອງ, ເຄື່ອງກັ່ນ	strainer
ຄື່ອງຕັດຫຍ້າ	scythe
ເຄື່ອງຕອນທຳສັດ	emasculator
ເຄື່ອງຕົບແຕ່ງເຮືອນ	furniture
ເຄື່ອງເທດ (ສຳລັບປຸງອາຫານ)	spice
ເຄື່ອງເທດຊີນາມອນ	cinnamon
ເຄື່ອງໃນ, ອະໄວຍະວະຂອງສັດພາຍໃນ	entrails
ເຄື່ອງນຸ່ງ	clothes
ເຄື່ອງບິດ	grinding machine, pulper
ເຄື່ອງບິດອາຫານ	feed grinding-machine
ເຄື່ອງປະກອບ	equipments, replacement parts
ເຄື່ອງປະສົມ	mixing machine
ເຄື່ອງປະສົມອາຫານ	feed mixing machine
ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ	non-timber forest product (NTFP)
ເຄື່ອງເປົ່າລົມ, ປ້າລົມ	air pump
ເຄື່ອງປ້ານ້ຳລະບົບໄຮໂດຣລິກ	hydraulic ram
ເຄື່ອງຟື້ນຄວັນ	smoker
ເຄື່ອງຟື້ນຢາ	sprayer

ເຄື່ອງມື	instrument, tools
ເຄື່ອງມືຊຸດດິນ, ເຫຼັກເຂົາຄວາຍ	mattock, pickaxe
ເຄື່ອງມືສຳຫຼວດ	surveying tools
ເຄື່ອງຢອດແກ່ນພືດ	grain drill
ເຄື່ອງໃຫ້ຢາສັດ	balling gun
ເຄື່ອງຫວ່ານກ້າ	drill (machine for sowing seeds)
ເຄື່ອງຫວ່ານກ້າດ້ວຍຈັກ	power-drill
ເຄື່ອງຫວ່ານກ້າດ້ວຍມື	hand-drill
ເຄື່ອງອັດ, ດອນອັດ	plug
ເຄື່ອງໂຮຍ	sprinkler
ເຄື່ອງໂຮຍແບບໝູນ	resolving sprinkler
ເຄື່ອງເຮືອນ	furniture
ຄ້າຍກັນກັບ	similar (adj)
ຄອຍ	gentle
ຄອຍ, ເນີນ	slope
ເຄີຍ	ever
ຄາດ, ຄາດນາ	to harrow a rice field
ຄາດ, ເຫຼັກສາມງ່າມໃຊ້ສຳລັບຊ້ວນ	rake (n.), fork
ຄິດ	to be tense, think
ຄັນ, ຂີ້ທິດ	itch (v, n)
ຄັນຄາກ	toad
ຄັນຄາຍ	itchy
ຄັນນາ, ບ່ອນກັກນ້ຳ	dike, dyke, bund
ຄັນເບັດ	fishing-rod
ຄັນເລັ່ງ	accelerator
ຄັນຮົ່ມ	parasol, umbrellar
ຄານ	to crawl
ຄ້ານ, ຂີ້ຄ້ານ	lazy
ຄືນ, ກາງຄືນ	night

ຄຸນຄ່າ	value (adj)
ຄຸນນະພາບ	quality
ຄຸນລັກຊະນະ	characteristic (adj, n)
ຄູນ, ທະວີຄູນ	multiply
ຄູນດິນ, ປົກໜ້າດິນ (ດ້ວຍຫຍ້າ ຫຼື ເປືອງ ແລະ ອື່ນໆ)	mulch
ຄົນ	person, man
ຄົນ	to stir
ຄົນເກັບເງິນ	money collector
ຄົນຂ້າສັດ	slaughter man
ຄົນຂັບລົດ	driver
ຄົນຈີນ, ພາສາຈີນ, ກ່ຽວກັບປະເທດຈີນ	Chinese
ຄົນເຈັບ	patient, sick person
ຄົນຍ່າງ	pedestrian
ຄົນຍາມ	watchman, guardian
ຄົນຕ່າງປະເທດ	foreigner
ຄົນແຕ່ງກິນ, ແຕ່ງກິນ	cook
ຄົນເຝົ້າໜ້າ, ຄົນເຝົ້າໄຮ່	field guard
ຄົນລ່ອງແພ	rafter
ຄົນລ້ຽງສັດ	pastoralists
ຄົນລ້ຽງເຜິ້ງ	beekeeper
ຄົນລາວ	Laotian
ຄົນເຮັດສວນ	gardener
ຄົ້ນ	to search, to find out
ຄົ້ນຄວ້າ	to research
ຄົ້ນດິນ, ພວນດິນ	turn under
ຄົ້ນຫາ, ສຳຫຼວດ	to explore
ຄອນກີດ, ເປຕິງ, ມີຕົວຕົນ	concrete (n, adj)
ຄ້ອນຕີ	hammer

ເຄື່ອນທີ່, ຍ້າຍ	to move
ແຄບ	narrow (adj)
ຄົບຖ້ວນ, ສົມບູນ, ເຮັດໃຫ້ແລ້ວ	complete
ຄອບຄົວ	family
ຄອບຄອງ	possess
ຄີມ (ຄີມຄີບ)	pliers
ຄີມປາກກາສຳລັບຈັບຂອງ, ເສື້ອຂີບເຫຼັກ	vice
ຄຸມ, ຄວບຄຸມ	to take control, to control
ຄຸມກຳເນີດ	to practice birth-control
ຄຸມຄອງ	to manage, shelter, protect
ຄຸມຄອງການເງິນ	treasurer
ເຄັມ	salty
ແຄມ (ແມ່ນ້ຳ)	bank (of river)
ແຄມ, ຂອບ	edge, rim
ແຄມທະເລ, ຝັ່ງທະເລ	shore
ແຄມນ້ຳ, ແຄມຝັ່ງແມ່ນ້ຳ	bank of river or pond
ຄົມ	sharp (adj)
ຄົ້ວ	eyebrow
ຄ້ຽວ, ຫຍ້າ	to chew
ຄລໍໂຣຟິລ, ສີຂຽວໃນຜັກ	chlorophyll
ຄວາຍ	buffalo
ຄວາຍດ່ອນ	white buffalo
ຄວັດ	to chisel out, to sculpt, to carve
ຄວັນ	smoke
ຄວາມ, ຂໍ້ຄວາມ	message, word for nouns
ຄວາມກ້າວໜ້າ, ຄວາມຄືບໜ້າ	progress
ຄວາມກວ້າງ	width
ຄວາມແຂງແຮງ	vigour
ຄວາມຂາດແຄນ	scarcity

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ຄວາມຄ່ອງແຄ້ວ	skill
ຄວາມຄິດ	thought
ຄວາມເຈັບປວດ, ບາດແຜ	pain, wound, wounded
ຄວາມສະອາດ	hygiene
ຄວາມສາມາດ	ability
ຄວາມສຳເລັດ	success
ຄວາມສົມດູນທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ	ecological balance
ຄວາມຊຳນານ	skill
ຄວາມຊຸ່ມ	humidity
ຄວາມຊຸ່ມຊື່ນ	moisture
ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງ	continuity
ຄວາມແຕກຕື່ນ	stresses
ຄວາມຕັ້ງໃຈ, ຄວາມໃສ່ໃຈ	attention, will
ຄວາມຕ້ອງການ	demand
ຄວາມປອດໄພ	safety
ຄວາມເປັນກົດເປັນດ່າງ	pH (value)
ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ	possession
ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການນຳໃຊ້ດິນ	land feasibility
ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດ	
ຄວາມມ່ວນຊື່ນ	fun
ຄວາມລະວັງ	caution
ຄວາມເລິກ	depth
ຄວາມລັບ	secret
ຄວາມເວົ້າ	declaration
ຄວາມຫາຍຍານະ	catastrophe
ຄວາມເຫັນໃຈ	sympathy
ຄວາມໜາວເຢັນ	chill
ຄວາມໝາຍ ຫຼື ຄວາມລະອຽດຂອງດິນ	soil texture
ຄວາມໝາຍ	meaning

ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງຊີວະວິທະຍາ
 ຄວາມອັ່ງອໍ່
 ຄວາມອຸດົມສົມບູນ
 ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ
 ຄວາມອຶດຍາກ, ຄວາມຂາດແຄນ
 ຄວາມອັນຕະລາຍ
 ຄວາມອ່ອນແອ
 ຄວາມຮູ້
 ຄວາມຮອນ

biological diversity
 infestation
 fertility
 soil fertility
 famine, starvation, hunger
 danger, hazard
 susceptibility
 knowledge
 heat

ງ

ງາ, ງາຊ້າງ
 ງາ, ໝາກງາ
 ງ່າໄມ້, ກິ່ງໄມ້
 ງູ
 ງູເທົ່າ
 ເງາະ, ໝາກເງາະ
 ງົວ
 ງົວຄວາຍ
 ງົວນ້ອຍ, ລູກງົວ
 ງົວນົມ
 ງົວຜູ້
 ງົວຜູ້ຕອນ
 ງົວຜູ້ໜຸ່ມ
 ງົວພັນຊີ້ນ
 ງົວພັນນົມ, ງົວນົມ
 ງົວແມ່ຢູ່ໃນໄລຍະບໍ່ໃຫ້ນົມ
 ງົວໜຸ່ມສາວ

elephant's ivory
 sesame
 branch
 snake
 cobra
 rambutan
 cow
 cattle
 calf
 dairy cattle
 bull
 ox
 steer, young ox
 beef cattle
 dairy cattle, dairy cow, milk cow
 dry cow
 heifer

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ເງົາ, ຮົ່ມ	shadow, shade
ງອກ, ແຕກຈາວ	to germinate, to emerge
ງວງ	proboscis
ງວງຊ້າງ	elephant's trunk
ງ່າຍ	simple, easy
ງານລ້ຽງ	party
ງອນ	nape
ເງິນ	money, financial matters
ເງິນ, ທາດເງິນ	silver (n, sdj)
ເງິນກູ້	loan
ເງິນກູ້, ສິນເຊື່ອ	credit
ເງິນສົດ	cash
ເງິນດອກເບ້ຍ	interest
ເງິນເດືອນ	monthly salary
ເງິນຕົ້ນທຶນ	initial investment
ເງິນທີ່ໃຊ້ຄືນ	refund
ເງິນທຶນ	capital
ເງິນທອນ	change
ເງິນປັນຜົນ	dividend
ເງິນປອມ	counterfeit money
ເງິນຜ່ອນ	installment
ເງິນຝາກ	savings
ເງິນເຟີ້	inflation
ເງິນອຸດໜູນ	subsidy
ເງິນອຸດໜູນໃຫ້ແກ່ກະສິກຳ	agricultural subsidy
ເງື່ອນໄຂ	condition, term
ງົບດຸນ	balance, balance sheet
ງົບປະມານ	budget
ງຽບ, ມືດງຽບ	silent, quiet

ງາມ
ງາມປູ
ງົວ, ນຸ່ນງົວ

beautiful, pretty
crap claw
kapok

ຈ

ຈະລາຈອນ
ຈະເລີນເຕີບໂຕ

traffic
grow (formal)

ຈາລະກຳ

espionage, spying

ຈີ່

to toast

ຈີ່ຈຸ້ມ

lizard

ຈີ່ນາຍ

field cricket

ຈີ່ນຸ່ນ

beetle

ຈີ່ປອມ

horned lizard, chameleon

ຈີ່ຫຼີ່

field cricket

ຈີ່

to remember

ຈຸຈີ່ເໝັນ

sting bug, shield bug

ຈຸລະຊີບ

microbe

ຈຸລະພັນ

soil fauna

ຈຸລິນຊີ

micro-organism

ເຈາະ, ເຄື່ອງເຈາະ, ສະຫວ່ານເຈາະ,
ສະຫວ່ານມື

to drill (v, n)

ເຈາະ, ແທງ

to pierce, puncture

ຈີ່, ປົງ

to sprout, to emerge

ຈີ່ດອກ

inflorescence

ເຈ້ຍ

paper

ເຈຍ, ໂຕເຈຍ

bat

ເຈຍ

to carry on one's back

ເຈ້ຍ, ບົດລາຍງານ

paper

ໃຈ, ຫົວໃຈ

heart

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ໃຈກາງ	centre
ໃຈຮ້າຍ, ໂມໂຫ	angry (adj)
ເຈົ້າຂອງ, ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ	owner
ເຈົ້າຂອງເຮືອນ (ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ)	landlord (land owner)
ເຈົ້າແຂວງ	governor
ເຈົ້າຊີວິດ	king
ເຈົ້າເມືອງ	district governor
ເຈົ້າຫົວ	abbot, monk
ເຈົ້າໜ້າທີ່, ພະນັກງານ	officer
ເຈົ້າໜີ້	creditor
ເຈົ້າເຮືອນ, ເຈົ້າພາບ	host
ຈຳກັດ	to limit, to restrict
ຈຳຕ້ອງ	must, have to
ຈຳນຳ	farm, mortgage
ຈຳນວນ	amount, lot, batch, number
ຈຳນວນຕາຍ	mortality
ຈຳນວນບັນຊີທະນາຄານ	bank balance
ຈຳເປັນ	necessary (adj)
ຈຳພວກ	grade, group, type
ຈຳໜ່າຍ	to sell, to market
ຈັກ, ເຄື່ອງຈັກ	machine
ຈັກຈັນ	cicada
ຈັກເລື້ອຍ	power saw
ຈັກອັນ	how many
ຈາກ	from, to leave
ແຈກຈ່າຍ, ແຈກຢາຍ	to distribute, to allot, to disseminate
ຈົກ (ໃຊ້ສຳລັບຊຸດດິນ)	hoe
ຈອກ (ພືດ)	water lettuce
ຈອກແກ້ວ	glass

ຈັງຫວະ	rhythm
ຈາງ (ລົດຊາດ)	saltless, tasteless, dilute
ຈ້າງ	to hire, to employ
ຈຸງໃຈ, ຊຸກຍູ້	to motivate
ຈູງ	to lead
ແຈ້ງ	clear, bright
ແຈ້ງຂ່າວ, ບອກໃຫ້ຮູ້	to inform, notify
ຈອງ	ladle
ຈອງ, ຈັບຈອງ	to reserve, book
ຈ້ອງ	parashute
ຈຸງດັງ, ສິບນົກ	beak
ຈາຍ	pay, disperse
ຈ່າຍຄືນ, ເບີກຄືນ	to reimburse
ຈອຍ	thin, lean, slim
ຈວຍ (ໃຊ້ຮ່າຍນ້ຳ, ເຫຼົ້າ ຫຼື ທາດແຫຼວຕ່າງໆ)	funnel
ຈັດເຄື່ອງ, ມັງນເຄື່ອງ	to pack
ຈັດຕັ້ງ	to organize
ຈັດລຳດັບ, ຈັດກຸ່ມ	to categorize
ຈັດຫາ, ຈັດຕຽມ, ໃຫ້	to provide
ຈິດໃຈ	will, spirit, frame of mind
ຈິດ	saltless, tasteless, dilute
ຈຸດ	point, spot
ຈຸດປະສົງ	aim, objective, goal
ຈຸດລວມຂອງລະບົບຊີວະນາໆພັນ	biodiversity, hotspots
ຈຸດອ່ອນ	bad point, weak point
ຈຸດ	to burn
ຈິດ	to note
ຈົດໝາຍ	letter
ຈອດ (ລົດ)	to park (a car)

ຈອດ, ເຊື້ອມ	to weld
ຈັນ, ໄມ້ຈັນ	sandalwood
ຈັນ, ວັນຈັນ	Monday
ຈັນເທດ	nutmeg
ຈານ	dish, plate
ຈານຄາດ	disc harrow
ຈານໄຖ	disc plough
ຈີນ	to fry, fried
ຈົນກະທັ້ງ	until
ໂຈນ	thief
ຈັບ	to capture, to catch, arrest, hold
ຈັບຈອງ	to take possession of
ຈົບ, ສໍາເລັດ, ແລ້ວ	to finish
ຈຸ່ມ	to dip
ຈົມ, ຈົມຢູ່ພື້ນນໍ້າ	to submerge
ຈົ່ມ, ຈົ່ມວ່າ	to complain, to grumble, to murmur
ຈາວ, ໜໍ່, ລູກໃນທ້ອງ, ຕົ້ນອ່ອນໃນເມັດ	embryo

ສ

ສະເກັດລະເບີດ	bomb splinter
ສະກົດ	to spell
ສະສົມ	to accumulate
ສະດວກສະບາຍ	convenient (adj)
ສະແດງ	to display, to show
ສະແດງຫຼັກຖານ	to justify
ສະຖານະການ	situation
ສະຖານີທີ່ເກັບສິນຄ້າ	storage
ສະຖານີທີ່ຊຶ່ງຢູ່ໃນວົງຮົ່ວ	enclosure
ສະຖານີທົດລອງ	Experimental Station

ສະຖານີທົດລອງພືດສວນ	Orchard Crop Experimental Station
ສະຖານີທົດລອງພືດອາຫານສັດ	Grass Experiment Station
ສະຖານີທົດລອງພືດໄຮ່	Field Crop Experimental Station
ສະຖານີບຳລຸງພັນສັດ	Livestock Experiment Station
ສະຖານີປະສົມພັນສັດ	Breeding Station (animal)
ສະຖານີປະມົງ	Fisheries Station
ສະຖານີພືດອາຫານສັດ	Forage Crop Stration
ສະຖິຕິ	record, statistics, data
ສະຖານທີ່ຊຶ່ງຢູ່ພາຍໃນວົງຮົ່ວ	enclosure
ສະທ້ອນ	to reflect, to bounce
ສະນ້ຳ, ໜອງນ້ຳ	pond
ສະບູ	soap
ສະບຽງ, ສະບຽງອາຫານ	food stuff
ສະບໍ່, ແກ່ນ ຫຼື ເມັດພັນຂອງພືດ ທີ່ສາມາດເຕີບໂຕໄດ້	spore
ສະພາ	assembly congress
ສະພາບ	condition
ສະພາບອາກາດໃນລະດັບຈຸນລະພາກ	microclimate
ສະມາຄົມ	association
ສະມາຊິກ	member
ສະໂມສອນ	club
ສະມັດຕະພາບ	efficiency, efficient
ສະລັ່ງປາ	fish pond
ສະຫະກອນ	cooperative
ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ	Lao Women's Union
ສະຫງວນ, ປ່າສະຫງວນ	to conserve, forest conservation
ສະຫງົບ	peaceful
ສະໜອງ	to answer, to meet, supply, to cater for

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ສະໜັບສະໜູນ	to support, to back-up
ສະໜາມຫຍາ	lawn
ສະເໝີພາບ, ເທົ່າກັນ	uniform (adj)
ສະໝັກ, ອາສາສະໝັກ	to volunteer, volunteer
ສະໝອງ	brain, mind, intelligence
ສະໝຽນ	clerk
ສະຫຼອງ	cerebrate
ສະຫຼາຍຕົວ	to decompose
ສະຫຼາດ	clever (adj)
ສະຫວິງຕັກປາ	dip fish-net
ສະຫວິງປາກໃຫຍ່	long handle fish-net
ສະຫວ່ານໄຟຟ້າ	power drill
ສະຫວ່ານມື	hand drill
ສະອາດ	clean
ສະອິວ	soy sauce
ສາກົນ	international
ສາຂາ, ຕົວແທນ	branch, agency
ສາຄູ	sago
ສາສະໜາ	religion
ສາທາລະນະ	public
ສາທິດ, ການສາທິດ	to demonstrate, demonstration
ສາມັກຄີ	solidarity, concord
ສາມາດເຫັນໄດ້	visible (adj)
ສາມັນ	commone, simple
ສາລີ	corn
ສິ່ງຂອງ	things
ສີ	colour
ສີວ	chisel
ສີກຸຫຼາບ	rose colour

ສີເຂົ້າ	to husk rice
ສີຂາວ	white
ສີຂຽວ	green (adj)
ສີໄຄນ້ຳ	alge (phytoplankton)
ສິດາ, ໝາກສິດາ	guava
ສີເທົາ	grey, gray
ສີນ້ຳຕານ	brown (adj)
ສີມື	skill
ສີມ້ວງ, ສີໄວໂອເລດ, ສີອິດ	violet
ສີເຫຼືອງ	yellow
ສີ່ຫຼີ ຊ່ອງທາງກະຈາຍຂໍ້ມູນ	distribution channel
ສຸຂາພິບານ, ສະອາດ	sanitary (adj)
ສຸພາບ	polite
ເສື້ອ, ສາດປູ	mat
ສົ່ງ	to send, to deliver
ສັລາດບັງຫຼວງ	corruption
ເສຍ	lost
ເສຍໃຈ	sorry
ເສຍຫາຍ	destroyed
ເສືອ	tiger
ເສື້ອ	coat, shirt
ໄສ້	intestine
ໄສ້ຕິ່ງ, ໄສ້ເຫຼືອ	appendix, caecum
ໃສ	clear, bright, light
ໃສ່, ນຸ່ງ, ນຸ່ງຖື	wear, put on
ໃສ່, ເອົາໃສ່	to put in
ໃສ່ເບັດ, ຊິດເບັດ	to bait
ເສົາ	pillar, post
ເສົາເຂັມ	pile (stake to support building)

ເສົາໄຟຟ້າ, (ໄຟຟ້າແຮງສູງ)	pylon (for power lines)
ສຳຄັນ	important, significant, staple
ສຳນັກ (ເມືອງ)	City, Hall
ສຳນັກງານ, ຫ້ອງການ	office
ສຳນັກງານນາຍົກ	Office of the Prime Minister
ສຳນັກງານເລັ່ງລັດພັດທະນາ	Accelerated Rural Development (ARD)
ຊົນນະບົດ (ສ.ພ.ຊ.)	
ສຳປະທານ	concession
ສຳມະນາ	seminar
ສຳລິ, ຍອງຝ້າຍ	cotton wool
ສຳເລັດ	to complete, succeed
ສຳເລັດ, ພ້ອມ	ready (adj, adv)
ສຳຫຼວດ	to survey, to explore
ສາກ ແລະ ຄົກ	pestle & mortar
ສຸກ	rip, cooked
ສຸກເສີນ	emergency
ສັງກະສີ	corrugated iron, zinc
ສັງເກດ	to observe, to notice
ສັງຄົມ	society
ສັງຄົມຕົວເມືອງ	urban society
ສັງຄົມວິທະຍາຂອງຊົນນະບົດ	rural sociology
ສາງເກັບເຄື່ອງໃຊ້	depot, granary, warehouse, godown
ສ້າງ, ກໍ່ສ້າງ	to build, to construct
ສ້າງກຳໄລ	to make a profit
ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ	to desolate
ສ້າງຊົນລະປະທານ	to make irrigation
ສົງ	lion
ສົງຫາ	August
ສົງຄ້າປະກັນ	collateral security

ສິ່ງຈູງໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ	economic incentive
ສິ່ງບັນຈຸເຊື້ອໄຟ, ເຕົາໄຟ	stove
ສິ່ງແວດລ້ອມ	environment, environmental
ສູງ	high, tall
ສູງສຸດ	maximum, the highest, the tallest
ແສງ	light
ສົງໄສ	doubt
ສົ່ງຄືນ	send back, give back, and return
ສົ່ງເສີມ	to promote, support, favour, extend
ໂສ້ງ	trousers
ສອງປີຕໍ່ຄັ້ງ	biennial
ສອງ	to see through
ສຽງ	sound, voice, tone
ສາຍ (ສາຍໄຟ, ໂທລະສັບ)	cable, wire
ສາຍໂສ້	chain
ສາຍນ້ຳ, ລຳທານ	stream
ສາຍນ້ຳຫວຍ	creek
ສາຍບີ	umbilical cord, navel
ສາຍເລືອ, ເສັ້ນເລືອດ, ສາຍພົວພັນ	bloodline
ສາຍເຫດ, ເປັນເຫດໃຫ້	cause
ສາຍໄໝ	silk thread
ສາຍແອວ	belt
ສັດ ແລະ ພືດທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ (ຊະນິດ)	endangered species
ສັດ ຫຼື ພືດທີ່ດຳລົງຊີວິດດ້ວຍການ ນຳໃຊ້ອົກຊີທາຍໃຈ	aerobic
ສັດ	animal
ສັດກາຝາກ, ພະຍາດກາຝາກ	host (for parasites)
ສັດກິນຫຍ້າ	herbivore
ສັດຄັງວເອື້ອງ	ruminant

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ສັດຈຳພວກມີກີບຕີນ	ungulate (hoofed animal)
ສັດຕະສາດ	zoology
ສັດຕະວະແພດ	animal husbandry, veterinarian, livestock specialist, vet, veterinary surgeon
ສັດຕູເຜິ້ງ	enemies
ສັດຕູພືດ	pest
ສັດໂຕຜູ້	male animal
ສັດນ້ຳ	aquatic animal
ສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງ	invertebrates
ສັດປ່າ	wild animal, wildlife
ສັດປີກ	poultry
ສັດພໍ່ພັນ (ສັດສີ່ຕີນ)	sire
ສັດລາກແກ່	draft animal
ສັດລ້ຽງ	domestic animal, livestock
ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ	mammal, weaner
ສັດຮ້າຍ	ferocious animal
ສິດທິ	entitlement
ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	land use right
ສິດຢາຂ້າແມງໄມ້	fumigate
ສຸດທ້າຍ	end, final
ສູດ	formula to pray
ເສດຖະກິດ	economy
ເສດອາຫານ	food particles, wast food
ສົດ	fresh (to be), (adj)
ສັນຍາ	contract, promise
ສັນນິຖານ	to presume, to suppose
ສັນບັນນ້ຳ	watershed
ສັນພູ, ຍອດພູ	ridge
ສັ່ນ	trimble, vibrate

ສັ້ນ	short (in length)
ສານ	matter, substance, to weave
ສານແຂວງ	Provincial court house
ສານຄະດີເດັກນ້ອຍ	juvenile court
ສານເຄມີ	chemical, chemical resedue
ສານພິດຂອງທາດໂບຣອນ	boron toxicity
ສານພິດຂອງທາດມັງກາເນີສ	manganess toxicity
ສານພິດຂອງທາດອະລູມິນຽມ	aluminum toxicity
ສານພິດຂອງເຫຼັກ	iron toxicity
ສານໝູ	arsenic
ສິນຄ້າ	merchandise, commodities, goods
ສິນຄ້າຂາເຂົ້າ	import
ສິນຄ້າຂາອອກ	export
ສິນເຊື້ອ	credit
ສົ້ນ	Lao skirt
ສູນ (ເລກສູນ)	zero
ສູນ, ສູນກາງ	centre, station
ສູນຂະຫຍາຍພັນສັດ	breeding center (animal)
ສູນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ອອກແບບຊົນລະປະທານ	Irrigation Research and Design Department
ສູນຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການພັດ ທັດທະນາຊຸມຊົນ	Regional Technical Assistance Centre (Community Development)
ສູນເພາະຊຳກ້າເບ້ຍໄມ້	Forest tree Nursery Centre
ສູນພັດທະນາຊຸມຊົນ	Community Development Centre
ສູນພັນ, ໝົດ	extinct (adj) to deplete
ເສັ້ນໂຄ້ງ	curve
ເສັ້ນນົມ	milk veins
ເສັ້ນເລືອດ	veins, blood, vessel
ແສນ	hundred thousand

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ສົນໃຈ	interested
ສົນທິສັນຍາ	treaty
ສົ້ນຕີນ, ສົ້ນນ່ອງ	heel
ສວນ	garden
ສວນ, ໄຮ່	plantation (classifier)
ສວນກ້າເບ້ຍ	seedling nursery
ສວນຄົວ	home garden
ສວນສາທາລະນະ	park
ສວນສັດ	zoo
ສວນຜັກ	vegetable garden, market garden
ສວນໝາກໄມ້, ສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ	fruit orchard, fruit tree plantation
ສ່ວນຕົວ	private
ສ່ວນຕ່າງໆຂອງພືດ	part of plants
ສ່ວນທີ່ກຳນົດໃຫ້, ຈຳນວນທີ່ກຳນົດໄວ້	quota
ສ່ວນທ້ອງ	paunch
ສ່ວນປະສົມ	mixing ratio, mixture
ສ່ວນໜຶ່ງ	part of it
ສັບ (ຄຳສັບ)	words, vocabulary
ສັບ (ສັບໃຫ້ລະອຽດ)	to mince
ສັບປ່ຽນ, ສະລັບກັນ	alternately
ສິບ	ten
ສິບພັນ	to engender
ສູບ, ສວມໃສ່	put on, wear
ສູບ (ສູບຢາ)	smoke
ສູບນ້ຳ, ຈັກສູບນ້ຳ	pump
ສົບ, ສາກສົບ	corpse, carcass
ສົບນົກ	beak
ສອບເລັງ, ກວດກາ	to examine, test
ສາມ	three

ສາມສິບ	thirty
ສາມເທົ່າ	treble
ສຸມໃສ່, ເລັ່ງໃສ່	focus
ສູນ (ເຂົ້າ, ໄມ້)	hill
ສົມດູນ	balanced
ສົມບູນ	healthy, perfect, complete
ສົ້ມ (ລົດຊາດສົ້ມ)	sour
ສົ້ມພໍດີ (ພືດຊະນິດໜຶ່ງໃຊ້ສຳລັບປຸງອາຫານ)	roselle
ສົ້ມໂອ	pomelo, shaddock
ສ້ອມແປງ	to repair
ສູນ	digging tool, spade
ສີ່ວ	chisel
ແສ່ວ, ຖັກແສ່ວ	to embroider

ຊ

ຊະນິ	gibbon
ຊະນິດ	kind, sort, type, variety, genus
ຊະນິດຂອງກ້ວຍ	types of bananas
ຊະນິດທົດລອງ	treatment
ຊັ່ງ, ຊັ່ງນ້ຳໜັກ	to weigh
ຊາ, ນ້ຳຊາ	tea
ຊ້າ, ກະຊ້າ	basket
ຊີມັງ	cement
ຊີວິດ	life
ຊື່	name, straight
ຊື້	purchase

ແຊ່ໃຫ້ຊຸ່ມ	to steep, soak, saturate
ເຊາະເຈື່ອນ	erosion
ເຊື້ອ	ancestry, family
ເຊື້ອໝັກ (ຜຸ່ນ)	yeast
ເຊື້ອກາຝາກ	parasite
ເຊື້ອແບກທິເຣຍ	bacteria
ເຊື້ອແບກທິເຣຍທີ່ບໍ່ຕ້ອງການອາກາດຫາຍໃຈ	anaerobic
ເຊື້ອເຟຶງ	fuel
ເຊື້ອລາ	fungus, mould
ເຊື້ອໂຣກ, ເຊື້ອພະຍາດ	disease (see special section)
ເຊື້ອໂຣກ, ເຊື້ອຣາ	fungus disease
ເຊື້ອໄວຣັສ	virus (n.), viral (adj)
ເຊື້ອອາມິບາ	amoeba, ameba
ຊົ່ວ	bad (adj)
ຊົ່ວຄາວ	temporary
ໃຊ້	to use
ໃຊ້, ໃຊ້ຈ່າຍ	to spend
ເຊົາ (ປ່ວຍໄຂ່) ພື້ນຄືນ	to recover
ເຊົາ	to rent
ຊໍາ	to start a cutting by soaking first
ຊໍານານ	experience, skilled
ຊໍາລະ	pay
ຊໍາລະຄືນ, ເງິນທີ່ໃຫ້ຄືນ	refund (v, n)
ຊ້າ (ສໍາລັບການທົດລອງ)	replication
ຊ້າ, ຂຽວ	bruised (to be) (adj)
ຊັກຊ້າ	delay
ຊັກຊວນ	to persuade
ຊາກ	corps
ເຊັກ, ໃບສັ່ງຈ່າຍ	cheque

ຊອກ, ຊອກຫາ	to seek, search, explore
ເຊືອກ	rope, string, cord, twine
ເຊືອກຈູງມ້າ	halter
ຊັງນ້ຳໝັກ	to weigh,
ຊາງ	craftsman, artisan
ຊາງກໍ່ສ້າງຊົນນະບົດ	rural construction worker
ຊາງຕີເຫຼັກ	blacksmith
ຊາງຕັດຕົ້ນໄມ້	lumberjack
ຊາງແປງຈັກ, ສ້າງແປງເຄື່ອງຈັກ	mechanic
ຊາງຜູ້ຊ່ຽວຊານ	technician
ຊາງໄມ້	carpenter
ຊາງ	elephant
ຊິງ	balance, scale
ຊອງເກັບເກສອນ (ມີເກສອນດອກໄມ້ ຢູ່ພາຍໃນ)	storage cell
ຊອງນ້ຳເຜິ້ງ	honey cell
ຊອງບົດມີດັກແດ້ຢູ່ພາຍໃນ	sealed
ຊອງບົດມີດັກແດ້ຢູ່ພາຍໃນ	chrysalis (pupa)
ຊອງເຜິ້ງງານ	worker cell
ຊອງເຜິ້ງໂຕຜູ້	drone cell
ຊອງເຜິ້ງໂຕແມ່	queen cell
ຊອງຫວ່າງ	gap
ຊອງຮັງເຜິ້ງສຳລັບໂຕອ່ອນ	brood cell
ຊວງທອງ	abdomen
ຊາຍ, ດິນຊາຍ	sand
ຊາຍ, ຜູ້ຊາຍ	male, man
ຊາຍໂຄງໜ້າ	fore rip
ຊວຍ	to help, assist, rescue, aid
ຊວຍເຫຼືອ, ສົງເຄາະ	to ameliorate

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ຊັດເຈນ, ແຈ້ງຊັດ	clear, clearly, accurate
ຊັດເຈນ, ແຈ້ມແຈ້ງ	clear
ຊຸດໂຊມ, ເສື້ອມ	to decline, deteriorate, degrade
ຊົດເຊີຍ	to compensate
ຊອດ, ລູກຊອດ	half-breed
ຊັນ, ສູງຊັນ	steep
ຊັນ	tremble
ຊັນ, ເນື້ອ	floor, storey, grade, rank
ຊັນເຄັມ	meat fresh
ຊັນໝູເຄັມ, ໝູເຄັມສາມຊັນ	salted meat
ຊັນ, ຊຸມຊັນ	bacon
ແຊນມີໄຂ່ຢູ່ພາຍໃນ	humid
ແຊນສົບພັນ	ceel with the egg in it
ຊົນນະບົດ	germ cell
ຊົນລະປະທານ	countryside
ຊັບສິນສ່ວນລວມ	irrigation
ຊັບສິນຊຸມຊົນ	common property
ຊັບສິນ	communal property
ຊັບສົມບັດ	complex
ຊັບພະຍາກອນ	property
ຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດເສີມ	resource
ສ້າງຂຶ້ນມາໃໝ່ໄດ້	nun-renewable resource
ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້	forest products
ຊຶມ, ແຊກຊຶມ, ຮິ່ວ, ແຜ່ລາມ	to permeate, seep
ຊຸມ	humid, moist, saturated
ຊາວກະສິກອນ	farmer
ຊາວກະສິກອນຕົວແບບ	pilot farmer
ຊາວກະສິກອນມີຖິ່ນຖານຖາວອນ	settled farmer

ຊາວສວນ

gardener, orchard farmer

ຊາວສວນໝາກໄມ້

fruit farmer

ຊາວຊົນນະບົດ

peasant

ຊາວນາ

farmer, lowland rice farmer, rice farmer

ຊາວບ້ານ

villager

ຊາວເມືອງ

city dweller

ຊາວໄຮ່

upland crop farmer

ເຊລມີໄຂຍູ່ພາຍໃນ

cell with the egg in it

ຊວານ

shovel

ຍ

ຍະ

to separate, open

ແຍ້ (ສັດເລືອຄານ)

ground rezard

ໄຍແມງມຸມ

cobweb

ໃຍ

fibre, tissue

ໃຍ, ກາກ

fibre

ເຍົາວະຊົນ, ເດັກນ້ອຍ, ລຸ້ນເດັກນ້ອຍ

juvenile (n, adj)

ຍໍາ

salad

ຍາກ

difficult

ແຍກ

to separate

ຍົກເລີກ

to cancel

ຍາງ, ໄມ້ຍາງ

dipterocapus alatus (yang)

ຍາງໄກ່

portable chicken-cage

ຍຸງ

mosquito

ເຍືອງ

wild goat

ຍ້າຍ

to move

ຍ້າຍກ້າ, ດໍານາ

to transplant

ຍ້າຍຮັງ (ຂອງເຜີ້ງ)

to migrate

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ຍ່ອຍ (ອາຫານ)	to digest
ຍຸດຕິທຳ	justness
ຍອດ (ຍອດພືດ)	terminal bud
ຍອດ	top, peak
ຍານ	benzion, gum benzion
ຍິນດີ	to be glad, congratulate
ຍື່ນອອກມາ, ຍື່ນຂາອອກ	jut, protrude
ຍົນ, ເຮືອບິນ	aeroplane, plane
ແຍມ, ໝາກໄມ້ກວນ	jam
ຍ້ອມສີ	to dye
ຍ້ອມຜ້າ, ຍ້ອມເຄື່ອງ	to dye cloth
ຍາວ	long
ຍ່ຽວ, ປັດສະວະ	urine, to urinate

ດ

ດູໝັ່ນ, ພາກພຽນ	diligent, industrious
ດູແລ ແລະ ລົງ	care and handling, care
ດູ, ໄມ້ດູ	dipterocapus, macrocapus
ດຳ, ສີດຳ	black
ດຳນາ	transplant rice seedling
ດຳເນີນ	to carry on, conduct
ດັກແດ້	pupa (chrysalis)
ດູກ	bone
ດູກຄາງກະໄຕ	jaw
ເດັກ, ເດັກນ້ອຍ	baby, child
ເດັກນ້ອຍເກເລ	juvenile delinquent
ດອກ	flower, blossom
ດອກກະລໍ່າປີ	cauliflower

ດອກກະລຳບີສີຂຽວນ້ອຍ	broccoli
ດອກແຄຂາວ	sesban
ດອກຈອກ	water lettuce
ດອກຕົ້ນແປກ	pine cone
ດອກເບ້ຍ	interest
ດອກບົວ	lotus
ດອກໄມ້	blossom, flower
ດັງ	nose
ດັງສັດ	snout, muzzle
ດັງເດີມ, ກົກເຄົ້າ, ພຶດພັນ	origin, traditional
ດາງ	pull net
ດ່າງ, ເປັນດ່າງ	alkali
ດຶງ	to pull
ດຶງ, ຖອນ	to pluck
ດຶງຂຶ້ນ	to pull up
ແດງ	red
ດົງ, ປ່າ	jungle, village
ດົງ	flat bamboo basket
ດອງ	to pickle
ດ້ວງ	grub, beetle larva
ດ້ວງ, ດັກແດ້, ໜອນ	chrysalis
ດ້ວງກໍ່	stem borers
ດ້ວງວງ, ແມງງວງຊ້າງ	weevil
ດ້ວງປົກແຂງ	leptispa
ດ້ວງແມງກະເບື້ອ	caterpillar
ດ້າຍ	thread, weft
ໂດຍປຸງບທຽບ	relatively
ເດືອຍ, ເດືອ	rooster's spur
ດັດສະນີການປູກພືດ	cropping index

ດັດແປງ, ດັດປັບ	to alter, modify, adjust, adapt
ດັດແປງໄດ້, ດັດປັບໄດ້	adaptable
ດູດ	suck, absorb
ເດັດ	to pluck
ແດດ	sunshine
ດິນ	ground, soil, dirt, earth, land
ດິນກະດ້າງ	alkaline soil
ດິນເກືອ	saline soil
ດິນກີ້ນຊຸມ	soil from the bottom of a hole
ດິນຄ້ອຍຊັນ	slope
ດິນເຄັມ, ດິນເກືອ	saline soil
ດິນຈີ່	brick
ດິນຈີ່ຫັກ	brick-dust
ດິນຈືດ	soil low in nutrients (laymen's term)
ດິນເຈື່ອນ, ດິນພັງທະລາຍ	landslide
ດິນສູງ, ທີ່ສູງ	upland
ດິນສົ້ມ	acidic soil (laymen's term)
ດິນຊາຍ (ດິນທີ່ຂາດທາດຕ່າງໆທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ພືດ)	depleted soil
ດິນຊາຍ	sandy soil
ດິນຊັ້ນເທິງ	topsoil, upper soil horizon
ດິນຊັ້ນລຸ່ມ	subsoil, under soil, lower soil horizon
ດິນດີ, ດິນຜູ້ຮຸ່ນ	fertile soil (laymen's term)
ດິນດາກ, ດິນໜຽວ	clay
ດິນດັ່ງ	alkalinity
ດິນດ່າງ	alkaline soil
ດິນຕົມ, ດິນຕະກອນ	silt
ດິນທີ່ມີນ້ຳບັນຈຸຫຼາຍ	waterlogged
ດິນປາກຊຸມ	soil from the mouth of a hole
ດິນເປັນກົດ	acidic soil (laymen's term)

ດິນເປັນດອນ	low lands (low water table)
ດິນເປັນພັກ, ດິນຂັ້ນໄດ	terraces
ດິນບົນຊາຍ	sandy soil
ດິນຜຸຜຸຍ	alluvial soil
ດິນພຽງ, ທີ່ພຽງ	flat land
ດິນມີຝຸ່ນຫຼາຍ	loam
ດິນຫີນແຮ່	laterite
ດິນເໝາະສົມກັບກະສິກຳ	cultivable land
ດິນຫຼຸບ	low lands (high water table)
ດິນຫຼົ່ມ, ເຊື້ອລາ, ແມ່ພົມ, ແບບຢ່າງ	mould
ດິນອົງຄະທາດ	peat (organic)
ດິນອ່ອນ, ດິນປະສົມ, ດິນດີ	loam
ດິນແຮ່, ດິນລຸກລັງ	laterite
ແດນ, ເຂດແດນ	border
ດົນ	long time
ດອນ, ເກາະ	Island
ເດີ່ນ	field, court
ເດີ່ນບ້ານ	yard
ເດີ່ນຫຍ້າ	field grass
ເດືອນມັງກອນ	January
ເດືອນກໍລະກົດ	July
ເດືອນກັນຍາ	September
ເດືອນກຸມພາ	February
ເດືອນສິງຫາ	August
ເດືອນຕຸລາ	October
ເດືອນທັນວາ	December
ເດືອນພະຈິກ	November
ເດືອນພຶດສະພາ	May
ເດືອນມິຖຸນາ	June

ເດືອນມີນາ

March

ເດືອນເມສາ

April

ດິບ

raw, unripe, uncooked

ດ້າມ

handle, holder, hilt, shaft

ດື່ມ

drink

ດຸມ

button

ດົມ

to smell

ດາວ

star

ດາວທຽມ

satellite

ດາວຫາງ

comet

ດາວເໜືອ

north star

ຕ

ຕະແກງຮ່ອນດິນ

riddle (garden sieve)

ຕະກຸງ

lamp, lantern

ຕະກຸນ

family

ຕະກອນ

silt (n) or sediment

ຕະຄອງ

canal

ຕະຄອງສິ່ງນ້ຳ, ຄອງສິ່ງນ້ຳ

irrigation ditch

ຕະໄບ

file

ຕະປູ, ເລັບ

nail

ຕະປູກຽວ

screw

ຕະໂພກ

hip

ຕະຫຼົກ

funny

ຕະຫຼາດ

market

ຕະຫຼອດ

throughout, all

ຕັ້ງຢູ່

to situate

ຕາ (ພືດ)

axillary

ຕາ (ຄົນ ແລະ ສັດ)

eyes

ຕາ, ແຕກຕາ	bud (n.v)
ຕາກ້າ	rice seed bed, nursery
ຕາຄ້າຍ, ຕາໜ່າງ, ຕາແທ	mesh
ຕາຊ້ຽງ, ຕາຊິງ	scale
ຕາຊິງ	marking on scales
ຕາບອດ	blind
ຕາໄມ້	bud wood
ຕາເວັນ	sun
ຕາເວັນຕົກ	west
ຕາເວັນອອກ	east
ຕາໜ່າງ	net
ຕາໜ່າງເຫຼັກ	grid
ຕີ	to hit, beat, strike
ຕີຕາ (ຈ້າກາ)	to brand
ຕູ້	cupboard
ຕູ້ໃສ່ເຄື່ອງ	wardrobe, cabinet
ຕູ້ໃສ່ອາຫານ	cupboard
ຕູ້ນິລະໄພ, ຕູ້ເກັບຮັກສາເງິນ	safe (i.e. place to keep money)
ຕູ້ອົບ, ເຄື່ອງຟັກໄຂ່	incubator
ເຕະ	to kick
ເຕະສະດຸດ	to stumble
ໂຕະ	table, desk
ໂຕເຈ້ຍ	bat
ໂຕດັກແດ້	cocoon
ໂຕທາກ, ທາກ	slung, leech
ໂຕຜູ້, ເພດຜູ້	male
ໂຕແມ່, ເພດແມ່	female
ໂຕມ້ອນ	silk worm
ຕໍ່, ຕໍ່ເພືອງເຂົ້າ	stubble, rice straw

ຕໍ່, ຕໍ່ໄມ້	stump (of a tree)
ຕໍ່ທີ່ອ່ອນແອ	susceptibility
ຕໍ່	to join, connect
ຕໍ່ (ໂຕຕໍ່)	wasp
ຕໍ່ຕ້ານ	to resist, anti, against
ຕໍ່ລາຄາ	to bargain
ຕໍ່ຫົວ, ຕໍ່ຄົນ	per capita
ຕົວ	body
ຕົວກຳນົດຂອງຕະຫຼາດ	market force
ຕົວແທນ	agent
ຕົວແທນຈຳໜ່າຍ	agency
ຕົວແບບຂອງລະບົບກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	agro-forestry model
ຕົວເມືອງ	urban
ຕົວຢ່າງ	example, sample, instances
ຕົວຢ່າງດິນ	soil samples
ຕົວຢືນ, ຕົວປຸງທຽບ	check, control
ຕົວວັດແທກ, ຕົວປຸງ	parameter
ໄຕ	kidney
ໄຕ້	to crawl on
ໄຕ້ໄຟ	to light
ເຕົາໄຟ	stove
ເຕົາອົບ	oven
ເຕົາ	turtle
ເຕົ້ານົມ (ສັດ)	udder
ເຕົ້ານົມໜ້າ	fore udder
ເຕົ້ານົມຫຼັງ	rear udder
ເຕົ້າຮູ້, ນ້ຳເຕົ້າຮູ້	bean curd
ຕຳ	to pound
ຕຳລາ	formula

ຕຳລາຄົວກິນ	recipe
ຕຳແໜ່ງ, ເລົາ	post
ຕຳແໜ່ງຊົ່ວຄາວ	provision title
ຕຳໝວດ	policeman
ຕໍ່າ	low
ຕໍ່າສຸດ	minimum
ຕຳພູກ	to weave
ຕັກ	to scoop
ຕັກ, ຕັກນ້ຳ	to ladle, to scoop up water
ຕັກແຕນ (ຊະນິດທຳລາຍພືດ)	locust
ຕັກແຕນ	grasshopper
ຕັກແຕນໝວດສັ້ນ	short-horned grasshopper
ຕັກເຕືອນ	to warn
ຕາກ, ຕກແດດ, ເຜີຍ , ແບ	exposed to the sun
ຕຶກເບັດ (ຕຶກປາ)	to fish
ຕຶກປາ, ຫາປາ	fish with a hook and line
ແຕກຕາ, ຕາ	bud (v.n)
ຕົກ	drop, fall
ຕົກກ້າ	to sow seed
ຕອກ	to hammer
ຕັ້ງ	stool
ຕັ້ງ, ສ້າງຕັ້ງ	to establish
ຕັ້ງແຕ່ນັ້ນມາ	ever since
ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່	to resettle
ຕັ້ງທ້ອງ, ຖືພາ	pregnant
ຕ່າງ, ແຕກຕ່າງ	different
ຕ່າງປະເທດ	foreign country
ຕອງ	to filter, distill
ຕ້ອງ	to touch

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ຕ້ອງການ	need, want
ຕາຍ	to die, dead
ຕາຍກ່ອນເກີດ	stillborn
ຕັດ	to cut
ຕັດ, ການຕັດໄມ້ທັງໝົດ	clear (v), clearing (n)
ຕັດ, ຮອນ	to chop down
ຕັດເຂົາ	to dehorn
ຕັດເສື້ອ	to tailor
ຕັດສິນ	to judge, arbitrate
ຕັດທອນ, ສະກັດອອກ	to extract
ຕັດປາກ	to debeak
ຕັດຫູ	ear-notch
ຕັດຫຍ້າ	to cut the grass, to mow
ຕິດກັບ	next to, adjacent
ຕິດຕໍ່ (ພົວພັນ)	to contact, communicate
ຕິດຕັ້ງ	to install, set up
ຕິດຕາມ	to monitor, follow up
ຕິດຕົມ, ຕິດຂັດ	to bog
ຕິດແປະ, ຕິດຕໍ່ (ເຊື້ອໂຮກ)	contagious
ຕອດ	to bite, peak
ຕອດ, ໄລ (ເຜີ້ງ, ຕໍ່)	sting (v,n)
ຕັນ	to be stopped up, to block
ຕານ, ກິກຕານ	palm
ຕ້ານທານ	resistant
ຕີນ	foot, feet
ຕີນສັດ	paw, (clawed foot)
ຕື້ນ (ບໍ່ເລິກ)	shallow
ເຕັ້ນ, ເຕັ້ນລຳ (ພ້ອມ)	to jump, to dance
ແຕນ, ໂຕແຕນ	hornet

ຕົ້ນ, ລຳຕົ້ນ	stem, trunk, tree
ຕົ້ນກ້າ	seedling
ຕົ້ນກ້ວຍ	banana trunk
ຕົ້ນກ້ວຍ, ຢວດກ້ວຍ	banana trunk, banana tree
ຕົ້ນເຂົ້າ	rice plant (including seeds)
ຕົ້ນງົວ (ງົວ)	kapok
ຕົ້ນສາຄູ	sago palm
ຕົ້ນສິນທະເລ	casuarina equisetifolia (Australian pine)
ຕົ້ນສິນປະດິພັດ	casuarinas junghuniana (Australian pine)
ຕົ້ນສາມສາ	sanaanea saman (rain tree)
ຕົ້ນຕຳໄມ້	stock, stalk
ຕົ້ນຕານ	sugar palm
ຕົ້ນແປກ	coniferous trees
ຕົ້ນພືດທີ່ຫຼົງແຫ້ງ, ເນົ່າເປື້ອນຕາຍ	perish
ຕົ້ນໄມ້	tree
ຕົ້ນໄມ້ທີ່ປ່ຽນໃບປີລະເທື່ອ	deciduous tree
ຕົ້ນໄມ້ນ້ອຍປົກຄຸມດິນ	under wood (underbrush)
ຕົ້ນໄມ້ແປກຊະນິດຕ່າງໆ	conifer
ຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ຢາງ	gum
ຕົ້ນໄມ້ອ່ອນ, ຕົ້ນໄມ້ກຳລັງເຕີບໂຕ	sapling
ຕົ້ນມອນ	mulberry tree
ຕົ້ນໝູ່ມ	malia azedarach (chinaberry)
ຕົ້ນວິກ	eucalyptus camaldulensis
ຕົ້ນຫອມບົວ	green onion
ຕົ້ນໝາກໄມ້, ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກ	fruit tree
ຕົ້ນໝາກມ່ວງຫິມະພານ	cashew
ຕົ້ນໝູ່ມ	malia azedarach (chinaberry)
ຕອນ (ສັດ)	to castrate
ຕອນ (ດິນຕອນໜຶ່ງ)	patch (small piece of land)

ຕອນ, ຜົນ (ນາ, ດິນ), ແປງທົດລອງ
 ເຕືອນ, ບອກ
 ຕັບ
 ຕູບ
 ເຕີບໂຕບໍ່ປົກກະຕິ (ພືດ, ຄົນ)
 ເຕີບໂຕໄວ
 ຕາມທຳມະຊາດ
 ຕາມທາງລົມ
 ຕຸ້ມ, ຕຸ້ມໄກ່, ຕຸ້ມນົກ
 ເຕັມ
 ຕົມ
 ຕົ້ມ
 ຕ່ອມ (ໃນຮ່າງກາຍ)
 ຕ່ອມໃຕ້ສະໝອງ
 ຕ້ອມ, ຮີບໂຮມ
 ເຕີມ
 ຕຸງມ, ກະກຸມ

plot
 to remind, warn
 liver
 hut
 stunted
 to flourish
 natural
 direction of wind
 cage (chicken)
 full
 mud, muddy, mire
 to boil
 gland
 pituitary gland
 to gather
 to replenish
 to prepare

ຖ

ຖະໜົນ
 ຖະໜົນທາງດຽວ
 ຖາວອນ
 ຖ້າ, ລໍຖ້າ
 ຖີ່ຖ້ວນ
 ຖື, ຈັບເອົາ
 ຖືພາ, ມີລູກ
 ຖູ
 ຖູ, ໄມ້ຖູ

road, street
 one way street
 permanently
 it, to wait for
 meticulous
 to hold
 pregnant
 scrub, to rub
 chopsticks

ແຖ (ແຖໜວດ)	to shave
ຖົ່ວສະໂຕໂລ	stylo (stylosanthes guianensis)
ໂຖ (ໂຖໃສ່ດອກໄມ້)	vase
ໂຖດອກໄມ້	flowerpot
ຖົ່ວ (ພືດຜັກ)	bean, pea
ຖົ່ວຊີລາໂຕ	siratro
ຖົ່ວຂຽວ	mung bean
ຖົ່ວງອກ	bean sprouts
ຖົ່ວແຊນໂຕ	centrosema
ຖົ່ວດຳ	cow pea, black pea
ຖົ່ວແດງ ຫຼື ຖົ່ວເຂົ້າ	rice bean
ຖົ່ວດິນ	peanut
ຖົ່ວຝັກຍາວ	long bean, string bean
ຖົ່ວພູ	wing bean
ຖົ່ວຟຸ່ມ	cow pea
ຖົ່ວລັນເຕົາ	sugar bean, mangetout, Chinese peas, sweet peas
ຖົ່ວຫຸ່ງສາ	castor bean
ຖົ່ວເຫຼືອງ	soy bean
ຖົ່ວອາຕາ	verano stylo
ໄຖ, ໄຖນາ	plough (n, v) or plow (v)
ໄຖຄົ້ນ	plough in
ໄຖນາ	plough the field
ໄຖນາເດີນຕາມ (ຄວາຍເຫຼັກ)	power tiller (iron buffalo)
ໄຖແບບສີ່ແຜ່ນ	four-furrow plough
ໄຖໃຫ້ເປັນຮ່ອງ	plough a furrow
ເຖົ້າ	old
ຖ້ຳ	cave
ຖັກ, ແສວ	to knit

ຖືກ (ລາຄາ)	cheap, inexpensive
ຖືກທຳລາຍ	damaged
ຖອກ, ລາດ	to pour over
ຖອກທ້ອງ, ຂີ້ຖອກທ້ອງ	diarrhoea
ຖັງ (ໃຊ້ບັນຈຸທາດແຫຼວ)	barrel, tank, bucket
ຖັງຂີ້ເຫຍື້ອ	dustbin
ຖັງໃສ່ນ້ຳນົມລົດ	churn
ຖົງ, ກະສອບ, ກະເປົາ	bag, sack, pouch
ຖົງຕີນ	sock
ຖົງນ້ຳພິດ	poison sac
ຖົງມື	gloves
ເຖິງແມ່ນວ່າ	even though
ຫຼັງນາ	hut, farmhouse
ຖາຍ	to drain off, excrete
ຖາຍເປົາ	to urinate
ຖວຍ	bowl
ຖອດ, ຖອນ	to pull out, extract
ຖານ	charcoal
ຖານໃສ່ເຄື່ອງ	shelf
ຖິ້ມກຳເນີດ	provenance
ຖອນເງິນ	to withdraw money
ຖອນຮາກ, ຖອນເຫງົ້າ, ລົບລ້າງ	to uproot
ຖິ້ມ	to throw
ຖືມ	to fill up
ຖືມຫີນ, ສາດຫີນ	to spread the stone
ຖ້ວມ, ນ້ຳຖ້ວມ	to drown, submerge, flood
ແຖວ	line, row

ທ

ທະນາຄານ
ທະນາຄານເພື່ອການກະສິກໍາ ແລະ
ສະຫະກອນ
ທະນີ
ທະນາຍຄວາມ
ທະບຽນປະວັດພັນ (ງົວ)
ທະເລ
ທະເລສາບ
ທະວີບ
ທາສີ
ທານ້ຳມັນ, ນ້ຳມັນສັດ, ນ້ຳມັນຂີ້ເຜີ້ງ
ທ່າເຮືອ
ທົໝົ່ງ, ທໍາອິດ
ທີ່ຮາບສູງ, ດິນທີ່ຮາບສູງ, ພູພຽງ
ທຸລະກິດ, ການຄ້າ
ເທ, ຖອກ
ແທ້, ພັນແທ້
ຫົງຫຍ້າ
ທໍານຽມ, ປະເພນີ
ທໍລະນີສາດ
ທໍ່ນໍ້າ
ທໍ່ຢາງ
ທໍ່ລະບາຍນໍ້າ
ທໍ່ລະບາຍນໍ້າໂສໂຄກ, ນໍ້າເປື້ອນ
ເທົ່າກັບ
ທໍາມະຊາດ

bank
Bank for Agriculture and Co-operatives
gibbon
lawyer
Herd Improvement Registry (H.I.R)
sea
lake
continent
to paint, spread on
to grease
quay, port
first
plateau
business, trade
to pour
genuine, authentic, pure breed
pasture
custom
geology
pipe
hose
culvert pipe
sewer
equals
nature

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ທຳມະດາ	common, ordinary
ທຳລາຍ	to destroy, devastate, damage
ທຳອິດ, ເບື້ອງຕົ້ນ, ຂັ້ນຕົ້ນ, ຄັ້ງແລກ	at first
ທຳຮ້າຍ, ບາດເຈັບ	to injure
ທາກ	land leech, garden slug
ທຸກ, ທຸກຍາກ, ບໍ່ສົມບູນ	poor
ທຸກໆວັນ	daily (adv)
ແທກ, ວັດແທກ	to measure
ທັງສອງ	both of them
ທາງ	road, way, rout
ທາງການ	official
ທາງນ້ຳໄຫຼ	gully
ທາງນ້ອຍ, ທິນທາງ	path
ທາງປ່າໄມ້, ທາງໃນປ່າ	wood haulage way, forest track
ທາງເລືອກ	alternative, option
ທາງລັດ	short cut
ທາງຫຼັງ	behind
ທາງອາກາດ (ພາບຖ່າຍທາງອາກາດ)	aerial (photograph)
ແທງ	to pierce, stab
ແທ້ງ (ແທ້ງລູກ)	to abort, miscarry
ທົ່ງນາ	field, rice field, paddy field
ທົ່ງພຽງ	plain, lowland
ທົ່ງຫຍ້າ (ໃຊ້ສຳລັບລ້ຽງສັດ)	pasture, meadow, prairie
ທົ່ງຫຍ້າປະສົມ	mixed pasture
ທ້ອງ	stomach, abdomen, belly
ທ້ອງຖິ່ນ, ພື້ນເມືອງ	local
ທ້ອງຜູກ, ທ້ອງອີດ	constipated
ທ້ອງລວງ, ຖອກທ້ອງ	diarrhoea
ທັດສະນະ	view, viewpoint

ທັດສະນະສຶກສາ	study trip
ທັດສະນິຍະພາບ	perspective, scenery
ທັດໄປ, ພຸ້ນ, ເກີນ	beyond (pre, adv)
ທາດ	element
ທາດກົດ, ອາຊິດ	acid
ທາດສັງກະສີ	zinc
ທາດທອງແດງ	copper
ທາດໄນໂຕຼເຈນ	nitrogen
ທາດບຳລຸງດິນ	soil organic matter
ທາດໂປຕາຊຽມ	potassium
ທາດຟິດສະພໍ	phosphate
ທາດອາຫານ	nutrient
ທາດໄອໂອດິນ	iodine
ທາດອີກຊີແຊນ	oxygen
ທິດ	point, point of compass
ທິດຕາເວັນຕົກ	west
ທິດຕາເວັນຕົກສຽງໄຕ້	south-west
ທິດຕາເວັນອອກ	east
ທິດຕາເວັນອອກສຽງເໜືອ	north-east
ທິດທາງ, ການຊີ້ນຳ	direction
ທິດທາງຂອງລົມ	wind direction
ທິດນ້ຳ, ລະບາຍນ້ຳ	to irrigate
ທິດລອງ	to try, to experiment
ທຶນ	funds, capital, investment
ທຶນໝູນວຽນ	revolving fund
ແທນທີ່	instead, replace, substitute
ທົນທານ	hardy, resistant, tolerant
ທົນທານຕໍ່	tolerant of
ທົນທານຕໍ່ໂລກ (ພະຍາດ)	immune

ທົນແລ້ງ

drought resistant

ທຽນ

wax candle, candle

ທຽນໄຂ

candle life

ທຽບ, ປຽບທຽບ

to compare, contrast

ໂທມ, ໂທມງາ

layering

ທຸ່ງວໄປກັບ

to go back and forth

ນ

ນະໂຍບາຍດ້ານກະສິກຳ

agricultural policy

ນາ

lowland rice field, paddy field

ນາຂັ້ນໄດ

terrace, terracing

ນາແຊງ

dry season

ນາປີ

wet season

ນາຫວ່ານ ຫຼື ນາສັກ

direct seeding

ນິຄົມ

settlement, sector

ນິໄສ

habits

ນິລະໄພ, ປອດໄພ

free from danger, safe

ນິລັນດອນ

forever, undying, eternally

ນິເວດວິທະຍາ

ecology

ແນະນຳ

to advise

ແນ່ນອນ, ຕົວຈິງ

exact, accurate

ນຳກັນ, ພ້ອມກັນ

together

ນໍແຮດ

rhinoceros horn

ເນື້ອຂອງດິນ

soil texture

ເນື້ອງອກ

tumour, growth, morbidity

ເນື້ອທີ່

area

ເນື້ອທີ່ເປົ່າຫວ່າງ

barren land and rocks

ເນື້ອໄມ້

grain, wood

ໃນ, ຂ້າງໃນ	in, (fruit) kernel
ໃນພາຍໜ້າ, ອະນາຄົດ	future
ໃນມຸ່ງນີ້	soon
ໃນໝາກໄມ້	kernel
ເນົ່າ	rotten, decayed
ເນົ່າເປື່ອຍ	to decay
ນຳໃຊ້ກົນຈັກ	to mechanize
ນ້ຳ	water, liquid
ນ້ຳກະທົ	coconut cream
ນ້ຳກັ່ນ	distilled water
ນ້ຳກິນ, ນ້ຳດື່ມ	drinking water
ນ້ຳກ້ອນ	ice
ນ້ຳກາມ, ນ້ຳອະສຸຈິ	semen
ນ້ຳຂ້ອນຂ້າງເຄັມ	brackish water
ນ້ຳຄ້າງ	dew
ນ້ຳເຄັມ	salt water
ນ້ຳຈືດ	fresh water
ນ້ຳແຈວ	pepper sauce, soy-sauce
ນ້ຳແຈວ, ນ້ຳຈີ້ມ	sauce
ນ້ຳໂສໂຄກ, ນ້ຳເປື້ອນ	sewage
ນ້ຳສ້າງ, ສ້າງ	water from a well, well
ນ້ຳລື້ມ	vinegar
ນ້ຳຊາ	tea
ນ້ຳຊາຈີນ	Chinese tea
ນ້ຳເຊື້ອກິ່ນດອກເຜິ້ງ, ພືດປະເພດກ້ວຍໄມ້	vanilla
ນ້ຳເຊື້ອມ	syrup
ນ້ຳຍອຍ	gastric juices, digestive juices
ນ້ຳໃຕ້ດິນ	ground water
ນ້ຳຕົກ	waterfall

ນ້ຳຕານ	sugar
ນ້ຳຕົ້ມ	boiled water
ນ້ຳຖວມ	flood, submergence
ນ້ຳໃນຊັ້ນບັນຍາກາດ (ຝົນ, ສະໂນ ແລະ ຝົນເທັບ)	precipitation
ນ້ຳໃນດິນ	soil water
ນ້ຳໃນພື້ນດິນທີ່ພືດ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ບໍ່ສາມາດດູດເຖິງ	unavailable water
ນ້ຳນົມ	milk
ນ້ຳນົມລົ້ມ	yoghurt
ນ້ຳບີ	bile
ນ້ຳປະປາ	water supply
ນ້ຳປາ	fish sauce
ນ້ຳປັດສະວະ	urine
ນ້ຳເປ້ອນ	sewage
ນ້ຳເປ້ອນຄອກສັດທີ່ໃຊ້ເປັນຝຸ່ນ	slurry (liquid waste from farm animals)
ນ້ຳເຜິ້ງ	honey
ນ້ຳເຜິ້ງໃນຮວງຮັງ	honey-comb
ນ້ຳຝົນ	rainwater, rainfall
ນ້ຳພົກ	shrimp paste sauce
ນ້ຳເມືອກ (ຂອງສັດ ຫຼື ຄົນທີ່ມີພູມແພ້)	mucus
ນ້ຳມັນ	oil, fuel oil, petrol
ນ້ຳມັນກາຊວນ	diesel fuel
ນ້ຳມັນກາດ	kerosene (paraffin)
ນ້ຳມັນສັດ	lard
ນ້ຳມັນພືດ	vegetable oil
ນ້ຳມັນໂອລິບ	olive oil
ນ້ຳມັນແອັດຊັງ	petrol, gasoline
ນ້ຳຢາສີມ່ວງແກ່ໃຊ້ສຳລັບຂ້າເຊື້ອໂລກ	gentian violet
ນ້ຳຢາທຳຄວາມສະອາດ (ແພ້ບ, ນ້ຳຢາຖູຟື້ນອື່ນໆ)	detergent

ນ້ຳລາຍ	saliva, spittle
ນ້ຳທອມ	perfume, cologne
ນ້ຳໜັກ	weight
ນ້ຳໝາກກ້ຽງ	orange juice
ນ້ຳໝາກພາວ	coconut milk
ນ້ຳໝາກໄມ້	fruit juice
ນ້ຳໝອກ	mist, fog
ນ້ຳຫຼໍ່ລ້ຽງໃນພືດ	sap
ນ້ຳຫວານ	sweet drink, flavoured syrup, soft drink
ນ້ຳຫວານໃນເກສອນດອກໄມ້	nectar
ນ້ຳແຮ່, ນ້ຳບໍ່	mineral water
ນັກກະສິກຳ	agriculturist
ນັກຄົ້ນຄວ້າທຳມະຊາດ	naturalist (person)
ນັກຄົ້ນຄວ້າ, ນັກວິທະຍາສາດ	scientist
ນັກຈິດຕະວິທະຍາ	psychologist
ນັກສຳຫຼວດ	surveyor
ນັກສິ່ງແວດລ້ອມ	environmentalist (person)
ນັກສິ່ງເສີມ	extensionists
ນັກຊ່ຽວຊານດ້ານກະສິກຳ	agriculturalist
ນັກນິເວດວິທະຍາ	ecologist (person)
ນົກ	bird
ນົກກະຈອກ	sparrow
ນົກກະຈອກເທດ	ostrich
ນົກກະຈາບ	rice bird, weaver-bird
ນົກກະຈົບ	warbler, tailor-bird, wren
ນົກກະສາ	heron
ນົກກະເຕັນ, ນົກເຕັນ	kingfisher
ນົກກະທາ	quail, partridge
ນົກກາງແກ	pigeon

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ນົກແກ້ວ	parrot
ນົກເຂົາ	dove
ນົກແຂກ	long-tailed parrot
ນົກຊ້ຳ	quail, partridge
ນົກເຄົ້າແມວ	owl
ນົກສາລິກາ	myna, house myna
ນົກແຊວ	magpie
ນົກຍາງ	heron, egret
ນົກຍຸງ	peacock
ນົກຕໍ່	decoy
ນົກນ້ອຍ	fledgling
ນົກເປັດນ້ຳ	teal
ນົກຫອນຂວານ	wood pecker
ນົກອ້ຽງ	singing myna
ນົກແອນ	swallow
ນາງຜະດຸງຄັນ	midwife
ນາງພະຍາບານ	nurse
ນ້ອງສັດ (ຫຼັງຈາກສັດເກີດລູກໃໝ່)	placenta
ນາຍ, ຫົວໜ້າ	master, boss
ນາຍຄູ	teacher
ນາຍຈ້າງ, ຜູ້ຈ້າງ	employer
ນາຍຊ້າງ	workman
ນາຍຍົກລັດຖະມົນຕີ	prime minister
ນາຍບ້ານ	headman (head of village)
ນາຍພາສາ, ຜູ້ແປພາສາ	interpreter, translator
ນາຍແພດ	doctor
ນ້ອຍ	little
ເນີຍ, ເບີ	butter
ເນີຍແຂງ	cheese

ນວດເຂົ້າ, ນວດ	to thresh rice, massage
ເນນ, ຈົວ	novice monk
ເນີນ, ໂຄກ	knoll
ນັບ	count
ນົມ	breast, udder (animals), milk
ນົມຊຸ້ນ	condensed milk
ນົມງົວ	cow's milk
ນົມສົດ	fresh milk
ນົມທີ່ຜ່ານການຂ້າເຊື້ອດ້ວຍຄວາມຮ້ອນ	ultra heat treated milk
ນົມຝຸ່ນ, ນົມຜົງ	powdered milk
ໂນ້ມອຸ່ງ, ອຸ່ງ	to incline
ນິ້ວກ້ອຍ	dewclaw
ນິ້ວຕີນ	toes
ນິ້ວມື	finger
ແນວບັງລົມ	windbreak
ແນວພືດ ຫຼື ແນວພັນສັດ, ຊະນິດ	genus
ແນວພັນ	varieties, cultivars, seeds
ແນວພັນທົນຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ	stress-tolerant cultivars

ບ

ບູອກໂຄລີ (ເປັນພືດດອກສີຂຽວ)	broccoli
ບູລະນະ, ປະຕິສັງຂອນ	to renovate, to restore
ແບ້	goat
ບັ້ງຮຳໃບ	leaffolder
ບໍລິການ	to serve, service
ບໍລິຈາກ	to donate
ບໍລິສັດ	company, corporate
ບໍລິໂພກ	to consume

ບໍລິເວນ	area, ground, campus
ບໍລິເວນເກັບນ້ຳຝົນທີ່ເປັນແຫຼ່ງທຳມະຊາດ	catchment area (rain)
ບໍລິເວນອ່າງໂຕ່ງ, ແຫຼ່ງນ້ຳ	watershed
ບໍລິຫານ	to execute, to adminis
ບໍ່ ຫຼື ບ່ອນທີ່ລະເບີດເອົາທຶນມາໃຊ້	quarry
ບໍ່ສະບາຍ, ປ່ວຍ	sick
ບໍ່ສາມາດ	unable
ບໍ່ສຳລັບເກັບນ້ຳມັນ, ອ່າງນ້ຳມັນເຄື່ອງ	sump
ບໍ່ຊີເມັນ, ນ້ຳສ້າງເຮັດດ້ວຍຊີເມັນ	well (concrete), lined well
ບໍ່ດີ	bad
ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ, ຫຼົ້ມເຫຼວ	to fail
ບໍ່ດັ່ງນັ້ນ	otherwise
ບໍ່ທັນສຸກ, ບໍ່ທັນຖ້ວນ, ບໍ່ທັນແກ່, ອ່ອນ	uncooked, immature
ບໍ່ແນ່ນອນ	erratic, uncertain
ບໍ່ນ້ຳ, ໜອງ, ສະ	pond, well, pool
ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍ	harmless
ບໍ່ປ່ຽນແປງ	consistent, unchanged
ບໍ່ມີທີ່ດິນ	landless
ບໍ່ມີມູນຄ່າທາງດ້ານການຕະຫຼາດ	non-market value
ບໍ່ເໝາະສົມ	inappropriate
ບໍ່ອຸດົມສົມບູນ	infertile
ເບຍ, ເບຍໄມ້	seedling
ເບຍລ້ຽງ	per-diem
ເປື່ອ	fed up with
ເປື່ອ, ເຮັດໃຫ້ເປື່ອ	to drug, to poison
ເປື່ອອາຫານ	anorexia
ບົວ	lotus, water lily
ບົວລະພາ	sweet basil
ບົວຫົດນ້ຳ	watering can

ບົວ	gall midge
ໃບ	leaf
ໃບກະເພົາ, ໃບຜັກລີ້ນລວງ	basil leaves
ໃບເກັບເງິນ, ໃບບິນ	bill
ໃບຂັບຂີ່	licence, driver's licence
ໃບເຂັມຕົ້ນແປກ	needle
ໃບຄໍາຮ້ອງ	application form
ໃບຄ້າປະກັນ	guarantee
ໃບຈຸ່ງ	leaf curling
ໃບແຈ້ງສິນຄ້າ	invoice
ໃບຈຸດ	leaf spot
ໃບສະລາແນ່, ຜັກຫອມລາບ (ຫອມຈີນ)	mint
ໃບສັ່ງຈ່າຍ, ເຊັກເງິນ	cheque
ໃບຊາ	tea leaves
ໃບດຸ່ນດຸ່ງງ	balance-sheet
ໃບຕອງ	banana leaf
ໃບເຕີຍ	pandanus
ໃບທະບຽນ, ໃບອະນຸມັດ	license
ໃບປະກາດ	certificate
ໃບປະກາດສະນິຍະບັດຊັ້ນສູງ	diploma
ໃບຜັກລີ້ນລວງ (ໃບກະເພົາ)	hot basil
ໃບພັດ	paddle, propeller
ໃບໄມ້	leaf, leaves, foliage
ໃບໄມ້ສີນ້ຳຕານປົນແດງ	bay leaves
ໃບມິດ, ໃບຫຍ້າ	blade
ໃບມອນ	mulberry leaf
ໃບຢາ (ຢາຮາກໄມ້ ຫຼື ໃບໄມ້)	herb
ໃບລ້ຽງ	cotyledon
ໃບເລື້ອຍ	saw guide

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ໃບແຫ້ງ	leaf burn
ໃບເຫຼືອງ	yellowing
ໃບຮັບຮອງ	certificate, securities
ເບົາ	soft, light
ບຳເນັດ	award, reward
ບຳນານ	pension
ບຳລຸງ	to maintain, to rear
ບັກ, ຟັນ, ສັບ	to hack
ແບກ, ຫາບ, ຖື, ຫາມ, ຫົວ	to carry
ແບກກັບໄປກັບມາ	carry back and forth
ບວກ, ສົມ, ຕື່ມໃສ່	add
ບວກນ້ຳ	puddle
ບັງຄັບ	force
ບັງສິດ, ບັງພິນ	spray gun
ບາງ	1. some, certain 2. thin, soft, weak
ບາງທີ, ອາດຈະ	probably, maybe
ບຶງ, ໜອງ	swamp, bog, pond
ບຸງ, ກະບຸງ	basket rice
ແບ່ງເຄິ່ງ	to halve
ແບ່ງປັນ, ແບ່ງສ່ວນ, ແບ່ງຫຸ້ນສ່ວນ	to share, allocate
ແບ່ງອອກເປັນ	to divide into
ບົງ	to plant seed, bed
ບັງ	caterpillar, inch-worm
ບັງກີ	millipede
ບັງກັດຄໍຮວງ	armyworm
ບັງເຂົ້າຄືບ	green semilooper
ບັງເຂົ້າສີຂຽວ	green horned aterp
ບັງຜູງຕາກາ	cutworm
ບັງຫໍ່ລຳຕົວ	caseworm

ບອງ, ດອງ	ferment, pickle
ເບື້ອງຕົ້ນ, ແຕ່ເດີກ, ແຕ່ເຊົ້າ	early
ເບື້ອງຫຼັງ, ພື້ນຖານ	background
ບ້ວງຄອງສັດ	lasso
ບ້ວງຖົງ (ໃຊ້ສໍາລັບຈັບເຜິ້ງ)	swarming net
ບາດແຜມີໜອງ	ulcer
ບິດ	to twist
ບູດ	bad-food, contaminated
ເບັດ	fish hook
ບິດ (ເຮັດໃຫ້ມຸ່ນລະອງດ), ສິ່ງທີ່ຖືກບິດ	to pulp, kibble, grind
ບັນຈຸ	to fill
ບັນຊີ	accounts
ບັນຊີເງິນຝາກປະຈຳ	deposit account
ບັນຊີເງິນຝາກປະຍັດ	savings account
ບັນຊີເງິນຝາກລາຍວັນ	current account
ບັນທຶກ	to record
ບັນທຸກ, ເຄື່ອງບັນທຸກ, ເຄື່ອງຕ່າງໃສ່	to load (v, n)
ບັນຫາ	problem
ບັນແອວ	loin
ບານ (ດອກໄມ້)	to bloom
ບານສະພັງ, ບານເຮື້ອ	blossom
ບ້ານ, ຊາວບ້ານ	village, villager
ບຸນບັ້ງໄຟ	rocket festival
ບອນ, ສະຖານທີ່	place
ບ່ອນກວ້າງສູງຊັນ	escarpment
ບ່ອນເກັບມ້ຽນ, ສາງ	storage
ບ່ອນຕ່ຳ	lowland
ບ່ອນມ້ຽນຫຍ້າ ຫຼື ເພືອງ ເພື່ອເປັນຫຍ້າໝັກ	silo
ບ່ອນຢູ່ຂອງສັດ ຫຼື ພືດ	habitat

ບ່ອນລ້ຽງເຜີ້ງ

apiary

ບ່ອນຮາບສູງ

highland

ແບບ

type, model

ບວບ, ໝາກບວບ

loofah, gourd

ບົ່ມ

to incubate, to ripen, to age

ປ

ປະກາດ

to declare, to publish, announce

ປະກາດສະນິຍາບັດ

certificate, diploma

ປະກົດການ

phenomenon

ປະກັນໄພ, ການປະກັນໄພ

to insure, insurance

ປະກອບ

to comprise, to consist

ປະກອບເຂົ້າກັນ, ຮວມກັນ

to assemble

ປະກອບສ່ວນ, ຊ່ວຍເຫຼືອ, ສະໜັບສະໜູນ

to contribute

ປະກອບດ້ວຍ

consist of

ປະຈຸບັນ

now, the present

ປະສາດ, ເສັ້ນປະສາດ

nerve

ປະສິດທິພາບ

efficiency

ປະສານງານ

to coordinate

ປະສົບການ, ສຳນານ, ເຄີຍຜ່ານວຽກ

experience

ປະສົມ

to intermingle, mix, mixed

ປະສົມເກສອນດອກໄມ້

to pollinate

ປະສົມຂ້າມພັນ (ຂ້າມສາຍເລືອດ)

to cross breed, spawn (fish)

ປະສົມພັນ

to breed

ປະສົມພັນທຽມ

artificially inseminate

ປະສົມເລືອດສັດ

in-breed

ປະຊາກອນ

population

ປະດິນເປົ່າຫວ່າງ, ປ່າເລົ່າ

fallow

ປະຕິກິລິຍາ	reaction
ປະຕິທິນ	calendar
ປະຕິບັດ	to act, implement
ປະຕິວັດ	revolution
ປະຕິຮູບ	to reform
ປະຕິຮູບທີ່ດິນ	land reform
ປະຕູ	door, gate, goal
ປະຕູນ້ຳ	flood, gate
ປະຕູໃຫຍ່	gate
ປະຖິ້ມ, ທະເລຊາຍ	to desert, to discard
ປະເທດ, ຊົນນະບົດ	country
ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ	developing country
ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ	underdeveloped country
ປະປາ	waterworks, water system
ປະປ່ອຍ	to neglect, to ignor
ປະເພນີ	custom, tradition
ປະເພດ	kind, sort, type, cate
ປະມົງ (ຄົນຫາປາ, ຊາວປະມົງ)	fishery, fisherman
ປະມານ	to estimate
ປະມູນ	to bid
ປະຢັດ, ມັດທະຍັດ	economical
ປະລິມານ	quantity, amount
ປະລິມານນ້ຳຝົນ	rainfall
ປະລິມານນ້ຳຝົນສະເລ່ຍປະຈຳປີ	mean Annual Rainfall
ປາ	fish
ປາກະປ່ອງ	canned fish
ປາກະພົງ	perch-bass
ປາກັດ	fighting fish
ປາກິນຫຍ້າ	grass eating fish \ grass carp

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ປາຂ່າ	mekong dolphin (Irrawaddy dolphin)
ປາເຂັງ	perch
ປາຂາວ	small carp
ປາຄໍ້	serpent head fish, snake head fish
ປາຄໍ້າ	gold fish
ປາເຄັມ	salted fish
ປາຈາລະເມັດ	butter fish
ປາຈີນ	chinese fish
ປາສະຫຼິກ	pilot fish
ປາສະຫຼິດ	senat siam
ປາສະຫຼາມ	shark
ປາສະຫວາຍ	pengasus sutchi (cat fish)
ປາລິດ	fresh fish
ປາຊິວ	tiny carp
ປາດຸກ	cat fish
ປາແດກ	salted rotten fish (fermented fish)
ປາທະເລ (ປານ້ຳເຄັມ)	salt water fish
ປາທູ	mackerel, tuna
ປາໄນ	common carp
ປານ້ຳຈັດ	fresh water fish
ປານ້ອຍເກີດໃໝ່	fry
ປານ້ອຍທີ່ມີອາຍຸພໍ່ປ່ອຍໄດ້	fingerling
ປານິນ	tilapia nilotica
ປາບູ	guppy
ປາບຶກ	(Mekong) giant catfish
ປາປິ່ນໄຊ້ເປັນປຸ່ຍ ຫຼື ອາຫານສັດ	fish meal (n)
ປາເມັກ	cuttle fish (squid)
ປາເມັກໃຫຍ່, ປາອີ່ຮີໃຫຍ່	octopus
ປາຢ້າງ	smoked fish

ປາເລີມ	large cat fish
ປາຫົວໃຫຍ່, ປາເກັດແລບ	bighead carp
ປາແຫ້ງ	dried fish
ປາໝໍເທດ	tilapia mazambicus
ປາຫຼີ່ອີ້	silver carp
ປາຫຼີດ	scorpion fish
ປາອິນເດຍ	rehu (Indian) carp
ປ່າ	forest, wood, wild
ປ່າແກ່	old-growth forest
ປ່າໂຄກ	dry dipterocarp forest
ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ	National Biodiversity Conservation Area (NBCA)
ປ່າຊຸມຊົນ	community forest
ປ່າດົງດິບ	jungle, dense forest
ປ່າປຸງກຊຸມ	monsoon forest
ປ່າຜະລິດ	production forest
ປ່າໄມ້	timber forest
ປ່າລຽບແຄມນ້ຳ	gallery forest
ປ່າອະເນກປະສົງ	multipurpose forest
ປີ	year
ປີກາຍ	last year
ປີລະສອງຄັ້ງ	bi-annual
ປູ	crab
ປູກວັກຊີນ, ສັກປາປ້ອງກັນ	to vaccinate
ປູນາ	rice field crab
ປູ້ (ປູ້ແຫຼມ)	blunt
ປໍ, ປ່ານ	hemp
ປໍກະເຈົ້າ	jute
ປໍແກ້ວ	kenaf

ປໍສະວາ	kenaf
ປໍເທືອງ	sunhemp
ເປີເຊັນ, ຄິດໄລ່ເປັນເປີເຊັນ	percent
ປົວ, ບໍາປັດ, ຮັກສາ	to heal, to cure
ໄປເອົາມາ	to fetch
ປັກ, ຕອກເຫຼັກໝູດ, ເຂັມໝູດ, ຂໍໜົບເຄື່ອງ	to peg, peg
ປາກ, ສົບ	mouth, beak (birds)
ປາກ, ຂອບ, ຂອບສຸດ	verge
ປາກກາ	pen
ປາກຊຸມ	hole mouth
ປີກ	wing
ປຶກສາ	to consult
ປຸກເຮືອນ	to build a house
ປູກ, ປູກຝັງ	to plant, cultivate
ປູກພືດຊະນິດດຽວກັນໃນພື້ນທີ່ເດີມ	monoculture
ປູກພືດແບບຕໍ່ເນື່ອງ	continuous cropping
ແປກປະຫຼາດ	strange
ປົກ	to cover
ປົກຄອງ	to govern, dominate
ປົກປ້ອງ	to safeguard, protect
ປອກເປືອກ, ສີເຂົ້າ	hull
ປອກເປືອກ, ເປືອກ	to peel, hull
ປຸກ	wet, soaked, saturat
ເປືອກ	husk, bark
ເປືອກຕາ, ໜັງຕາ	eyelid
ເປືອກໄມ້	bark of tree
ເປືອກໝາກໄມ້	rind
ປວກ	termite
ປິງ, ທາກ	leech

ປັ້ງ, ຢ້າງ	to grill, roast
ປຸງ, ປຸງແຕ່ງ	to prepare (food), to cook
ແປງ	to repair, brush
ແປງສາທິດ, ແປງທິດລອງສາທິດ	demonstration plot
ແປ້ງ	flour, powder, starch
ປົງ	to germinate, to spring
ປ່ອງຢ້ຽມ	window
ປ້ອງກັນ, ເຝົ້າ, ຍາມ	to prevent, guard
ປາຍ	end, tip
ປຸ່ຍ	fertilizer
ປຸ່ຍເຄມີ	chemical fertilizer
ປຸ່ຍທຳຊາດ, ປຸ່ຍຄອກ, ຝຸ່ນຄອກ	manure
ປຸ່ຍມັກ (ປຸ່ຍທຳມະຊາດ)	compost
ປຸ່ຍອິນຊີວິດຖູ, ປຸ່ຍທີ່ໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ	organic fertilizer
ປ່ອຍ, ເຮັດໃຫ້ເປັນອິດສະຫຼະ	to release, free
ປ່ອຍປານ້ອຍ (ລູກປາ)	stock a fish pond, to release
ປ່ວຍ, ປໍສະບາຍ	sick, ill
ປັດ, ກວາດ	to brush, sweep
ປາດ	to slice, operate
ປິດ	to close, to cover
ເປັດ	duck
ປອດ (ອະໄວຍະວະຄົນໃນທາງກາຍ	lung
ຄົນ ແລະ ສັດ)	
ປອດໄພ	safe (to be safe)
ເປີດ	open, switch on, turn on
ເປີດເຜີຍ, ຕາກແດດ, ແບອອກ	to expose, reveal
ປັນ, ແບ່ງປັນ	to divide, distribute
ປ່ານ	hemp
ປາລະມີ	ramie

ປັ້ນດິນ, ພວນດິນ	turn under
ປີນສິດນ້ຳ	jetting gun
ປູນຂາວ	lime, mortar
ເປັນກັນເອງ	friendly
ເປັນເຈົ້າຂອງ	own, possess
ເປັນໄປບໍ່ໄດ້	impossible
ເປັນແຜໜອງ, ໂພງ, ຕຸ່ມ	to blister
ເປັນພິດ	poisonous, toxic
ເປັນລົມ, ສະຫຼົບ	faint
ເປັນໜອງ, ເນົາ	to fester
ເປັນໝັນ	barren, sterile
ເປັນໄອ, ໄອ	to cough
ເປັນອາຍ	to evaporate
ປຸ່ນ, ປຸ່ນແປງ	to change
ປຸ່ນແທນ	to substitute, to replace
ປຸ່ນແທນບໍ່ໄດ້	irreplaceable, to replace
ປຸ່ນແປງໄດ້	flexible
ເປື້ອນເບີ, ສີກກະປົກ	dirt
ປັບຕົວໄດ້ດີ	well-adapted
ປັບປຸງ, ຍົກລະດັບ	to upgrade
ປັບໜ້າດິນ	to level the land
ປຽບທຽບກັນ	relative, compare
ປ້ອມຕຳຫຼວດ, ສະຖານີຕຳຫຼວດ	police station
ແປວ, ແປວໄຟ	flame
ໂປຼຕິນ, ທາດໂປຼຕິນ	protein

ຜ

ຜະລິດ	to produce, generation
ຜະລິດຕະພັນ	product
ຜະລິດຕະພາບ	productivity
ຜາ, ແບ່ງ	split
ຜາຕັດ	operate
ຜ້າຫີ່ມ	blanket
ຜ້າໄໝ	silk cloth
ຜູ້ຂາຍຍ່ອຍ	retailer
ຜູ້ຄ້າໄຂ່	egg dealer
ຜູ້ຈ້າງ, ນາຍຈ້າງ	employer
ຜູ້ຈັດການ	manager
ຜູ້ຈັດການທະນາຄານ	bank manager
ຜູ້ຊ່ວຍ	assistant
ຜູ້ຊ່ວຊານ	expert, specialist
ຜູ້ຊ່ວຊານທາງດ້ານສັດລ້ຽງ	livestock specialist
ຜູ້ດູແລ, ຜູ້ຄຸ້ມຄອງ	superintendent
ຜູ້ໄຖ (ຜູ້ຂຸດດິນປູກຝັງ)	tiller
ຜູ້ແທນ, ຕົວແທນ	representative
ຜູ້ແນະນຳ	adviser
ຜູ້ນຳ	leader
ຜູ້ນັບຖືຜີ	animist
ຜູ້ບັນທຶກ, ຜູ້ລາຍງານ	reporter
ຜູ້ປະສານງານ	coordinator
ຜູ້ຜະລິດ	producer
ຜູ້ເພາະປູກ	cultivator
ຜູ້ຢູ່ອາໄສ, ພົນລະເມືອງ	inhabitant

ຜູ້ລາຍງານ, ນັກຂ່າວ	reporter
ຜູ້ໃຫ້ທຶນ	donor
ຜູ້ອຳນວຍການ (ຂອງພະແນກ, ກອງ, ໜ່ວຍ)	Director (of Division)
ຜູ້ຮອງເຈົ້າແຂວງ	Deputy Governor
ຜູ້ຮອງເຈົ້າເມືອງ	Deputy director officer
ຜູ້ຮ່ວມງານ	counterpart
ແຜ່ພັນ	to inseminate, propate
ຜັກ (ປະເພດມີໃບຫຼາຍ)	leafy vegetables
ຜັກກະເສດ	aquatic sensitive plant, water mimosa
ຜັກກະລໍ່າປີ	cabbage
ຜັກກະລໍ່າປີດອກ	cauliflower
ຜັກກາດ	leafy vegetable (green)
ຜັກກາດຂາວ	Chinese cabbage
ຜັກກາດຂຽວ	Chinese mustard, green kuan futsoi
ຜັກກາດຂຽວ, ຜັກກາດຊອມ	mustard
ຜັກກາດນາ	chinese kale, collard
ຜັກກາດຫົວ	turnip
ຜັກກູດ	edible bracken
ຜັກກິນໃບ	leafy vegetable
ຜັກຂະ	acacia insuavis
ຜັກຈຳພວກຫອມປ້ອມໃຊ້ໂຮຍໜ້າອາຫານ	parsley
ຜັກສະຫຼັດ	lettuce
ຜັກຊະນິດໜຶ່ງຄ້າຍຄືກັນກັບຜັກກະລໍ່າປີ	broccoli
ຜັກຊີ	Chinese coriander, dill
ຜັກຊີຝຣັ່ງ	parsley
ຜັກເຊເລີຣີ	celery
ຜັກດອງ	pickled vegetable
ຜັກຕຳນົນ	ivy gourd
ຜັກຕັງສ້າຍ (ເຊເລີຣີ)	Chinese celery

ຜັກຕົບ	water hyacinth
ຜັກທຽມ	garlic
ຜັກປົວໃບ	spring onion, green onion, scallion
ຜັກປົວຫົວໃຫຍ່	onion
ຜັກບັ້ງ	Ipomoea aquatic, morning glory, water convolvulus, Swamp spinach
ຜັກປອດ	Sphenoclea zeylanica
ຜັກແປ້ນ	Chinese chive
ຜັກຫົມ	spinach
ຜັກຫອມຈີນ	chive
ຜັກຫອມປົວແດງ	shallot
ຜັກຫອມປ້ອມ	coriander
ຜັກຫອມລາບ	mint
ຜັກອີ່ຮິນ	Monochoria vaginalis
ຜັກອີ່ຜູ້	sweet basil, holy basil
ຜູກ, ມັດ	to tie
ເຜືອກ	taro
ແຜງ	stall, booth
ຜົງ	dust, powder
ເຜີ້ງ	bee
ເຜີ້ງໂກນ, ມີ້ມ	apis dorsata, apis cerana, apis florea
ເຜີ້ງໂກນ, ເຜີ້ງໂກນໄມ້	log hive, hollow tree trunk
ເຜີ້ງງານ	worker
ເຜີ້ງໂຕຜູ້	drone (male bee)
ເຜີ້ງໂຕອ່ອນ	larva (grub)
ເຜີ້ງໂຕອ່ອນ	young larva
ເຜີ້ງແມ່	queen (queen bee)
ຜິດຫວັງ	disappointed
ເຜັດ	hot, spicy, peppery

ຜ່ານ, ທາງຜ່ານ	pass
ແຜນທີ່	map
ແຜນທີ່ດິນ	soil map
ແຜນຜັງ	plan
ແຜ່ນດິນ	land
ຜົນກະທົບ	impact
ຜົນສະທ້ອນ	affect
ຜົນເສຍຫາຍ	damage
ຜົນໄດ້ຮັບ	result
ຜົນບວກ, ຈຳນວນເງິນ	sum, total
ຜົນຜະລິດ	yield, product
ຜົນລະປູກທີ່ອາໄສນ້ຳຝົນທຳມະຊາດ	rain fed (crops etc)
ຜິວ (ຜິວໜັງ)	complexion, skin
ຜິວດິນ, ໜ້າດິນ	top soil

ຝ

ຝາ	lid, cover
ຝາປິດຊ່ອງຮັງເຜິ້ງໂຕອ່ອນ (ເຜິ້ງເຮັດເອງ)	cap
ຝາແຝດ, ຝາມື	twin, paired
ຝາມື	palm
ຝີ	boil, pustule
ເຝື້ອ, ຂີ້ເຝື້ອ	cloud
ຝັກ (ຖົ່ວ), ແຕກຝັກ	pod (n, v) hull
ຝັກຖົ່ວ	bean pod
ຝາກເງິນ	deposit money
ແຝກ (ຫຍ້າແຝກ)	elephant grass
ຝັງ	to bury
ຝັງຮາກ	rooted, take root

ຝູງ	flock, herd
ຝູງເຜິ້ງແຍກຮັງ, ຝູງເຜິ້ງ	swarm
ຝາຍ, ປະຕູນ້ຳ	weir
ຝາຍນ້ຳລົ້ນ	spillway
ຝ້າຍ	cotton
ຝ້າຍດິບ	raw cotton
ຝັດ	to winnow
ຝັດເຂົ້າ	winnow rice
ຝານ, ປາດ	to slice
ຝິນ	opium
ຝຸ່ນ	dust, powder
ຝຸ່ນ, ອາຈີມ	excrement
ຝຸ່ນຂີ້ສັດ	dung
ຝຸ່ນຂຽວ, ຝຸ່ນທຳມະຊາດ	green manure
ຝຸ່ນເຄມີ	chemical fertilizer
ຝຸ່ນສັດ, ຂີ້ສັດ (ຝຸ່ນຄອກ)	manure
ຝຸ່ນດິນ (ຝຸ່ນທີ່ເກີດຈາກການທັບຖິມຊາກພືດ)	humus
ຝຸ່ນໝັກ, ຝຸ່ນທຳມະຊາດ	compost, compost fertilizer
ຝົນ	rain
ຝົນກົດ, ຝົນເປັນກົດ	acid rain

ພ

ພະຈັນ, ດວງເດືອນ	moon
ພະຍຸໄຕ້ຝຸ່ນ	typhoon
ພະຍາດ ຫຼື ແມງໄມ້ທີ່ເຮັດໃຫ້ໃບຫຼົ່ນ	defoliator
ພະຍາດ, ເຊື້ອໂລກ	parasite, disease
ພະຍາດກູດ	gall dwarf
ພະຍາດກາບໃບເນົ່າ	sheath rot

ພະຍາດກາບໃບແຫ້ງ	sheath blight
ພະຍາດຂອບໃບແຫ້ງ	bacterial leaf blight
ພະຍາດຂຽວເຕ້ຍ	grassy stunt
ພະຍາດເຊື້ອລາ, ໂລກເຊື້ອລາ	fungal disease
ພະຍາດຊ້ຳເຮື້ອປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ, ໄຂ້ຊ້ຳເຮື້ອ	endemic
ພະຍາດດອກກະຖິນ	false smut
ພະຍາດໂຕກົມ	round worms
ພະຍາດຕິດຕໍ່, ໂລກຕິດຕໍ່	infection disease, contagious disease
ພະຍາດຖອກທ້ອງ	diarrhoea
ພະຍາດຖອດຝັກ ຫຼື ພະຍາດເຫງົ້າເນົ່າ	bakanae and foot root disease
ພະຍາດໃບຂີດ	stripe
ພະຍາດໃບຂີດສີນ້ຳຕານ	narrow brown leaf spot
ພະຍາດໃບຂີດສີເຫຼືອງ	yellow mottle
ພະຍາດໃບຂີດສອງແສງ	leaf streak
ພະຍາດໃບຂາວ	hoja blanca
ພະຍາດໃບຈຸດສີນ້ຳຕານ	brown spot
ພະຍາດໃບສີນ້ຳໝາກກຸ້ງ	orange leaf
ພະຍາດໃບສີນ້ຳໝາກກຸ້ງ	tungro
ພະຍາດໃບບິດບັງວ	ragged stunt
ພະຍາດໃບວົງສີນ້ຳຕານ	leaf scald
ພະຍາດໃບໄໝ້	blast
ພະຍາດໃບເຫຼືອງເຕ້ຍ	yellow dwarf
ພະຍາດໃບເຫຼືອງສີນ້ຳໝາກກຸ້ງ	transitory yellowing
ພະຍາດປາກເປື້ອຍລົງເລັບ	toot and mouth disease
ພະຍາດພາຍໃນ	internal parasite
ພະຍາດພາຍນອກ	external parasite
ພະຍາດພືດ	plant disease
ພະຍາດລຳຕົ້ນເນົ່າ	stem rot
ພະຍາດເຫງົ້າເນົ່າ	foot rot

ພະເນຈອນ	nomadic
ພະນັກງານກະສິກຳ	agricultural officer
ພະນັກງານກໍ່ສ້າງຊົນນະບົດ	rural construction worker
ພະນັກງານສົ່ງເສີມ	extension worker
ພະນັກງານເມືອງ	district officer
ພະນັກງານຮັກສາປ່າໄມ້	ranger
ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ	Provincial Agriculture and Forestry Office
ພະແນກພະຍາກອນອາກາດ	Weather forecast Division
ພະລັງ	power, strength
ພະລັງງານ, ພະລັງແສງອາທິດ	energy, solar energy
ພະລັງໄຟຟ້າຈາກດວງອາທິດ	solar energy
ພະອາທິດ	sun
ພາສີ, ພາສີລະຫວ່າງປະເທດ	tax, duty, customs
ພາຍຸ	storm
ພາຍຸໄຊໂຄຼນ, ລົມໝູນ, ລົມວົນ	cyclone
ພາຖາດ	tray
ພາລະບົດບາດ	role
ພາວະເງິນເຟີ້	inflation
ພາວະຮ້ອນ, ຄວາມກົດດັນ	stress
ພາຫະນະ	vehicle, conveyance
ພ້າ	machete, big knife
ພິການ	deformed, crippled, disable
ພິທີ, ພິທີສະຫຼອງ	ceremony
ພິທີສູ້ຂວັນ	Baci ceremony
ພີ, ຕຸຍ	fat
ພູ	mountain
ພູພຽງ	plateau
ພູໄຟ	volcano

ພູມີພາກ	regional
ເພ	to demolish
ເພດານ	ceiling
ເພດານປາກ	palate
ແພ	raft
ແພ້ (ແພ້ຢາ, ອາກາດ ຫຼື ອາຫານ)	allergy
ພີ້ນ, ສີດ	to spray, squirt
ໂພສະນາການ	nutrition
ເພາະສະນັ້ນ	therefore
ເພາະປູກ	cultivate, germinate
ເພາະພັນ	spawn
ພໍ່ຄ້າ, ຜູ້ອອກເງິນກູ້	merchant, money lender
ພໍ່ພັນ	male breeding stock
ພໍ່ພັນໝູ, ໝູໂຕຜູ້	boar
ເພັຍ, ໂຕເພັຍ	aphid
ເພັຍຈັກຈັນ	leafhopper
ເພັຍຈັກຈັນສີຂຽວ	green leafhopper
ເພັຍຈັກຈັນສີນ້ຳຕານ	brown plant hopper
ເພັຍຈັກຈັນສີນ້ຳຕານຂະໜາດນ້ອຍ	small brown plant hopper
ເພັຍຈັກຈັນສີປາຍປົກລາຍຊິກແຊກ	zigzag leafhopper
ເພັຍຈັກຈັນເຕັ້ນ	rice delphacid
ເພັຍຈັກຈັນຫຼັງຂາວ	white backed plant hopper
ເພັຍແປ້ງ	mealybugs
ເພັຍໄຟ	thrips
ເພັຍຫອຍ	scale
ເພັຍອ່ອນ, ເພັຍ, ໂຕເພັຍ	aphid
ໄພພິບັດ	disaster
ພາກ	version, part, chapter
ພາກສ່ວນໃນຂອງຖົ່ວຕ່າງໆ	kernel

ພາກທິດສະດີ	theory
ພາກປະຕິບັດ	practice
ພິກໄທ	peppers
ພິກສາສາດ, ວິຊາພິກສາສາດ	botany
ໂພງພອງ, ໄຄ່ພອງ, ຕຸ່ມ	blister
ພຽງ	level (flat)
ພວງມະໄລ	garland
ພວງມາລາ	wreath
ພາຍຫຼັງການເກັບກຽວ	post-harvest
ພັດທະນາ	to develop
ພັດທະນາກອນ	Community Development
ພັດທະນາກອນຂອງແຂວງ	Provincial C.D. Officer
ພັດທະນາກອນຂອງເມືອງ	District C.D Officer
ພັດລົມ	fan
ພິດ, ຢາພິດ	poison
ພືດ	plants, vegetation, crop
ພືດຄຸມດິນ	cover crop
ພືດສະໝູນໄພ, ພືດເປັນຢາ	medicinal plant, herb
ພືດສອງລະດູ	biennial plant
ພືດເສດຖະກິດ	cash crop
ພືດເສັ້ນໃຍ	fiber crop
ພືດຊັ້ນລຸ່ມ	under storey
ພືດຕະກູນຖົ່ວ	legume
ພືດນ້ຳ	aquatic plant
ພືດໃບລ້ຽງຄູ່	dicot (dicotyledon)
ພືດໃບລ້ຽງດຽວ	monocot (monocotyledon)
ພືດບຳລຸງດິນ	crop for soil
ພືດປະເພດຖົ່ວ	beans
ພືດເປັນຫົວ	root plants

ພືດຜົນ	farm crop
ພືດພັນນາໆຊະນິດ	flora
ພືດລະດູດຽວ	annual plants
ພືດລໍ້	catch crop
ພືດໝູນວຽນ	crop rotation
ພືດຫຼັກ	main crop
ພືດອາຫານສັດ	forage
ພືດໄຮ່	farm crops, field crop
ເພດ	sex
ແພດ, ທ່ານໝໍ	doctor
ພັນ	breed, species
ພັນສາມສາຍເລືອດ	three breed crossbreed
ພັນຕ່າງຖິ່ນ	exotic species
ພັນຕ່າງປະເທດ	foreign breed
ພັນແທ້ (ສັດ), ພັນບໍລິສຸດ	pure breed
ພັນປະສົມ	mixed, breed, hybrid
ພັນພື້ນເມືອງ	local breed, local variety, native breed
ພັນໄມ້ລົ້ນໃບ / ພັນໄມ້ບໍ່ລົ້ນໃບ	deciduous plant (n) / evergreen plant
ພັນລະນາ, ບອກລັກຊະນະ	to describe
ພັນລູກປະສົມ	crossbreed
ພື້ນ	floor
ພື້ນດິນ	ground
ພື້ນຖານ	background, basic, fundamental
ພື້ນທີ່, ຂອບເຂດ	surface, area
ພື້ນທີ່ແຄບ, ທາງແຄບ	bottleneck
ພື້ນທີ່ປອດການລ້ຽງສັດ	zero-grazing
ພື້ນເມືອງ	native, local, traditional
ພົນລະເມືອງ, ປະຊາຊົນ, ປະຊາກອນ	population
ພີ່ນ, ສີດ	spray (formal)

ເພື່ອນ, ໝູ່

friend

ພວນດິນ

to till, puddle

ພູມລັກສະນະ, ພູມິປະເທດ

topography

ພອມ, ສຳເລັດ, ຮຽບຮ້ອຍ

ready

ພ້ອມກັນ

simultaneous

ເພີ່ມຂຶ້ນ

to increase, go up, appreciate

ຟ

ຟ້າ, ທ້ອງຟ້າ

sky

ຟ້າຜາ

to thunder

ຟ້າແມບ

lightning

ຟູ

to float

ໄຟ

fire

ໄຟກະຈັດກະຈາຍ

fire-break

ໄຟສາຍ

torch, flashlight

ໄຟຟ້າ

electricity

ຟັກ (ຊີ້ນ)

chop meat

ຟັກ, ຟັກໄຂ່

to hatch, incubate (eggs)

ຟັກ, ອົບ (ໄຂ່)

to breed (laymen's term)

ຟົກຊ້ຳ

bruised and swollen

ຟອງ, ຟອງນ້ຳ

bubble, bubble water

ເຟືອງ

rice straw

ເຟືອງແຂ້ວລັລິດ, ແຂ້ວເຟືອງໝູນທາງດຽວ

ratchet

ຟອຍ, ຜັດ

brush

ຟອຍກວາດ

broom

ຟານ

deer

ຟົນ, ໄມ້ຟົນ

fire wood, fuel-wood

ຟື້ນ

to recover, to get well

ພູມໄມ້
ພີມ (ພີມຕໍ່າຫຼາກ)

bush, grove of trees, shrub
beater (loom)

ມ

ມ້າ
ມ້າແມ່
ມ້າລາຍ
ມີຄ່າ
ມີຄວາມຮູ້ສຶກໄວ, ອ່ອນໄຫວງ່າຍ
ມີໃຈກວ້າງຂວາງ
ມີຊີວິດ
ມີຊີວິດລອດ, ເອົາໂຕລອດ
ມີປະສິດຕິຜົນ
ເມົາ, ແມງເມົາ
ແມງວັນ
ແມງວັນເຫຼືອງ
ແມ່ໄກ່ໄຂ່, ຊັ້ນຂອງດິນ ຫຼື ບັນຍາກາດ
ແມ່ນ້ຳ
ແມ່ພັນ
ແມ່ແຮງ, ໄຮໂດຣລິກ
ໄມ້, ໄມ້ແສ້
ໄມ້ກະເດົາຊ້າງ
ໄມ້ກາງເຂນ
ໄມ້ກວາດ
ໄມ້ແຄະ
ໄມ້ຈິງ
ໄມ້ຈື້ມແຂ້ວ
ໄມ້ສັກ

horse
mare
zebra
valuable
sensitive
generous
alive (adj)
survive
efficient
termite
flies
fruit fly
layer
river
female breeding stock
hydraulic
wood, sticks
margosa, neem tree
cross
broom
dwarf tree, miniature
hardwood
tooth pick
teak, teak wood

ໄມ້ສ້າວເກາະໝາກໄມ້	fruit picker
ໄມ້ໃຊ້ຈັມເບ້ຍໄມ້	dibble
ໄມ້ດູ່	dipterocapus, macrocapus
ໄມ້ດອກ	flowering tree
ໄມ້ແດງ	red wood
ໄມ້ຕີເທັນນິດ	bat, tennis racket
ໄມ້ແຕ້	hardwood
ໄມ້ຕີກອບ	golf club
ໄມ້ຕອກ	bamboo strips
ໄມ້ຕາຍ	dead tree
ໄມ້ທີ່ໃຊ້ສຳລັບຈັມເບ້ຍໄມ້	dibble
ໄມ້ເທົ່າ	walking stick, cane, rod
ໄມ້ທ່ອນ	log
ໄມ້ເນື້ອແຂງ	hard wood
ໄມ້ເນື້ອອ່ອນ	soft wood, light wood, herbaceous
ໄມ້ບັນທັດ	ruler
ໄມ້ປະດັບ	ornamental plants
ໄມ້ແປຮູບ, ໄມ້ເລື່ອຍ	timber, lumber
ໄມ້ໄຜ່	bamboo
ໄມ້ຟືນ	fire wood
ໄມ້ແມັດ, (ສຳລັບວັດແທກ)	meter, yardstick
ໄມ້ຍືນຕົ້ນ	perennial plants, standing timber
ໄມ້ລົ້ມລຸກ, ພືດລົ້ມລຸກ	annual plant
ໄມ້ອັດ	plywood
ໄມ້ຮົ່ມ, ໄມ້ປະເພດໃຫ້ຮົ່ມ	shady tree
ເມົາ	drunk
ເມກ	cloud
ມັງຄູດ	mangosteen
ມຸງຫຼັງຄາ	to thatch

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ມຸ້ງ	mosquito net
ແມງ	insect
ແມງກະສາບ, ແມງສາບ	cook roach
ແມງກະບີບິນໄວ	rice skipper
ແມງກະເບື້ອ	butter fly
ແມງກະເບື້ອກາງຄືນ	moth
ແມງແຄງຍາວ	rice bug
ແມງແຄງດຳ	black bugs
ແມງງອດ, ແມງເງົາ	scorpion
ແມງຊອນ	mole cricket
ແມງດາ	giant water bug
ແມງດຳໝາມ	hispa
ແມງເຕົ້າຄຳ	beetle, land
ແມງເຕົ້າທອງ	ladybird beetle
ແມງບີ້, ແມງບໍ່	dragon fly
ແມງປີກແຂງ	beetle
ແມງມ້າ	praying mantis
ແມງມີ່	gnat
ແມງມີ່ຂາວ	white fly
ແມງໄມ້	insect
ແມງໄມ້ເປັນປະໂຫຍດ	beneficial insect
ເມືອງ	district
ເມືອງຫຼວງ	capital
ມັດ	bind
ມັດເຂົ້າ, ຟ່ອນເຂົ້າ	bundle
ມີດ	knife
ມີດງັບ	jackknife, penknife, pocket knife
ມີດຕັດ (ສຳລັບຕັດເຄື່ອງ)	scissors
ມີດຕັດ (ສຳລັບຕັດໄມ້)	shears

ມີດຕັດໃຊ້ຕັດຕອນກິ່ງໄມ້	secateurs
ມີດທີ່ມີໃບມີດໃຫຍ່ກວ້າງ	machete
ມືດ, ຄຳ	dark
ເມັດ, ແກ່ນ, ໃນ (ພືດ)	seed, grain
ເມັດພັນດີ	good seed
ເມັດພັນບໍລິສຸດ	breeder seed
ເມັດພັນພື້ນຖານ	foundation seed
ເມັດພັນຢັ້ງຢືນ	certified seed
ເມັດພັນລົງທະບຽນ	registered seed
ເມດຕາ, ໃຈກວ້າງຂວາງ	generous
ແມັດ	meter
ແມັດກໍ້	tape measure
ແມັດກ້ອນ	cubic meter
ມືດ, ໂຕມືດ	ant
ມືດແດງ	red ant
ມືດລູກ	uterus, womb
ມອດ, ໂຕມອດ	weevil, woodworm, grain weevil
ມັນ	fat, grease, oil
ມັນກອຍ, ມັນຫົບ	yam, yam bean (jicama)
ມັນດ້າງ	sweet potato
ມັນຕົ້ນ	cassava (tapioca)
ມັນຝຣັ່ງ	potato, Irish potato
ມູນຄ່າຂອງໂອກາດດ້ານເສດຖະກິດ	opportunity cost
ມູນນິທິ, ຈັດຕັ້ງສະຖາບັນ	foundation
ມົນລະພາວະ, ມົນລະພິດ	pollution
ມອນ, ຕົ້ນມອນ	mulberry
ມ້ອນ, ໂຕມ້ອນ	silkworm
ມວນ	stink bug, shield bug
ແມວ	cat

ຢ

ຢາ	medicine, drug
ຢາຂ້າສັດຕູພືດ	pesticide
ຢາຂ້າເຊື້ອໂລກ	germicide, disinfectant
ຢາຂ້າເຊື້ອລາ	fungicide
ຢາຂ້າແມ່ທອງ	vermicide (v), wormer
ຢາຂ້າແມງໄມ້	insecticide
ຢາຂ້າຫຍາ	herbicide
ຢາສູບ	tobacco
ຢາເສບຕິດ	drug
ຢາດູດຊີມ (ໃຊ້ສຳລັບປາບສັດຕູພືດ)	systemic pesticide
ຢາທາຊະນິດນ້ຳມັນ	ointment
ຢາເປືອໝູ	rodenticide
ຢາຝີນ	opium
ຢາພິດ	poison
ຢາວິຕາມິນ, ຢາບຳລຸງຮ່າງກາຍ	vitamin
ຢາວັກຊີນປ້ອງກັນພະຍາດ	vaccine
ຢາຮາກໄມ້	herbs, medicinal root
ຢ່າງນົມ, ອອກນົມ	to wean
ຢູ່ຖາວອນ	stay permanently
ຍ້າ, ເຫັນໜັກ	to accentuate, repeat
ຢາງ	rubber
ຢາງໄມ້, ຂີ້ຊີ	resin
ຢ່າງກວ້າງຂວາງ	widely
ຢ່າງຕາຍ, ອັນຕະລາຍ	deadly
ຍືດ, ຕໍ່	to prolong
ຢຸດນິ້ງ	to stagnate
ຢອດ (ຢອດແກ່ນ, ຢອດເມັດ)	plant (seed in hills)

ຍີມ, ຂໍຍີມ

to borrow

ຮອຍ

trace

ລ

ລະດູ, ລະດູການ

season

ລະດູໃບໄມ້ປົ່ງ

spring

ລະດູໃບໄມ້ຫຼົ່ມ

autumn

ລະດູຝົນ

rainy season, wet season

ລະດູແລ້ງ

dry season

ລະດູໜາວ

cold season, winter

ລະດູຮອນ

hot season, summer

ລະດັບ

level

ລະດັບນ້ຳ

water-level

ລະດັບນ້ຳໃຕ້ດິນ

water-table

ລະດົມ

to mobilize

ລະບາຍນ້ຳ

to drain, irrigate

ລະບາດ, ໂລກລະບາດ, ພະຍາດລະບາດ

epidemic

ລະເບີດ, ແຕກຂຶ້ນ

to explode

ລະເບີດ, ລູກລະເບີດ

bomb

ລະເບີດຝັງດິນ

land-mine, bombie

ລະເບີດຝັງດິນທີ່ຍັງບໍ່ແຕກ

UXO (Unexploded Ordnance)

ລະບົບ

system

ລະບົບກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ໃນຮູບແບບຟາມ

farm-based agroforestry

ລະບົບກຳມະສິດຊັບສິນ

property rights system

ລະບົບກຳມະສິດນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ

land tenure systems

ລະບົບການສືບແທນຂອງພືດ

plant succession

ລະບົບການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ

land use system

ລະບົບການປູກພືດ

cropping system

ລະບົບການລ້ຽງສັດ ແລະ ປ່າໄມ້	silvopastrial system
ລະບົບຊີວະກາຍະພາກ	biographical system
ລະບົບທີ່ງ່າຍລ້ຽງສັດແບບບໍ່ມີການຄວບຄຸມ	unregulated farming system
ລະບົບນິເວດ	ecosystem
ລະບົບນິເວດກະສິກໍາ	agro-ecosystem
ລະບົບນໍ້າຝົນ	precipitation
ລະບຽບ, ກົດລະບຽບ	rule, regulation
ລະມຸດ	sapodilla, naseberry (fruit)
ລະລາຍ	to dissolve, melt
ລະລາຍໃນນໍ້າ	water-soluble
ລະວັງ	beware, be careful
ລະຫວ່າງ	between, among
ລະເຫີຍອາຍ	to evaporate
ລະຫັດ, ກັງຫັນນໍ້າ (ໃຊ້ສໍາລັບຫົດນໍ້າເຂົ້າໃສ່ນາ)	water-wheel
ລະອອງເກສອນ	pollen grains
ລາຄາ	cost, price
ລາຄາຖືກ	cheap, inexpensive
ລາຄາໃນບ່ອນຜະລິດ	price at the farm gate
ລາຄາແພງ	expensive
ລາຊິນີ	queen
ລ່າສັດ, ການລ່າສັດ	hunt (v), hunting
ລຸກລາມ, ທໍາລາຍພືດປູກ	ravage (pests ravaged the crop etc)
ເລຂານຸການ	secretary
ເລັ່ງໃສ່, ສຸມໃສ່	focus on
ໂລຫະ	metal
ລ້ຽງ (ໃຊ້ສໍາລັບຂົນດິນ)	wheelbarrow
ໂລກງວ (ໃຊ້ກັບນິອດ)	bolt
ໄລຍະ, ຫວ່າງ	distance, spacing

ໄລຍະສູງ, ຄວາມສູງ	altitude
ໄລຍະຕັ້ງທ້ອງ, ໄລຍະຖືພາ	gestation period
ໄລຍະນອນພັກຂອງໂຕດັກແດ້	chrysalis
ໄລຍະໃຫ້ນົມ (ສັດ)	lactation period, unweaned
ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງແຖວ	planting space, planting interval
ໄລເຜິ້ງ	barb, sting
ເລົ້າເຂົ້າ, ຖ່ອມເຂົ້າ, ປອກເຂົ້າ	rice store, grain storage hut
ລຳໄສ້, ໄສ້	intestine
ລຳໄສ້ນ້ອຍ	small intestine
ລຳໄສ້ໃຫຍ່	large intestine
ລຳໃຍ	longan
ລຳຕົ້ນ, ຕົ້ນ	stem, trunk
ລ້ຳລວຍ, ອຸດົມສົມບູນ, ຮັ່ງມີ	rich, wealth, affluent
ລັກສະນະ	characteristics
ລັກສະນະພາຍນອກ, ລັກສະນະ	physical appearance
ທາງດ້ານຮ່າງກາຍ	
ລູກ	child, offspring
ລູກໄກ່, ໄກ່ນ້ອຍ	chick
ລູກກົກ	eldest child
ລູກຄ້າ	customer
ລູກງົວ (ງົວນ້ອຍ)	calf, calves
ລູກຈ້າງ	employee
ລູກຊອດ, ພັນຊອດ, ພັນປະສົມ	half breed, hybrid
ລູກຊີ້ນ (ປາ, ຊີ້ນ)	fish ball or meat ball
ລູກໃນທ້ອງ, ຕົ້ນອ່ອນໃນເມັດ,	embryo
ໝໍ້, ຈາວ (ຂອງພືດ)	
ລູກປືນ	bullet
ລູກແມວ	kitten
ລູກໝີ້	debtor

ລູກຫຼານ (ຄົນ, ສັດ)	offspring
ເລກສູນ	zero
ເລກທີ, ນ້ຳເບີ	number
ແລກປ່ຽນ	to exchange, barter
ລົກ, ລົກໄກ່	pen, chicken coop
ໂລກເນົາຄໍດິນ	damping off
ໂລກໜອງຂໍ້ (ໃນສັດ)	glanders
ໂລກໜູອດລົມອັກເສບ	infectious bronchitis
ໂລກຫວັດ	cold
ໂລກ, ໜ່ວຍໂລກ	world
ໂລກກີບເນົາ	foot rot
ໂລກຂາດທາດໄອດິນ, ໂລກຄໍໜຽງ	iodine deficiency disorder (goiter)
ໂລກງົວບ້າ	mad cow disease (BSE)
ໂລກຕາ (ງົວ, ຄວາຍ)	pink eye
ໂລກເຕົ້ານົມອັກເສບ	mastitis
ໂລກຕິດຕໍ່	infectious disease
ໂລກຕີນ ແລະ ປາກເປື້ອຍ	foot and mouth disease
ໂລກຖອກທ້ອງ (ງົວ, ຄວາຍ)	scours
ໂລກແທ້ງຕິດຕໍ່	brucellosis
ໂລກທ້ອງບິດ	dysentery
ໂລກເນົາເປື້ອຍ, ເຊື້ອເພັດທຳລາຍເບ້ຍໄມ້	pythium
ໂລກນ້ຳຄ້າງ	downy mildew
ໂລກນິວຄາສເຊິນ (ໄກ່, ນົກ)	newcastle disease
ໂລກເປື້ອອາຫານ	off feed
ໂລກແບກທີເຣຍ, ພະຍາດແບກທີເຣຍ	bacterial disease
ໂລກບິດໃນໄກ່	coccidiosis
ໂລກບວມໃນສັດ	bloating
ໂລກຜິວໜັງ	skin disease
ໂລກຢ້ານນ້ຳ	rabies

ໂລກຮາກເນົ່າ	root rot
ໂລກລະບາດ, ໂລກຕິດຕໍ່	epidemic
ໂລກໜອງຂໍ້ (ໃນສັດ)	glanders
ໂລກໜອດລົມອັກເສບ	infectious bronchitis
ໂລກອະຫິວາ	cholera
ໂລກອາຫິວາໄກ່	fowl cholera, diarrhea (chicken)
ໂລກອາຫິວາໝູ	swine-fever (cholera)
ໂລກອັນຕະລາຍຊະນິດໜຶ່ງຂອງ	anthrax
ງົວ ແລະ ແກະ	
ໂລກອັນເທຣກນິດ	anthracnose
ໂລກເຮື້ອນ	leprosy
ເລິກ	deep
ເລືອກ	to choose, elect, select
ລັງສາດ	langsats (fruit)
ລ້າງ	to wash
ລົງ	monkey
ເລັ່ງ	to speed, accelerate
ແລ້ງ, ແຫ້ງແລ້ງ	dry, arid
ລົງທຶນ	to invest
ລ້ຽງ, ຍົກ	to raise, nurture, domesticate
ລ້ຽງ, ປ້ອນ	to feed
ລ້ຽງສັດ	to breed animals
ລ້ຽງຊີບແບບພຽງພໍ	to subsist
ລວງຮອງ, ແປງຮອງ	plough a furrow
ລວງລະເມີດ	poaching
ລວງລ້າເຂດແດນ, ບຸກລຸກ	trespass
ລາຍການ	programme
ລາຍຈ່າຍ	expenses
ລາຍໄດ້, ເງິນລາຍໄດ້	income

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ລອຍນ້ຳ	to swim
ເລື້ອຍ	saw (v.n)
ລາດ	to pour over, pave, spread
ລົດເຂັນສຳລັບຂົນດິນ	wheelbarrow
ລົດຕີນເຫຼັກ, ລົດຕີນເຂັບ	bulldozer
ລົດໄຖ	tractor
ລົດໄຖນາຊະນິດບໍ່ໄດ້ນັ່ງຂັບ,	power tiller (iron buffalo)
ລົດໄຖນາເດີນຕາມ	
ລົດຖີບ	bicycle
ລົດບັນທຸກ	lorry, truck
ລົດພວງຫ້ອຍຕາມ, ມ້ອກລົດ	trailer
ລົດເມ	bus
ເລືອດ	blood
ເລືອດອອກ	to bleed
ລວດ, ເສັ້ນລວດ	wire
ລັນເຕົາ	sugar pea, mangetout
ລັ້ນ (ລັ້ນໃນຫົວໃຈ, ຄວບຄຸມການ	valve
ການໄຫຼຜ່ານຂອງວັດຖຸແຫຼວ)	
ລີ້ນ	tongue
ລີ້ນຈີ່	lychee
ລີ້ນຊັກ	drawer
ແລນ, ໂຕແລນ	monitor lizard
ແລ່ນ	to run
ລົ້ນ, ຖ້ວມ, ໄຫຼລົ້ນ	to overflow
ເລັບ, ເລັບສັດ	nail, claw
ເລັບມື	finger nails
ລົບ	subtract, minus
ລືມ	forget
ລຸ່ມ	below, under, low

ເລັມ (ເສັດເລັມຫຍາ)

to graze

ລົມ

wind

ລົມ, ເວົ້າ, ສົນທະນາ (ກັບ)

to talk

ລົມພະຍຸ

storm

ລົ້ມ

fall

ລ້ອມ

to surround

ລ້ອມຮົ້ວ

to fence in

ເລີ່ມປະຕິບັດ

to implement

ແລ້ວແຕ່, ຂຶ້ນຢູ່ກັບ

depend on

ວ

ວາລະກອງປະຊຸມ

agenda

ວິກິດການ

crisis

ວິເຄາະ

analyze

ວິສະວະກຳ

engineering

ວິສະວະກອນ

engineer

ວິສາຫະກິດຜະລິດກະສິກຳ

farm enterprise

ວິຊາ

subject

ວິຊາການ, ຜູ້ຊຳນານ

technician

ວິຕາມິນ (ຢາບຳລຸງຮ່າງກາຍ)

vitamin

ວິທະຍາສາດ

science

ວິທະຍາໄລ

college

ວິທະຍຸ

radio

ວິທີ

ways, method

ວິທີເຮັດໃຫ້ມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ

stakeholder approach

ວິນາທີ

second

ເວລາ

time

ເວລາກາງຄືນ, ເວລາຄໍ່າ

night-time

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ເວລາກາງເວັນ	day-time
ເວລາເຊົ້າ	morning
ເວລາໃດ	when
ເວລາທຸ່ງ	noon
ເວລາທຸ່ງຄືນ	midnight
ເວລານອນ	bed-time
ເວລາບ່າຍ	afternoon
ເວລາຫວ່າງ	free time, leisure
ໄວ	quick, fast
ໄວໄຟ	inflammable
ວັກແທກ	to measure
ວຽກ, ວຽກງານ	work
ວຽກງານນອກພື້ນທີ່ກະສິກໍາ	off-farm employment
ວາງໄຂ່	to lay eggs
ວາງແຜນ	to plan
ວົງກົມ, ວົງມົນ	circle
ວົງປີ (ໃຊ້ໃນການນັບອາຍຸຂອງຕົ້ນໄມ້)	annual rings
ວັດທະນະທຳ	culture
ວັດຖຸດິບ	raw material
ວັນ	day
ວັນເກີດ	birthday
ວັນຄູ	Teacher's day
ວັນຈັນ	Monday
ວັນເສົາ	Saturday
ວັນສຸກ	Friday
ວັນຊາດ	National day
ວັນນະໂລກ	tuberculosis
ວັນພະຫັດ	Thursday
ວັນພຸດ	Wednesday

ວັນອາທິດ

Sunday

ວັນອັງຄານ

Tuesday

ຈຸ້ນເສັ້ນ

bean noodles

ແວ່ນຂະຫຍາຍ

magnifying glass

ຫ

ຫາເງິນ

to earn money

ຫຸ່ນ, ຫຸ່ນໄລ່ກາ

scarecrow

ຫູ

ear

ເຫົ່າ

to bark

ແຫ

fish net

ຫໍ່, ມ້ວນ, ມັດ, ໂຄ້ງ

bale

ເຫື່ອອອກ, ເຫື່ອ

sweat (v, n)

ຫົວ (ພືດ)

tuber, corm, bulb

ຫົວ

head

ຫົວ, ຫົວຂວັນ

laugh

ຫົວກະໂຫຼກ

skull

ຫົວກາຣິດ

carrot

ຫົວເຂົ້າ

knee

ຫົວໃຈ

heart

ຫົວຈິກ (ຈິກໃຊ້ຊຸດ)

adze

ຫົວສີໄຄ

lemon grass

ຫົວສູບ

nozzle

ຫົວທຽນ

sparking plug

ຫົວນ້ຳມັນ

essential oil

ຫົວນ້ຳຫອມ

essence

ຫົວນົມ (ສັດ)

teat, nipple

ຫົວບົດ (ຊີ້ຜັກຊະນິດໜຶ່ງ)

beets

ຫົວຜັກກາດ	turnip
ຫົວຜັກກາດຂາວ	Chinese radish
ຫົວຜັກກາດຫວານ	sugar beet
ຫົວພືດ	bulb, tuber, corm
ຫົວລົມ	early winter
ຫົວທຸງອກ	to turn grey
ຫົວໜ້າ ຫ້ອງການປ່າໄມ້ແຂວງ	Head of Provincial Forestry Office
ຫົວໜ້າ ຫ້ອງການປ່າໄມ້ເມືອງ	Head of District Forestry Office
ຫົວໜ້າ ຫ້ອງການລ້ຽງສັດແຂວງ	Head of Provincial Livestock Office
ຫົວໜ້າ ຫ້ອງການລ້ຽງສັດເມືອງ	Head of District Livestock Office
ຫົວອາຫານ	concentrate, pelleted feed
ຫົວອາຫານ, ອາຫານເສີມ	supplementary food
ໄຫ	pot, jar
ໃຫ້ກູ້ຢືມ, ເງິນກູ້	loan
ໃຫ້ກຳລັງໃຈ, ສະໜັບສະໜູນ	to encourage
ໃຫ້ຜົນຜະລິດ, ຜົນຜະລິດ	to yield, yield
ໃຫ້ຢືມ	to lend
ໃຫ້ອາຫານສັດ, ເກືອສັດ	to feed
ເຫົາ, ໂຕເຫົາ	louse, lice (head lice)
ທຳ, ໄຂ່ທຳ	testicle
ຫັກ, ແຕກ	to break, broken
ຫຼຸກ	loom
ຫາງ	tail
ທຸງສາ	castor bean
ແຫ່ງຊາດ	national
ແຫ່ງພາກພື້ນ	regional
ແຫ່ງແລ້ງ	drought, arid
ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ	District Agriculture and Forestry Office
ຫ້ອງການສາທາລະນະສຸກ	Health Department Office

ຫ້ອງການປ່າໄມ້ແຂວງ	Provincial Forestry Office
ຫ້ອງການໄປສະນີ	Post Office
ຫ້ອງການປົກຄອງແຂວງ	Provincial Administration
ຫ້ອງປະຊຸມ	hall (meeting place)
ຫອຍ	shell fish
ຫອຍກາບ	ribbed clam
ຫອຍໂຂ່ງ, ຫອຍນາ	abalone, mud snail (in the rice field)
ຫອຍຂົມ	pond snail (in the rice field)
ຫອຍແຄງ	cockle
ຫອຍຈູບ	winkle
ຫອຍສັງ	conch shell
ຫອຍທະເລ	sea shell
ຫອຍທາກ	snail, garden snail
ຫອຍນາງລົມ	oyster
ຫອຍມຸກ	pearl oyster
ຫອຍແມງພູ	mussel
ຫອຍຫຼອດ	worm shell
ຫ້ວຍ, ສາຍນ້ຳ	creek, tributary
ຫັດຖະກຳ	handicraft
ເັດ	mushroom
ເັດນາງລົມ	oyster mushroom
ເັດເຟືອງ	straw mushroom
ເັດຫູໜູ	rat's ear mushroom
ຫົດ	shrink
ຫົດນ້ຳ	to water
ໂຫດຮ້າຍ	wicked
ຫັນ, ປິດ, ກະແຈເລື່ອນ	wrench (v,n)
ຫານ	divide
ຫານ	goose

ຫິນນ້ອຍ	gravel, pebble
ຫິນ	stone
ຫິນຄວາດ (ແຮ່ແກ້ວ ຫຼື ຊາຍຊະນິດໜຶ່ງ)	quartz
ຫິນປູນ	limestone
ຫຸ້ນ, ຫຸ້ນສ່ວນ	share
ຫິນທາງ, ເສັ້ນທາງ, ສາຍທາງ	route, way, road, street
ຫອນ (ໄກ່)	comb
ຫອນ, ເທົ່າຫອນ	to howl
ຫອນໄກ່	chicken comb
ຫີບ, ກ່ອງ	box
ເທັບ, ໂຕເທັບ	tick
ຫອມ	aroma
ຫອມແດງ	shallot
ຫາວ (ນອນ)	to yawn
ຫິວເຂົ້າ	hungry
ຫິວນ້ຳ	thirsty
ແຫ່ວ	shrivel (v), wilt (to be wilting), faded
ແຫ່ວແຫ້ງ	to wither

ຫຍ

ຫຍ້າໄຂ່ຂຽດໜວດປາດຸກ	fimbristylis miliacea
ຫຍ້າເຂົ້ານົກສີປົວ ຫຼື ເອີກເຕົ້າ	E.glabrescens
ຫຍ້າຄົມປາວ ຫຼື ຫຍ້າຮັງກາ	Cyperus iria
ຫຍ້າຕີນກາ ຫຼື ຫຍ້າຜັກຄວາຍ	leusine indica
ຫຍ້າຕີນນົກ	D. setigera
ຫຍ້າຕີນນົກ	Digitaria ciliaris
ຫຍ້າຕູ້ມຫຼູ	Cyperus difformis
ຫຍ້າແຫ້ວໝູ	Cyperus rotundus

ຫຍ້າກິນີ	Guinea grass
ຫຍ້າເນເປຍ, ຫຍ້າຂົນ	Napier grass
ຫຍ້າຮູຊີ	Ruzi grass
ຫຍ້າແຮມິນ	Hamil Guinea grass
ຫຍ້າ	grass, weed
ຫຍ້າກ້ານທູບ	Ischaemum rugosum
ຫຍ້າເຂົ້າແດງ	Oryza sativa
ຫຍ້າເຂົ້ານົກ	Echinochloa crus-galli
ຫຍ້າຄາ	Imperata cylindrica
ຫຍ້າດອກຂາວ	Leptochloa chinensis
ຫຍ້າປ້ອງ	reed
ຫຍ້າແຝກ	Bermuda grass
ຫຍ້າແຫ້ງ	hay, fodder
ຫຍ້າໝັກ, ຫຍ້າສົດໝັກໄວ້ເປັນອາຫານສັດ	silage
ຫຍ້າໝັກໃຊ້ເປັນອາຫານສັດໃນລະດູໜາວ	silo
ໃຫຍ່	big, large (adj)
ໃຫຍ່, ເຕີບໂຕ	to grow up
ໃຫຍ່ເຕັມສ່ວນ, ເປັນຜູ້ໃຫຍ່	mature
ຫຍ້າ	to chew
ເຫຍືອກ, ໂຖນ້ຳ, ກະຕຸກນ້ຳ	jug
ຫຍາບ	coarse, rough, crude, tough

ຫງ

ເຫງົາ	lonely
ເຫງົານອນ	be sleepy
ເຫງົ້າ	sucker, rhizome
ຫງອກ	grey
ເຫງືອກ	gums (in the mouth)

ເທງືອກ, ຟັນພິມ
ຫງາຍ, ຫງາຍຂຶ້ນ
ເທງັນ

gill
turn face up
civet cat (North Laos) zool

ໜ

ໜາ
ໜ້າ
ໜ້າກາກ
ໜ້າແຂງ
ໜ້າດິນ
ໜ້າທີ່
ໜ້າຜາ
ໜ້າຜາກ
ໜ້າພຽງ
ໜ້າເອິກ, ນົມ
ໜີຢ່າງລັບໆ, ໜີ
ໜີ້
ໜູ
ໜູນາ
ໜູພຸກ
ແໜ (ແໜເປັດ)
ໜໍ່, ແໜງ
ໜໍ່ທີ່ປົງໃໝ່, ງອກ
ໜໍ່ໄມ້
ໜໍ່ໄມ້ທີ່ເກີດຈາກຮາກທີ່ຕົ້ນຖືກຕັດ,
ແຕກໜໍ່ຂຶ້ນມາໃໝ່
ໜໍ່ໄມ້ຝຣັ່ງ
ໜັກ

thick
face, in front of, arrow
mask (protective wear for face)
shank
top soil
function, duty
cliff, ravine
forehead
surface
chest (body), breast
to abscond
debt
mouse, rat, rodent
field mouse
bandicoot
duck weed
shoot, rhizome, stolon
sprout (n, v)
bamboo shoot, bamboo sprout
ratoon (a new shoot after cropping)

asparagus
heavy

ໜອກ (ງົວ)	hump
ໜັງສືເດີນທາງ	passport
ໜັງສືດ	leather, hide, pelt (skin of animal)
ໜຶ່ງໃນສີ່, ສັງວ, ໜຶ່ງສ່ວນສີ່, ໂຕມາດ	quarter
ໜອງ, ເປັນໜອງ, (ບາດແຜ)	pus
ໜອງໃນ, ໂລກໜອງໃນ	gonorrhoea
ໜອງນ້ຳ	pond
ໜຽງ, ຄໍໜຽງ	dewlap
ໜວຍ	unit
ໜ່ວຍ, ໝາກ	fruit (classifier)
ໜ່ວຍກຳເນີດຂອງພືດ	spore
ໜ່ວຍປ້ອງກັນ ແລະ ປາບສັດຕູພືດ	Plant Protection Unit
ໜວດ	moustache
ໜວດປາ, ງຸ່ງປາ	barb
ໜວດແມວ (ຫຼື ສັດອື່ນໆ)	whiskers
ໜານ (ຜັກ)	bed (vegetables)
ໜານ, ແປງ	plot
ໜານກ້າ, ໜານເພາະ	seed bed, nursery
ໜານສາທິດ	demonstration plot
ໜານທົດລອງ	test-bed
ໜານພື້ນໝອກ	mist irrigation bed (bench)
ໜອນ, ໂຕໜອນ	larva of dipteral and some lepidoptara
ໜອນແມງວັນ	whorl maggot
ໜາມ	thorn
ໜາມໝາກຈັບ (ໃຊ້ລ້ອມຮິ້ວ)	barbed wire
ໜຸ່ມ, ອ່ອນ	young
ໜາວ	cool
ໜຽວ	sticky

ໝ

ໝາ

ໝາຈອກ

ໝາໃນ

ໝີ

ໝີ່

ໝູ (ທົ່ວໄປ)

ໝູ

ໝູແມ່, ໝູສາວ

ໝູ

ໝູບ້ານ

ເໝາະສົມ, ແທດເໝາະ

ໝໍ້

ໄໝ

ໄໝເສັ້ນນອນ

ໄໝເສັ້ນພຸ່ງ, ໄໝເສັ້ນຕັ້ງ

ໄໝ້

ໃໝ່

ໝາກ (ຄູ່ວ)

ໝາກ, ໜວຍ

ໝາກກະທັນ

ໝາກກະລໍ່າ

ໝາກກາກາວ

ໝາກເກືອ

ໝາກກອກ

ໝາກຈູງງ

ໝາກກຸງງ

ໝາກກຸງງສົ້ມ

dog

fox

hyena, jackal

bear

rice vermicelli

swine

pig, hog

sow

section, group, hamlet

village

favorable, suitable, appropriate

pot, cooking pot

silk

woof silk

warp silk

burn

new

betel nut

fruit (classifier)

jujube

snake-fruit

cocoa

ebony fruit

hog plum

rose apple

orange, tangerine

sour orange

ໝາກກຸ້ງນ້ອຍ	mandarin orange
ໝາກກຸ້ງໃຫຍ່	grapefruit
ໝາກກວຍ	banana
ໝາກເກັ້ນ	east Indian plum
ໝາກຂີ້ທູດ	lime (rough lemon), kaffir lime
ໝາກເຂືອ	eggplant
ໝາກເຂືອຂຶ້ນ	small wild eggplant
ໝາກເຂືອເຄືອ	cherry tomato
ໝາກເຂືອບ້າ	datura
ໝາກເຂືອຫໍ່ມ້າ	eggplant
ໝາກໄຂ່ປູ	blackberry
ໝາກຂຽບ	custard apple, sugar apple, sweet-sop
ໝາກຂຽບຝຣັ່ງ	soursop
ໝາກຂາມ	tamarind
ໝາກຂາມເທບ	manila tamarind
ໝາກຂາມປ້ອມ	Indian gooseberry
ໝາກຂາມຫວານ	sweet tamarind
ໝາກເຄັງ	hardwood-tree fruit
ໝາກແຄ້ງ	eggplant
ໝາກຄາຍ	peach
ໝາກຄາຍເຂົ້າ	apricot
ໝາກຄຸ້ງວ	betel nut, areca-nut, betel nut palm
ໝາກງາ	sesame
ໝາກເງາະ	rambutan
ໝາກແງວ	sour lychee
ໝາກຈາກ	nipa palm nut
ໝາກຈອງ	nachi, Asian pear
ໝາກຈັບ	water chestnut
ໝາກສະຕໍເບີຣີ	strawberry

ໝາກສາເກ	breadfruit
ໝາກສີດາ	guava
ໝາກສຸກ, ໝາກໄສ	small pox, chicken pox
ໝາກສົ້ມ (ຈຳພວກໝາກນາວ)	citrus (generic)
ໝາກສົ້ມພໍດີ	rosella
ໝາກຍົມ	gooseberry, chines star
ໝາກເຕືອ	fig
ໝາກເດືອຍ	job's tears (fruit)
ໝາກເລັ່ນ	tomato
ໝາກຕາກົບ	governor's plum
ໝາກຕາໜ່າງໃສ່ກັນເຜິ້ງ	veil
ໝາກແຕງກວາ	cucumber
ໝາກແຕງໂມ	water melon
ໝາກແຕງລາຍ	cantaloupe
ໝາກແຕງລາຍ, ໝາກແຕງໃຫຍ່	honey dew melon
ໝາກແຕງເຫຼືອງ	rock melon
ໝາກຕ້ອງ	type of mangosteen, santol (maliaceae)
ໝາກຕານ	sugar palm fruit
ໝາກໂຕ່ນ	large gourd
ໝາກຕູມ	bael fruit
ໝາກຕາວນ້ອຍ (ຊະນິດເປັນແຂງຄືໝາກ)	date palm, date
ໝາກຖົ່ວ	bean
ໝາກຖົ່ວຂຽວ	green bean
ໝາກຖົ່ວງອກ	bean sprout
ໝາກຖົ່ວຊະນິດໜຶ່ງ	lentil
ໝາກຖົ່ວຍາວ	long bean
ໝາກຖົ່ວດິນ	peanut
ໝາກຖົ່ວລຽນ	durian
ໝາກຖົ່ວແຮ	pigeon pea

ໝາກຄັນທະລິດ	cheremoya
ໝາກນ້ຳ	type of squash
ໝາກນ້ຳ, ໝາກນ້ຳເຕົ້າ	bottle gourd
ໝາກນ້ຳນົມ	star apple
ໝາກນອຍ	type of gourd
ໝາກນັດ	pineapple
ໝາກນາວ	lime, lemon
ໝາກເບີຣີ	berry
ໝາກປົວ	lotus
ໝາກປົກ	type of almond
ໝາກບານ	football
ໝາກເປັນ (ເປັນໜ່ວຍສີແດງນ້ອຍ)	persimmon
ໝາກບວບ	gourd
ໝາກບວບ, ໝາກນອຍ	sponge gourd, loofah
ໝາກປີ	banana flower
ໝາກແປບ, ຖົ່ວແຮ	pigeon pea
ໝາກໂປມ	apple
ໝາກຜາງ	gandaria, marian plum
ໝາກເຜັດ	hot pepper, chilli
ໝາກເຜັດຂີ້ໜູ	bird pepper
ໝາກເຜັດແຫ້ງ	dried pepper
ໝາກເຜັດໃຫຍ່	bell pepper, paprika
ໝາກເຜັດໃຫຍ່, ໝາກເຜັດຫວານ	sweet pepper
ໝາກຝຣັ່ງ	chewing gum
ໝາກພິລາ	pomegranate
ໝາກພິກໄທ	black pepper
ໝາກພູກ, ໝາກສົ້ມໂອ	pomelo, shaddock
ໝາກພາວ	coconut
ໝາກໄຟ	rambi, sour berry

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ໝາກເຟືອງ	carambola, star fruit, bilimbi
ໝາກມັ້	jack fruit
ໝາກໂມ	water melon
ໝາກໂມນ້ຳເຜິ້ງ	honeydew melon
ໝາກໄມ້	fruit
ໝາກມັງຄຸດ	mangosteen
ໝາກມ່ວງ	mango
ໝາກມ່ວງຫິມະພານ	cashew
ໝາກມອນໄຂ່	mulberry egg fruit
ໝາກລະມູດ	sapodilla, naseberry
ໝາກລໍ້, ລໍ້ໃຊ້ສຳລັບແລ່ນສາຍພານ	pulley
ໝາກລຳໄຍ	longan
ໝາກລັງສາດ	langsat
ໝາກລີ້ນຈີ່	lichee (lychee)
ໝາກເລັ່ນ	tomato
ໝາກຫຸ່ງ	papaya
ໝາກແໜງ	cardamom
ໝາກນອດ	prickly pear
ໝາກຫວ້າ	Java plum
ໝາກລະແຊງ (ໝາກອາງຸ່ນ)	grape
ໝາກອາໄວກາໂດ	avocado
ໝາກອຶ	pumpkin
ໝາກໂອລິບ	olive
ໝາກຮະ, ໝາກໄຊ້	bitter gourd
ໝອກ	fog, mist
ເໝືອງ	channel
ໝົດ, ໝົດແຮງ	exhausted
ໝູນອ້ອມ	turn around
ເໝັນ, ຄວາມເໝັນເນົາ	to stink, stink, putrid

ຫຼູ, ຫລ

ຫຼາ (ວັດແທກ)

ຫຼຸມ, ຊຸມ

ຫຼຸດ, ຫຼຸດຜ່ອນ

ຫຼຸດລາຄາ

ໄຫຼ

ໄຫຼຊຶມ

ໄຫຼອອກ

ໄຫຼ, ປ່າໄຫຼ

ຫຼັກການ

ຫຼັກສຳຄັນ

ຫຼັກສູດ

ຫຼັກຖານ

ຫຼັກປັກເປັນເຂດແດນ, ທີ່ໝາຍ, ຂີດໝາຍ

ຫຼີກລ້ຽງ, ຍົກເວັ້ນ

ເຫຼັກ

ເຫຼັກໄຂກວງ

ເຫຼັກສະແລັງ (ໃຊ້ງັດ)

ເຫຼັກໃຊ້ຫັນນິ້ວ

ເຫຼັກຕະໃບຖູໄມ້

ຫຼີກ, ຖອນ

ຫຼີກກ້າ

ເຫຼືອກ, ໂຕເຫຼືອກ

ຫຼັງ

ຫຼັງຄາ

ຫຼັງຈາກນັ້ນ

ແຫຼ່ງນ້ຳ

yard (measurement)

hole

to reduce, alleviate, cut down, decrease

to lower the price, reduce the

price, on sale

to flow

percolate

out flowing

shoulder

principle

mainstay, main

curriculum

evidence

landmark

to avoid, prevent

iron, steel

screwdriver

crowbar

ring spanner

rasp

to pluck

pull up a seeding

horse fly

back

root

after

watershed

ຫຼົງ (ຫຼົງທາງ)

ຫຼາຍຮູບແບບ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ

ຫຼອດ (ດູດ)

ຫຼອດ, ທໍ່

ຫຼອດອາຫານ

ຫຼິ້ນກິນ, ລວງຕາ

ຫຼົມ, ບໍ່ແໜ້ນ, ເຮັດໃຫ້ຫຼຸດ

ແຫຼວ, ທາດແຫຼວ

ແຫຼວ (ນົກອິນຊີ)

to get lost, stray

diversity

straw (used for drinking)

tube

gullet

to juggle

loose (adj), Loosen (v.)

liquid

eagle

ຫວ

ຫວີ (ໃຊ້ຫວີຜົມ)

ຫວີກ້ວຍ

ຫວ່າງ, ໄລຍະ

ຫວ່າງພູເຂົາ

ຫວາຍ

ຫວັດ

ຫວິດ

ຫວານ

ຫວ່ານ

ຫວ່ານກ້າ

ຫວ່ານແທ

ແຫວນ (ໃຊ້ກັບນ້ອດ)

to comb, comb

bunch of bananas, hand of bananas

spacing

valley

rattan

a cold

scoop up, scoop up water

sweet

to sow, broadcast

to broadcast rice seed

cast a net

washer

ອ

ອະທິບໍດີ

ອະທິບໍດີ, ຫົວໜ້າກົມ

ອະທິບາຍໂດຍລະອຽດ

Director General\Dean

director

explain in detail

ອະນາຄົດ, ໃນພາຍໜ້າ	future
ອະນາໄມ	hygiene
ອະນຸຍາດ	permission
ອະນຸມັດຮັບຮອງ	to approve
ອະນົງຄະທາດ	inorganic
ອະຫິວາ	cholera
ອາກາດ	air, weather, climat
ອາກາດຮ້ອນ	tropical (adj)
ອາການ	symptom, syndrome
ອາຈານໃຫຍ່, ຄູ່ໃຫຍ່	headmaster
ອາຈີມ, ຂີ້	faeces, excrement
ອາໄສ	to rely upon
ອາຊີວະສຶກສາ	vocational training
ອາຊີບ	occupation
ອາຍຸ	age, maturity
ອາວຸດ	weapon, ordnance
ອາຫານ	food
ອາຫານສຳເລັດຮູບ	supplementary food
ອາຫານສຳຮອງ	micronutrients
ອາຫານສັດ	feed
ອາຫານສັດທີ່ເປັນຫຍ້າແຫ້ງ	fodder
ອາຫານເສີມ	feed additive, growth promotant
ອາຫານທີ່ສັດຄາຍອອກມາຄັ້ງວເື້ອງ	cud
ອາຫານທາດແປ້ງ, ອາຫານປະເພດແປ້ງ	cereal, starch
ອາຫານປະສົມ	concentrate, mix feed
ອາຫານປະສົມ	concentrate (n)
ອາຫານປາ	fish meal
ອາຫານຫຍາບ (ສຳລັບສັດ)	roughage
ອາຫານຫຼັກ	Macronutrients

ອີ່ຕູ່	holy basil
ອຸດົມສົມບູນ, ຝຸ່ນຫຼາຍ	fertile
ອຸທົກກະໄພ, ນ້ຳຖ້ວມ	inundation
ອຸບັດຕິເຫດ	accident
ອຸປະກອນ	equipment
ອຸປະກອນເຊື້ອພັນ	genetic material
ເອກກະສານໃບຫຼັກຖານ	voucher
ເອກກະຊົນ	private, individual
ໄອ	cough
ເອົາໃສ່, ໃສ່	put in
ອຳນາດ, ກຳລັງ	power
ອັກເສບ	infected, abscess
ແອກ	yoke
ແອກຄາດ	yoke of the harrow
ແອກໄຖ	yoke of the plough
ອົກ, ເອົກ, ໜ້າເອົກ	chest (body)
ອອກໄຂ່	lay eggs, spawn
ອອກຈຳໜ່າຍ, ອອກນຳໃຊ້ (ແນວພັນ)	to release varieties
ອອກດອກ, ແຕກດອກ	to flower, to bud
ອອກທ້ອງທີ່, ລົງພື້ນຖານ	field trip
ອອກລູກ (ງົວ)	to bear, calve
ອອກໝາກ, ເປັນໝາກ	to set fruit
ອັງອິ່ (ເຕັມສະຖານທີ່)	infestation
ອ່າງເກັບນ້ຳ	catchment pond, reservoir
ອ່າງໂຕ່ງ	catchment
ອ່າງໂຕ່ງຂະໜາດນ້ອຍ	microcatchment
ອ່າງນ້ຳ	basin
ອົງຄະທາດ	organic matter
ອົງຄະທາດ, ອິນຊີ	organic

ອົງສາເຊ	centigrade
ອົງສາຟາເຣັນຮາຍ	Fahrenheit
ອົງຕີນສັດ	paw
ອາຍເສຍ, ຄວັນ	fumes
ອາຍນ້ຳ, ເປັນອາຍ	vapour, steam
ອອຍ	sugar cane
ອັດ, ກັ້ນ, ເຄື່ອງອຸດ	plug (v, n)
ອັດຕາການເຕີບໂຕ	growth rate
ອັດຕາສ່ວນ	ration
ອັດຕາດອກເບ້ຍ	interest rate
ອັດຕາແລກປ່ຽນ	exchange rate
ອາດສະຍາກຳ, ຜູ້ກະທຳຜິດກົດໝາຍ	criminal
ອຸດສະຫະກຳ	industry
ອິດຢາກ, ອິດຢາກ	to starve
ອິດທິນ	patient (adj), to tolerate
ອັນຕະລາຍ	dangerous, deadly
ອານມ້າ, ອານທີ່ນັ່ງ	saddle
ອິນຊີວັດຖຸ (ວັດຖຸທີ່ໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ ເຊັ່ນ: ໃບໄມ້)	organic matter
ອິນຊີວັດຖຸ, ສັດ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້	organism
ອິນ, ຊຸມຊົນ	humid
ອຸນຫະພູມ	temperature
ອຸນ	warm
ອອນ	soft, light (colour)
ອອນ (ຍັງບໍ່ທັນສຸກ)	immature
ອອນແອ	weak
ອຸງ	eel
ອວນ (ໃຊ້ສຳລັບຫາປາ)	seine
ອາບ, ອາບນ້ຳ	to bath, take a bath

ອາບແດດ

to sunbathe

ອາບນ້ຳ

bath (n), to take a bathe

ອົບ

to bake, incubate

ອົມ

full

ອາວ

gulf

ແອວ

waist

ຮ

ຮ້າ, ໂຮກລະບາດ

epidemic, outbreak

ຮູ້

to carry off, raise

ແຮ່, ສິນແຮ່

ore

ແຮທາດ, ທາດໂລຫະ

mineral

ຮໍໂມນ

hormone

ເຮືອ

boat

ເຮືອບັກ

ferry

ເຮືອບິນ, ຍົນ

aeroplane, airplane

ຮົ່ວ

to leak

ຮົ່ວ

fence

ຮົ່ວກັນ

guard rail

ຮົ່ວສວນ

garden fence

ຮົ່ວຊີວະພາບ

living fence

ຮົ່ວຕົ້ນໄມ້ຕ່າງໆ

hedge

ໄຮ, ເມັນ

mite

ໄຮແດງ

red mite

ໄຮນ້ຳ

plankton

ໄຮແມງມູມ

spider mite

ໄຮ່

dry season rice field

ໄຮ່ແຖວ

alley cropping\farmling

ໄຮ່ສາລີ	corn field
ໄຮ່ນາ	rice field (both dry and wet)
ໄຮ່ນາປ່າປະສົມ	forest-based agro-forestry
ໄຮ່ຝ້າຍ	cotton field
ໄຮ່ພັກຂັ້ນໃດ	Bench terrace, contour farming
ໄຮ່ຮົກເຮື້ອ	weed-choked field
ໄຮ່ຄ່າ	worthless
ຮ່າເຂົ້າ	rice bran
ຮັກສາ, ດູແລ	to take care of, care and handling
ຮາກ (ພືດ)	root
ຮາກ, ອາຈຽນ	vomit, to be sick
ຮາກແກ້ວ	taproot
ຮາກຝອຍ	fibrous roots
ຮາກໄມ້	tree root
ຮາກຢາ	root medicine
ຮຸກ, ຖູ	rub, scrape
ເຮັກຕາ	hectare
ຮົກ	overgrown, to overflow
ຮຽກຮ້ອງ, ອ້າງສິດທິ	to claim
ຮັງ	nest
ຮັງໄຂ່	ovary
ຮັງນົກແອ່ນ	swallow's nest
ຮັງເຜີ້ງ	beehive, hive
ຮັງ, ຮັງມີ, ລ້ຳລວຍ	rice, affluent, prosper
ຮາງ, ຮາງໃສ່ອາຫານສັດ	trough
ຮາງລົນ	gutter
ຮາງໝູ	pig's trough
ຮ່າງກາຍ	body
ຮຸ່ງ	light

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ແຮງງານ	labour
ແຮງງານເດັກນ້ອຍ	child labour
ແຮງ, ໂຕແຮງ	vulture
ໂຮງຂ້າສັດ	abattoir, slaughterhouse
ໂຮງງານຜະລິດນົມຊຸ້ນ	condensery
ໂຮງສີເຂົ້າ	rice mill
ໂຮງເລື່ອຍ	sawmill
ໂຮງໝໍ	hospital
ໂຮງຮຽນ	school
ໂຮງຮຽນແມ່ຍິງ	girls' school
ຮອງ	deputy, vice, under
ຮອງເຈົ້າແຂວງ	Vice Governor
ຮອງປະທານ	vice-president
ຮອງເລຂານຸການຂອງກະຊວງ	Under Secretary of Ministry
ຮອງອະທິບໍດີ	Deputy Director General
ຮ່ອງ	ditch
ຮ່ອງຊົນລະປະທານ, ຮ່ອງເໝືອງ	irrigation ditch
ຮ່ອງໃນໜານຜັກ	furrow
ຮ່ອງນ້ຳ	drainage ditch, gully, channel, canal
ຮ້ອງ, ຮ້ອງທຸກ	to shout, to yell
ຮວງ	panicle
ຮ້າຍ	dad, wicked
ຮ້າຍ, ໂຫດຮ້າຍ (ສັດຮ້າຍ)	ferocious (used of animals)
ໂຮຍ	sprinkle
ໂຮຍ, ຫວ່ານ	to drill seed, sprinkle
ຮອຍ	trace
ຮອຍແຕກ	fracture
ຮອຍໂຖ	furrow
ຮວຍລູກ	foetus

ຮີດນົມ	to milk
ເຮັດນາ	to grow rice, cultivate rice
ເຮັດວຽກ	to work
ເຮັດໃຫ້ຄົງຕົວ	to stabilize
ເຮັດໃຫ້ຄົມ (ມົດ, ເຄື່ອງມື)	to whet
ເຮັດໃຫ້ສຸກ	to ripen
ເຮັດໃຫ້ສູນພັນ, ສູນພັນ	to disappear, extinct
ເຮັດໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ປັບປຸງ	improve
ເຮັດໃຫ້ເປັນໝັນ	to sterilize, barren
ເຮັດໃຫ້ມືນ, ລະງັບ	to deaden
ເຮັດໃຫ້ແຫ້ງແລ້ງ	to dry up
ເຮັດໃຫ້ຫາຍໃຈຝືດ	to suffocate
ເຮັດໃຫ້ດົນຈົດ	to impoverish
ເຮັດໃຫ້ອຸດົມສົມບູນ, ປະສົມພັນ	to fertilize
ຮອດ, ມາຮອດ	to arrive
ເຮືອດ	bedbug
ຮ້ານຄ້າ, ຮ້ານຂາຍເຄື່ອງ	store
ຮຸນແຮງ, ສາຫັດ, ແຫຼມ (ສຽງ)	acute, sever
ຮຸນ	new growth in cleared land
ຮຸ່ນສ່ວນ	partnership
ຮອນ	hot
ຮຽນ, ສຶກສາ	sudy
ເຮືອນແກ້ວ (ໃຊ້ສໍາລັບປູກພືດຢູ່ພາຍໃນ)	greenhouse
ເຮືອນເຜິ້ງເຄື່ອນທີ່	frame
ເຮືອນເພາະປູກ	nursery
ຮັບໃຊ້	to serve
ຮັບປະກັນ	to guarantee
ຮັບຮອງ	to approve, assure
ຮາບພຽງ	flat (not hilly)
ຮູບແບບການປູກພືດ	cropping pattern

Lao-English

General Agricultural Dictionary

ຮູບແບບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ

participatory approach

ຮີມປາກ

lip

ຮີມອາຍຢາ

to apply medicinal steam

ຮີມ

shade, shelter, umbrella

ຮີມໄມ້

tree shade

ໂຮມເຂົ້າກັນ

to gather, collection

ຮອມພູ

ravine

ຮວມ

to combine

ຮວມມື

to collaborate, cooperate

ຮາວ, ຮາວຕາກເຄື່ອງ

clothes-line

ແຮ້ວ

trap, snare

Chapter Four : Annex / ພາກທີ 4 : ຂໍ້ເພີ່ມເຕີມ

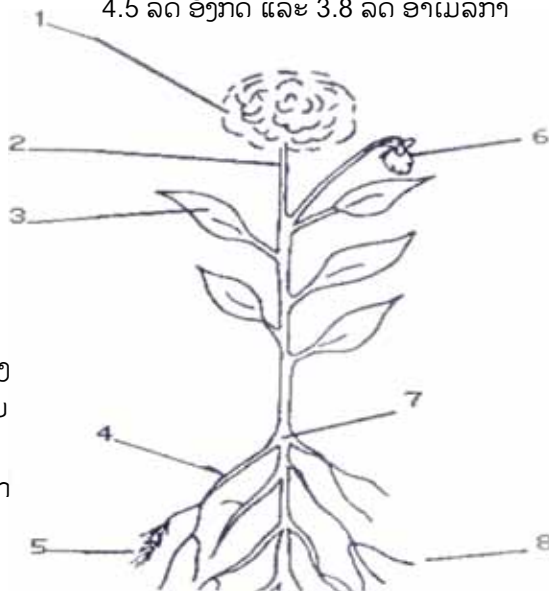
1. Measurements / ການວັດແທກ

add	ບວກ, ສົມ
subtract	ລົບ
divide	ຫານ
equals	ເທົ່າກັບ
multiply	ຄູນ
meter	ແມັດ
acre	ເອເຄີ (4.840 ຢາດ, 4.047 ຕາລາງແມັດ)
hectare	ເຮັກຕາ (10.000 ແມັດມົນທົນ) 2.471
rai	(1.6000 ຕາລາງແມັດ, 0,49 ເອເຄີ)
inch	ນິ້ວ (2.54 ຊັງຕີແມັດ)
foot	ຟຸດ (0.2048 ແມັດ)
yard	ໜ່ວຍວັດທີ່ເອີ້ນເປັນຫຼາ 0.9144 ແມັດ
pint	0.568 ລິດ ໜ່ວຍວັດຈຸຄວາມແຫຼວ
quart	ໜ່ວຍວັດຄວາມຈຸຂະໜາດ 1 ສ່ວນ 4
	ຂອງແກລອນ
gallon	4.5 ລິດ ອັງກິດ ແລະ 3.8 ລິດ ອາເມລິກາ

2. Pictures / ຮູບພາບ

A) Plant

	ພືດ
1. Flower	ດອກ
2. Stem	ກ້ານ
3. Leaf	ໃບ
4. Secondary root	ຮາກແໜງ
5. Root hairs	ຮາກຝອຍ
6. Flower bud	ດອກຈູມ
7. Primary root	ເຫງົ້າຮາກ
8. Radicle	ຮາກກີ່ງ

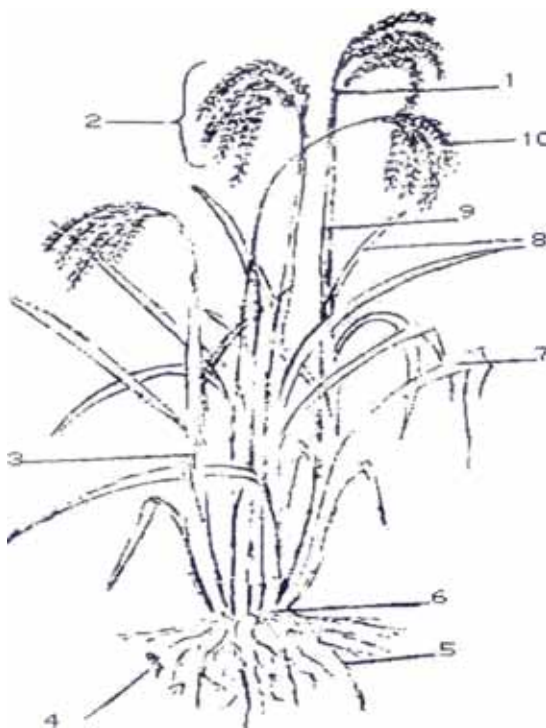

B) Rice Plant

ຕົ້ນເຂົ້າ

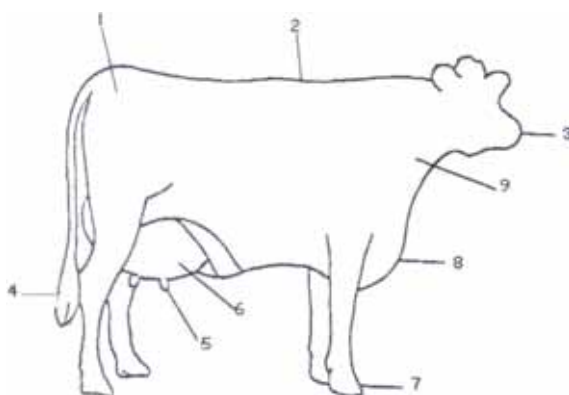
1. Panicle base	ຄໍຮວງ
2. Panicle	ຮວງ
3. Stem, trunk	ລໍ່າຕົ້ນ
4. Root hairs	ຮາກຝອຍ
5. Secondary root	ຮາກ
6. Primary root	ຄໍຮາກ
7. Leaf	ໃບ
8. Flag leaf	ໃບວີ
9. Uppermost internode	ກ້ານຮວງ
10. Rice seed	ເມັດເຂົ້າ

C. Cow

ງົວ

1. Muzzle	ດັງ
2. Back	ຫຼັງ
3. Rump	ກະໂພກ
4. Tail	ຫາງ
5. Teat	ຫົວນົມ
6. Udder	ເຕົ້ານົມ
7. Hoof	ກີບຕີນ
8. Brisket	ເອິກ
9. Neck	ຄໍ

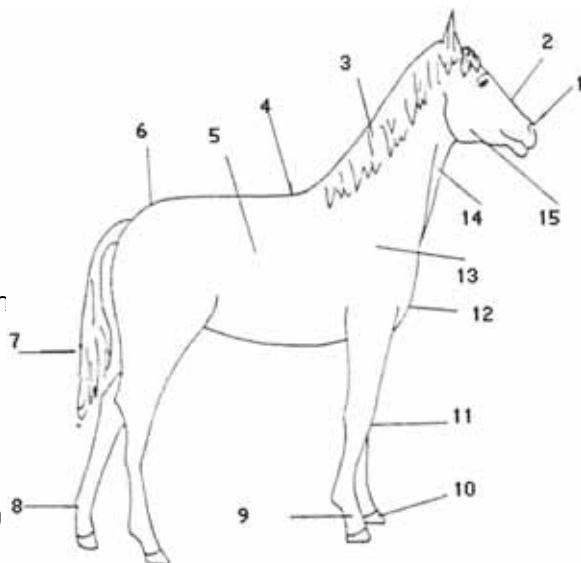

D) Horse

ມ້າ

1. Nostril
2. Nose
3. Mane
4. Back
5. Flank
6. Croup
7. Tail
8. Fetlock
9. Pastern
10. Hoof
11. Knee
12. Chest
13. Shoulder
14. Neck
15. Cheek

- ຮູດັງ
- ດັງ
- ຂົນຄໍ
- ຫຼັງ
- ຂ້າງ
- ກະໂພກ
- ຫາງ
- ຂໍ້ຕີນ
- ຕີນ
- ກີບຕີນ
- ຫົວເຂົ້າ
- ເອິກ
- ບ່າໄຫຼ່
- ຄໍ
- ແກ້ມ

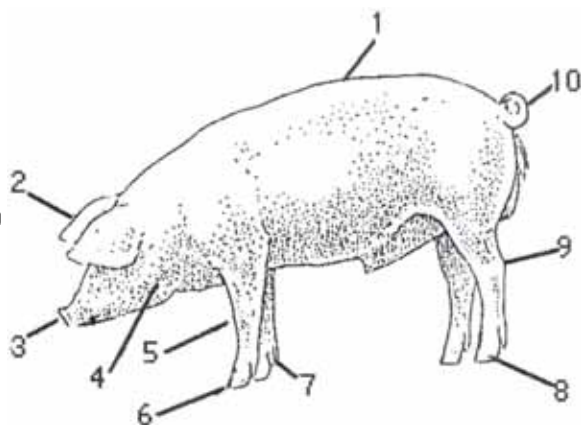

E) Pig

ໝູ

1. Back
2. Ear
3. Snout
4. Cheek
5. Knee
6. Hoof
7. Dew claw
8. Hoot
9. Hock
10. Tail

- ຫຼັງ
- ຫູ
- ດັງ
- ແກ້ມ
- ຫົວເຂົ້າ
- ກີບຕີນ
- ຂໍ້ຕີນ
- ຕີນຫຼັງ
- ຂໍ້ຂາ
- ຫາງ

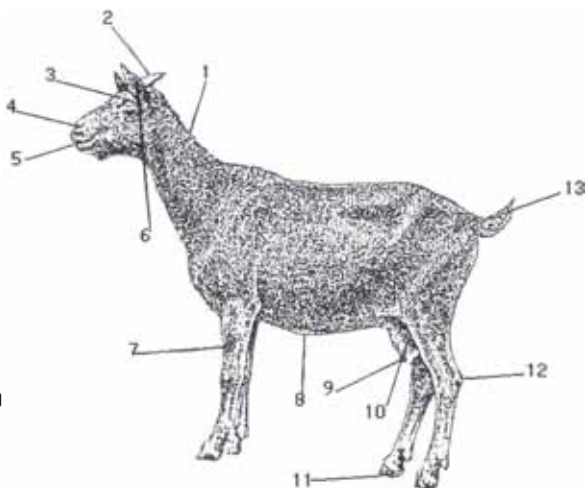

F) Goat

ແປ້

1. Neck
2. Horn
3. Eye
4. Nostril
5. Mouth
6. Ear
7. Foreleg
8. Belly
9. Teat
10. Udder
11. Hoof
12. Hock
13. Tail

- ຄໍ
- ເຂົ້າ
- ຕາ
- ຮູດັງ
- ປາກ
- ໃບຫູ
- ຂາໜ້າ
- ທ້ອງ
- ຫົວນົມ
- ເຕົ້ານົມ
- ຕີນ
- ຂໍ້ຂາ
- ຫາງ

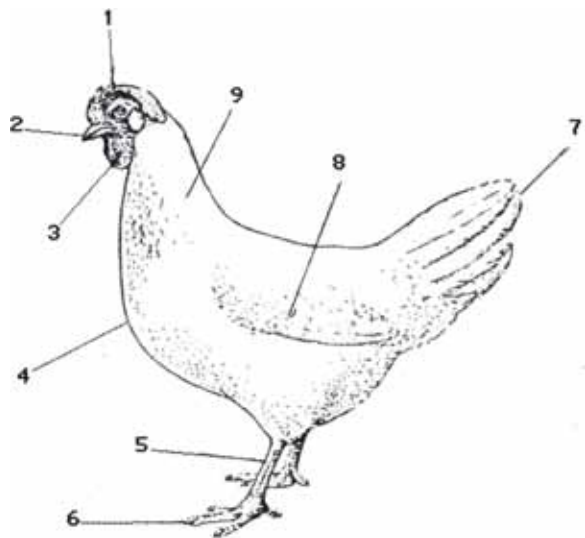

G) Chicken

ໄກ່

1. Comb
2. Beak
3. Wattle
4. Breast
5. Leg
6. Claw
7. Tail
8. Wing
9. Neck

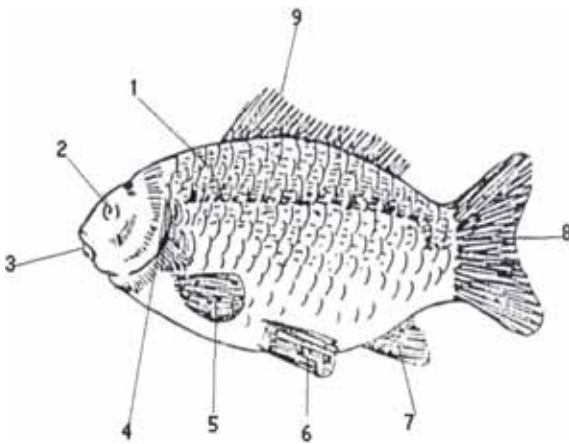
- ຫອນ
- ສິບ
- ຕ້າງ
- ເອິກ
- ແຄງ
- ນິ້ວຕີນ
- ຫາງ
- ປີກ
- ຄໍ

H) Fish**ປາ**

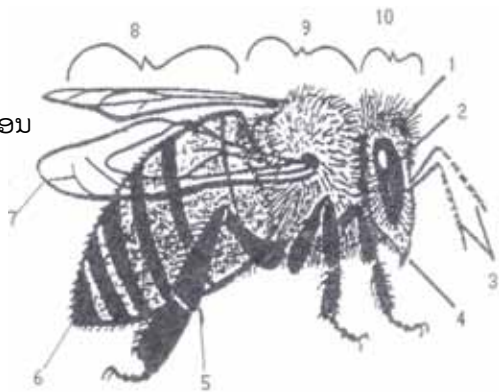
1. Scales
2. Eye
3. Mouth
4. Gill
5. Pectoral fin
6. Pelvic fin
7. Anal fin
8. Tail fin
9. Dorsal fin

- ເກັດ
ຕາ
ປາກ
ເງິບ
ຄີໂບພັດ
ຄີທ້ອງ
ຄີຫາງ
ຫາງ
ຄີຫຼັງ

I) Bees**ເຜີ້ງ**

1. Tree simple eyes
2. Compound eye
3. Antennae
4. Mouthparts
5. Pollen basket
6. Sting
7. Wing
8. Abdomen
9. Thorax
10. Head

- ຕາດຽວທັງສາມ
ຕາປະກອບ
ໜວດ
ພາກສ່ວນປາກ
ກະຕ່າເກັບເກສອນ
ທີ່ຂາຫຼັງ
ໄລເຜີ້ງ
ປີກ
ຊ່ວງທ້ອງ
ພາກສ່ວນເອິກ
ຫົວ

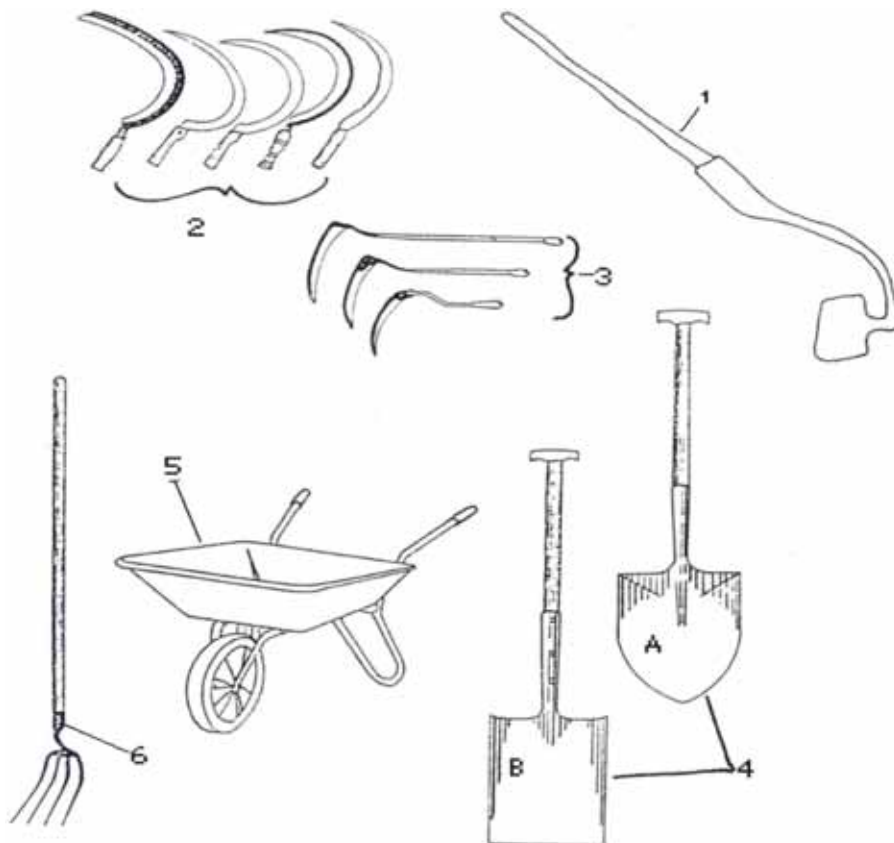

J) Tools

ເຄື່ອງມື

1. Hoe	ຈີກ
2. Sickle	ກຸ່ງວ
3. Grass hooks	ມີດຕັດຫຍ້າ
4. Shovel (A) round	ຊວ້ານ (A) ຊວ້ານຫົວມົນ
(B) All purpose (B)	ຊວ້ານຫົວພຽງ
5. Wheelbarrow	ລໍ້ເຂັນ (ດິນ, ຊາຍ)
6. Fork	ຊວ້ານສາມງ່າມ

3. Table / ຕາຕະລາງ

3.1. Gestation Periods / ໄລຍະຖືພາ

Average Period / ເວລາສະເລ່ຍ			
		Month / ເດືອນ	Days / ມື້
cow	ງົວແມ່	9	283 ຫາ 284
buffalo	ຄວາຍແມ່	9	182 ຫາ 285
ewe and goat	ແກະ ແລະ ແບ້ແມ່	4 ຫາ 5	144 ຫາ 150
sow	ໝູແມ່	3	144
mare	ມ້າແມ່	11	340

3.2. Oestrous cycle / ຮອບວຽນຂອງສັດທີ່ສາມາດປະສົມພັນໄດ້

Interval between oestrous ໄລຍະທີ່ສັດບໍ່ສາມາດຕັ້ງທ້ອງໄດ້			Length oestrous ໄລຍະສັດສາມາດຕັ້ງທ້ອງໄດ້
cow	ງົວແມ່	21 days / ມື້	18 hours / ຊົ່ວໂມງ
buffalo	ຄວາຍແມ່	21 days / ມື້	18 hours / ຊົ່ວໂມງ
ewe	ແກະແມ່	17 days / ມື້	36 hours / ຊົ່ວໂມງ
goat	ແບ້ແມ່	21 days / ມື້	40 hours / ຊົ່ວໂມງ
sow	ໝູແມ່	21 days / ມື້	45 hours / ຊົ່ວໂມງ
mare	ມ້າແມ່	21 days / ມື້	120 hours / ຊົ່ວໂມງ

References

1. DED - Laos, Dictionary of Agriculture (English - Lao, Lao - English), 1997
2. International Rice Research Institute, Revised edition of Field Problems of Tropical Rice, 1983, p 2-4
3. Philip Gibson, Lao - IRRI Rice Research and Training Project, Dictionary of Important terms used in English for Agriculture, 2000, p i-xxi
4. Bounthong BOUAHOM, ph.D. of Animal Husbandry, English-Lao Animal Husbandry Glossary, 1991.
5. Dictionary of Agriculture (English - Lao, Lao - English), 2006

